

DICTIONNAIRE
FRANCAIS-PERSAN

DICTIONNAIRE
FRANÇAIS-PERSAN

PAR

J B NICOLAS

Ex Consul de France en Perse

TOME PREMIER

A—K

PARIS

MAISONNEUVE FRERES & CH LECLERC ÉDITEURS

25 QUAI VOLTAIRE 25

1885

NOUVELLE ADRESSE

3, Rue du Sabot, PARIS VI

A

SA MAJESTÉ IMPÉRIALE

LE CHAH DE PERSE

HOMMAGE RESPECTUEUX DE L'AUTEUR

PRÉFACE

Tout le monde sait que la langue parlée aujourd'hui à la Cour de Téhéran n'est pas tout à fait celle de Ferdouci. En effet, depuis l'occupation de la Perse par les Arabes, l'élément envahisseur de la langue arabe a considérablement empiété sur l'idiome des Persans, qui, en adoptant le Koran pour leur code religieux ont dû aussi modifier leur système d'écriture. La langue arabe est par conséquent devenue la langue rituelle en Perse. Les jeunes enfants qui font leurs études dans les collèges du pays apprennent avant tout le Koran, et par suite l'Arabe. Cette langue constitue donc le fonds même de l'instruction, et avec le temps, son action se faisant de plus en plus sentir, elle joue dans la langue persane un rôle analogue à celui que le latin et le grec jouent dans le Français. D'autre part, la conquête Touranienne, tout en favorisant la renaissance des lettres dans l'Iran

et provoquant un retour momentané vers l'ancienne langue, n'a pas laissé que de faire sentir son influence sur l'idiome usuel. Enfin, les relations de plus en plus fréquentes des Persans avec les Russes, les Anglais et les Français ont nécessairement introduit dans le vocabulaire bien des termes nouveaux qui ont acquis droit de cité.

Il résulte de toutes ces causes que l'idiome vulgaire a admis une quantité d'expressions arabes, turques, russes, anglaises et françaises, qu'on chercherait en vain dans les livres, et dont un long usage peut seul faire connaître l'emploi précis.

Or, nous le disons hautement et sans crainte d'être démenti, un seul Français s'est rendu maître de toutes les finesses, de toutes les délicatesses de la langue persane, un seul a parlé à fond l'ancien et le nouvel idiome, et ce Français est Mr J B Nicolas, l'auteur du présent dictionnaire, premier drogman de la légation de France en Perse. Mr Nicolas était à même de fréquenter la cour et d'apprendre, dans l'intimité des plus grands personnages, le langage le plus correct et le plus pur. Et là, pendant un séjour de trente années, il put converser, s'instruire, entrer de plus en plus profondément dans le secret de cette langue qu'il aimait en conquérant, et qu'il plaçait au rang des plus harmonieuses.

Il ne fallait rien de moins qu'une connaissance aussi étendue de la langue iranienne pour se hasarder à com-

poser un dictionnaire complet Mr Nicolas traduisit l'ouvrage de Littré, et présenta ce travail colossal à l'Imprimerie Nationale La commission des Impressions gratuites, ne disposant pas des fonds nécessaires pour subvenir aux frais énormes qu'eût entraîné la publication de cette œuvre, ne put donner suite à cette demande Dans une situation modeste alors, et résolu à doter son pays d'un ouvrage dont le besoin se fait si vivement sentir, Mr Nicolas prit le parti de résumer son grand dictionnaire, et c'est cet abrégé que nous publions aujourd'hui, répondant ainsi à ses derniers désirs

Car ce monument durable fut le rêve de sa vie entière, la pensée constante de ses nuits studieuses, et jusqu'au dernier moment il n'eut devant les yeux que le parachèvement de son œuvre Voici une lettre que là bas, en Perse, sentant sa fin prochaine et comprenant que tout était dit pour lui, qu'il ne verrait point ici bas se réaliser son espérance la plus chère, il écrivit la veille de sa mort

«J'ai mis plus de trois ans à réunir en forme de dictionnaire les notes que j'avais pu recueillir pendant un séjour de trente années en Perse Malgré les soins que j'ai pris à composer cet ouvrage, il est loin d'être sans reproches Il serait bon, aujourd'hui que je ne suis plus, de l'examiner avec soin

«Dans la transcription française il faudrait supprimer la lettre *h* à la fin des participes persans, comme

dans *دسته* que j'ai écrit *nèchèstèh*, — écrivez le sans *h* *nèchèstè*, *کرده* *kèrdèh* écrivez *kèrdè*, ainsi de suite

« Dans cette même transcription il faudrait supprimer la lettre *u* dans les mots qui s'écrivent par un *و* (*q*), ainsi *قبل* que j'ai écrit *quèboul*, écrivez le *qèboul*

« Quant aux exemples contenus dans ce dictionnaire, j'en réponds Ils sont puisés dans les meilleurs ouvrages persans ou calqués sur la conversation journalière des Persans de la Cour avec lesquels j'étais constamment en communication »

Les conseils que Mr Nicolas donne dans cette lettre ont été suivis, on peut s'en convaincre en parcourant ce livre Toutefois une dernière difficulté restait à vaincre pour la publication de ce présent dictionnaire la correction des épreuves Nous avons à remercier vivement ici son Excellence le Général Nazare Aga, envoyé extraordinaire de la Cour de Téhéran à Paris Sans lui, bien du temps se serait passé encore avant que nous pussions livrer cet ouvrage à la publicité, et c'est grâce à son amitié toute désintéressée, que ce livre pourra voir le jour Dans certains cas même, le travail de Mr Nazare Aga ne s'est pas borné à une simple correction matérielle Il a aussi ajouté certains mots Ainsi le mot « *affranchir* », dans le sens d'affranchir une lettre, n'existait pas en Perse il y a cinq ans Grâce aux constants efforts de

sa Majesté le Chah de Perse pour favoriser dans son royaume l'éclosion des sciences modernes, nombre de termes techniques se sont créés ou introduits dans l'idiome usuel de l'Iran. Ces termes ont été soigneusement recueillis, et on les trouvera dans ce dictionnaire à leur ordre alphabétique. Mr Stanislas Guyard, qu'une mort prématurée vient d'enlever à une brillante carrière, a aussi corrigé ce premier volume, qui présente ainsi toute la perfection qu'on peut demander à un ouvrage de ce genre.

Ce dictionnaire, rédigé avec une connaissance parfaite du Persan, donne la traduction des mots français dans toutes leurs acceptions. Par exemple, le mot «accréditer» dans le sens de «mettre en crédit» se dit معبر کردن *meu'eutèbèr kèrdèn* tandis que «accréditer près d'un gouvernement» se traduit مأمور کردن *mè-'èmour kèrdèn*, de même, le mot «bout» se dit سر *sèr*, ou نوك *noouk*, — «venir à bout» از عهد بر آمدن *èz 'euhdè bèr àmèdèn*, — «au bout du compte,» خلاصه *khoulacè*, آخر الامر *àkhèr oul èmr*, pr t *àkhir ul-èmr*, — «être à bout» بسوه آمدن *bè sètouh àmèdèn*, — «à tout bout de champ» هر دم *hèr dèm*.

Dans aucun dictionnaire encore paru on ne trouvera cette abondance de matières. Ce qui ajoute encore à la richesse de cet ouvrage, c'est qu'à côté de la prononciation persane proprement dite, qui est celle de Téhéran, on trouvera indiquée la prononciation plus ouverte des provinces du Nord, qui est celle de Tèbriz.

C'est celle qui est indiquée ici par l'abréviation pr t.

A ce sujet bien des discussions se sont élevées. Messieurs Guy Le Strange et Haggard, dans leur introduction à la comédie persane intitulée «*Le vizir de Lankuran*,» soutiennent que la prononciation du *fatha* doit être figurée pas un *a*, cette lettre représentant le vrai son du *fatha* persan mieux que ne le peut faire notre *è*. Effectivement, disent-ils, l'*a* bref des Persans de Téhéran est un son intermédiaire entre l'*a* de *had* et l'*u* de *sun*. La prononciation *è*, ajoutent ils, est turque et doit être soigneusement évitée. D'autre part Mr Polak, qui fut pendant neuf ans médecin de sa Majesté le Chah de Perse, décrit l'*a* bref des Persans comme un son *voisin* de l'*à* allemand. L'*à* allemand équivalant à notre *è* français, il est clair qu'un son qui en est seulement *voisin* ne saurait être confondu avec lui, aussi Mr Polak admet il un moyen terme et re présente t il le *fatha* par *æ*, système qui a été récemment suivi par Mr de Biberstein Kazimirski. Mr Guyard, dans son «*Manuel de la langue Persane vulgaire*» décrit aussi le son du *fatha* comme un *a* très ouvert et nuancé, non comme un *è* caractérisé. Comment concilier ces données avec la transcription de M Nicolas, qui représente franchement le *fatha* persan par *è*, tandis qu'il réserve l'*a* pour certains mots prononcés à la turque? D'une manière bien simple M Nicolas estimait qu'en l'absence d'un signe qui pût figurer la prononciation réelle du *fatha* persan, mieux

valait adopter une lettre française s'en rapprochant autant que possible, il choisit donc l'*è*, transcription également admise par M Barbier de Meynard, qui résida aussi en Perse, et par A Chodzko La prononciation turque, au contraire, — et par prononciation turque il faut entendre ici la prononciation de l'Azerbeïdjan, et non celle de Constantinople — paraissait à M Nicolas se rapprocher davantage de l'*a* pur il adopta notre *a* pour la représenter La question pratique lui sembla ainsi résolue, sans s'engager dans une discussion théorique Car il est bon d'ajouter qu'une preuve évidente de l'incertitude du *fatha* persan nous est fournie par les Persans eux mêmes Son Excellence le Général Nazare Aga signe en transcription française *Nazare Aga* et non *Nèzère Aga* Et cependant lui même nous disait dernièrement que le système de Mr Nicolas représente parfaitement la prononciation de Téhéran De même, son Excellence l'Ambassadeur de Perse à Constantinople signe *Hassan Ali Khan* et non *Hècèn 'Eh Khan* Le tout est de savoir si, dans la pratique, il est préférable de contraindre l'étudiant à exagérer le son *è* plutôt que le son *a* L'autorité de M Nicolas en ces matières, son long séjour en Perse nous paraissent trancher la question

Paris, 2 Février 1885

ALPHONSE NICOLAS

LISTE

DES PRINCIPALES ABREVIATIONS EMPLOYEES DANS CE DICTIONNAIRE

a	Arabe
adj	Adjectif
adv	Adverbe
a p	Arabe persan
pl	Pluriel
pr t	Prononciation turque
s	Substantif
s f	» féminin
s m	» masculin.
t	Turc

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

A

A, qui marque le datif, او, *ou* *bé*, را, *ra* — attentif à la leçon, به درس معبد *bè dèrs mouqènyèd*, à toi, به تو *bè tou*, ترا *toura*, à moi, بی *be mèn*, مرا *mèra*, — s'emploie aussi pour après, پس *pès*, بعد *bè'èd*, پر *t ba'd* à un mois de là, بعد از يك ماه *bè'èd èz yèk mah*, — avec, با *ba*, به *bè* travailler à l'aiguille, با سوزن *ba souzèn kar kèrdèn*, — 3me pers. de l'ind du verbe avoir, دارد *darèd* il a, دارد *darèd*, او دارد *ou darèd*, — il n'y a pas, il n'a pas, ندارد *nè-darèd*, نیست *nist*, — dans, en, در *dèr* à Paris, در پاریس *dèr paris*, ou پاریس *paris*, — il est à Paris, پاریس در پاریس است *paris èst*, ou پاریس است *paris èst*, — à indique aussi la possession c'est à lui, از آن مال *èz an malé oust*, از اوست *èz oust*, — cette maison est à moi, این خانه مال من است *in khanè malé mèn èst*

ABA, s m, a. عبا 'èba, pr t 'aba

ABAISSEMENT, s m, پستی pèstt, نسبت nèchib, a سفالت sèfalèt تَنْزِيل tènèzzoul, pr t tènèzzul, fig, حواری kharī, a مَذَلَّة mèzèllèt, حَقَارَة hèqarèt, pr t haqarèt, ذَلَالَة rèzalèt

ABAISSEZ, v a., پست کردن payin àvourdèn, پست kèrdèn, فرود آوردن fe roud àvourdèn, — abaissez le voile, روید را پائین کنید roud ra payin kounid, — fig humilier, ذلیل کردن zèlil kèrdèn, حوار کردن khar kèrdèn, — abaissé, e, فرود پست choudè, پائین آمدن payin àmèdè, فرود آمدن fer oud àmèdè, — humilié, e, ذلیل شده zèlil choudè, حوار شده khar choudè

ABANDON, s m, روگردانی rou guèrdanī, نسبت کسیدن dèst kèchidèn, ول کردن vèl kèrdèn, a تَرْك tèrk, مَرُوكَة mètroukiyèt

ABANDONNER, v a., نسبت کسیدن dèst kèchidèn تَرْك tèrk kèrdèn, ول کردن vèl kèrdèn, بحال خود روگردان شدن bè halé khoud gouzachtèn, روگردان چودن rou guèrdan choudèn, — je l'ai abandonné, ار او نسب ar au dèst kèchidèm, — s'abandonner à, به خودرا انداختن khoud-ra èndakhtèn, — abandonné, e, تَرْك چودن tèrk choudè, a مَرُوك mètrouk, — à ses passions, ول کردن vèl guèrd, a لا اِبَالَة la abalī (pron vulg pour la oubalī)

ABASOURDIR, v a., گنج کردن gundj kèrdèn, — abasourdi, e, گنج شد gundj choudè, a مَدْحُوش mèdhouch

ABATAGE (de bois), s m, وحه رسوم هيرم سكى *vedjhe*
rouzoumé hizoum-chèkèn

ABÂTARDIR, v a, ار حاله اصيلى تركردانیدن *èz halètè èslè*
bèrguèrdanidèn, — s'abâtardir, ار حاله اصيلى تركشس *èz halètè èslè bèrguèchtèn*, — abâtardi, e, ار حاله اصيلى تركسه *èz halètè èslè bèrguèchtè*

ABÂTARDISSEMENT, s m, action d'abâtardir et de s'abâtardir V ces mots

ABAT JOUR, s m, نور افكى *nour èfkèn*

ABATTEMENT, s m, سسى سسى *sousti*, بى قوتى *bi-gouvveti*

ABATTEUR, s m, افكى *èfkèn*, افكندنه *èfkènèndè*, — de bois, هيرم سكى *hizoum-chèkèn*

ABATTRE, v a, بر رمن انداحس *bèr zèmin èndakhtèn*,
 افكندنه *èfkèndèn*, — s'abattre, رمن حورس *zèmin khouridèn*, — en parlant d'un oiseau, نىسسى *nèchèstèn*, — du vent, كم سدى *sakèt choudèn*, سدى *kièm choudèn*, — abattu, e, رمنى افاده *zèmin ouftadè*, — sans force سده سده *bi-gouvvet choudè*

ABBAYE, s f, دير *dèr*

ABBÉ, s m, كىسسى *kèchich*, a. رهاى *rouhban*, راهب *rahèb*, pr t *rahb*

ABBESSE, s f, كىسسى *guicèfidè dèr*

ABOÛS, s m, دتمل *dummèl*

ABDICATION, s f, a. اسعفا *èstè'èfa*, pr t *isti'ifa*

ABDIQUEE, v a, اسعفا *dèst kèchidèn*, سب كشىدى *èstè'èfa kèrdèn*, ترك كرس *tèrk kèrdèn*

ABDOMEN, s m, شكم *chèkèm*, a. صفاق *sèfaq*, pr t *sèfaq*.

ABÉCÉDAIRE, s m, كتاب الهكا *alèf bèi, a* كتاب الهكا
kètab-oul hédja

ABEILLE, s f, زنبور *zèmbou, a* نحل *nèhl, a* نحل *nèhlèt*

ABERRATION, s f, erreur, a علط *ghèlèt, pr t* غلط *ghalat, خطأ*
khèta, pr t خطا *khata*

ABÉTIR, v a V **ABRUTIR**

ABHORRER, v a, اکراه داسی *nèfrèt kèrdèn, a* اکراه داسی
èkrah dachtèn

AB INTESTA, adv, وصتب نکرد *vèciyèt nèkèrdè*

ABÎME, s m, گورده آب *guèrd àb, a* غورده آب *ghèrghab, a* ورطه *vèrtè,*
pr t ورتا, — tomber dans un abîme, نکرداب آفادس
bè guèrd àb ouftadèn

ABÎMER, v a, jeter dans un abîme, نکرداب آفادحسی
bè guèrd àb èndakhtèn, a ورطه آفادحسی *bè vèrtè èndakh-*
tèn, — fig, صانع کردس *khèrab kèrdèn, a* حراب کردس
zayè' kèrdèn, — abîmé, e, حراب سده *khcrab choudè,*
on dit aussi *سده تمام* *tèmam choudè (fin)*

ABJECT, e, adj, ناکس *na kès, a* فرو مانه *ferou mayè, a* حوار
khar, a دون *doun, a* رذل *rèzil*

ABJECTION, s f, فرو مانگی *ferou mayègui, a* حواری *khar, a*
a رذالت *rèzalèt, a* دنائت *dèna'èt, a* سعال *sèfalèt*

ABJURATION, s f, a آریداد *èrtèdad, pr t* یرتداد *irtdad*

ABJURER, v a, روگردان سدن *rou guèrdan choudèn, a*
a یرتداد کوردن *èrtèdad kèrdèn, a* مروتدد سدن
mourtèdd choudèn

ABLATIF, s m, a. المفعول عنه *èl mèt'oul'ènhou, a* حتری *djèrr, a*

ABLUEE, v a, دفع لکه کردن *pak kèrdèn, a* دفع لکه کردن
dèf'è lèkè kèrdèn

ABLUTION, s f, lotion, شست و شوی *choust o choui*,
 آب دس *ab dèst*, a غسل *ghousl*, وضوء *vouzou'*, —
 faire ses ablutions, وضوء کردن *vouzou' kèrdèn* (ou
 ساحت *sakhtèn* ou گرفتن *guèrèftèn*)

ABNÉGATION, s f, خود را بحساب نیاوردن *khoud ra bè*
hèçab nèyavourdèn, a ترك نفس *tèrké nèfs*

ABOI, ABOIEMENT, s m, لائیدن سگ *layidènè sèg*

ABOIS, s m pl, حال با امیدی *halètè na oumidì*, —
 en parlant d'une personne qui se meurt, حال مرگ
halètè mèrg, a حال نزع *halètè nèz'*

ABOLIR, v a, موقوف کردن *mènsoukh kèrdèn*, موقوف
 باطل کردن *batèl kèrdèn*, —
 aboli, e, موقوف شده *moougouf choudè*, موقوف
 موقوف شده *mènsoukh choudè*, a باطل *batèl*, موقوف
 موقوف *mènsoukh*

ABOLISSEMENT, s m, ou ABOLITION, s f, a انتساح
èntè-çakh, pr t انتیضاح *intîçakh*, بطلان *boutlan*

ABOMINABLE, adj des 2 g, وحسب انکیر *vèhchèt ènguir*,
 a مکروه *mèkrouh*

ABOMINABLEMENT, adv, بطور بسیار بد *bè-toouré bèciar*
bèd, a مکروهانه *mèkrouhèn*.

ABOMINATION, s f, عمل سبع *'èmlèl chènì'*, کراهت *kèrahèt*

ABONDAMMENT, adv, بسیار آموه *èmbouh*, بسیار فراوان *fèravan*, بسیار
bèciar, a متکثره *moutèkacèrèn*, pr t متکثراً *mutèkacèrèn*.

ABONDANCE, s f, و بسیار *bèciar*, و بسیار *fèravani* و آوانی
 و *vèqté fèrakhi*, a کثرت *kèsrèt*

ABONDANT, e, adj, بسیار فراوان *fèravan*, بسیار آموه *èmbouh*, بسیار
bèciar, کثیر وافر *khèlì*, a وافر *vafèr*, pr t. وافر *vafir*,
kècir

ABONDER, v n , فراوان داسی *fèravan boudèn*,
fèravan dachtèn

ABONNEMENT, s m., a کرا *kèra*, pr t کیرا *kèrayè*,
 pr t کیرایه *kirayè*, احاره *èdjarè*, pr t یدجاره *idjarè*

ABONNER (S'), v pron , کرایه کړن *kèrayè kèrdèn*, احاره
 کړن *èdjarè kèrdèn*, — abonné, e, a مسأحر *moustè-*
'èdjèr, pr t *mustè'èdjir*

ABONNIR, v a , خوب کړن *khoub kèrdèn*, — s'abonner,
 خوب سډن *khoub choudèn*, — abboni, e, a خوب سډه
khoub choudè

ABORD, s m , a وصلې *vèslèt*, مساحلې *mouçahèlèt*, معاربې
mouçarèbèt, — d'abord, نكسسې *nekhoust*, در اول
 مرحله *dèr èvvèl mèrhèlè*, a. اولاً *èvvèlèn*, — de prime
 abord, اول ناول *èvvèl bè èvvèl*

ABORDABLE, adj des 2 g , نږدېكى پېدېر *nèzdiki pèzir*,
 a. المواصله مكې *moumkèn oul mouvacèlè*, pr t *mum*
kin ul muvacèlè

ABORDAGE, s m , approche, نږدېك سډن *nèzdik chou-*
dèn, — choc de deux vaisseaux, كسى كسى
 حورډن *kèchti bè-kèchti khourdèn*, a. مصادمه *mouça-*
dèmmèt

ABORDER, v a., approcher du rivage, بې نېكار رسدن *bè kè-*
nar rècidèn, بې ساحل رسدن *bè-sahèl rècidèn*, — appro-
 cher, نږدېك سډن *nèzdik choudèn*, a. نږې *tèqèrroub*,
 pr t *tèqarrub*.

ABORIGÈNES, s m. pl , بومي *boumi*, a. اهل البلد *èhl-oul-*
bèlèd.

ABORNEMENT, s m , a. نځدېد *tèhèdèd*

ABORNER, v a, حد کداسی *hèdd gouzachtèn*, کدبد
تهدید کردن *tèhdid kèrdèn*

ABORTIF, ive, adj, پېش لر, افغانه *èfganè*, اپګانه *èpganè*,
« رانده سده » *pich èz vègt zayidè choudè*

ABOUCHEMENT, s m, a مسافهه *mouchafèhè*, pr t mu-
chafèhè

ABOUCHER, v a, رو برو کردن, *rou bè rou kèrdèn*, — s'abou-
cher, رو برو رسدن, *bè hèm rècidèn*, *rou bè-*
rou choudèn, a ملاقات *moulaqat*, مسافهه *mouchafèhè*

ABOUGRI, e, adj V RABOUGRI

ABOUTIR, v n, مسخر مېهي سدن, *mountèhi choudèn*,
مسخر موندېرر سدن *moundjèrr choudèn*

ABOUTISSANT, e, adj مسخر مسود, *moundjèrr michèvèd*

ABOUTISSANTS, s m pl, les tenans et aboutissants, a
معتلأ *moutè'llèqat*

ABOYER, v n, لایېدن سګ, *layidèné sèg*

ABRÉGÉ, s m, a محصل مودېمېل, *moudjmèl*, محصر *moukhtècèr*

ABRÉGER, v a, محصر مودېمېل کردن, *moudjmèl kèrdèn*, محصر
moukhtècèr kèrdèn

ABREUVER, v a, سرآب دادن, *ab dadèn*, سرآب کردن, *sir ab*
kèrdèn, — abreuvé, e, سرآب سده, *sir ab choudè*

ABREUVOIR, s m, آبسکور, *abèch-khour*, آبسخر *abèch khèvèr*, a
مسارح *mècharè'*

ABRÉVIATEUR, TRICE, s, احصار کننده, *èkhtègar kou-*
nèndè, a محصر *moukhtècèr*, pr t *moukhtècèr*

ABRÉVIATION, s f, a احصار, *èkhtègar*, pr t *ikhtègar*

ABRI, s m, سانه ګاه, *sayè-gah*, پناه, *pènah*, a منی *mè'emèn*,
ملجا *mèldja*.

ABRICOT, s m, زردآلو *zèr d âlou*

ABRICOTIER, s m, درخت زردآلو *dèrèkh té zèr d âlou*

ABRITER, v a, محفوظ داسی *penah dadèn*, — s abriter, پناه حسی *pènah mèhfouz dachtèn*, — s abriter, پناه بوردن *pènah bourdèn*, — abrité, e, پناه دجوستن *pènah djoustè*, آورده *pènah âvour dè*, a حسی *pènah djoustè*, محفوظ *mèhfouz*, مصنوع *mèçoun*

ABROGATION, s f, ناپود *na boud*, a نسخ *nèskh*, ابطال *èbtal*, pr t *ibtal*

ABROGER, v a, ناپود کردن *na boud kèr dèn*, مسجود کردن *mènsoukh l er dèn*, ناسل کردن *batèl kèr dèn*, — abrogé, e, ناپود شده *na boud choudè*, مسجود شده *mènsoukh choudè*, a مسجود *mènsoukh* Les persans emploient aussi dans ce sens le mot موقوف *moougouf*

ABRUTIR, v a, ادا حسی *bè halètè hèivan èndakhtèn*, — s'abrutir, میل حیوان شدن *mèslè hèn an choudèn*, ادا حسی *be halètè hèivan ouftadèn*, — abruti, e, میل حیوان شده *mèslè hèivan choudè*

ABRUTISSEMENT, s m, حال حیوانی *halé hèivan*

ABSENCE, s f, a عیاب *ghiab*, غیبت *ghèibèt*, pr t *ghar bèt*, — en mon absence, در عیاب می *dèr ghiabé mèn*

ABSENT, e, adj, a غیبت *ghayèb*, pr t *ghayib*, au pl غایب *ghayèbin*

ABSENTER (S'), v pron غایب شدن *ghayèb choudèn*

ABSINTHE, s f, افسنتین *èfsèntin*

ABSOLU, e, adj, indépandant, خودرأی *khoud rè'i*, حوسر *khoud sèr*, a مستقل *moustèqèll*, pr t *moustaqill*, —

- pouvoir absolu, a استعلاّل *èstèqlal*, pr t *istiglal*
ABSOLUMENT, adv, a البتّه *èlbèttè*, حكم *heukmèn*, مطلق *moutlèq*, pr t *moutlaq*
ABSOLUTION, s f, آمرس *àmourzèch*, يكسانس *bèkhch chayèch*, a معرب *mèghfèrèt*, عو *èfo*, pr t *afv*
ABSOLUTOIRE adj der 2 g, آمررگار *àmourzègar*, نكسانسد *bel hchayèndè*, a عالى *'âfi*
ABSORBANT, e, adj, فرو برده *ferou bèrèndè*, a سارب *chareb*, pr t *charib*
ABSORBER, v a, بلع کردن *ferou bour dèn*, بّل' *bèl' hèn dèn*, — absorbé, e, بلع شده *bèl' choudè*, فرو برده *ferou bour de choudè*
ABSORPTION, s f, a بلع *bèl'*
ABSOUDE, v a, نكسندى *bèkhchidèn*, آمریدن *àmour ulèn*, — absout, absoute, نكسندى شده *bèkhchidè choudè*
ABSTENIR (S'), v pron, s empêcher de faire quelque chose, احتساب کردن *èdjtènab kèrdèn*, احتراز *èhtèraz kèrdèn*, — se priver de quelque chose, نهى کردن *perhiz kèrdèn*
ABSTINENCE, s f, jeûne, نهىکاری *pèrhiz kar*, نهى *pèrhiz*, — action de s'absorber, احتساب *èdjtènab*, pr t *idjtènab*, احتراز *èhtèraz*, pr t *ihtèraz*, امسك *èmsak*, pr t *imsak*
ABSTINENT, e, adj, نهىکار *pèrhiz kar*, pr t *pèrhiz kiar*
ABSTRACTIF, IVE, adj, a تجردى *tèdyridi*
ABSTRACTION, s f, examen d'une chose séparée de ses accessoires, ا. تجريد *tèdyrid*, — abstraction faite,

a. قطع نظر *qè't'é nèzèr*, — séparation, a عربى
tèfraq

ABSTRACTIVEMENT, adv, a. بالجرد *moudjèrrèdèn*,
bèt tèdgrud

ABSTRAIT, E, adj, a. مجرد *moudjèr'èd*

ABSTRUS, E, adj, a. معلى *moughlèq*

ABSURDE, adj des 2 g, بوج *poutch*, نامربوط *na mèrbout*,
معى *bi mè'èn*, a. لغو *lèghv*, pr t *laghv*

ABSURDEMENT, adv, بطور نامربوط *oè toouré na mèrbout*

ABSURDITÉ, s f, كارى معى *karé bi mè'èn*

ABUS, s m, mauvais usage, a. سوء استعمال *sou'é èstè'èmal*,
pr t *sou' isti'mal*, — erreur, a. غلط *ghèlèt*, pr t *gha-*
lat, — désordre, a. بى نظمى *bi nèzmi*

ABUSER, v a., faire un mauvais usage, سوء استعمال کردن
sou'é èstè'èmal kèidèn, — tromper, اداى *fèrèb*
dadèn, كولى حوروس *goul zèdèn*, — s'abuser كولى
goul khourdèn

ABUSIF, IVE, adj, a. مخالف رسوم *moukhalèfé rouçoum*,
حلاف عاب *khèlafé 'àdèt*

ABUSIVEMENT, adv, بطور حلاف رسوم *bè tooué khèlafé*
rouçoum, حلاف قانون *khèlafé qanoun*, ناحق *na-hèqq*

ABUSEUR, s m, فریبده *fèribèndè*, a. خادع *khadè'*, pr t
khadi'

ACABIT, s. m, a. قسم *qèsm*, حس *djèns*, pr t *djins*,
مقوله *mègoulè*

ACACIA, s m, درحب فرط *dèrèkhté qèrz*

ACADÉMICIEN, s m, a. ارباب دارالغیوس *èrbabé dar oul-*
fenoun, pr t *erbabi dar ul funoun*

ACADÉMIE, s f, a دار العلم *dar oul fenoun*, دار العلوم *dar-oul-'ouloum*.

ACADÉMIQUE, adj des 2 g, متعلق بدار العلم *moutè-'èllèq bè dar oul 'ouloum*, a. علمی *'èlmi*, pr t *'ilmi*

ACAJOU, s m جوب فرص *dèrèkhté qours*, جوب فرص *tchoubé qours*

ACARIÂTRE, adj des 2 g, بد مزاج *tound mèzadj*, بد حوی *tound khoui*

ACCABLANT, e, adj, آوریده *setouh àvèr*, آوریده *bè setouh àvèrèndè*

ACCABLEMENT, s m, بی قوتی *bi qouvveti*

ACCABLER, v a., زیاد حسنه کردن *ziad khèstè kèrdèn*, باره نار سکیں بهان *baré sènguin nèhadèn*, آوریده *bè setouh àvourdèn*, — آخر کردن *'àdjèz kèrdèn*, — accablé, e, آخر شده *zi é baré sènguin mandè*, آخر شده *'àdjèz choudè*

ACCAPAREMENT, s m, a احکار *èhtèkar*, pr t *ihitkar*

ACCAPARER, v a., انبار کردن احساس *èmbar kèrdènè èdjnas*, احکار کردن *èhtèkar kèrdèn*

ACCAPAREUR, s m, a محکر *mouhtèkèr*, pr t *muhtèkir*

ACCÉDER, v n, پذیرفتن *pèzirèftèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*

ACCÉLÉRATEUR, TRICE, adj, a. معجل *mou'èddjèl*, pr t *mou'addjil*

ACCÉLÉRATION, s f, a. معجل *tè'èdjil*, pr t. *ta'èdjil*

ACCÉLÉRER, v a, معجل کردن *èdjèlè kèrdèn*, معجل *tè'èdjil kèrdèn*

ACCENT, s m, prononciation particulière, a. لهجه *lèhadjè*,

تَلْفُوزْ *tèlèffouz*, pr t *tèlèffuz*, — signe qui se met sur les voyelles, a حَرَكْ *hèrèkèt*, pl حَرَكَاتْ *hèrèkat*, pr t *harèkiat*

ACCENTUATION, s f, وَصْعُ حَرَكَاتْ *vèz'è hèrèkat*, pl t *vaz'ì harèkiat*

ACCENTUER, v a, حَرَكَاتْ كِدَاسِي *hèrèkat gouzachtèn*

ACCEPTABLE, adj des 2 g, مَقْبُولٌ بِدَرَمِي *pèzu èftèn*, مَقْبُولٌ *qèboul* / لَرْدَمِي *lèrdèn*, a مَعْبُولٌ *mèqboul*, pr t *maqboul*

ACCEPTATION, s f, پِدِرَآئِي *pezniyè*, a مَقْبُولٌ *qèboul*, pr t *qaboul*, اَحَابْ *edjabet*, pr t *idjabèt*

ACCEPIER, v a, پِدِرَمِي *pèzu èftèn*, مَقْبُولٌ كَرْدَن *qèboul hèrdèn*, — accepté, e, مَقْبُولٌ بِدَرَمِي *pèzu èftè*, مَعْبُولٌ اَصَادَه *mèqboul ouftaùè*, مَقْبُولٌ سَدَه *qèboul choudè*, a مَعْبُولٌ *mèqboul*, pr t *maqboul*

ACCOLIION, s f, préférence, مَبْتَرِي *bèrti*, a اَمْتِيَارْ *emtiar*, pr t *imtiar*, مَعْضَلْ *tèfèzzoul*, — sens d'un mot, a مَعِي *me'èni*, pr t *ma'na*, pl مَعَانِي *mè'ân*

ACCÈS, s m, دَسْتِ رَسْ *dèst rès*, a مَعَارِبْ *mouqarèbèt*, — de fièvre, a نَوُوبَه *nooubè*

ACCESSIBLE, adj, نَزْدِيكِي پَدَر *nèzdiki pèzur*, مَعَارِبِسْ *mouqarèbètèch* اَصَانْ

ACCESSION, s f, a رِزَايَه *rèzayèt*, مَقْبُولٌ *qèboul*, pr t *qaboul*, رِزَا *rèza*, pr t *riza*

ACCESSOIRE, s et adj, اَرْعَ *fèr'*, pl فِرَوَاتْ *ferou'at*, صَبِيه *zènimè*, لَاحِظَه *lahègè*

ACCESSOIREMENT, adv, a صَبِيه *zènimètèn*

ACCIDENT, s m, événement, a اَرِزَه *'àrèzè*, pr t *'àriza*, اَتَقَا *èttèfaq*, قِزِيَه *qèziyè*, pr t *qaziyè*, وَاَقَعَه *vagè'è*,

pr t *vaga'a*, pl *vouqou'ât*, *فوقا* *hadecè*, pr t *hadicè*, pl *هوادب* *hèvades*, pr t *havadis*, — malheur, *آسب* *âcib*, a *قزا* *qeza*, pr t *qaza*, *بلا* *bèla*

ACCIDENTEL, LE, adj, a *اتفاق* *èttefaqi*, pr t *ittifaqi*

ACCLAMER, v a, *بالاحماع احسار کردن* *bèl èdyma' èkhtiar kèrdèn*

ACCLAMATION, s f, *آواز سرور* *âvazé serour*

ACCLIMATER, v a, *ناب و هوای مملکتی عادت دادن* *bè âb o hevai mèmlekkèti 'âdèt dadèn*, — s'acclimater, *ناب و هوای مملکتی عادت کردن* *bè âb o hevai mèmlekkèti 'âdèt kèrdèn*, — acclimate, e, *ناب و هوای مملکت عادت کرد* *bè âb o hevai mèmlekkèt 'âdèt kèrdè*

ACCOMPTABLE, adj des 2 g V ABORDABLE

ACCOMPTANCE, s f, *دوستی* *dousti*, *آشنائی* *âchênayi*, a *الع* *oulfèt*, *معاسرب* *mou'âchrèt*

ACCOMPTER (S), v pron, *دوستی کردن* *dousti kèrdèn*, *الع کردن* *oulfèt kèrdèn*, *معاسرب کردن* *mou'âchrèt kèrdèn*

ACCOLADE, s f, *در آغوش کسیدن* *dèr âghouch kèchi den*, a *معانعه* *mou ânegè*

ACCOLER, v a, *در آغوش کسیدن* *dèr âghouch kèchaden*, — *لیه ensemble*, *با هم دسی* *ba hèm bèsten*, — *joindre*, *بهم پیوسته کردن* *bè hèm pèvèstè kèrdèn*

ACCOMMODANT, E, adj, *حوس معامله* *khoch mou'âmèlè*

ACCOMMODEMENT, accord d un different, s m, *آسی* *âchtî*, a. *صلح* *soulh*

ACCOMMODER, v a, *درست کردن* *droust kèrdèn*,

آسَمی داس *tèrtub dadèn*, — réconcilier, داسی *âchtî dadèn*, — s'accommoder (se contenter), راصی *âchtî razî boudèn*, — se réconcilier, کَرَس *kèrdèn*

ACCOMPAGNEMENT, s m, هَم آواری *hèm-âvazî*, هَم رَاهی *hèm rahi dèr saz*, هَم آهنگی *hèm âhèngui*, — action de reconduire, ا بَدْرَه *bèdrègè*, تَشْمَع *tèchyi*

ACCOMPAGNER, v a, رَاه رَفَس *hèm rah rèstèn*, رَفَس کَرَس *rèfaqèt kèrdèn*, — reconduire quelqu'un, مَوْحَايَه مَسَاعِب *mouchayè'èt kèrdèn*, — escorter par cérémonie, بَدْرَه کَرَس *bèdrègè kèrdèn*

ACCOMPLIR, v a, اَکْمَل *tèmam kèrdèn*, تَمْکِیل *tèkmil kèrdèn*, — accompli, e, a کَامِل *ka mèl*, پَر تِ *kiamil*, تَام *tamm*, مَوْکَمَّمَل *moukèmmèl*

ACCOMPLISSEMENT, s m, اَکْمَل *tèkmil*, اَکْمَام *ètмам*, پَر تِ *itmam*, تَمَم *tètmim*

ACCORD, s m, هَم دَمِی *hèm dèmi*, یَغَانِغِی *yèganegui*, ا اِتْتِفَاق *ètittèfaq*, پَر تِ *ittifaq*, اِتْتِهَاد *ètittèhad*, پَر تِ *ittihad*, مَوْافَق *mouvafèqèt*, پَر تِ *muvafaqat*, — accord d'instruments, هَم آهنگ *hèm âhèng*, — d'accord, ensemble, ا بِل اِتْتِفَاق *bèl èttèfaq*, پَر تِ *bil ittifaq*, — d'accord, loc adv, j'y consens, قَبُول دَارَم *qèboul darèm*

ACCORDABLE, adj des 2 g, سَارَس پَدَن *sazèch pèzur*, a. مَوْمَكَن اُول اِسْعَاب *moumkèn oul ès'af*, پَر تِ *mumkin ul is'af*, — qui peut se donner, دَادَن *dadèn*, دَادَنَس مَوْمَكَن *dadènèch moumkèn*

ACORDER, v a., remettre en bonne intelligence, آسَمی *âchtî dadèn*, — un instrument, کَوک *kouk*

- kèrdèn*, — octroyer, ارانی داسی *èrzani dachtèn*,
 ترتیب دادن *dadèn*, — arranger, برآوردن *bèrazidèn*, ترتیب
 دادن *tèrtib dadèn*, — s'accorder, یەک دڵ *yèk dèl*
choudèn, متفق شدن *yèk rè'i choudèn*, آسبی کردن
moulttèfèq choudèn, — se réconcilier, *àchtè kèrdèn*,
 امتزاج کردن *èmtèzadj kèrdèn*
 ACCORT, *e*, adj, ملائم الطبع *khoch èhval*, *a*,
moulayèm-out tèb'
 ACCOSTABLE, adj des 2 g V ABORDABLE
 ACCOSTER, *v a* V ABORDER
 ACCOTER, *v a*, پازر کداسی *pazir gouzachtèn*, — s'ac
 coter, تێکە کردن *tèkiè kèrdèn*
 ACCOTOIR, *s m*, پازر *pazir*, پوشتبان *pouchtiban*, *a*
 صاس *zamèn*
 ACCOUCHEMENT, *s m*, زاییدن *zayèch*, *a* وضع حمل *vèz'é*
hèml
 ACCOUCHER, *v n*, زاییدن *zayidèn*, — *v a.*, زایاندن *zaya-*
nidèn, — accouchée, زاییده *zayidè*
 ACCOUCHEUR, *s m*, accoucheuse, *s f* V SAGE FEMME
 ACCOUDER, (S') *v pron*, آڕکرا سکە دادن *àrèndj ra tèkiè*
dadèn
 ACCOUPLEMENT, *s m*, کاس حابوران *gayèché djanèvè an*,
a محامە *moudjamè'èt*
 ACCOUPLER, *v a*, دجوفت حەب کردن *djouft kèrdèn*, — s'ac
 coupler, دجوفت حەب کردن *djouft choudèn*, — accouplé, *e*,
 حەب دجوفت *djouft choudè*
 ACCOURCIE, *v a.*, کوتاه کردن *koutah kèrdèn*
 ACCOURCISSEMENT, *s m* V RACCOURCISSEMENT

ACCOURIR, v n , شىافى *chetaftèn*, آمىن *bè-chè-tab àmèdèn* دىو آمىن *bèdoou àmèdèn*

ACCOUTUMER v a , عاد داس *'àdèt dadèn* كړى *àmoukhtè kèrdèn*, — s'accoutumer, عاد كړى *'àdèt l'èrdèn*, آموخته سدى *àmoukhtè choudèn*, — accoutumé, ع *'àdèt kèrdè*

ACCREDITER, v a mettre en crédit, معمر كړى *meu'eutèbèr kèrdèn*, — accrediter près d'un gouvernement, مامور كړى *m'èmour kèrdèn*, — donner de la réputation, مسهور كړى *m chhour kèrdèn*, شېر داس *chouh rèt dadèn*, — accredité, پرې د'un gouvernement, ا مامور *m'èmou*, مرخص *mourèlkhkhès*, پ ر ت *mou ralkhkhà*, — mis en crédit, سده *meu'eutèbèr choudè*

ACCROC, s m , پارکى *parègui* دېرېدکى *dèr idègui*

ACCROCHER, v a , suspendre, اوکېښ *àvikhèn*, — prendre avec un crochet, ځنګل کړ اوړى *bè tchen guèl guin àvouidèn*, — s'accrocher, ځنګل کړى *guin kèrdèn*

ACCROIRE, v a , faire, en faire accroire, مسينه كړى *mouchtèbeh keidèn*, موتهغه *moutèga'ed keidèn*

ACCROISSEMENT, s m , افزائى *èfzayèch*, ا زدياد *èzdiad*, پ ر ت *izdiad*

ACCROÎTRE, v a , زياد كړى *ziad kèrdèn*, افزوئى *èfzou-den*, — s'accroître, زياد سدى *ziad choudèn*, افزوئى سدى *èfzoun choudèn*, — accru, ع *ziad choudè*

ACCROUPIR (S'), v pron , نر راوېشېسى *bèr zanou nèchèstèn*

ACCROUISSEMENT, s m, action de s'accroûpir V ce mot

LOCUEIL, s m, بدترائی pèzirayî, a بلقی tèleqqî, pr t tèleqqî

ACCUEILLIR, v a, بدترائی کردن pèzirayî kèrdèn

ACCULER, v a, به دیکای انداختن bè têngnaî êndakhtèn,

میدان کسی را دیک کردن mèidané kèci ra têng kèrdèn.

ACCUMULATEUR, TRICE, s, جمع کننده djèm' kounèndè

ACCUMULATION, s f, جمع آوری djèm' àvèri

ACCUMULER, v a, جمع کردن djèm' kèrdèn, — accumulé,

e, جمع شده djèm' choudè

ACCUSATEUR, TRICE, s, اسناد دهنده esnad dêhende, بهم

teuhmèt kounèndè, a متهم mouttèhèm, pr t

muttèhim

ACCUSATIF, s m, a معول mèt'oul

ACCUSATION, s f, a بهم teuhmèt, اسناد esnad, pr t

isnad, اتهام etteham, pr t ttiham

ACCUSER, v a, بهم کردن esnad dadèn, بهم

teuhmèt kèrdèn, متهم کردن mouttèhèm kèrdèn, — s'ac

cuser, بر عصیر خود معتر شدن bèr tèqsiré khoud

mouqèrr choudèn, — accusé, e, a متهم mouttèhèm,

مدعی علیه moudde'a 'èlèih

CÉPHALE, adj des 2 g, بی سر bi sèr, a بلا be la rè'ès

CÉRAIN, adj m, فولادوار fouladvar

CERBE, adj des 2 g, بلخ مزه tèlkh mèzè

CERBITÉ, s f, بلخ مرکزی tèlkh mèzèguî

CÉRÉ, E, adj, بُرا bourra, بُران bouran, بُریده bourèndè

CÉTEUX, EUSE, adj, توره توره tourch-mèzè, a حامص hamèz,

pr t hamiz

ACHALANDER, v a, حلب مشیری *djèlbe mouchtèr*
kèrdèn, — achalandé, e, مسرندار *mouchtèr dar*

ACHARNEMENT, s m, a, اصرار *èsrar*, pr t *israr*, عناد *'ènad*,
 pr t *'inad*, حرص *hèrs*, pr t *hirs*, — avec acharne-
 ment, ماحرص *bè-hèrsé tèmam*

ACHARNER, v a V **EXCITER** — S'acharner, اصرار کردن
èsrar kèrdèn, تعاد اسادکی *bè-'ènad istadègu*
kèrdèn

ACHAT, s m, خرید *khèrid*, a, اشترأ *èchtèra*, pr t *ichtira*,
 مابعد *moubayè'e*

ACHEMINEMENT, s m, راه *rah*

ACHEMINER, v a, راه انداختن *rah èndakhtèn*, روانه
 کردن *rèvanè kèrdèn*, — s'acheminer, راه افشادن
rah ouftadèn, روانه شدن *rèvanè choudèn* — acheminé, e,
 راه افشاده *rah ouftadè*, روانه شده *rèvanè choudè*

ACHETER, v a, خرید کردن *khèridèn*, خرید
khèrid kèrdèn, اساع نمودن *èbta' nemoudèn*

ACHETEUR, EUSE, s, خریدار *khèridar*, a, مشیری *mouch-
 tèr*

ACHÈVEMENT, s m, احكام بدستی *èndjam pèzir*, a, امام *èt
 mam*, pr t *itmam*, حم *khètm*

ACHEVER, v a, صورت احكام دانستن *tèmam kèrdèn*, صورت
sourètè èndjam dadèn, — achevé, e, تمام شده *tèmam
 choudè*

ACHOPPEMENT, s m, pierre d'achoppement, a, مانع *manè'*,
 pr t *mans'*, pl مانع *mèvanè'*, pr t *mèvani'*

ACIDE, adj des 2 g, توركس *tourch*, a, حامض *hamèz*, pr t
hamiz — S, توركسى *tourchi*

CIDITÉ, s f, تورتشیت tourchiyèt, a هموزیت hèmouzèt,

pr t hamouzèt, هموزیت hèmouziyèt, pr t hamouziyèt

CIER, s m, فولاد foulad, پولاد poulad

CIÈRIE, s f, کارخانه فولاد kar khanèyé foulad

COLYTE, s m, ملارم کشس moulazèmé kèchich, —

au fig, a. رمق rèfiq

CONIT, s m, plante vénéneuse, اقویطون aqoumtoun,

a خانق اوب khanèq oum nèm

CQUÉREUR, EUSE, s, کسیدل tèhsil kounèndè, —

acheteur, a. مشری mouchtèr

CQUÉRIR, v a, کسیدل کردن tèhsil kèrdèn, — acheter,

کسیدل خریدن khèridèn, — aquis, e, کسیدل شویده tèhsil choudè,

a محسول mèhsoul

CQUIESCEMENT, s m V CONSENTEMENT

CQUIESCE, v n V CONSENTIR

CQUISITION, s f a. کسیدل pr t tahsil, — achat,

خرید khèrid

CQUIT, s m, قص رسید qèbzé rècid

QUITTEMENT, s m, a. ادای دینی èdai dèn, — d'un ac-

cusé, اطلاق ètlaq, pr t itlaq

QUITTER, v a et s'ACQUITTER, v pron., ادای دینی کردن

èdai dèn kèrdèn, ارفص خلاص شدن èz qèrz khèlas

choudèn, ارفص خود را ادا کردن qèrzé khoud ra èda kèrdèn

RE, adj des 2 g, زوموکht zoumoukht

RETÉ, s f, زوموکht zoumoukht

RIMONIE, s f, بلج مرکی tèlkh-mèzègu

RIMONIEUX, EUSE, adj, بلج مره tèlkh-mèzè

TE, s m, کار kar, a. عمل 'emèl, pr t 'amèl

ACTEUR, TRICE, s, « آورنده *chèbih àvèrèndè*, a معتمد *mouqèllèd*, actrice, « معتمده *mouqèllèdè*, — qui participe à une affaire, a « سرنگ عمل *chèriké 'èmèl*

ACTIF, ve, adj, qui agit, « کارکن *kar koun*, « کارپرداز *kar pèrdaz*, a « عامل *'àmèl*, pr t « امول *'àmul*, — prompt, « حسب *tchoust*, a « حلد *djèld*, « سریع العمل *sèri' oul 'èmèl*, « سریع *sèri'*, — verbe actif, a « فعل متعدی *fè'èlé moute'èddi*, pr t *fî'li muta'addi*

ACTION, s f, « کار *kar*, « کردار *kèrdar*, a « عمل *'èmèl*, pr t « امèl

ACTIONNAIRE, s m, « حصه دار *hèssè dar*, pr t *hissè dar*

ACTIONNER, v a, « محکمہ کسندس *bè mèhkhèmè kèchidèn*

ACTIVER, v a, « تسویف کرنس *tèchviq kèrdèn*

ACTIVITÉ, s f, « حسی *tchousti*, « حلدی *djèldi*, a « سرع *sour'èt*

ACTUEL, LE, adj, « اکنونی *èknouni*, « حالائی *halayr*, a « حاله *halîè*, « لاحق *lahèq*, pr t *lahiq*

ACTUELLEMENT, adv, « اکنون *èknoun*, a « حالا *hala*

ADAM, nom propre, a, « آدم *ádèm*, « حصر آدم *hèzrètè ádèm*, pr t *hazrèti ádèm*

ADAPTER, v a, « برابریدن *bèrazidèn*, « وصل کرنس *vèsl kèrdèn*

ADDITION, s f, ce qu'on ajoute, a « علاوه *'èlavè*, pr t « 'èlavè, « ضمیمه *zèmimè*, — règle d'arithmétique, a « جملة *djoumlè*, « جمع *djèm'*

ADDITIONNEL, LE, adj, a « مصاف *mouzaif*

ADDITIONNER, v a, « جمع کرنس *djèm' kèrdèn*, « جمع حساب *djèm'é hèşab kèrdèn*

ADEPTE, s m, a محرم الاسرار *mèhrèm oul èsrar*

ADHÉRENCE, s f, union d'une chose à une autre, پیوستگی
pèivèstègui, — attachement à un parti, طرفداری *tèrèf dari*

ADHÉRENT, e, adj, پیوسته *pèivèstè*, — partisan, هوادار
hèva dar, طرفدار *tèrèf-dar*

ADHÉRER, v n, être attaché à quelque chose, پیوسته
pèivèstè boudèn, متصل بودن *mouttècèl boudèn*,
— à une opinion, هوادار شدن *hèva dar choudèn*,
طرفدار شدن *tèrèf dar choudèn*

ADHÉSION, s f, پیوستگی *pèivèstègui*, a اتصال *ètètèçal*,
pr t *ittèçal*, — consentement, ارضا *rèza*, pr t *riza*,
قبول *qèboul*, pr t *qaboul*

ADIEU, s m, جدا حافظ سما *khouda hafèzè chouma*
bachèd, — adieu, je m'en vais, جدا حافظ سما
میرم *mirèvèm khouda hafèzè chouma bachèd*

ADJACENT, e, adj, پیوسته *pèivèstè*, a متصل *mouttècèl*,
pr t *muttècèl*

ADJECTIF, s m, a صعب *sèfèt*, pl صغاب *sèfat*, pr t.
sifat

ADJOINDRE, v a, همکار کردن *èmbaz kèrdèn*, همکار کردن
hèm kar kèrdèn, — adjoint, e, ادیار شده *èmbaz choudè*,
همکار شده *chèrik choudè*, — adjoint est aussi همکار
hèm kar, همسعل *hèm choughl*, a. معین *mou'in*

ADJONCTION, s f, a اسیراک *èchtèrak*, pr t *ichtirak*, رفیق
tèrfiq

ADJUDANT, s m, آجداں *àdjudan*, — adjudant général,
آجداں باشی *àdjudan bachi*

ADJUDICATION, s f, a شعی ملک *tèmlké chér'i*, pr t *tèmlki chér'i*

ADJUGER, v a., سعا مالک کرس *chér'èn malèk kèrdèn*,
کسب حکم سرع تسلیم کرس *bè hècèbè heukmé chér'
tèslim kèrdèn*

ADJURATION, s f, a. استعسام *èstegsam*, pr t *istigsam*,
استهلاف *èstèhlaf*, pr t *istihlaf*

ADJURER, v a., قسم داس *qècèm dadèn*

ADMETTRE, recevoir, v a., پذیرفتن *pèzurèftèn*, قبول
کرس *qèboul kèrdèn*, — admis, ise, پذیرفته *pèzi-
rèftè*

ADMINISTRATEUR, s m, a. مدتر الملك *moudèbbèr oul-moulk*,
— militaire, a. صابط *zabèt*, pr t *zabit*, — d'une mos-
quée, a. موتی *moutèvèlli*, — civil, a. حاکم *hakèm*,
pr t *hakim*

ADMINISTRATION, s f, a. مسبب امور *tèmhchètè*
oumouré mèmlèkèt, pr t *tèmhchètè umouri mèmlèkèt*,
حکومت *houkougèt*, pr t *hukougèt*

ADMINISTRER, v a., حکومت کرس *houkougèt kèrdèn*,
— la justice, امور سرعب سدن *moutècèddu
oumouré chér'i'èt choudèn*

ADMIRABLE, adj des 2 g, عکب *chèguèft ènguir*,
حیرت افزا *hèirèt èfza*, a. عکب *'èdçib*, pr t *'adçib*

ADMIRABLEMENT, adv, بطور عکب *bè toouré 'èdçib*, a.
بدعا *bèdi'èn*, عکبا *'èdçibèn*

ADMIRATEUR, trice, s, عکب کیده *chèguèft kounèndè*,
حیرت کیده *hèirèt kounèndè*

ADMIRATION, s f, عکب *chèguèft*, a. تعجب *tè'èd-*

djoub, pr t *tè'addjub*, اسعاجاب *àstè'èdjab*, pr t. *istè'i-djab*, حبر *hèirèt*, pr t *hairèt*

ADMIRER, v a., سگفت مانیس *dèr chèguèft mandèn*,
تعب کرس *tè'èddjoub kèrdèn*

ADMISSIBLE, adj des 2 g, قبول پذیرفتنی *pèzirèftèni*,
کری *qèboul kèrdèn*, a معبول *mèqboul*, pr t *maq-boul*

ADMISSION, s f., بدترائی *pèzirayi*, a. قبول *qèboul*, pr t *qaboul*

ADMONESTER, v a, سررس کرس *sèr zènèch kèrdèn*, نکوهش
کرس *nèkouhèch kèrdèn*

ADMONITION, s f, سررش نکوهش *nèkouhèch*,
a عدب *tè'èzir*, توبیخ *tooubikh*, pr t *tèvbikh*

ADOLESCENCE, s f, جوان عموان *'ènfèvané djèvan*, a
ساب *chèbab*

ADOLESCENT, e, adj, جوان *djèvan*, a مرآف ساب *chabb*
mèi ahèq

ADONNER, (S'), v pron, خود را انداختن *khoud ra èndakhtèn*,
میلا سدن *moubtèla choudèn*, معتد سدن *mouqèyyèd*
choudèn, — adonné, e, a میلا *moubtèla*, معتد *mou*
qèyyèd, pr t *muqayyèd*

ADOPTER, v a., prendre pour fils, بفریدی قبول کرس *bè*
fèrzèndi qèboul kèrdèn, — préférer, احسار کرس
èkhtiar kèrdèn, ترجیح دادن *bèrguzidèn*,
tèrdjnh dadèn

ADOPTIF, adj (fils adoptif) پسر خوانده *pècèr-khandè*

ADOPTION, s f, فرید خواندگی *fèrzènd-khandègui*, —
préférence, a. ترجیح *tèrdjnh*

ADORABLE, adj des 2 g , لایف پرسش layèqè pèrèstèch,
ساکده چایانè sèdjàdè

ADORATEUR, TRICE, s , پرسس کیده پèrèstèndè,
پèrèstèch kounèndè, پرسب پèrèst, — adorateur du
feu, آتس پرسب àtèch pèrèst, — des idoles, ب پرسب
bout pèrèst, pr t pout pèrèst

ADORER, v a , پرسس کردن پèrèstùdèn,
تèch kèrdèn, ساکده کردن sèdjàdè kèrdèn

ADOSSER, v a , نکه داسن tèkiè dadèn, — s'adosser,
نکه کردن tèkiè kèrdèn

ADOUCIR, v a , ملانم کردن moulayèm kèr dèn

ADOUCISSANT, E, adj , a ملنی moulèyyn

ADOUCISSEMENT, s m , a ملایم ملامب moulayèmèt, تسکین tèskìn

ADOUCISSEUR, EUSE, qui polit les glaces, s , حلاکر djè-
la guèr

ADRAGANT, s m , a صبع کیره sèmghe kètùrè, pr t sam-
ghì kètùrè

ADRESSE, s f , dextérité, حیره دسی tchirè dèstì, حلد
djèld dèstì, a لباقè lèbaqèt, — d'une lettre,
بهر نامه bèr namè, سهر نامه sèr namè, a عنوان 'unvan

ADRESSER, v a , envoyer, فرستادن fer ustadèn, ابعاد
enfaz dachtèn, ارسال داسنی èrsal daohtèn, —
s'adresser, avoir recours, رجوع کردن roudjou' kèr-
dèn, — adressé, e, à, a, حصانا khètàbèn, pr t khì
tabèn

ADROIT, E, adj , حیره دسب tchirè dèst

ADROITEMENT, adv , دکیره دسی bè tchirè dèstì, باسادی
bè oustadi

ADULATEUR, TRICE, s, حابلس *tchaplous*, a. مداهى *mou-dahèn*

ADULATION, s f, حابلوسى *tchaplouci*, a. مداهنه *mou-dahènè*

ADULER, v a., حابلوسى كړن *tchaplouci kèrdèn*, مداهنه كړن *moudahènè kèr dèn*

ADULTE, adj des 2 g, بڼه بلوغ رسېده *bè hèddé bou lough rècidè*, a. بالغ *balègh*, pr t *baligh*

ADULTÈRE, s m, زناكارى *zèna kari*, a. زنا *zéna*, pr t *zina*, — adj des 2 g, زناكار *zèna kar*, pr t *zina kiar*, a. زانی *zani*

ADULTÉRIN, INE, adj, حرامزاده *hèram zadè*, a. ولد زنا *vè-lèdé zèna*, pr t *vèlèdi zina*

ADVENIR, v a., روى داس *veqou' yaftèn*, وقوع يافى *roui dadèn*, واقع سدى *zehour kèrdèn*, ظهور كړن *va-qè' choudèn*

ADVENTIF, IVE adj, a. مال موروث *malé moourous*, pr t *malè mèvrours*

ADVERBE, s m, a. طرف المكان *zèrf oul mèkan*, pr t *zarf-ul mèkian*

ADVERBIAL, e, adj, a. طرفى *zèrfi*, pr t *zarfi*

ADVERBIALEMENT, adv, a. طرفا *zèrfèn*, pr t *zarfan*

ADVERSAIRE, s, دوشمنى *douchmèn*, a. خصم *khèsm*, pr t *khasm*, مخالف *moukhalèf*, pr t *moukhalaf*

ADVERSATIF, IVE, adj, a. مضاد *moutèzadd*

ADVERSE, adj, les parties adverses, a. متدعى و متدعى عليه *mouddè'i vè mouddè'a 'èlèh*

ADVERSITÉ, s f., فلکړدکى *fèlèk zèdègui*, بد بختى *bèd-bèkhti*, a. نكبت *nèkbèt*

AÉRER, v a., هوا داس *hèva dadèn*, — aéré, e, پړ هوا
pour *hèva*

AÉRIEN, NE, adj, هوايي *hèvayi*, pr t *havayi*

AÉROMÈTRE, s m, a ميزان هوا *mizané hèva*

AÉRONAUTE, a ستاج هوا *sèyahé hèva*

AÉROSTAT, s m, بالون کسې هوا *kèchtu hèva*, بالون *baloun*

AFFABILITÉ, s f, خاطرېواري *khàtèr-nèvazi*, مهرباني *mèhrèbani*

AFFABLE, adj des 2 g, دلېوار *dèl nèvaz*, مهربان *mèhrèban*,
خاطرېوار *khàtèr nèvaz*

AFFADIR, v a, ښه کړې *bi mèzè kèrdèn*

AFFADISSEMENT, s m, ښه کړې *bi mèzèguri*

AFFAIBLIR, v a, اړ قوت انداختې *èz gouvvet èndakhtèn*,
اړ قوت *zè'if kèrdèn*, — s'affaiblir, اړ قوت
اړ قوت *èz gouvvet ouftadèn*, ضعف ستن *zè'if choudèn*,
— affaibli, e, اړ قوت *èz gouvvet ouftadè*

AFFAIBLISSANT, e, adj, ضعف کونده *zè'if kounèndè*

AFFAIBLISSEMENT, s m, ناتواني *na tèvani*, اړ قوت *bi-gouvveti*,
a ضعف *zè'èf*, pr t *za'f*

AFFAIRE, s f, کار *kar* a امر *èmr*, pl امور *oumour*, pr
t. *umour*, — ce n'est pas mon affaire, کار می نېست
karé mèn nist, — il y a beaucoup d'affaires, کار ښار,
کار ښار *kar bèciar èst*, — chargé d'affaires, مصلحتکار,
mèslèhèt gouzar, pr t *maslahat guzar*, — je n'ai rien
à faire, کاری ندارم *kari nèdarèm*

AFFAIRE, e, adj, a. معقول *mèchghoul*

AFFAISSEMENT, s m, a ضعف *zè'èf*, pr t *za'f*, فېور
fetour

فرو نچاندن *ferou nèchandèn*, — s'affais-
فرو نچستن *ferou nèchèstèn*, — s'affaiblir, ضعف
~ نچندن

AFFAMER, v a, گرسنه کداسن *gourèsnè gouzachtèn*,
نه بنگای کرسکی انداحن *bè tèngnai gourèsnègui*
èndakhtèn, — affamé, e, گرسنه *gourèsnè*

AFFECTATION, s f, ساحکی *sakhtègui*

AFFECTER, v a, destiner à, مخصوص کردن *mèkhsous*
kèrdèn, mouqèrrer *kèrdèn*, — faire une im-
pression, تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*, — faire *ècèr kèr-*
dèn, — faire ostentation, ساحکی کردن *sakhtègui*
kèrdèn, و انمود کردن *va nemoud kèrdèn*, — affliger,
غهمناک کردن *ghèmnak kèrdèn*, — affecté, e, qui n'est
pas naturel, ساحته *sakhtè*, ساحکی *sakhtègui*, a
حصوص سده *djè'èlè*, — attaché, destiné, مخصوص سده
mèkhsous choudè, — affligé, غهمناک *ghèmnak*, a معوم
mèghmoum, pr t *maghmoum*

AFFECTION, (sentiment) s f, مهر *mèhr*, دلچسپکی
dèl bèstègui, a محب *mèhèbbèt*, — accident du corps
ou de l'âme, درد *dèrd*, سودا *soouda*, pr t *sèvda*, a علل
'èllèt, pr t *'illèt*

AFFECTIONNER, v a, دوست داسن *doust dachtèn*, میل
meil dachtèn, — affectionné, e, دوست داسنه
doust dachtè choudè, دلربوده *dèl reboudè*

AFFECTUEUSEMENT, adv, بهرانی *bè-mèhrèban*, با محبت
mèhèbbèt

AFFECTUEUX, EUSE, adj, مهربان *mèhrèban*

AFFERMER, v a., donner à ferme, داسن باجاره *bè-èdjarè*

dadèn, — prendre à ferme, احاره کردن *əɟarə kèrdèn*,

کرایه کردن *kèrayə kèrdèn*

AFFERMIR, v a, محکم کردن *ustvar kèrdèn*,
meuhkèm kèrdèn

AFFERMISSEMENT, s m, استواری *ustvari*, a استحكام *èstèh-*
kam, pr t استحكام *istihkiam*, تعویب *tèqvuyèt*

AFFICHE, s f, a ورقة اعلام *vèrèqèyé è'èlam*

AFFICHER, v a, ورقة اعلام بدوار حساندن *vèrèqèyé è'èlam*
bè divar tchèspandèn

AFFIDÉ, e, adj et s, a محرم *mèhrèm*, معبد *meu'eutèmèd*

AFFILER, v a, تیز کردن *tiz kèrdèn*, — affilé, e, تیز *tiz*,
ترا *bourra*

AFFILIATION, s f, a ادخال *èdkhal*, pr t ادخال *idkhal*, اسلام
ènsèlak, pr t اسلام *insalak*

AFFILIER, v a, درسلك گروهی *dèr sèlké*
guerouhi mounsèlèk kèrdèn, — s'affilier, گروهی
درسلك *dèr sèlké guerouhi mounsèlèk choudèn*

AFFILOIR, s m, سیک برکی *sènguè tiz koun*

AFFINITÉ, s f, alliance, parenté, خوئسی *khichi*, — rap-
port, a مناسب *mounacèbèt*, — communauté d'es-
pèce, de genre, a مناسب *moudjanècèt*

AFFIRMATIF, ive, adj a مصدق *moucèddèq*, pr t mu-
çaddiq

AFFIRMATION, s f, a تصدیق *tèsdiq*, pr t tastiq

AFFIRMATIVEMENT, adv, a بالتصديق *bèt tèsdiq*, pr t bit-
tastiq

AFFIRMER, v a, تصدیق کردن *tèsdiq kèrdèn*

AFFIXE, adj des 2 g, پیوسته *pèivèstè*, a متصل *mouttècèl*,

pr t *muttacil*, — pronom affixe, صمير متصل *zè-miré mouttècèl*, pr t *zamiri muttècèl*

AFFLICTION, s f, اندوه *èndouh*, a عضة *ghoussè*, ألم *èlèm*, عم *ghèm*

AFFLIGEANT, e, adj, عم انكسر *ghèm ènguiz*

AFFLIGER, v a, اندوه کنی *èndouhkin kèrdèn*, دل آردن *dèl àzou dè kèrdèn*, — s'affliger, اندوه عکس *èndouhkin choudèn*, غم کنی *ghèmguin choudèn*, دل تنگ *dèl tèng choudèn*, — affligé, e, اندر هکنی *èndouhkin*

AFFLUENCE, s f, écoulement abondant d'eau, a سلاں *sèi-lan*, دجهریان *djèrèyan*, — abondance de choses, بسیاری *bèciari*, a. کبر *kèsrèt*, — grand concours de monde, ا ازدحام *èzdèham*, pr t *izdèham*

AFFLUER, v n, couler vers, جاری سدن *djari choudèn*, رکن *rikhtèn*, — se réunir en foule en parlant des choses ou des personnes, جمع سدن *djèm' choudèn*, en parlant des personnes qui se réunissent en un lieu, ازدحام *ezdèham kèrdèn*

AFFOLER, v a, معش کړن *mèftoun kèrdèn*, — s'affoler, معش سدن *mèftoun choudèn*, — affolé, e, معش *mèftoun choudè*, a معش *mèftoun*

AFFRAGER, v a, دوات حوراک داس *bè dèvabb khourak*

A CHIR, v a, آزاد کړن *àzad kèrdèn*, خلاص کړن *khèlas kèrdèn*, — une lettre پل کاعد سب را داس *poulé kaghèzè post ra dadèn*, مهر سب ټر روی کاعد *mohré post bèr roui kaghèz zèdèn*

AFFRANCHISSEMENT, s m, a. خلاصی *khèlas*, خلاص *khèlaci*, — d'une lettre V **AFFRANCHIR**

AFFRE, s f, تیرس شدید *tèrcé chédid*, a. هول *hooul*, pr t *hèvl*

AFFRÉTER, v a, کسی کرانه کرد *kèchti kèrayè kèrdèn*

AFFREUSEMENT, adv, بطور هولناک *bé toouré hooulnak*

AFFREUX, EUSE, adj, هولناک *hooulnak*, سهمناک *sèhmnak*, a. مهیب *mouhib*, مهول *mèhoul*, pr t *mahoul*

AFFRIANDER, v a, نظمیع کردن, — affriandé, نظمیع شده *tètmi' choudè*

AFFRONT, s m, بی ادبی *bi èdèbi*, بی حرمی *bi heurmèti*, a. حرم *hètké heurmèt*, pr t *hatki heurmèt*

AFFRONTER, v a, بی پروا پیش رفتن *bi pèrva pich rèstèn*

AFFRONTEUR, EUSE, s, فریب دهنده *fèribèndè*, فریب *fèrib dèhèndè*

AFFUBLER, v a, پوشاندن *pouchandèn*, — s'affubler, پوشیدن *pouchidèn*

AFFÛT, s m, عَرَادَة طوپ *'èrradèyé toup*, — endroit où l'on se cache, دندگاه *didè gah*, pr t *didè guah*, — être à l'affût, مبرقند فرصت بودن *moutèrèssèdé foursèt boudèn*

AFIN, **AFIN QUE**, conj, اَر بَر اَنَكه *bèra' in ké*, اَر بَهْر اَنَكه *bèhré in ké*, تا که *ta ké*, pr t *ta ki*, afin de, برای *bèrai*, — afin de voir, برای دیدن *bèrai didèn*

AGAÇANT, E, adj, (pour les dents) کُند کننده دندان *kound kounèndèyé dèndan*, — au fig, qui fait des agaceries, نازنده *nazèndè*, ناز کننده *naz kounèndè*, عسره کر *'uchvè guèr*

AGACEMENT, s m, (des dents) کندی دندان *koundu dèndan*

- AGACER, v a, les dents کد کردن دندان *kound kèrdèné*
dèndan, — provoquer, تحریک کردن *tèhriz kèrdèn*,
 — contrarier, آزار دادن *àzar dadèn*, — chercher à
 plaire, عسوه و ناز کردن *'uchvè o naz kèrdèn*
- AGACERIE, s f, ناز *naz*, عسوه کړی *'uchvè guèrì*
- AGARIC, s m, عربون *gheriqoun*
- AGATHE, s f, عقیق یمانی *'èqiqué yèmani*, pr t *'aqiqé yamani*
- AGE, s m, سال *sal*, a سق *sènn*, pr t *sinn*, — quel âge
 a t il? چند سال دارد *tchènd sal darèd*
- AGÉ, e, adj پیر *pir*, سالداری *sal dar*, کهن سال *keuhèn sal*,
 a مسق *moucènn*, pr t *mucinn*
- AGENCE, s f, وکالتکری *vèkalèt guèrì*
- AGENCEMENT, s m, آراس *àrayèch*
- AGENCER, v a, درسب کردن *droust kèrdèn*, آراسی *arastèn*,
 — agencé, e, آراسه *àrastè*
- AGENDA, s m, دفتر کوجک *dèftèré koutchèk*
- AGENOULLER, (S'), v pron, زانو برمی گذاستی *zanou bè*
zèmn gouzachtèn
- AGENT, s m, qui agit, a عامل *'àmèl*, pr t *'amul*, pl هتال
'oummal, موثر *mouèssèr*, pr t *muèssir*, — celui qui
 fait les affaires d'un autre, a. وکیل *vèkil*, pl وکلا *vou-*
kèla, — agent de change, صراف *sèrraf*
- AGGLOMÉRATION, s f, جمع شدن *djèm' choudèn*, a. اجتماع
èdjètèma', pr t *idjtima'*
- AGGLOMÉRER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, — s'aglomé-
 rer, جمع شدن *djèm' choudèn*, — agloméré, e, جمع
 شده *djèm' choudè*

AGGLUTINATION, s f, البام يافى رحم, *èltiam yaftèné zèkham*,

a. البام *èltiam*, pr t *iltiam*

AGGLUTINER, v a, البام داس, اتصال دادن, *èttègal dadèn*,

èltiam dadèn, متصل کردن, *mouttècèl kerdèn*, — s'agglu-
tiner, مبصل سدى, *pèwèstè choudèn*, مبصل سدى, *mout-
tècèl choudèn*

AGGRAVANT, e, adj, معطم كنده, *meu'euzèm kounèndè*,

ندبر كنده *bèdtèr kounèndè*

AGGRAVER, v a, حرثى را كلى, *bèdtèr kèrdèn* ندى کردن,

djuz'ı ra koullı kèrdèn, — aggravé, e, معطم

meu'euzèm choudè, ندى سدى, *bèdtèr choudè*

AGILE, adj des 2 g, حاسب, *tchoust*, حالك, *tchapouk*,

حالك *tchalak*

AGILEMENT, adv, بحاسبى, *bè tchoustı*, بحالاکى, *bè tchalakı*

AGILITÉ, s f, حاسبى, *tchoustı*, حالاکى, *tchalakı*, سرب,

sour'èt, pr t *sur'èt*

AGIO, s m, صرفه نول, *sèrfèyé poul*, a صرف, *sèrf*, pr t

sarf

AGIOTAGE, s m, a مراىكه, *mourabèhè*

AGIR, v a, عمل کردن, *'èmèl kèrdèn*, — s'agir il s'agit de,

کار اندکاسب که *kar indjast ké*

AGISSANT, e, adj, qui se donne du mouvement, سوسه در,

حرک *pèwèstè dèr hèrèkèt*, — qui opère avec force,

a عامل, *'àmèl*, pr t *'àmıl*, سرب الاى, *sèr'ı oul-bèr*

AGITATEUR, s m, سوسه انگر, *fètnè ènguz*

AGITATION, s f, au physique, حيس, *djoumbèch*, a. حرک

hèrèkèt, — fig, دعه دى, *dèghdèghèyé dèl*, a اضطراب

èztèrab, pr t *ıztırab*, — tumulte, a سوسه, *fètnè*, pr t

- filnè*, فساد *fècad*, manque de calme, بی آرامی *bi آرامی*
AGITER, v a, remuer, حرکت دادن *tèkan dadèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*, حمتانیدن *djoumbanidèn*, — s'agiter,
 اضطراب کردن *èztèrab kèrdèn*, — agité, e, au fig, a.
 مضطرب *mouztèrèb*
AGNATION, s f, خویشی *khichi*, a قرابت *qèrabèt*, pr t
qarabèt
AGNEAU, s m, بز *bèrrè*
AGONIE, s f, حال کردن *halètè djan kèndèn*, حال
 نزع *halètè nèz'*
AGONISANT, e, adj, حان کدان *djan kènan*, حان لب آمده
djan bè lèb amèdè
AGONISER, v n, در حال کردن *djan kèndèn*, در حال نزع
dèr halètè nèz' boudèn
AGRAFE, s f, فلانه *qoullabè*
AGRAFER, v a فلان را بسن *qoullabè ra bèstèn*
AGRAIRE, adj des 2 g, متعلق به عسم زمین *moutè'èllèq*
bè tèqsimé zèmin
AGRANDIR, v a, بزرگتر کردن *bouzourgètèr kèrdèn*, —
 s'agrandir, بزرگتر شدن *bouzourgètèr choudèn*
AGRANDISSEMENT, s m, بزرگتر شدن *bouzourgètèr choudèn*
AGRÉABLE, adj des 2 g, دلپذیر *dèl-pècènd*, دلپذیر *dèl-*
pèzur, خوش *khoch*, a مرغوب *mèrghoub*, مقبول
mèqboul, pr t *maqboul*
AGRÉABLEMENT, adv, بدوی *bè toouré khoch*, بدوی
 و صفا *bè zoouq o-sèfa*
AGRÉER, v a, پسندیدن *pèzirèftèn*, قبول کردن *qèboul*
kèrdèn

AGGRÉGATION, s f, action d'agréger V ce mot, — assem

blage, a اجماع *èdjtéma'*, pr t *idjtima'*

AGRÉGER, v a, داحل کړس *dakhèl kèr dèn*, قبول کړس *qè*

boul kèrdèn, — agrégé, e, قبول سده *qèboul choudè*

AGRÉMENT, s m, plaisir, a لذت *lèzzèt*, حظ *hèzz*, pr t

hazz, ذوق *zoouq*, pr t *zèvq*, — approbation, a. رضا

rèza, pr t *iza*, — amusement حوسکدرانی *khoch gou*

zèram, a نزهت *nouzhèt*

AGRESSEUR, s m, تعرض کسده *tè'èrrouz kounèndè*, a

صائل *sayil*, متعرض *moutè'èrrèz*, pr t *mutè'arriz*

AGRESSION, s f, a تعرض *tè'èrrouz*, pr t *tè'aruz*, صولت

sooulèt, pr t *sèvlèt*

AGRESTE, adj des 2 g, نباتی *biabani*, a صحرائی

sèhrai

AGRICOLE, adj des 2 g, qui s'adonne à l'agriculture, برزرگر

bèr zè guèr, — qui a rapport à la culture, a معلف

براع *moutè'èllèq bè zira'èt*, a فلاحي *fellahi*

AGRICULTEUR, s m, برزرگر *bèr zè guèr*, راع کسده *zèra'èt*

kounèndè, a فلاج *fèllah*, راع *zarè'* pr t *zari'*

AGRICULTURE, s f, کسب کاری *kècht kari*, برزرگری *bèr zè guèr*,

a روع *sèr*, راعت *zèra'èt*, pr t *zira'at*, فلاحي *fè-*

lahèt

AGUERRE, v a, دحکي آموحيه کړس *bè djèng àmoukhètè*

kèrdèn, — s'aguerrir, دحکي ارمودن *djèng àzmoudèn*,

— aguerri, e, دحکي ارموده *djèng àzmoudè*, دحکي دده

djèng didè

AGUETS, s m pl, a کمن *kèmin*, — être aux aguets,

در کمن نښمنی *dèr kèmin nèchpèstèn*

AH! interj, آى *vaï*, آ *ah*

AHURIR, v a, كدج کردن *guidj kèrdèn*, — ahuri, e, كدج شده *guidj choudè*, a, محبوب *mèbhout*

AIDE, s m, celui qui prête assistance, ياور *yavèr*, a, معاون *mou'avèn'* معي *mou'in*, — s f, assistance, ياورى *yavèri*, دستياري *dèstiari*, t, كومك *keumèk*, p, دستگيرى *dèst guiri*

AIDER, v a, ياورى کردن *yavèri kèrdèn*, كومك کردن *keu mèk kèrdèn*, امداد کردن *èmdad kèr dèn*

AIEUL, pl AIEUX, s m, نيا *nia*, a, حد *djèdd*, pl احداد *èdjdad*

AIEULE, s f, مادر بزرگ *madèré bouzourg*, a, حده *djeddè*

AIGLE, s m, دال *dal*, t, قره قوش *qèrè qouch*, a, ابوى *ènouq*, pl انواع *ènvag*, عقاب *'ouqqab*, pl عيالى *'ouqban*

AIGLON, s m, بچه عقاب *bètchèyé ouqqab*

AIGRE, adj des 2 g, ترش *tourch*, — aigre doux, مياكوش *mèi-khoch*

AIGRELET, TE, adj, ترس ميره *tourch mèzè*

AIGREMENT, adv, نه ترس روئى *bè tourch rouyi*, نسكئى *bè sèkhti*

AIGREUR, s f, ترستب *tou chuyèt*, — en parlant des personnes disposées à se fâcher, ترش روئى *tourch rouyi*, سكب روئى *sèkht rouyi*, a, حسونب *khechounèt*

AIGRIE, v a, ترس کردن *tourch kèrdèn*, — au fig, en parlant des personnes, نعط آوردن *bè ghèiz àvou dèn*, تـرش كـدب آوردن *bé hèddèt àvoudèn*, — s'aigrir, ترش شدن *tourch choudèn*, — au fig, حشيماك شدن *khechm-nak choudèn*, عصاك شدن *ghèzèbnak choudèn*, —

aigri, e, حسد شده *tourch choudè*, — irrité, حشمتك *khèchmnak*

AIGU, e, adj, تيز *tiz*, — angle aigu, a زاویه حاده *zavèyé haddè*, pr t *zavèi haddè*

AIGUIÈRE, s f, آفتابه *aftabè*, a آبزی *èbrîq*, pr t *ibrîq*

AIGUILLE, s f, سوزن *souzèn*, — de montre, عقربه *èqrèbè*,
— à coudre la grosse toile, حوالدور *djouval-douz*, pr
t *tchouvaldiz*

AIGUILLETTE, s f, وسيل بند *vèqsèl bènd*

AIGUILLON, s m, dard d'insecte, نيس *nch*

AIGUILLONNER, v a, تهریز کردن *tèhrîz kèrdèn*

AIGUISER, v a, تیز کردن *tiz kèi dèn*

AIL, s m, سیر *sir*

AILE, s f, بال *bal*, a جناح *djènah*

AILÉ, e, adj, بالدار *bal dar*, با پر *ba pèr o bal*

AILLEURS, adv, جای دیگر *djai diguèr*, — d'ailleurs, d'un
autre lieu, از جای دیگر *èz djai diguer*, — d'ailleurs,
en outre, علاوه بر این *qèt'è nèzèr èz in*,
'èlavè bèr in

AIMABLE, adj des 2 g, دلید *dèl bènd*, دلریا *dèl-rouba*

AIMANT, e, adj, دوستدار *doust dar*, a ودود *vedoud*

AIMANT, s m, آهنی را *àhèn rouba*, a مغناطیس *mègnatis*,
pr t *mignatis*

AIMANTER, v a, آهنی را اندود کردن *bè ahèn rouba èndoud kèrdèn*

AIMER, v a, دوست داشتنی *doust dachtèn*, — s'aimer, s'en-
tr'aimer, همدیگر را دوست داشتنی *hèm-diguèr ra doust dachtèn*, — aimé, e, دوسته شده *doust dachtè*

- choudè*, a محبوب *mèhboub*, — s'aimer soi même, خود را *khoud ra doust dachtèn*
AINE, s f, زهار *zèhar*, a مغنى *mèghbèn*, pl مغانى *mèghabèn*
AINÉ, e, adj, مهر *mèhtèr*, بزرگ *bouzourg*
AINESSE, s f, a بعلم السق *tèqèddoum ous sènn*, — droit
 d'ainesse, a حق بعلم السق *hèqqé tèqèddoum ous sènn*
AINSI, adv, de cette façon, همكسى *hèm tchenin*, انى طور *in toour*, — ainsi que, چنانكه *tchènan ké*, — ainsi,
 par conséquent, a لهذا *lèhaza*, — ainsi donc, پس *pès*,
 — c'est ainsi, انى صور اسب *tchènin èst*, in
toour èst
AIR, s m, atmosphère, a هوا *hèva*, pr t hava, —
 bon air, هواى خوب *hèva khoub*, خوش هوا *khoch hèva*, — air malsain, a هواى عبر سائم *hèva ghèrèd salèm*, — apparence, a ظاهر *zahèr*, — avoir l'air,
 ressembler, مانند بودن *mandèn chèbih bou-*
dèn, — propos en l'air, حرف هوائى *hèrfé hevay*, حرف ول *hèrfé vèl*, حرف نهوده *hèrfé bihoudè*, — air, terme de
 musique, هوا *nèva*, a مقام *mègam*, pr t *maqam*, هوا
hèva, pr t *hava*
AIRAIN, s m, مس بروى آميخته *mès bè rouï amikhiè*
AIRE, s f, حرمگاه *khèrmèn gah*
AIRÉE, s f, حرمى *khèrmèn*, pr t *kharmèn*
AISANCE, s f, facilité, آسانى *açani*, a سهولت *souhoulèt*,
 — commodité, حلال فراخى *fèrahhi hal* آسودگى *açou-*
dègui, a رفاهيت *rèfahiyèt*, — lieu d'aisance, آندسب
ab dèst, آب ريز *ab riz*, a چلا *khèla*, مسراج *moustèrah*

AISE, adj des 2 g , خوشحال *khoch hal*, خوشنود *khochnoud*,
خوسند *khoursènd*, سامند *chadmènd*

AISE, s f , درخالی *âçoudègui*, فیره بالی *fèrèh balı*, ا.
رەفاهیەت *rèfahiyyet*, — être à son aise, دوس *â-
çoudè boudèn*

AISÉ, e, adj , آسانی *âçan*, a سهل *sèhl*

AISEMENT, adv , بآسانی *be âçani*, a نالسهوله *bès sehoulèt*

AISSEILE, s f , بعل *bèghèl*

AJOURNEMLNT, s m , اواخر *tè'èkhar*, pr t تا'akhir,
تعویف *tè'èviq*, pr t ta'avıq

AJOURNER, v a , بمعرف انداحس *bè tè'èviq èndakhtèn*,
— ajourné, e, اعادة بمعویف *bè tè'èviq ouftadè*

AJOUTER, v a , افزودن *êfzoudèn*, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*,
— ajouter foi, باور کردن *bavèr kèrdèn*, ابعاد کردن
è'tèqad kèrdèn

AJUSTEMENT, s m , action d'ajuster, a ترتیب *tèrtib*, —
parure, a زینت *zinèt*

AJUSTER, v a , rendre juste un poids, une mesure, همسج *hèm sèndj kèrdèn*,
معادل *èyar kèrdèn*, عمار کردن *hèm sèndj kèrdèn*,
مقابل *mou'âdél kèrdèn*, — viser, کرسی *nèchanè
guirèfièn*, — accommoder, درسب کردن *droust
kèrdèn*, — parer, زینت دادن *zinèt dadèn*, آراسی
ârastèn

ALAMBIC, s m , دیک عرق کسی *diké 'èrèq-kèchi*, a لیسک
èmbèk, mieux, آبجو *èmbiq*

ALAMBIQUEUR, v a , موشکافی کردن *dèqıq kèn dèn*,
موشکافی کردن *mou chékafi kèrdèn*, — alambiqué, e, a مدقو *mou-
dèqqèq*

ALARGUER, v n, et s'alarguer, ار کنار دور سدن *ez kènar doui choudèn*

ALARME, s f, crainte, ترس *tèrs*, — fausse alarme, ترس
تيرسە *tèrsé bi dja*

ALARMER, v a, ترساندن *tèrsandèn*, ترسانيدن *tèrsanidèn*,
— s'alarmer, ترسيدن *tèrsiden*, هراسان سدن *hèraçan choudèn*, — alarmé, e, ترسيدە *tèrsidè* هراسان *hèraçan*

ALARMISTE, s m, حير از حيرت دهيدە *khebèr é éradjif dè-hèndè*

ALBÂTRE, s m, مرمر سعيد *mèr mèré sèfid*

ALBUM, s m, حيك *djoung*, a مجموعه *mèdjimou'è*

ALBUMINE, s f, دكم مرع سعيدە *sèfidèyè tokhmé mourigh*

ALCALI, s m, نمک قابە *nèmèké qalè*, — alcali volatile,
جوهر سادر *djoouhèré nèchadèn*

ALCHIMIE, s t, کيميا گيارى *kimia guèr*, کيميا *kimia*

ALCHIMISTE, s m, کيمياگر *kimia guèr*

ALCOOL, s m, poudre extrêmement fine, سرمه *surimè*,
a كحل *kuhèl*, — esprit de vin, عرق سه انسى
'èr èqé sè àtèchi

ALCORAN, s m, a قرآن *qou'an*, قرآن *fourqan*

ALCOVE, s f, پس حنة *pès khanè*, خوانگاه *khab gah*

ALCYON, s m oiseau, مارينى *martin*

ALÉATOIRE, adj des 2 g, a مربوط با تعلق *mânout nè ètè*
tèfaq

ALÈNE, s f, درس *dèrèfch*

ALENTOURS, s m pl, a اطراف *étraf*, اکلاف *èknaf*

ALERTE, adj des 2 g, بداريل *bîdarîl*

ALEZAN, adj m, کريد *kurènd*

ALGÈBRE, s f, مغاليله فى fènné djèbr o-mouqabèlè, a
المغاليله el djèbr vèl mouqabèlè

ALGÈBRISTE, s m, a ارباب الكبر والمغاليله èrbab èl-djèbr vèl-
mouqabèlè

ALIBI, s m, در حای عمر وقوع حادثه حاصر بوندس dèr dja
ghèiré veqou'è hadècè hazèr boudèn

ALIÉNABLE, adj des 2 g, فروحيسى èntèqal pèzir, فروحىسى
feroukhtèn

ALIÉNATION, s f, vente, فروس ferouch, a بيع bèr', — d'es-
prit, ديوانگى divanègui a حوس djenoun

ALIÉNER, v a, vendre, فروحيسى firoukhtèn, مسعل كرس
mountèqèl kèrdèn, — au fig, rendre fou ديوانه كرس
divanè kèrdèn, — aliéné, e, سده فروحيه feroukhtè
choudè, نعر مسعل سده bè ghèir mountèqèl choudè,
fou, ديوانه divanè, — on dit aussi aliéner les cœurs,
دل مردم را مانبند dèlé mèrdoum ra rèmanidèn

ALIGNEMENT, s m, a تصفيف tèsfif

ALIGNER, v a, صف بدمف آراسى sèff bè sèff àrastèn, —
s'aligner, صف كسندى sèff kèchidèn

ALIMENT, s m, نوسه touchè, حوراك khourak, a طعام ta'am,
غذا ghèza, pr t ghida, pl اعدنه eghziè, pr t aghdiè,
قوت gout

ALIMENTAIRE, adj des 2 g, a عدائى ghèzayi, pr t gha
dayi

ALIMENTER, v a, حوراك داس pèrvèr dèn, حوراك khourak
dadèn

ALINÉA, s m, اسداى سطر èptèdaì sèt

ALITER, v a, سمرى كرس bèstèr kèrdèn, — s'aliter,

bèstèrî choudèn, — alité, e, بېستېرى بېستېرى سدن
bèstèrî choudè بېستېرى سده

ALIZARI, s m, روناښ, rounas, فرمې, qèrmèz, a بېگېم bègèm

ALIZE, s f, a بېف nèbèq, pr t nabaq

ALLAITER, v a سېر دانې chir dadèn, — allaiter un enfant, سېر دانې ته يې را تېښې را chir dadèn

ALLÉCHER, v a, بېطمېع تېتمې' kèrdèn

ALLÉE, s f, آمد و روښ, khraban, — allées et venues, آمد و روښ
àmèd o rèft

ALLÉGATION, s f, a بېغرېر tègru, بېل nèql, pr t naql

ALLÈGEMENT, s m, a بېكېف tèkhfif pr t takhfif

ALLÉGER, v a, بېكېف دانې tèkhfif dadèn, سېكېر کړدن
sèbouk tèr kèrdèn

ALLÉGORIE, s f, a مېکار mèdjaz, استې'آرې, èstè'ârè, pr t
èstè'ârè

ALLÉGORIQUE, adj des 2 g, a مېکاری mèdjazi

ALLÉGORIQUEMENT, adv a, مېکارا mèdjazèn

ALLÈGRE, adj des 2 g, سېرې دېمېع, sèrè dèmagh, فېرېهناک
rèhnak

ALLÈGREMENT, adv, با سېرې دېمېع, ba sèrè dèmagh, بې-
چاډې chadi

ALLÈGRESSE, s f, چاډې chadi, چاډماني chadman, حېرېمې
khourrèmi, — a سېرور serour

ALLÉGUER, v a, بېل اړوښ, bè mian, — citer une autorité, بېل کړدن
àvourden, —

ALLÉLUIA, s m, a سېحان الله soubhan allah

ALLER, v n, رېښې, rèftèn, — je vais à Paris, پېرېس مېروم
paris mirèvèm, — je m'en vais, مېروم mirèvèm, — al-

ler à pied, پیاده پیاده *piadè rêftèn*, — à cheval, سواره سواره *sèvarè rêftèn*, — par terre, از راه از راه *èz rahé khochhi rêftèn*, — aller et venir, رفتن رفتن *èf-tèn o bèrguèchtèn*, — allons, بروم بروم *bèrèvum*, — où allez vous, کجا میرید *koudja mirèvid*

ALLIAGE, s m, آمیزش آمیزش *àmizéch*, a خلطه خلطه *khouttè*, ستاب ستاب *chèiyab* احملات *èkhtèlat*, pr t *ikhtilat*

ALLIANCE, s f, entre les familles, حدودسی حدودسی *khichì*, — confédération, ایتلاف ایتلاف *ètèfaq*, pr t *utifaq*

ALLIER, v a, mêler, incorporer ensemble, آمیختن آمیختن *àmikh-tèn*, فانی کردن *qatì kèrdèn*, مخلوط کردن *mèkhhlout kèrdèn*, — s'allier, former une alliance par mariage, نسبت پیدا کردن *nèsbèt pèida kèrdèn*, نکاح علاقه پیدا کردن *bè nekah 'èlaqè pèida kerdèn*, — en parlant de deux états, همن پیمان شدن *hèm pèiman choudèn*, پیمان کردن *pèiman kèrdèn*, ایتلاف کردن *ètèfaq kèrdèn*, — allié, e, همن پیمان *hèm pèiman*, a متعق *mouttèfèq*, pr t *muttèfiq*, pl متعقی *mouttèfèqin*, pr t *muttèfiqin*, — les puissances alliées, دول متععه *duvèlé mouttèfèqè*, pr t *duvèli muttèfiqè*, — allié, e, mélangé, آمیخته آمیخته *àmikhhtè*, a مزوج مزوج *mènzoudj*, pr t *mamzoudj*, مخلوط مخلوط *mèkhhlout*, pr t *makhhlout*, — en parlant de parenté, نسبت پیدا کرده *nèsbèt pèida kèrdè*, حوینس سده *khich choudè*

ALLOCATION, s f, a خطاب خطاب *khètab*, pr t *khitab*

ALLONGE, s f, فانس فانس *qayèch*, pr t *qaich*

ALLONGER, v a, بلندتر کردن *boulènd-tèr kèrdèn*, — allongé, e, بلند سده *boulènd choudè*

ALLOUABLE, adj des 2 g , دادنی *dadèn*

ALLOUER, v a دادن *dadèn*, معزز کردن *mouqèrrèi kèrdèn*

ALLUMER, v a , افروختن *èfroukhtèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, — s'allumer, افروخته شدن *èfroukhtè choudèn*, افروخته *roouchèn choudèn*, — allumé, e, افروخته *èfroukhtè choudè*, روشن شده *roouchèn choudè*

ALLUMETTE, s f, a کبریت *kèbrit*, pr t *kibrit*

ALLUMEUR, EUSE, s , افروز *èfrouz*, افروزنده *èfrouzèndè*

ALLURE, s f, راه *rah*, روس *rèvèch*

ALLUSION, s f, a کینه *kènayè*, اساره *ècharè*, pr t *icharè*

ALMANACH, s m, سالنامه *sal namè*, a تقویم *tèqvim*, pr t *taqvim*

ALOÈS, s m, a عود *'oud*, — bois d'aloès, حبوب عود *tchoubé 'oud*

ALOÏ, s m, a عیار *'èyar*, pr t *'ayar*

ALOPÉCIE, s f, ریختن *ikhtènè mou*

ALORS, adv, آن وقت *òn vèqt*, آنکه *òn guèh*

ALOUETTE, s f, هوز *houzè*, vulg قزاق *qazalagh*

ALOURDIR, v a , سنگین کردن *sènguin kèrdèn*

ALPHABET, s m, a الفبا *èlèf ba*, ou ابعبی *èlèf bèi*, pr t *èlèf ba*, a حروف الهجا *hourouf oul-hèdja*

ALTÉRABLE, adj des 2 g , تعمیر پذیر *tèghyir pèzir*

ALTÉRANT, e, adj qui cause la soif, سبب کینه *tèchnè kounèndè*, a عطش *mou'èttèch*, pr t *mou'attich*

ALTÉRATION, s f, modification, a تعمیر *tèghyir*, pr t *taghyir*, — soif, سبب کینه *tèchnègu*, a عطش *'èttèch*, pr

- t 'atch, 'atèch, — falsification des monnaies, فلبرى
qèlb zèni
- ALTERCATION, s f, ستر ستر sètiz, ستر ستر sètizè, ا نعا nèza',
pr t niza'
- ALTÉRER, v a, changer l'état d'une chose, بغير دادن
tèqhyr dadèn, — causer la soif, تشنه کردن tèchnè
kèr dèn, — altérer les monnaies, ستر فلبرى sèk
kè a qèlb zèdèn, — s'altérer, حرا سدى khèrab chou-
dèn, — altéré, e, گاته, صاع سدى zayè' choudèn, — altéré, e, گاته,
حرا سدى khèrab choudè, — changé, بغير نامه tègh-
yir yafètè, — qui a soif, تشنه tèchnè
- ALTERNATIF, ve, adj, بديوب bè nooubèt, ا مبارب moutè-
navèb, pr t mutènavib
- ALTERNATION, s f, a بديوب nooubèt, p t nèvbèt
- ALTERNER, v a, بديوب کار کردن bè nooubèt kar kèrdèn
- ALTESSE, s f, a بديوب nèvvab, حصر hèzrèt, pr t hazrèt
- ALTIER, ière, adj, a معرور mèghrour, pr t maghrour,
مکتّر moutèkèbbèr, pr t mutèkabbir
- ALUN, s m, راج سفيد zaghé sèfid, ou راج سفيد zadjé sefid,
ا ست chèbb, pr t chabb
- ALVÉOLE, s f, حای دندان djaï dèndan, — cellule dans
un rayon de miel, ريسور خانه zèmbour khanè
- AMABILITÉ, s f, caractère d'une personne aimable, دلربائی
دèl roubayî, دلستانى dèl sètani, — douceur, شيرينى
chirîn tèt'i
- AMADOU, s m, آتش گيره atèch-guirè
- AMADOUER, v a, بديوب پاكه poukhtè kèrdèn, بديوب
tètmi' kèrdèn

AMAIGRIR, v a., لاغر کردن *laghèr kèrdèn*, — s'amaigrir, لاغر شدن *laghèr choudèn*, — amaigrir, e., لاغر *laghèr choudè*

AMAIGRISSEMENT, s m., لاغری *laghèr*

AMALGAMER, v a., محلول کردن *mèkhout kèrdèn*, امکس *âmikhtèn*

AMANDE, s f., بادام *badam*, — huile d amandes, روغن بادام *rooughèné badam*

AMANDIER, s m., درخت بادام *dèrèkhté badam*

AMANT, s m., دلداری *dèl dar*, a عاشق *rèfiq*, 'âchèq, pr t. 'âchîq, — amante, a عشوقه *mè'èchouqè*, pr t *ma'chouqa*

AMARANTE, s f., زلف عروس *zoulfé 'èrous*, عروس در پرده *'èrous dèr pèrdè*

AMARRE, s f., ریسمان کشی *rismané kèchtî*

AMARRER, v a., بستن *bèstèn*

AMAS, s m., توده *toudè*, حرمت *khèrmèn*

AMASSER, v a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*

AMATEUR, s m., درسی داریده *doust darèndè*, a. مایل *mayel*, pr t *mayîl*

AMAZONE, s f., زن سوار شده *zèné sèvar choudè*, زن جنگی *zèné djèngu*

AMBASSADE, s f., maison d'un ambassadeur, سفارتخانه *sèfarèt-khanè*, a سفارت *sèfarèt*, — fonction d'ambassadeur, سعیری *sèfirî*, a. سفارت *sèfarèt*

AMBASSADEUR, s m., سفیر کلان *sèfiré kèlan*, a. سفیر کبیر *sèfiré kèbir*, ایلچی کبیر *iltchî kèbir*

AMBIGU, e, adj., a. مبهم *moubhèm*

AMBIGUITÉ, s f, a ابهام *èbham*, pr t. *ibham*

AMBITIEUX, EUSE, adj, حرص نام *nam-djoui*, a حرص الافعال *hèris oul èqbal*, pr t *haris ul iqbal*

AMBITION, s f, نام و سکی *nam djouyi*, حرص نام *hèrse nam o nèng*, a حرص الافعال *hèrs oul èqbal*, pr t *hirs-ul iqbal*

AMBITIONNER, v a, حرص نمودن *hèis bouden*, نخواستن *bè hèrs khastèn*, آرزو کردن *ârrou kèrdèn*

AMBLE, s m, t نورهه *youn ghè*

AMBLER, v n, راه نوردن *yourghè rah rèstèn*

AMBRE, s m, کهربا *kèh rouba*, pr t *kèh riba*, a عمبر *'èmbèr*

AMBULANCE, s f, مرصخانه اردو *mèriz khanèyé oul dou*

AME, s f, جان *djan*, a روح *rouh*, pl ارواح *èrvah*, — mon âme, (expression affectueuse) حاتم *djanèm*, pr t *djanim*, جان من *djané mèn*, — individu, a نفر *nèfèn*, نفس *nèfs*, pl نفوس *noufous*

AMÉLIORER, v a, بهتر کردن *bèhtèr kèrdèn*

AMÉLIORATION, s f, به نودن *bèh boudi*, بهتری *behteri*, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*

AMEN, s m, a آمین *âmin*

AMENDE, s f, تهرجومان *tèrdjouman*, تاوان *tavan*, a جریمه *djèrimè*, عرامه *ghèramèt*

AMENDEMENT, s m, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*

AMENDER, v a, بهتر کردن *bèhtèr kèrdèn*, اصلاح دادن *èslah dadèn*, — s'amender, بهتر شدن *behter choudèn*, اصلاح پذیرفتن *èslah pèzurèstèn*

AMENER, v a, آوردن *âvourdèn*, -- amenez, باریدن *bia vèrèd*

AMÉNITÉ, s f, a. لطف *loutf*

AMER, FRE, adj, تلخ *tèlkh*, — parole amère, حرف تلخ
hèrfé tèlkh

AMÈREMENT, adv, بملأى *bè tèlki*

AMERTUME, s f, بملأى *tèlkh*

AMEUBLEMENT, s m, اسباب خانه *èsbabé khanè*

AMEUTER, v a, سگه را جمع کردن *sèg ha ra dyèm' kèrdèn*,
— soulever le peuple, بفرانگیزی *bè fètnè bèr ènguikhtèn*

AMI, E, s, یار *yar*, دوست *doust*, pr t *dost*, a حبیب
hèbib, pr t *habib*, — mon ami, دوست من *dousté mèn*,
دوست *doustèm*, pr t *doustoum*, — ancien ami, دوست
دیرینه *dousté dū inè*, دوست قدیم *dousté qèdim*

AMIALE, adj des 2 g, دوستی آمر *dousti àmiz*, a دوست
معروف *mouvèddèt mègroun*, pr t *mèvèddèt magroun*,
— à l'amiable, دوستانه *doustanè*

AMIANTE, s f, سبک سوجب ناپذیر *sènguè soukht-na-
pèzir*

AMICAL, E, adj دوستی مونس *dousti nemoun*

AMICALEMENT, adv, دوستانه *doustanè*, دوستی *èz ou*
dousti, محتانه *mouhèbbanè*, pr t *muhèbbanè*

AMIDON, s m, نچاسته *nèchastè*

AMINCIR, v a, نازک کردن *nazèk kèrdèn*

AMIRAL, s m, دریا بگی *dèria bègui*, a امیر البحر *èmir-
oul-bèhi*, pr t *amir-ul-bahr*

AMIRAUTÉ, s f, دریا بگی کری *dèria bègui-quèri*, — arse-
nal de marine محل دریا بگی *mèhèllè dèria bègui*

AMITIÉ, s f, دوستی *dousti*, a دوست *mouvèddèt*, pr ⁴¹⁰

- vèddèt*, وداد *vèdad*, محبت *mouhèbbèt*, pr t *muhabbèt*
AMMONIAC, s, a سادر *nèchadèr*, pr t *nichadîr*
AMNISTIE, s f, a عفو 'èfv, pr t 'afv عفو عام 'èfvé 'âmm,
 pr t 'afv 'âmm
AMOINDRIR, v a, کم کردن *kèm kèrdèn*, — s'amoindrir,
 کم شدن *kèm choudèn*
AMOINDRISSEMENT, s m, کاست *kast*, کاهش *kahèch*, ا بعلیل
tèqlil, pr t *taqlil*
AMOLIR, v a, نرم کردن *nèrm kèrdèn*, — s'amolir, نرم
 شدن *nèrm chouden*
AMONCELER, v a, روی هم کداسی *roui hèm gouzachtèn*,
 حرم کردن *khèrmèn kèrdèn*, توده کردن *toudè kèrdèn*,
 تل کردن *tèll kèrdèn*
AMORCE, s f, دانه *danè*, a طعمه صد *teu'mèyé sèid*
AMORTIR, v a, سبب کردن *soust kèrdèn*
AMOUR, s m, دل سبکی *dèl chiftègu*, a محبت *mouhèb-*
bèt, pr t *muhabbèt*, عشق 'èchq, pr t 'ichq, — brû-
 ler d'amour, عشق سوختن *dèr àtèché 'èchq*
soukhtièn, — amour propre, خود پسندی *khoud pè-*
cèndi
AMOUREUSEMENT, adv, از روی عشق *èz roui 'èchq*, عاشقانه
'achèqanè
AMOUREUX, EUSE, adj, گرفتار درد عشق *guèreftaré dèrdè*
'èchq, a عاسف 'achéq, pr t 'achiq, pl عاسل 'ouch-
chaq, — être éperdument amoureux, سدا بودن
'achèqé chèida boudèn
AMOVIBILITÉ, s f, بی پائی *bi-payi*, ناپایداری *na-paï dai*,
 بی فراری *bi qèrai*

AMOVIBLE, adj des 2 g , ناپایدار *na paidar*, بی قرار *bi qèra*

AMPHIBIE, adj et s m , آبی و قحطی *hèm-âbi-o-hèm khaki*

AMPHIBOLOGIE, s f , a انهام *èbham*, pr t *ibham*

AMPHIBOLOGIQUE, adj des 2 g V AMBIGU

AMPHITHÉÂTRE, s m , طاقما *taq-nema*, سیرگاه *sèr gah*,
pr t *sèr guah*

AMPLE, adj des 2 g , فراح *fèrakh*, گوساد *gouchad*, نهی *pèhn*,
a واسع *vacè*, pr t *vaci*

AMPLEMENT, adv , beaucoup, خیلی *khèli*, بسیار *bèciar*,
a زیاد *ziad*

AMPLEUR, s f , گوسادی *gouchadi*, a وسعی *vous'èt*, pr t
vus'at

AMPLIATIF, IVE, adj , وسط دهنده *bèst dèhèndè*, a موسع
mouvèssè, pr t *muvasse*

AMPLIATION, s f , یادی *ziadi*

AMPLIFICATEUR, مبالغه کننده *moubalèghè kounèndè*

AMPLIFIER, v a , وسط دادن *bèst dadèn*, مسسوط کردن
mèbsout kèrdèn

AMPOULE, s f , ampoule sur la peau, پینه *pinè*, سوسه
choughè, a محله *moudylè*, — fiole, صراحی *surahi*,
سسسه *chichè*

AMPOULÉ, e, adj , a معلف *moughlèq*

AMPUTATION, s f , action d'amputer V ce mot

AMPUTER, v a , بریدن عضو *bouridèné 'uzv*

AMULETTE, s f , نازو بند *bazou-bènd*, a تعویذ *tè'èviz*

AMUSANT, e, adj , خوش *khoch*, دلگسا *dèl goucha*, صفا
ناکش *sèfa-bèkhch*

AMUSEMENT, s m, بازی *bazi*, خوش گذرانی *khoch gou zèrani*

AMUSER, v a, faire perdre le temps, مسعول کردن *mèchghoul kèrdèn*, از کار باز داشتن *èz kar baz dachtèn*,
- paraître amusant, حوس آمدن *khoch àmèdèn*, -
s'amuser, خوش گذرانی کردن *khoch gouzèrani kèrdèn*,
زود کردن *zoouq kèrdèn*

AMUSETTE, s f, بازچه *bazitchè*

AN, s m, سال *sal*, a سنه *sènè*, pl سنوات *sènèvat*, -
l'an dernier, سال گذشته *salé gouzèchtè*, - l'an pro
chain, سال آینده *salé àyèndè*

ANACHORÈTE, s m, عزلت گزینی *'èzlèt guzin*, a زاهد *zahèd*,
pr t *zahid*, مبروی *mounzèvi*

ANAGRAMME, s m, a تحریف *tèhrif*, pr t *tahrif*, pl
تحرifat *tèhrifat*, pr t *tahrifat*

ANALÉPTIQUE, adj des 2 g, a معزی *mouqèvvi*, pr t *mou qavvi*

ANALOGIE, s f, a نسب *nèsbèt*, pr t *nspet*, محل *dèkhl*,
مماسب *mounacèbèt*, تناسب *tènaçoub*, - il n'y a
aucune analogie, هیچ نسب ندارد *hitch nèsbèt nèda
rèd*, هیچ محل ندارد *hitch dèkhl nèdarèd*

ANALOGIQUEMENT, adv, بالاسانه *bèl mouchabèhèt*

ANALOGUE, adj des 2 g, مانند *manènd*, a سینه *chèbih*,
مواضع *mouvafèq*, pr t *muvafig*

ANALYSE, s f, کساست *gouchayèch*, a حل *hèll*, pr t *hall*,
تهدیهزا *tèdjèzza* (vulg p *tèdjèzzou*)

ANALYSER, v a, کسودن *guechoudèn*, حل کردن *hèll kèr
dèn*, تهدیهزا کردن *tèddjèzza kèrdèn*

ANARCHIE, s f, علم حکومت *bi-nèsmi*, a
'èdémé houkoumèt, pr t 'adémi hukoumèt

ANATHÈME, s. m, نفرین *nèfrin*, a لعن *lè'èn*, pr t la'n,
لعن *lè'enèt*, pr t la'nèt

ANATHÉMATISER, v a, نفرین کردن *nèfrin kèrdèn*, لعن
کردن *lè'en kèrdèn*

ANATOMIE, s f, a علم تشریح *tèchrih*, تشریح
pr t 'ilmi tèchrih

ANATOMISER, v a, تشریح کردن *tèchrih kèrdèn*

ANCÊTRES, s m pl, اجداد *magân*, a اسلاف *èslaf*, اجداد
èdjdad, اجداد *âba vè èdjdad*

ANCHOIS, s m, ماهی ریزه *mahi rizè*

ANCIEN, NE, adj, دیرینه *dirinè*, a قدیم *qèdim*, pr t
qadim

ANCIENNEMENT, adv, در زمان قدیم *dèr zèmané qèdim*

ANCIENNETÉ, s f, پختگی *pichini*, a تَغْدِم *tèqèddoum*

ANCRAGE, s m, لنگرگاه *lènguèr gah*

ANCRE, s f, لنگر *lènguèr*

ANCER, v n, jeter l'ancre, لنگر انداختن *lènguèr èndakh-*
tèn — s'ancrer, در جای قرار گرفتن *dèr djai qèrar*
guèrèftèn, قرار گرفتن *qèrar guèrèftèn*

NE, s m, حر *khèr*, اولاع *oulagh*, t اسك *èchèk*

NÉANTIR, v a, نابود کردن *nist kèrdèn*, نابود کردن *na-*
boud kèrdèn, معدوم کردن *mè'èdoug kèrdèn*, — s'ané-
antir, معدوم شدن *nist choudèn*, معدوم شدن *mè'èdoug*
choudèn, — anéanti, e, نسیب شده *nist choudè*, a.
معدوم *mè'èdoug*, pr t *ma'doug*

NÉANTISSEMENT, s m, a. انعدام *èn'èdam*, pr t. *m'èdam*.

- ANECDOTE, s f, داستان *dastan*, a. حكايب *hèkayèt*, pr t *hikayèt*, قصة *qèssè*, pr t *qissa*
- ÂNÉE, s f, حرّار *khèrvar*
- ANÉMONE, s f, زريون *zèrioun*
- ÂNERIE, s f., حرب *khèryèt*, a. حماب *hèmaqèt*, pr t *hamaqat*
- ÂNESSE, s f., حر ماة *khèré madè*
- ANÉVRISME, s m, رگ *vèrémé règ*
- ANFRACTUEUX, EUSE, adj پيچيده *pitchidè*, a. معوج *mou'èvvèdj*, pr t *mu'avvadj*
- ANFRACTUOSITÉ, s f, پيچيدگي *pitchidègui*, a. اعوجاج *en'èvadj*, pr t *in'ivadj*
- ANGE, s m., فرشته *fèrèchtè*, سروش *sei ouch*, a. ملك *mèlèk*, pl ملايك *mèlayèk* pr t *mèlaik*
- ANGÉLIQUE, adj des 2 g, فرشته سرسب *fèrèchtè-sèrècht*, آسا *fèrèchtè-âsa*, a p ملايكانه *mèlayèkanè*, pr t *mèlaikanè*, — s f, plante, a. سبل حطائي *soumboulé khètayi*, pr t *sumbuli khatayi*
- ANGLE, s m, گوشه *gouchè*, pr t *keuchè*, a. زاوية *zèvaya*, pl زوايا *zèvaya*
- ANGOISSE, s f, آندوه *èndouh*, a. عصة *ghoussè*, غم *ghèmm*, pr t *ghamm*.
- ANGINE, s. f, a. حناق *khounaq*
- ANGUILLE, s f., مار ماهي *mar mahi*
- ANGULAIRE, adj des 2 g, گوشه‌ئي *gouchèyi*
- ANGULEUX, EUSE, adj, گوشه‌دار *gouchè-dar*, a. کنبر الروايا *kè-on-ouz-zèvaya*
- ÂNIER, s m, اولاعي *oulaghi*, حر جران *khèr-tchèran*

ANIMADVERSION, s. f, a ذمّ *zèmm*, pr t *zamm*.

ANIMAL, s m., حيوان *djanèvèr*, a حيوان *hèivan*, pr t. *hài-van*, pl. حيوانات *hèivanat*, pr t. *hàivanat*.

ANIMAL, E, adj, حيوري *djanèvèr*, a حيوانى *hèivani*, pr t. *hàivani*

ANIMALITÉ, s f, a حيوانيت *hèivaniyèt*

ANIMATION, s f., union de l'âme au corps, اتحاد روح *ètèhadé rouh-o-djècèd*, pr t *ittihadi rouh-u-djècèd*, — vivacité, chaleur, گرمى *guèrma*, گرميت *guèrmiyèt*

ANIMÉ, ÉE, adj, حاندار *djan dai*, a دى روح *zi rouh*.

ANIMER, v a., donner la vie, حاندار کردن *djan dar kèr-dèn*, — il signifie aussi encourager, exciter V ces mots, — au fig, donner de l'action, بغى آوردن *bè-ghèirèt àvourdèn*, بى رغبت آوردن *bè règhbèt àvourdèn*, دل دانى *dèl dadèn*

ANIMOSITÉ, s f, كينه *kinè*, a بغض *boughz*, غيظ *ghèiz*, pr t *ghaiz*

ANIS, s m, رازیانه *razianè*, بادليان *badian*, a انيسون *ani-coun*

ANISETTE, s f, عری رازیانه *'èrèqè razianè*

ANNALES, s f. pl, a تواریخ *tèvarikh*, وقایع سینه *veqai'è sènèviyè*, pr t *vaqai'è sènèviyè*

ANNEAU, s m, a حلقه *hèlqè*, pr t *halqa*, — anneau de fer, حلقه آهنی *hèlqèyè àhèni*, — anneau que l'on met au doigt, انگشتر *èngouchtèr*

ANNÉE, s f, voyez AN

ANNEKE, s f, a صمیمه *zèmimè*

ANNEXER, v a, ضم کردن *zèmm kèrdèn*

ANNEXION, s f, action d'annexer V ce mot, — terme de gramm, a, اضافی *èsafèt*

ANNIHILER, v a V ANÉANTIR

ANNONCE, s f, پیغام *pèigham*, a اخبار *èkhbar*, اعلام *è'èlam*, pr t i'lam اعلیٰ *è'èlan*, pr t i'lan

ANNONCER, v a, پیغام دادن *pèigham dadèn*, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*

ANNUAIRE, s m, سال نامه *sal-namè*

ANNUELLEMENT, adv, هر سال *hèr sal*, هر ساله *hèr salè*

ANNUEL, LE, adj, هر ساله *hèr salè*

ANNULAIRE, s m (doigt), a بندصر *bènsèr*, pr t binsir

ANNULATION, s f, باطل شدن *batèl choudèn*, a بطلان *boutlan*

ANNULER, v a, از درجۀ اعتبار انداختن *èz dèrèdjèye è'ètè-bar èndakhtèn*, باطل کردن *mènsoukh kèrdèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*, — annulé, e, از درجۀ اعتبار انداخته *èz dèrèdjèye è'ètèbar ouftadè*, باطل شده *batèl choudè*, a مسح *mènsoukh*, pr t mansoukh

ANOBILIE, v a, در سلك تكما مسلك کردن *dèr sèlké nou-djèba mounsèlèk kèrdèn*, — anobli, e, در سلك تكما شده *dèr sèlké noudjèba mounsèlèk choudè*

ANODIN, INE, adj, a ملتی *moulèiyin*

ANOMALIE, s f, خارج قاعده *èz qa'èdè kharedj*, بی قاعدگی *bi-qa'èdègu*

ANONYME, adj des 2 g, اسمش عبر معلوم *èsmèch ghèiré mè'èloum*, a معدوم الاسم *mè'èdoum oul-èsm*, pr t ma'-doum ul-ism

ANSE, s f, *dèstèh*, *دسته* *dèstèh*, a *mèqbèz*, *معص* *mèqbèz*, — petit golfe,
a *fourzè* *فوزه*

ANTAGONISTE, s m, a *khèsm*, *حصم* *khèsm*, pr t *khacim*

ANTÉCÉDENT, e, adj, *gouzèchtè*, *گوسه* *gouzèchtè*, *pichin*, *پیشی* *pichin*, a
sabèq, *سابق* *sabèq*, pr t *saouq*, *معتم* *mouqèddèm*, pr t
mouqaddam

ANTÉCHRIST, s m, a. *dèddjal* *دجال* *dèddjal*

ANTÉDILUVIEN, ne, adj, *pich èz toufan* *پیش از طوفان* *pich èz toufan*

ANTENNE, s f, *tchoubé badban*, *تربك نادبان* *tchoubé badban*, *di*
rèké badban

ANTÉRIEUR, e, adj, *pichin*, *پیشی* *pichin*, *pich èz*
in, a *sabèq*, *سابق* *sabèq*, pr t *sabiq*, *معتم* *mouqèddèm*

ANTÉRIEUREMENT, adv a, *mouqèddèmèn*, *سابقا* *mouqèddèmèn*, *sa-*
bèqèn, *بودن اول* *boudèné èvvèl*

ANTHROPOPHAGE, s et adj *adèm khar*, *اندم حور* *adèm khar*, *mèi*
doum khour

ANTICHAMBRE, s f, *otagué birouni* *اوطاف بیرونی* *otagué birouni*

ANTICIPATION, s f, *pich èz vèqt*, *پیش از وقت* *pich èz vèqt*, *sèbqèt*
kèrdè, a *bè èstèqdam oul vèqt*, *بے استعدام اوقاف* *bè èstèqdam oul vèqt*,
pr t *bi istiqdam ul vaqt*

ANTICIPER, v a, *pich dèsti kèrdèn*, *پیشدستی کردن* *pich dèsti kèrdèn*, *sèbqèt*
kèrdèn, *تقدیم کردن* *tèqèddoum kèrdèn*, *sèbqèt kèrdèn*

ANTIDATE, s f, a *tarikhé mouqèddèm*, *تاریخ معتم* *tarikhé mouqèddèm*, pr t
tarikhi mouqaddam

ANTIDATER, v a, *tarikhé gouzèchtè*, *تاریخ گوسه نویسی* *tarikhé gouzèchtè*
nèvèchtèn

ANTIDOTE, s m, *padzèhr*, *پادزهر* *padzèhr*, a *tèriaq*, *تریاق* *tèriaq*, pr t
tariaq

- ANTIFÉBRILE, adj des 2 g, a دافع الحمى *dafè'-oul*
houmma, pr t *dafî' ul-humma*
- ANTILOPE, s f, آهو *âhou*, بركوهى *bouzé kouhi*
- ANTIMOINE, s m, راسك *raçoukht*, روى سوحه *roui*
soukhtè, سمنه سمنه *sènguè surmè*
- ANTINATIONAL, e, adj, a حلال ملت *khèlafé mèllèt*, pr
 t *khilafi millèt*, مخالف ملت *moukhalèfé mèllèt*,
 pr t *moukhalifi millèt*
- ANTIOCHE, ville, a انطاكية *èntakiè*
- ANTIPATHIE, s f, a نعر نعر *nèfrèt*, مضاف *mounafèrèt*
- ANTIQUE, adj des 2 g, دیرینه *dîrinè*, a قدیم *qèdim*, pr
 t *qadim*, عتیق *'ètiq*, pr t *'atig*, — s, کار قدیم *karé qèdim*, a آثار قدیم *âçaré qèdim*, pr t, *âçari*
qadim
- ANTIQUITÉ, s f, قدیمی *qèdimi*, — dans l'antiquité, در
 اقام قدیم *dèr èyamé qèdim*
- ANTITHÈSE, s f, a اصداک کلمات *èzdadé kèlèmat*, pr t
azdadi kalimat
- ANTONOMASE, s f, a کینه *kounè*
- ANTRE, s m, عار *ghai*, a معاره *mègharè*, pr t *ma-*
ghara
- ANUS, s m, پیری *èndjirè*, پیزی *pizi*
- ANXIÉTÉ, s f, بی آرامی *bi àrami*, پیچوند *pitch o tab*,
 اضطراب *èztèrab*, pr t *iztirab*
- AOUT, s m, شهر آب *chèhré âb*, آب *ab*, ماه اوت *mahé out*
- APAISEMENT, s m, a تسکین *tèskin*
- APAISER, v a, آرامیدن *àramidèn*, آرام کردن *àram kèr-*
dèn, تسکین کردن *tèskin kèrdèn*, تسکین کردن *tèskin*

kèrdèn, — s'apaiser, آرام گزفتن *ā am guèrèftèn*, راحت شد *rahèt choudèn*

A PART, expression adv, جدا *djèda*

APARTÉ, s m, حود ناکود *khoud bè khoud*

APATHIE, s f, افسردگی *èfsou dègu*, دلّی *mourdè-dèh*

APATHIQUE, adj des 2 g, بی حسّ *bī hès*

APERCEVOIR, v a, در گذر دیدن *dèr guzèr didèn*, منظر آمدن *bè nèzèr àmèdèn*, متوجه شدن *tèchkhis kèrdèn*, — s'apercevoir, فهمیدن *fèhmiden*

APERÇU, s m, a, خلاصه *khoulacè*, پر *t khoulaga*

APÉRITIF, IVE, adj, آور *booul àvèr*, اسهال *èchtèha èfza*

APETISSER, v a, کوچکتر کردن *koutchèktèr kèrdèn*

A PEU PRÈS, adv, a, ناکمینا *tèkhminèn*, تکمین *tekhmin*, تقریباً *tèqribèn*

APHORISME, s m, a, رای *rai*, pl ارا *ara*.

APHRODISIAQUE, adj des 2 g, سهوا *chèhvèt èfza*

APITOYER, v a, برقیب آوردن *bè rèqqèt àvourdèn*, — s'apitoyer, برقیب آمدن *bè-rèqqèt àmèdèn*

APLANIR, v a, rendre uni, هموار کردن *hèmvar kèrdèn*, مسطح کردن *moucèttèh kèrdèn*, — fig, faciliter, آسان کردن *àçan kèrdèn*, — aplanir, هموار *hèmvar*

APLATIR, v a, پکشد کردن *pèkhch kèrdèn*, پکشد شدن *pèkht choudèn*, — s'aplatir, پکشد *pèkht choudè*

APLATISSEMENT, s m, پکشد *pèkhch*

APLOMB, s m, a *خط عمود khètté 'èmoud*, pr t *khatti 'amoud*

APOCRYPHE, adj des 2 g, *بی اصل bi esl*

APOGÉE, s f, a. *دروغہ سہما zurvèyé sèma*, pr t *zèrvèè sèma*

APOLOGIE, s f, *سہاس سètayèch*, a. *توصیف مہدھ mèdh*, *توضیف tooucif*, pr t *tavsif*

APOLOGISTE, s m *سہاس کنندہ سètayèch kounèndè*, a. *مذاح mèddah*

APOLOGUE, s m, a *میل mèrèl*

APOPLEXIE, s f, a *سکتہ sèktè*

APOSTILLE, s f, a *حاشیہ hachîè*

APOSTILLER, v a, *در حاشیہ نویسی der hachîè nèvèchtèn*

APOSTAT, s m et adj, *از دین برکسیه èz dîn bèr guèchtè*, a *مردت mourtèdd*, pr t *murtadd*

APOSTER, v a, *در کمی گذاشتن dèr kèmin gouzachtèn*

APOSTROPHER, v a, *خطاب کردن khètâb kèrdèn*

APOTHECAIRE, s m, *دوا ساز dèva-saz*

APÔTRE, s m, a. *حواری hèvari*, pr t *havari*, pl *حواریون hèvarioun*, pr t *havarioun*

APPARAÎTRE, v n, *نمایان شدن nemayan choudèn*, *ظهور zouhour kèrdèn*

APPAREIL, s m, a. *اسباب èsbab*, *آلت èlèt*, pl *آلات alat*,
— *appareil de guerre*, *اسباب جنگ èsbabé djèng*,
آلت حرب èlètè hèrb pr t *èlètè harb*

APPAREILLER, v a, *جمع کردن djouft kèrdèn*, — v n,
mettre à la voile, *بادبان گذاشتن baddban gouchadèn*, —
s'appareiller, *جمع شدن djouft choudèn*

APPAREMMENT, adv, گویا *gonya*, ظاهر بحسب *bè-hècèbè zahèr*, a. ظاهرًا *zahèrèn*, pr t *zahirèn*

APPARENCE, s. f, نمائش *nemayèch*, a. صورت ظاهر *sourètè zahèr*, pr t *sourètè zahir*, صورت ظاهریه *sourètè zahè-riyè*, pr t *sourètè zahiriyè*, — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, بصورت ظاهر *bè sourètè zahèr*

APPARENT, e, adj, پیدا *pèida*, هویدا *houvèida*, آشکار *achkar*, a. ظاهر *zahèr*, pr t *zahir*

APPARENTER (S'), v pron, حوسى كرس *khich kèn dèn*, حوش سدن *khich choudèn*

APPARITION, s f, روح نمائی *roukh nemayi*, پدیداری *pè didari*, a. ظهور *zouhour*

APPARIER, v a V APPAREILLER

APPARTEMENT, s m, منزلگاه *mènzèl gah*

APPARTENANCE, s f, a. تابع *tabè'*, pr t *tabi'* pl. مواضع *tèvabè'* pr t *tèvabi'* مصاف *mèzaf*, pl مصاف *mèza-fat* (vulg pour *mouzaf* et *mouzafat*), معلقات *moutè'-èllèqat*

APPARTENANT, ANTE, adj, مله مخصوص *malé mèkhsous*, a. معلق *moutè'èllèq*, pr t *mutè'alliq*, — les biens à lui appartenants, املاك معلقة *èmlaké moutè'èllèqè bè ou*

APPARTENIR, v n مل خود بودن *malé khoud boudèn*, معلق بودن *moutè'èllèq boudèn*, — ce cheval m'appartient, من اسب من است *m èsp malé mèn èst*, ou ار من اسب *moutè'èllèq bè mèn èst*, ou من اسب *èz mèn èst*

APPAS, s m pl, زیبائی *zibayi*, a. حسى جمال *heusné*

- djèmal*, pr t *husn djèmal*, حسى *heusn*, pr t *husn*
APPÂT, s m, دانè *danè*, a طعمه الصد *teu'mèt-ous sèd*
APPAUVRIER, v a, بى نوا كردن *bi-nèva kèrdèn*, فقير كردن *fèqir kèrdèn*, — s'appauvrir, بى نوا شدن *bi-nèva choudèn*, فقير شدن *fèqir choudèn*, — *appauvri*, e, بى نوا شده *bi nèva choudè*, فقير شده *fèqir choudè*
APPAUVRISSMENT, s m, بى نواى *bi nèvayi*, a فقر *fèqr*, pr t *faqr*, فاقه *faqèh*, pr t *faqa*
APPEL, s m, recours au juge supérieur, نفل دعوا از محكمه *nèqlé dè'èva èz mèhkèmè bè-mèhkèmèyè* *diguèr*, — appellation à haute voix, بانگ *bang*, بانگ *bang*, *bangué dè'èvèt*, a صدا *sèda*, pr t *sada*, — signal qui se fait avec un tambour, بانگ طبل *ban-gué tèbl*
APPELER, v a, dire le nom d'une personne, نامیدن *na-mudèn*, — faire venir, آوار کردن *avaz kèrdèn*, صدا *sèda kèrdèn*, — appeler en justice, محكمه *mèhkèmè hazèr kèrdèn*, ou کشیدن *kè-chudèn*, — défier, دعوت کردن *bè mèrdan dè'è-vèt kèrdèn*, — appelé, e, نامیده شده *namudè choudè*
APPELLATIF, ve, adj, a اسم حس *èsmé djèns*, pr t *ismî djins*
APPENDICE, s m, a صمیمه *zèmmè*
APPESANTIR, v a, سنگین کردن *sènguîn kèrdèn*, ثقیل *tsèqil kèrdèn*, — s'appesantir, سنگین شدن *sènguîn choudèn*
APPESANTISSEMENT, s m, سنگینی شدن *sènguîn chou-dèn*, a ثقیل *tsèqil*

APPÉTENCE, s f V APPÉTIT

APPÉTISSANT, e, adj, اسبها افرا *èchtèha-èfəa*

APPÉTIT, s m, a اشها *èchtèha*, pr t *ichtiha*, — je n'ai pas d'appétit, ندام اشها *èchtèha nèdarèm*

APPLAUDIR, v a, دسب دسب *dèst bè dèst zèdèn*,
مرحبا گوسى *mèrhèba goftèn*, تهنس كرس *tèhsin kèrdèn*, — s'applaudir, كودرا تهنس كرس *khoud : a tèhsin kèrdèn*

APPLAUDISSEMENT, s m, مرحبا كوئى *dèst zèn*,
mèrhèba gouyi, افرى *àfèrin*, ا تهنس *tèhsin*, pr t *tahsin*

APPLICABLE, adj des 2 g, نسب دابى *nèsbèt dadèn*

APPLICATION, s f, action de mettre une chose sur une autre, روى جسدن *roui tchèspidèn*,
tchèspidègui, a نص *nèsb*, pr t *nasb, nasp*, — attention suivie, ورس *verzèch*, كوسس *kouchèch*, a تقب *dèqqèt*, pr t *dıqqat*, مواظب *mouvazèbèt*, سعى *sè'i*, pr t *sa'i*

APPLIQUER, v a, جسدن *tchèspanidèn*, نص كرس *nèsb kèrdèn*, — s'appliquer, ورس كرس *verzèch kèrdèn*, كوسس كرس *kouchèch kèrdèn*, سعى كرس *sè'i kèrdèn*, مواظب كرس *mouvazèbèt kèrdèn*

APPOINTEMENT, s m, a. مواحب *mèvadjèb*, pr t *mavadjib*,
علوفه *'uloufè*, وطعة *vèzifè*

APPOINTER, v a, مواحب دابى *mèvadjèb dadèn*, — appointé, e, صاحب مواحب *sahèbbè mèvadjèb*

APPORT, s m. بازار *baz-ar*

APPORTAGE, s m, a. پ حمالى *hèmmali*

APPORTER, v a, آوردن *âvourdèn* apporte de l'eau,
آب بار *âb biar*, mieux, آب باور *âb biavèr*, — produire,
rapporter, حاصل آوردن *hacèl âvourdèn*, — causer,
باعب سدن *ba ès choudèn* apporter du dommage,
باعب ضرر شدن *ba'ècé zèrèr choudèn*

APPOSER, v a, گذاشتن *gouzachtèn*, زدن *zèdèn*

APPOSITION, s f, a وضع *vèz'*, پر t *vaz'*

APPRECIATION, s f, action d'apprécier V ce mot

APPRECIER, v a, ارزش گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*, قیمت
فرد دانستن *qèimèt kèrdèn* — ajouter du prix, قدر دانستن
qèdr danèstèn

APPREHENDER, craindre, v a, ترسیدن *tèrsidèn*, واهمه
گرفتن *vahèmè dachtèn*, — prendre, saisir, گرفتن
guèrèftèn

APPREHENSION, s f V CRAINTE

APPRENDRE, v a, یاد گرفتن *yad guèrèftèn*, آموختن سدن
âmoukhtè choudèn, apprendre par coeur, اربز کردن
èz bèr kèrdèn

APPRENTI, s m, شاگرد *chaguèrd*

APPRENTISSAGE, s m, ساگردی *chaguèrdi*, a تعلم *tè'èl*
loum

APPRÊT, s m, manière d'apprêter les cuirs, پیرانس *pu a*
yèch, a پرتاعی *dèbbagh*, a دبابع *dèbaghèt*

APPRÊTER, v a, در سب کردن *âmadè kèrdèn*, آماده کردن
droust kèrdèn, حاضر کردن *mouhèya kèrdèn*, مهتا کردن
hazèr kèrdèn, — s'apprêter, حاضر شدن *hazèr chou*
dèn, — apprêté, e, آماده *âmadè*, a. مهتا *mouhèya*, حاضر
hazèr, pr t *hazir*

- APPRÊTS, s m. pl, a تدارك *tèdarèk* (vulg pour *tèdarouk*), pr t *tèdaruk*, pl تدارك *tèdar èkat* (pour *tèdaroukat*), pr t *tèdarukiat*, بهشت *tèhyryè*
- APPRIVOISER, v a, رام کردن *ram kèrdèn*, ادای کردن *'àdè kèrdèn*, — s'apprivoiser, ادب کردن *'àdèt kèrdèn*, — apprivoisé, e, ادب کرده *'àdèt kèrdè*
- APPROBATEUR, s m, پسند کننده *pècènd kounèndè*, تہسین کننده *tèhsin kounèndè*
- APPROBATION, s f, پسند *pècènd*, a تہسین *tèhsin*, pr t *tahsin*, رضا *rèza*, pr t *riza*
- APPROBATIF, IVE, adj, a استصوابی *èstèsvabî* pr t *is tisvabî*
- APPROCHANT, e, adj, نزدیک *nèzdîk*, a قریب *qèrib*, pr t *qarib*
- APPROCHANT, adv, a قریباً *qèribèn*, pr t *qaribèn*, تعریفاً *teqribèn*, pr t *tagribèn*, تخمیناً *tèkhminèn*, pr t *takhminèn*
- APIROCHER, v a, نزدیک آوردن *nèzdîk àvourdèn*, — v n, s approcher سدن نزدیک *nèzdîk choudèn*
- APIROFONDIR, v n, روف کردن *gooud kèrdèn*, جرف کردن *jèrf kèrdèn*, — fig, غور رسی کردن *ghoour rèci kèrdèn*, مدعی کردن *bè kounh rècidèn*, مدعی کردن *tèdqiq kèrdèn*
- APPROPRIATION, s f, تصرف کردن *tècèrrouf kèrdèn*, a تصرف *tècèrrouf*
- APPROPRIER, v a, موافق کردن *mouvafèq kèrdèn*, — s'approprier, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*, تصرف خود در *bè tèssèrroufé khoud dèr-àvourdèn*

APPROUVER, v a, تصدیق کردن *tèsdiq kèrdèn*, روا
 رِصا دادَن *rèva dachtèn*, رِصا دادَن *rèza dadèn*, — ap-
 prouvé, e, تصدیق شده *tèsdiq choudè*

APPROVISIONNER, v a, حیره کردن *zèkhurè kèrdèn*, بوسه
 آسایش *touchè èmbachtèn*

APPROVISIONNEMENT, s m, a حیره *zèkhurè*, پرت *zakhi*
 ra, صورصا (écrit aussi سورصا) *soursat*, پرت *soi sat*

APPROXIMATION, s f, a تخمین *tèkhmin*, پرت *takh*
 min, — par approximation, a تخمیناً *tèkhminèn*,
 پرت *takhminèn*

APPUI, s m, soutien, support, پستیبان *pouchtiban*, —
 il signifie aussi faveur, aide, تکیه گاه *tèkiè gah*, نسب
 پناه *pouchté pènah*, اعلاب *è'ânèt*

APPUYER, v a, تکیه دادن *tèkiè dadèn*, — s'appuyer,
 تکیه کردن *tèkiè kèrdèn*, — au fig, favoriser, تروی
 کردن *yavèri kèrdèn*, دستگیری کردن *dèst guiri kèr*
 dèn, اعلاب کردن *è'ânèt kèrdèn*

ÂPRE, adj des 2 g, زفت *zèft*, زوموکht *zoumoukht*

APRÈS, adv, پس *pès*, بعد *bè'èd*, پرت *ba'd*, — après
 cela, بعد از این *pès èz in*, سپس *sèpes*, بعد از این *bè'èd*
 èz in, — d'après, conformément à, از روی *èz roui*,
 — d'après ce portrait, از این تصویر *èz roui in*
tèsvir, — vu, eu égard, d'après cela, نظر باین *nèzèr*
bè-in, — un mois après, یک ماه بعد از این *yèk mah*
bè'èd èz in, — après demain, پس فردا *pès fèrda*,
 après que, بعد از آنکه *bè'èd èz in kè*, بعد از آنکه آمد *bè'èd*
èz on kè, — après qu'il est venu, بعد از آنکه آمد *bè'èd*
èz on kè amèd, ou, بعد از آمدن *bè'èd èz amèdè-*

nèch, — après quoi, پس ار اسی *pès èz in*, بعد ار اسی
bè èd èz in

À PRÉSENT, adv, اکنون *èknoun*, a حالا *hala*, الآن *èl'an*,
vulg èl'en, — Je m'en vais à présent, حالا مسروم
hala mirèvèm

ÂPRETÉ, s f, محی *zoumoukhti*, تلکی *tèlkhî*

APTE, adj des 2 g, ساسه *chayèstè*, a قابل *qabèl*, pr
t *qabil*, مسعد *moustè èdd*, pr t *mousta'idd*

APTITUDE, s f, سادسکی *chayèstègui*, a قابلت *qabèl-*
yèt, pr t *qabilhyèt*, اسعدان *èstè'èdad*, pr t *isti'dad*

APURER, v a, قطع کردن حساب *qèt' kèrdèné hèçab* نزع
tèfrigh kèrdèné hèçab کس حساب

AQUATIQUE, adj des 2 g, آبی *âbi*

AQUEUC, s m, راه آب *rahé âb*, a قنات *qènat*, pr t *qanat*,
pl قنات *qènèvat*, pr t *qanavat*

AQUILA, EUSE, adj, آندار *âb dar*

AQUION, s m, باد مسال *badé zèmèstan*

ARABE, s et adj, تازی *tazi*, a عرب *'èrèb*, pr t. 'arèb, —
langue arabe, زبان عربی *zèbané 'èrèbi*, — en arabe,
عربی *'èrèbi*

ARABESQUES, s m pl, زینب عربی *zinèté 'èrèbi*

ARABIE s f, عربستان *'èrèbèstan*, — heureuse, نسی
yèmèn, — déserte, حکار *hèdjaz*

ARABISME, s m, a اصطلاح عرب *èstèlahé 'èrèb*, اصطلاح
èstèlahé 'èrèbi

ARABIQUE, adj des 2 g, a عربی *'èrèbi*, — gomme arabi-
que, صمغ عربی *sèmghé 'èrèbi*, pr t *samghî 'arèbi*

ARAIGNÉE, s f, تندر *tènènd*, حولهك *djoulahèk*, a عنكبوت

'*ènkèbout*, — toile d'araignée, تار عنكبوت *taré 'ènkèbout*

ARARAT, s m, كوه اعر *kouhé âghèr*

ARATOIRE, adj des 2 g, معلى برأعب *moutè'èllèq bè zèra'èt*

ARBITRAGE, s m, a توسط *tèvèssout*, واسطه *vacètè*, pr t *vacita*

ARBITRAIRE, adj des 2 g, a مربوط باراده *mènout bè èr adè*

ARBITRAIREMENT, adv, بطور دلخواه *bè toouré dèl khah*,
ناحسار حود *bè èkhtiaré khoud*

ARBITRAL, e, adj, a توسطى *tèvèssouti*, pr t *tèvassuti*

ARBITRALEMENT, adv, بى توسط *bè tèvèssout*

ARBITRE, s m, puissance qui a la volonté de choisir,
فاعل محسار *fa'elè moukhtar*, ا حسار *èkhtiar*, —
Dieu a donné à l'homme son libre arbitre, خدا آدم را
فاعل محسار کرد *khouda âdèm ra fa'elè moukhtar kèrd*,
خدا آدم را ا حسار داد *khouda âdèm ra èkhtiar dad*, —
celui que d'autres personnes choisissent pour termi
ner leurs différends, a حكم *hèkèm*, — tiers arbitre,
سالى *salès* pr t *salis*, — maître absolu, a حاكم
مطلق *hakèmé moutlèq*, pr t *hakimi moutlaq*

ARBORER, v a, افراسى *èf rachtèn*, بلند کردن *boulènd*
kèrdèn, — arborer le drapeau, علم افراسى *'èlèm èf*
rachtèn

ARBOUSE, s f, a حناء احمر *hènna'è èhmèr*

ARBRE, s m, درخت *dèrèkht*, a شجر *chèdjèr*, pl اسكار
èchdja

ARBRISSEAU, s m V ARBUSTE

- ARBUSTE, s m, درخت ريزه *dèrèkhté rize*
- ARC, s m, کمان *kèman*, a قوس *qoous*, pr t. *qavs*, —
tendre un arc, زه کردن کمان *zèh kèrdènè kèman*
- ARCADE, s f, طاق *taq*, a عرس *'èich*, pr t *'arch*
- ARRO EN CIEL, s m, تيرازه *tirazè*, کمان آسمان *kèmané àcè*
man, a قوس فرج *qoouci qouzèh*, pr t *qavsi qouzah*
- ARCHANGE, s m, برزک فرسنگان *bouzourgué fèi èchtègan*,
— l'archange Gabriel, a حبرائيل *djèbra'il*
- ARCHE, s f, طاق دال *taqé pol*, طاق حسر *taqé djèsr*,
— de Noé, کسی نوح *kèchtu nouh*
- ARCHÉOLOGIE, s f, علم آثار قدیمه *'èlmé âçaré qèdimè*, pr
t *ilmé âçarı qadimè*
- ARCHER, s m, تیر انداز *tir èndaz*, کماندار *kèman dar*, —
a قواس *qèvvas*, pr t *qavvas*
- ARCHET, s m, کمان *kèman*, کمانه *kèmanè*
- ARCHEVÊCHÉ, s m, محل حکومت حلبه *mèhèllé houkou*
muté khèlifè
- ARCHEVÊQUE, s m Les Persans emploient le mot حلبه
khèlifè
- ARCHI FOU, adj m, f archi folle, ار دیوانه دیوانه *èz di*
vanè divanètèr
- ARCHIPEL, s m, جزیره دریای بر *dèriai pour djèzirè*
- ARCHITECTE, s m, a معمار *mè'èmar*, pr t *mi'mar*
- ARCHITECTURE, s f, a معماری *me'èmarı*
- ARCHIVES, s f pl, a دفتر *dèftèr*, pl دفاتر *dèfatèr*, pr t
dèfatır, — se dit aussi du lieu où l'on garde ces do-
cuments, دفتر خانه *dèftèr khanè*
- ARCHIVISTE, s m, دفتردار *dèftèr dar*

LEÇON, s m, pièce de bois de la selle, قلاطی qèltaq,
pr t qaltaq, — archet du cardeur, کمان حلاج kè-
mané hèlladj,

LEÇONNER, v a, حلاجی کردن hèlladjî kèrdèn

LECTIQUE, adj des 2 g, a سمائی chèmali

LENT, e, adj, qui est enflammé, سوزان souzan, سعلور
cheu'eulèvèr, سوزنده souzèndè, فوران fourouzan, —
fig, véhément, گرم guèrm, آتشی àtèchin

LENTEMENT, adv, به گرمی bè guèrmiyèt, به حرارت bè hè
rarèt

LENTEUR, s f, تبه tèt, تاب tab, تابش tabèch, a حرارت hè
rarèt, — chaleur qu'on éprouve dans certaines mala-
dies, سوزش souzèch, — au fig, غایب‌آسماق ghayètè
èchtiag, آتش عبر àtèché ghèirèt, a عبر ghèirèt,
pr t, گاهی ghàièt

LEUDOISE, s f, سگ کبود sèngué kèboud, سگ فصیح sèn-
gu quaghèn

LEUDU, e, adj, دسوار douchvar, a مشکل mouchkèl, pr t
muchkil, صعب sè'èb, pr t sa'b

LEÛNE, s f, رنگ نریم rigué nèim, — lice, میدان mèi
dan

LEÛTE, s f, اسبکوان oustoukhané mahi

LENT, s m, métal, نقره nougrè, سیم sim, — monnaie,
پول poul, — je n'ai pas d'argent, پول ندارم poul nè
darèm, — vif argent V MERCURE

LENTIER, v a, نقره‌ری کردن nougrèyi kèrdèn, معضض
کودن moufèzzèz kèrdèn, — argenté, e, a معضض mou
fèzzèz

ARGENTERIE, s f, آسباب نقره *èsbabé nouqrè*

ARGENTIN, e, adj, نقره‌وار *nouqrèvar*, مثیل *simin*,
میسله *mèslé nouqrè*

ARGILE, s f, گل زرد *guèlé zèrd*, گل خشک *guèlé khècht*

ARGILEUX, EUSE, adj, گل‌آلود *guèl áloud*

ARGUER, v n, التّرام کردن *èstèdlal kèrdèn*, تّرام
نکوهش *èlzam kèrdèn*, — v a, accuser, reprendre, تّرام
نکوهش *nèhouhèch kèrdèn*, مدّعت کردن *mèzèmmèt kèrdèn*

ARGUMENT, s m, آوند *avènd*, ا دلیل *dèlil*, برهان *bourhan*,
حقّ *heuddjèt*

ARGUMENTATION, s f, آوند *avènd*, ا دلیل *dèlil*, حقّ
heuddjèt, حقّ التّراحمه *fènn oul bèrahènè*

ARGUMENTATEUR, s m, مباحثه کننده *moubahècè kou-*
nèndè a مباح *moubahès*, pr t *mubahis*

ARGUMENTER, v n, دلیل آردن *delil àvourdèn*, برهان
آوردن *bourhan àvourdèn*

ARGUTIE, s f, حرف بهوده *hèrfé bihoudè*

ARIDE, adj des 2 g, au propre, شورزار *chourè zar*, au fig,
بی حاصل *bi hacèl*

ARIDITÉ, s f, au propre, خشکی *khouchki*, au fig, بی حاصلی
bi hacèl

ARISTOCRATIE, s f, ریاست دررکان *riacété bouzourgan*,
حکومت اسراف *houkoumèté èchraf*, — en parlant des
personnes de l'aristocratie, دررکان *bouzourgan*, نخبه
noudjèba

ARISTOCRATIQUE, adj des 2 g, معترف حکومت *moutè'èlèq bè houkoumèté noudjèba*

ARISTOLOCHE, s f, زراوند *zèravènd*

ARITHMÉTICIEN, s m, دانندۀ علم حساب *danëndeyé 'èlmé hëçab*

ARITHMÉTIQUE, s f, فنّ حساب *fënné choumar*, فنّ حساب *fënné hëçab*, علم حساب *'èlmé hëçab*

ARITHMÉTIQUEMENT, adv, بۀ حساب *bè hëcëbè* *'èlmé hëçab*

ARLEQUIN, s m, بدله ناز *bèzlè baz*, a مسکۀ *mèskhèrè*

ARLEQUINADE, s f, بدله نازی *bèzlè bazi*, مسکۀ کی *mès khèràngui*, a سکرته *soukhruyè*

ARMATEUR, s m, صاحب کسی *sahèbè kèçhtı*, مالک *malèké kèçhtı*, — en course, در دریا *douzdé dèria*

ARME, s f, افزار *èfzaré hëidja*, اسباب *èsbabé djèng*, a سلاح *sèlah*, pr t *silah*, pl اسلحۀ *èslehè*, pr t *èslaha*

ARMÉE, s f, سۀ *sèpah*, لسكر *lèchkèr*, قسوں *qouchoun*, a عسكر *'èsker*, pr t *'askèr*, pl عساکر *'èçakèr*, pr t *'açakèr*, — armée de mer, لسكر دریا *lèchkèré deria*, — les armées alliées, دول متعۀ *'èçakèré douvèlé mouttèfèqè*, pr t *'açakırı duvèh muttèfiga*

ARMEMENT, s m, بهتۀ *tèdarèké djèng*, دارک *hëçhtı* *tèhyıyèyé djèng*

ARMÉNIE, s f, ارمنستان *èrmènèstan*

ARMÉNIEN, NE, adj et subst, ارمنی *èrmèni*

ARMER, v a, با اسلحۀ *sèlah pouchandèn*, بوساندن *ba èslèhè moukèmmèl kèrdèn*, — s'armer, سلاح بوسدن *sèlah pouchidèn*, — armé, e, مسلح *sèlah pouchidè*, a مسلح *moucèllèh*

- ARMISTICE, s m, a مبارکه *moutarèkè*, pr t *mutarèkè*
- ARMOIRE, s f, دولابچه *doulabtchè*, دولاب *doulab*, pr t *dolab*, a مخزن *mèkhzèn*
- ARMOIRIE, s f, نعلی *nèchan*, پى ت *nichan*, a. علامى *'èlamèt*, pr t *'alamèt*
- ARMOISE, s f, گناه بوى مادران *guahé boui madè-ran*, برنجاسب *bèrèndjasp*, a حى اراعى *hèbèq our ra'i*
- ARMURIER, s m, تيفنگ ساز *tufèng saz*
- AROMATIQUE, ¹adj des 2 g, خوشبوى *khoch boui*, a معطر *mou'èttèr*
- AROME, s m, خوش بوى *khoch bouyi*, a عطر *'èti*, pr t *'ati*
- AROMATISER, v a, معطر کردن *mou'èttèr kèrdèn*
- ARPENT, s m, a حرب *djèrib*
- ARIENTAGE, s m, حرب سمائى *djèrib pèimayi*
- ARPENTFR, v a, دحرب سمودن *bè djèrib pèimoudèn*
- ARQUÉ, e, adj, کمانوار *kèmanvar*, کمانى *kèmani*
- ARQUER, v a, کمانى کردن *kèmani kèrdèn*
- ARRACHE PIED (D'), بى فاصله *bi facèlè*
- ARRACHER, v a, کندن در اوردن *kèndèn dèr àvourdèn*
— arracher des mains, ار دست ربودن *èz dèst roubou dèn*, ار دست فاسدن *èz dèst qapıdèn*
- ARRACHEUR, s m, کنده *kènèndè*
- ARRANGEMENT, s m, نظم *nèzm*, pr t *nazm*, ترتيب *tèrtib*
- ARRANGER, v a, ترتيب دانا *dja bè dja kèrdèn*, ترتيب داس *tèrtib dadèn*, منظم کردن *mountèzèm kèrdèn*

— arrangé, e, حاك سده *dja bè dja choudè*
ARRÉRAGES, s m pl, وحده باق ماندە *vèdjhé baqi mandè*,
 a قورر *qouçour*, نعايا *bèqaya* pr t *baqaya*, بةقيە *bèqiyè*,
 pr t *baqiyè*

ARRÊT, s m, sentence, a فتوى *fètva*, حكم *heukm*, — aux
 arrêts, en prison, در زندان *dèr zèndan*, a محبوس *mèh-*
bous, — arrêts du destin, قضا و قدر *qèza ou qèdèr*, pr
 t *qaza ou qadèr*

ARRESTATION, s f, V **ARRÊTER**

ARRÊTER, v a, حلو كر مې *guèrèftèn*, *djèloou què*
rèftèn, — retenir, نكاه داسې *nègah dachtèn*, — met
 tre en prison, حبس كړن *hèbs kèrdèn*, — résou
 dre, فرار دان *qerar dadèn*, — arreter ses yeux
 sur quelque chose, حسم دوحس *tchèchm doukh*
tèn, — s'arreter, استاده *istadèn*, مكې كړن
mèks lèrdèn, — arrêté, e, (conclu), سده *qèr ar dadè choudè*, — emprisonné, a محبوس *mèh-*
bous

ARRHES, s f pl, a بع *bèr'*, a p نعاية *bèr'ânè*

ARRIÈRE, s m, پس *pès*, a عقب *'èqèb*, pr t *'aqib*, — en
 arrière, پس *pès*, در عقب *dèr 'èqeb*, — par derrière
 از پس *èz pès*, از عقب *èz 'èqeb*, — l arrière d'un vaisseau,
 کسی پس *pècé kècht*

ARRIÈRE, e, adj, عقب ماندە *'èqèb mandè*, پس ماندە *pès-*
mandè

ARRIÈRE GARDE, s f, حیداول *tchèndavoul*, a سافه الحس *saqèt-oul djèch*

ARRIVAGE, s m, a ورود *vouroud*

ARRIVÉE, s f, رسیدن *récidèn*, وارد شدن *varèd choudèn*
 a ورود *vouroud*, وصول *vouçoul*

ARRIVER, v n, aborder, به کنار رسیدن *bè kènar rəcìdèn*
 به ساحل رسیدن *bè sahèl rəcìdèn*, — parvenir à un
 lieu où l'on voulait aller, رسیدن *rəcìdèn*, واصل شدن
vacèl choudèn, — en parlant d'un événement, روی
 حادث شدن *roui dadèn* واقع شدن *vaqè' choudèn*, حادث
hadès choudèn, — est il arrive? رسیده است *rəcìdè-*
èst, — il lui est arrivé un malheur, برای او آفتی روی داد
bèrai ou àfèti roui dad

ARROGAMMENT, adv, نادوسری *bè bad sèri*, بهکساحی *bè-*
goustakhi

ARROGANCE, s f, نادوسری *bad sèri*, کساحی *goustakhi*, ا
 غرور *ghourour*

ARROGANT, e, adj, نادوسر *bad sèr*, a معرور *mèghrour*, pr t
 magh¹our

ARROGER (S'), v pron, اٹکا کردن *èddè'a kèrdèn*

ARRONDIR, v a, گرد کردن *quèrd kèrdèn*, مدور ساحسی
moudèvvèr sakhtèn, — s'arrondir, گرد شدن *quèrd chou-*
dèn, مدور شدن *moudèvvèr choudèn*, — arrondi, e
 گرد شده *quèrd choudè*, a مدور *moudèvvèr*

ARRONDISSEMENT, s m, action d'arrondir, a تدویر *tèdvir*
 — division d'un pays, a ناحیه *nahiè*, — d'une ville
 محله *mèhèllè*

ARROSAGE et ARROSEMENT, s m, آساری *abyari*

ARROSER, v a, آساری کردن *abyari kèrdèn*, آب دادن *à-*
dadèn, آب پاسیدن *àb pachidèn*, — arrosé, e, آساری
 شده *abyari choudè*

ARROSOIR, s m, آبپاش *âb pach*

ARSENAL, s m, دوزخانه *qourkhanè*

ARSENIC, s m, زرنیک *zèrnikh*, مرگت موس *mèrgué mouch*,
a. ستم اعار *sèmm oul far*

ARSENICAL, e, adj, زرنیکی *zèrnikhî*

ART, s m, métier, پیشه *pichè*, a صنع *sèn'èt pr t san'at*
pl صنایع *sènayè*, pr t *sanai'*, — savoir, دانس *da*
nèch, a معرب *mè'èrèfèt*, pr t *ma'rifèt*, — méthode,
a فن *fènn*, pl فنون *fenoun*, pr t *funoun*, — l'art
oratoire, a علم کلام *'èlmé kèlam*, pr t *'ilmî kelam*

ARTÈRE, s f, a رگ بند *regué tependè*, a سرپاں *chèrèyan*,
pl سراسی *chèrayin*

ARTHRITE, s f, a درد معصل *dèrdè mèfacèl*, a داء المعاصل *da*
oul mèfacèl

ARTICHAUT, کنگر ترکی *kènguèré frèngus*, انکار *ènguenar*

ARTICLE, s m, jointure des os, بندگاه *bènd gah*, a معصل
mèfsèl, pl معاصل *mèfacèl*, pr t *mèfacil*, — en parlant
d'un écrit composé de plusieurs paragraphes, a فقره *fè*
qèè, pr t *faqarè*, معامه *mèqamè*, pl معامات *mèqamat*,
pr t *maqamat*, — d'un traité, d'un livre, a باب *bab*, pl
ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr t *fasl*, pl فصول *fèçoul*, —
article de la mort, حالت مرگ *halètè mèrg*, حالت نزع
halètè nez', دم آخر *dèmé âkher*, — article de foi,
ایمان *chèrtè iman*, آیت دینی *ayètè dîn*, — terme
de gramm, حرف معرف *hèrfé tè'èrif*, a لام المعرف
lam out tè'èrif, pr t *lam ui ta'rif*, — article de mar
chandise, معوله حیس *mègoulèyé djèns*

ARTICULATION, s f, اوصاع معاصل *ououza'é mèfacèl*

ARTICULER, v a, prononcer distinctement, ادا کردن *èda kèrdèn*, بلقظ کردن *tèlèffouz kèrdèn*

ARTIFICE, s m, industrie, اسادی *oustadî*, هنر *hounèr*, — ruse, حيله کاری *hilè kari*, a مکر *mèkr*, pr t *makr*, حيله *hilè*, pl حيل *hièl*, — feu d'artifice, آتش باری *âtèch bazi*

ARTIFICIEL, LE, adj, a, مصنوعی *djè'èli*, عملی *'è mèli*, مصنوعی *mèsnou'i*

ARTIFICIELLEMENT, adv, ار روی صعب *èz roui sèn'èt*

ARTIFICIEUX, FUSE, adj, حيله کار *hilè kar*, pr t *hilè kiar*

ARTIFICIER, s m, فسکسار *fèchèng saz*

ARTIFICIEUSEMENT, adv, ار روی حيله *èz roui hilè*

ARTILLERIE, s f, t p طوبخانه *toup khanè*

ARTILLEUR, s m, t طوبچی *touptchi*, pr t *toptchow*

ARTISAN, s m, ارباب صعب *èrbabè sèn'èt*, پشه ور *pichèvèr*

ARTISTE, s m, صعب *èrbabè*, استاد *oustad*, پشه ور *pichèvèr*, کار *sen'èt kar*, pr t *san'at kiar*

ARTISTEMENT, adv, اسادانه *oustadane*, اسادی *bè oustadî*, pr t *ustadanè*

As, s m, point marqué sur un dé, یک حال *khal*, حال *khal*, *yèk khal*

ASCENDANT, s m, terme de généalogie, a نسب صاعد *sa'èddè*, — se dit des astres qui montent sur l'horizon, a طالع *talè* pr *tali'*, — point du ciel ou degré du signe qui monte sur l'horizon, نقطه *nouqtèyè èrtèfa'*, pr t *nouqtai irtifa'*, درجه *drèjè*

اربعاء *dèrèdjèyé èrtèfa'*, pr t *dèrèdjèi irtifa'*, — les ascendants, les parents et ancêtres, ابا واحد *āba vè èdjadad*, — au fig, a تسلط *tècèllout*, pr t *tècèllut*, أسبلا *èstila*, pr t *istila*, — il a un grand ascendant sur lui, بر او خیلی تسلط دارد *bèr ou khèli tècèllout darèd*

ASCENSION, s f, بالاً رسی *bala rèftèn*, a صعود *sou'oud*, — dans les cieux, به آسمان رسی *bè āsman rèftèn*

ASCENSIONNEL, ELLE, adj, a صعودی *sou'oudi*

ASCÈTE, s m, a زاهد *zahèd*, pr t *zahid*

ASCÉTIQUE, adj des 2 g, a زهدی *zahèdi*, pr t *zahidi*

ASCITE, s f, hydrosis du bas ventre, آب سسقاء بطنی *èstèsqai bètini*

ASCITIQUE, adj des 2 g, a مسمعی البطن *moustèsqi oul bètini*

ASIATIQUE, adj des 2 g, آسیائی *āciayi*, a مشرقی *mèch-rèqi*, شرقی *chèrqi*, pr t *charqi*

ASIE, s f, آسیا *ācia*, a عالم شرقیه *èqalimè chèrqiye*, pr t *aqalimi charqiye*

ASILE, s m, حای نسب *djai bèst*, پناه گاه *penah gah*, a پش ماہ *mè'èmen*, دار الامان *dar oul èman*, — au fig, پش ماہ *pouchté pènah*, ناور *yavèr*, a ملان *mèlāja*, ملان *mèlaz*

SPECT, s m, دیدار *dīdar*, نمایش *nemayèch*, a منظر *mèn-zèr*, منظره *menzèrè*

SPERGE, s f, مار گناه *mar guah*, مار جوبه *mar tchoubè*

SPERGER, v a, پاشیدن *pachiden*

SPÉRITÉ, s f, زبریّه *zèbriyèt*, ا. حسوب *khouchounèt*

ASPERSION, s f, پاسد کی *pachidègu*

ASPHYXIE, s f, خفگی *khèfègui*

ASPIRANT, e, adj, a طالب *talèb*, pr t *talib*

ASPIRATION, s f, a نفس *tènèffous*

ASPIRER, v a, نفس کشیدن *nèfès kèchidèn*, نفس کردن *tènèffous kèrdèn*, — à, v n, آرزومند بودن *arzoumènd boudèn*, طالب بودن *menzour dachtèn*, مطبوع داسی *ta lèb boudèn*

ASSAILLANT, s m, هجوم آور *houdjoum àvèr*

ASSAILLIR, v a, حمله کردن *houdjoum kèrdèn*, حمله آوردن *hèmlèh àvourdèn*

ASSAINIR, v a, سالم کردن *salèm kèrdèn*

ASSAISONNEMENT, s m, ادویه زبری *èdvie rizi*

ASSAISONNER, v a, ادویه زبانی *èdvie rikhtèn*

ASSASSIN, s m, مردم کوی *mèrdoumé khouni*, ترحوں *tèr khoun*, آدم کش *adèm kouch*, a قاتل *qatèl*, pr t *qatil*

ASSASSINER, v a, قتل کردن *kouchtèn*, قتل نفس کردن *qètèl nèfs kèrdèn*

ASSAUT, s m, t یورش *yourèch*, a هجوم *houdjoum*, — prendre d'assaut, یورش علیه کردن *bè yourèch ghèlèbè kèrdèn*

ASSEMBLAGE, s m, اجتماع *fèrahèm àvèr*, اجماع *èdjtema'*, pr t *idjtima'*, جمع *djèm'*, pr t *djam'*

ASSEMBLER, v a, اجتماع آوردن *yèlè dja fèrahèm àvourdèn*, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, — s'assembler, اجتماع آمدن *fèrahèm àmèdèn*, جمع شدن *djèm' chou-dèn*, — assemblée, e, جمع شده *djèm' choudè*

ASSEMBLÉE, s f, مجلس *èndjoumèn*, a مجلس *mèdjilès*, pr

t *madjlis*, pl محالس *mèdjalès*, pr t *madjalis*, جماعت
djèma'èt, pr t *djama'at*

ASSÉNER, v a, رَسَ *zèdèn*

ASSENTIMENT, s m, a قبول *qèboul*, رضا *rèza*, pr t *riza*

ASSEOIR, v a, ساندس *nèchandèn*, ساندس *nèchanidèn*,
 — s'asseoir, سسسي *nèchèstèn*, — asseyez vous,
 بسند *bènèchimèd*

ASSERMENTER, v a, كرف كرف *tèhlf kèrdèn*, — asser
 menté, e, سو كند حورده *qècèm khourde*, سو كند حورده
soouguènd khourde

ASSERTION, s f, a قول *qooul*, pr t *qavl*, متعا *mouddè'a*,
 — cette assertion est sans fondement, انى قول فى ناسب
in qooul bi past

ASSERVISSEMENT, s m, بندكى *bèndègou*

ASSERVIR, v a, ربر دسب آوردي *bèndè kèrdèn*, ربر دسب آوردي
zire dèst àvourdèn, — asservi, e, بندى سده *bèndè*
choude, ربر دسب *zire dèst*, a محكوم *mèhkoum*, pr t
mahkioum

ASSESSEUR, s m, a معاون *mou'avèn*

ASSEZ, adv, بس *bès*, a كافى *kafi*, pr t *kiafi*, — cela n'est
 pas assez, انى بس نيسب *in bès nist*

ASSIDU, e, adj a مواظب *mouvazèb*, pr t *muvaazib*, مداوم
moudavèm, pr t *mudavim*

ASSIDUITÉ, s f, a مواظب *mouvazèbèt*, pr t *muvaazabèt*,
 مداوم *mudavèmèt*, نعت *tèqèryoud*

ASSIDUMENT, adv, a مواظب *bè mouvazèbèt*

ASSIÉGEANT, e, adj, محاصره *mouhacèrè kounèndè*,
 محاصر *mouhacèr*

- ASSIÉGER, v a, محاصره کردن *mouhacèrè kèrdèn*, — as
siégé, e, a محصور *mèhsour*, pr t *mahsour*, — les as-
siégés, محصورى *mèhsourin*, pr t *mahsourin*
- ASSIETTE, s f, بوسقاب *bouchqab*
- ASSIETTÉE, s f, نكه بوسقاب *yèk bouchqabé pour*
- ASSIGNAT, s m, بول كاعدى *poulé qaghèzi*
- ASSIGNATION, s f, a حواله *hèvalè*, pr t *havalè*
- ASSIGNER, v a, حواله کردن *hèvalè kèrdèn*
- ASSIMILATION, s f, a تسخه *tèchbih*
- ASSIMILER, v a, تسخه کردن *tèchbih kèrdèn*, هسان کردن
hèm san kèrdèn
- ASSISES, (COUR D'), مجلس سعى *mèdjlècé chér'i*, pr t
madjlaci char'i
- ASSISTANCE, s f, aide, باورى *yavèri*, دسپارى *dèstyari*, a.
معاونى *mou'avènet*, امداد *èmdad*, pr t *imdad*, — pré-
sence, a حضور *houzour*
- ASSISTANT, e, adj, a حاضر *hazèr*, pr t *hazir*, pl حاضرى
hazerin, حصار *houzzar*, موحود *mooudjoud*, pr t
mavdjoud
- ASSISTANT, s m, باور *yavèr*, a معاون *mou'avèn*, pr t
mou'avin
- ASSISTER, v n, être présent, حاضر بودن *hazèr bou-
dèn*, — v a, aider, باورى کردن *yavèri kèrdèn*,
دسپارى کردن *dèstyari kèrdèn*, امداد کردن *èmdad
kèrdèn*
- ASSOCIATION, s f, ايسارى *èmbazi*, a سراكب *chèrakèt*
- ASSOCIER, v a, سربك کردن *chèrik kèrdèn*, — s'associer,
ايسار شدن *èmbaz choudèn*, سربك شدن *chèrik chou-*

dèn, — associé, e, سڌه انبار *èmbaz choudè*, سڌه سڌه
chèrik choudè

ASSOCIÉ, e, s, انبار *èmbaz*, a سڌه سڌه *chèrik*, pl سڌه سڌه
rèka, pr t *churèka*

ASSOMMANT, e, adj, سڌه سڌه *setouh àvèr*

ASSOMMER, v a, سڌه سڌه *ba gourz kouchtèn*, — au
fig سڌه سڌه سڌه *bè setouh àvourdèn*, سڌه سڌه سڌه
bè tèng àvourdèn, سڌه سڌه سڌه *bi zar kèrdèn*

ASSOMPTION, s f, سڌه سڌه سڌه *mè'èl adjé hèzrètè*
mèrèlèm

ASSORTIMENT, s m, a سڌه سڌه سڌه *ènva'è àdjnas*, pr t
anvai adjnas

ASSORTIR, v a, سڌه سڌه سڌه *djour kèrdèn*, — سڌه سڌه سڌه
bè hèm mouvasèq kèrdèn, — s'assortir, سڌه سڌه سڌه
choudèn

ASSOUPIR, v a, سڌه سڌه سڌه *khurèh èhval kèrdèn*,
سڌه سڌه سڌه *khab àloud kèrdèn*, سڌه سڌه سڌه
khàba nùdèn, — s'assoupir, سڌه سڌه سڌه *khab àloud chou*
dèn, سڌه سڌه سڌه *bè khab r'èftèn*, — assoupi e, سڌه سڌه
سڌه *khab àloudè*

ASSOUPISSANT, e, adj, سڌه سڌه سڌه *khab àloud kou*
nèndè, سڌه سڌه سڌه *khab àvèr*

ASSOUPISSEMENT, s m, سڌه سڌه سڌه *khab àloudègm*

ASSOUPILIR, v a, سڌه سڌه سڌه *nèrm kèrdèn*, — سڌه سڌه سڌه
moula yèm kèrdèn

ASSOURDIR, v a, سڌه سڌه سڌه *kèr kèrdèn*, — سڌه سڌه سڌه
kèrdèn, — s'assourdir, سڌه سڌه سڌه *kèr choudèn*

ASSOUVIR, v a, سڌه سڌه سڌه *sir kèrdèn*, — سڌه سڌه سڌه

سڙى sir choudèn, — *assouvi*, e, *سر سده sir choudè*,
سر *sir*

ASSUJÉTIR, v a, soumettre à, *زير دسب آوردن zirè dèst*
ávourdèn, *محكوم کردن mèhkoum kèrdèn*, — *fixer*,
وصل دادن vèsl dadèn, *ساخت نسبی sèkht bèstèn*, —
s'assujétir, *بگرددن guèrdèn* *guèr èftèn*, — *assu-*
jéti, e, *soumis*, a *محكوم mèhkoum*, pr t *mahkioum*,
دع tabè', pr t *tabi'*, — *fixé*, *وصل سده vèsl choudè*

ASSUJÉTISSEMENT, s m, *زير دسى zirè dèsti*, a *محکومت mèhkoumuyet*, pr t *mahkioumuyet*

ASSUMER, v a, *بگرددن guèrdèn* *quer èften*

AS URANCE, s f, *حاضر جمعی khatèr djèm'i*, *يعقبي yeqim*,
a *واری vouçouq*, — *garantie*, *بیمه bimè*

ASSURÉMENT, adv, *بی سڙى bi chèkk*, a *البتة èlbèttè*, *يعقبا yeqinèn*, pr t *yaqinèn*

ASSURER, v a, donner de la stabilité, *محکم کردن meuhkèm*
kèrdèn, — *affirmer*, *تأیید تەڤکید kèrdèn*, *بیمه کردن tè'èyd kèrdèn*, — *faire garantir*, *بیمه کردن bimè kèrdèn*, — *s'assurer*, *vérifier*, *واړسى va rèci kèrdèn*, — *s'assurer*
تەڤقیق kèrdèn, — *s'assurer*
d'une chose, la prendre, *بښه دسب آوردن bè dèst ávour*
dèn, — *assuré*, e, *حاضر جمع khatèr djèm'*, a *يعقبي yeqin*, pr t *yaqin*, — *garanti*, e, *بیمه سده bimè choudè*

ASSYRIE, s f, *کردستان kourdèstan*, pr t *kurdistàn*

ASTHMATIQUE, adj des 2 g, *تنگ نفس tèng nèfès*, *صبيغ*
زىڻ nèfès (vulg pour *zèiq nèfès*)

ASTHME, s m, *تنگ نفس tèng nèfèci*, a *صبيغ النفس ziq-*
oun nèfès

ASTICOTER, v a, آزار داس *azar dadèn*, پيله كړس *pilè kèrdèn*

ASTRE, s m, ستاره *sètarè*, اڅك *èkhtèr*, a كووك *kooukèb*,
pr t *kèvkèb*, pl كواكب *kèvakèb*, pr t *kèvakib*, حكم
nèdjm

ASTREINDRE, v a, obliger, وا داسي *va dachtèn*, مصطر *مضطّر*
mouztèr كړس *kèrdèn*, محبور كړس *mèdjbour kèrdèn*,
— astreint e, a محبور *mèdjbour*

ASTRICTION, s f, a انقباض *èngèbaz*, pr t *ingibaz*

ASTRINGENT, e, adj, a. قابض *qabèz*, pr t *qabiz*

ASTROLABE, s m, a اسطرلاب *èstèrlab*, pr t *oustourlab*

ASTROLOGIE, s f, a علم نجوم *'èlmé noudjourn*, pr t *'ilmè nudjourn*

ASIROLOGUE, s m, a محكم *mounèddjèm*, pr t *munèd djm*

ASTRONOME, s m, احرسناس *èkhtèr chènas*, علم دانندۀ *علم داننده*
danèndèyé 'èlmé hèr'èt

ASTRONOMIE, s f, احرسناسي *èkhtèr chènaci*, a علم هئت *علم هئت*
'èlmé hèr'èt, pr t *'ilmè hèr'èt*

ASTRONOMIQUEMENT, adv, اروى علم هئت *èz roui 'èlmé hei'èt*,
هئت فواعد الهئت *هئت فواعد الهئت* *hècèbé qèva'èd oul hèr'èt*,
pr t *haçabi qava'id ul hèr'èt*

ASTUCE, s m, a دعا *dègha*, مكر *mèkr*, pr t *makr*, حيله *hile*

ASTUCIEUX, EUSE, دعل *dèghèl*, حيله كار *hile kar*, حيله كار *هيله كار*
hile baz, a فلاش *qèllach*, pr t *qallach*, مكار *mèkkar*,
pr t *makkar*

ATELIER, s m, دستگاه *dèst gah*, كارخانه *kar khanè*

- ATERMOIEMENT**, s m, a, تأخير *tè'èkhir*, مهلب *meuhlèt*
- ATERMOYER**, v a, بعهد *bè 'euhdèyè* اداحي *tè'èviq èndakhtèn*, سآخير اداحي *bè tè'èkhir èndakhtèn*
- ATHÉE**, s m, اءا *na khouda*, اءا ساس *khouda na chèn* nas, a, ءهري *dèhri*
- ATHÉISME**, s m, انكار اءا *ènkare khouda*, انكار وءو *ènkare voudjoudé khouda*, مءهء ءهري *mèzhèbè dèhri*
- ATHLÈTE**, s m, كسي كمر *kouchi guir*, پهلوان *pèhlèvan*, pr t *pèhlivan*
- ATLANTIQUE** (Océan), adj, بكر مءط *bèhré mouhit*, pr t *bahri muhit*
- ATLAS**, s m, ءءوفا, a, اءلس *ètlès*, — recueil de cartes géographiques, كءاب نءساء ءءرافء *kètabé nèqchèyè djoghrafie*
- ATMOSPHERE**, s f, پءا *pènad* (terme vieilli) a, هوا *hèva*, pr t *hava*, ءوء هوا *djouvvé hèva*, pr t *djuvvi hava*
- ATMOSPHÉRIQUE**, adj des 2 g, مءسوب نءوا *mènsoub bè-hèva*
- ÂTÔME**, s m., a, ءرر *zèrrè*, pl ءررء *zèrrat*
- ATONIE**, s f, بى قوءى *bi qouvèti*
- ÂTOURS**, s m pl, رءب رءا *zinèté zènan*
- ATRABILAIRE**, adj des 2 g, مالىءكولءا *malikhoulia*, a. سوءاوى *sooudavi*, pr t *sèvdavi*
- ÂTRE**, s m, t, اوءاق *oudjaq*, pr t *odjaq*
- ÂTROCE**, adj des 2 g, سءكب *sèkht*, سءارىء *bèciar bèd*, a, سءءء *chèdèd*, ءءسم *djècim*, — crime atroce,

djènayèté djècimè, — châtiment
atroce, عذاب سدید *'èzabé chèdîd*, pr t *'azabî chè
dîd*, — âme atroce, سيار دل *siah del*, بے‌چار بے‌دل
bèciar bèd dèl

ATROCEMENT, adv, بے‌چار بے‌دل *bèciar bèd*

ATROCITÉ, s f, بدی سدید *bedî chèdîd*

ATROPHIE, s f, ضعف اعصابى دى *zi'èfè d'èzur bèdèn*,
ضعف سبب *chèddètè zè'èf*, لاغری *laghèrî*

ATTABLER, (S'), v pron, سر سعة نسسى *sèré soufrè nè-
chèstèn*

ATTACHE, s f, بند *bènd*

ATTACHEMENT, s m, دل‌بستگی *dèl bestèguî*, علاقه *'èla-
qèyé qèlb*, a محبت *mouhèbbèt*, pr t *muhabbèt*

ATTACHER, v a, بستن *bèstèn*, بهم بنوسی *bèhèm pèrvès
tèn*, — s'attacher, se coller, تچسپیدن *tchèspîdèn*,
— etre attaché, بسته شدن *bèstè choudèn*, —
s'attacher à quelqu'un کسی دل بستن *bè kèçî dèl
bèstèn*, — attaché, e, بسته شده *bèstè choudè*, بسته
bèstè, — d'amitié, دل‌بسته *dèl bèstè*, مهربان *mèhrèban*,
— d'ambassade, واکسبه‌ك سعارب *va bèstèyé yèk sèfarèt*

ATTAQUE, s f, t یورش *yourèch*, a حمله *hèmlè*, هجوم *hou
djoum*

ATTAQUER, v a, حمله کردن *hèmlè kèrdèn*, هجوم آوردن
houjdoum àvourdèn, یورش کردن *yourèch kèrdèn*

ATTEINDRE, v a, arriver, رسیدن *rècidèn*, واصل شدن *vacèl
choudèn*, — atteindrez-vous aujourd'hui Téhéran? امروز
به تهران می‌رسد یا نه *èmrouz bè tèhran mi'ècid ya nè*,
— je n'y puis atteindre, نمیتوانم برسم *nèmitèvanèm*

bèrècèm, — atteindre la cible, به نسانه رس بè nè-

chanè zèdèn, — atteindre le but de ses désirs, به معصود زèdèn

bè mèqsoud rècidèn, — atteint, e, frappé, به رسيدن

zèdè choudè, — d'une affection quelconque, به سده

guerèftar, a موبتلا moubtèla

ATTEINTE, s f, action d'atteindre, به رس zènèch, — dom-

mage, به زيان zian, a حلل khèlèl, صرر zèrer, pr t zarar,

nouqsan, — porter atteinte, به صرر زèrèr

zèdèn

ATTELAGE, s m, اسبهای کالسکه èspehar kalèskè

ATTELER, v a, اسب کالسکه سبي èspé kalèskè bèstèn

ATTENANT, f, adj, پیوسته pèvèstè, a متصل mouttècèl, pr

t muttaci

ATTENDRE, v a, مینظر مینظر سدن mountèzèr chouden, مینظر

mountèzèr boudèn, انتظار کسیدن èntèzar kèchuden,

مینظر سدن sèbi kèrdèn, — je vous attendais, شما صبر کردن

mountèzèré chouma boudèm, — s'attendre à, امید نمودن

eumid dachtèn, امیدوار بودن eumidvar boudèn

ATTENDRISSANT, e, adj, رقیب انکسر rèqqèt ènguiz

ATTENDRISEMENT, s m, a رقیب rèqqèt pr t riqqat

ATTENDRIRE, v a, ملائم کردن nèrm kèrdèn, ملائم کردن

layèm kèrdèn, — au fig, به رقیب اوردن bè rèqqèt àvour-

dèn, — s'attendrir, سدن nèrm choudèn, ملائم

moulayèm choudèn, — au fig به رقیب آمدن bè-

rèqqèt àmèdèn

ATTENDANT, participe présent, انتظار کسان èntèzar kou-

nan, — en attendant, a على العکاله èlèl 'èdjalè

ATTENDU, adv, به نظر nèzèr bè, — attendu son âge, نظر

nèzèr bè sènnèch, — attendu que, *چون tchoun*,
tchounkè, pr t *tchounki*

ATTENTAT, s m, *قصد حان qèsdè djan*, a *قصد qèsd*, pr t
qast

ATTENTE, s f, a *انتظار èntèzar*, pr t *intizar*, — dans le
 sens d'espérance, *تخمداسی tchèchm dacht*, a *امد*
eumid, *أمل èmèl*

ATTENTER, v n, *قصد عمل بد کردن qèsdè 'èmèlè bèd kèr-*
dèn, — attenter à la vie de quelqu'un, *قصد حان کسی*
qèsdè djané kèci kèrdèn

ATTENTIF, ive, adj, *بادق ba dèqqèt*

ATTENTION, s f, a *دق dèqqèt*, pr t *dıqqat*, — prêter,
 faire attention, *دق کردن deqqet kèrdèn*

ATTENTIVEMENT, adv, *بادق ba dèqqèt*

ATTÉNUANT, e, adj, *کم کند kèm kounèndè*

ATTÉNUER, v a, *کم کردن kèm kèrdèn*, *تخفیف دادن*
tèkhfif dadèn

ATTÉRER, v a, *تر رمی رن bèr zèmin zèdèn*, *ما حاك*
ba khak yèk san kèrdèn

ATTESTATION, s f, *گواهی guèvahi*, *شهادت نامه chehadèt-*
nâmè, a *استشهاد èstèchhad*, pr t *istichhad*

ATTESTER, v a, *گواهی دادن guèvahi dadèn*, *شهادت دادن*
chèhadèt dadèn

ATTIÉDIE, v a., *نم گرم کردن nim guèrm kèrdèn*, — s'at-
 tiédir, *نم گرم شدن nim quèrm choudèn*, — attiédi,
 e, *نم گرم شده nim-guèrm choude*

ATTIÉDISSEMENT, s m, *نم گرم شدن nim guèrm*
choudèn

ATTIFER, v a , آراسی *ârastèn*, زینت کردن *zinèt kèrdèn*,
— attifé, e, آراسه *ârastè*

ATTIRAIL, s m , افزار *êfzar*, اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl
آلات *âlat*

ATTIRER, v a , دگود کشیدن *bè khoud kèchidèn*, جلب
کردن *djèlb kèrdèn*, دجذب کردن *djèzb kèrdèn*, — s'at-
tirer, سبب شدن *sèbeb choudèn*, — s'attirer l'amitié
de quelqu'un, کسی را دوست *kèci ra dousté*
khoud kèrdèn

ATTISER, v a , افروحي *êfroukhtèn*

ATTITUDE, s f , a ضرر *toour*, pr t تضرر *tavr*, وضع *vèz'*, pr
t vaz'

ATTOUCHEMENT, s m , پيرواس *pèrvas*, a لامسه *lamècè*, لمس *lèms*

ATTRACTIF, IVE, adj , a حاذب *djazèb*, pr t *djazib*

ATTRACTION, s f , کشیدگی *kèchidègu*, a جذب *djèzb*,
اندجذاب *èndjèzab*, pr t *indjizab*

ATTRAIT, s m , دلربایی *del roubayi*, دلکشی *dèl kèchi*, a
دجذب *djèzèbè*

ATTRAPE, s f , فریب *fèrib*, گول *goul*, رینگ *rèng*

ATTRAPER, v a , prendre, گزینی *guèr èften*, — obtenir par
industrie, کمر آوردن *bè dèst âvourden*,
guir âvourden, — au fig , tromper, گول زدن *goul zèdèn*,
فریب دادن *fèrib dadèn*, — être attrapé, e, فریب
خوردن *fèrib khourden*

ATTRAYANT, e, adj , دلکش *dèl kèch*, دلربا *dèl rouba*, a حاذب
djazèb, pr t *djazib*

ATTRIBUER, v a , اسناد دادن *èsnad dadèn*, حمل کردن *hèml*
kèrdèn

ATTRIBUT, s m, a صعب *sèfèt*, pr t sîfat, — terme de gramm, a حبر *khèbèr*

ATTRISTANT, E, اندوه انگیز *èndouh ènguiz*

ATTRISTER, v a, اندوهناك كردن *èndouhnak kèrden*, عكس كردن *ghemguun kèrdèn*, — s'attrister, عكس شدن *ghèmgoun choudèn*

ATTRISTÉ, E, adj, اندوهناك *èndouhnak*, a محزون *mèhzoun*, pr t mahzoun

ATTRITION, s f, پشیمانی *pèchimani*, a ندامت *nèdamèt*

ATTRROUPER, v a, گروه گروه راهم آوردن *guerouh guerouh fèrahèm àvou dèn*, — s'attrouper, گروه گروه جمع شدن *guerouh guerouh djem' choudèn*

AU, art contr, در *bè*, در *dèr*, — je l'ai dit au Prince, بے چاه زاده گفتم *bè chah zadè goftem*, — je l'ai vu au marché, در بازار دیدم *dèr bazar دیدم*

AUBAINE, s f, bonne aubaine, a نفع غیر مترقبه *nè'è mètè gheiré moutèrèqqebè* pr t n'mètè ghairi mutè-raqqèbè

AUBE, s f, سحرگاه *sèhèr gah*, صبح دم *soubh dèm*, نامداد *bamdad*, a فجر *fèdjir*, صبح *soubh*

AUBÉPINE, s f, درمنه *dèrmènè*, حاور *djavèrd*, a نعامه *sèghamè*, pl نعام *sègham*

AUBERGE, s f, مهمانخانه *mèhman khane*

AUBERGINE, s f, نادانگان *badèndjan*

AUBERGISTE, s m, صاحب مهمانخانه *sahèbè mèhman khane*

AUCUN, E, adj, هیچ نك *hitch yèk*, کدام *hitch koudam*

AUCUNEMENT, adv, بهنج وچه *bè hitch vèdjh*, طور *bè hitch toour*

AUDACE, s f, کساحی *goustakhi*, ا *djèçarèt* حسارب

AUDACIEUX, se, adj, کساح *goustakh*, بی پروا *bi pèrva*,
a *djèçour* حسور

AUDACIEUSEMENT, adv, نکسارب *bè djèçarèt*

AU DELA, adv, آن طرف *ôn tèrèf*, آن سب *ôn semt*

AU DESSOUS, prép, در زیر *dèr zir*, — adv, از زیر *ez zir*

AU DESSUS, prép, بالا *bala*, روی *roui*, — adv, از روی *ez roui*

AU DEVANT, adv, پیش *pich*, در پیش *der pich*, روبرو *rou-*
bi rou

AUDIENCE, s f, qu'on donne à quelqu'un, کوس دادن
couch daden, a استماع *estema'*, pr t *istima'*, —
assistance, a ملاقات *moulaqat*, pr t *mulaqat*, —
audience royale, شاهانه *sèlamé chahanè*, تار
حضور *haré houzour*, — salle d'audience, تالار سلام
ta laré selam, دیوانخانه *divan khanc*

AUDITEUR, s m, شنونده *chenevendè*, a سامع *samè'*, pr
t *sami'*

AUDITOIRE, s m, شنودگانی *chenèvendèqan*

AUGE, s f, pierre creusée pour faire manger les chevaux,
آخور *âkhour*, — pour les faire boire, سئل *sètl*, آبکشور
âbèch khour

AUGÉE, s f, بعد از يك سئل *bè qedré yek sètl pour*

AUGMENTATION, s f, افزایش *èfzayèch*, فروزی *fezouni*, a.
تیرهگی *tèrèqqi*, pr t *tèraqqi*, ازدیاد *èzdîad*, pr t. *iz-*
diad

AUGMENTER, v a , افرودن *èfzoudèn*, زياد کردن *ziad kèrden*,
زياد شدن *'èlavè kèrdèn*, — s'augmenter, زياد شدن
ziad choudèn

AUGURE, s m , چگون سکون *chekoun*, a فال *fal*, pl فتول *fou'oul*,
— de bon augure, فال فرخنده *ferkhoundè fal*, — de
mauvais augure, فال سيؤم *falé choum*

AUGURER, v a , تعال کردن *tèfa'oul kèrdèn*

AUGUSTE, adj , حاکسه *khodjestè*, a همانون *houmayoun*,
معاظم *moufèkhhkhèm*

AUJOURD'HUI, adv , امروز *èmrouz*

AUMÔNE, s f , a صدقه *sèdèqè*, pr t sadaqa, pl صدقات
sèdèqat, pr t sadaqat

AUMÔNIER, s m صدقات تقسیم کننده *teqsim kounèndèyè*
sèdèqat, ملا *moulla*

AUNAGE, s m , کر کردن *guèz kèrdèn*

AUNE, s f , کر *guez*, a درع *zèr'*, pr t zu a'

AUNER, v a , کر کردن *zèr' kèrdèn*, کر کردن *guèz kèrdèn*

AUPARAVANT, adv , پيش از اسی *pich èz in*, پيشتر *pichtèr*,
a اَوَّل *èvvèl*, معتم *mouqèddèm*, — deux ans aupara-
vant, دو سال پيش از اسی *dou sal pich èz in*

AUPRÈS, prép , نزد *nèzd*, در نزد *dèr nèzd*, نزدیک *nèzdik*, a
در نزد *qèrib*, pr t *qarib*, — auprès de moi, در نزد من
der nèzdé mèn, در نزد من *nèzdé mèn*, — auprès de l'école,
در نزدك مدرسه *nèzdiké mèdrècè*

AURÉOLE, s f , a نور الاوليا *nour oul-oolia*

AURICULAIRE, adj des 2 g , témoin auriculaire, شاهد نکوس
chahèdè bè gouché khoud chènèdè, — doigt

auriculaire, كالوج *kaloudj*, كوكح *engouchté*
koutchèk, ا حصر *khènsèr*, pr t *khinsir*

AURORE, s f, صبحكم *soubh-dèm*, صبح *soubhé ka-*
zèb, ا فجر *fèdjir*

AUSPICE, s m, manières diverses de connaître l'avenir,
 a فال *fal*, — prendre les auspices, فال كرفى *fal guèrèf-*
tèn, — heureux auspices, فال ميمون *falé mèmoun*, pr
 t *fali maimoun*, — au fig, sous d'heureux auspices,
 ayant la fortune favorable, از قوت ناک *èz qouvvèté*
bèkht, — on dit aussi sous vos auspices, در زیر سانه
dèr ziré sayeyé chouma, از العاف سما *èz ètèfaté*
chouma

AUSSI, adv, نيز *niz*, هم *hèm*, — moi aussi, من هم *mèn*
hèm, من نيز *mèn niz*

AUSSITÔT, adv, همانکه *hèmonké*, نا *ta*, آن دمکه *òn dèmkè*,
 آن دمکه *òn dèmkè*

AUSTÈRE, adj des 2 g, تند *tound*, سبک *sèkht*, ما صلابت
ba sèlabèt

AUSTÈREMENT, adv, سبکی *bè sèkhti*

AUSTÉRITÉ, s f, سبکی *sèkhti*, a صلابت *sèlabèt*

AUSTRAL, e, adj, a جنوبی *djenoubi*

AUSTRALIE, s f, دیار جنوبی *diaré djenoubi*

AUTANT, adv, بقدر *bè qèdr*, آنقدر *òn qèdr*, — je suis

• autant que vous, من هم بقدر شأن سباب *chè-*
'éné mèn hèm bè qèdré chè'éné choumast, — autant
 qu'il en faut, هر قدر لازم باشد *hèr qèdr lazèm bachèd*,
 — autant que, هر قدریکه *hèr qèdrیکه*

AUTEL, s m, a محراب *mèhrab*, pr t *mihrab*

AUTEUR, s m, celui qui est la première cause de quelque chose, *نكخستى سب nekhoustîn sèbèb*, a *صانع sanè'* pr t *sam'*, *مبدأ mèbde'*, — inventeur, *ايجاد كنده idjad kounèndè*, a *مخترع moukhtèrè'*, *مبدع moubde'*, pr t *mubdi'*, *موجد moudjèd*, pr t *moudjid*, — celui qui a composé un livre, a *مؤلف mou'ellef*, pr t *mu'èl-lif*, pl *مؤلفين mou'èllefin*, *مصنف moucènnèf*, pr t *muçannif*, pl *مصنفين moucènnèfin*, pr t *muçannifin*

AUTHENTICITÉ, s f, a *صحيح sèhhèt*, pr t *sihhat*

AUTHENTIQUE, adj des 2 g, a *صحيح sèhîh*, pr t *sahîh*

AUTHENTIQUEMENT, adv, a *صحيحاً sèhîhen*, pr t *sahîhèn*, *حقيقاً hèqîqètèn*, pr t *haqîqatèn*

AUTOCRATIE, s f, a *استقلال èstèqlah*, pr t *istiglah*

AUTOCRATE, s m, *مطلق العنان padèchahé moutlèq-oul 'enan*, a *سلطان مسعّل soultané mousteqèll*, pr t *soultanî mustaqîll*

AUTOGRAPHÉ, adj et subs, *دست خط dèst khèt*

AUTOMATE, s m, a *آب محرك àlètè mouhèrrèk*

AUTOMNAL, E, adj, *بارى paizî*, *خريفى khèrîfî*, pr t *kharîfî*

AUTOMNE, s m, *بارى paizî*, *فصل خزان fèslè khèzan*, *فصل خريف fèslè khèrif*

AUTOPSIE, s f, a *تسريح tèchrih*

AUTORISATION, s f, *دستور dèstour*, a *رخصه roukhsèt*, *إذن èzn*, pr t *izin*, *إجازة èdjazè*, pr t *idjazè*

AUTORISER, v a, *مرخص کردن mourèkhhèhès kèrdèn*, *إذن èzn*, *دادن dadèn*

AUTORITÉ, s f, حکمداری *fèrman rèvayi*, روائی *heukm dari*, حکمرانی *heukm rani*, a حکومت *houkou-mèt*, pr t *hukioumèt*

AUTOUR, prép et adv, پیرامین *piramèn*, پیرامون *piramoun*, دور *doour*

AUTOUR, s m, (oiseau), حرع *tchèrgh*

AUTRE, adj, دیگر *diguèr*, غیر از این *ghèir èz in*, — je viendrai une autre fois, دیگر میانم *dèf'èyé diguèr miayèm*, — l'un et l'autre, هر دو *hèr dou*

AUTREFOIS, adv, پیش از این *pich èz in*, a سابقاً *sabègèn*, pr t *sabıga*

AUTREMENT, adv, دیگر طرز *tèrzé diguèr*, طور دور *toouré diguèr*, — il signifie aussi sinon, واکرنه *vèguèr nè*, a والا *ve èlla*, pr t *vè illa*

AUTRE PART, adv, در محل دیگر *djai diguèr*, در محل دیگر *dèr mèhèllé diguèr*, — d'autre part, d'ailleurs, de plus, از جهت دیگر *èz djèheté diguèr*, علاوه بر این *'èlavè bèr in*

AUTRICHE, s f, اوستریا *èvstria*, ممالک نمسه *mèmalèké nèmsè*

AUTRUCHE, s f, سمرمرع *chetour mourgh*

AUTRUI, s m, مردم *mèrdoum*, a غیر *ghèir*, pr t *ghair*, pl اعمار *èghiar*, pr t *aghair*

AUVENT, s m, سانبان *sayèban*

AUXILIAIRE, adj des 2 g, یاور *yavèr*, مدد رسان *mèdèd-rè-gan*, امداد کننده *èmdad kounèndè*

AVALANCHE, s f, کوه آر سدن سرازیر *sèrazir choudènè bèrf èz kouh*, بهمن *bèhmèn*

AVAL, s m, سرازير sèrazir, نخب nèchib

AVALER, v a, تناول کردن tènavoul kèrdèn, بلعیدن bèl'idèn, — avalé, e, بلعیده bèl'idè choudè

AVANCE, s f, پيس پيش pich, ا مساعد mouçabèqèt, pr t mouçabaqat, — payment avant le terme, پول پيسكى پوله پيشهكى, مساعد mouça'èdè

AVANCEMENT, s m, a, ترقى tèrèqqi

AVANCER, v a, pousser en avant, پيس كشدن pich kèchidèn, — v n حلو رفى پيس رفى pich rèftèn, جلو رفى djeloou rèftèn, — s'avancer Voir le précédent

AVANIE, s f, a, افرا èftèra, pr t iftira

AVANT, prép, پيس پيش pich, ا قبل qèbl, pr t qabl, اوّل èvèl, — avant d'aller, پيس ار رفى پيشهز rèftèn, — avant vous ا ر س ما پيس ا ر س ما pich èz chouma, قبل ا ر س ما qèbl èz chouma, — en avant, پيس پيش pich, جلو djeloou

AVANT BRAS, s m, آرس arèch, pr t arich

AVANT COUR, s f, حياط بيرونى hèyaté birouni

AVANT COUREUR, s m, qui devance, پيسو پيسو pich 1000, آهنگ پيس پيش pich àhèng, — qui annonce quelque chose پيك پيك pèik, a بريد بريد bèrid

AVANT GARDE, s f, سر آهنگ سياه sèr àhèngué sèpah, a مقدمه الحس mouqèddèmèt oul djèich, pr t mouqaddimèt ul djèich

AVANT HIER, adv, پيريروز pèrirouz, پيرندوس پيرندوش pèrèndouch

AVANT QUE, conj, پيس پيش پيس ا ر آنكه پيس پيش pich èz òn ké, پيس ا ر پيس پيش pich èz

AVANT PROPOS, s m, a, مقدمه mouqèddèmè, pr t mouqaddimè

AVANTAGE, s m, سود *soud*, a فائدة *faïdè*, pl فوائد *fà-vayèd*, خبر *khèir*, pr t *khair*, نفع *nèf*, pr t *naf*, منفع *mènfe'èt*, pr t *mènfa'at*, pl منافع *mènafè*, pr t *mènafi'*

AVANTAGEUX, EUSE, adj, سودمند *soudmènd*, بافائدة *ba faïdè*, a نافع *nafè*, pr t *nafi'*

AVANTAGEUSEMENT, adv, با فائدة *ba faïdè*

AVANTAGER, v a, بیکسر دادن *bichtèr dadèn*

AVANT TOUT, adv, پس از همه چیز *pich èz hèmè tchiz*, a اولاً *èvvèlèn*

AVANT VEILLE, s f, دورور پس *dou rouz pich*

AVARE, adj des 2 g, حساس *tèng dèst*, a حساس *khècis*, بکحل *bèkhl*

AVARICE, s f, بیکدسی *tèng dèsti*, a حبس *boukhl*, حبس *khèssèt*, pr t *khissèt*, طمع *tèmè*, pr t *tama'*

AVARIE, s f, حرابی *khèrabi*, آف رکی *áfèt zèdègui*, a حساب *khèçarèt*, pr t *khaçarèt*

AVARIER (S'), v pron, حراب شدن *khèrab choudèn*, صاع *zayè' choudèn*, — avarié, e, حراب شده *khèrab choudè*, حراب *khèrab*

AVEC, prép, با *ba*, همراه *hèm-rah*, به *bè*, — avec moi, با من *ba mèn*, همراه من *hèm rahé mèn*, — avec votre permission, بما *bè ezne chouma*

AVELINE, s f V NOISETTE

AVENANT, e, adj, خوش آند *khoch àyènd*

AVÈNEMENT, s m, au trône, جلوس بر یک سلطنت *dye-lous bèr tèkhté sèltènèt*, a جلوس *djelous*, pr t *dju-lous*

AVENIR, s m, زمان آینده *zèmané âyèndè*, — à l'avenir,
بعد از این *bè'èd èz in*

AVENTURE, s f, ماجرا *ma-djèra*, a. حادثه *hadècè*, pr t *ha*
dùcè, واقعه *vaq'e'è*, pr t *vaqa'a*, — d'aventure, par aven-
ture, a. اتفاقا *ettèfaqèn*, pr t *ittifagan*, — à l'aventure,
بی مقصود *bi mèqsoud*, هر چه بادا باد *hèr tchè bada bad*

AVENTURER, v a, معرض خطر انداختن *bè mè'èrèzé khè*
ter endakhtèn, — s'aventurer, خطر خوردن *khoud*
ra bè mè'èreze khètèn endakhtèn

AVENTURIER, e, s, ماجرا خوار *âvare*, در بدر *der* *bè dèr* حو
ma djèr a djou

AVENUE, s f, خیابان *khiaban*

AVÉRER, v a, واریسی کردن *tehqiq kerdèn*, تحقیق کردن
va rèci kèi dèn

AVFRSE, s f, باران سدید *barané chèdid*, باران ناکهان
ba rané naguèhan

AVERSION, s f, a. نبر *nèfrèt*, اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*

AVERTIR, v a, خبر دادن *âgah kèrdèn*, آگاه کردن
khèbèr dadèn, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*, — averti, e, آگاه
âgah choudè, خبر دار *khèbèr-dar choudè*

AVERTISSEMENT, s m, آگاهی *âgahi*, a. خبر *khèbèr*, pr t
khabèr, pl اخبار *èkhbar*

AVEU, s m, اقرار *èqrar* pr t *igrar*, اعتراف *è'ètèraf*,
pr t *i'tiraf*

AVEUGLE, adj et s, نابینا *na bina*, کور *kour*, a. اعمی *è'èma*,
pr t *a'ma*

AVEUGLEMENT, s m, نابینائی *na binayi*, کوری *kouri*, a.
عمی *è'ma*, pr t *'ama*

AVEUGLÉMENT, adv, مەسلە ناسا *mèslé na-bina*, کورانە *kou-ranè*

AVEUGLER, v a, کور کردن *kour kèrdèn*, حەسم کەندن *tchèchm kèndèn*

AVICENNE, nom prop, a, ابوعلى انس سينا *èbou 'èli èbn sina*, pr t *abou 'ali ibn sina*

AVIDE, adj des 2 g, گەرمە *àzmènd*, گەدا حەسم *guèda-tchèchm*

AVIDEMENT, adv, بە گەدا حەسمی *bè guèda-tchèchm*, a, حرصا *hèrsèn*, pr t *hèrsèn*

AVIDITÉ, s f, آرمە *àz*, آرمەدی *àzmènd*, a, حرص *hèrs*, pr t *hèrs*

AVILIR, v a., دڵل کردن *khar kèrdèn*, دڵل کردن *zèlil kèrdèn*, — s'avilir, دڵل شدن *zèlil choudèn*, — avili, e, دڵل حەوار *khar choudè*, دڵل حەوار *zèlil choudè*

AVILISSANT, e, adj, بای حەوار *ba'ècé khari*, بای دالب *ba'ècé rèzalèt*

AVILISSEMENT, s m, حەوار *khari*, a, حەارب *hèqarèt*, دالب *rèzalèt*

VIRON, s m, فە *fèh*, خە *khèlè*, vulg پاروی دوری *parouï zoourèq*

VIS, s m, opinion, a, آڤقاد *è'ètèqad*, pr t *i'tiqad*, رای *rè'i*, pl آرا *àra*, — avertissement, v ce mot, — conseil, پەند *pènd*, a, نەحەت *nècèt*, pr t. *nacèt*, pl نەحەت *nècèt*, pr t *naçèt*

VISÉ, e, adj, آگە *àgah*, a, مۆتەنەببە *moutènèbbèh*, pr t *mutènèbbèh*

AVISER, v a , آگاهى دادن *âgahî dadên*, محرم کردن *moukh-
bêr kêrdên*, اطلاع دادن *êttêla' dadên*, — s'avisèr,
تکاظر رسیدن *bê khatêr rêcidên*

AVIVER, v a V RAVIVER

AVOCAT, s m , وکیل دعوائى سرعى *vêkilê dê'evan chér'i*

AVOINE, s f , دو سر *dou sêr*, کراس *kêrkas*

AVOIR, v a , داشتن *dachtên*, — il a de l'argent, پول دارد *poul darêd*, — j'ai, دارم *darêm*, — il a, دارد *darêd*,
— nous avons, داریم *darim*, — j'avais, میداسم *mi
dachtêm*, ou, داسم *dachtêm*, — j'aurai, خواهم داسم *khahêm dacht*, — si j'avais, اگر میداسم *êguêr midach
têm*, — je n'ai pas, ou, je n'en ai pas, ندارم *nêdarêm*,
— y a t il ? دارد یا نه *darêd ya nè*, — n'y a t il pas,
ندارد *âya nêdarêd*, آيا نىست *âya nîst*

AVOISINER, v a , همکار شدن *nêzdîk choudên*, همکار شدن *hêm djêvar choudên*

AVORTEMENT, s m , سقطه انداختن *bêtc'hê êndakhtên* — سقط

AVORTER, v n , سقطه انداختن *bêtc'hê êndakhtên*, اسقاط
کردن حبس *êsqat kêrdênê djênin*

AVORTON, s m , افکانه *êfganê*, انگانه *êpganê*

AVOUÉ, s m , وکیل *vêkil*

AVOUEE, v a , اقرار کردن *êqrar kêrdên*, اقرار کردن *ê'êtê-
raf kêrdên*

AVRIL, s m , نىسان *nêşan*, pr t *nîşan*, اردى نىسان *ourdi bêhêcht* (moins usité)

AXE, s m , محور *mêhvêr*, pr t *mîhvêr*, — axe de la
terre محور زمينى *mêhvêrê zêmin*, محور الارض *mêhvêr-
oul-êrz*, pr t *mîhvêr-ul-êrz*

AXIOME, s m, a قول مستم *qooulé houkèma*, قول مستم
qooulé moucellèm pr t قافلہ مستم *qavli mucèllèm*,
 قافلہ مستم *qa'èdèyé moucellèm*, pr t قافله مستم *qa'adè mucèllèm*

AXONGE, s f, همه حیوانات *pihé hèwanat*

AZEDARAC, s m, آزاد درخت *dèrèkhté azad*, آزاد درخت
azad dèrèkht

AZÉROLE, s f, کوهج *kouhèdɟ*, a عرور *zè'èrour*, pr t
 زارور *za'rour*

AZÉROLIER, s m, درخت کوهج *dèrèkhté kouhèdɟ*

AZIME, adj des 2 g, بی مانه *bi mayè*, a فطر *fètir*

AZUR, s m, لاجورد *ladjouvèrd*

AZURÉ, E, adj, لاجوردی *ladjouvèrd-rèng*, لاجوردی *ladjou-
 vèrdɪ*

B

ABEL, (Tour de), برج نمروند *bourdjé nèmroud*, pr t برج *burdjɪ
 nèmroud*

ABEURRE, s m, دوع *dough*

ABIL, BABILLAGE, s m, راز کوئی *raj-gouyi*, باوه کوئی
yavè gouyi

ABILLARD, E, adj, راز کوئی *raj gouɪ*, باوه کوئی *yavè
 gouɪ*

ABILLER, v n, راز کوئی کردن *raj-gouyi kèrdèn*, باوه
 کوئی *yavè goftèn*

ABIOLE, s f, آب طفل بازی *àlèté tèsf-bazi*, باربچه
bazitchè

ABORD, s m, طرف چپ کشی *tèrèfè tchèpé kèchtɪ*

BABOUCHE, s f, پاپوش *pa pouch*, افرارپا *əfzaré pa*, كعش *kəfch*

BAC, s m, كلك *kèlèk*

BACCHANAL, s m, هڭكامه *hèngamè*

BACHIQUE, adj des 2 g, متعلق نسراب *moutè'èllèq bè-chèrab*

BACLER, v a, نامربوط درسب کردن *na mèrbout droust kèrdèn*

BADAUD, s m, كهيل *keuhbèl*

BADAUDERIE, s f, آوارگی *avarègu*, بيهودگی *bihoudègu*

BADIANE, s f, نادیان *badian*, رازانه *razanè*

BADIGEONNER, v a, دیوار را رنگ زدن *diwar ra rèng zèdèn*

BADIGEONNEUR, s m, رنگی زن *rèng zèn*

BADIN, e, adj, سوح *choukh*, لاعز *lagh zèn*

BADINAGE, s m, شوخی *choukhi*, a. هزله *hèzlè*, pl هزلتاپ *hèzhyat*

BADINE, s f, خوب دسب *tchoubé dèst*

BADINER, v n, طرافب کردن *choukhi kèrdèn*, طرافب کردن *zèrafèt kèrdèn*

BADINERIE, s f V BADINAGE

BAFOUER, v a, نسكند کردن *rich khènd kèrdèn*, اسبهرآ *èstèhza kèrdèn*

BAGASSE, ou BAGACE, s f, نی سکر کینده *nèi chèkèrè koubidè*, نی سکر له سده *nèi chèkèrè lèh choudè*

BAGAGE, s m, بار *bar*, نه *bounè*, اسباب سفر *èsbabé sèfèr*

BAGABEE, s f, هڭكامه *hèngamèh*, a. قیلو قال *qil-o-qal*, عربده *'èrbèdè*, pr t 'arbèdè

BAGATELLE, s f, جبری ناعادل *tchizi na-qabèl*

BAGDAD, بغداد *baghdad*

BAGNE, s m, چاه ريدان *tchah-zèndan*

BAGUE, s f, انگسِر *èngouchtèr*

BAGUENAUDE, v n, وِل كَسِي *vèl guèchtèn*, يهوده
bihoudè guèrdidèn

BAGUETTE, s f, چوب دس *tchoubé dèst*, — de fusil,
soumbè

BAI, adj, كهر *kèhèr*

BAIE, s f, rade, لنگر كا *lènguèr gah*, — petit fruit, دانه
danè, a حته *hèbbè*, pr t *habbè*

BAIGNER, v a, حساندن *khigandèn*, — il signifie aussi
arroser, سِر آب كِردن *sir àb kèrdèn*, چاد-
àb kèrdèn, — se baigner, توي آب ري *tou àb rèftèn*,
آب تني كِردن *àb tèn kèrdèn*

BAIGNEUR, EUSE, s, qui se baigne, توي آب ريده *tou àb*
rèvèndè, qui baigne, حمامي *hèmmam*, a حمامي
hèmmamtchi

BAIGNOIRE, s f, آبدان *àbdan*, a مسجل *mèsg'hèl*

BAI, s m, احاره نامچه *èdyarè namtchè*

BAILLEMENT, s m, دهان دره *dèhan dèrè*, حمارة *khèmyazè*,
آسا *àça*, فار *faj*

BAILLER, v n, دهان دره كِردن *dèhan dèrè kèrdèn*, حمارة
khèmyazè kèchidèn

BAILLON, s m, بند دهان *bèndé dèhan*

BAILLONNER, v a, دهان بستن *dèhan bèstèn*

BAIN, s m, گرمابه *guermabè*, گرمابه *guèrmavè*, a حمام
hèmmam, — prendre un bain, حمام ري *hèmmam*
rèftèn

BAÏONNETTE, s f., نېزېنە ئۇفېنگ *nèizèyé tufèng*, نېزە *nèizè*;
— fusil à baïonnette, نېزە ئۇفېنگ *tufèngué nèizè-*
dar, t سىگولۇ ئۇفېنگ *sungulu-tufèng*

BAÏRAM, s m, رور عىد *rouzé 'èid*, نوروور عىد *'èidé noon-*
rouz, a عىد *'èid*

BAISE MAIN, s m دىسبوسى *dèst bouci*

BAISER, v a, بوسىدىن *boucidèn*, مەچ كېرىش *match kèrdèn*,
بوسە دادىن *boucè dadèn* (ou كېرىش *guèrèftèn*), a ئىشەل
tèqbil, — se baiser ھەم كېرەن بوسىدىن *hèm diguèr ra*
boucidèn

BAISER, s m, مەچ *match*, بوسە *boucè*, — de paix, بوسە
ئىشە *boucèyé àchtè*

BAISEUR, EUSE, s, كېرىدە بوسە *boucè guirendè* (ou كېرىدە
kounèndè)

BAISSE, s f, كاسى *kast*, پەستى *pèsti*, a تەنەزۇل *tènèzzoul*

BAISSER, v a, پائىنى آوردىن *payin àvourdèn*, — de prix
تەنەزۇل كېرىدىن *tènèzzoul kèrdèn*, ارزان سىدىن *èrzan choudèn*,
— se baisser, خەم سىدىن *khèm choudèn*, — baissé, e,
پائىنى آمەدە *payin àmèdè*

BAL, s m, مەكلىس رەقس *mèdylècé rèqs*, — bal masqué,
مەكلىس رەقس بە تەبەدىلە *mèdylècé rèqs bè tèbdilè*
lèbas

BALADIN, E, s, بازى گۈەر *bazi guèr*, رەقسەندە *rèqsèndè*, a مەلە
mouqèllèd, pr t مۇقەللەد *mugallid*, رەققاس *rèqqas* pr t راققاس.

BALAFRE, v a, روى كەسى رەخمىدار كېرىدىن *roui kèci zèkhm-*
dar kèrdèn

BALAFRE, s f, رەخمىدار *ècèré zèkhm*

BALAI, s m, چارۋىپ *djaroub*, vulg *djarou*

BALAIS, adj , — rubis balais, a لعل lè'èl

BALANCE, s f, ترازو tèrazou

BALANCEMENT, s m, حرام khèram

BALANCER, v a, tenir en équilibre, موازنه کردن mouva-
zènè kèrdèn, تعديل کردن tè'èdîl kèrdèn, — faire mou-
voir, چاریدن djoumbandèn, — se balancer, چاریدن
guèraziden (il est vieux), حرامیدن khèramiden

BALANÇOIRE, s f, گواچه gouvatchè, بادبیس bad pitch,
جبلو djoumbeloul, تچلی tchèntchoul

BALAYER, v a, چاروب کردن djaroub kèrdèn, vulg چارو
کردن djarou kèrdèn

BALAYEUR, LUSE, s چاروب کننده djaroub kounèndè,
چاروب کس djaroub kèch

BALAYURES, s f pl, خاکروبه khak roubè

BALBUTIEMENT, s m V BALBUTIER

BALBUTIER v n, لکب داسی kèltè kèrdèn, جمع کردن
louknèt dachtèn, جمع کردن tè'tè' kèrdèn, تمنتئم
کèrdèn

BAICON, s m, طارمی taroumi, علام کردن ghoulam guèr-
dèch, چاه منحنی chah mchin, en dialecte ghilanien,
چیه خارè chichè kharè

BALDAQUIN, s m, سایبان sayèban, pr t saiban

BALEINE, s f, نهنگ nèhèng

BALISE, s f, علام در دریا 'èlamet dèr dèria

BALISTE, s f, مکیف mèndjèniq, ا قازاف qazaf

BALIVERNE, s f, حرف پوچ hèrfé poutch, حرف نهوده hèrfé
bihoudè, ا ترهات tèrrèhat

BALIVERNER, v n, رار کوئی bihoudè goftèn, نهوده گئی

yavè goftèn يافه كفتس *jay gouyi kèrdèn* جاي گوي کزدن
BALLE, s f, petite boule faite d'étoffe, گرهه *guèrouhè*,
 گوي *goui*, vulg *toup* (turc), — petite boule de
 plomb, گولوله *gouloulè*, — de marchandise, لنگه
lènguè

BALLET, s m, a رقص *rèqs*, pr t *raqs*

BALLON, s m, aérostat, کسی هوا *kèchtin hèva*, — à jouer,
 ت *toup*

BALLOT, s m, لنگه *lènguè*

BALLOTTAGE, s m, a فرجه *gour'è*, pr t *gour'a*

BALLOTTER, v n, procéder à un nouveau scrutin, سقره
 بداحی *bè gour'è èndakhtèn*, — remuer en tous sens,
 دجوبماندن *djoumbandèn*

BALLOTTEMENT V **BALLOTTAGE**

BALOURDISE, s f, کار نامعول *karé kham*, کار نامعول
mè'ègoul

BALOURD, e, s, a. احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*

BALSAMINE, s f plante, گل حنا *goulé hènà*

BALSAMIQUE, adj des 2 g, بلسان بوس *bèlsan bou*, بلسان
 آمیز *bèlsan àmiz*, a. بلسانی *bèlsani*

BALSAMUM, s m, بلسان *bèlsan*

BALTIQUE (Mer), دریای بلتیک *dèrian bèltik*

BALUSTRADE, s f, صراحی نرده *sourahi*, سکه
bèkè

BALUSTRE, s m V **BALUSTRADE**

BALZANE, s f, سیدی پای اسب *sèfidu par èsp*

BAMBIN, s m, کودک حرد *koudèké khourd*, طفل
 کوچک *tèflé koutchèk*

BAMBOCHE, s f, marionnette, a ايارل èyazèl, pr t ayazıl,
— débauche, v ce mot

BAMBOCHER, v n, عيش و عسر كرس, 'èich o-'èchrèt
kèrdèn

BAMBOU, s m, نى هندى nèyé hendi, حرراں khèizeran

BAN, s m, publication de mariage, اعلام عروسی è'èlamé
'èrouci, — exil, v BANISSEMENT

BANAL, e, adj, a عام 'amm, عوامى 'èvammi, pr t 'avammi

BANANE, s f, انكر آدم èndjiré àdèm, a مور moouz, pr t
mouz

BANANIER, s m, درحب مور dèrèkhté moouz

BANC, s m, سكو sèkou, نسيمى nèchimèn, t اسكىلى ès
kèmlı, a مضطه mèstèbè, — de sable, كى كى kè-
mèré rig

BANCAL, e, adj, كچپ kèdj pa

BANCROCHE, adj des 2 g V BANCAL

BANDAGE, s m, حسة بند khèstè bènd, a صباد zèmad,
pr t zımad

BANDAGISTE, s m, حسى بند ساز khèstè bènd saz

BANDE, s f, نوار nèvar, بند bènd, a صباد zèmad, —
troupe, كروه guerouh, a فوج fooudj, pr t fèvdj, pl
افواج èfvadj

BANDELETTE, s f, كوحك bèndé koutchèk

BANDER, v a, نسى bèstèn, پىچانیدن pitchanidèn, —
v n, كسده سدى kèchidè choudèn, نوط كرس nou'-
ouz kèrdèn

BANDEROLE, s f, علم ريب èlèmé zinèt

BANDIT, s m, رهى rèh-zèn, راهى rah zèn

BANDOULIER, s m V BANDIT

BANDOULIÈRE, s f, بند بعلی bëndé tufèng

BANNIÈRE, s f, بندى bèndèq, a راب rayèt, pl راياب ra
yat, علم 'èlèm, pr t 'alèm

BANNIR, v a, احرار بند نعي nèfi kèrdèn, احرار بندى
èkhradjé bèlèd kèrdèn, — banni, e, نعي بند nèfi
choudè

BANISSABLE, adj des 2 g, سابل احرار chayané èkh-
radjé bèlèd

BANISSEMENT, s m, a نعي nèfi

BANQUE, s f, صرافخانه sèrraf khané

BANQUEROUTE, s f, ور سکسکی vèr chèkèstègui, a افلاس
èflas, pr t iflas, — faire banqueroute, ور سکسب
سدى vèr chèkèst choudèn

BANQUEROUTIER, s m, ور سکسب vèr chèkèst

BANQUET, s m, مهمانى djèchn, صابى mèhmanî, a
زرافèt

BANQUETTE, s f, سدلئى كوجك sendèlu koutchèk

BANQUIER, s m, a صراف sèrraf, pr t sarraf

BAPTÈME, s m, a تعميد tè'èmid pr t ta'mid, معمودتب
mè'èmoudiyèt

BAPTISER, v a, تعميد كرسن tè'èmid kèrdèn

BAPTISMAL, e, adj, a مخصوص تعميد mèkhsous bè tè'èmid

BAPTISTOIRE, s m, دسر تعميد dèftèré tè'èmid

BAQUET, s m, طسب حوبى tèchtè tchoubin

BABAGOUINER, v a, نامربوط حرف ردى na-mèrbout hèrf
zèdèn

BABAQUE, s f, كار kaz, خانه حوبى khanèyé tchoubin

BARATERIE, s f, حساب رئیس کسی *khanètè rèyné*
kèchtì

BARATTE, s f, ساری اسباب *èsbabé kèrè sazi*

BARBACANE, s f, دیوار دنده گاه *didè gah, sourakhé*
diwar

BARBARE, adj des 2 g, cruel, بی رحم *bi rèhm*, — non ci-
vilisé, دژنگوئلی *djènguèli*, a وحشی *vèhchi*, pr t *vahchi*

BARBARIE, s f, cruauté, بی رحمی *bi rehmi*, سبک دلی
sèkht dèli, — manque de civilisation, دروسی *drouchtì*,
— nom de pays, ممالک معربی *mèmalèké mèghrèbi*

BARBARESQUE, adj des 2 g, a معربی *mèghrèbi*, pr t
maghrèbi

BARBARISME, s m, a غلط مسهور *ghèlètè mèchhour*

BARBE, s f, ریس *rich*, — barbe blanche, ریس سفید
riché sefid, — faire la barbe, et, se faire la barbe, se
raser, ریس تراشدن *rich tèrachidèn*

BARBEAU, s m, a احراس الکلب *èkhras oul kèlb*

BARBET, s m, سگ دراموی *sègué dèraz moui*

BARBIER, s m, سر تراش *sèr tèrach*, دلاک *dèllak*, a
حلاق *hèllaq*, pr t *hallaq*

BARBIFIER, v faire la barbe

BARBOTER, v n, راه ریس (ou آب) *toh guèl (ou àb)*
rah rèftèn

BARBOTEUR, s m, اوردک خانگی *eurdèké khanègu*

BARBOTEUSE, s f, حیده فاحسه بازاری *fahèchèyé bazari*,
djèndè

BARBOUILLAGE, s m, آلاش *alayèch*, a کساف *kèçafèt*

BARBOUILLER, v a, سالیر *salir*, چرک کردن *tchèrk kèrdèn*,

- کساف کردن *kəcif kèrdèn*, — peindre mal,
 بکساف کردن *bè kəcafèt nèqqachı kèrdèn*
BARBOUILLEUR, SE, کساف کندن *kəcafèt kounènde*
BARBU, E, adj, رسدار *rich dar*
BARBUE, S F, poisson, سیرماهی *sèpèr mahı*
BARDACHE, S M, کوبی *kounı*, کوبده *koun dèh*
BARDE (un cheval), V A, اسب بهادس *bèrgoustèvan rouı èsp néhadèn*
BARDE, S F, ترکسموان *bèrgoustèvan*
BARGUIGNER, V N, بردند کردن *tèrdid kèrdèn*
BARIL, S M, پپ *pıp*, حلیک *tchèlık*
BARIOLE, E, adj, رنگارنگ *rèng a rèng*
BARIOLER, V A, رنگارنگ کردن *rèng a rèng kèrdèn*, کوباکوب
 گون کردن *goun a goun kèrdèn*
BAROMÈTRE, S M, میزان هوا *mizané hèva*, A میزان الهوا
mizan oul hèva, PR T میزان ul hava
BAROQUE, adj des 2 g, A غریب *ghèrib*, PR T gharib,
 عجب *'èdjıb*, PR T 'adjıb
BARQUE, S F, ناوه *navè*, زوری *zourèq*
BARRAGE, S M, بارrière, A سد *sèdd*, — droit qu'on
 paye pour passer, رسوم راهداری *rouçoumé rah dari*
BARRE, S F, تیر *tir*, پانه *panè*, — trait de plume, A
 خط *khètt*
BARRE, V A, آریس محکم کردن *èz poucht meuhkèm*
 کوردن *kèrdèn*, سیمی *bèstèn*
BARRETTE, S F, کلاه *koulah*
BARRICADE, S F, ستر کوحه *sèddé koutchè*,
 A متیرس *mètèris*, T تابور *tabor*

BARRICADER, v a., مسدود کردن *mèsdoud kèrdèn*, سنگر *sènguèr bèstèn*, گرنجی *guèrèftèn*, — se barricader, پنهان شدن *gayèm choudèn*, پنهان *penhan choudèn*, — barricadé, e, گرنجیده *guèrèftè choudè*, a مسدود *mèsdoud*

BARRIÈRE, s f, سد *sèddé rah*

BARRIQUE, s f, نیپ بزرگ *pipé bouzourg*

BARTOVILLE, s f, کک سرخ رنگ *kèpké sourkh rèng*

BAS, s m, حواب *djourab*

BAS, s m, partie inférieure, پست *pèst*, پائین *payin*, زیر *zir*, — en bas, پائین *payin*, — tomber en bas, پائین آمدن *payin ouftadèn*, — le bas ventre زیر شکم *zire chèkèm*

BAS, adv, — mettre bas les armes, اسلحه نرمش انداختن *èslèhè bè zèmin èndakhtèn*, تسلیم اسلحه کردن *tèslimé èslèhè kèrdèn*, — parler bas, (پوش) *ou* آهسته *ahèstè* (ou *yavach*) *hèrf zèdèn*, — tout bas, آهسته *ahèstè*, *yavach*, — en parlant des animaux, mettre bas, بره کردن *berè kerdèn*, زاییدن *zayidèn*

BAS, se, adj, a دنی *dèn*, — ce bas monde, این دنیای دنی *in dounia dèn*, — vil, فرومانه *ferou-mayè*, a رذل *rèzil* — à bas prix, ارزان *èrzan*

BASANE, s f, مسی *mèchin*

BASANÉ, e, adj, سیاه چهره *siah tchèhrè*, a اسمر *èsmèr*

BASCULE, s f, لنگر *lènguèr*

BASE, s f, پایه *payè*, پانگاه *par-gah*, a اساس *èças*

BASER, v a, پایه دار کردن *payè dar kèrdèn*, پایدار کردن *paï-dar kèrdèn*, — se baser, استناد کردن *èstènad kèrdèn*.

BAS FOND, s m, زمین پست, *zèminé pèst*, گودال *gooudal*,
— de mer, سار *sènar*

BASILIC, s m., شاه اسپرغم, *chah-sèpèrg'hèm*, شاه اسپرغم,
chah èspèrg'hèm, ا ریحان *rèihan*

BASILIQUE, s f, کلیسای بزرگ, *kliçai bouzourg*

BASQUE, s f, دامی *damèn*

BASSE, s f, آواز بم, *avazé bèm*, بم, *bèm*, — instrument de
musique, کمانچه بزرگ, *kemantchèyé bouzourg*

BASSE COUR, s f, حیاط مرغان, *hèyaté mourghan*

BASSESSSE, s f, فرو مانگی, *ferou mayègui*

BASSEMENT, adv, بعرو مانگی, *bè ferou mayègui*

BASSIN, s m, لکى, *lèguèn*, طسب, *tècht*, les deux bassins
d'une balance, ساهنه‌های ترازو, *chahinhan tèrazou*, —
pièce d'eau, ا حوض, *hoouz*, پ ت *haouz*

BASSINER, v a, کرم کردن سپر, *guèrm kèrdènè bèstèr*

BASSINOIRE, s f, ا بوی رحا کواب, *outoum rèkhté khab*

BASSORA, ville, a, بصره, *bèsrè*

BASTION, s m., سنگر, *sènguèr*, دسپان, *bèstian*

BASTONNADE, s f, کتک کاری, *keutèk kari*, حویری, *tchoub*
zèni

BASTRINGUE, s m, مکانه اديار, *mèi-khanèyé èdbar*

BÂT, s m, پالان, *palan*

BATAILLE, s f, نبرد, *nèbèrd*, پيگار, *pèigar*, رم, *rèzm*, حىک,
djèng, ا محاربه, *mouharèbè*, — livrer bataille, بهىکتى,
bè-djèng èqdam kèrdèn, — gagner la ba-
taille, غالب آمدن, *ghalèb àmèdèn*, — perdre la ba-
taille, شکست خوردن, *mèghloub choudèn*, ميدان حىک,
chèkèst khourdèn, — champ de bataille,

merdané djèng, محاربه میدان *mèrdané mouharèbè*, pr
t *mèrdani muharèbè*

BATAILLER, v n, سپره کردن *sètaze kèrdèn*

BATAILLON, s m, حركه *djèr guè*, — bataillon carré, a
قلعه *qèl'è*, pr t *qa'l'a*, — chef de bataillon, سرکده حركه
sèr kèrdèyé djèrguè

BATARDEAU, s m, سد آب *bènd âb*

BÂTARD, e, adj, حرام زاده *hèram zadè*, a. ولد زنا *velèdé
zèna*, pr t *velèdi zina*

BATEAU, s m, زورق *zoourèq*, — bateau à vapeur, کسی
کشتی *kèchtu boukhar*

BATELAGE, s m, حقه ناری *houqqè bazi*

BATELEUR, s m, حقه ناری *houqqè baz*

BATELIER, ère, s, a t زورقچی *zoourèqtchi*

BÂTER, v a, کداسی پالان *palan gouzachtèn*

BÂTI, s m, دروب *doukhté droucht*

BATIFOLER, v n, میل طعل ناری کردن *mèslé tèfl bazi
kèrdèn*

BÂTIMENT, s m, edifice, کرداد *kèrdad*, a بنا *bèna*, pr t
bina, pl ابنه *èbniè*, عمارت *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, pl
عمارات *'èmarat*, pr t *'imarat*, — navire, کسی *kèchtu*,
a سفینه *sèfinè*, pl سغانی *sèfayèn*

BÂTIR, v n, بنائی کردن *bènnayi kèrdèn*, — bâtir une maison,
خانه *khanèyi* بنا کردن *bèna kèrdèn*, — terme de tailleur,
coudre à grands points, دروب *droucht doukhtèn*

BÂTISSE, s f, ساری بنا *bèna-sazi*, بنائی *bènnayi*, a بنا
bèna, pr t *bina*

BÂTON, s m, حوب *tchoub*

BÂTONNER, v a, حوب رس *tchoub zèdèn*

BATTAGE, s m, action de battre le blé, حرمن کوبی *khèr-mèn-koubi*

BATTANT, s m, d'une cloche, زانک نافوس *zèbanèké na-gous*, — d'une porte, لنگه در *lènquèyé dèr*

BATTEMENT, s m, action de battre, رس *zèdèn*, a ضرب *zèrb*, — palpitation, قلب تپهه *tèpèché qèlb*, a حفعال *khèfèqan*, pr t *khafaqan*

BATTE, s f, t طومار *toqmaq*

BATTERIE, s f, plusieurs pièces de canons, توپخانه *toup khane*, — querelle, دو حور *zèd o khourd*, — pièce qui couvre le bassinet d'une arme à feu, حماله *tchèqmaghé tufèng*, — de cuisine, اسباب مطبخ *èsbabè mètbèkh*

BATTOIR, s m V BATTE

BATTE, v a, رس *zèdèn*, کوفی *kouftèn*, — l'ennemi بر دسی فاف سدی *bèr douchmèn fayèq choudèn*, — le tambour, دول رس *douhoul zèdèn*, تبل رس *tèbl zèdèn*, — le blé, حرمن کوبدن *khèrmènè guèndoum koubidèn*, — au fig, battre la campagne, هیزان گوتن *hèzian goftèn*, — v n, le cœur lui bat, دلش مطپد *dèlèch mitèpèd*, — se battre, با هم دگور دعو کردن *ba hèm dīgùr dè'èva kèrdèn*, دگور حاک کردن *dīgèng kèrdèn*, — battu, e, رس شده *zèdè choudè*, a مصروب *mèzroub*, pr t *mazroub*

BAUGE, s m, کاهگل *kah guèl*

BAUDET, s m, کۆتۆحر اولاغ *oulaghé koutchèk*,
kourrè khèr

BAUDRIER, s m, کیمبند سمسر *kèmèr bèndé chèmchar*

BAUME, s m, a نلسان *bèlsan*

BAUMIER, s m, درحب نلسان *dèrèkhté bèlsan*

BAVARD, e, s, رار حای *raj khai*, هرره درای *hèrزه dèrai*,
 یاوو کو *yavè gou*, لاف زهن *laf zèn* a فصول *fouzoul*

BAVARDAGE, s m, رار حائی *raj khayi*, یاوو کوئی *yavè gouyi*,
 فصولی *fouzouli*

BAVARDER, v n, لاف رن *yavè goften*, لاف زهن *laf zèdèn*

BAVARDERIE, s f V BAVARDAGE

BAVE, s f, آب دهان *àbé dèhan*, لعاب دهان *lou'abe dèhan*

BAVER, v n, آب دهان ریکتی *àbé dèhan rikhtèn*

BAVEUX, FUSE, adj, لعاندار *lou'ab dar*

BAYER, v n, دره کردن *dèhan dèrè kèrdèn*

BAZAR, s m, بازار *bazari*, a سو *souq*, pl اسواق *èsvaq*,
 t *asvaq*

BÉANT, e, adj, دهان باز کرد *dèhan baz kèrdè*

BÉAT, t, adj, پارسا *parsa*, a مدتی *moutedèryin*

BÉATIFICATION, s f, در سلک اولیا مسلک کردن *dèr sèlké*
ooulia mounsèlèk kèrdèn

BÉATIFIER, v a, رسانیدن *bè sè'adèté èbèdi*
 به سعادت اندی رسانیدن *bè sè'adèté èbèdi*,
 — *béatifie e*, درجه سعادت اندی رسانیدن *bè derèdjeyé sè'adèté èbèdi rəcide*

BÉATITUDE, s f, سعادت حاودانی *se'adèté djavèdani*

BEAU, BELLE, adj, خوب *khoub*, زیبا *ziba*, خوشگل *khoch guèl*,
 جميل *djemil*, — le plus beau, خوشتر *khoubtèrm*,

- il fait beau, هوا خوب است *hèva khoub èst*,
 — les beaux arts, a فنون سرى *fenouné chérifè*, pr t
funouni chérifè, — les belles lettres, a فن انساء *fènné*
èncha, pr t فاني انشا *fanni incha*, — le beau sexe, زيان *zènan*
BEAUCOUP, adv, بسيار *bèciar*, خیلی *khèli*, فراوان *fèra-*
van, — j'en veux beaucoup, مىخواهم خیلی *khèli*
mikhahèm, — il y en a beaucoup, دارد خیلی *khèli*
darèd حليسى *khèlist*, فراوان است *fèravan èst*
BEAU FILS, s m, gendre, داماد *damad*, — qui n'est fils
 que par alliance ناسرى *na pècèr*
BEAU FRÈRE, s m, frère du mari de la femme, برادر سهر
bradèré choouhèr, — frère de la femme épousée,
 برادر سهر *bradèr zèn*, — le mari de la sœur, همسر
choouhèré hèmchire, — se dit de deux hommes qui ont
 épousé deux sœurs, همريس *hèm rich*, p t بحالى
badjanaq
BEAU PÈRE, s m, celui qui a épousé notre mère, ou de
 qui nous avons épousé la fille, dans le premier cas on
 dit نادر *na-pèdèr*, dans le second پدر زن *pèdèr zèn*,
 زن پدر *zèn pèdèr*
BEAUTÉ, s f, زيبائى *zibayi*, خوشگلى *khoch guèli* دلبرى
dèl bèr, حوى *khoubi*, a حسى *heusn*, جمال
djèmal
BEC, s m, بوى مرغان *noouké mourghan*, a معار *mènqar*,
 pr t منقار *minqar*, pl مناقير *mènaqir*, — de plume, بوى
 مرغان *noouké qèlèm*, سر فلم *sèr é qèlèm*
BÉCASSE, s f, كعاد *kèfad*
BÉCASSINE, s f, اينا *èbia*, dans le Ghilan, نوبس *noucht*

IGUE, s m, مرغ انكر حور *mourghé èndjir khour*,
 حربكا *tchèrènguèk*

IE, s f, بيل *bil*

IER, v a, بيل زدن *bil zèdèn*, شکم کردن *chokhm èrdèn*

UETER, v a, معار زدن *mènqar zèdèn*

LINE, s f, شکم کندن *chèkèmé goundè*

AU, s m, دربان کلسا *dèrbané kılıça*

ON, s m, homme gros et gras, مرد کده *mèr dé rundè*

UIN, s m, a بدوی *bèdèvi*, pl بدای *bèdavi*

YEMENT, s m, کله *kèltè*, a لکنه *louknèt*

YER, v n, کله کردن *kèltè kèrdèn*, در قفس *dir oftèn*

IE, adj des 2 g, کله زبان *kèltè zèban*, گنگاد *gungad*

TEULE, s f, زنه با فیس *zèné ba fis*

TEULERIE, s f, فیس *fis*

NET, s m, حمیر روی سرخ کرده *khèmré toui soughèn sourkh kèrdè*

MENT, s m, آواز کوسعد *avazé gousfènd*

R, v n, آواز کردن کوسعد *avaz kèrdènè gousfènd*

TTE, s f, دله *dèlè*, a نغكه *nèfkhèt*

ER, s m, قوتج *qoutch*, — machine de siège کاسر *kauser*

iv sèr, a معمه *mèqmè'è*, pr t magma'a, — signe

1 zodiaque, برج حمل *bourdjé hèmèl*

TRE, s m, ناکس *na kès*

A DONA, s f, plante, a حسسه الکمره *hèchichèt-ul hèmèrèt*, pr t hachichèt ul hamrat

BELLE, adj f V **BEAU**

BELLE DE JOUR, s f, صبحگرائی *soucène sèhrayi*

BELLE DE NUIT, s f, لاله عتاسی *lale 'abbassi*

BELLE FILLE, s f, زن مسر *zèn pecèr*, a عروس *'erous*

BELLEMENT, adv, به میلانمب *dhèstè*, *bè moulayèmèt*

BELLE MÈRE, s f, celle que notre pere épouse après la mort de notre mère, نامادری *na madèr*, ماریره *marirè*, — à l'égard d'une bru, مادر سوهر *madèrè choouher*, — à l'égard d'un gendre, مادر زن *madèr zèn*

BELLE SOEUR, s f, خواهر زن *khahèr zen*

BELLIGÉRANT, e, adj, جنگ کننده *djeng kounèndè*, a محارب *mouharèb*, pl محاربين *mouharèbin*, pr t *muharib*, *muharibin*, مبارر *moubarèz*, pr t *mubariz*

BELLIQUEUX, se, adj, پرخاشخو *perkhach djou*, حیکو *djèng djou*, حیک آور *djeng àvèr*

BELVÉDER, s m, بنظرگاه *nèzèr gah*

BEN OU BENEN, s m, درج بنده مسک *dèrèkhté bidé mèchh*

BÉNÉDICTION, s f, تبرک بردانی *ber èkètè yèzdani*, a تبرک *bèreket*, pl تبرکات *bèr èkat*, pr t *bèrèkiat*, — se dit aussi de l'action par laquelle les parents bénissent leurs enfants, دعاى خير *dou'ai khèr*

BÉNÉFICE, s m, سود *soud*, a فائدہ *fardè*, pl فوائد *fèvayèd*, pr t *fèvaud*, منفعه *mèn fè'èt*, pr t *manfa'at*, pl منافع *mènafè'*, pr t *mènafi'*

BÉNÉFICIER, v n, سود کردن *soud kerdèn*, منفعه کردن *mèn fè'èt kèrdèn*

BENÊT, adj et s m, a ابله *èblèh*

ÉNÉVOLE, adj des 2 g, حر حواه *khèir khah*

ÉNÉVOLEMENT, adv, ار روى حر حواهى *èz roui khèir khahi*

ÉNI, E, adj V BÉNIT

ÉNIGNEMENT, adv, به مهربانى *be mèhrèbanî, bè loutf*

ÉNIGNITÉ, s f, رضا حوئى *reza djouyî, mèhrèbanî, a loutf*

ÉNIN, BÉNIGNÉ, رضا حو *reza djou, mèhrèban, a hèlim, pr t halim*

NIR, v ۲, دعای حد کردن *dou'ar l hein kèrdèn, نعدیس teqdîs kerdèn, مبارک کردن moubarèk kèrdèn — rendre grace, سکر کردن choukr kèrdèn, تچکلور کردن tchiklour kerdèn*

NI, I, idj, ۲ مبارک *moubarîk, pr t mubarèk, معدس mouqaddîs, pi t mouqaddes*

NIOIN, s m, عسلبد *'ecilbènd, pr t 'acilbènd*

QUIE, s f, عصای دوساخه *destvar, 'eçai dou chakhe*

QUILLER, v n, بر عصا نکه کردن *bèr 'èça tekîr kerdèn*

RCAII, s m, اعال *âghal, اعل âghèl, — fig, rentrer au boicail, بدنى اصلي بر دسى bè diné èslî bèrguèchtèn*

RCEAU, s m, گهواره *guèhvarè, a mèhd, pr t m'èhd, — fig, lieu où une chose a pris naissance, a اصل èsl, pr t asl, منبع menbè', مطلع mètlè'*

RCLR, v a, حسابدن گهواره *djoumbandèné guèhware*

RGER, ÈRE, s, سبلى *chèban, گلبلى guèllèban*

RGENIE, s f V BERCAIL

RLUE, s f, حرکى حسم *khirègun tchèchm*

BERNEUR, EUSE, s, fig, ريسكند كنده, *rich khènd kou nèndè*

BERNER, v a, ريسكند كندن, *rich khènd kèrdèn*

BESACE, s f, حورحس, *khourdjim*, توبره, *toubre*

BÉSICLES, s f pl, عينك, *'èinèk*

BESOGNE, s f, كار, *kar*, a مصلاك, *mèslèhèt*, pr t *masla hat*, سعل, *choughl*, مسعله, *mèchghèle*, pr t *mèchghalè*

BESOIN, s m, a ضرور, *zerourèt*, احتياج, *èhtiadj*, pr t *ihriadj*, حاج, *hadjèt*, — j'ai besoin ou j'en ai besoin ضرور دارم, *zerour darèm*, — je n'en ai pas besoin ضرور ندارم, *zerour nèdarèm*, لازم نيت, *lazèm nist*, — il a besoin de vous, او بسما محتاج اسب, *ou bè chouma mouh tadj èst* او بسما احتياج دار, *ou bè chouma ehriadj da rèd*, — quel besoin? a quoi bon? چه ضرور, *tchè zerour*

BESTIALEMENT, adv, a مثل حيوان, *mèslè hèvan*

BESTIAL, E, adj, جانوري, *djanèvèr*, a حيوانى, *hèvan*, pr t *havan*, بهيمى, *bèhim*

BESTIALITÉ, s f, a حيوانيت, *hèvanuyèt*, pr t *harva nyèt*

BESTIAUX, s m pl, a دواب, *devabb*, حيوانات, *hèvanat*, pr t *havanat*

BÊTA, s m, حلى حى, *khèrl bi 'eql*, حلى حى, *khèrl hèvan*

BÉTAIL, s m, a دوات, *dèvabb*

BÊTE, s f, جانور, *djanèvèr*, a حيوان, *hèvan*, pr t *havan*, pl حيوانات, *hèvanat*, pr t *havanat*, — de somme, هيرانه باركس, *hèvané bar kèch*, بار گير, *bar guir*, — à quatre pieds, چهارپا, *hèvané tchèhar pa*, — de

proie, حيوان دريد هèivané dèrèndè, — sauvage, حيوان وحسى هèivané vèhchi

BÊTE, sot, peu intelligent, احمق èhmèq, pr t ahmaq, الله èblè, p a عمل bi 'èql

BÊTEL, s m plante, نان pan, a سمول tèmboul

BÊTEMENT, adv, با حجاب ba hèmaqèt, بى معنى bè bi 'èql

BÊTISE, s f, حرتى khèryèt, الله èblèh, — il a fait une bêtise, حرتى كرده khèryèt kèrdè èst

BÊTOINE, s f كسبه kèstèrè

BETTE, ou POIRÉE V POIRÉE

BETTERAVE, s f, لبلبو lèblèbou, لبو lèbou, حيدر tchou-ghoundour

BEUGLEMENT, s m, صداى سداى sèdar gav

BEUGLER, v n, صدا كردن sèda kèrdèné gav

BEURRE, s m, روغن rooughèn, — beurre frais, كره kèrè, خامه khamè

BEURRER, v a, كره كداسى kèrè gouzachtèn, نكره اندودن bè kèrè endouden

BEURRIER, ÈRE, adj et s, روغن فروس rooughèn ferouch

BÉVUE, s f, a حط khèpt, سهو sèhv, غلط ghèlèt, pr. t ghalat

BEI, s m, بك bèk, pr t bèi

BEYLERBEY, s m, بكلىرىكى bèglèrbègum

BEYROUT (ville), بيروت bèirout

BIAIS, s m, كحى kèdj, اريف ourif, a انكراف ènhèraf, pr t inhraf, — de biais, كج kèdj

BIAISEMENT, s m, marcher en biaisant, كج راه kèdj rah rèftèn, — détour pour tromper, حيله كارى hile-kari

BIAISER, v n , کج رفتن *kèdj reften*, — user de ruse,
حيله کردن *hilè kèrdèn*

BIAISEUR, s m , حيله کار *hilè kar*, pr t *hilè kiar*

BIBERON, s m , ماحوجه *matchoutchè*

BIBLE, s f a تورات *toourat*, pr t *tèvrat*

BIBLIOGRAPHIE, s f , a فتنه کتبه *fènnè koutoubrye*

BIBLIOGRAPHE, s m , کتاب آسا *kètab àchena*

BIBLIOMANE, adj des 2 g , دیوانه کتاب *divanèyè l etab*

BIBLIOMANIE, s f , a پ هوس کتاب *hèvècé kètab*

BIBLIOPHILE, adj des 2 g , کتاب دوست *kètab doust*

BIBLIOTHÉCAIRE, s m , کتابخانه دار *kètab khane dar*,
ناظر کتابخانه *nazèr è kètab l hanè*

BIBLIOTHÈQUE, s f , کتاب خانه *kètab khanè*, pr t *kitab khanè*

BIEN, s m , نیکی *niki*, نیکوئی *nikouyi*, خوبی *l houbi*, a
نیکی کردن *khèir*, pr t *khair*, — faire du bien, نیکو آدم *adèmé*
niki kerdèn, — homme de bien, نیک هوا *adèmé*
nik khah, — ce qu'on possède, a مال *mal*, pl اموال *émval*,
ملک *mèlk*, pl املاک *èmlak*, — cela fait du bien, اسی
in soudmènd èst, نافع اسی *in nafè' èst*

BIEN, adv , خوب *khoub*, — tres bien, خیلی خوب *khèrlè*
khoub, — il signifie aussi beaucoup, خیلی *khèrlè*,
خیلی جمع *bèciar*, — il y a bien du monde, خیلی اسی
kherlè djèm'ryèt èst

BIEN AIMÉ, e, adj , جانان *djanan*, جانانه *djananè*, a عزیز
'èziz, pr t 'aziz

BIEN AISE, adj , حسد *khoursènd*, p t حسود *khoch-*
noud, a مین *mèmnoun*

BIEN DIRE, s m, فصاحب زبانه *fècahètè zèban*, a فصاحب
fècahèt, pr t *fècahat*

BIEN DISANT, s m, سانس چيرين *chirin soukhèn*, ساكس
سوحن سندن *soukhèn sèndj*, a فصيح اللسان *fècih oul lèçan*,
pr t *facih ul liçan*

BIEN ÊTRE, s m, آسودگي *âçoudègui*, راحت *rèfa-*
huyètè hal

BIEN FAIRE, s m, حوسى كردن *niki kèrdèn*, خوشى
khoubi kèrdèn

BIENFAISANCE, s f, نيكوگارى *nil ou kari*

BIENFAISANT, e, adj, نيكوگار *nil ou kar*, a حيار *khèyyar*

BIENFAIT, s m, نيكى *niki*, a احسان *ihsan*, pr t *ihsan*,
نعم *nè'èmet*, pr t *ni'mèt*

BIENFAITEUR, TRICE, s, a, ولى نعم *veli nè'emet*, — c'est
votre bienfaiteur, ولى نعم سياس *veli nè'èmté*
choumast

BIEN FONDS, s m, ملك *mèll*, pl املاك *emlak*

BIENHEUREUX, se, adj, نيك بخت *nik bekht*, سعادتمند
sè'âdètmeud

BIEN QUE, conj, مع هذا *èguer tchè*, با آنکه *ba ônkè*, a
ma' haza

BIENSÉANCE, s f, چايستگي *chayèstègui*, زيبندگي *zibèndè*
gui, a ادب *èdèb*

BIENSÉANT, e, adj, چايسته *chayèstè*, زيبند *zibèndè*, سرا
sèza

BIENTÔT, adv, زود *zoud*, a عقيب *'èn qèrib*, pr t *'an qa*
rib, — je reviendrai bientôt, زود تر مىگردم *zoud bèr-*
miguèrdèm

BIENVEILLANCE, s f, حبر حواهي *khèr khahi*, حبر
 اندیشی *khèr èndichî*, a الباع *èltèfat*, pr t *iltifat*,
 عابى *'ènayèt*, pr t *'inayèt*, لطف *loutf*

BIENVEILLANT, e, adj, حبر حواى *khèr khah*, نكحواى *nik khah*
khah

BIENVENU, e, adj, حوس آمدى *khoch àmèdè*, — soyez le
 bienvenu, حوس آمدید *khoch àmèdid*

BIENVENUE, s f, حوس آمد *khoch àmèd*, a مميت فدرم
mèmmèdèt goudoum

BIÈRE, s f, boisson, آبكو *âb djoou*, — cercueil, اناوب
tabout

BIFFER, v a, محو کردى *mèhv kèrdèn*, خط نطلان کسمدى
khèttè boutlan kèchidèn

BIGAME, s f et adj, داربدى دورى *darendèyè dou zèn*

BIGAMIE, s f داسى دورى *dou zèn dachtèn*

BIGARRÉ, e, adj, رنگارىک *rèng a rèng*, حيار *tchèpar*, a
 ابلق *èblèq*, الوان *èlvan*

BIGARRER, v a, رنگارىک کردى *rèng a rèng kèrdèn*

BIGARRURE, s f, رنگارىک بودى *rèng a rèng boudèn*

BIGLER, v n, محسم احول نکاه کردى *bè tchèchmé èhvèl nè*
gah kèrdèn

BIGLE, adj des 2 g, محسم احول *tchèchm èhvèl*, لوح
loutch

BIGOT, e, a. مبدتى *moutèdèryèn*, pr t *mutèdèryèn*

BIJOU, s m, a. حوهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, pl حواهر
djèvahèr, pr t *djèvahur*

BIJOUTIER, s m, حواهرى *djèvahèrî*

BIJOUTERIE, s f, a حواهر *djèvahèr*, pr t *djèvahur*

BILAN, s m, a. دڤڤر دڤڤن و مطالبات *dèftèrè dououn vè mou-talèbat*

BILBOQUET, s m, کوی بازی *goui bazi*

BILE, s f, زرد, *zèrdè*, زرد آب, *zèrd àb*, a صفر, *sèfra*, pr t *safra*

BILIEUX, se, adj, صغراوی *sèfravi*

BILLARD, s m, بلیارد *bèlhard*

BILLE, s f, گوروه, *guèrouhè*, کلونه, *gouloulè*, t طوبخجر *topdighiz*

BILLET, s m, نوسنه, *nèvèchtè*, a تکزک, *tèzkèr è*, روعه, *rouq'è*, pr t *rouq'a*

BILLEVESÉE, s f, حرب ول *hèrfé vèl*

BIOGRAPHIE, s f, احوال مردم نویسی, *èhvalé mèrdoum nè vici*

BIPÈDE, adj des 2 g, دونا, *dou pa*, دویا, *darèndèyè*
dou pa

Bis, adj, du pain bis, نان سياه *nané siah*

Bis, adv, دوباره, *dou barè*, ار نو, *èz noou*, ار سر, *èz sèr*, a تکرار *tèkrar*

BISAIEUL, s m, نای برک, *mai bouzourg*, حد برک, *djèddé bouzourg*

BISAIEULE, s f, مادر نای برک, *madèré mai bouzourg*

BISANNUEL, le, adj, دو سالی, *dou salé*

BISCAIEN, s m, کله, *goullè*, کلونه, *gouloulè*

BISCORNU, e, adj, بی ترکیب, *bi tèrkib*

BISCUIT, s m, نان حشک, *nané khochk*, سوحاری, *soukhari*
(pris du russe)

BISE, s f, ناسال, *badé zèchèstan*, ناسمال, *badé chèmal*

- BISER**, v n , سياه سدن *siah choudèn*, — reteindre, ديواره
dou barè rèng kèrdèn
- BISMUTH**, s m , a مرفسطه *mèrqèchitè*, pr t *marqachita*
- BISQUER**, v n , کاکحلی کردن *kèdj khoulqi kèrdèn*
- BISSAC**, s m , توبره *toubre*, حورحی *l hourdjın*
- BISSEXTIL**, e, adj , a کبسه *kebucè*, annèe bissextile, سال
salé kèbucè
- BISTOURI**, s m , نيسر *nichtèr*
- BITUME**, s m , کرف *kèzèf*, نعط *neft*, a قير *qı*
- BITUMINEUX**, EUSE, adj , نعطی *nèfti*
- BIVOUAC**, ou **BIVAC**, اوردو *ourdou*, pr t *ordou*
- BIVOUAQUER**, ou **BIVAQUER**, v a اوردو ردن *ouï dou zèdèn*,
 در اوردو نیوب کردن *der ourdou baitoutèt kerdèn*
- BIZARRE**, adj des 2 g , سگف *chègueft*, a تاحف *tohaf*,
 عکب *'èdjib*, pr t *'adjab*, عرب *ghèribi*, pı t *gha
 ribè*, عرب *ghèrib*, pr t *gharib*
- BIZARREMENT**, adv , بطور عکب *bè tooııı 'èdjib*,
 عکبانه *'èdjibanè*, عربانه *ghèribanè*, pr t *gharib
 banè*
- BIZARRETERIF**, s f , حبی عرب *tchızı gherib*, a عرب *ghe
 rabèt*, pr t *gharabèt*
- BLAFARD**, e, adj , نکس برده *ringuèch peride*
- BLAGUE**, s f , petit sac, a کسه *kicè*, — hablerie, ناد
 بمانی *bad pèmayı*, لاف زنی *laf zèn*
- BLAGUEUR**, EUSE, adj , ناد بمانا *bad pèma*, لاف زنی *laf zèn*, pr,
 t *lafazèn*
- BLAIREAU**, s m , سعار *chègharè*, سعار *chèghar*, à Ispahan,
 حوکه *khoukèrè*

AMABLE, adj des 2 g , سانسئ مدقم chayestèyé mè
zèmmèt, a مدموم mèzmoum

AME, s m , نكوهس nèkouhèch, a دم zèmm, مدقم mèzèmmèt

AMER, v a , سړس کړن sèr zenèch kèrdèn, نكوهس nèkouhèch kèrdèn, مدموم کړن mèzèmmèt kèrdèn

ANC, CHE, adj , سfid سfid sèfid

ANC BFC, s m , ساد رو sadè rou, بى bi rich

ANC D'ESPAGNE, s m , سfid كل guèlé sèfid, pr t guli sèfid

ANC SEING, s m , مهر سfid meuhre sèfid

LANCHATRE, adj des 2 g , مابل سfidى mayèl bè sèfid

LANCHEUR, s f , سfidى sefid

LANCHIR, v a , سfid سfid kèrdèn, — le linge, ركب سfidى rekht chousten, — v n , سfid سfid se fid choudèn, — blanchi, e, سfid سfid sefid choudè

LANCHISSAGE, s m , سfid سfid chousté chou, ركب سوئى rekht chouy, vulg ركب سfidى rekht chouy

LANCHISSERIE, s f , سfid سfid chousten gah, حاي ركب hay rekht chouy

LANCHISSEUR, EUSE, s , ركب سfidى rekht chouy, vulg ركب سfidى rekht chouy

LASER, v a , سړ سړ sir kèrdèn

LASON, s m , نسان دردمان nèchané doudeman

BLASPHEMATEUR, s et adj , كفو koufr gou

BLASPHEMATOIRE, adj des 2 g , كفو آمر koufr âmiz, pr t kufir âmiz

BLASPHEME, s m, a کفر *koufr*, pr t *kufr*

BLASPHEMER, v n, کفر گویی *koufr goftèn*

BLÉ, s m, کدیم *guèndoum*, a حنطه *hèntè*, — couper le blé, درو کردن *guèndoum dèr èvidèn* (ou درو کردن *derooou kèrdèn*)

BLÈME, adj des 2 g, رنگ پریده *reng pèridè*, زرد سده *zèrd choudè*

BLESSER, v a, زخم کردن *zèkhm kèrdèn*, زخم دار کردن *zèkhm dar kèr dèn*, — se blesser, زخم خوردن *zèkhm khourdèn*, زخم دار شدن *zèkhm dar choudèn*, — blesser signifie aussi offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجانیدن *rèndjandèn*, — blessé, e, زخم دار *zèkhm dar*, زخم خورد *zèkhm khourde*, a زخم *mèdjrouh*, — offensé, رنجیده *rèndjide*, زخم خاطر *azourde kha tèr choudè*

BLESSURE, s f, زخم *zèkhm*, زخم *rich*, a زخم *djèrh*, pr t *djurh*

BLEU, e, adj, کمبود *kèboud*, آبی *âbi*, — bleu céleste, لاجورد *ladjvèrd*

BLEUATRE, adj des 2 g, نیلگون *nil goun*

BLEUIR, v a, کمبود کردن *kèboud kèrdèn*, — v n, کمبود شدن *kèboud choudèn*

BLOC, s m, توده *toudè*, — en bloc, adv, روی هم *roui-hèm*

BLOCUS, s m, سد گذرگاه *sèddé gouzèr gah*, سد راه عبور *sèddé rahé 'oubou*, a محاصره *mouhacèrè*, pr t *mouhaçara*

BLOND, e, adj, زرد موی *zèrd mou*

BLONDINE, *e*, adj V BLOND

BLONDIR, *v n*, زرد موی سدن *zèrd mou choudèn*, زرد سدن *zèrd choudèn*

BLOQUER, *v a*, راه آمد و رفت *bèstèné rahé àmèd o rèft*, راه انسداد *ènsèdàdè rahé tèrèddoud*

BLOTTIR (Se), *v pron*, سر خود بکندن *bèr khoud pit-chudèn*

BLOUSER (Se), *v pron*, حط کردن *sèhv kèrdèn*, سهو کردن *khèpt kèrdèn*

BLUETTE, *s f*, سرآه آیس *chèrarèyé àtèch*, — trait d'esprit, *a* نکه *nouktè*, *pr t* *nuktè*

BLUTEAU, ou BLUTOIR, *s m*, آردسر *àrd biz*

BLUTER, *v a*, بکندن *bikhtèn*, *t p* الگ کردن *èlèk kèrdèn*

BOBÈCHE, *s f*, لاله سبندان *lalèyé chèm'dan*

BOBINE, *s f*, ناآه *nautchè*

BOCAGE, *s m*, حای بردر حب *djar pour dèrèkht*

BOCAL, *s m*, سبسه *chichè*

BOEUF, *s m*, گاو *gav*, — viande de bœuf, گوشت گاو *youchté gav*

BOHÈME (pays), مملکت بوحم *mèmlèkètè bohèm*

BOHÉMIEN, NE, *s*, حنکانه *tchènganè*, فوج *fioudj*

BOIRE, *v a*, نوشیدن *âchamidèn*, نوشیدن *nouchidèn*,

(peu employés), خوردن *khourdèn*, — boire du vin, سراب

chèrab khourdèn, — que voulez vous boire?

tchè mèil darid bekhourid

BOIRE, *s m*, نوشیدن *nouchidèn*, *a* سرپ *chourb*

BOIS, *s m*, à brûler *hizoum*, هیمه *himè*, — de construction, حوب *tchoub*, — forêt, جنگل *djènguèl*, سبسه

- bichè*, — en bois, *تخوبن tchoubin*, *أر حوب èz tchoub*
 BOISÉ, E, adj, *بر درحب pour dèrèkht*, *حكمل djènguèl*
 BOISERIE, s f, *كار حوب kar tchoubi*
 BOISSEAU, s m, *سيمانè pèrmanè*
 BOISSON, s f, *أشاميدنè a déchamidèn*, *مسروب mèchroub*,
pl مسروبات mèchroubat
 BOÎTE, s f, t *قوتى qouti*, pr t *قوتو qoutou*, *دج'بè djè'bè*
 BOITEMENT, s m, *لنگیدن lèngidèn*
 BOITER, v n, *لنگیدن lèngidèn*
 BOITEUX, EUSE, adj, *لنگ ling*, *يك نا لنگ yèk pa leng*
 BOL, s m, terre argileuse, *كل guèl*, pr t *گول gul*, *bol d'Ar*
ménie, *كل ارمني guèlé er mèn*, pr t *گول ارمني gul armeni*, —
coupe, a *كاسè kacè*, pr t *كاسè kacè*
 BOMBANCE, s f, a *عيس وعسرب 'eich o 'ichret*, pr t *'aich*
u 'ichrèt
 BOMBARDEMENT, s m, *حمارة اندازی khoumparè èndazi*
 BOMBARDER, v a, *حمارة انداحسی khoumpare en*
dakhtèn
 BOMBARDIER, s m, *حمارة انداز khoumparè èndaz*
 BOMBE, s f, *حمارة khoumparè*
 BOMBÉ, E, adj, a *حبابی houbabi*
 BOMBER, v a, *حبابی کرس houbabi kèr dèn*, v n, *حبابی*
سدى houbabi choudèn
 BON, s m, *قېل نامه qèboul namè*, a *سند senèd*, *حکب*
هؤددجèt heuddjèt
 BON, NE, adj, *حوب khoub*, — c'est très bon, *حبلى*
رأسى khèrl khoub est, — tout de bon, *رأسى*
rasti, a *دج'ددèn djèddèn*, — de bonne heure, *رود zoud*,

بود soubhé zoud, — bon marché, ارزان èrzan, —
trouver bon, پسند کردی pècènd kèrdèn

BONACE, s f, آب دریا سکون sekouné àbé dèria, a سکونه
سوکونèt oul bèhr, pr t sukiounèt ul bahr

BONASSE, adj des 2 g, سادè لوج sadè loouh, درون سادè
sadè dèroun

BONBON, s m, چیرینی chirini

BONBONNIÈRE, s f, چیریندان chirinidan

BOND, s m, پرباب مەندجەك djèhèch, چەس مەندجەك
tab, گومبەد گومبەدکی djèhèdègu

BONDE, s f, بېندآب bènd àb

BONDIR, v n, حساب و حیسر کردن djèst-o khiz kèrdèn,
چەند گومبەد گومبەد زەدن djèhèdèn, چەش گومبەد زەنان

BONDISSANT, e, adj, چەش گومبەد زەنان گومبەد زەنان,
djèhèch kounan

BONDISSEMENT, s m V BOND

BONDON, s m, سرپپ مېخه تېچوبېن mikhé tchoubin, سرپپ
sèré pip

BONHEUR, s m, نېك بېكەتې nik bèkht, نېك بېكەتې
سە'ادەتمەندى sè'adètmèndi, a اقبال èqbal, pr t iqbal

BONHOMIE, s f, سادە دېلى sadè dèli

BONIFICATION, s f, a اصلاح èslah, pr t islah, — remise,
تەنزىلە گەيمەت tenzilé gèimèt, pr t tènzili gèimèt

BONIFIER, v a, اصلاح گەيمەت بهتەر گەيمەت بهتەر
kèrdèn, — bonifié, e, بهتەر سەدە بهتەر choudè, اصلاح
پەزىرەفتە èslah pèzurèftè

BONJOUR, s m, روز سەما روزه rouzé chouma bè khèir, les
Persans aiment mieux employer le salut arabe, سلام

عليك *sèlamoun 'èlèik*, ou سلام عليكم *sèlamoun 'èlèi koum*, on répond عليك السلام *vèlèikè s-sèlam* ou عليكم السلام *vèlèikoumou s sèlam*

BONNE, s f, پيرستار *pèrèstar*, كبر *kèniz*, a خدمة *khè dèmé*

BONNE AVENTURE, s f, a. فال *fal*, اسبحاره *èstèkharè*, pr t *istikharè*

BONNE NUIT, s f, سب سياه كبر *chèbé chouma bè-khèir*

BONNET, s m, كلاه *koulah*, — bonnet de nuit, سب كلاه *chèb-koulah*, — au fig, gros bonnet, بزرگ *bouzourg*, pl بزرگان *bouzourgan*

BONNETERIE, s f, كلاه دوزي *koulah-douzi*

BONNETIER, s m, كلاه دوز *koulah-douz*

BON SENS, s m, هوش *houch*, حرد *khèrèd*, a. عاقل *'èql*, pr t *'aql*

BONSOIR, s m, en persan on emploie la même formule arabe que pour bonjour V ce mot

BONTÉ, s f, نكي *niki*, خوبي *khoubi*, a. العفاهة *èltèfat* كرم *kèrèm*, لطف *loutf*, — ayez la bonté, العفاهة *èltèfat bèfèrmayid*, كرمه *èltèfat kèrdè*, — ayez la bonté de me donner ce livre, العفاهة فرمیده *èltèfat fèrmoudè in kètab ra bè-mèn bèdèkèd*

BORAX, s m, بوره *bourè*

BORD, s m, لب *lèb*, کنار *kènar*, a. ساحل *sahèl*, pr t *sahil*, pl سواحل *sèvahèl*, pr t *sèvahil*, — le bord de la mer, لب دریا *lèbè dèria*, کنار دریا *kènarè dèria*

BORDÉE, s f, کسلی سدن طوبه‌های یکطرفی *khali choudèné toupehai yèk tèrèfî kèçhtî*

BORDER, v a, حاشیه‌دار *sèdjaf doukhtèn*, حاشیه کردن *hachîè dar kèrdèn*

BORDEL, s m, حده *dgèndè khanè*

BORDURE s f, ساق *sèdjaf*, حاشیه *hachîè*, pl حواشی *hèvachi*, pr t *havachi*

BORDEREAU, s m, ساهه حساب *siahèyé hèçab*

BORÉAL, e, adj, a شمالی *chèmalî*

BORÉE, s m, باد شمال *baçé chèmal*

BORGNE, adj des 2 g, کور *yèk tchèchm kour*, کور *yèk tchèchmèch kour*

BORNE, s f pierre, marque sur une route, فرسنگسار *fèrsèng sar*, علامه حدود *'èlamètè houdoud*, — limite de chaque chose, a حد *hèdd*, pl حدود *houdoud*, — il y a des bornes à tout, هر جری حتی دارد *hèr tchizi hèddî darèd*

BORNER, v a, فرسنگسار کداسی *fèrsèng sar gouzachtèn*, — limiter, resserrer, حد کداسی *hèdd gouzachtèn*, محدود کردن *mèhdoud kèrdèn*, — fig modérer, بحد *bè hèddè d'ètèdal àvourdèn*, — borné, e, محدود *mèhdoud choudè*, a محدود *mèhdoud*, — au fig, borné d'esprit, ا. ناقص العقل *naqès oul-'èql*, کم عقل *kèm 'èql*

BOSNIE, pays, مملکت بوسنی *mèmlèkètè bosni*

BOSPHORE, s m, بوعار *boghaz*

BOSQUET, s m, جای پر درخت *djai pour dèrèkht*

BOSSE, s f, گور *gou*, گور *gouz*, — en parlant des ani-

- maux**, كوهه *kouhè*, — la bosse d'un chameau, كوهه سمر *kouhèyé choutour*
- BOSSELAGE**, s m, برحسنگی *bèrdjestègui*
- BOSSULER**, v a, برحسسه ساحس *bèrdjèstè sakhtèn*
- BOSSU**, e, adj, فورسب *gouz-poucht*
- BOSSUER**, v a, فوردار كردن *gouz dar kèrdèn*
- BOTANIQUE**, s f, a علم نبات *'èlmé nèbatat*, pr t 'ilm *nèbatat*
- BOTANIQUE**, adj des 2 g, a, منسوب بعلم نبات *mènsoub bè 'èlmé nèbatat*
- BOTANISTE**, s m, علم نبات داننده *danèndèyé 'èlmé nè batat*
- BOTTE**, s f, choses liées ensemble, دسته *dèstè*, — une botte de paille, يك دسته كا *yèk dèstèyé kah*, — chaus sure, حكيه *tchèkmè*
- BOTTELER**, v a., دسته سبى *dèstè bèstèn*
- BOTTER**, v a, حكيه بوساندن *tchèkmè pouchandèn*, — se botter, حكيه بوسيدن *tchèkmè pouchidèn*
- BOTTIER**, s m, حكيه درر *tchèkmè douz*
- BOTTINE**, s f, حكيه كونا *tchèkmèyé koutah*, سم حكيه *nim tchèkmè*
- BOUC**, s m, بورر *bouzé nèr*, — se dit aussi d'une peau de bouc où l'on met du vin etc, حيك *kèrik*
- BOUCHE**, s f, دهى *dèhèn*, دهان *dèhan*, — la bouche d'un canon, دهه طوپ *dèhènèyé toup*, — bouche à feu, طوب تoup
- BOUCHÉE**, s f, a لعيمه *louqmè*, pr t *loqma*, pl لعيمات *louqmat*

- BOUCHER, ÈRE, s, a قصاب *qèssab*, pr t *qassab*
- BOUCHERIE, s f, دکان فضایی *doukkané qèssabi*, — fig, a قتل عام *qètlé 'amm*, pr t *qatle 'amm*
- BOUCHON, s m, سر *sér*, — le bouchon d'une bouteille, سر سمسه *sèré chachè*
- BOUCLE, s f, d'oreille, گوسواره *gouchvarè*, a حلقه *hèlqè*, pr t *halqa*, — de cheveu, مبرغول *mèrghoul*, مبرغوله *mèrghoulè*, a حد *djeu'd*, — de soulier, سٹک *sè-guèk*
- BOUCLER, v a, attacher avec une boucle, سٹک بسى *sè-guèk bèstèn*, — les cheveux, مبرغوله درست کردن *mèrghoulè droust kèrdèn*, زلف را بچوباب دادن *zoulf-ra pitch o tab dadèn*
- BOUCLIER, s m, سپر *sèpèr*
- BOUDER, v n, قهر کردن *qèhr kèrdèn*, احم کردن *èkhm kèrdèn*
- OUDERIE, s f, a قهر *qèhr*, pr t *qahr*
- OUDEUR, EUSE, s, بکند *èkhm kounèndè*, رندید *rèndjide*
- OUDOIR, s m, حلویکا *khèlvèt gah*, حلویکانه *khèlvèt-khanè*
- OUÈ, s f, کل *guèl*
- OUÉE, s f, سانه لنگر *nèchanèyé lènguèr*
- OUEUR, EUSE, s, حاروبکس کوجه *djaroub kèché koutchè*
- OUËUX, EUSE, adj, پر کل *pour guèl*, کلی *guèl*
- OUFFANT, E, adj, باد کرده *bad kèrdè*
- OUFFÉE, s. f, a. نفس *nèfès*, — une bouffée de fumée, یک نفس دود *yèk nèfècé doud*

BOUFFER, v n, دهان را بر آید کردن *dèhan ra pour èz bad kèrdèn*, — faire bouffer, gonfler, بر آمدن کردن *bèr-àmèdè kèrdèn*, پُر آید کردن *pour ez bad kèrdèn*

BOUFFI, e, adj, باد کرده *bad kèrdè*

BOUFFIE, v a V **BOUFFER**

BOUFFON, s m, بولغندچک کار *bulgundjèk kar*, — il signifie aussi plaisant, بزله باز *bèzlè baz*, a مغللéd *mouqèllèd* pr t *mouqallid*

BOUFFONNERIE, s f, مسخرگی *mèshhèrègui*

BOUGEOIR, s m, کوحک *chèm dané koutchèk*

BOUGER, v n, حرکت کردن *djoumbidèn*, حسدن *hèrèkèt kèrdèn*

BOUGIE, s f, کافوری سمع *chèm'è kafouri*, سمع *chèm'*

BOUGONNER, v n, بدنه کردن *dèndènè kèrdèn*, زبر لب *ziré leb hèrf zèdèn*

BOUILLANT, e, adj, حوسان *djouchan*, داع *dagh*

BOUILLI, s m, کوسب آب *gouchté àb pèz*

BOUILLIE, s f, له *lèpè*, pr t *lapa*

BOUILLIE, v n, حوش خوردن *djouchidèn*, حوش *djouch khourdèn*, — faire bouillir, حوسیدن *djou chandèn*

BOUILLOIRE, s f, قطری *qètri*

BOUILLON, s m, آبکوسب *àb-goucht*

BOUILLONNANT, e adj, حوسان *djouchan*

BOUILLONNEMENT, s m, حوش *djouch*, حوشش *djouchèch*, علمان *ghèlèyan*

BOUILLONNER, v n, حوش کردن *ghèlèyan kèrdèn*, حوش خوردن *djouch khourdèn*

BOULANGER, s m, نانوا *nanva*, a حبار *khebbaz*, pr t *khabbaz*

BOULANGERIE, s f, نانوائى *nanvay*

BOULE, s f, گروھ *guerouhè*, کلولہ *gouloulè*

BOULET, s m, کلولہ طوب *gouloulèyé toup*

BOULETTE, s f, کوسب فیمہ کردہ *zèvalèyé gouchté*
gèimè kèrdè, کوفتہ *kouftè*

BOULEVARD, s m, rempart, سکر *sènguèr*, — promenade,
بولوار *boulvar* (pris du français)

BOULEVERSEMENT, s m, زرو زرو *zir o zè bèr*, a انقلاب *èn*
qèlab, pr t *inqilab*

BOULEVERSER, v a, زرو زرو کردن *zir o zè bèr kèrdèn*

BOULIMIE, s f, کرسکى سديد *qourousnègun chèdid*, a
حوق الکلب *djou' oul-kèlb*

BOULIN, s m, آسانہ کنور *àchianèyé kèboutèr*

BOULINGRIN, s m, سبز زار *sèbzè zar*

BOUQUET, s m., دسمہ کل *dèstèyé goul*

BOUQUETIÈRE, s f, کل فروس *zèné goul ferouch*

BOUQUIN, s m, vieux bouc, کھہ سال *bouzé nèré*
keuhnè sal, — vieux livre کھہ کتاب *kètabé keuhnè*

BOUQUINER, v n, کھہ کتاب *kètabé keuhnè khè*
ridèn

BOUQUINEUR, s m, کتاب طالب *talèbé kètabé keuhnè*

BOUQUINISTE, s m, کتاب کھہ فروس *kètabé keuhnè ferouch*

BOURBE, s f, لکى *lèdjèn*, علمى *ghèljèn*

BOURBEUX, EUSE, adj, لکى *lèdjèn*

BOURBIER, s m, حای بر لکى *djai pour lèdjèn*

BOURDE, s f, حرف دروع *herfé dourough*

BOURDON, s m, زنبور سرخ *zèmbouré sourkh* — V CLOCHE

BOURDONNEMENT, s m, a طنين *tènnin*

BOURDONNER, v n, طنين کردن *ghènnè kèrdèn*, طنين کردن *tènnin kèrdèn*

BOURG, s m, a قصه *qècèbè*, pr t قاچابا *qaçaba*, pl *qècèbat*, pr t *qaçabat*

BOURGADE, s f, قصه کوچک *qècèbèyé koutchèk*

BOURGEOIS, E, s, بلده نسی *bèlèdè nèchin*, شهری *chèhrî*

BOURGEOISIE, s f, بلده اهالی *èhali bèlèd*

BOURGEON, s m, بده خانه *tundè djanè*

BOURGEONNER, v n, بده شدن *tundidèn*, خانه دی *djanè zèdèn*

BOURRASQUE, s f, کولاک *koulag*

BOURRE, s f, زهرای نسیم *âguènèch*, آکمه *âguènè*, ریزهای پشم *rizèhaï pèchm*, a حسو *hèchv*, pr t *hachv*

BOURREAU, s m, مربع ص *mir qhèzèb*, a حلال *djèllad*

BOURRÉE, s f, دسه ساحهای حسکت *dèstèyé chakhehar khochk*

BOURRELER, v a, ne se dit qu'au fig, ادب دانی *èzyèt dadèn*, آزار کردن *âzar kèrdèn*, ادب *èzyèt kèrdèn*, آزار قلب دانی *âzaré qèlb dadèn*

BOURRER, v a, آکده کردن *âkèndè kèrdèn*, — faire manger outre mesure, زیاد خوراندن *ziad khouran dèn*, — se bourrer, زیاد خوردن *ziad khourdèn*

BOURRIQUE, s f, حر ماده *khèré madè*

BOURRIQUET, s m, حر کوچک *khèrèki*, حر کوچک *khèré koutchèk*

BOUREU, E, adj, بلکراج *tèlkh-mèzady*

- BOURSE, s f, a كسسه *kicè*, — bourse à tabac, كسسه
 کسبه *kicèyé tutun*, — lieu où s'assemblent les mar-
 chands, محل اجتماع دختار *mèhèllé èdjtèma'e touddjar*
- BOURSIER, IÈRE, s, كسسه دور *kicè douz*, — enfant élevé
 aux frais de l'Etat, ساگرد دولی *chaguèrdé dooulèti*
- BOURSOUFLEUR, v a, آماسدس *amacidèn*, آماس کردس
kèrdèn, باد کردس *bad kèrdèn*
- BOURSOUFLURE, s f, آماس *âmas*
- BOUSCULER, v a, زبر و زبر کردس *zir o-zè bèr kèrdèn*
- BOUSSOLE, s f, قطب نما *goutb nema*
- BOUSE, s f, برک *tèzèk*
- BOUT, s m, سر *sèr* نوك *noouk*, — venir à bout, ار عهد
 آمدن *èz 'euhdè bèr àmèdèn*, — au bout du compte,
 آخر الامر *akhèr oul èmr*, pr t *âkhir*
 اول *ul èmr*, — être à bout, بسوه آمدن *bè sètouh àmèdèn*,
 — à tout bout de champ, هر دم *hèr dèm*
- BOUFARGUE, s f, ربه *toukhmé mahû nèmèk*
zèdè
- BOUTE EN TRAIN, s m, a اهل صفا *èhlé sèfa*, pr *èhli*
safa
- BOUTE FEU, s m, فینه انگیر *fètnè ènguiz*
- BOUTEILLE, s f, سسه *chachèh*, بطری *botri*
- BOUTIQUE, s f, a دکان *doukkan*, pr t *dukkian*, pl دکانس
dèkakîn, pr t *dèkiakîn*
- BOUTIQUIER, s m, دکاندار *doukkan dar*
- BOUTOIR, s m, پور کرار *pouzé gouraz*
- BOUTON, s m, d habit, بدمه *bèndèmè*, t دوکمه, تکمه, دوکمه
deukmè, pr t *deumè*, — sur la peau, آبله مرغان *âbèlè*

mourghan, سرخس *sèr khizè*, — de rose, عسكه *ghountchè*, pr t *ghountcha*

BOUTONNEMENT, s m action de pousser des boutons, عسكه *ghountchè bèndi*, — saison des boutons, فصل *fèslé ghountchè*

BOUTONNER, v a, un habit, كرس *deukmè kèrdèn*, — en parlant des arbres, عسكه نسسى *ghountchè bèstèn*

BOUTONNÉ (homme), qui ne laisse pas pénétrer sa pensée, ا كيم *kètoum*

BOUTONNIÈRE, s f, مادگى *madègur*, انگوله *èngoulè*

BOUTURE, s f, بوتى *boutè*, نسا *nècha*

BOUVERIE, s f, طوبله داو *tèvilèyé gav*

BOUVIER, s m, گابان *gavban*

BOXER, v n, با مسب دعوا كرس *ba moucht dè'èva kèrdèn*

BOYAU, s m, رده *roudè*

BRACELET, s m, دست بند *dèst bènd*, بازو بند *bazou bènd*

BRACHIAL, e, adj, منسوب بنار *mènsoub bè bazou*

BRACONNER, v a, در حقه (دردى) سكار كرس *dèr khoufiè* (ou *bè douzdi*) *chèkar kèrdèn*

BRACONNIER, s m, در حقه (دردى) سكار كنده *dèr khoufiè* (ou *bè douzdi*) *chèkar kounèndè*

BRAILLARD, e, adj, فريادرس *fèriad zèn*

BRAILLER, v n, فرياد كرس *fèriad kèrdèn*

BRAILLEUR, se, s V **BRAILLARD**

BRAIMENT, s m, صدای *sèdai khèr*

BRAIRE, v n, صدا كرس *sèda nèhèq zèdèn*, حر *kèrdènè khèr*

BRAISE, s f, احكر *èkhkèr*

BRAISER, v a., روی احكر برشته کردن *roui èkhkèr bèrèchtè kèrdèn*, — braisé, e, روی احكر برشته کرده *roui èkhkèr bèrèchtè kèrdè* (ou *سد choudè*)

BRAISIÈRE, s f, معال *mènghal*

BRAMANE, s m, a, برهمس *bèrèhmèn*, pl برهمه *bèrahèmè*

BRAMER, v n, صددا کردن مرال *sèda kèrdènè mèral*

BRANCARD, s m, de voiture, مالسد *mal bènd*, — civière à bras, a نابوب *tabout*

BRANCHAGE, s m, درج *chakhehaï dèrèkht*

BRANCHE, s f, شاحه درج *chakhé dèrèkht*, شاحه درج *chakhèyè dèrèkht*, شاح *chakh*

BRANCHU, e, adj, بر ساحه *pour chakhè*

BRANDILLEMENT, s m, حس *djoumbèch*, a حرک *hè-rèkèt*, pr t *harèkèt*

BRANDILLER, v a V BRANDIR

BRANDILLOIRE, s f V BALANÇOIRE

BRANDIR, v a, حرک دادس *djoumbandèn*, *hèrèkèt dadèn*

BRANDON, s m, انس ساره *chèrarèyé àtèch*, *àtèch parè*, — espèce de torche, a مسعل *mèch'èl*

BRANLANT, e, adj, حسان *djoumban*

BRANLE, s m, حس *djoumbèch*, a حرک *hèrèkèt*, pr t *harèkèt*, — mettre en branle حرک آوردن *bè hèrèkèt àvourdèn*.

BRANLER, v a, حرک دادس *djoumbandèn*, *hèrèkèt dadèn*, — v n, حرک *djoumbidèn*, حرک *hèrèket kèrdèn*

- BRAQUER**, v a, راس كرڻ *rast kèrdèn*.
- BRAS**, s m, بازو *bazou*, a ساعد *sa'èd* pr t sa'id
- BRASIER**, s m, معال *mènghal*
- BRASIÈRE**, s f V **BRASIER**
- BRASSE**, s f, بعل *bèghèl*, — une brasse de bois, بك *yèk bèghèlé hizoum*
- BRASSER**, v a, faire de la bière, آبکو ساحي *ab djoou sakhtèn*
- BRASSERIE**, s f, کارخانه آبکو *kar khanèyé ab djoou*
- BRASSEUR**, s m, آبکونر *ab djoou pèz*
- BRASSIÈRE**, s f, پراهي ښم ښه *pirahèné num tènè*
- BRAVADE**, s f, اظهار ښي باكي *èzhar é bi baki*
- BRAVE**, adj des 2 g, دلور *dèlur*, دلاور *dèl àvèr*, a سڄاع *choudja'*, pr t chèdja', رسد *rèchid*
- BRAVEMENT**, adv, دلورانه *dèluranè*
- BRAVER**, v a, حقير سمرڻ *hèqir choumourdèn*, منظر *bè nèzèr nèyavourdèn*, ڊڪساب ښاورڻ *bè hè çab nèyavourdèn*
- BRAVO**, int, ښه ښه *bèh bèh*, آفرين *afèrin*, a مرحبا *mèr hèba*, pr t marhaba, باريک الله *barèk allah*
- BRAVOURE**, s f, دلوري *dèluri*, دلاوري *dèl àvèri*, مردانگي *mèrdanègui*
- BRAYETTE**, s f, سڪاف سلوار *chèkafè chèlvar*
- BREBIS**, s f, مڻس *mich*
- BRECHE**, s f, رڇه *rèkhèné*, سڪاف *chèkaf*, — ouvrir une brèche, ڊيوار ڦلعه را رڇه كرڻ *divaré qèl'è-ra rèkhèné kèrdèn*
- BREDOUILLEMENT**, s m., action de bredouiller V ce mot

BREDOUILLER, v n, رانی کردن *kèltè-zèbam kèrdèn*

BREDOUILLEUR, EUSE, رانی کننده *kèltè zèban*

BREF, ÈVE, adj, کوتاه *koutah*, a محصر *moukhtècèr*, pr t *moukhtaçar*

BREF, adv, باری *bari*, a خلاصه *khoulacè*, الحاصل *èl hacèl*,
pr t *èl hacil*

BRÉSIL (Bois de), a دغم *baqam* ou *bèqèm*

BRETELLE, s f, بند سلوار *bèndé chèlvar*

BREUVAGE, s m, نوشیدنی *nouchidèn*, آشامیدنی *àchamidèn*

BREVET, s m, فرمان *ferman*, pl فرامین *fèramin*

BREVETAIRE s m, فرماندار *fèrman-dar*, صاحب فرمان *sa-hèhé fèrman*

BREVETER, v a, فرمان مرتب کردن *fèrman mèrhèmèt kèrdèn*

BRÉVIAIRE, s m, کتاب دعا *kètabé dou'a*, pr t *kitabî do'a*, کتاب صلوات *kètabé sèlèvat*, pr t *kitabî salavat*

BRÉVITÉ, s f, a. احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtîçar*

BRIÈRE, s f morceau de pain, نان *tikèyé nan*, —
reste d'un repas, پس ماندۀ حورک *pès mandèyé khourak*

BRICOLE, s f, سیمه *tèsmè*, t قاش *qaich*

BRIDE, s f, حلو *djèloou*, لگام *lègam*, a لحام *lèdjam*

BRIDER, v a, حلو کردن *djèloou kèrdèn*, دهنه کردن *dè-hènè kèrdèn*

BRIÈVEMENT, adv, بطور کوتاه *bè toouré koutah*, a محصرًا *moukhtècèrèn*,
pr t *moukhtaçarèn*, محملًا *moudjymèlèn*

BRIÈVETÉ, s f, کم دوامی *kèm dèvamî*, — concision, a
احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtîçar*

BRIGADE, s f., گروه سپاه *guerouhé sèpah*

BRIGADIER, s m., سر کرده سوار *sèr kèrdèyè souvar*

BRIGAND, s m., راهزن *rah zèn*, رهزن *rèh zèn*, ا. فاطع الطريق *qatè' out tèriq*, پ. *t qatî ut tariq*

BRIGANDAGE, s m., رهبری *rèh-zèn*

BRIGANDER, v n., راهزنی کردن *douzdî kèrdèn*, راهزنی کردن *rah zèn kèrdèn*

BRIGUE, s f., ا. طلب *tèlèb*

BRIGUER, v a., تلاش کردن *tèlèb kèrdèn*, تلاش کردن *tèlach kèrdèn*

BRILLAMMENT, adv., با کمال و برف *ba kèmalè roounèq*

BRILLANT, s m., نرلیب *berlènt* (du français), الماس *almas*

BRILLANT, e, adj., درخشان *dèrèkhchan*, پرواندار *pèrtouou èndaz*, ا. نرایی *bèrraq*

BRILLER, v n., درخشیدن *dèrèkhchidèn*, نری رن *bèrq zèdèn*

BRIMBORION, s m., ا. حرعی *djouz'i*

BRIN, s m., d'herbe, سر کلاه *sèré guah*, کلاه نرسته *guahé nouu roustè*, — petit fragment, a. ذره *zèrrè*, pl ذرات *zèrrat*, — il n'y a pas un brin de sel, يك ذره نمك ندارد *yèk zèrrè nèmek nèdarèd*

BRIQUE, s f., کعبه *khècht*, ا. آجر *âdjour*

BRIQUET, s m., آتش زنه *âtèch zènè*

BRIQUETERIE, s f., کوزه آجر پزی *kourèyè âdjour-pèzi*

BRIQUETIER, s m., آجر پز *âdjour pèz*

BRIS, s m., شکست *chèkèst*

BRISE, s f., باد حاک *badè khounèk*, باد صبا *bad sèba*, پ. *t. badî saba*, ا. نسیم *nècim*

BRISÉE, s f, پړی *pèi*, ا. *écèr*, pl آثار *āgar*

BRISER, v a, حرد کردن *khourd kèrdèn*, سکسی *chèkèstèn*,
— se briser, سکسی *chèkèstèn*, سدس *chèkèstè*
choudèn, حرد شدن *khourd choudèn*, — brisé, e,
سکسی *chèkèstè*

BRISEMENT, s m, action de briser, v BRISURE, — brise
ment des vagues, هم پاسدن امواج *èz hèm pach-
lènè émoadj*

BRISURE, s f, سکسی *chèkèst*, سکسی *chèkèstègus*

BROC, s m, a طرف سراب *zèrfè chérab*

BROCANter, v a, خرید و فروش کردن *khèrad o ferouch
kèrdèn*, مبادله کردن *moubadèlè kèrdèn*

BROCANTEUR, s m, خرید و فروش کننده *khèrad-o-ferouch
kounèndè*

BROCARD, s m, نیش *nich*

BROCARDER, v a, نیش زدن *nich zèdèn*, ساکن نیش آمر *soukhèné nich āmiz goftèn*

BROCARD, s m, دبا *diba*, — d'or, زیبای زرین *dibaï zèr-
rîn*, زربعد *zèr bèft*

BROCHE, s f, سنج *sikh*.

BROCHER, v a, زربافی کردن *zèr bafî kèrdèn*, — en parlant
des livres, سرباره نسبی *chirazè bèstèn*, حروهای کتاب
djouzvehar kètab bè hèm doukhètèn

BROCHEUR, EUSE, s, سرباره بند *chiraze bènd*

BROCHET, s m, ماهی سعید *mahu sèfid*

BROCHETTE, s f V BROCHE

BROCHURE, s f, کتاب جلدی *chirazè bèndi*, کتاب جلدی
kètabé djèld nèchoudè

BROCOLI, s m., کلم سباز *kèlémé siah*

BRODEQUIN, s m., لاپتچین *laptchîn*

BRODER, v a, سوزندوزی کردن *souzèn douzi kèrdèn*, —
brodé, e, فلاندوزی سوزندوزی کردن *souzèn-douzi kèrdè*,
qoullab douzi

BRODERIE, s f, سوزندوزی *souzèn douzi*, فلاندوزی *qoullab douzi*

BRODEUR, EUSE, s, سوزندور *souzèn douz*, فلاندور *qoul lab douz*

BROIEMENT, s m, له سدن *lèh choudèn*

BRONCHER, v n, اشکوح حردن *èchkoukh khourdèn*, —
en parlant des chevaux, سر سم رغن *sèré soum rèftèn*

BRONCHES, s f pl, a, محاری الریه *mèdjari our riè*, pr t
mèdjari ur ria

BRONZE, s m, برنج *brèndj*

BRONZER, v a, رنگ برنجی زدن *rènguè brèndj zèdèn*

BROSSE, s f, ماهوت پاک کی *mahout pak koun*

BROSSEUR, EUSE, ماهوت پاک کی زن *mahout pak koun zèn*

BROSSIER, s m, ماهوت پاک کی سار *mahout pak koun saz*

BROUETTE, s f, گردونه دسی *guèrdounèyé desti*

BROUETTER, v a, با گردونه دسی حمل و دحل کردن *ba guèr dounèyé dèsti hèm l o nèql kèrdèn*

BROUHAHA, s m, هنگامه *hèngamè*, دمدمه *dèmdèmè*

BROUILLARD, s m, مه *mèh*

BROUILLER, v a, mettre pêle mêle, بهم زدن *bè hèm zè dèn*,
آمیکتن *àmikhtèn*, — fig, mettre de la confu
sion, معسوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, — mettre en
mauvaise intelligence deux personnes, دو نفر را

- بڤای *manèyé dou nèfèr-ra bèr-hèm zedèn*,
 انداکتن *nèfaq èndakhtèn*, — se brouiller, se trou-
 bler en parlant, در ساکی معطل ماندن *dèr soukhèn*
 مهر کردن *mou'èttèl mandèn*, — cesser d'être d'amis,
 قطع علاقه کردن *qè't'é 'èlaqè kèrdèn*
 BROUILLERIE, s f, مهر *qèhr*
 BROUILLON, s m, a مسوده *moucèvvèdè*
 BROUILION, adj m, معشوش کاری کنده *mèghchouch karè*
kounèndè
 BROUSSE, ville, بروسه *broucè*, pr t *brouça*
 BROUSSAILLE, s f, کون *guèvèn*
 ROUTER, v a, حردن *tchèridèn*
 ROUTILLES, s f pl, ساحهای ریزه *chakhehar rize*
 ROYEMENT, s m, سدن *lèh choudèn*
 ROYER, v a, دم کردن *nèrm kèrdèn*, کوبیدن *koubidèn*,
 سائیدن *sayidèn*, له کردن *lèh kèrdèn*
 ROYEUR, s m, ساینده *sayèndè*, سایی *sabèndè*,
 سایی *sai*, a سحلی *sèhhaq*, pr t *sahhaq*
 RU, s f, عروس *'èrous*
 RUANT, ou BRÉANT, s m, کشک سیرنگ *goundjèchhè*
sèbz rèng
 RUGNON, s m, سلیل *chèlil*, pr t *chahil*
 RUINE, s f, باران نرم *barané nèrm*
 RUINÉ, E, adj, باران ریزه *baran zèdè* (ou *khourdè*)
 RUIR, v n, صدا کردن *sèda kèrdèn*
 RUISSEMENT, s m V BRUIT
 RUIT, s m, آواز *avaz*, عو *ghiv*, a صدا *sèda*, pr t *sada*, —
 nouvelle, a خبر *khèbèr*, pr t *khabar*, pl اخبار *èkhbar*

BRÛLANT, e, adj, سوزان *souzan*

BRÛLER, v a, سوزاندن *souzaniden*, سوزانیدن *souzaniden*,
 سوختن *âtêch zêdên*, — v n, se consumer, سوختن
soukhtên, — fig استیفاء داسی *chêddetê êch-
 tiaq dachtên*, — brûler d'amour, سوختن
dên âtêché 'êchq soukhtên, — brûlé, e, سوخته *soukhtê*,
 محروم *mêhrouq*, pr t *mahrouq*

BRÛLOT, s m, کسی آتش *kêchtu âtêch zên*, ا. حرّاقه
hèrraqê, pr t *harraga*

BRÛLURE, s f, حای سوخته *djâi soukhtê*, آتش سوختن
souzêch

BRUMAL, e, adj, زمستانی *zêmestani*

BRUME, s f, مه *mêh*, آب *êbr*

BRUMEUX, se, adj, آلود *mêh âloud*, مه *pour êz mêh*

BRUN, e, adj, کهنه *guêndoum goun*, a. آسم *êmêr*,
 — sur la brune, طرف عصر *têrêfê 'êsr*

BRUNÂTRE, adj des 2 g, کهنه *mayêl bê rênguê
 guêndoum*

BRUNET, te, adj diminutif de brun V ce mot

BRUNIR, v a, رنگ سیاه *rênguê siâh zêdên*, — il si-
 gnifie aussi polir, حلا دادن *djêla dadên*, پرداخت کردن
pêi dakht kêrdên, صیقل *sêqêl zêdên*

BRUNISSAGE, s m, حلا سازی *djêla sazi*

BRUNISSEUR, s m, حلا ساز *djêla-saz*, صیقل *sêi
 qêl zên*

BRUNISSOIR, s m, a, مصغله *mêsqêlê*, pr t *masqala*

BRUSQUE, adj des 2 g, تند مزاج *tound-mêzadj*, نا حذب
ba hêddêt

BRUSQUEMENT, adv , بى سىدى *bè-toundi*, بى هېددىت *bè heddèt*

BRUSQUER, v a , بى سىدى كېرىش *toundi kèrdèn*, بىد حرفىدىن *tound hèrf zèdèn*

BRUSQUERIE, s f , بى سىدى *toundi*

BRUT, e, adj , qui n'a pas été raffiné, ناساھى *na çakhtè*, ناپىداھى *na pèrdakhtè*

BRUTAL, e, adj , بى ادب *bi èdèb*, ناھىكار *na-hèndjar*

BRUTALEMENT, adv , بى ادبلىك *bi èdèbandè*, مېل حيوان *mèslè hèrvan*

BRUTALISER, v a , بى سىدى كېرىش *drouchtè kèrdèn*

BRUTALITÉ, s f , ناھىكارى *na hèndjarı*, ھىوايتى *hèwa nıyèt*

BRUTE, s f, a. حيوان *hèrvan*, pr t ھاھىوان *haïvan*, pl ھاھىوانات *hèrvanat*, بېھىمە *bèhimè*, pl بېھايەم *bèhayèm*, pr t بېھايىم *bèhaïm*

BRUYAMMENT, adv , ناھىكامە *ba-hèngamè*

BRUYANT, e, adj , ھىنگامە انكىر *hèngamè ènguriz*

BRUYÈRE, s f , خىلىك *khèlèng*

BUANDERIE, s f , مېھىللە رېكىت چوۋى *mèhèllé rèkht chouyi*, vulg رېكىت چوۋى ھانە *rèkht chour khanè*

BUANDIER, s m , qui fait le blanchissage des toiles neuves, كازىر *kazèr*, pl كازىران *kazèran*, a قىسار *qèssar*, pr t قاسسار *qassar*

BUBON, s m , دۇممىل *doummèl*

BÛCHE, s f , كۇندە *koundè*, — une bûche de bois, نەك كۇندە *yèk koundè hizoum*

BÛCHERON, s m , ھىزۇم سىكى *hizoum chèkèn*, ھىزۇم تىكىن *hizoum tchîn*

BUDGET, s m, و مداحل دولب *khèrdj-o mèdakhèlé dooulèt*

BUFFET, s m, سعة حانه *doulabé soufrè khanè*

BUFFLE, s m, کامش *gamich*, گاومش *gav mich*

BUIS, s m, سمساد *chèmchad*

BUGLOSE, s f, کاو ریان *gav zèban*

BUISSON, s m, حارزار *khar zar*, — bouquet d'arbres, حای
دجای *djai pour dèrèkht*, سانه گاه *sayè gah*

BULBE, s f, پیاز کل *piazé goul*

BULGARIE, s f, pays, مالک بلغار *mèmalèké boulghar*

BULLE, s f, a حباب *houbab*

BULLETIN, s m, اخبار نامه اوردو *èkhbar namèyé ourdou*,
روانامه *rouz namè*, حواد نامه *hèvadès namè*, pr t ha
vadis namè

BURE, s f, فماش سیمی *goumaché pèchmin*

BURALISTE, s m, نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*

BUREAU, s m, à écrire, میر تحریر *mizé tèhîr*, — d'ad
ministration, دفتر حانه *dèftèr khanè*

BURETTE, s f, سرکه دان *sèrkèdan*

BURIN, s m, قلم حکاکی *qèlèmé hèkkakî*, مینی *mtin*

BURINER, v a., کندن *kèndèn*, کراکی کردن *hèkkakî kèrdèn*

BURLESQUE, adj des 2 g, حنده انکیر *khèndè ènguiz*,
مضحکه انکیر *mèzhèkè ènguiz*

BURLESQUEMENT, adv, بطور حنده انکیری *bè toouré khèndè ènguizi*,
بطور سوحی *bè toouré choukhi*

BUSC, s m., سینبید *sine bènd*

BUSE, s f, oiseau, عم حورک *ghèm khourèk*, pr t gham

khorek, — fig, sot, نادان *na dan*, ناهم *na fèhm*, بی مغز *bi mèghz*

BUSQUER, v a, سینه بند کداسی *sinè bènd gouzachtèn*,
— busqué, خم *khèm*, کج *kèdj*, a مقوس *mouqèvvès*

BUSTE, s m, محشمة نیم نه *moudjèssèmèyé nim tènè*

BUT, s m, اماد *amadj*, نسانه *nèchanè*, a هدف *hèdèf*, pl.
اهداف *èhdaf*, — fig, a معصود *mèqsoud*, pr t
maqsoud, مراد *mourad*, عرض *ghèrèz*, pr t *gharaz*,
اصل مرام *mèram*, — quel est votre but principal
اصل مراد شما چه خبر است *èslé mouradé chouma tchè
tchiz èst*

BUTER, v n, بشانه زدن *bè nèchanè zèdèn*,
nèchanè zèdèn

BUTIN, s m, t غنیمت *yèghma*, p تاراج *taradj*, a غنیمت
ghènimèt, pr t *ghanimèt*, pl غنایم *ghènayèm*, pr t
ghanaim

BUTINER, v n, تاراج کردن *taradj kèrdèn*,
kèrdèn, تاج و تار کردن *takht o taz kèrdèn*

BUTOR, s m, oiseau, مرغ ماهی خور *mou qhé mahi khour*,
— fig, بی عمل *bi 'èql*, نادان *na dan*, a ابله *èblèh*

BUTTE, s f, دودۀ خاک *toudèyé khak*, t نه *tèpè*, a تل *tèll*,
pl تلال *tèlal*

BUTTER, v n V BRONCHER

BUVABLE, adj des 2 g, نوشدنی *nouchidèni*, خوردنی *khour-
dèni*

BUVEUR, s m, خورنده *hhourèndè*, آشامنده *achamèndè*, a.
سار *charèb*, pr t *charib*

C

C', pron dém., pour ce, ça, — c'est pourquoi, اېنى اسىڭ كە *in èst kè*

ÇA, pron dém., ائىن *in*

ÇA, adv, ائىنجا *in-dja*, — venez ça, بىيىڭ بىيىڭ *biayia*
in-dja, — ça et là, loc adv, ائىن طرف و آن طرف *in*
tèrèf o òn tèrèf, — en deçà, ائىن طرف *in tèrèf*, —
 interjection, ا. يا الله *yallah*

CABALE, s f, پىمان مەسەدى *pèmané moufsèdîn*, اتقاي *ettèfaqé mèkhfi*

CABALER, v n, محفى آتقاي كىرس *mèkhfi èttèfaq kèrdèn*.

CABALEUR, EUSE, حىلە باز *fètnè djou, hilè baz*

CABANE, s f., كوربە *kèridj*, كوربە *kouridj*, كوربە *kourizè*

CABANET, s m, مەككە *mèi kèdè*, مەككە *mèi-khanè*, —
 plateau, سى *sini*

CABARETIER, s m., مەفروس *mèi ferouch*

CABAS, s m, سەبەد *sèbèd*, ا. قوففە *qouffè*

CABESTAN, s m, چىرىشما لىكەر *tchèrkhé rismané*
lènguèr

CABINE, s f., اوطاق در كسى *otaq dèr kèchtî*

CABINET, s m, petite chambre où l'on se retire pour tra-
 vailler, خەلۋەت گاه *khèlvèt-gah*, ا. خەلۋەت *khèlvèt*, — lieu
 où l'on serre des papiers, خەنە *dèftèr khanè*, —
 lieu d'aisance, آب رىز *ab riz*, ا. خەلا *khèla*, مۇسراج *mous*
tèrah, مەبىرەز *mèbrèz*, pr t. *mabraz*

CÂBLE, s m., رىسمان كلفى *rismané kouleuft*, ا. طباب *tètab*, vulg *tènèf*

- CABLER**, v a, طاب تابیدن *ténab tabîdèn*
- CABOCHON**, s m, حبابی *houbabi*
- CABOTAGE** V **CABOTER**
- CABOTER**, v n, کسی از ساحل در ساحل رفتن *ba kèchtu èz sahèl bè sahèl rèftèn*
- CABOTEUR**, s m, احار دار کسی *èdjarè daré kèchtu*
- CABOTIER**, s m, کسی سواحل *kèchtu sèvahèl*
- CABRER** (SE), v pron, بر دو پا راس بریدن *bèr dou pa rast choudèn*, بلند شدن *boulènd choudèn*, — fig., s'emporter de colère, خشمگین شدن *khèchmnaik choudèn*
- CABRI**, s m, بز دکه *bouz bètchè*
- CABRIOLE**, s f, پر تاب *pèrtab*
- CABRIOLER**, v n, پر تاب کردن *pèrtab kèrdèn*
- CABRIOLEUR**, EUSE, s, پر تاب کننده *pèrtab kounèndè*
- CACA**, s m, گله *goh*
- CACADE**, s f, بی بندوبستی *bi tèdbiri*
- CACAO**, s m, بادام هندی که از مغز آن شکلات میسازند *ba-damè hèndi ké èz mèghzé òn chocolat miçazènd*
- CACHE CACHE**, s m, جسم پنهان *tchèchm bèndèk*
- CACHECTIQUE**, adj des 2 g, a غیر سالم *ghèiré salèm*
- CACHEMIRE**, ville, کشمیر *kèchmuri*, — châle, شال کشمیری *chalé kèchmuri*, ترمه *tèrmè*
- CACHER**, v a, پنهان کردن *nèhan kèrdèn*, پنهان کردن *pènhàn kèrdèn*, — se cacher, پنهان شدن *pènhàn choudèn*, — caché, پنهان *nèhan*, پنهان *pènhàn*
- CACHET**, s m, مهر *meuhr*, ou *mohr*, پر ت مهر *pr t meuhur*

CACHERET, v a, مهر کردن *meuhr zèdèn*, مهر کردن *meuh kèrdèn*, — cacheté, e, مهر شده *meuhr choudè*, a مهرور *mèmhour*

CACHETTE, s f, کبلی *kèmin*, حای مخفی *djaì mèkhfi*
— en cachette, در حقه *dèr khoufiè*, مخفی *mèkhfi*

CACHOT, s m, زندان تاریک *zendané tarik*

CACHOTTERIE, s f, حرف پنهانی *hèrfé pènhani*, حرکت پنهانی *hèrèkètè pènhani*

CACOPHONIE, s f, a هرج و مرج *hèrdj o mèrdj*

CADASTRE, s m, حساب عمده ممالک *hèçabé hèmèyè mè malèk*

CADAVÉREUX, se, adj, en parlant des animaux, مانند لاشه *manèndè lachè*, — des humains, مانند مت *manèndè mèyit*

CADAVRE, s m, en parlant des animaux, لاشه *lach*, لاشه *lachè*, — en parlant des humains, مرد *mourdè*, a حقه *djifè*, می *mèyit*, حاره *djènazè*

CADEAU, s m, d'un supérieur à un inférieur, انعام *èn'am*, a حلب *khel'èt*, عبا *'enayèt*, هدیه *hèdiè*, — d'un inférieur à un supérieur, پیکس *pich kèch*

CADENAS, s m, a فعل *qoufi*, pl افعال *èqfal*

CADENASSER, v a, با فعل نسی *ba qoufi bèstèn*, فعل کردن *qoufi kèrdèn*

CADENCE, s f, a موازنه *mouvazènè*

CADENCÉ, e, adj, a موزون *moouzoun*, pr t *mèvzoun*

CADENCER, v a, موزون کردن *moouzoun kèrdèn*

CADET, te, adj, وند وند وند *vèlèdé va-pès zad*, کوچک *koutchèk*, pr t *kutchuk*

- CADI, s m, a. قاضي *qazi*, pr t *qadi*
- CADRAN, s m, solaire, ساعت آفتاب *sa'ète âftab*, — partie extérieure d'une montre, لوحه ساعت *loouhèyé sa'èt*
- CADRE, s m, چهار حونه *tchèhar tchoubè*, ou, par contraction, حار حونه *tchar tchoubè*
- CADRER, v n, موانع آمدن *djoum choudèn*, حور سدن *mouvafèq àmèdèn*
- CADUC, QUE adj, ار کار احصاء *fèrtout*, پیر *pir*, ouftadè
- CADUCITÉ, s f, پیری *piri*, فرتوتی *fèrtouti*
- CAFARD, e, adj, ریاکار *ria kar*, pr t *ria kiar*
- CAFARDERIE, s f, ریاکاری *ria kari*
- CAFÉ, s m, a, قهوه *qèhvè*, pr t *qahvè*, — lieu où l'on prend le café, قهوه خانه *qèhvè khanè*, pr t *qahvè-khanè*
- CAFETIER, s m, قهوهچی *qèhvèdji*, pr t *qahvèdji*
- CAFETIÈRE, s f, قهوهخوس *qèhvè djouch*
- CAFIER ou CAFÉIER, s m, درخت قهوه *dèrèkhté qèhvè*
- CAGE, s f, a, قفس *qèfès*, pr t *qafès*
- CAGNARD, e, adj, تبیل *tèmbèl*
- CAGNARDER, v n, تبیلی کردن *tèmbèl kèrdèn*
- CAGNARDISE, s f, تبیلی *tèmbèl*
- CAGNEUX SE, adj, کج *kèdj pa*
- CAGOT, e, adj, زهد فروش *zeuhd ferouch*, a, مراهد *mou-tèzahèd*, pr t *mutèzahid*
- CAGOTERIE, s f, زهد فروسی *zeuhd ferouchi*, a. کلاب *zeuhdè kazèb*, pr t *zèhdi kiazib*

CAHIER, s m, جرو *djouzv*, a. حرة *djouz'*, — les cahiers d'un livre, جروهای کتاب *djouzvekaî kètab*, — livre de dépense ou autre, a. دفتر *dèftèr*

CAHOT, s m, تکان *tèkan*, کالسه تکان *tèkané kalèskè*

CAHOTAGE, s m, تکان حوری *tèkan khouri*

CAHOTANT, m, adj, حسان *djoumban*, مکان دهنده *tèkan dèhèndè*

CAHOTER, v a, تکان دادن *tèkan dadèn*, — v n, تکان خوردن *tèkan khourdèn*

CAHUTE, s f, خانه دهقان *khanèyé dèhgan*, کربج *keridj*, کورده *kouridjè*, کور *kouriz*

CAILLE, s f, t بلدرجی *bèldèrtchin*, pr t بلدرجی *bel durdjin* ou بولدرجی *buldurdjin*

CAILLEMENT, s m, آمیخته *èmbestègu*, a. اندام *endjèmad*, pr t اندام *indjèmad*

CAILLÉ, m, adj, آمیخته *èmbèstè*, — s m, lait caillé, سر آمیخته *chiré èmbèstè*

CAILLER, v a., آمیخته کردن *èmbèstè kèrdèn*, میخمک کردن *moundjèmèd kèrdèn*, — se cailler, آمیخته شدن *èmbèstè choudèn*, میخمک شدن *moundjèmèd choudèn*

CAILLETAGE, s m, یاقوتی *yavè gouyn*

CAILLETEAU, s m., تکه بلدرجی *bètchèyé bèldèrtchin*

CAILLOT, s m, آمیخته خون *khouné èmbèstè*

CAILLOU, s m, سبک *sèng*, سبک عظام *sènguè ghèltan*

CAILLOUTEUX, EUSE, adj, سبکلاخ *sènglakh*

CAÏQUE, s m, قایق *qaiq*, زورق *zoourèq*

CAÏRE, ville, a. القاهرة *èl qahèrè*, prononciation turque *èl-qahirè*

CAISSE, s f., a. صندوق *sèndouq*, pl صندوق *sèna-
diq*, — tambour, دهل *douhoul*, a. طبل *tèbl*, pl اطبال
ètbal

CAISSIER, s m, حسيه دار *khèzinè-dar*, pr t *khaz-
nadar*

CAISSON, s m, راد لسکر *djèbèyé zadè lèchkèr*

CAJOLER, v a, چاپلوسی *tèmèllouq kèrdèn*, چاپلوس
tchaplouci kèrdèn, مداحه کردن *moudahènè
kèrdèn*

CAJOLERIE, s f, چاپلوسی *tchaplouci*, a. مداحه *mou-
dahènè*

CAJOLEUR, EUSE, s, چاپلوس *tchaplous*, a. مميلو *moutèmèl-
lèq*, pr t. *mutèmèlliq*

CALAMINE, s f., بونای سفيد *toutiaï sèfid*

CALAMITÉ, s f, آسب *acib*, a. مصيب *moucibèt*, pl مصائب
mèçayèb, pr t *mouçarb*, آف *afèt*, pl آفات *afat*, فلا
bèla, فلاک *fèlakèt*

CALAMITEUX, EUSE, adj, آسب امير *acib àmiz*

CALAMUS, s m, a. قلم *qèlèm*, pr t *qalèm*

CALANDRE, s f insecte, کرم کدم *kèrmé guèndoum*, —
machine pour lustrer le drap, مهره ماهوت *meuhrèyé
mahout*

CALANDRER, v a, مهره رن *meuhrè zèdèn*

CALCAIRE (Pierre), سیک آهک *sèngué guèdj*, سیک کج
sèngué àhèk

CALCÉDOINE, s f, agate trouble, عقیق سره رنگی *'èquqé turè-
rèng*

CALCINATION, s f, آهک سدن *àhèk choudèn*

- CALCINER**, v a, مبلب باهک کردن *moungèlèb bè àhèl kèrdèn*, — se calciner, مبلب باهک شدن *moungèlèl bè àhèk choudèn*, آهک شدن *àhèk choudèn*, — cal ciné, e, آهک شده *àhèk choudè*
- CALCUL**, s m, compte, شمار *choumar*, شماره *choumarè*, همسار *hèmsar*, a حساب *hèçab*, pr t *hıçab*, — concrétion pierreuse qui se forme principalement dans la vessie, سنگ مثانه *sènguè mèçanè*
- CALCULABLE**, adj des 2 g, سمردی *choumourdèn*, حساب *hèçab* پذیر *hèçab pèzir*
- CALCULATEUR**, TRICE, s, سمارنده *choumarèndè* سماردان *choumarè dan*, a محاسب *mouhacèb*, pr t *mouhacib*
- CALCULER**, v a, سمردن *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*, — calculé, e, سمرده شده *choumourdè choudè*, a معدود *mè'èdoud*, pr t *ma'doud*, محسوب *mèhsoub*, pr t *mahsoub*
- CALE**, s f, fond de cale, کسبی *tèhé kèchtı*
- CALÈCHE**, s f, کالسکه *kalèskè*
- CALEÇON**, s m, زبر حامه *ziré djamè*, pron vulg *zar djamè*
- CALEMBOUR**, s m, a حباس *djènas*, تكدیس *tèdjms*
- CALEMBREDAINE**, s f, حرف وُل *hèrfé vèl*, حرف نوح *hèrfé poutch*
- CALANDES**, s f pl, هر ماه رومی *èvvèlé hèr mahé roumı*
- CALENDRIER**, s m, a تقویم *tèqvim*, pr t *taqvim*
- CALEPIN**, s m, دفتر کوچک *dèftèré koutchèk*
- CALFATER**, v a., با قیر درزهای کسی کردن *ba qır dèrزهات kèchtı guèrèftèn* (ou اندودن *èndoudèn*)

- CALFEUTRER, v a, دررها کرمی *dèrزهa-ra guèrèftèn*, —
calfeutré, e, دررها کرمه *dèrزهa guèrèftè*
- CALIBRE, s m, اندازه لولهٔ تفنگ *èndazèyé loulèyé tufèng*
- CALIBRER, v a, گلوله را موافق اندازهٔ لوله تفنگ کردن *gouloulè ra mouvaftèqé èndazèyé loulèyé tufèng kèrdèn*
- CALICE, s m, قدح مبارک *qèdèhé qourban*, قدح قربانی *qèdèhé moubarèk*
- CALIFAT, s m, a, خلافت *khèlafèt*, pr t *khilafèt*
- CALIFE, s m, a, خلیفه *khèlifè*, pr t *khalifè*, pl خلیفاء *khoulèfa*
- CALIFOURCHON, s m, a, کلاهپایان *califourchon*, *yèk pa in vèr yèk pa òn vèr*
- CALIN, e, adj, با ناز *ba naz*, عسوه و ناز *ba 'euchvè o naz*
- CALINERIE, s f, ناز *naz*
- CALINER (Se), ناز کردن *naz kèrdèn*
- CALLIGRAPHIE, s m, خطاطی *khoch nèvis*, a خطاط *khèttat*, pr t *khattat*
- CALLIGRAPHIE, s f, حسه *khoch nèvis*, حسه *heusn oul khètt*
- CALMANT, s m, a, ملتی *moulèryèn*, pr t *mulèryin*, دوا *dèvai moulèryèn*, pr t *davai mulèryin*
- CALME, s m, آرامی *àram*, آرامش *àramèch*
- CALME, adj des 2 g, آرام *àram*, آسوده *âçoudè*, a راحت *rahèt*, pr t *rahat*, ساکن *sakèn*, pr t *sakin*, — la mer est calme, آب دریا آرام است *âbé dèria àram èst*
- CALMER, v a, آرام کردن *àram kèrdèn*, تسکین دادن *tès-kin dadèn*, — se calmer, آرام شدن *àram choudèn*,

آرام سده *tèskîn yaftèn*, — calmé, e, آرام سده *drām choudè*, سسکی یافته *tèskîn yaftè*

CALOMEL, s m, کلومل *kèlomèl*

CALOMNIATEUR, TRICE, s, افرا کنده *èftèra kounèndè*, a معبری *mouftèrî*

CALOMNIE, s f, a افرا بهان *bouhtan*, افرا *èftèra*, pr t *iftira*

CALOMNIEUSEMENT, adv, بافرا *bè èftèra*

CALOMNIEUX, SE, adj, افرا آمر *èftèra âmz*

CALOMNIEUR, v a, افرا رن *èftèra zèdèn*, بهان رن *bouhtan zèdèn*

CALORIMÈTRE, s m, a میزان حرار *mizané hèrarèt*, a میزان الحراره *mizan oul hèrarèt*

CALORIQUE, s m, a حرار مبدأ *mèbdè'e hèrarèt*, pr t *mèbdèr hararèt*

CALOTTE, s f, عرقچی *'èrèq tchin*

CALQUE, s m, کاعد نازک مبعل سده *sou'èti bèr kaghèzé nazèk mounètèqèl choudè*

CALQUER, v a, کاعد نازک صوب نعل کردن *bèr rou kaghèzé nazèk sourèt nèql kèrdèn*

CALUMET, s m, جیوی درار *tchoubouqé dèraz*

CAMARADE, s des 2 g, همرا *hèm rah*, دوست *doust*, a رفیق *rèfiq*

CAMARADERIE, s f, همراهی *hèm rahî*, a رفاب *rèfaqèt*, pr t *rèfaqat*

CAMARD, e, adj, بی پهن *binu pèhn*, a افطاح الانف *èftèh oul-ènf*

CAMBOUIS, s m, قیر کهنه *qiré keuhnè*

CAMBERER, v a., حم کړښ *khèm kèrdèn*, — cambré, e,
حم *khèm*, حمده *khèmdè*.

CAMBRURE, s f, حمده کی *khèmdègui*

CAMBUSE, s f, انبار کشی *èmbaré kècht*

CAMBUSIER, s m, انباردار کسی *èmbar daré kècht*

CAMÉLÉON, s m, آفتاب پرست *âftab guèrdèk*, آفتاب
âftab pèrèstèk, a بوفلمون *bou qèlèmoun*, pr t *bou qa-*
lèmoun, حرا *hèrba*, pr t *harba*

CAMÉLÉOPARD, s m, girafe, زراف *zèraf*, شمرگاو بلیک
choutour gav pèlèng, a زرافه *zèrrafè*

CAMÉLIA, s m, کاملیه *kamélia*

CAMELOTTE, s f, حس پست *djènsé pèst*

CAMELOT, s m, a صوف *souf*

CAMÉRISTE, s f, کمر *kènz*, a خدمه *khèdèmè*

CAMISOLE, s f, پراهنه نیمه *pirahèné nim tènè*

CAMOMILLE, s f, بابونه *babounè*

CAMOUFLET, s m, a. تهمی *tèhqir*, زالب *rèzalèt*

CAMP, s m, t اوردو *ourdou*, pr t *ordou*

CAMPAGNARD, e, adj, دهانی *dèhati*, دهقان *dèhqan*

CAMPAGNE, s f, plaine, دشت *dècht*, a. صحرا *sèhra*, pr t
sahra, — action des troupes, guerre, سفر جنگ *sèfèrè*
djèng, a سفر *sèfèr*, — la campagne, par opposition à
la ville, ده *dèh*, بیابان *biaban*

CAMPANE, s f, پشکل *puchkul*, pr t *puchkul*

CAMPÊCHE (Bois de), حوب نعم *tchoubé bègèm*

CAMPEMENT, s m, t اوردو *ourdou*, pr t *ordou*

CAMPER, v n, اوردو زدن *ourdou zèdèn*

CAMPHRÉ, e, adj, کافور آمر *kafour àmiz*

CAMPFRE, s m, a کافور *kafour*, pr t *kiafour*

CAMPFRER, v a, کافور ریختن *kafour rikhtèn* (ou ریختن *pachudèn*)

CAMUS, e, adj, بینی کوتاه و پهن *binu koutah o pèhn*, a احس *èkhnès*

CANAÏLLE, s f, اوپاس مرد بی سروا *mèrdé bi sèr o pa*, اوپاس *ooubach*, a ارادل الناس *èrazèl oun nas*, pr t *èrazil un nas*

CANAL, s m pl, canaux, حوی *djou*, راه آب *rahé âb*, a راه *nèhr*, — moyen, راه *ah*, a واسطه *vècile*, واسطه *vacètè*, pr t *vacita*

CANALISER, v a, حوی کردن *djou kèndèn*

CANAPÉ, s m, نیم ناکب *nim tèkht*

CANARD, s m, مرغابی *mourghabi*, t اوردک *eurdek*

CANARDER, v a, با تیفنگ زدن *ba tufèng zèdèn*

CANCAN, s m, ساکی حسنی *soukhèn tchin*

CANCANER, v n, ساکی حسنی کردن *soukhèn tchin kèrdèn*

CANCANIER, e, s, ساکی حسنی *soukhèn tchin*

CANCER, s m, اکلّه *àkèlè*, pr t *àkilè*, — signe du zodiaque, a سرطان *sèrètân*

CANDEUR, s f, صافدلی *saf dèli*, صغوب قلب *sèfvètè qèlb*

CANDELABRE, s m, شمعدان در رک ساحه دار *chèm'dané bouzourgué chakhè dar*, حار *djar*

CANDI, sucre candi s m, نبات *nèbat*, قند *qènd*

CANDIDAT, s m, a طالب *talèb*, pr t *tahb*

CANDIDE, adj des 2 g, صافدرون *saf dèroun*, نیک نهاد *nik nèhad*

CANDIDEMENT, adv, ار روی صافدرون *èz rouï safi deroun*

- CANDIR, v n, قند سدس *qènd choudèn*
 CANE, f, مرغابی ماده *mourghabî madè*
 CANEVAS, s m toile à broder, a مسطر *mèstèr*, pr t *mus-tar*, — ébauche V ce mot
 CANICHE, s m, سگ دارمو *sègué dèraz mou*
 CANICULAIRE, adj des 2 g, a ناحوری *bahourî*
 CANICULE, s f, constellation, a کلب اکبر *kèlb' èkbèr*, —
 Les canicules, époque des fortes chaleurs, a ايام
 الحاحور *èyam oul bahour*
 CANIF, s m, قلمبراس *qèlèm tèrach*, pr t *qalèmtrach*, t
 حاقو *tchaqou*
 CANIN, e, adj, ار حیس سگ *èz djènsé sèg*, a کلبی *kèlbî*,
 — dents canines, سگدندان *sèg dèndan*, — faim ca-
 nine, حوع الکلب *gou' ousnègun sèg*, a
 دجو' *oul kèlb*
 CANNAIE, s f, نزار *nèr zar*
 CANNE, s f, نى *nèr*, نای *naï*, — à sucre, نى سکر *nèr chèkèr*,
 — baton, حوب دسب *tchoub dèst*
 CANNELER, v a, سس حان کردس *chèch khan kèr dèn*, —
 — cannelé, e, سسحان *chèch khan*
 CANNELLE, s f, دارحس *dar tchin*
 CANNELIER, s m, درحب دارحس *dèrèkhté dartchin*
 CANNELURE, s f, راه راه *rah rah*, خط خط *khètt khètt*
 CANNIBALE, s m, مردم خور *mèrdoum khoun*, — fig, homme
 féroce, سگدل *sèng dèl*
 CANON, s m, توب *toup*
 CANONS, s m pl, ا فانیس *qanoun*, pl فوانیس *qèvanin*, pr
 t *qavanin*

CANONIAL, e, adj, منسوب بعاون *mènsoub bè qanoun*

CANONIQUE, adj des 2 g, a شرعى *qanouni*, قانونى *chér'i*

CANONIQUEMENT, adv, ار روى قانون *èz roui qanoun*, موافق قانون *mouvafèqé qanoun*

CANONISATION, s f, a تقدس *tèqdis*, pr t *taqdis*, *taqtis*

CANONISER, v a, کردن تقدس *tèqdis kèrdèn*

CANONISTE, s m, داننده قانون *danèndèyè qanoun*

CANONNADE, s f, طوب اندازی *toup èndazi*

CANONNER, v a, طوب انداختن *ba toup zèdèn*, طوب انداختن *toup èndakhtèn*

CANONNIER, s m, t توپچی *touptchi*

CANONNIÈRE, s f, کسی طوبدار *kèchtu toup dar*

CANOPE, s f, a سهیل *souhèil*

CANOT, s m, ناوۀ *navè*, زورق *zoourèq*

CANTALOU, s m, طالبی *khèrbouzèyè frèngui*, حربۀ فرنگی *talebi*, گرمک *guèrmèk*

CANTATRICE, s f, زن خواننده *zèné khanèndè*

CANTHARIDE, s f, کاعده *kaghèndè*, a درارنج *zèrrouh*, pl درارنج *zèrarih*

CANTINE, s f, مہکانہ اوردو *mèi khanèyè ourdou*

CANTINIÈRE, s f, معروش در اوردو *mèi-ferouch dèr ourdou*

CANTIQUE, s f, تسبیح خوانی *tèsbih-khani*, a مزمور *mèz-mour*, نهد *nèchid*

CANTON, s m, a محلہ *mèhèllè*, pr t *mahallè*

CANTONNEMENT, s m, a معسكر *mou'èskèr*, مہ'èskèr

'ANTONNER, v a, حانكا كردن *dja bè-dja kèrdènè*
gouchoun, — se cantonner, حانكا سدن *dja bè dja*
choudèn, منزل كرفس *mènzèl guèrèftèn*

'ANULE, s f, لوله كوكك *loulèyé koutchèk*

'AP, s m, promontoire, دماغه *dèmaghè*, — tête, سر *sèr*

'APABLE, adj des 2 g, سزاوار *sèzavar*, a قابل *qabèl*, pr
 t *qabil*, مسعت *moustè'èdd*, pr t *musta'idd*, قاد, *qa-*
dèr, pr t *qadir*

APACITÉ, s f, a قابلتب *qabèlyèt*, pr t *qabillyèt*,
 استداد *èstè'dèdad*, pr t *isti'dad*

APARAÇON, s m, t حول *djoul*

APARAÇONNER, v a, حول كردن *djoul kèrdèn*, — capara
 çonné, e, حول كرده *djoul kèrdè*

APF, s f, بالابوش *bala pouch*

APILLAIRE, adj des 2 g, مل موی نازك *mèslé moui*
nazèk

APITAINE, s m, سلطان *soultan*, — d'un vaisseau, احدا
nakhouda

APITAL, s m, مانه *mayè*, سر مانه *sèr mayè*, a رأس المال
rè'ès oul mal

APITAL, E, adj, ملاّء *maddè*, a اصل *èsl*, pr t *asl*, اصلته
eshlyè, pr t *ashlyè*, — c'est là le point capital de
 cette affaire, اسب امر همی اسب *èslé maddèyé*
in èmr hèm in èst

APITALE, s f, پای تکیه *paï tèkht*, pr t *paï takht*

APITALISTE, s m, سر مانه دار *sèr mayè dar*

APITATION, s f, کرب *guèzèit*, کربد *guèzèd*, a حراج
khèi adj, pr t *kharadj*, حربه *djèziè*

CAPITEUX, EUSE, adj, سد *tound*

CAPITULATION, s f, معاهدة استمان *mou'ahèdèyé ès tıman*

CAPITULER, v n, زنهار حواسی *zènhar khastèn*, امن *èman khastèn*, تسلیم سدن *tèslım choudèn*

CAPORAL, s m, p t دباسی *dèr bachı*

CAPOT, adj invariable, a مات *mat*, ماکتر *moutèheyrè*,
pr t *moutèhair*

CAPOTE, s f, رب بوس *zè bèr pouch*, بالابوش *bala pou*
ché zènanè

CÂPRE, s f, کور *kèvèr*, کبر *kèbèr*

CAPRICE, s m, رومی حوئی *roumı khouyı*, ا هوس *hèvès*

CAPRICIEUSEMENT, adv رومی حوئی *èz rouı roumı-khouyı*

CAPRICIEUX, SE, adj, رومی حوی *roumı khouı*, ملقن مراح *moutèlèvvèn mèzadj*

CAPSULE, s f, terme de botan, دگمدان نبات *tokhmdané nèbatat*, de fusil, حاسی *tchachmı*, پستانک *pèstanèk*

CAPRICORNE, s m, برج حدی *bourdjé djèdı*

CÂPRIER, s m, درحب کور *dèrèkhté kèvèr*

CAPTATEUR, TRICE, حیلانار *hilè baz*

CAPTATION, s f, a حیلە *hilè*, فتی *fènn*

CAPTER, v a آوردن *bè dèst àvourdən*, — capté, e,
آوردە سده *bè dèst àvourdə choudè*

CAPTIEUSEMENT, adv, ار روی حیلە *èz rouı hilè*

CAPTIEUX, EUSE, adj, فریب آمر *fèrib àmız*

CAPTIF, IVE, adj, گرفتار *guèrèftar*, a اسیر *əcır*

PTIVER, v a, اسر بڌسب اورڊن *bè-dèst àvourdèn*,
 ڪڍڻ *ècir kèrdèn*

PTIVITÉ, s f, ڪڍڻاري *guèrèftari*, a p اسري *èciri*

PTURE, s f, t عبا *yèghma*, a عيب *ghènimèt*, pr t
ghanimèt

PTURER, v a, ڪڍڻ *guir àvourdèn*, ڪڍڻ *guèrèf*
tèn, عبا *yèghma kèrdèn*

PUCHON, s m, t باسلف *bachlèq*, pr t *bachlik*

PUCIN, s m, ڪسس *kèchich*, a رهاڻ *rouhban*

PUCINE, s f, لادڻ *ladèn*

QUET, s m, ٻاوه *yavè*, حرف *hèrfé vèl*

QUETAGE, s m V CAQUET

QUETER, v n, ڪڍڻ *yavè goftèn*, حرف *hèrfé*
vèl zèdèn

QUETEUR, EUSE, s, ٻاوه *yavè gou*, بڌسارڪو *bèciar gou*

R, CONJ, ٻڌڻ *bè djèhèté in ké*, زيرا *zira*, زيرا *zira ké*,
 pr t *zira ki*

RABÉ, s m, ڪها *kèh rouba*

RABINE, s f, ڪلوهڻ *tufèngué gouloulè zèn*

RABINIER, s m, ڪلوهڻ *hamèlé tufèngué*
gouloulè zèn

RACTÈRE, s m, d'écriture, a خط *khètt*, pl خطوط

khetout ou *khoutout*, — d'impression, a حرف *hèrf*,

pl حروف *hourouf*, — petits caractères, حروف *hou-*

roufé ızè, — naturel, حروف *khoul*, a طبع *tèbs'èt*,

pr t *tabi'at*, — dignité, a رتبه *chè'èn*, رتبه *routbè*

RACTÉRISER, v a, وصف ڪڍڻ *bèyan kèrdèn*, وصف *vèsf kèrdèn*

CARACTÉRISTIQUE, adj des 2 g, a متى *moubèryèn*, pr t. *mubèryin*, ممتى *moumèryèz*, pr t *mumèryiz*

CARAFE, s f, سىڭ *tüng*

CARAFON, s m, سىڭ كوحك *tünguè koutchèk*

CARAMEL, s m, كاحك *katchik* (terme vieilli) صد سوحه *qèndè soukhtè*

CARAT, s m, قراط *qirat*

CARAVANE, s f, كاروان *karvan*, a قافله *qafèlè*, pr t *qafilè*

CARAVANSÉRAIL, s m, كاروانسرای *karvan sèrai*

CARBONADE, s f, کوسب برسه *gouchté bèrechè*

CARBONATE, s m, نمك زغال *nemèké zoghal*

CARBONE, s m, زغال *zoghal*, a فحم *fèhm* ou *faham*

CARBONIQUE, adj des 2 g, زغالي *zoghal*, — acide carbonique, a حامص فحم *hamèzé fèhm*, pr t *hamizi fahm*

CARBONISATION, s f, زغال سدن *zoghal choudèn*

CARBONISER, v a, برغال مغلبد کردن *bè zoghal mounqèlèb kèrdèn*, — se carboniser برغال مغلبد سدن *bè zoghal mounqèlèb choudèn*, — carbonisé, e, زغال سده *zoghal choude*

CARCAN, s m, کمند *kèmhènd*, طوی اهنى *toouqé àhènn*

CARCASSE, s f, استخوان بدن *oustoukhané bèdèn*

CARDAMONE, s f, هال *hal*

CARDER, v a, ساهه کردن *hèllady kèrdèn*, حلاحى کردن *chanè kèrdèné pèchm*

CARDEUR, s m, a حلاح *hèllady*, pr t *hallady*

CARDINAL, s m, فاردبىال *gardinal*, — adj, les quatre points

- cardinaux, a چهار اربعه *djèhaté èrbè'è*, pr t *djèhati èrba'a*
- CARDINALAT, s m, پائۀ فاردسال *payèyé gardinal*
- CARDON, s m, کنکر کوهی *kènguèré kouhi*
- CARÈME, s m, پهرهز *pèrhiz*, a صوم *sooum*, pr t *savm*, pl صام *siam*
- CARÉNAGE, s m., محل فراندانی کسی *mèhèllé qar-èndayn kèchti*
- CARÈNE, s f, کمر کسی *kèmèré kèchti*
- CARESSANT, e, adj, نواز *nèvaz*, کسده *nèvazèch* *kounèndè*
- CARESSE, s f, نواز *nèvazèch*, دلنوازی *dèl nèvazi*, نار *naz*
- CARESSER, v a, نواز کردن *nèvazèch kèrdèn*, دلنوازی *dèl nèvazi kèrdèn*, نار کردن *naz kèrdèn*, — *carresse* e, کسده نواز *nèvazèch kèrdè choudè*
- CARGAISON, s f, بار کسی *baré kèchti*
- CARGUE, s f, طبات نادبان *tènabé badban*
- CARGUER, v a, نادبانهارا جمع کردن *badbanha ra djèm' kèrdèn* (ou کونا کردن *koutah kèrdèn*)
- CARICATURE, s f, صورت هاکو *sourèté hèdyo*
- CARIÉ, e, adj, کرم حورده *kèrm khourde*, پوسیده *poucidè*, a ریمم *rèmm*, — dent cariée, کرم دندان *dèn-dane kèrm khourde*
- CARIER, v a, پوسانیدن *pouçanidèn*, — se carier, پوسیدن *poucidèn*
- CARILLON, s m, صدای نافوس *sèdar naqous*
- CARILLONNER, v n, نافوس زدن *naqous zèdèn*
- CARILLONNIER, s m, نافوس زن *naqous zèn*

CARMIN, s m, لک سرخ *lèkké sourkh*

CARNATION, s f, رنگ کوسب بدن *rènguè gouchté*
bèdèn

CARNAGE, s m, خون ریزی *khoun rizi*, a قتل عام *qètlé*
'ámm pr t qatli 'ámm

CARNASSIER, E, adj, کوسب حوار *goucht khar*

CARNAVAL, s m, عیس میلار پرهیز *èiyamé 'èich qèbl*
èz pèrhiz

CARNET, s m, a p کتابچه *kètabtchè*

CARNIVORE, adj des 2 g, V CARNASSIER

CAROGNE, s f, حنده *djendè*, a فاحشه *fahèchè*

CABOTTE, s f, زردک *zèrdèk*

CAROUBE, s m, a حبوب *khèrnoub*, pr t *kharnoub*

CAROUBIER s m, درخت حبوب *dèrèkhté khèrnoub*

CARPE, s f, ماهی ساران *mahu sazan*, ماهی سم *mahu sim*

CARRÉ, E adj, چهار کوسه *tchèhar gouchè*, a مربع *mourèbbè'*

CARQUOI, s m, ترکش *tèrkèch*

CARREAU, s m, de pierre, کاشی سبک *tèkhtè sèng*, —
de terre cuite, آجر *adjour*, — de vitre, حام *djam*,
شیشه پاکه *chuchèyé pèndjèrè*

CARREFOUR, s m, چهارسو *tchèhar sou*

CARRELAGE, s m, action de carreler, کاشی سبک فرش *tèkhtè sèng fèrch*

CARRELER, v a, کاشی سبک فرش کردن *tèkhtè sèng*
fèrch kèrdèn

CARRELEUR, s m, کاشی سبک فرش کننده *tèkhtè sèng*
fèrch koun

- CARRÉMENT, adv, en carré, بظر چهار کوشه *bè tèrzé tchèhar gouchè*, — fig, d'une manière décidée, آشکارا *àchkara*, pr t *achikiara*, a صریحا *sèrihèn*
- CARRER, v a, چهار کوسه کردن *tchèhar gouchè kèr dèn*
- CARRIÈRE, s f, de pierres, معدن سبک *mè'èdèné sèng*,
— lice, میدان مساف سوار *mèidané mèchqé souvar*,
— cours de la vie, مذهب زندگی *mouddètè zèndè gani*, a عمر *'eumr*, pr t *'eumui*, مذهب عمر *mouddètè 'eumr*, pr t *muddètè 'eumur*, — profession, مهنة *pichè*, a حرفه *hèrfè*, منصب *mènsèb*
- CARRIOLE, s f, عرابة دو حرجی *'èradèyé dou tchèrkhi*
- CARROSSE, s m, گردونه *guèrdounè*, کالسکه *kalèské*
- CARROSSIER, s m, کالسکه سار *kalèské saz*
- CARTE, s f, à jouer, کعبه *guendjèfè*, — géogr نقشه *nèqchèyé djoghrafie*
- CARTEL, s m, دعوت نامک طباطبا *dè'èvèt bè djèngué tèpantchè*
- CARTILAGE, s m, حریده *djèrèndè*, vulg اسکاوان نرم *oustoukhané nèrm*, a عصب *ghouzrouf*, pl عصاريف *ghèzarif*, pr t *ghazarif*
- CARTON, s m, a مقوا *mouqèvva*, pr t *mouqavva*
- CARTONNER, v a, مقوا حلد کردن *ba mouqèvva djèld kèr dèn*
- CARTONNIER, s m, مقوا سار *mouqèvva saz*
- CARTOUCHE, s f, فسنگ *fèchèng*
- CAS, s m, terme de gramm, a صيغة *sighè*, pr t *sigha*,
— circonstance, a کيفيت *kèsfyèt*, حالت *halèt*,

pl حالات *halat*, — accident, a واقعه *vagè'è*, pr t *vag'i'a*, حادثه *hadècè*, pr t *hadicè*, — en tout cas, محلّ کداشی *dèr hèr hal*, — faire cas de محّلل گوزاختن *mèhèll gouzachtèn*, — en cas que, در صورتیکه *dèr sou rèti ké*, — dans ce cas, en ce cas, در اسی صورت *dèr in sourèt*

CASANIER, IÈRE, adj, خانه نسی *khanè nèchin*

CASAQUE, s f, بالانوس *bala pouch*

CASCADE, s f, انبار *ab char*, a سلسبیل *sèlsèbil*

CASER, v a, حاکم کردن *dja bè dja kèrdèn*, — se caser, حاکم شدن *dja bè dja choudèn*

CASE, s f, خانه *khanè*

CASEMATE, s f, منزل رنر رمی *mènzèlé ziré zèmin*

CASERNE, s f, سرباز خانه *sèr baz khanè*

CASERNER, v n, در سرباز خانه نسی *dèr sèr baz-khanè nèchèstèn*, — v a, در سرباز خانه کداسی *dèr sèr baz khanè gouzachtèn*, در سرباز خانه دادی *dèr sèr baz-khanè dja dadèn*

CASPIENNE (Mer), دریای حرر *dèria khèzèr*

CASQUE, s m, کلاه *khoud*, طاسکلاه *tas koulah*

CASQUETTE, s f, کلاه *koulah*

CASSANT, E, adj, رود سکی *chèkèstèn*, زود سکی *zoud-chèkèn*

CASSE, s f, حصار سیر *khiafé chèmbèr*

CASSE COU, s m, حای کردن شکی *dja guèrdèn chèkèn*

CASSE NOISETTE, s m, فندقی سکی *fèndèq chèkèn*

CASSE TÊTE, s m, massue کر *gourz*

CASSER, v a, باطل کردن سکی *chèkèstèn*, — annuler, باطل کردن *ba-*

tèl kèrdèn, مَسْوُوح كَرْدَن mènSoukh kèrdèn, — destituer, عَرَلَ كَرْدَن 'èzl kèrdèn, مَعْرُول كَرْدَن mè'èzoul kèrdèn, — cassé, e, شَكْسَه chèkèstè, — affaibli, اَرْكَار èz kar ouftadè, زَبُون zèboun, — destitué, e, a مَعْرُول mè'èzoul, — se casser, شَكْسِي chèkèstèn, سَكْسَه chèkèstè choudèn

CASSEROLE, s f, دِنَك dik

CASSETTE, s f, مَدْجَرِي mèdjrî, قَوْتِي qoutî, صِدْوُوحَة sèn-douqtchè

CASSEUR, s m., qui casse, سَكْسِي chèkèn, سَكْسِيَه chèkè-nèndè, — fig, fanfaron, بَادِئِرَان bad pèran

CASSOLETTE, s f, a پ بَكُورْدَان boukhourdan, ا حَمْر mèdjmèr, مَحْمَرَة medjmèrè

CASSONADE, s f, سَكْر chèkèr

CASSURE, s f, حَاي سَكْسَه djaî chèkèstè, شَكْسِي chèkèst

CASTAGNETTES, s f, pl, حِك tchèng

CASTE, s f, a زَوْمَرَة zoumrè, طَائِفَة taifè, صِف sèn f, pr t snf, pl أَصْبَاف èsnaf

CASTEL, s m a قَلْعَة qèl'è, pr t gal'a

CASTOR, s m, بَدِئِسْتَر bidèstèr, سَعْلَاب sèqlab

CASTRATION, s f, action de châtrer, V ce mot

CASUALITÉ, s f, a عَرَضِيَه 'èrèzyèt

CASUEL, e, adj, a عَارِضِي 'àrèzi, اِتْتِفَاقِي èttèfaqî, pr t ittifaqî

CASUELLEMENT, adv, a اِتْتِفَاقًا èttèfaqèn, pr t ittifaqèn, ittifaqa

CATACOMBS, s m pl, دَحْمَة dèkhmè, a لَحْد lèhd, pr t lahèd

CATAFALQUE, s m, سرب زانوب *sèrîré tabout*, رتب حماره
zinèté djènazè

CATAIRE, ou herbe au chat, s f, گنه گناه *gou bè guiah*

CATALEPSIE, s f, a داء السبات *da' ous soubat*

CATALEPTIQUE, adj des 2 g, گنه داء السبات *guèrèftiaré*
da' ous soubat, a مسبوت *mèsbout*

CATALOGUE, s m, فهرست *fèhrèst*, ديسر *dèftèr*

CATAPLASME, s m, زهمه *mèr hèm*, t لانه *lapa*, a صماد
zèmad, pr t *zimad*, صماده *zèmadèt*, pr t *zimadèt*

CATARACTE, s f, آب آورده *ab avou dène tchèchm*,
— d'un fleuve, آسار *ab char*, a. حندل *djèndèl*

CATARRHE, s m, a نهله *nèzlè*, pr t *nèzla*, pl نوارل *nèva-*
zèl, pr t *nèvazil*, زكام *zoukkam*, pr t *zukkiam*

CATARRHEUX, SE, adj, گنه داء نهله *guèrèftiaré nèzlè*

CATÉCHISER, v a, درس دى دادن *dèrsé din dadèn*

CATÉCHISME, s m, درس اصول دى *dèrsé din*, — livre qui contient l'instruction
dèrsé ouçoulé din, — كتاب عقائد *kètabé 'èqayèd*

CATÉGORIE, s f, a فقهه *fèrqè*, معوله *mèqoulè*

CATÉGORIQUE, adj des 2 g, دروست *droust*, a وافي *vafi*,
صريح *sèrîh*, pr t *sarîh*

CATÉGORIQUEMENT, adv, دروست *droust*, a صريحانه *sèrîhèn*,
pr t *sarîhèn*

CATHÉDRALE, et adj f, كليساى بزرگ *kliça bouzourg*

CATHOLICISME, s m, a كاتوليك *mèzhèbé katoulîk*

CATHOLIQUEMENT, adv, موافق مذهب كاتوليك *mouvafèqé*
mèzhèbé katoulîk

CATHOLIQUE, adj, a كاتوليك *katoulîk*

CAUCASE, (pays), قوقاز *qavqaz*, قوقاز *qèvqaz*

CATI, s m, مهره *meuhrè*, a حلا *djèla*, pr t *djila*

CATIN, s f, حنده *djèndè*, a فاحسه *fahèchè*, pr t *fahichè*, قهله *qehlè*, pr t *qahpè*

CATIR, v a, حلا داس *djèla dadèn*

CATISSEUR, EUSE, s, حلا گر *djèla guèr*, مهره زن *meuhrè zèn*

CAUCHEMAR, s m, بکته *bèkhtèk*, سگاحه *sègatchè*, a کابوس *kabous*, pr t *krabous*, pl کوابس *kèvabïs*, صاعوب *saghout*

CAUSE, s f, a سب *sèbèb*, ناعب *ba'ès*, pr t *ba'is*, علب *'èllèt*, pr t *'illèt*, چه *djehèt*, — à cause de cela, علب *bè in 'èllèt*, چه *èz in djèhèt*, — a cause de vous, چه *djèhètè chouma*, نعلب *bè 'èllètè chouma*, — être cause, ناعب *ba'ès choudèn*

CAUSER, v a, سب *sèbèb choudèn*, ناعب *ba'ès choudèn*, — s'entretenir avec quelqu'un, حرف زن *hèrf zèdèn*, گفتگو کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*

CAUSTICITÉ, s f, نس زان *niché zèban*

CAUSTIQUE, adj des 2 g, corrosif, سوزان *souzan*, — fig, نسدان *nich dar*

CAUTÈRE, s m, داع *dagh*

CAUTÉRIQUE, adj des 2 g, سوزانده *souzanèndè*, a محرو *mouhèrrèq*

CAUTÉRISÉ, E, adj, داع سده *dagh choudè*

CAUTÉRISATION, s f, داع کردن *dagh kèrdèn*

CAUTÉRISER, v a, داع کردن *dagh kèrdèn*

CAUTION, s f, پائندان *payèndan*, ا. كفل *kèfil*, صامس
zamèn, pr t *zamin*, — la caution d'un tel, وکلب
 فلاں کس *vèkalètè foulan kès*

CAUTIONNEMENT, s m, ا. كفالې *kèfalèt*

CAVALE s f, ماديان *madian*

CAVALERIE, s f, نظام سوار, *nèzame souvar*, سواران نظام
varané nèzam

CAVALIER, s m, سوار, *chèkhsé souvar*, ساكس سوار
souvar

CAVALIÈREMENT, adv, رندانې *rèndanè*

CAVE, s f, زير زمين, *zire zèmin*, زير زمين

CAVEAU, s m, معارۂ كوچك *mègharèyé koutchek*

CAVERNE, s f, ا. معارۂ *ghar*, عار *mègharè*

CAVERNEUX, EUSE, adj, معارسى *mègharestan*

CAVIAR, s m, اسيل *ouchpoul*

CAVELLATION, s f, ا. معلطه *mèghlètèt*, pr t *maghlatat*

CAVITÉ, s f, كودى *gooudi*, ا. حوف *djoouf*, pr t *djèvf*,
 pl احواف *èdjvaf*

CE, CET, CETTE, pl ces, pron dém, انى *in*, — ce livre,
 انى كتاب *in kètab*, — cette femme, انى زن *in zèn*,
 — ces enfants انى دكها *in betchèha*

CECI, CELUI CI, CELLE CI, pl ceux ci, celles ci, انى *in*, —
 donnez moi ceci, انى را بدهيد *in ra bè mèn bedè*
hid, — donnez moi ceux-ci, celles ci, انى را بدهيد
inha-ra bè mèn bèdèhid

CEANS, adv, در ابيكا *in dja*, ابيكا *dèr in dja*

CÉCITÉ, s f, نابيناى *na-binayi*, كورى *kouri*

CÉDANT, E, adj, واكدار كنده *va-gouzar kounènde*

- CÉDER, v a., واكداسى *va gouzachtèn*, واكدار كرس *va gouzar kèrdèn*
- CÉDRAT, s m., نادرنگ *bad rèng*, نالنگ *balèng*
- CÈDRE, s m., صنوبر *sènooubèr*, نارو *najou*, ا عرعر 'èr'èr, pr t 'ar'ar, ارر *èrèz*, pr t arèz
- CÉDRIE, s f., résine, صمغ صنوبر *sèmghé sènooubèr*, صمغ *صمغ*, الار *sèmgh oul èrèz*
- CÉDULE, s f, a نيسك *tèmèssouk*
- CEINDRE, v a., كمر سنى *kèmèr bèstèn*, بكممر سنى *bè kèmèr bèstèn*
- CEINTURE, s f, كمر بند *kèmèr bènd*
- CEINTURIER, s m., كمر بندسار *kèmèr bènd saz*
- CEINTURON, s m., بند سمسر *bèndé chèmchir*
- CELA, celui là, celle là, ceux là, celles là, pron dém, اى *on*, او *ou*
- CÉLÉBRATION, s f, a احرای رسوم *èdjrai rouçoum*, pr t *idjrai ruçoum*
- CÉLÈBRE, adj des 2 g, نامدار *nam dar*, ا مسهور *mèch hour*, — devenir célèbre, نامدار سدن *nam dar chou dèn*, مسهور سدن *mèchhour choudèn*
- CÉLÉBRER, v a., سنا كرسى *sèpas kèrdèn*, سنا گوفتن *sèna goftèn*, مدح كرسى *mèdh kèrdèn*, — un mariage, احرای رسوم نکاح كرسى *èdjrai rouçoumé nèkah kèrdèn*
- CÉLÉBRITÉ, s f, نام *nam*, نام و ننگ *nam-o nèng*, ا سهپ *chèuhrèt*, استهار *èchtèhar*, pr t ichtihar, صب *sèit*
- CÉLER, v a., نهان كرسى *nèhan kèrdèn*, نهان پهن *pèn han kèrdèn*
- CÉLÉRI, s m., كرفس *kèrèfs*

CÉLÉRITÉ s f, تیزی *tizi*, a. سریع *sour'èt*, pr t *sur'at*

CÉLESTE, adj des 2 g, آسمانی *âsmanî*, a. سماوی *sè mavi*

CÉLIBAT, s m, a. عروبی *'euzoubèt*

CÉLIBATAIRE s m, a. عرب *'èzèb*

CELLE, CELLES, pron dem, آنکه *ôn ké*, آنکه *in ké*

CELLIER, s m, انبار *èmbar*, a. محرن *mèkhzèn*, pr t *makhzèn*

CELLULE, s f, کوسه درونساں *gouchèyé dèrvichan*, —
alvéole où les abeilles font leur cire, حانه رد, —
khançyé zèmbour

CELUI, celle, pron dém, آنکه *ôn ké*, آنکه *in ké*

CELUI CI, celle ci, pron dém, ای *in*

CELUI LA, celle là, pron dém, آن *ôn*

CENDRE, s f, خاکسیر *khakèstèr*

CENDRÉ, E, adj, رنگ خاکسیر *khakèstèr rèng*

CENDRÉE, s f, t p صاحمه ریزه *satchmèyé rize*

CENDREUX, SE, adj, خاکسیر آلود *khakèstèr âloud*

CENDRIER, s m, حای خاکسیر *djai khakèstèr*, خاکسیردان *khakèstèrdan*

CÉNOBITE, s m, تکیه نشینی *tèkîè nèchin*

CÉNOTAPHE, s m, کور حالی *gouré khali*

CENS, s m, مالیات سالانه *mahatè sahane*, a. حراج الارض *khèradj oul èrz*, pr t *kharadj oul arz*

CENSAL, s m, a. دلال *dèllal*

CENSÉ, E, adj, میگویند *migouyènd*, مسهر نه *mèchhour bè*

CENSEUR, s m, qui reprend les actions d'autrui, عیب *'èyb djoui*, — qui est commis à l'inspection des

- livres, a معس *moufèttèch*, pr t *mufèttich*, ميسر
moumèryèz, pr t *mumèryiz*
- ENSURABLE, adj des 2 g مدمب کردن *mèzèmmèt kèr-*
dèn, مدمب مسمحق *moustèhèqqé mèzèmmèt*
- ENSURE, s f, blâme, عسكری *'èrb guiri*, a دم *zèmm*, —
 examen, واریسی *va rèci*, غوررسی *ghoouri rèci*, ا كعيف
tèhqiç, pr t *tahqiç*
- ENSURER, v a, reprendre, عيب گرفتن *'èrb guèrèftèn*, —
 cersurer un livre, عيب كتاب را ناب کردن *'èrbè kètab*
ra sabèt kèrdèn, واریسی کردن *va rèci kèrdèn*
- ENT, adj num صد *sèd*
- ENTAINÉ, s f, بعد صد عدد *bè qèdré sèd 'èdèd*
- NTAURÉE, s f, a کناربون *kèntèrioun*
- NTENAIRE, adj des 2 g صد ساله *sèd-salè*, صد سالگی
èd salègun
- NTENIER, s m, t نورباشی *yuz bach*
- NTIÈME, adj des 2 g صدم *sèdoun*, — s m, صدك
sèd yèk
- NTRAL, E, adj, a وسطی *vècèt*, مرکزی *mèrkèzi*
- NTRALISATION, s f, a تجميع *tèdjèmmou'*
- NTRALISER, v a, تجميع کردن *yèk dja djèm'*
kèrdèn
- NTRIFUGE, adj des 2 g ميان *mian*, a مرکز *mèrkèz*
- NTRIFUGE, adj des 2 g آر مرکز رسی گبران *èz mèrkèzé*
zèmn gourizan
- NTRIPÈTE, adj des 2 g مرکز ماحلب *bè mèr-*
kèzé zèmn moundjèzèb
- TUPLE, adj des 2 g صد چندان *sèd tchèndan*

CENTUPLER, v a, صد حندان کردن *sèd tchèndan kèr-dèn*, — centuplé, e, صد حندان شده *sèd tchèndan choudè*

CER, s m, ناك *tak*, رر *rèz*

DEPENDANT, adv, با اسی حال *ba in hal*, با وصف اسی *ba vès-fé in*, امّا *amma*, با وجود اسی *ba voudjoudé in*, a مع هذا *mè haza*, pr t *mè'a haza*

CÉPHALALGIE, s f, درد سر سندن *dèrdé sèré chèdid*

CERBÈRE, s m, سک جهنم *sègué djèhènnèm*

CERCEAU, s m, حشر *tchèmbèr*

CERCLE, s m, دائره *tchèmbèr*, دائره *daurè*, — réunion, a مجلس *mèdjilès*, pr t *mèdjilès*

CERCLÉ, e, adj, با حشر دورس *doourèch ba tchèmbèr guèrèftè*

CERCUEIL, s m, a تابوت *tabout*

CÉRÉBRAL, e, adj, a دماغی *dèmaghi*

CÉRÉMONIAL, s m, a تسرعاب *tèchrifat*

CÉRÉMONIE, s f, du culte, آئین *âyn*, a رسم *rèsm*, pl رسوم *rouçoum*, — marque de déférence, a تکلیف *tèklif*, — habit de cérémonie, رجب رسمی *rèkhté rèsmi*, a رسمته *kèsvèyé rèsmiyè*, pr t *kisvèr rasmiyè*, — sans cérémonie, بی تکلیف *bi tèklif*, بی تکلیفانه *bi tèklifanè*

CÉRÉMONIEUX, EUSE, adj, پر تکلیف *pour tèklif*

CERF, s m, کورن *guèvèzn*

CERF VOLANT, s m, باد بادک *bad badèk*, بادبادک *bad bèrèk*

CERFEUIL, s m حعفری درنکی *djè'èfèrn frèngu*

'ERISE, s f, گیلایس *guilas*, — celles qui sont aigres,
griottes, آلوالو *âlou balou*

'ERISIER, s m, درج کلاس *dèr èkhté guilas*

'ERNEAU, s m, کردوی تاز *guèr douz tazè*

'ERNER, v a, محاصرہ کرڼی *doour guèrèftèn*, —
mouhacèrè kèrdèn, — cerné, e, دورس کرڼه *doourèch*
guèr èftè

'ERTAIN, e, adj, a صریح *yèqin*, معنی *yèqin*,
sèrîh, جمع *mouhèqqèq*, pr t *mouhaqqaq*

'ERTAINEMENT, adv, a البته *èlbèttè*

'ERTES, adv, a واقعاً *vaqè'en*

'ERTIFICAT, s m, گواہنامہ *kaghèzé rèzamèndi*,
guèvah namè

'ERIFIÉ, v a, شہادت دامن *guèvah dadèn*,
chèhadèt dadèn

'ERTITUDE, s f, حاطر جمع *khatèr djèm'i*, معنی *yèqin*,
a علم الامری *'èlm oul yèqin*, pr t *'ilm ul yaqin*,
حقیق *hèqiqèt*, pr t *haqiqat*

'ÉRUSE, s f, اسفیداج *èsfidadj*

'ERVEAU, s m, کام *kam*, a دماغ *dèmagh*, pr t *dimagh*

'ERVELLE, s f, معرکہ *mèghzè kèllè*, معر *mèghz*

'ES, pron dém, انہی *in*, — ces femmes, انہی *in zènha*

'ESSATION, s f, a انقطاع *ènqèta'*, pr t *inqita'*

'ESSE (Sans), loc adv, لا قطعاً *pèwèstè*, a *la*
yèngètè'

'ESSER, v a, دسب *dèst bèr dachtèn*, دسب *dèst*
kèchidèn, موقوف کرڼی *moouqouf*
kèrdèn

CESSION, s f, وا كدار كړس *va gouzar kèrdèn*, ا. فراغب *fèraghèt*, pr t *fèraghat*, ائعمال *èntèqal*, pr t *in tiqal*

C'EST A DIRE, a. يعنى *yè'èn*, pr t *ya'n*

CET, pron dém V Ce

CEUX, pron dém, آنهاكه *ônhaî ké*, اناكه *ônôn ké*

CHACAL, s m, سعال *chèghal*

CHACUN, e, pron, هر كسى *hèr kèci*, هر يكي *hèr yèki*

CHAGRIN, s m, اندوه *èndouh*, ا عم *ghèmm*, عقه *ghoussè*, الم *èlèm*, حزن *heuzn*

CHAGRIN, e, adj, اندوهكس *èndouhkin*, عيناك *ghèmnak*, عهكمس *ghèmguin*, ا معوم *mèghmoum*, pr t *magh moun*

CHAGRIN, s m, espèce de cuir, صاعرى *saghri*, saghèri

CHAGRINANT, e, adj, اندوه انكر *èndouh ènguiz*

CHAGRINÉ, e, adj, اندوهكس *èndouhkin*

CHAGRINER, v a, اندوهكس كړس *èndouhkin kèrdèn*, محزون كړس *mèhzoun kèrdèn*

CHAÎNE, s f, زنجير *zèndjir*, — chaîne de montre, زنجير *zèndjiré sa'èt*

CHAÎNETTE, s f, زنجير كوچك *zèndjiré koutchèk*

CHAIR, s f, كوسب *goucht*

CHAIRE, s f, a. ممبر *mèmbèr*, كرسى *koursi*, pr t *kursu*, *kurci*

CHaise, s f, صندلى *sèndèlè*, — percée, صندلى مبرر *sèn dèlu mèbrèz*

CHALAND, s m., حريدار *khèridar*, a. مشبرى *mouchtèri*

CHALE, s m, شال *chal*

- CHALEUR, s f, گرمی *guèrmi*, کرما *guèrma*, a حرار *hèra-rèt*, pr t *hararèt*
- CHALEUREUX, EUSE, adj, دل گرم *dèl guèrm*
- CHALOUPE, s f, زورق *zoourèq*
- CHALUMEAU, s m, نای *naï*, نی *nèi*, ریس *zich*, a مرمار *mèz-mar*, pr t *mizmar*, pl مرامبر *mèzamar*
- CHAMAILLER (SE), دعوا کردن *mounazè'd kèrdèn*, مزارعه کردن *dè'èva kèrdèn*
- CHAMARRER, v a, ریس کردن *zinèt kèrdèn*, — chamarré, e, ریس شده *zinèt choudè*
- CHAMARRURE, s f, آرایش *arayèch*, ریس *zib*, a ریس *zinèt*
- CHAMBELLAN, s m, پشکدمت ساهی *pich khèdmètè chah*
- CHAMBRE, s f, t اطاق *outaq, otaq*
- CHAMBRIÈRE, s f, کمر *kèniz*
- CHAMEAU, s m, شتر *choutour*, a حمل *djèmèl*, — la femelle, a ناقه *naqè*, pr t *naqa*
- CHAMELIER, s m, شتریان *choutourban*, ساربان *sarban*
- CHAMELLE, s f, شتر ماده *choutouré madè*, a ناقه *naqè*, pr t *naqa*
- CHAMOIS, s m, ب کوهی *bouzé kouhi*
- CHAMP, s m, کسزار *kècht zar*, a مزرعه *mèzrè'd*, pr t *mèzra'a*, — se dit de toute sorte de terres labourées ou non, دشت *dècht*, — en plein champ, در بیابان *dèr biaban*, — champ de bataille, میدان جنگ *mèidânè djèng*, — sur le champ, همی ساع *hèm in sa'èt*, a. , ال *èl'ân* — à tout bout de champ د *hèr dèm*

CHAMPÊTRE, adj des 2 g, بابلان *biabani*, a صكرائى *sêh-rayi*, pr t *sahrayi*

CHAMPIGNON, s m, قارج *qartch*

CHAMPION, s m, پهلوان *pêhlêvan*, pr t *pêhlivan*, — défenseur, a حامى *hami*

CHANCE, s f, نكبت *bêkht*, pr t *bakht*, a اقبال *eqbal*, طالع *talè*, pr t *tali*, — je n'ai pas de chance, نكبت *bêkht nêdarêm*

CHANCELANT, E, adj, كسان *tchêmidêgui kounan*, — qui hésite, a متردد *moutêrêddêd*

CHANCELER, v n, گرايدن *guêrazidên*, چميدن *tchêmidên*

CHANCELIER, s m, دفتدار *dêftêr dar*

CHANCELLERIE, s f, دفتر خانه *dêftêr khane*

CHANCEUX, SE, adj, خوش *khoch bêkht*, — douteux, ما كبت الرب *ma taht our rêb*

CHANCRE, s m, a. آكله *âkêlê*, pr t *âkêlê*

CHANDEL ER, s m, سمعدان *chêm'dan*, pr t *cham'dan*

CHANDELLE, s f, a. سمع *chêm'*

CHANGE, s m, a. عوض *'êvêz*, مبادلہ *moubadêlê*, — lettre de change, براب *bêrat* — le change de l'argent, a. صرف *sêrf*, pr t *sarîf*

CHANGEMENT, s m, a. انقلاب *ênqêlab*, pr t *ingilab*, تغيير *têghyir*, pr t. *taghyir*, عتير *têghênîour*, pr t *têghanyur*, تبديل *têbêddoul*

CHANGER, v a., عوض كرنى *'êvêz kêrdên*, — changer de la monnaie, پول خرد كرنى *poul khourd kêrdên*, — changé, e, عوض شده *'êvêz choudê*

- CHANOINE, ESSE, s, a رهباڻ *rèhban*
- CHANSON, s f, سرود *seroud*, a نغمه *nèghmè*, pr t *naghmè*,
pl نغمات *nèghèmat*, pr t *nèghamat*
- CHANSONNETTE, s f, سرود محصور *seroudè moukhtècèr*
- CHANSONNIER, s m, سرود نویس *seroud nèvis*, مصنف نغمات
moucènnèfé nèghèmat
- CHANT, s m, آواره حوائى *avazè kham*, نوا
nèva, — air, a مقام *mègam*, pr t *maqam*, pl مقامات
mèqamat, pr t *maqamat*
- CHANTER, v a, سرائندى آواره *avazè khandèn*, سرائندى
sèrayidèn, سرودى *seroudèn*, — en parlant de prière,
خواندنى *khandèn*, قرائت كردن *qèra'èt kèrdèn*, — en
parlant des oiseaux, خواندنى *khandèn*
- CHANTERELLE s f, سيم نارنگ كمانچه *simé bariké kè*
mantchè
- CHANTEUR, SE, s, خواننده *khanèndè*, سرائنده *sèra-*
yèndè
- CHANTIER, s m, د'atelier, کارگاه *kar gah*, — place où l'on
entasse du bois, انبار هيزم *èmbaré hizoum*
- CHANTRE, s m, دعا خوان *dou'a khan*
- CHANVRE, s m, ساهدانه *chah danè*, كنب *kènou*, كنب
kènèb
- CHAOS s m, a. هرج و مرج *hèr ḍj o mèr ḍj*, هيوولا *hèyoula*
- CHAPEAU, s m, كلاه *koulah*
- CHAPELET, s m, هزار دانه *hèzar danè* (peu usité), a سبىح
tèsbih
- CHAPELIER, s m, كلاه ساز *koulah saz*, كلاه دور
koulah-
douz

CHAPELLE, s f, کلسای کوحک *djaï nèmaz*, کلچان کوتچک *kliçan koutchèk*

CHAPITEAU, s m, سر سبن *sèré setoun*

CHAPITRE, s m, a باب *bab*, pl ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr t *fasl*, pl فصل *fouçoul*, — du Coran, سورة *sourè*

CHAPITRER, v a, سكب ملامب كرس *sèkht mèlamèt kèr-dèn*, عاب كرس *'ètab kèrdèn*, — chapitré, e, a معاب *mou'âtèb*

CHAPON, s m, حروس احنه *khouroucé èkhtè*

CHAPONNER, v a, احنه كرس *èkhtè kèrdèn*, chaponné, احنه سده *èkhtè choudè*

CHAQUE, pron, هر *hèr*, — chaque femme, هر زن *hèr zèn*, هر زن *hèr zèni*, — chaque fois, هر دعه *hèr dèf'è*, pr t *hèr dèf'a*

CHAR, s m, گردونه *guèrdounè*

CHARADE, s f, a معما *mou'èmma*, pr t *mou'amma*

CHARBON, s m, رجال *zoughal*, — de terre, رجال سنگي *zoughalé sèng*

CHARBONNER, v a, با رجال سياه كرس *ba zoughal 'iah kèrdèn*, با رجال نوسى *ba zoughal nèvèchtèn*

CHARBONNIER, s m, رجال فروش *zoughal ferouch*

CHARCUTERIE, s f, كوشب حوك *gouchté khouk*

CHARCUTIER, v s, قصاب حوك *qèssabé khouk*

CHARDON, s m, حارس *khar choutour*

CHARDONNET, s m, دارپزه *darpejà*

CHARGE, s f, fardeau, بار *bar*, a حمل *hèml*, pr t *haml*, — commission, emploi, کار *kar*, a. مأمورتب *choughl*, مامورتب *mè'mouriyè* منصب *mènsèb*

CHARGEMENT, s m, بارگیری *bar guiri*

CHARGER, v a بار کردن *bar kèrdèn*, حمل *hèml kèrdèn*, — charger une arme à feu, پر کردن *pour kèrdèn*, — quelqu'un, سپردن *soupourdèn*, — se charger, سر *bè* بپای خود *bè 'euhdè guèrèftèn*, کرسی *paï khoud guèrèftèn*, گرسی *guèrdèn guèrèftèn*, — je me charge de cette affaire, من این کار را *in kar ra quèrdèn miguirèm*, — chargé, e, بار کرده *bar kèrdè*, a محمول *mèhmoul*, *pr t mahmoul*, — de dettes, بر بار قرض مانده *ziré baré qèrz mandè*, a مصلحت *mèqrouz*, *pr t maqrouz*, — d'affaires, کدار *mèslèhèt gouzar*, *pr t maslahat guzar*, — chargé de quelque commission, a مامور *mè'èmour*

CHARGEUR, s m, بار کننده *bar kounèndè*

CHARIOT, s m, کردونه *guèrdounèyé bar kèch*

CHARITABLE, adj des 2 g, نواکار *sèvab kar*, فص *fèiz rèçan*

CHARITABLEMENT, adv, ارروی *èz roui mèrhèmèt*

CHARITÉ, s f, راه *rahé* حداء *rèzai khouda*, حداء *khouda*, a نواب *sèvab*, مرحمت *mèrhèmèt*, — aumône, صدقه *sèdèqè*, *pr t sadaqa*

CHARIVARI, s m, های و هوی *hay o-hou*

CHARLATAN, s m, qui se dit médecin, a مطب *mouttèb* *bèb*, *pr t muttabbîb*, — qui en impose *tchaplous*, *a فتاش fèyach*

CHARLATANISME, s m, چاپلوسی *tchaplouci*

CHARMANT, e, adj, دلاوتر *dèl àviz*, دلربا *dèl-rouba*, حبلى *khèli mèqboul*

CHARME, s m, افسون *èfsoun*, a. سحر *sèhr*, pr t *sìhr*,
— fig., attrait, دلشای *dèl-sètani*, دلربائی *dèl roubayi*,
a. حلو *djèlvè*

CHARMER, v a., مسحور کردن *èfsoun kèrdèn*, مسحور
mèshour kèrdèn, — plaire, دل ربودن *dèl rouboudèn*, —
être charmé, لذت بردن *lèzzèt boui dèn*, حظ کردن
hèzz kèrdèn

CHARNEL, ELLE, adj, a. جسمانی *djèsmani*, نفسانی *nèf-*
sani, — plaisir charnel, a. لذت جسمانی *lèzzètè djès-*
maniyè, pr t *lèzzètè djèsmaniyè*, — désir charnel, a.
سهب *chèhvèt*

CHARNELLEMENT, adv, ا. روی سهب *èz roui chèhvèt*

CHARNIÈRE, s f, لولا *looula*

CHARNU, E, adj, گوسندار *goucht dar*

CHAROGNE, s f, لاشه *lachè*, a. جمعه *djifè*, pl حایف *djiaf*

CHARPENTE, s f, حوب انبه *tchoubé èbniyè*, — maison
bâtie en charpente, خانه چوبی *khanèyé tchoubîn*

CHARPENTER, v a. درود کری کردن *deroud guèri kèrdèn*,
نقداری کردن *nèddjari kèrdèn*

CHARPENTERIE, s f, درودگری *deroud-guèri*

CHARPENTIER, s m, درودگر *deroud guèr*, a. نقدار *nèd-*
djar

CHARPIE, s f, پارچه های کهنه سبج کردن *partchèhaï*
keuhnè nèkh-nèkh kèrdè

CHARRETÉE, s f, بکبار گردونه *yèk-baré guèrdounè*

CHARRETIER, s, عرابه دار *'èrabè-dar* (vulg *'èrradè-dar*),
گردونه دار *guèrdounè-dar*

CHARRETTE, s f, گردونه بارکش *guèrdounèyé bar-kèch*

- HARRIER**, v a, با گُردونه حملونعل کړس *ba guèrdounè*
hèml-o-nèql kèrdèn, با گُردونه کسندن *ba guèrdounè*
kèchidèn
- HARRIAGE**, s m, احږب عړانه‌دار *eudgrètè 'èrabè-dar* ('èr-
radè dar)
- HARRON**, s m, عړانه سار *'èrradè-saz*
- HARRONNAGE**, s m, عړانه ساری *'èrradè-sazi*
- HARRUE**, s f, حېب سېپار *sèpar*, حېب *djouft*
- HARTE**, ou **CHARTRE**, s f, سرط قانوں نامه *qanoun-namè*, سرط
 نامه *chèrt namè*
- HASSE**, s f, سکار *chèkar*, ا صيد *sèid*, — aller à la
 chasse, سکار رښی *chèkar rèftèn*
- HASSE MOUCHE**, s m, مکس پړان *mèguès pèran*
- HASSER**, v a, راندن *randèn*, برون کړس *biroun kèrdèn*,
 — poursuivre le gibier, سکار کړدن *chèkar kèrdèn*, صيد
 کړس *sèid kèrdèn*
- HASSEUR**, **CHASSERESSE**, s, p t. سکارچی *chèkartchi*, a.
 صياد *sèiyad*, pr t. *saiyad*
- HASSIE**, s f, جسم جرک *tchèrké*, جسم *rimé tchèchm*, رم جسم
tchèchm
- HASSIEUX**, **EUSE**, adj, ريمدار *rim dar*
- HASSI**, s m, چارچونه *tchar tchoubè*, pr t. چرچوه *tchèr-
 tchiwè*
- HASTE**, adj des 2 g, با کداس *pak damèn*, با عصب *ba-
 èsmèt*, a. عيف *'èfif*, pr t. *'afif*
- HASTETÉ**, s f, با کداسی *pak damèni*, a. عيف *'èffèt*, pr
 t. *'èffèt*, عصب *'èsmèt*, pr t. *'ismèt*.
- HASTEMENT**, adv, اړ روی عې *èz roui 'èffèt*.

CHAT, s m, گربه *gourbè*

CHÂTAIGNE, s f, شاهلوط *chah-bèlout*

CHÂTAIGNERAIE, s f, شاهلوطزار *chah bèlout zar*

CHÂTAIGNIER, s m, درخت شاهلوط *dèrèkhté chah bèlout*

CHÂTAIN, adj m, رنگی شاهلوط, *rèngué chah bèlout*,
ساحلوطگون *chah bèlout goun*

CHÂTEAU, s m, forteresse, باره, *barè*, a قلعه *qèl'è*, pr t.
qa'l'è, حصار *hèçar*, pr t *hıçar*, — maison où demeure
le seigneur, امارت *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, pl امارات
'èmarat, pr t *'imarat*, t سراي *qonaq*, سراي *saraï*

CHAT HUANT, s m, بوم *boum*

CHÂTIER, v a., عقيب کردن *tèmbih kèrdèn*, عقيب کردن
'ouqoubèt kèrdèn, ناکرا رساندن *bè djèza rèçamidèn*,
— châtié, e, حورده *gouch mal khourde*

CHÂTIMENT, s m, کوسمال *gouch mal*, a عيبه *tèmbih*,
عقبه *'ouqoubèt*, حرا *djèza*

CHATON, s m, d'une bague, نکى *nèguin*, — petit chat,
کوحه *gourbèyé koutchèk*

CHATOUILLEMENT, s m, علعج *ghèlghèdj*, علعج *ghèl-*
ghèljdj

CHATOUILLER, v a, علعج کردن *ghèlghèljdj kèrdèn*

CHATOUILLEUX, se, adj, علعج بدتر *ghèlghèljdj-pèzir*

CHÂTRER, v a, احيه کردن *èkhtè kèrdèn*, — chatré,
احيه *èkhtè*

CHÂTREUR, s m, احيه کننده *èkhtè kounèndè*

CHAUD, e, adj, گرم *guèrm*, a حار *hair*, — de l'eau chaude,
گرم آب *dbé guèrm*, — il fait chaud, هوا گرم *hèva*
guèrm èst

'HAUD, s m V CHALEUR

'HAUDE-PISSE, s f, سورنک *souzenèk*

'HAUDEMMENT, adv, گرم *guèrm*, — tenez vous chaudement,
 دايد را کرم *khoudètan-ra guèrm nègah*
da id, — avec chaleur, بکرم *bè guèrma*, — fig, avec
 aideur, بکرميت *bè-guèrmuyèt*, با حرار *ba hèrarèt*, —
 avec vivacité, با حث *ba hèddèt*

'HAUDIÈRE, s f, دیک نرک *diké bouzourg*, طيان *tian*

'HAUDRON, s m, دیک *dik*, تنگير *tènguiri*

'HAUDRONNIER, IÈRE, s, مسگر *mès guèr*

'HAUFIGE, s m هم *hizoum*

'HAUFIER, v a, گرم کردن *guèrm kèrdèn*, — chauffer de
 l'eau, آب گرم کردن *àb guèrm kèrdèn*, — se chauffer,
 گرم شدن *guèrm choudèn*

'HAUFFERETTE, s f, آتشدان *Atèchdan*

'HAUFOUR, s m, کوره آهکری *kourèyé àhèk-pèzi*

'HAUFOURNIFR, s m, آهکری *àhèk pèz*

'HAUMAGE, s m, نریدن کاهی *bouridèné kah boun*

'HAUNE, s m, کاهی *kah boun*, ساقه کاه *saqèyé kah*, کالی *gah*

'HAUMER, v a, کالی نریدن کاهی *kah boun tchudèn*, کالی نریدن
gah bouridèn

HAUMIÈRE, s f, حانه کالی پوش *khanèyé gah-pouch*, نواره
tèvarè

HAUSSE PIED, s m, پاسه کش *pachnè kèch*

HAUSSE TRAPE, s f, دام *tèlè*, دام *dam*.

HAUSSÉE, s f, levée de terre près d'une rivière, بید ^(۲)
bènd, بند آب *bènd àb*, — milieu d'une rue, d'un chemin
 راه سگرس *rahè sèng fèrch*

CHAUSSEUR, v a. mettre à quelqu'un ses souliers, کفش کشیدن *kèfch pouchanidèn*, — se chausser, کفش کشیدن *kèfch pou-*
chidèn, — chaussé, e, کفش پوشیده *kèfch pouchidè*

CHAUSSES, s f pl, سلوار *chèloar*, pr t *chalvar*

CHAUSSETTE, s f, حجاب *djourab*

CHAUSSON, s m, عربی حسی پا *'èi èq tchiné pa*

CHAUSURE, s f, افزار پا *èfzaré pa*, کفش *kèfch*

CHAUVE adj des 2 g, لعل *lègh sèr*, کحل *kètchèl*

CHAUVE SOURIS, s f, سوسره *chèb pèrè*, a. حقلش *khèf-fach*

CHAUX, s f, آهک *àhèk*, — four à chaux, V CHAUFOUR

CHAVIRER, v n, وارونه شدن *varounè choudèn*

CHEF, s m, tête, سر *sèr*, — fig, qui est le principal, ریش *rich sèfid*, بوزونگ *bouzoung*, a. راس *rè ès*

CHEF D'OEUVRE, s m, منتهی صعب *mountèhar sèn'èt*, کار اوستاد *kar é oustad*

CHEF LIEU, s m, a. مقر حکومت *mèqèrré houkoumèt*

CHEMIN, s m, راه *rah*, a. طریق *tèriq*, pr t *tariq*, pl طرف *ter ouq*, ou *tourouq*

CHEMINÉE, s f, بخاری *boukhari*

CHEMNER, v n., راه رفتن *rah rèftèn*

CHEMISE, s f, پیراهن *pirahèn*

CHEMISSETTE, s f, پشیمند سینه *pich-bèndé sinè*

CHENAPAN, s m, نانکار *na-bè-kar*, pr t. *na-bè-kar*

CHÈNE, s m, درخت بلوط *dèrèkhté bèlout*

CHÈNEAU, s m., درخت بلوط کوچک *dèrèkhté bèlouté koutchèk*

CHENET, s m, پیش دکاری *pich boukhari*

CHENEVIS, s m V CHANVRE

CHENILLE, s f, کرم درحب *kèrmé dèi èkht*

CHENU, e, adj, سفید موی *sefid mouï*

CHER, ÈRE, adj, کران *guèran*, — aimé, a. عزیز 'èziz, pr t 'aziz

CHERCHER, v a., جستجو کردن *djoust ou djou kèrdèn*,
تهدیهش کردن *tèdjèssous kèrdèn*

CHERCHEUR, EUSE, s, حوید *djouyèndè*

CHÈRE, s f, حوراک *khourak*, à طعام *to'am*, pr t *ta'am*,
عدا *ghèda*, عدا *ghèza*, pr t *ghiza*, — bonne chère,
حوب *khouraké khoub*, a اطعمه نعسه *èt'èmyé*
nèficè, pr t *at'imèi nèficè*

CHÈREMFT, adv, à haut prix, کران *guèran*, نعیم کران
bè qèimèté guèran, — tendrement, دل آرد *èz tèhé dèl*,
عزیزانه *'èzizane*

CHÉRIR, v a, دوست داسی *bè ghayèt doust dach*
tèn, عزیز داسی *'èziz dachtèn*, از جان دوست داسی *èz*
djan doust dachtèn, — chéri, e, محبوب *mèhboub*,
عزیز *'èziz*

CHÉRISSABLE, adj des 2 g, دوست داسی *doust dach-*
tèn

CHERTÉ, s f, کرانی *guèran*

CHÉTIF, ve, adj حوار *khar*, a ذلیل *rèzil*, زلیل *zè*
lil, — se dit aussi des enfants, des plantes qui ne
sont pas vigoureux, لکینه *lèkèntè*, پرمرد *pèf-*
mourdè, a. ضعیف *zè'if*, pr t *za'if*, علیل *'èlil*, pr
t *'alil*

CHÉTIVEMENT, adv , misérablement, بظهور مسکین *bè-toouré mèskin*

CHEVAL, s m , اسب *èsp* , — monter à cheval, سوار شدن *souvar choudèn*

CHEVALERESQUE, adj des 2 g , دلیرانه *dèliranè*

CHEVALIER, s m , d'un ordre دارینده سانی *darendèyé nèchan* صاحب سانی *sahèbé nèchan*

CHEVELU, e, adj , درار موی *dèr az moui*

CHEVELURE, s f , موی سر, *mouï sèr*, کسو, *guicou*, زلف, *zoulf*

CHEVET, s m , سرنانی *sèré balin*

CHEVEU, s m , موی سر *mouï sèr*

CHEVILLE, s f , میخ حونی, *mikhé tchoubin* , — du pied, سمالتی *chètalèng*

CHÈVRE, s f , بز *bouz*

CHEVREAU, s m , بزغالہ *bouzghalè*

CHEVREUIL, s m , بز کوهی *bouzé kouhi*

CHEVRIER, s m , بزبان *tchoubané bouz*

CHEVROTINE, s f , صاحمه درسب *satchmèyé droucht*

CHEZ, prép , پیش *pich*, منزل *mènzèl*, خانه *khanè* , — *cha cun est maître chez soi*, خانه خود آواسب *hèr kès dèr khanèyé khoud àgast* , — *chez lui*, پیش او *piché ou*, منزل او *mènzèlé ou*

CHIASSE, s f , چرك فلزآب *tchèrké felèzzat*, ریم معدن *rimé mè'èdèn*

CHICANE, s f , حیلکاری *hilè bazi*, دغلی *dèghèl*

CHICANER, v a., دغلی کردن *dèghèl kèrdèn*

CHICANEUR, RUSE, s , دغل *dèghèl*, حیلکار *hilè-baz* a. مژور *mouzèvèr*, pr t *muzèvoir*

- 'HICHE, adj des 2 g , تښکدست *tèng dèst*, تښککسم *tèng tchèchm*, a بښکل *bèkhl*, حسس *khècis*
 'HICHEMENT, adv , ناچسب *bè tèng tchèchmi*, باحسب *ba khèssèt*
 'HICORÉE, s f , کسناج *kèsnadj*, کاسی *kasni*, هډما *hin-diba*, رادیکه *radikia*
 'HICOTIN, s m , صبر سغطوری *sèbré soqoutouri*
 'HIEN, s m , سک *sèg*, a کلب *kèlb*, — de chasse, بوه *toulè*, سگ سکاری *sègué chèkari*, — chienne, سگي ماده *sègué madè*
 'HIENDENT, s m , سڼک *chètèk*, کورکنا *gour guiah*
 'HIER, v n , رڼدڼ *ridèn*, کړدڼ *fè'èl kèrdèn*
 'HIFFON, s m , کهه *keuhnè*
 'HIFFONNER, v a , froisser, چي انداچي *tchin èndakh tèn*, کړدڼ مډرس *moundèrès kèrdèn*, پلاساندڼ *pèla gandèn*, a اندراس *èndèras*, pr t اندراس *indiras*, — se chiffonner, چي بر داسي *tchin bèr dachtèn*, مډرس *moundèrès choudèn*, — chiffonné, e, چي *tchin bèr dachtè*, مډرس سډه *moundèrès choudè*
 'HIFFONNIER, ière, s , کښدنه جمع *djèm' kounèndeyé keuhnè*, چي کهه *keuhnè tchin*
 'HIFFRE, s m , a رقم *rèqèm*, pr t رقم *raqam*, pl ارقام *èrqam*, pr t ارقام *aqram*, رقم خط *khètté rèmqz*
 'HIFFRER, v a , رقم نوشي *rèqèm nèvèchtèn*, با خط رقم *ba khètté rèmqz nèvèchtèn*
 'HIGNON, s m , پښ سږ *pouchté sèr*, a فعا *qèfa*
 'HIMÈRE, s f , حبال نهوده *khialé bihoudè*, a حبال محال

khialé mouhal, pr t *khayalı mouhal*, حبال ناطل *khialé batèl*, pr t *khayalı batıl*

CHIMÉRIQUE, adj des 2 g, a حای *khialı*

CHIMIE, s f, کیمیاگری *kımia guèrı*, a کیمیا *kımia*

CHIMIQUE, adj des 2 g, a معلق نکیما *moutè'èllèq bè kımia*

CHIMISTE, s m, کیمیاگر *kımia guèrı*

CHINE (pays), ملک حبس *mèmlèketé tchin*, حبس *tchîn*

CHINOIS, E, adj et s, حبس اهل *èhlé tchin*, حبس *tchinı*

CHIO (île), جزیره سافر *djezirèyé saqèz*

CHIPER, v a, ناسدن *qapıdèn*

CHIPOTER, v n, سهیل انکاری کار کردن *bè sèhl èngarı kar kerdèn*

CHIQUENAUDE, s f, تلنگ تلنگ *tèlèng, tèlèngoul*

CHIUER, v n, نونون حوددن *tutun djevidèn*

CHIROMANCIE, s f, علم کف *'èlmé kèff*, pr t *'ilmı kèff*

CHIROMANCIEN, s m, علم کف دانند *danèndèyé 'èlmé keff*, a اهل علم کف *èhlé 'èlmé kèff*, pr t *èhlı 'ilmı kèff*

CHIRURGICAL, E, adj, a حراحی *djèrrahı*

CHIRURGIE, s f, a حراحی *djèrrahı*

CHIRURGIEN, s m, a حراح *djèrrah*

CHIRURGIQUE, adj des 2 g, a معلق نراحی *moutè'èllèq bè djèrrahı*

CHOC, s m, تنه *tènè*, آسیب *âcıb*, a. صدمه *sèdmè*, pr t *sadmè*, pl صدمات *sèdèmat*, pr t *sadamat*

CHOCOLAT, s m, شکولات *chokolat*

CHOEUR, s m, گروه خوانندگان *guerouhé khanèndègan*

CHOIR, v n, *ouftadèn*, رمسى حورس *zèmin khourdèn*

CHOISIR, v a, *bèr guzidèn*, انتخاب کړس *èn-tèkhab kèrdèn*, — *choisi*, e, برگزیده *bèr-guzidè*, برگزیده *bèr guzidè choudè*, منتخب شده *mountèkheb choudè*

CHOIX, s m, برگزیدگی *bèr guzidègui*, انتخاب *èntèkhab*, pr t *intèkhab*

CHOIÉRA, s m, a ونا *vèba*

CHOLFRIQUE, adj des 2 g, گرفتار ونا *guèrèftaré vèba*

CHOMAGE, s m, a تعطیل *tè'ètil*, pr t *ta'til*

CHOMFR, v n et a, تعطیل کړس *tè'ètil kèrdèn*

CHONDRILE, s f, plante, ا مدرس *qèndèroun*, pr t *gan dèroun*

CHOPINE, s f, پیمانہ *pèimanè*

CHOQUANT, e, adj, رنجانده *rèndjanèndè*

CHOQUER, v a, heurter, *tènè zèdèn*, صدمه رس *sèdmè zèdèn*, — fig offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجاندن *rèndjanidèn*, دل آردن *dèl àzourdè kèrdèn*, — se choquer, se heurter, بهمدگر خوردن *bè hèm diguèr khourdèn*, — fig s'offenser, رنجیدن *rèndjdèn*, آزارده خاطر سدن *àzourdè-khatèr choudèn*, — choqué, e, رنجیده *rèndjdè*

CHORION, s m, a مشیمه *mèchimèt*

CHORISTE, s des 2 g, خواننده *hhanèndè*

CHOROIDE, s f, پردۀ چشم *pèrdèyè tchèchm*, a. طبقة العنسی *tèbèqèt oul-'èin*, pr t *tabaqat ul-'aïn*

CHORUS, s m هم آهنگی *hèm àhèngui*

CHOSE, s f, *حسر tchiz, چیزی tchizi, a شى chèi, pl*
أشياء èchia, — bonne chose, خوب حر khoub tchiz, —
veut il quelque chose, آیا چیزی میخواهد aya tchizi
mikhahèd

CHOU, s m, *کلم kèlèm*

CHOUROUTE, s f, *کلم نرسی tourchi kèlèm*

CHOUETTE, s f, *حهد djoughd*

CHOU FLEUR, s m, *کلم کل goul kèlèm*

CHoyer, v a, *موتهد سدس moutèveddjèh choudèn*

CHRESTOMATHIE, s f, a *کتاب مسکبات kètabé mountè-*
khèbat

CHRÉTIEN, NE, adj et s, *نرسا tèrsa, a عیسوی 'icèvi,*
نصرانی mècihi, مسیحی nèsrani

CHRÉTIENNEMENT, adv, *نظر عیسوی bè tèrzé 'icèvi*

CHRÉTIENTÉ, s f, a *عیسویت mèmālèké nèçara, عیسویان*
'icèvian

CHRIST, s m, a *حسرب عسی hèzrèté 'iça, pr t hazrèt-*
'iça, المسيح èl mècih

CHRISTIANISME, s m, *دین عیسوی dîne 'icèvi, مسیحیت*
chèri'ète hèzrèté 'iça

CHRONIQUE, adj des 2 g, a. *مزمین mouzmen, pr t muzmin*

CHRONIQUE, s f, a. *تاریخ tarikh, pl تواریخ tèvarikh*

CHRON QUEUR, s m, *تاریخ نویس tarikh nèvis, a مؤرخ*
mouvèrrèkh, pr t muvèrrikh

CHRONOLOGIE, s f, *علم تاریخ èlmé tarikh nèvici,*
ارمیه سناسی èzmènè chènaci

CHRONOLOGIQUE, adj des 2 g, *معلق بشمار ارمیه mouté'èl-*
lèq bè choumaré èzmènè

CHRONOLOGISTE, s m, تاريخ ارمه تونس *tarikhé èzmènè-nèvis*

CHRONOMÈTRE, s m, ميزان ارمه *mizané èzmènè*, a مقياس الاوقات *mèqias oul-ououqat*, pr t *maqias ul èvqat*

CHUCHOTER, v n, بكوس كسى ففسس كرس *bè gouché kèci fès fès kèrdèn*

CHUCHOTERIE, s f, فسفسس *fèç a fès*

CHUT, interj, خاموس *khamouch*, بس *bès*

CHUTE, s f, رمى حوردن *ouftadèn*, زمين *zèmin khouridèn*

CHYPRE (île), حريرة فرس *djèzirèyè qèbrès*

Ci, adv, ne s'emploie jamais seul, — celui ci, اى *in*,
— ci apres, بعد ارانى *bè'èd ez in*, — ci joint, ci inclus,
در حوب اى كعد *dèr djooufé in kaghèz*, — ci devant,
پس ارانى *pich èz in*, a ساف *sabèq*, pr t *sabiq*

CIBOIRE, s m, a قدح المعدس *qèdèh oul mouqèddès*

CIBOULE, s f, بزار بارة *piazé tazè*

CICATRICE, s f, علامت رحم *nèchanèyè zèkhm*, 'èlamètè *zèkhm*

CICATRISANT, e, adj, رجم السم دهنده *eltiam dèhèndeyè zèkhm*

CICATRISER, v a, رجم السم داس *zèkhm ra èltiam dadèn*, — se cicatriser رجم سم *èltiam choudèn*

CIDRE, s m, نمد سب *chèr abé sib*, نمد سب *nè-bidè sib*

CIEL, pl cieux, s m, آسمان *àsman*, — paradis, بهست *bèhècht*, a دجن *djènnèt*

CIERGE, s m, سمع مومى *chèm'è moum*

CIGALE s f, حرواسك *djervacèg*, ou *djèrvacèk*, حرد
djèzd

CIGARE, s m, صغار *sighar*

CIGOGNE, s f, لعلاف *lèqlaq*, لکلک *lèklèk*

CIGUE, s f, سوكران *choukran*, ا طحمی *tèhma*

CIL, s m, موه *moujè*, مرکان *moujègan*, ا حعی *djèfn*

CILLEMENT, s m, بهم نسسی جسم *bè hèm bèstèné*
tchèchm

CILLER, v a, جسم بهم نسسی *tchèchm bè hèm bèstèn*

CÎME, s f, سر *sèr*, کلّه *kèlle*

CIMENT, s m, انداو *èndav* كل *guel*, حارو *tcharou*

CIMENTER, v a, بکل اندودن *bè guèl èndoudèn*, حارو
tcharou malidèn, — fig, lier affermir, محکم
meuhkem kèrdèn, مسد کردن *mouchèiyèd kèrdèn*,
موتد کردن *mou'eiyèd kèrdèn*

CIMETERRE, s m, دسسه *dechnè*

CIMETIÈRE, s m, کورستان *gourèstan*, a قبرستان *qèb-
rèstan*

CINABRE, s m, سكر *chenguerf*, زندجرف *zèndjèrf*

CINQ, adj num, پنج *pèndj*, a حمسه *khèmsè*

CINQUANTAINE, s f, بعدر پيکاه عدد *bè qedré pèndjah*
'èdèd

CINQUANTE, adj num, پيکاه *pèndjah*

CINQUANTIÈME, adj des 2 g, پيکاهم *pèndjahoum*

CINQUIÈME, adj des 2 g, پيکهم *pèndjourn*

CINQUIÈMEMENT, adv پيکهمی *pèndjournin*, a حامسه
khamècèn

CINTRE, s m, گنبد *goumbèd*

CINTRER, v a, كيندى ساحتى *goumbèdi sakhtèn*, —
cintré, e, كيندى *goumbèdi*

CIRAGE, s m action de cirer, موم مالى *moum mali*, — de
chaussure, ريك كفس *rèngué kèfch*

CIRCASSIEN, NE, adj, حركس *tchèr kès*

CIRCONCIRE, v a, حيه كردن *khètnè kèrdèn*, — circon-
cis, e, حيه سده *khètnè choudè*

CIRCONCISION, s f, a حيه *khètnè*, حالى *khètan*, pr t
khitan

CIRCONFÉRENCE, s f, a دور *doour*, دائره *daire*

CIRCONLOCUTION, s f, كوردس كلام *guèrdiché lèlam*, a.
تطويف الكلام *tètouf oul lèlam*

CIRCONSCRIRE, v a, حد كداسى *hèdd gouzachtèn*, محدود
mèhdoud kèrdèn, — circonscrit, e, a حدود
mèhdoud

CIRCONSCRIPTION, s f, a تديد *tèhdid*

CIRCONSPÉCT, E, adj, حرم *ba hèzm*, با احده *ba èhtiat*

CIRCONSPÉCTION, s f, a حرم *hèzm*, احسان *èhtiat*

CIRCONSTANCIER, v a, به تفصيل بيان كردن *bè tèfsil beyan*
kèrdèn

CIRCONSTANCE, s f, a حالى *halèt*, حالى *hal*, كفتب
kèsfyèt, pl كفتاب *kèsfyat*

CIRCONVENIR, v a, مسيه كردن *mouchtèbèh kèrdèn*, —
circonvenu, e, مسيه سده *mouchtèbèh choudè*

CIRCONVENTION, s f, فريب *fèrib*, a اسباب *èchtèbah*, pr
t ichtibah, عى *ghèbn*, pr t *ghabn*

CIRCONVOISIN, E, adj, a اطراف *ètraf*, — Les pays cir-
convoisins, a ممالك اطراف *mèmalèké ètraf*

- CIRCUIT, s m, پیرامون *piramoun*, a دور *doour*, pr t *dèvr*
- CIRCULAIRE, adj des 2 g, گهرده *guèrd*, گهرده *guèrdè*, a اعلام مسددر *moustèdîn*, — subst, une circulaire, نامه *d'èlam namè*
- CIRCULAIREMENT, adv, گرداگرد *guèrd-a guèrd*
- CIRCULATION, s f, گردش *guèrdèch*, آمدوسد *àmèd o- choud*, آمدورفت *àmèd o ref*, a تردد *tèrèddoud*
- CIRCULER, v n, گردش *guèrdèch kèrdèn*, آمدورفت *àmèd o ref kèrdèn*
- CIRE, s f, موم *moum*
- CIRÉ, e adj, a مستع *mouchèmmè'*, pr t *mouchamma'*
- CIRER, v a, موم اندردن *bè moum èndoudèn*, — les souliers, کفش سیاه کردن *kəfch siəh kèrdèn*, ou رنگ زدن *ɾəng zèdèn*
- CIRQUE, s m, اسب بازی *esp bazi*, میدان *mèidan*, سرک *en que*
- CISEAU, s m, instrument pour travailler le bois, اسکنه *èskènè*
- CISEAUX, s m pl, t دغی *qatchi*, a معراض *mègraz*, pr t *migras*
- CISELER, v a, کنده کاری کردن *kèndè kar ɾ kèrdèn*, متب *mounebbèt kèrdèn*
- CISELET, s m, اسکنه کوچک *èskènèyè koutchèk*
- CISELEUR, s m, کار کنده *kèndè kar*, متبکر *mounebbèt-guèr*
- CISELURE, s f, کنده کاری *kèndè kari*, a متب *mounebbèt*
- CISTE, s m, درجی لاس *dèrèkhtè ladèn*
- CITADELLE, s f, ارک *èrk*

- CITADIN, E, adj, a سهرى *chèhri*
- CITATION, s f, en justice, a حكم احضار *heukmé èhzar*,
— citation d'un livre, a ذكر قول *zèkré qooul*, حرف
شهادت *hèrfé chèhadèt*, a ايراد *irad*
- CITÉ, s f, a سهر *chèhri*, pr t *chèhir*, a مدينة *mèdine*
- CITER, v a, en justice احضار کردن *èhzar kèrdèn*, — une
parole ذکر کردن *zèkr kèrdèn*, — cité, e, ذك سده *zèkr*
choudè, a مد کور *mèzkour*, pr t *mèzkiour*
- CITÉRIEUR, E, adj, ابى طرى *in tèrèfi*
- CITERNE, s f, حاه آب باران *tchahé àbé baran*
- CITOYEN, NE, s, a اهل بلد *èhlé bèlèd*, سهرى *chèhri*
- CITRON, s m, ليمو *limou*
- CITRONNÉ, E, adj, مره ليمو *darèndèyé mèzèyé limou*
- CITRONNIER, s m, درخت ليمو *der ekhté limou*
- CITROUILLE, s f, کدو *kèdou*
- CIVET, s m, فسكان حرکوس *fècèndjané khèr gouch*
- CIVETTE, s f, زباد *zèbad*, — se dit aussi de la substance
qu'on tire de cet animal, a عرق زباد *'èrèqé zèbad*,
عالمه *ghalè*
- CIVIL, E, adj, a عبر نظام *ghèiré nèzam*, — guerre
civile, حى داخله *djèngué dakhèlè*, — courtois, با
ادب *ba èdèb*, نوازى کار *nèvazèch kar*, a موقت *mou èd-*
dèb, — autorités civiles, a اعلى سهر *'è'yané chèhr*,
حکومتى بلد *houkoumèté bèlèdè*, pr t *hukioumèti*
bèlèdè
- CIVILEMENT, adv, a عرسما *ghèiré rèsmén*, pr t *ghafr*
rèsmén, — avec civilité, با ادب *ba èdèb*, ادبانه *èdèbandè*
- CIVILISATION, s f, تربى اخلاق *tèrbiyètè èkhlaq*, a.

- mèdènyèt*, مدنتب *tèrbuyèt oul èkhlag*
CIVILISER, v a, *tèrbuyèt kèrdèn*, — civilisé,
 e, *tèrbuyèt yafte* مدنتب يافت
CIVILITÉ, s f, *nèvazèch*, ا. ادب *èdèb*
CIVISME, s m, a. *houbb-oul vètèn*, حت الوطنى, pr t *hubb-
 ul vatan*
CLABAUDAGE, s m, *sèdai sègan*, صدای سگان, — fig *فرياد
 عب feriadé 'èbès*
CLABAUDER, v n, aboyer, v ce mot, — au fig *فرياد
 عب 'èbès fèriad kèrdèn*
CLABAUDÉUR, EUSE, s *bihoudè fèriad koun* نبوده فرياد کى
CLAIR, E, adj, lumineux, *dèl èkhchan*, درخشان, a *bèrraq*, — qui reçoit beaucoup de jour, روسى *roou-
 chèn*, — transparent, a *chèffaf*, شفاف, — fig, *آسکار
 àchkar*, اسکار, pr t *àchikar*, معلوم *mè èloum*, معلوم, pr t *ma'-
 loun*, واضح *vazèh*, واضح, pr t *vazih*, — qui n'est pas trou-
 ble, a. *saf*, صاف, *zoulal* زلال
CLAIREMENT, adv, روسى *roouchen*, اسکارا *àchkar a*, واضح *a*,
vazèh, واضح, pr t *vazih*
CLAIRE VOIE, s f, *pèndjèrè* پنجره
CLAIRON, s m, *chèipour* سپور
CLAIRVOYANT, E, adj, *dèqiq bin*, دى دى بى, با بصيرت *ba-
 bècìret*, معتبر *moutèbèssèr*, معتبر, pr t *mutèbassir*
CLAIRVOYANCE, s f, a *bècìn èt* بصيرت
CLAMEUR, s f, *fèriad*, فرياد, *fèghan* فغان
CLANDESTIN, E, adj, *nèhan*, نهان, زير پرده *zire pèrdè*, ا
khèfi, محفى, محفى *mèkhfi*, محفى, محفى *pr t makhfi*, محفى
mèktoum مكنوم

CLANDESTINEMENT, adv, پنهان *pènhàn*, a جمعاً *khèfièn*

CLAPIER, s m, سوراخ حرکوش *sourakhé khèr-gouch*

CLAPIR, v n, میل حرکوش صدا کردن *mèslé khèr gouch sèda kèrdèn*

CLAAQUE, s f, سلی *sılı* (vulg *sillè*), طمادحه *tèpantchè*

CLAQUEDENT, s m, لافین *laf zèn*, pr t *lafazan*

CLAQUEMENT, s m, des dents, دندان بهم رن *dèndan bè-hèm zèden*, — des mains, دست بدست رن *dèst bè-dèst zèden*

CLAQUEMURER, v a, حس کردن *hèbs kèrdèn*

CLAQUER, v n, حاك حاك کردن *tchak tchak kèrdèn*, تراك *terak kèrdèn*, — v a سلی رن *sılı* (ou *sillè*) *zèden*, طمادحه رن *tèpantchè zèden*

CLARIFICATION, action de clarifier, پالودن *paloudèn*

CLARIFIER, v a, صاف کردن *saf kèrdèn*, پالودن *paloudèn*

CLARINE, s f, رنک *zèng*

CLARINETTE, s f, سربا *sourna*, کلارینت *clarinetti*

CLARTÉ, s f, روسدئی *roouchènayı*, روسی *roouchèni*, a نور *nouı*, صبا *zia*

CLASSE, s f, راسمه *rastè*, رسمه *èstè*, a صعه *tèbèqè*, pr t *tabaqa*, pl صعات *tèbèqat*, pr t *tabaqat*, پانه *payè*, a ربه *outbè*, pr t *rutbè*, مربيه *mèrtèndè*, — école, مدرسه *midrèce*, — en classe وب درس *vèqté dèrs*

CLASSEMENT, s m action de classer V ce mot et CLASSIFICATION

CLASSER, v a, پانه پانه رنيد دادن *payè bè payè tèrtib dadèn*

CLASSIFICATION, s f, a انظام نكسب مراتب *èntèzame bè-
hècèbè mèi atèb*

CLASSIQUE, adj des 2 g , شابل اعتبار *chayané d'ètèbar*, a
معر *meu'etèber*, pr t *mu'tèber*

CLAUDICATION, s f, لنگیدن *lènguidèn*

CLAVECIN, s m V PIANO

CLAYON, s m, سد *sèbèd*

CLAYONNAGE, s m, سار سار *sèbèd sazi*

CLEF, ou CLÉ, s f, کلید *klid*, t اچار *atchar*

CLÉMENGE, s f, مهربانی *mèhrèbani*, a مرحمت *mèrhèmèt*,
pr t *mo hamet*

CLÉMENT, e, adj, مهربان *mèhrèban*

CLERC, s m, کسب *kèchich*

CLERGF, s m, ارکان دین *èrkané din*, زمره کسبان *zoum
rèyé kechichan*

CLÉRICAL, e adj, کسبی *kechichi*

CLÉRICALEMENT, adv, کسبانه *kèchichanè*

CLIENT, e, s, حریدار *khèridar*, a مسری *mouchtèr*, pr
t *muchter*, — celui qui confie ses intérêts à un avo-
cat, a موکل *mouvèkkèl*, pr t *mucl kil*

CLIENTÈLE, s f, a مسری *mouchtèr*, ط ل *talèb*, pr t.
talib, pl طالبان *talèban*, pr t *taliban*

CLIGNEMENT, s m, هم نسبی چشم *bè hèm bèstèné
tchechm*

CLIGNER, v a, هم نسبی چشم *bè hèm bèstèné tchèchm*

CLIGNOTEMENT, s m, حرکت مریه *hèrèkètè moujè*

CLIGNOTER, v n, حرکت دادن مریه *moujè ra hèrèkèt
dadèn*

- CLIMAT, s m, آب و هوا *âb o hêva*, a اقلیم *êqlim* pr t *iqlim*, pl اقلیم *êqalim*, — climat chaud, گرم سیر *êqlimé guèrm sir*, — le climat de ce pays ci, آب و هوای این مملکت *âb o-hêvai in mêmlekèt*
- CLIN D'OEIL, s m, a طرفه انعی *tourfèt oul 'èin*
- CLINQUANT, s m, کلانسون *goulabètoun*, — fig, de mauvais aloi, رونی بی اصل *roounèqé bi èsl*
- CLIQUE, s f, a زمرة *zoumrè*, pr t *zumrè*, گروه *guerouh*, pr t *gurouh*
- CLIQUETER, v n, حكاك كردن *djèrènguidèn*, *tchèlat:hak kèrdèn*
- CLIQUETIS, s m, حكاك *djèrèng*, *tchèkatchak*, pr t *tchakatchak*
- CLITORIS, s m, حلاخه *tchèltchèlè*, خروسك *khouroucèk*, خروسه *khouroucè*, a بنظر *bènzèr*, pr t *banzar*
- CLIVER, v a, دو نیم کردن الماس *dou nim kèrdèné èlmas*, بريدن الماس *bouridèné èlmas*
- CLOAQUE, s m, راه آب *rahé âb*, a قنات *qènat*, pr t *qanat*, pl واب *qènèvat*, pr t *qanavat*
- CLOCHE, s f, زنگ *zèng*, a ناقوس *naqous*
- CLOCHER, v n, لنگیدن *lènguidèn*
- CLOCHER, s m, برج ناقوس *bourdjé naqous*
- CLOCHETTE, s f, زنگوله *zèngoulè*
- CLOISON, s f, سعه *tighè*
- CLOISONNER, v a, سعه کردن *tighè kèrdèn*
- CLOÎTÉE, s m, a دیر *dèir*, a صومعه *sooumè'dè*, pr t *savma'd*
- CLORE, v a, بسته شدن *bèstèn*, — clos, close, بسته *bèstè choudè*, بسته *bèstè*, a مسدود *mèsdoud*

- CLOTURE, s f, enceinte, چپر *tchèpèr*, — action de terminer, a حم *khètm*, انمام *ètman*, pr t *itman*
- CLOU, s m, منج *mikh*, — de girofle, مياك *mikhèk*
- CLOUER, v a, منج *mikh zèdèn*, كيندن *kibiden*
koubiden
- CLOUTERIE, s f, fabrique de clous, كارحاده منج *kar kha-neyc mikh*, — commerce de clous, منج رسي *mikh ferouchi*
- CLYSTERE, s m, a اماله *èmalè*, حقه *hoqnè* pr t *hoqua*
- CLYSTÉRISER, v a, كرس اماله *èmalè kèrden*
- COACCUSÉ, e, adj, هميهب *hèm teuhmet*
- COACTIF, IVE, adj, زور كنده *zour kounèndè*, a محبر *moudj bèr*, pr t *mudjbir*
- COACTION, s f, a حر *djebr*
- COADJUTEUR, TRICE, s, a ملارم *moulazèm*, pr t *mulazim*
- COAGULATION, s f, انسيكي *èmbèstègui*, a ادحام *èndjè mad*, pr t *indjmad*
- COAGULER, v a, انسيه كرس *èmbèstè kèrdèn*, — coagulé, e, انسيه سده *èmbèstè choudè*, انسيه *embèstè*, a مومده *moundjèmèd*, pr t *mundjèmid*
- COALESCENCE, s f, a امراج *èmtèzadj*, pr t *imtizadj*
- COALISER (SE), v pron, پيمان نگانكي سمي *pèimané yèganègui bèstèn*, اتعال كرس *èttèfaq kèrdèn*, — coalisé, e, a. متمعى *mouttèfèq*, pr t *muttèfèq*
- COALITION, s f, نكپيمانى *yèk pèiman*, a اتعال *èttèfaq*, pr t *ittifaq*
- COASSEMENT, s m, وري صدای *sèdai vèzèq*

- COASSER, v n , صدا کردن *sèda kèrdèné vèzèq*
- COCARDE, s f , کلاه *nèchané koulah*
- COCASSE, adj des 2 g , نامر *ba mèzè*, a. عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عرب *ghèribè*, pr t *gharibè*
- COCHFNIÏLE, s f , فرمر *qèimèz*
- COCHER, s m , کالسکچی *kalèskèdjı*
- COCHON, s m , حوک *khoul*, کرار *gouraz*, a. حبر *khènzır*, pr t *khınzır*, pl حمار *khènazır*
- COCHONNERE, s f , a p اداری *èdbarı*, a. کساب *kèçafèt*
- COCO, s m fruit, حور هندی *djoouzé hèndı*, نارچیل *nardjıl*
- COCON, s m , بلبه *pılè*
- COCOTIER, s m , درج نارچیل *dèrèkhté nardjıl*
- COCTION, s f , a p صبح غذا *nèzdjé ghèza*, pr t *nazdjı ghada*
- COCU, s et adj m , فلیس *qèltèban*, a. دتوب *dèıyous*, vulg دتور *dèıyouz*
- COCUFIER, v a , دتور کردن *dèıyouz kèrdèn*
- CODE, s m , قانون نامه *qanoun namè*
- CODICILE, s m , a صمیمه و صتب *zèımimèyé vècıyèt*, pr t *zamimèı vacıyèt*
- CODONATAIRE, s et adj , سر یک در همه کردن *chèrik dèr hıbè kèrdèn*
- COERCIBLE, adj des 2 g , تحکاش پذیر *goundjayèch-pèzur*
- COERCITIF, IVE, adj , زوری *zourı*, a. قهری *qèhrı*, pr t. *qahrı*
- COERCITION, s f , زور *zour*, pr t *zor*, a. قهر *qèhr*, pr. t. *qahı*

COEUR, s m, دل *dèl*, a. قلب *qèlb*, pr t *qalb*, pl قلوب *gouloub*, — par cœur, اَرَبَر *èz bèr*

COEXISTENCE, s f, در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud boudèn*

COEXISTER, v n, در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud bouden*, با هم موجود بودن *ba hèm mooudjoud boudèn*

COFFIN, s m, زنبیل *zèmbil*

COFFRE, s m, a صندوق *sèndouq*, pl صناديق *sènadıq*, — coffre fort, صندوق پول *sèndouqé poul*

COFFRER, v a, fig, mettre en prison, حبس کردن *hèbs kèrdèn*

COFFRET, s m, صندوقچه *sèndouqtchè*

COGNASSIER, s m, درخت نه *dèrèkhté bèh*

COGNÉE, s f, طبر *tèbèr*

COGNER, v a, کوبیدن *koubidèn*, زد *zèdèn*

COHABITATION, s f, همسینی *hèm-nèchinı*

COHABITER, v n, همسینی بودن *hèm nèchin boudèn*

COHÉRENCE, s f, پیوستگی *pèivèstèguı*, a. ارتباط *èrtèbat*, pr t *irtıbat*, اتصال *ètlècal*, pr t *ittıcal*

COHÉRENT, TE, adj, پیوسته *pèivèstè*, a. متصل *mouttècèl*, pr t *muttacı*

COHÉSION, s f V COHÉRENCE

COHORTE, s f, corps d'infanterie, گروه سربازان *guerouhé sèr-bazan*

COHUE, s f, اَرْدحام *èzdèham*, pr t *ızdıham*

COI, COITE, adj, آرام *āram*, آسوده *āşoudè*, a. راحت *rahèt*, pr t *rahat*

JOIFFE, s f, كسويوش *guïçou pouch*, سراعوس *sèraghouch*,
سراکوح *sèragoudj*

JOIFFER, v a., سر آراسين *sèr ârastèn*

JOIFFEUR, s m, سرآرا *sèr âra*, مّسّاطه *mèchchatè*, pr t.
mèchchata

JOIN, s m, کچ *koundj*, کوسه *gouchè*

JOÏNCIDENCE, s f terme de géométrie, a نلاق *tèlaqı*, النقا
èltèqa, pr t *iltıqa*, — la coïncidence de deux lignes,
a نلاق خطى *tèlaqı khèttèm*, dans le langage ordi
naire, a وحدة الوقت *vèhdèt oul vèqt*, pr t *vahdèt
ul vaqt*

JOÏNCIDENT, e, adj, en géométrie, a ملاقى *moutèlaqı*,
— dans le langage ordinaire, simultané, arrivé dans
le même temps, هر دو محصور يك وقت *her dou mèhsour
bè yèk vèqt*, وقوع واحد *dèr vèqté vahèd
veqou' yaftè*, a واحدی الوقت *vahèdı oul vèqt*

JOÏNCIDER, v n, terme de géométrie, en parlant des lignes,
ملاقى بودى *moutèlaqı boudèn* (ou سدن *choudèn*), —
dans le langage ordinaire, en parlant des événements
qui arrivent en même temps, در وقت واحد واقع سدن
dèr vèqté vahèd vaqè' choudèn.

JOING, s m, نه *bèh*

JOÏT, s m, گایش *gayèch*, گان *gan*

JOL, s m, t يک نه *yèkhè* ou نه يک *yèkè*, p گریبان *guèriban*,
— il signifie aussi cou. V ce mot.

JOLÈRE, s f, حشم *khèchm*, a عظ *ghèiz*, pr t. *ghaiz*,
عصب *ghèzèb*, pr t *ghazab*, — il est en colère, خشياک
khèchmnak èst

COLIQUE, s f, پىچ سىكم *pitché chékém* بىرنىش *bèrnich*, a
قولنج *qoulèndj*, pr t *qouloundj*

COLLABORATEUR, TRICE, s, همكار *hèm-kar*, شىرك كار *chè-
riké kar*

COLLABORATION, s f, شىرك كار *chèrakèt dèr kar*

COILAGE, s m, action de coller, چسبىدىكى *tchèspidègui*

COLLATÉRAL E, adj, a, عى الكلاله *'èn èl kèlalèt*

COLLATION, s f, léger repas, نىم حاسب *nim-tchacht*, —
comparaison d'une copie avec l'original, a معانله *mou-
qabèlè*

COLLATIONNER, v n, faire une collation, چاسب كرىن *tchacht kèrdèn*, — v a, comparer une copie avec l'ori-
ginal, معانله كرىن *mouqabèlè kèrdèn*, — collationné, e,
معانله سده *mouqabèlè choudè*

COLLE, s f, سىرىسم *sèrichoum*, يىلەم *yèlèm*

COLLECTIF, IVE, adj, a, اسم الجمع *èsm oul djèm'*, جامع
djamè' pr t *djami'*

COLLECTE, s f, مالىات جمع كرده *malhaté djèm' kèrdè*

COLLECTEUR, s m, تەحصىلدار *tèhsil-dar*

COLLECTION, s f, a, مجموعه *mèdj-mou'è*

COLLECTIVEMENT, a, جەمئىيە *mèdj-mou'èn*

COLLÈGE, s m, مەكتەپ خانە *mèktèb khanè*, دىسىيى *dèbèstan*,
a, مەدرىسە *mèd'ècè*, pl مدارس *mèdarès*, pr t *mè-
darès*

COLLÈGIEN, s, m, شاكرد *chaguèrd*, pr t *chaguird*, a.
تەلمىز *tèlmiz*

COLLÈGUE, s m., همىشأن *hèm-choughl*, همىشأن *hèm-
chè'èn*

- COLLER, v a, چسپاندن *tchèspandèn*, چسپاندن *tchèspandèn*, — se coller, چسپیدن *tchèspidèn*, — collé, e, چسپیده *tchèspidè*
- COLLET, s m, کربان *guèriban*, t نکه *yèkhè* ou نغه *yèkè*
- COLLETER, v a, کرفس *yèkhè guèrètèn*
- COLLIER, s m, کردن بند *guèrdèm bènd*, — en parlant des chiens, a قلاده *qèlladè*, pr t قیلاده *qilladè*, طوق *toouq*, pr t تاق *taq*, pl اطواق *atvaq*
- COLLINE, s f, پشته *pouchtè*, تپه *tèpè*
- COLLISION, s f, تهنه *tènè*, a صدمه *sèdmè*, pr t سادمه *sadmè*, مصادمه *mouçadèmè*, تصادم *tèçadoum*
- COLLOQUE, s m, گفتگو *goft gou*, a مکالمه *moukalèmè*, pr t مکالمه *mukialèmè*
- COLLOQUER, v a, mettre en une place, در حی گذاشتن *dèr djai gouzachtèn*, — classer les créanciers dans l'ordre où ils doivent être payés, تعمیر طلبکاران را بوسیله *dèftèrè tèlèb ka an ra nèvèchtèn*, — on dit aussi colloquer un soufflet, سلی زدن *sili* (ou *sillè*) *zèdèn*
- COLLUDE, v n, در فریب کسی اتغای کردن *dèr fèribé kèci èttèfaq kèrdèn*
- COLLUSION, s f, در فریب کسی اتغای *èttèfaq dèr fèribé kèci*
- COLLUSSOIRE, adj des 2 g, فریب امر با اتغای عمر *fèrib-amizé bè èttèfaqé ghèir*
- COLLUSSOIREMENT, adv, از روی فریب با اتغای عمر *èz roui fèrib bè èttèfaqé ghèir*
- COLLYRE, s m, سرمه *sourmè*, *surmè*
- COLOMBE, s f, کبوتر *kèboute*, pron vulg *kèftèr*

- COLOMBIER, s m, کبوتر خانه *kèbouter khanè*
 COLONEL, s m, سرهنگ *sèrhèng*
 COLONIE, s f, a مهاجرى *muhadjèrin*, نواقل *nèvaqèl*, pr
 t *nèvaqil*, قبيله *qabilè*
 COLONNADE, s f, راسم سبون *rastèyé sètoun*
 COLONNE, s f, سبون *sètoun*
 COLONNETTE, s f, سبون بارىك *sètouné barik*
 COLOPHANE, s f, حسبله *hècènlèbè* (vulg), a راسنج *ra-*
tiànèdj, راسنج *ratinèdj*
 COLOQUINTE, s f, a حنظل *hènzèl*, pr t *hanzal*
 COLORER, v a, رنگ کردن *reng kèrdèn*, رنگ زدن *rèng*
zèdèn, — se colorer, رنگى شدن *rènguïn choudèn*,
 — coloré, e, رنگى *rènguïn*
 COLORIER, v a V COLORER
 COLORIS, s m, رنگ *reng*, pr t *rènk*
 COLORISTE, s m, a نغاس *nèqqach*, pr *naqqach*
 COLOSSAL, e, adj, بى عاىب درىك *bè ghayèt bouzourg*, كوه پىكر
kouh pèikèr, a عظم الهىكل *'èzim oul hèikèl*, pr t
'azim ul hèikèl
 COLOSSE, s m, a حسىم الهىكل *sourètè djècim oul*
hèikèl, pr t *sourètè djècim ul hèikèl*
 COLPORTAGE, s m, دىب فروسى *dèst ferouchi*
 COLPORTER, v a, دىب فروسى کردن *dèst ferouchi*
kèrdèn
 COLPORTEUR, s m, دىب فروش *dèst ferouch*
 COMBAT, s m, حىك *djèng*, pr t *djènk*, كارزار *nèbèrd*,
kar-zar, a هىدا *hèidja*, محاربه *mouharèbè*, pl
mouharèbat

COMBATTANT, *a* حىڭ كىندە *djèng kounèndè*, *a* مبار, *mou-barèz*, *pr t mubariz*, *pl moubarezan*, *pr t mubarizan*, محارب *mouharèb*, *pr t muharib*, *pl mouharèbin*, *pr t muharibin*

COMBATTRE, *v a*, حىڭ كىندى *djènguidèn*, حىڭ كىردى *djèng kèrdèn*, محاربه كىردى *mouharèbè kèrdèn*

COMBIEN, *adv*, چىڭ *tchènd*, چىڭ *tchè qèdr*

COMBINAISON, *s f, a* توفىق *tooufiq*, *pr t tèvfiq*, — *en chimie*, *a* تىركىب *tèrkib*

COMBINER, *v a*, بىھىڭىر مۇادى كىردى *bè hèm diguèr mou-vafèq kèrdèn*, — *fig* بىھىڭىر كىردى *tèmhid kèrdèn*, — *combiné, e*, *arrangé*, تىرتىب سىڭ *tertib choudè*, — *terme de chimie*, *a* مۇرىك *mourèkkèb*

COMBLE, *adj des 2 g*, مالا مال *mal a mal*, پۇر *pour*, لىڭ رىز *lèb riz*, — *s*, مۇنئەھا *mountèha*

COMBLER, *v a*, پۇر كىردى *pour kèrdèn*, لىڭ رىز *lèb riz* كىردى *kèrdèn*, مالا مال كىردى *mal a mal kèrdèn*

COMBUSTIBLE, *s m*, سۇخىي *soukhtèni*, ھىم *hizoum*

COMBUSTIBLE, *adj des 2 g*, سۇخىي *soukhtèni*, قانل *qabèlé soukhtèn*

COMBUSTION, *s f*, سۇخت *soukht*, سوزىش *souzèch*, *a* اھتراف *èhtèraq*, *pr t ihtiraq*

COMÉDIE, *s f*, تەڭلىد تارى *tèqlid bazi*, *a* تەمەسە *tè-macha*

COMÉDIEN, *NE, s, a* مۇڭىلە *mouqèllèd*

COMESTIBLE, *adj des 2 g et s*, خۇردى *khourdən*, زاد *zad*, توشە *touchè*, *a* مەكۇل *mè'èkoul*, *pr t ma'kioul*, *pl* مەكۇلات *mè'èkoulat*, *pr t ma'kioulat*

COMÈTE, s f, سيارۀ دمدار *sètarèyé doum dar*

COMIQUE, adj, اڭڱر *khèndè ènguiz*

COMIQUEMENT, adv, اڭڱرانہ *khèndè ènguizanè*

COMITÉ, s m, اڪمى مخصوص *èndjoumèné mèkhsous, a.*
مجلس خاص *mèdjlcé khass, pr t mèdjlic khass*

COMMANDANT, s m, کونوال *koutval*, فرمانبرما *fèrman fèrma*,
ا حاکم *hakèm, pr t hakim*, — celui qui commande
l'armée, سرکردہ فوج *sèr kèrdèyé qouchoun*, سپاہ
sèr kèrdèyé sèpah

COMMANDE, s f, سفارش *sèfarèch*

COMMANDEMENT, s m, فرمان *fèrman*, ا حکم *heukm, pr t*
hukm, امر *èmr*

COMMANDER, v a, فرمودن *fèrmoudèn*, حکم کردن *heukm*
kèrdèn, — commander quelque chose, سفارش کردن
sèfarech kèr dèn, — commandé, e, a محکوم *mèhkoum*,
pr t mahkioum, — en parlant d'objets commandés,
سفارش شد *sèfarèch choudè*

COMMANDERIE, s f, تریول *trioul*, ا رعامہ *zè'âmèt*

COMMANDEUR, s m, صاحب تریول *sahebè trioul*

COMMA'DITAIRE, s m, سربک بالمصارفہ *chèrik bèl mouza-*
rèbè

COMMANDITE, s f, سراكب بالمصارفہ *chèrakèt bèl mouzarèbè*

COMME, adv, مانند *manènd*, حوس *tchoun*, ا میل *mèsl*,
pr t misl

COMMÉMORATION, s f, یاد *yad*, یادگار *yad-gar*, *pr t yad-*
guar

COMMÉMORATIF, ive, adj, یاد آور *yad àvèr*, یاد آورندہ
àvèrèndè

COMMENÇANT, E, s, ساکن تازە *tazè chaguèrd*, نوامروز *noeu-âmouz*

COMMENCEMENT, s m, آغاز *âghaz*, ابتدا *êbtêda*, pr t *ibtida*, شروع *chourou'*

COMMENCER, v a, آغاز کردن *âghaz kèrdèn*, ابتدا کردن *êbtêda kèrdèn*, شروع کردن *chourou' kèrdèn*

COMMENSAL, s m, pl commensaux, همسفره *hèm soufrè*, pr t *hèm sofra*

COMMENT, adv, چگونه *tchè gounè*, طور *tchè toeur*,
— comment vous portez vous? احوال شما چه طور است *êhvalè chouma tchè toour èst*, — comment fera t il?
ت چگونه خواهد کرد *tchè gounè khahèd kèrd*

COMMENTAIRE, s m, a شرح *chèrh*, تفسیر *tèfsir*, pl
تفسیرات *tèfsirat*

COMMENTATEUR, s m, کننده شرح *chèrh kounèndè*, a
مفسر *moufèssèr*, pr t *mufèssir*, شارح *charèh*, pr t
charèh

COMMENTER, v a, شرح کردن *tèfsir kèrdèn*,
chèrh kèrdèn, — commenté, e, a مسروح *mèchrouh*

COMMERÇANT, s m, بازرگان *bazèrgan*, pr t *bazarguan*, a
تاجر *tadjèr*, pr t *tadjir*, pl تاجران *touddjar*

COMMERCE, s m, داد و ستد *dad o-sètèd*, a تجارت *tè-
djaret*

COMMERCIAL, E, adj, a تجاری *tèdjareti*, تاجری *tadjèri*

COMMERCIALEMENT, adv, تجاری *èz roui tèdjareti*

COMMÈRE, s f, زن سخی *zènè soukhèn tchin*

COMMETTANT, s m, وکیل کننده *vèkil kounèndè*, a موکیل
mouvèkkèl, pr t *muvèkkil*

COMMETTRE, v a, کردن *kèrdèn*, مرتکب شدن *mourtèkèb*
choudèn, — commettre un adultère, زنا کردن *zèna*
kèrdèn, مرتکب زنا شدن *mourtèkèbè zèna choudèn*

COMMIS, s m, نویسنده *nèvicèndè*, a کاتب *katèb*, pr t
kriatib

COMMISÉRATION, s f, a شعیب *chèfèqèt*

COMMISSAIRE, s m, a مأمور *mè'èmour*, ماسر *moubachèr*,
 pr t *mubachir*, صابط *zabèt*, pr t *zabit*

COMMISSION, s f, سعارش *sèfarèch*

COMMISSIONNAIRE, s m, کماسه *goumachètè*, a مأمور *mè'è*
mour, عامل *àmèl*, pr t *'àmil*

COMMODE, s f, گیسکه دولاب فرنگی *doulabè frèngui*, گیسکه
guèndjè

COMMODE, adj des 2 g, آسوده *âsoudè*, a راحت *rahèt*,
 pr t *rahat*

COMMODITÉ, s f, آسودگی *âsoudègui*, a استراحت *èstèra-*
hèt, pr t *istirahat*, — les lieux d'aisance, آبز *âb riz*,
 a مبرز *mebrèz*, حلا *khèla*

COMMODÉMENT, adv, a راحت *rahèt*, pr t *rahat*

COMMOTION, s f, تکان *tèkan*, a اضطراب *èztèrab*, pr t
iztirab

COMMUER, v a, حاراً بعبر داس *djèza ra tèghyir dadèn*

COMMUN, UNE, adj, a عمومی *'amm*, مسرک *mouchtèrèk*,
'oumoumi, — en commun, سراک *bè chèraket*, a.
 اسدراکا *èchtèrakèn*, — ordinaire, پست *pèst*, درس *droucht*

COMMUNAL, E, adj, محلی *moutè'èllèq* *bè-*
djèma'ètè mèhèll

- COMMUNAUTÉ, a جمع *djèma'èt*, pr t *djèma'at*
- COMMUNE, s f, a محلّ *mèhèll*, — la commune de tel endroit, اهالى فلان محلّ *èhalu felan mèhèll*
- COMMUNÉMENT, adv, ordinairement, a اکبر اوکاب *èksèré ououqat*, a عادة *'adètèn*, — généralement, a عموما *'oumoumèn*
- COMMUNICABLE, adj des 2 g, dont on peut faire part, عرض کردن *'èrz kèrdèn*, گفتنی *goftèni*, — qui peut être communiqué par contagion, سراسیمه ممکن *sèrayètèch moumkèn*
- COMMUNICATIF, IVE, qui se communique, سراسیمه *sèrayèt kounèndè*, a ساری *sari*, — qui aime à communiquer, دلکو نه *tèhé dèl gou*
- COMMUNICATION, s f, par contagion, a سراسیمه *sèrayèt*, — action de montrer, نشان دادن *nèchan dadèn*, نمودن *nèmourèn*, — de vive voix, عرصه *'èrz*, عرض *'erzè*, — passage, راه *rah*, گذرگاه *guzèr gah*
- COMMUNIER, v n, قربان پذیرفتن *qourban pèzirèftèn*
- COMMUNION, s f, action de communier, قربان پذیري *qourban pèziri*, سرپشتی *sèrpution* (pris de l'arménien), — union de plusieurs personnes dans une meme foi, a ائمه *oummèt*
- COMMUNIQUER, v a, سراسیمه کردن *sari kèrdèn*, رسانیدن *rècanèdèn*, — se communiquer, سراسیمه کردن *sèrayèt kèrdèn*, — annoncer, اطلاع دادن *ètèla' dadèn*, آگاه کردن *àgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*
- COMMUTATION, s f, a تبدیل حرا *tèbdilè djèza*, pr t *tèbdilè djèza*

COMPACT, *e*, *adj*, سفت *sèft*, قورس *gours*, a مصمم *mousmèt*

COMPAGNE, *s f*, همبستر *hèm bestèr*, a انیس *ènis*, فرینه *qèrinè*

COMPAGNIE, *s f*, احمی *èndjournèn*, a مجلس *mèdjilès*, *pr t mèdjilès*, — de marchands, انباری *èmbazı*, a سرکب *chèrkèt*, *pr t chirkèt*, — de soldats, سرباز *dèstèyè* *sèr baz*, *t beuluk* بولک *alayı*, — en compagnie, همراه *hèm rah*

COMPAGNON, *s m*, همراه *hèm rah*, a رفیق *rèfiq*

COMPARABLE, *adj* des 2 *g*, نسبت نوان داد *nèsbèt tèvan dad*, نسبت نوان کرد *tèchbih tèvan kèrd*

COMPARAISON, *s f*, a نسبت *tèchbih*, قیاس *qias*, نسبت *nèsbèt*, *pr t nisbèt*, *nispèt*, — il n'y a pas de comparaison, نسبت ندارد *nèsbèt nèdarèd*

COMPARATIVEMENT, *adv*, a بالنسبه *nèsbètèn*, بن *bèn nèsbè*

COMPARAÎTRE, *v n*, حاضر شدن *hazèr choudèn*, — faire comparaître, احضار کردن *èhzar kerdèn*

COMPARATIF, *ive*, *adj*, a قیاسی *tèchbihı*, قیاسی *qiacı*, terme de gram اسم بعصل *èsmé tèfzil*, *pr t ismi tafzil*

COMPARER, *v a*, نسبت دادن *tèchbih kèrdèn*, نسبت *nèsbèt dadèn*, معادل کردن *mouqabèl kèrdèn*

COMPARTIMENT, *s m*, خانه *khanè*, a حجرة *heudjre*, — à compartiments, خانه خانه *khanè khane*

COMPARUTION, *s f*, a. احضار *èhzar*, *pr t ihzar*

COMPAS, *s m*, پرگار *pèrgar*, *pèrkar*

COMPASSER, v a, با پرکار اندازه کرفس, *ba pèrkar èndazè guèrèftèn*

COMPASSION, s f, سوزش دل *souzèché dèl*, ا رحم *rèhm*,
pr t *rahm*, شعیب *chèfèqèt*, pr t *chèfqat*, — avoir
compassion, شعیب کردن *chèfèqèt kèrdèn*

COMPATIBILITÉ, s f, a موافق *mouvafèqèt*, pr t *muva-faqat*

COMPATIBLE, adj des 2 g, a ممکن المواقف *moumkèn oul-mouvafèqèt*, pr t *mumkin ul muvafaqat*, ممکن الامراج *moumkèn oul èmtèzaaj*, pr t *mumkin ul imtizadj*

COMPATIR, v n, رحم کردن *rèhm kèrdèn*

COMPATISSANT, e, adj, a شعیب *chèfiq*

COMPATRIOTE, s des 2 g, همولانی *hèm chèhri*, همولانی *hèm vèlayèt*

COMPENSATION, s f, dédommagement, پاداش *padach*, a
تلافی *tèlaf*, بدل *bèdèl*, معايله *mouqabèle*

COMPENSER, v a, پاداش کردن *padach kèrdèn*, تلافی کردن *tèlaf kèrdèn*

COMPÈRE, s m, t صاعد *saghdedj*, pr t *saghdidj*

COMPÉTENCE, s f, a استحقاق *èstèhqaq*, pr t *istihqaq*,
a قابلیت *qabèliyèt*, pr t *qabiliyèt*

COMPÉTENT, e, adj, a لاسحقاق *moustèhèqq*,
bèl èstèhqaq, pr t *bil istihqaq*, — qui est capable de
juger une chose, de l'apprécier, اهل حیره *èhlé khèbrè*,
pr t *ahli khibrè*

COMPÉTITEUR, s m, هممطلب *hèm mètlèb*

COMPILATEUR, s m, جامع عبارات *'èbarat tchin*, a
djamè, pr t *djami*

COMPILER, v a, عبارات حدس 'èbarat tchidèn

COMPLAIGNANT, e, adj, سکاڻ کيندڙ chèkayèt kounèndè,
a. ساڻي ساڻي chakı, ميسٽي moutèchèkki

COMPLAINTÉ, s f, a سکاڻ چي chèkayèt, pr t chikıyèt

COMPLAIRE, v n, دل نڀواري دڙل dèl nèvazı kèrdèn, دل
دڙل دڙل دڙل dèl bè dèst àvourdèn, — se com-
plaire, خوش آمدن khoch àmèdèn, حط کڙل hèzz
kèrdèn

COMPLAISAMMENT, adv, سڪسي بڙل نڀواري bè dèl nèvazı, سڪسي
بڙل bè heusné moulatèfèt

COMPLAISANCE, s f, دل نڀواري dèl nèvazı, دل دڙل dèl djouyı,
دل دڙل dèl djouyı, riza djouyı, pr t riza djouyı, a ملاطبي
moulatèfèt, العاف èltèfat

COMPLAISANT, e, adj, دل نڀواري dèl nèvaz, رڙا حوي
rèza-djouy, خاطر سڀاس khatèr chénas, pr t khatir-
chinas

COMPLÉMENT, s m, a تڙم تڙم tètèmmè, pr t tètèmmè

COMPLET, ÈTE, adj, رڙا rèça (terme vieilli), a تڙم tètèmmè,
کامل kamèl, pr t kiamil

COMPLÈTEMENT, adv, a تڙم تڙم tètèmmèn, تڙم تڙم tètèmmèn

COMPLÉTER, v a, تڙم تڙم tètèmmè kèrdèn, تڙم تڙم
tètèmmè kèrdèn, — complété, e, تڙم تڙم tètèmmè choudè,
a تڙم تڙم tètèmmè, تڙم تڙم tètèmmè

COMPLEXE, adj des 2 g, a مڙم مڙم mourèkkèb

COMPLEXION, s f, constitution du corps, a مڙم مڙم
tèrkibé bèdèn, pr t tèrkibé bèdèn, مڙم مڙم bounièyè
bèdèn, pr t bouniè bèdèn, — humeur, caractère,
حوي khoui, a مڙم مڙم mèzadz, pr t mizadz

- COMPLICATION, s f, آمیختگی *âmikhtêgu*, a مخلوطت *mèhkloutuyèt*, pr t *makhloutuyèt*
- COMPLICE, adj des 2 g, سرک در عمل *chèrik dèr 'èmèl*, همب *hèm teuhmèt*
- COMPLICITÉ, s f, سرک در عمل *chèrakèt dèr 'èmèl*
- COMPLIMENT, s m, مبارک ناد کعبی *tèhuyèt*, مبارک ناد *mou-barek bad goftèn*
- COMPLIMENTEUR, se, adj, مملف کعبه *tèmèllouq kou-nèndè*, a مملف *moutèmèllèq*
- COMPIIMENTER, v a, مبارک ناد کعبی *mubarèk bad goftèn*, تبرک کردن *tèbrîk kèrdèn*, تبرک کردن *tèhuyèt kèrdèn*
- COMPLIQUER, v a, معسوش *choulouq kèrdèn*, معسوش *mèghchouch kèrdèn*, پیچیده کردن *pitchidè kèrdèn*, — compliqué, e, پیچیده *pitchidè*, a معسوش *mèghchouch*
- COMPLOT, s m, a اتعاف در *ètètfaqé mèkhfi*, اتعاف فساد *ètètfaq dîr fèçad*
- COMPLOTER, v n, معسوش اتعاف کردن *mekhfi ètètfaq kèrdèn*
- COMPONCTION, s f, پشیمانی *pèchimani*, a ندام *nè-damèt*
- COMPORTER, v a, admettre, ماکمل شدن *moutèhèmmèl choudèn*, قابل بودن *qabèl boudèn*, — se comporter, رفتار کردن *reftar kèrdèn*, سلوک کردن *soulouk kèrdèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn*
- COMPOSÉ, s m, a ترکیب *tèrkîb*
- COMPOSER, v a, مرکب کردن *tèrkîb kèrdèn*, مرکب کردن

mourèkkèb kèrdèn, — un livre کتاب کردن *tè'èlif kèrdèn*, — un livre کتاب کردن *èncha kèrdèn*, — composé, e, مرکب شده *mourèkkèb choudè*, — livre, کتاب شده *tè'èlif choudè*

COMPOSITION, s f, a ترکیب *tèrkib*, — littéraire, اکتاف *tè'èlif*, *èncha*, pr t *incha*

COMPOSITEUR, s m, terme d'imprim ترکیب کننده *tèrkib kounèndè*, a مرکب *mourètètèb*, pr t *murètètèb*

COMPOTE s f, a مرتبا *mourèbba*

COMPOTIER, s m, a ظرف مرتبا *zèrfé mourèbba*

COMPRÉHENSION, s f, a ادراک *èdrak*, فهم *gouvveyé moudrèkè*, pr t *gouvveyé mudrèkè*

COMPREHENSIBLE, adj des 2 g, درک نهم *nèzdik bèfèhm*

COMPRENDRE, v a, فهمیدن *fèhmیدن*, مضمحل شدن *moun tèqel choudèn*, — embrasser, مضمحل کردن *mouchtèmèl boudèn*, — compris, e, فهمیده شده *fèhmide choudè*, — y compris, در ضمن آن *dèr zèmné òn*, — non compris, بغير آن *bè ghèir èz*

COMPRESSE, s f, a صماد *zèmad*, pr t *zèmad*

COMPRESSIBLE, adj des 2 g, قابل فشردن *qabèlè fe chourdèn*

COMPRESSION, s f, فشردگی *fechourdèguy*

COMPRIMER, v a, فشار دادن *fechourdèn*, فشرده شده *fèchar dadèn*, — comprimé, e, فشرده شده *fechourdè choudè*

COMPROMETTRE, v a, به خطر انداختن *guir èndakhtèn*, به خطر انداختن *bè mèhlèkè èndakhtèn*

COMPROMIS, s m, سند معاولة *mouqavèlè namè*, سند معاولة *sènèdè mouqavèlè*, pr t *sènèdè muqavèlè*

COMPTABILITÉ, s f, a محاسبه *hèçab*, pr t *hıçab*, محاسبه *mouhacèbè*

COMPTABLE, adj et s, a صافی زول *kèfil*, صافی زول *zamènè*
poul

COMPTANT, adj, a نقد *nèqā*, — argent comptant, پول نقد *poulè nèqā*

COMPTE, s m, a حساب *hèçab*, pr t *hıçab*, — mon compte, حساب من *hèçabèm*, حساب من *hèçabé mèn*, — à compte, a على الحساب *'èlèl hèçab*, — à bon compte, ارزان *èrzan*, — y trouver son compte, سود کردی *soud kèrdèn*, سود کردی *nèf kèrdèn*

COMPTER, v a, حساب کردن *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*

COMPTEUR, s m., حساب کننده *hèçab kounèndè*, شمارنده *choumarèndè*

COMPTOIR, s m, espèce de table pour compter l'argent.
تخته پول شماری *tèkhtèyé poul choumarı*, — maison de commerce, تدارخانه *tèdjarèt khanè*, pr t *tıdjarèt khanè*

COMTE, s m, عراف *ghraf* (de l'allemand, par le russe)

COMPULSER, v a, واری کردن دفتر *va rèci kèrdènè dè-fatèr*

CONCASSER, v a., حرد کردن *khourd kèrdèn*, — concassé, e, حرد شده *khourd choudè*

CONCAVE, adj des 2 g, منحنی *mian tèhı*, گود *gooud*, a معقر *mouqè"èr*, pr t *mouqa"ar*

CONCAVITÉ, s f, گودی *gooudi*, a قعر *qè'èr*, pr t قا'ر, pl
قعر *qou'our*

CONCÉDER v a, واگذاستی *va gouzachtèn*, دادی *dadèn*

CONCENTRATION, s f, نکاحا جمع سدن *yèk dja djèm' choudèn*

CONCENTRER, v a, نکاحا جمع کردن *yèk dja djèm' kèrdèn*,
— concentré, e, نکاحا جمع سده *yèk dja djèm' choudè*

CONCENTRIQUE, adj des 2 g, هم مرکز *hèm mèrkèz*

CONCEPT, s m, a فکر *fèkr*, pr t فکر *tècevvour*

CONCEPTION, s f, en physiologie, آئسی سدن *àbèstèn choudèn*, — faculté de comprendre, هوس *houch*

CONCERNANT, prep, a محل *dèkhl*, متعلق *moutè'èllèq*,
— concernant telle affaire, کار متعلق بفلان *moutè'èl leq bè felan kar*

CONCERNER, v a, محل داسی *dèkhl dachten*

CONCERT, s m, سازندگی *sazèndèguy*, آهنگ *àhèng*, —
fig, de concert, یکسایان *yèk pèrman*, a بالاتعل *bèl èttèfaq*, pr t بتل *ittfaq*

CONCERTANT, e, سازنده *sazèndè*

CONCERTE (SE), نکاحرف سدن *yèk hèr f choudèn*, نک
رأی سدن *yèk rè'i choudèn*

CONCESSION, s f, کدسب *guzècht*, a احسان *èhsan*, pr t
ihsan, عیاب *'ènayèt*, pr t 'inayèt, کرم *kèrèm èmtiaz*

CONCESSIONNAIRE, s m, صاحب امینار *sahèbè èmtiaz*

CONCEVABLE, adj des 2 g, بردنک بهم *nèzdik bè fèhm*

CONCEVOIR, v a, comprendre, درک کردن *dèrk kèrdèn*,

فهمیدن *fèhmîdèn*, مینعل سدن *mountèqèl choudèn*,
 — devenir grosse, آنسی سدن *âbèstèn choudèn*, کل
 برداسی *hèml bèr dachtèn*, سکم برداسی *chèkèm bèr
 dachtèn*

CONCIERGE, s des 2 g, دربان *dèrban*

CONCILIABLE, adj des 2 g, اصلاح پذیر *èslah pèzir*

CONCILE, s m, a روسای دسی *èdylace rou'è
 çai dîn*

CONCILIANT, e, adj V CONCILIATEUR

CONCILIATEUR, TRICE, s, a مصلح *mouslèh*, pr t *mouslîh*,
 pl مصلحون *mouslèhoun*, pr t *mouslîhoun*

CONCILIATION, s f, آسی *âchtî*, a اصلاح *èslah*

CONCILIER, v a, اصلاح داس *âchtî dadèn*, آسی داس *âchtî dadèn*,
 موافق هم کردن *mouvafeqè hèm
 kèrdèn*

CONCIS, e, adj, a مختصر *moukhtècèr* pr t *moukhtaçar*

CONCISION, s f, a احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtîçar*

CONCITOYEN, NE, s همسهری *hèm chèhrî*

CONCLAVE, s m, a حلسا *èdylacé khoulèfa*, pr t
èdylaci khoulèfa

CONCLUANT, e, adj, a مسبب *mousbèt*, pr t *musbît*

CONCLURE, v a, صورت احکام داس *sou'ètè èndjam dadèn*,
 تمام کردن *tèmam kèrdèn*, قرار داس *qèrar dadèn*, —
 conclu, e, قرار داده شده *qèrar dadè choudè*

CONCLUSIF, IVE, adj, نیکه حسن *nètîdğè bèkhch*

CONCLUSION, s f, حکم *èndjam*, قرار داد *qèrar dad*, a قرار
qèran, pr t *qarar*, نیکه *nètîdğè*

CONCOMBRE, s m, حبار *khâr*

CONCOMITANCE, s f, همراهی *hèm-rahi*, a مرافعب *mou-rafèqèt*

CONCOMITANT, e, adj, همراه *hèm rah*

CONCORDANCE, s f, a موافعب *mouvafèqèt*, pr t *muva-faqat*, مطابعب *moutabèqèt*, pr t *mutabaqat*

CONCORDAT, s m, پیمان در باب امور دستمه *pèimané dèr babé oumouré dinnyè*

CONCORDE, s f, سازش *yèk dèli*, همراهی *hèm rahî*, سازش *sazèch*, a اتعای *èttèfaq*, p t *ittisufaq*

CONCORDER, v n, همراهی *yèk dèl choudèn*, سازش *hèm rahî kèrdèn*

CONCOURIR, v n, coopérer, همراهی کردن *hèm rahî kèrdèn*, — être en concurrence, اتعای سر-ری کردن *èddè'at bèi tèrî kèrdèn*, همبطلب *tèfèzzoul kèrdèn*, همبطلب *hèm mètlèb boudèn*

CONCOURS, s m, action d'agir conjointement, همراهی *hèm rahî*, سراك در عمل *chèrakèt dèr'emèl*, — affluence de monde, ا. ازدحام *èzdèham*, pr t *izdiham* — V aussi CONCOURIR

CONCRET, ÈTE, adj, انبسته *èmbèstè*, a محكم *moundjè mèd*, pr t *mindjèmid*

CONCRÉTION, s f, انبستگی *èmbèstèguî*, a اتحاد *èndjèmad*, pr t *indjèmad*

CONCUBINAGE, s m, بی ععدی *bî 'èqdi*

CONCUBINAIRE, adj m, بی ععدی *darèndèyè*, زن غیر ععدی *zènè ghèiré 'èqdi*

CONCUBINE, s f, بی غیر ععدی *zènè ghèiré 'èqdi*

CONCUPISCENCE, s f, a. شهوت *chèhvèt*, ا. نفس اماره *nèfsé èmmarè*

CONCURREMMENT, adv , همراء *hèm-rah*

CONCURRENCE, s f, واحد محامه نامر واحد *èq-damé èchkhacé moulchtèlèfè bè èmré vahèd*, نجاح *lèdjadjètè hèm diquèr*, a رقيب *rèqabèt*

CONCURRENT, E, s مطلب هم *hèm mètlèb*, a رقيب *rèqib*,
pr t *raqib*

CONCUSSION, s f, a ظلم *zoulm*

CONCUSSIONNAIRE, s f, a ظالم *zalèm*, pr t *zalm*

CONDAMNABLE, adj des 2 g, qui mérite condamnation,
مسحق حكم سرع *moustèhèqqé heukmé chér*, —
blâmable, كرتي مدقم *mèzèmmèt kèrdèn*, رت كرتي
rèdd kèrdèn

CONDAMNATION, s f, a حكم *heukm*, pr t *hukm*, فري *fètva*

CONDAMNER, v a, حكم دادس *heukm dadèn*, فري دادس
fètva dadèn, — condamné, e, a محكوم عليه *mèhkoum*
'èlèh

CONDENSATION, s f, V CONCRÉTION

CONDENSER, v a, انسيه كرتس *èmbèstè kèrdèn*, — con-
densé, e, انسيه *èmbèstè*

ONDESCENDANCE, s f, a مساعدة *mouça'èdè*, pr t *mu-
ça'èdè*, رضا *rèza*, pr t *riza*

ONDESCENDANT, E, adj, راضي سوند *razi chèvèndè*,

ONDESCENDRE, v n, راضي سدن *razi choudèn*

ONDISCIPLE, s m, همدرس *hèm dèrs*, a. رفيع الدرس
rèfiq oud dèrs

ONDITION, s f, a شرط *chèrt*, pr t *chart*, pl سروط *chou-
rout*, — à cette condition, باني سروط *bè in chèrt*, —

nature, état d'une chose, *a* حال *hal*, — il est dans une mauvaise condition, *حالى بد اسب* *halèch bèd èst*

CONDITIONNEL, *LE*, *adj*, *a* شرطى *chèrti*, *pr t* charti, مسروطى *mèchrouti*

CONDITIONNELLEMENT, *adv*, *a* بى شرط *bè chèrt*, — en parlant d'un marché conditionnel, *ا* محتر *mou khèvyèr*

CONDITIONNER, *v a*, *درسى كرس* *droust kèrdèn*, *مىظم كرس* *mountèzèm kèrdèn*

CONDOLÉANCE, *s f*, *سرسلامى* *sèr sèlamèti*, *a.* *تعزى* *tè'èziè*, *pr t* ta'ziè, — lettre de condoléance, *ا* *تعزى نامه* *tè'èziè namè*, *pr t* ta'ziè namè

CONDOR, *s m*, *رح* *roukh*

CONDUCTEUR, TRICE, *s* *راى بر* *rah-bèr*, *بلد* *bèlèd*, *راىماى* *rah nemai*, *a* *فاند* *gayèd*, *pr t* qaid

CONDUIRE, *v a*, *راىماى كرس* *hèm rah rèftèn*, *راىماى كرس* *rah nemayi kèrdèn*, *بورس* *bourdèn*, *اورس* *avourdèn*, — se conduire, *رفتار كرس* *rèftar kèrdèn*, *سلوك كرس* *selouk kèrdèn*, *حرك كرس* *hèrèket kèrdèn*

CONDUIT, *s m*, *راى* *rah*, *a* *مجرأ* *mèdjra*, *pr t* midjra

CONDUITE, *s f*, action de conduire, *راىماى* *rah nemayi*, — manière de se comporter, *رفتار* *rèftar*, *a.* *سلوك* *selouk*, *pr t* sulouk, *حرك* *hèrèkèt*, *pr t* ha rèkèt

CÔNE, *s m*, *a.* *مخروطه* *mèkhrouètèt*, *pr t* makhroutat

CONFECTION, *s f*, action de faire, *ساحب* *sakht*, *a.* *عمل* *'èml*, *pr t* 'amèl

CONFECTIONNER, v a, *droust kèrdèn*, ساحى *sakhtèn*

CONFÉDÉRATION, s f, *hèm pèiman*, يککهي *yèk djèhèt*, a. *ettèfaq*, *pr t ittifaq*, معاهد *mou' àqèdè*, *pr t mu'aqadè*

CONFÉDÉRER (Se), réfl, *hèm pèiman*, سدى *choudèn*

CONFÉDÉRÉ, e, adj, *hèm pèiman*, a. *mouttèfèq*, *pr t muttèfiq*, pl *mouttèfèqin*, معاهد *mou' àhèd*, pl *mou' àhèdin*, معاهد *mou' àqèd*, pl *mou' àqèdin*

CONFÉRENCE, s f, comparaison de deux choses, a. *mouqabèlè*, *tètbiq*, *pr t tatbiq*, — entretien, *gof t gou*, a. *moukalèmè*, *pr t mukalèmè*, *mouqavèlè*

CONFÉRER, v a, comparer, *mouqabèlè kèrdèn*, *tètbiq kèrdèn*, — une dignité, un honneur, *èhsan fèrmoudèn*, مرتب *kèrdèn*, — parler ensemble, *gof t gou dachtèn* (ou *kèrdèn*), *moukalèmè kèrdèn*

CONFESSE, s f V CONFESSION

CONFESSEUR, v a, *èqrar kèrdèn*, اعراف *è'tèraf kèrdèn*, — se confesser, *gounahé khoud ra bè kèchich*, گوى *goftèn*

CONFESSION, s f, a. *èqrar*, *pr t igrar*, اعراف *è'tèraf*, *pr t i'tiraf*

CONFESSIONNAL, s m, a كرسى الاعراف *koursi oul è'ètèraf*,
pr t *kursi ul i'tiraf*

CONFIANCE, s f, a. اعماد è'ètèmad, pr t i'timad, وصى
veçouq, èmnyèt

CONFIANT, e, adj, a مطمئن *moutmèinn*

CONFIDEMENT, adv, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
manè*

CONFIDENCE, s f, همرازى *hèm razı*, a محرمته *mèhrèmyèt*,
pr t *mahrèmyèt*, — faire confidence de quelque
chose à quelqu'un, حرمانه كسى *tchizi ra
bè kèci mèhrèmanè goftèn*

CONFIDENT, e, s, همراز *hèm raz*, a ندیم *nèdim*

CONFIDENTIEL, le, adj, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
manè*

CONFIDENTIELLEMENT, adv, حرمانه *mèhrèmanè*, pr t *mahrè-
rèmanè*

CONFIGURATION, s f, a شكل *chèkl*, صوب *sourèt*

CONFIGURER, v a, مصور کردن *moucèvvèr kèrdèn*, — con-
figuré, e, مصور شده *moucèvvèr choudè*, a ممشکل *mou-
tèchèkkèl*, pr t *mutèchèkkul*

CONFINER, v n, همحدود بودن *hèm houdoud boudèn*

CONFINES, s m pl, سرحدات *sèr hèddat*, a حدود *hou-
doud*

CONFIRE, v a, مرتا کردن *mourèbba kèrdèn*

CONFIRMATIF, ive, adj, a معوى *mouqèvvi*, pr t *mou-
qavvè*

CONFIRMATION, s f, a تأکید *tè'èkid*

CONFIRMER, v a., rendre plus stable, اسوار کردن *oustevâr*

kèrdèn, مغرب کردن *meuhkèm kèrdèn*, —
 tèqvuyèt kèrdèn, — rendre plus certain, محقق کردن
mouhèqqèq kèrdèn, — confirmé, e, استوار شده *oustevâr*
choudè, — devenu plus certain, محقق شده *mouhèq*
qèq choudè

CONFISCABLE, adj des 2 g, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*

CONFISCATION, s f, a ضبط *zèbt*, pr t zabt

CONFISEUR, s m, شیرینی ساز *chirini saz*, قنادی *qèn*
nadî

CONFISERIE, s f, شیرینی سازی *chirini sazi*

CONFISQUER, v a, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*, — confisqué,
 e, ضبط شده *zèbt choudè*

CONFITURE, s f, ریحار *ritchâr*, ریحال *ritchâl* (termes
 vieillîs), a مربا *mouî èbba*

CONFLAGRATION, s f, a آتش گرفتن *èhtèraqé koulli*, pr
 t *ihthaqî kulli*

CONFLIT, s m, شورش *chourèch*, زد و خورد *zèd o khourd*, a
 منازعه *mounaqèchè*, pr t *mounaqacha*, مبارزه *munazè'è*
 pr t *mounaza'a*, مصاربه *mouzarèbè*

CONFLUENT, s m, آب ورودخانه *mèhèllè èttè*
çalé àbè dou roud khànè, a ملغای بهری *moultèqar*
nèhrèn

CONFLUER, v n, دریا حاری شدن *yèk dja djari*
choudèn

CONFONDRE, v a, mêler, بهم ریختن *bè hèm zèdèn*, آمیختن
àmikhtèn, محلوٹ کردن *mèkhlout kèrdèn*, — couvrir
 de honte, حائل کردن *chèrmsar kèrdèn*, حائل دادن
khèdjalèt dadèn, — se

confondre, se troubler, پەڕیخان سەدەن *pèrichan chou-dèn*, — confondu, e, مەبھوت ماندەن *mèbhout mandèn*, — confondu, e, mélé, مەخلووت سەدە *mèkhlout choude*, آمیکتە *âmikhtè*, — troublé, دەی پەڕیخان *zèhn pèrichan*, a مەبھوت *mèbhout*

CONFORMATION, s f, سەخت *sakht*, a تەركیب *tèrkib*

CONFORME, adj des 2 g, a مۆتابەق *moutabèq*, pr t mouta bîq, مۆوافەق *mouvafèq*, pr t *mouvafiq*

CONFORMÉMENT, adv, بە ھەسەب *bè həcèbé*, بە ھەمھەنگ *bè mouqtèzar*, a مۆوافەق *mouvafèq*, pr t *mouvafiq*, مۆتابەق *moutabèq*, pr t *moutabiq*, وەف *èlè vèfq*

CONFORMER, v a, مۆوافەق کەردەن *mouvafèq kèrdèn*, مۆوافەق ھەم *mouvafèqè hem kèrdèn*, — se conformer, مۆتابەق کەردەن *moutabè'èt kèrdèn*, مۆوافەق کەردەن *mouvafèqèt kèrdèn*

CONFORMÉ, e, adj, تەركیب سەدە *terkib choude*

CONFORMITÉ, s f, a مۆوافەق *mouvafèqèt*, مۆتابەق *mouta bèqèt*, pr t *moutabaqat*

CONFORTABLE, adj des 2 g, آسودە *âçoudè*, a راحەت *rahèt*, pr t *rahat*

CONFORTATIF, ive, adj, ھۆر دەھندە *gouvvet dèhèndè*, a مۆقەزز *mouqèzz*, pr t *mouqavv*

CONFORTATION, s f, a تەقویە *tèqvèt*

CONFORTER, v a, fortifier, ئاستەوار کەردەن *oustevâr kèrdèn*, ھۆر دەھندە *gouvvet dadèn*, — encourager, تەقویە *tèqvèt*, گەلب کەردەن *tèqvètè gèlb kèrdèn*, دەلیر کەردەن *dèlîr kèrdèn*

CONFRATERNITÉ, s f, a رەفاقەت *rèfaqèt*, pr t *rèfaqat*

CONFRÈRE, s m, a رفیق *rèfiq*, pl رفقا *roufèqa*, pr t روفقا *roufaga*

CONFRONTATION, s f, روبرو کردن *rou bè rou kèrdèn*, a مواجهه *mouvadjèhè*, — en parlant d'écriture, معادله *mouqabèlè*

CONFRONTER, v a, mettre en présence, روبرو کردن *rou-bè-rou kèrdèn*, مواجهه کردن *mouvadjèhè kèrdèn*, — comparer, معادله کردن *mouqabèlè kèrdèn*, تطبیق کردن *tètbiq kèrdèn*

CONFUS, e, adj, mêlé, آمیخته *âmikhtè*, a مخلوط *mèkh lout*, pr t makh lout, — embrouillé, بی در بی *tou dèr tou*, a معلی *moughlèq*, pr t moughlaq, مبهم *moubhèm*, — honteux, سرمسار *chèr msar*, سرمند *chèr mèndè*, a محکوب *mèhdjoub*, pr t. mahdjoub, حاکل *khedjèl*, pr t khadyl

CONFUSÉMENT, adv, a مبهم *moubhèm*, معلی *moughlèq*, pr t moughlaq

CONFUSION, s f, embarras, پراکندگی *pèrakèndègui*, a اغتشاش *èghtèchach*, pr t ightichach, — trouble, désordre, آشوب *àchoub*, بی نظمی *bi nèzmi*, a احلال *èkhtèlal*, pr t ikhtilal, — honte, سرمساری *chèrmsari*, سرم *chèrm*, سرمندگی *chèrmèndègui*, a حاکل *khè-djalèt*

CONGÈ, s m, دستور *dèstour*, a اذن *èzn*, pr t izein, اجازه *èdjazè*, pr t idjazè, رخصت *roukhsèt*, pr t roukhsat

CONGÉDIER, v a, مرخص کردن *biroun kèrdèn*, مرخص *mourèkhkhès kèrdèn*

CONGÉLATION, s f, انبستگى *embèstègu*, a انجماد *èndjèmad*, pr t *indjımad*, حمود *djoumoud*

CONGELER, v a, بچ کردن *embèstè kèrdèn*, بچ کردن *yèkh kèrdèn*, — se congeler, سدن *embèstè choudèn*, بچ سدن *yèkh choudèn*, — conge'è, e, انبسته *embèstè*, بچ سده *yèkh choudè*, a مچماد *moundjèmèd*, pr t *mundjèmıd*

CONGESTION, s f, جمع سدن احلاط *djèm' choudènè èkhlat*, — cérébrale Voy APOPLEXIE

CONGLOBATION, s f, a احباء دلائل *èdjtèma'è dèlayèl*, pr t *ıdjtımaı dèlaıl*

CONGLOMÉRER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*

CONGRATULER, v a V FÉLICITER

CONGRÉGATION, s f, a جماعت *djèma'èt*, pr t *djèma'at*

CONGRÈS, s m, مسورب انکمن *èndjoumènè mèchvèrèt*, a مساورة *mouchavèrè*

CONGRU, e, adj, suffisant, a, سافى *chafi*, کافى *kafi*, pr t *kıafi*, — convenable, سانسبه *chayèstè*

CONGRUITÉ, s f, efficacité de la grace de Dieu, a انر *ècèrè tooufiqè èlahı*, — convenance, سانسبى *chayèstègu*, a. لاف *haqèt*

CONGRUMENT, adv, a مناسب *bè mounacèbèt*, سانسبى *bè chayèstègu*

CONIQUE, adj des 2 g, a مخروطى *mèkhroutı*, pr t *makhroutı*

CONJECTURAL, e, adj, a تكمينى *tèkhminı*, pr t *takhminı*

CONJECTURALEMENT, adv, اړوی بحمی *èz roui tèkh-min*

CONJECTURE, s f, گومان *gouman*, a طقّ *zènn*, pr t *zann*, بحمی *tèkhmin*, pr t *takhmin*, — par conjecture, a بحمیا *tèkhminèn*, pr t *takhminèn*

CONJECTURER, v a, گومان بوردن *gouman bourdèn* (ou کردن *kèrdèn*), طقّ کردن *zènn kèrdèn*, — conjecturé, e, a. مطبق *mèznoun*, pr t *mæznoun*

CONJOINDRE, v a, حب کردن *tèzvidj kèrdèn*, *djouft kèrdèn*

CONJOINT, e, adj, حب شده *djouft choudè*, پیوسته *pèivèstè bè hèm diguèr*

CONJOINTEMENT, adv همراه *hèm ı ah*, با هم *ba hèm*, a معا *mè'èn*

CONJONCTIF, ive, adj, a وصلی *vèslı*, pr t *vashı*

CONJONCTION, s f, a ازدواج *èzdèvadj*, pr t *izdivadj*, — terme de gram حرف عطف *hèrfé 'ètıf*, pr t *harfi 'atıf*, — des astres, a اقتران *èqtèran*, pr t *ıqtıran*, قران *qèran*, pr t *qıran*

CONJONCTURE, s f, a حال *hal*, حالب *halèt*

CONJUGAISON, s f, a تصرف *tèsrif*, pr t *tasrif*

CONJUGAL, e, adj, a نکاحی *nèkahı*, pr t *nikıahı*, روحی *zooudjı*, pr t *zèvdjı*

CONJUGALEMENT, adv, مل و سوهر *mèslé zèn-o-chohèr*

CONJUGUER, v a, تصرف کردن *tèsrif kèrdèn*

CONJURATEUR, s m, شش سید باعکراں *rich sèfidé yaghı-*

quèran, — magicien, ساحر *sèhr baz*, pr t *sìhr baz*.

CONJURATION, s f, *yaghi guèr*, — paroles magiques, *a* ساحر *sèhr*, pr t. *sìhr*, — pl, prières *a* الماس *èltèmas*, pr t *iltimas*, *حَا* *rèdja*, pr t *ridja*, *تَصَرَّع* *tè-zèrrou'*, pr t *tèzarrou'*

CONJURER, v a, former un complot, *yaghi choudèn*, عصيان کردن *'eucian kèrdèn*, — prier instamment, *bè èbram èltèmas kèrdèn*, التماس کردن *tèzèrrou' kèrdèn*, — empêcher, détourner, *déf' kèrdèn* دفع کردن

CONJURÉ, s m, *yaghi*, *a* عاصي *âci*, — les conjurés, *yaghi guèran* ياعكرا

CONNAISSABLE, adj des 2 g, *chènakhtèm* ساحتي

CONNAISSANCE, s f, notion, *âgah*, *a* اطلاع *èttèla'* pr t *ittila'*, خبر *khèbèr*, pr t *khàbèr*, — je n'en ai pas connaissance, *nèdarèm*, اطلاع ندارم *èttèla' nèdarèm*, — liaison, *âchnay*, آشنائي, — la personne qu'on connaît, *âchna* pr t. *achina*, — faire connaissance, *âchna choudèn*, — sans connaissance, نهوس *bi houch*

CONNAISSEMENT, s m, *a* حوار *djèvaz*

CONNAISSEUR, EUSE, s, صاحب وقوف *sahèb vouqouf*, أهل خبر *èhlè khèbrè*

CONNAÎTRE, v a, *chènakhtèn*, دانستن *danèstèn*, — connu, e, *chènakhtè choudè*, *a* معروف *mè'èrouf*, pr t *ma'rouf*

CONNEXE, adj des 2 g, پیوسته *pèivèstè*, *a* متصل *mouttè-cèl*, pr t *muttècèl*

CONNEXION, ou CONNEXITÉ, s f, پیوستگی *pèvèstègui*, a.
اتصال *ètèçal*, pr t *ittçal*

CONNIVENCE, s f, a, اعماس *èghmaz*, pr t *ighmaz*,
اعماس العی *èghmaz oul 'èin*, pr t *ighmaz ul 'èin*,
— complicité secrète, در حقه کدل بون *dèr khoufiè yèk dèl boudèn*

CONNIVER, v n, cacher la faute d'autrui, اعماس
کدن *èghmaz kèrdèn*, — être complice secrète-
ment, در حقه کدل بون *dèr khoufiè yèk dèl boudèn*

CONQUÉRANT, s m, کشور سانی *kèchvèr goucha*,
کèchvèr sètan, a. فاتح *fatèh*, pr t *fatih*

CONQUÉRIR, v a, فتح کردن *tèskhir kèrdèn*,
فèth kèrdèn, — conquis, e, تسکیر شده *tèskhir choudè*,
a معبر *mèftouh*, مسکیر *moucèkhkhèr*

CONQUÊTE, s f, a, تسکیر *teskhir*, فتح *fèth*, pl فوجات
foutouhat

CONSACRANT, adj m, تقدس کننده *tèqdis kounèndè*

CONSACRER, v a, à Dieu, مقدس کردن *mouqèddès kèrdèn*,
مصرف کردن *moubarèk kèrdèn*, — employer, *mèsrèf kèrdèn*

CONSCIENCE, s f, a, نفس محظرة *nèfsé moukhtèrè*, نفس
لّوامه *nèfsé lèvvamè*, — cependant on dit il n'a
pas de conscience, انصاف ندارد *ènsaf nèdar èd*, مربوط
نادر *mourouvvèt nèdarèd*, — en conscience, ائصافاً
ènsafèn, pr t *insafèn*

CONSCIENCIUSEMENT, adv, اروی انصاف *èz roui ènsaf*, a.
ائصافاً *ènsafèn*, pr t. *insafèn*

CONSCIENCIEUX, *se*, *adj*, *ما انصاف khouda-tèrs*, *ba ènsaf*, *a*, *مصنف mounsef*, *pr t munsif*

CONSCRIPTION, *s f*, *سپار گزفتی sèr baz guèrèftèn*

CONSCRIT, *s m*, *سپار حدید sèr bazè djèdèd*

CONSÉCRATION, *s f*, *a*, *تعذس tèqdīs*, *pr t taqdīs*

CONSÉCUTIF, *ive*, *ad*, *پدرنی pèr dèr pèr*

CONSÉCUTIVEMENT, *adv*, *پدرنی pèr dèr pèr*, *a*, *معاف moutè'âqèbèn*, *pr t mutè'âqibèn*, *موالیا moutèvalièn*

CONSEIL, *s m*, *پند pènd*, *اندزr èndèr z*, *a*, *نصائح nè-cihèt*, *pr t nacihat*, *pl* *نصائح nèçayèh*, *pr t naçaih*,
— *assemblée*, *انکس èndjoumèn*, *کنکاج kènqad*, *a*
مجلس mèdjlès, *pr t mèdjlīs*, *مسورب mèchvèrèt*, —
grand conseil, *والا mèdjlècé vala*, — *privé*,
مجلس خاص mèdjlècé khass, *pr t mèdjlīci khass*, —
de justice *محکم عدلت mèdjlècé èhkamé 'èd-lyè*, *pr t mèdjlīci ahkāmī 'adliè*, — *de l'instruction*
publique, *مجلس معارف عمومی mèdjlècé mè'ârèfé*
oumoumyè *pr t mèdjlīci mè'ârīfi oumoumī*, — *de*
la guerre, *عسکرتè 'èskèryè*, *pr t 'askèrīè*, — *de la*
marine, *کرتè bèhryè*, *pr t bahriè*, — *des finances*,
مالیتè malīyè, — *du commerce*, *تجارèt tèdjarèt*, *pr t tidjarèt*, — *de l'agriculture*, *زراعت zèra'èt* *pr t zèra'at*

CONSEILLER, *v a*, *پند دادن pènd dadèn*, *نصائح کردن nècihèt kèrdèn*

CONSEILLER, *s m*, *پند دهنده pènd dèhèndè*, *a* *ناصح na-cèh*, *pr t naciḥ*, *مستشار moustèchar* (*vulg mouchtè char*), *مشاور mouchavèr*, *pr t muchavir*

- CONSENTANT**, *e*, *adj*, رضا *rèza dadè*, *a* راضی *razi*
CONSETEMENT, *s m*, *a* رضا *rèza*, *pr t* ریزا *riza*, قبول *qèboul*,
pr t قابول *qaboul*
CONSENT R, *v n* *et a*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, سی در
 تهن *tèn dèr dadèn*, راضی شدن *razi choudèn*
CONSEQUENCE, *s f*, *a* سمر *sèmèr*, نتيجه *nètîdjè*, *pl* نتائج
nètayèdj, *pr t* نتيجه *netaidj*
CONSEQUENT, *e*, *adj*, *a* موافق *mouvafèqé qa'èdè*,
 رابطه *ba rabètè*, — *par conséquent*, پس *pès*, بنا بر این
bèna bèr in, *a* لهذا *lè haza*, *pr t* لا هذا *la haza*
CONSEQUEMMENT, *adv*, بنا بر این *bèna bèr in*, لا محرم
la djèrèm, *a* لهذا *lè haza*, *pr t* لا هذا *la haza*
CONSERVATEUR, TRICE, *s* نگاهدارنده *nègah darèndè*,
 نگهدار *nègah dar*, *a* حافظ *hafèz*, *pr t* حافظ *hafiz*
CONSERVATION, *s f*, نگهداری *nègah dari*, *a* حفظ
hèfz, *pr t* حفظ *hifz*, محافظت *mouhafèzèt*, *pr t* محافظت
mouhafizat
CONSERVER, *v a*, نگهداری *nègah dachtèn*, محافظت
 کردن *mouhafèzèt kèrdèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*
CONSERVATOIRE, *s m*, علمخانه موسعی *tè'èlm khanèyé*
mouciq, *pr t* علمخانه *ta'lm khanèr mouciq*
CONSERVE, *s f* **CONFITURE**
CONSIDÉRABLE, *adj* *des 2 g*, عاب *ghayèt bouzourg*,
 بزرگوار *bouzourgvar*
CONSIDÉRABLEMENT, *adv*, بسیار *bèciar*, خیلی *khèlî*
CONSIDÉRANT, *s m*, *motif*, *a* سبب *sèbèb*, *pl* اسباب *èsbab*,
 ملاحظه *moulahèzè*, *pl* ملاحظات *moulahèzat*, — *gé-*
rondif, considérant que, vu, نظر به *nèzèr bè*

CONSIDÉRATION, s f, action d'examiner اندیشه *èndichè*,
 a. ملاحظه *dèqqètè moulahèzè*, pr t *dèqqat*
moulahaza, — motif, a. دلیل *dèlil*, علت *'èllèt*, pr t
'èllèt, سبب *sèbèb*, — estime, a. رعایت *rè'âyèt*, حرمت
heurmèt, pr t *hurmet*

CONSIDÉRER, v a, examiner, با دقت ملاحظه کردن *ba dèq
 gèt moulahèzè kerdèn*, مساعد کردن *mouchahèdè kèn
 dèn*, — réfléchir sur, اندیشیدن *èndichidèn*, اندیشه
èndichè kèrdèn کردن *dèqqèt kèrdèn*,
 — avoir de l'estime محترم داسی *mouhtèrèm dach-
 tèn*, معتر داسی *mèhèll gouzachtin*, محکم داسی
meu'eutèbèr danèstèn, — considéré, e, ملاحظه شده
moulahèzè choudè, — honoré, a. محترم *mouhterèm*,
 معتر *meu'eutèbèr*

CONSIGNATAIRE, s m امانتدار *èmanèt dar*

CONSIGNATION, s f, a امانت *èmanèt*

CONSIGNE, s f, فرمان *fèrman*, a حکم *heukm*, pr t *hukm*,
 امر *èmr*

CONSIGNER, v a, رسم امانت سپردن *bè rèsmé èmanèt sou-
 pourdèn*, دامن امانت دادن *èmanèt dadèn*, — remettre, دامن
dadèn, تسلیم تحویل دادن *tèhvîl dadèn*, تسلیم کردن
tèslim kèrdèn, — consigné, e, امانت داده شده
èmanèt dade choudè

CONSTANCE, s f, سعی *sèfti*, استسکی *èmbèstègûi*, a
 غلظت *ghèlzèt*, pr t. *ghalzât*, قوام *qèvam*, pr t *qavam*,
 — fig, stabilité, پایداری *pai dârî*, a دوام *dèvam*, صاب
sèbat, قرار *qèrar*, pr t *qarar*

CONSISTANT, e, adj, پایدار *pai dâr*, با دوام *ba dèvam*

'ONSISTER, v n, عبارت مبنی بوجس *mèbni boudèn*,
 'èbarèt boudèn, — il consiste en ceci, مبنی بر اسی
 'èharèt èz عبارت ار اسی است, *mèbni bèr in èst*,
in èst

'ONSOLABLE, adj des 2 g, دستلی بدیر *tècèlli-pèzur*

'ONSOLANT E, adj, دستلی دهنده *tècèlli dèhèndè*

'ONSOLATEUR, TRICE, s, دستلی کننده *tècèlli kounèndè*,
 عکسار *ghèm gouçar*

'ONSOLATION, s f, a دستلی تسلی *tècèlli*, تسلیت *tès'iyèt*

'ONSOIER, v a, عکساری کردن *ghèm gouçari kèrden*,
 تسلی دادن *tècèlli dadèn*, — se consoler, تسلی
tècèlli yaftèn, — consolé, e, تسلی یافته *tècèlli yaftè*,
 a دستلی *moutècèlli*

ONSOLIDANT, s m, استوار کننده *oustevan kounèndè*

ONSOLIDATION, s f, استواری *oustevan*, استحکام *èstèh*
kam, pr t *istihkiam*

ONSOLIDER, v a, استوار کردن *oustevan kei dèn*, محکم
meuhkem kèrdèn, — consolide, e, استوار شده *oustevan*
choudè, استحکم *moustèhkèkè*

ONSOMMATEUR, TRICE, s, خرج کننده *khèrdj kounèndè*

ONSOMMATION, s f, a خرج *khèrdj*, pr t. *khardj*, مصرف
mèsrèf, pr t *masraf*, — achievement, a تمام *ètman*,
 pr t *itman*, استیکمال *èstèkmal*, pr t *istikmal*

ONSOMMÉ s m, خلاصه آنکوسب *khoulacèyè àb gouchi*

ONSOMMER, v a, اتمام رسانیدن *bè ètman rèça*
nidèn تمام کردن *ètman dadèn*, *èndjam dadèn*,
kèrdèn, — détruire par l'usage, صرف کردن *sèrf kèr*
dèn, خرج کردن *bè-mèsrèf rèçandèn*, رسانیدن

khèrdj kèrdèn, — se consommer, صرف شدن *sèrf*
choudèn, حرج شدن *khèrdj choudèn*, تمام شدن *tèmam*
choudèn, — consommé, e, صرف شده *sèrf choudè*, تمام
 شده *tèmam choudè*

CONSONNANCE, s f, a مواضع اصوات *mouvafèqètè èsvat*,
 pr t *mouvafaqatı èsvat*

CONSONNANT, e, adj, هم آهنگ *hèm àhèng*, pr t *hèm-
 àhènk*

CONSONNE, s f, a حرف سالم *hèrfé salèm*, pr t *harfi sa
 lim*, pl حروف سالمة *houroufé salèmè*, pr t *houroufi
 salimè*

CONSORTS, s m pl, همایان *hèm payan*

CONSPIRATEUR, s m, یاعی *yaghi*, a معسد *moufsèd*,
 pr t *mufsîd*

CONSPIRATION, s f, باغیگری *yaghi guèri*, a. فساد *fèçad*,
 افساد *èfsad*, pr t *ifsad*

CONSPIRER, v n, معنی آتفاق کردن *èttèfaq kèrdèn*, معنی
 شدن *mouttèfèq choudèn*

CONSPUER, v a V CRACHER

CONSTAMMENT, adv, avec constance, به پاداری *bè paï
 dari*, به سبوت قدم *bè sebouté qèdèm*, به دوام *bèr dèvam*, a
 به دوام *bèd dèvam*, pr t *bid dèvam*, — toujours, همیشه
hèmichè, a. متصل *mouttècèl*, pr t *muttècîl*, علی الدوام
 'èlèd dèvam, pr t 'alad davam, دائما *daimèn*, pr t
daima

CONSTANCE, s f, پاداری *paï dari*, ثابت قدمی *sabèt-qè-
 dèm*, a. سوج *rouçoukh*, سبات *sèbat*

CONSTANT, e, adj, پاندار *paï-dar*, a. راسخ *racèkh*, pr ra-

cikh, نام قدم *sabèt-qèdèm*, pr t. *sabît qadèm*
CONSTANTINOPLE (ville), اسلامبول *èslamboul*, pr t. *islam-*
boul ou استانبول *istamboul*

CONSTATER, v a, محقق کردن *mouhèqqèq kèrdèn*,
 نام نهادن *sabèt kèrdèn*, ثابت کردن *bè-*
èsbat rèçanidèn, — constaté, e, ثابت شده *sabèt*
choudè

CONSTELLATION, s f, ستاره‌گان *sètarègan*, a کواکب *kèva-*
kèb, — sous laquelle on est né, a طالع *talè'* pr t.
tali', روح *bourdj*, pl روح *bouroudj*

CONSTERNATION, s f, هراس شدید *hèracé chèdid*, a دهسب
dèhchèt, حیرت *hèirèt*, pr t *hairèt*

CONSTERNER, v a, هراسان کردن *hèraçan kèrdèn*, دهسب
 انداختن *bè dèhchèt èndakhtèn*, مدحوش کردن *mèd-*
houch kèrdèn, — consterné, e, مات و محترمانده *mat-*
o moutèhèyèr mandè

CONSTIPATION, s f, سکم‌دستی *chèkèm bestègui*, a انعصاف
ènqèbaz, pr t *inqibaz*, قصب *qèbz*, pr t *qabz*

CONSTIPER, v a, قصب آوردن *qèbz àvourdèn*, — constipé,
 e, قصب کرده *qèbz kèrdè*, a مومقصب *moungèbèz*, pr t
moungabiz

CONSTITUÉ, e, adj, établi par les lois, معترسده *mouqèrrèr*
choudè, صکیح‌النسب *bèr qèrar choudè*, a صکیح‌النسب
sèhik oul bouniè

CONSTITUER, v a, composer un tout, عیار بودن *'èbarèt*
boudèn, — l'âme et le corps constituent l'homme,
 بچهر عیار روح و بدن *bèchèr 'èbarèt èz rouh o*
bèdèn èst, — mettre, établir, بر قرار کردن *bèr qèrar*

kèrden, معرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn*

CONSTITUTIF, IVE, adj, ترکیب کننده *tèrkib kounèndè*

CONSTITUTION, s f, composition, a. ترکیب *tèrkib*, — lois fondamentales d'un État, a. قانونی ملوک *qanouné mèmlèkèt*, pr t *qanouni mèmlèkèt*, pl قوانین ملوک *qèvaniné mèmlèkèt*, pr t *qavanini mèmlèkèt*, — complexion, a. صفت *bouniè*

CONSTITUTIONNEL, LE, adj, موافق قانون نامه ملوک *mou vafèqé qanoun namèyé mèmlèkèt*

CONSTITUTIONNELLEMENT, adv Voir le précédent

CONSTRICTEUR, s m et adj m, a. قاص *qabèz*, pr t *qabiz*

CONSTRICTION, s f, a. قص *qèbz*, pr t *qabz*, انقباض *èn qèbaz*, pr t *inqibaz*

CONSTRUCTEUR, s m, سازنده *bèna kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a. بنای *ban*, بنا *bèna*, — de vaisseaux, کسی ساز *hèchti saz*

CONSTRUCION, s f, a. بنا *bèna*, pr t *bina*, عبارت *'èmarèt*

CONSTRUIRE, v a, تائی کردن *di oust kèr dèn*, تائی *bènnayi kèrdèn*, ساختن *sakhtèn*, — construit, e, ساخته *sakhtè*, درس کردن *droust kèr dè*

CONSUBSTANTIALITÉ, s f, همکوه بودن *hèm djoouhèr boudèn*, همدا بون *hèm zat boudèn*, a. اتحاد *ètèhad* اول *oul djoouhèr*, pr t *ittihad ul djèr hèr*

CONSUBSTANTIEL, LE, adj, همدا *hèm zat*, همکوه *hèm*

djoouhèr, pr t *hèm-djèvhèr*, a متحد الكوهر *mouttèhèd oul djoouhèr*, pr t *muttèhud ul djèvhèr*

CONSUBSTANTIELLEMENT, adv , ار روى همكوهري , *èx roui hèm djoouhèr*

CONSUL, s m , فونسل *qounsoul*, کار بردار *kar pèrdaz*, — vice consul, وکیل فونسل *vèkilé qounsoul*

CONSULAIRE, adj des 2 g , مسوب بعونسل *mènsoub bè-qounsoul*

CONSULAT, s m , فونسلگری *qounsoul guèr*

CONSULTANT, s et adj m , qui donne des conseils, پند *pènd dèhèndè*, a مشاور *mouchavèr*, pr t *muchavir*, — médecin consultant, a. طب مشاور *tèbibé mouchavèr*, pr t *tèbibé muchavir*

CONSULTATION, s f , کنکاج *kèngadj*, a مسور *mèchvèrèt*, مشاوره *mouchavèrè*

CONSULTER, v a , پند حواسی *pènd khastèn*, استساره *èstècharè kèrdèn*, مسور کردن *mèchvèrèt kèrdèn*

CONSUMANT, e, adj , سوزاننده *souzanèndè*, a محرق *mouhrèq*, pr t *mouhriq*

CONSUMER, v a. , اسراف کردن *èsraf kèrdèn*, تلف کردن *tèlèf kèrdèn*, — en parlant de l'action du feu, سوزاندن *souzandèn*

CONTACT, s m , دو جبر بهمیدنگر *rècidèné dou tchis* *bè hèm diguèr*, تهنه *tèndè*, a مس *mèss*

CONTAGIEUX, EUSE, adj , سرانگ کنده *sèrayèt kounèndè*, *a. ساری sari*, مسری *mousri*

CONTAGION, s f , a سرانگ *sèrayèt*, pr t *sirayèt*

CONTE, s m., داستان *dastan*, a. حکایت *hèkayèt*, pr t *hikayèt*, نقل *nèql*, pr t *naql*, روایت *rèvayèt*, pr t *rivayèt*

CONTEMPLATEUR, TRICE, s, تماشا کونده *tèmacha kounèndè*, a. ناظر *nazèr*, pr t *nazir*

CONTEMPLATIF, IVE, a. متفکر *moutèfèkkèr*, pr t *mutèfèkkir*, — en parlant de la vie contemplative, a. اهل باطن *èhlé batèn*, pr t *èhli batin*

CONTEMPLATION, s f, نگاه *nègah*, تماشا *tèmacha*, a. نظر *nèzèr*, pr t *nazar*, اطماع نظر *ètmahé nèzèr*, pr t *itmahè nazar*, مساعد *mouchahèdè*

CONTEMPLER, v a, ديدن *didè doukhtèn*, تماشا کردن *tèmacha kèrdèn*, نظر کردن *nèzèr kèrdèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*

CONTEMPORAIN, E, adj, هم عصر *hèm 'èsr*, هم زمان *hèm-zèman*

CONTEMPORANÉITÉ, s f, a. معاصرة *mou'âcèrèt*, pr t *mou-'âçarèt*

CONTEMPTEUR, s m, اهانن کونده *èhanèt kounèndè*

CONTENANCE, s f, capacité, ککاس *goundja-yèch*, a. ظرفیت *zèrfiyèt*, pr t *zarfiyèt*, — posture, a. وضع *tèrz*, طر و طور *tèrz o toour*, pr t *tèrz u tèvr*, صلب *vèz'*, pr t *vaz'*, اسلوب *ousloub*

CONTENANT, E, adj, ککاسنده *goundjayèndè*, a. حاوی *havi*, s m, a. ظرف *zèrf*, pr t *zarf*, pl ظروف *zou-rouf*

CONTENIR, v a, ککاسیدن *goundjiden*, گرفتن *guèrèftèn*, — contenu, e, a. مظروف *mèzrouf*

- CONTENT, *e*, *adj*, حسند *khkursènd*, چادمان *chadman*,
 راضی *razi*, حوشکال *khouch-hal*, چاد *chad*
- CONTENTEMENT, *s m*, حسودى *khoursèndi*, حوشکالى *khouch noudi*,
 حوشکالی *khouch hali*
- CONTENTER, *v a*, حسود *khoursènd kèrdèn*, راضی کردن *khouch noud kèrdèn*,
 — *se contenter*, حسود شدن *khouch noud choudèn*,
 راضی شدن *razi choudèn*, قانع بودن *qanè' boudèn*
- CONTENTIEUSEMENT, *adv*, نسیر *bè sètiz*, نزع *bè nèza'*,
 منازعه *bè mounazè'è*
- CONTENTIEUX, *se*, سیر آمیز *sètizè àmiz*, ا منازع *mou*
nazè'oun fih, *pr t munaza'un fih*
- CONTENTION, *s f*, سیر *sètiz*, ا نزع *nèza'*, *pr t niza'*, منازعه
mounazè'è, *pr t munaza'a*
- CONTENU, *s m*, ا مطروف *mèzrouf*, *pr t mazrouf*, — *en*
parlant d'un écrit, ا مصبون *mèzmoun*, *pr t mazmoun*
 مضمون *mèzamin*
- CONTER, *v a*, حکایت کردن *hè*, نعل نعل *nèql kèrdèn*,
 — *conté*, *e*, نعل نعل *nèql choudè*
- CONTESTABLE, *adj* des 2 *g*, ا محادل *qabèlé moudja*
dèlè, *pr t qabili mudjadèlè*
- CONTESTANT, *e, s* et *adj*, دعوا کننده *dè'èva kounèndè*, —
 les parties contestantes, ا مدعى و مدعى عليه *moud*
dè'i vè moudde'a 'èlèih, *pr t muddè'i vè muddè'a*
 'alèih
- CONTESTATION, *s f*, سیر *sètiz*, سیر *sètizè*, ا نزع *nèza'*,
pr t niza', منازعه *mounazè'è*, *pr t munaza'a*, مناقشه
mounaqèchè, دعوا *dè'èva*, *pr t da'va*

CONTESTER, v a, refuser de reconnaître, انکار کردن *èn-kar kèrdèn*, مباحه کردن *moubahècè kèrdèn*, معاذه کردن *mounazè'è kèrdèn*

CONTEUR, EUSE, s قصه خوان *dastan sèraï*, داستان سرائ *qèssè khan*, a نقال *nèqqal*, pr t ناqqal *naqqal*, مداح *mèddah*

CONTEXTURE, s f, بافت *baft*, a نسج *nèsdj*

CONTIGU, E, adj, همسایه *hèm sayè*, همکار *hèm-djèvar*, پیوسته *pèrvèstè*, a متصل *mouttècèl*, pr t mout tacil

CONTIGUITÉ, s f, همسایگی *hèm sayigui*

CONTINENCE, s f, خود داری *khoud darî*

CONTINENT, s m, زمين *zèmin*, a در *bèrr*

CONTINGENT, s m, part que chacun doit fournir ou recevoir, پای *pai*, a حصه *hessè* pr t hissè, — terme de philos a ممکن الطهور *moumkèn ouz zehour*, pr t *mumkin uz zouhour*

CONTINGENT, E, adj, a ممکن الطهور *moumkèn-ouz zehour*, pr t *mumkin uz zouhour*

CONTINU, E, adj, a پیوسته *pèrvèstè*, a متصل *mouttècèl*, pr t *muttacil*

CONTINUATION, s f, a مداومت *moudavèmèt*, دوام *dèvam*, امداد *èmtèdad*, pr t *imtèdad*

CONTINUEL, LE, adj, بی فاصله *bi facèlè*, پی در پی *pèi dèr pèi*, a مداوم *moudavèm*, pr t *mudavim*, دائمی *dayèmi*, دائم *dayèm*

CONTINUELLEMENT, adv, پیوسته *pèrvèstè*, همواره *hèmvarè*, همیشه *hèmichè*, a دائما *dayèmèn*

CONTINUER v a, مداومت کردن *moudavèmèt kèrdèn*.

CONTINUITÉ, s f, dans l'espace, اتصال *ettèçal*, pr t *ittical*, — dans le temps, امداد *èmtèdad*, pr t *intidad*

CONTONDANT, e, adj, رحمن *zèhkm zèn*

CONTORSION, s f, پیچ و تاب *pitch o tab*, a تَلَوّی *tèlèvvi*

CONTOUR, s m, گرداگرد *guèrd a guèrd*, a دور *doour*, pr t *dèvr*, اطراف *hèvachi*, حواسی *ètraf*

CONTOURNÉ, e, adj, کج *kèdj*

CONTOURNER, v a, faire 'e tour de, گرداگرد کسی *guèrd-a guèrd guechtèn*, — marquer le contour, گرداگرد بردن *guèrd a-guèrd bouridèn*, — déformer, ار برکسر *èz tèrkib èndakhtèn*, وضع کردن *bèd vèz' kèrdèn*

CONTRACTANT, e, adj, پیمان کننده *pèyman kounèndè*, a. معاهد *moutè'âhèd*, pr t *mutè'âhùd*, pl معاهدی *moutè'âhèdin*

CONTRACTER, v a, عهد پیمان *pèyman bèstèn*, عهد کسی *'èhd bèstèn*, — contracter alliance, عقد اتحاد کسی *'èqdè èttèhad bèstèn*, — mariage, عقد نکاح کسی *'èqdè nèkah bèstèn*, — amitié, عقد دوستی کردن *'èqdè dousti kèrdèn*, — une maladie, بحوسی گرفتار شدن *bè-na-khouchi guèrèftar choudèn*, — des dettes, فرصدار *gèrz dar choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*, — se contracter, پیچ و تاب *gèrz kèrdèn*, — contracté, e, بسته *pitch o-tab khourdèn*, — بسته *bèstè choudè*, معقد شده *moun'èqdè choudè*, —

en parlant des muscles, بهم کشید شد *bè-hèm kèchidè choudè*, پیتچ و تاب حورده *pitch o tab khourde*

CONTRACTION, s f, پیتچ و تاب کشیدگی *kèchidègu*, پیتچ *pitch o tab*

CONTRADICTEUR, s m, a معارض *mou'arèz*, pr t *mou'aris*

CONTRADICTION, s f, a صدتت *zèddiyèt*, pr t *ziddiyèt*, اختلاف *èkhtilaf*, pr t *ikhtilaf*

CONTRADICTOIRE, adj, صدتت همدنگر *zèddè hèm diguèr*

CONTRADICTOIREMENT, adv, بمکالعب همدنگر *bè moukhalèfètè hèm diguèr*

CONTRAINdre, v a, مصطرّ ناحار کردن *na tchar kèrdèn*, موزتئرر کردن *mouztèrr kèrdèn*, محبور کردن *mèdybour kèrdèn*, لا بد کردن *la bout kèrdèn*, — *contraint*, e, ناحار *na-tchar*, a مصطرّ *mouztèrr*, pr t *mouztarr*, محبور *mèdybour*, لا بد *la bout*

CONTRAINTe, s f, زور *zour*, pr t *zor*, a محبورّت *mèdybouriyèt*

CONTRAIRE, adj des 2 g, a مخالف *moukhalèf*, pr t *moukhalif*, معابر *moughayèr*, pr t *moughair*, خلاف *khèlaf*, pr t *khilaf*, بعض *nèqiz*, pr t *naqiz*, صدت *zèdd*, pr t *zidd*, — au contraire, بعكس *bèr 'èks*, بر خلاف *bèr khèlafè in*

CONTRAIREMENT, adv, بر خلاف *bèr khèlaf*, a. صدتّا *zèddèn*, pr t. *ziddèn*

CONTRARIANT, e, adj, a صدت مخالف *zèdd*, مخالف *moukhalèf*

CONTRARIER, v a, مکتل شدن *moukhèll choudèn*, صدتی *zèddi kèrdèn*, — تعرض کردن *tè'èrrouz kèrdèn*, —

- contrarié, e, مظهر مخالف *mèzhèré moukhalèfèt*
choudè
- CONTRARIÉTÉ, s f, a صدى *zèddiyèt*, مخالف *moukha-*
lèfèt, pr t *moukhalafèt*
- CONTRASTE, s m, صدى *zèddi*, a مافاف *mounafat*
- CONTRASTER, v n, مافاف داسى *mounafat dachtèn*
- CONTRAT, s m, سرطامكه *chèrt namtchè*, a معاولة *mou-*
gavèlè
- CONTRAVENTION, s f, a نغز *nèqz*, pr t. *naqz*, خلاف *khèlaf*,
 pr t *khilaf*
- CONTRE, prép, بر مخالف *bèr moukhalèfèt*
- CONTRE AMIRAL, s m, نائب دوم دربانكى *nayèbé douvouvomé*
dèria bègui
- CONTREBALANCER, s m, موازنه *hèm sèndj kèrdèn*, همسج كدى
mouvazènè kèrdèn
- CONTREBANDE, s f, از كمرك كيراندن *èz gournouk gouri-*
zanèn, a t ملاچاق *mal qatchaq*
- CONTREBANDIER, s m, كمرك ملا از كيراندن *gourizanèn-*
dèyé mal èz gournouk
- CONTRE BOUTER, v a., باز كرداسى *pazir gouzachtèn*,
 پوشتبان كرداسى *pouchtiban gouzachtèn*
- CONTRE CARRER, v a., بر مخالف كرى *moukhalèfèt kèrdèn*.
- CONTRE CŒUR, à contre cœur, adv, به خلاف دلخواه *bè-*
khèlafé dèl khah, زوركى *zourèki*
- CONTRE COUP, s m, a. عكس ضرب *'èksé zèrb*, a. عكس الصرب
'èks ouz zèrb, pr t *'aks uz-zarb*
- CONTREDIRE, v a., رد كرى حرف *zèdd goftèn*, صدى كرى
rèdd kèrdènè hèrf

- CONTREDIT**, s m, a حرف صدّ *hèrfé zèdd*, — sans contre-
 dit, بی سهه *bi cheubhè* (pron vulg *bi cheuhbè*), بی
 شک *bi chèkk*
- CONTRÉE**, s f, حاى *djari*, a محلّ *mèhèll*, ناحیه *nahuyèt*,
 سب *sèmt*, ولایت *vèlayèt*
- CONTRE ÉCHANGE**, s m, a عوض معاوضه *mou'avèzè*, عوض
 'èvèz, pr t 'avaz
- CONTREFAÇON**, s f, کاري *sakhtè kari*, ساحه *sakhtègu*,
 تعلید *tèqlid*, pr t taqlid
- CONTREFACTEUR**, s m, کار ساحه *sakhtè kar*, pr t sakht-
 tè *kvar*
- CONTREFAIRE**, v a, imiter, حمانیدن *khèmanidèn*,
 تعلید کردن *valoutchanidèn* (il est vieux),
 تعلید *tèqlid kèrdèn*
- CONTREFAIT**, e, adj, ساحه *sakhtè*, a قلب *djè'èli*, قلب
 qèlb, pr t qalb, — difforme, بد ترکیب *bèd tèrkib*,
 بی ترکیب *bi tèrkib*
- CONTRE MAÎTRE**, s m, رئیس دوم *rè'icé douvvoum*
- CONTREMANDER**, v a, حکم ناسخ حکم اولی دادن *heukmé*
nacèkhé heukmé èvvèli dadèn
- CONTREMANDEMENT**, s m, a نسخ امر موقت *nèskhé èmré*
mouqèddèm, pr t *naskhi èmri mouqaddèm*
- CONTRE MINE**, s f, معادل مع *nèqb dèr mouqabèlè*
nèqb
- CONTRE MUR**, s m, دیوار دیوار *divar bèr divar*
- CONTRE ORDRE**, s m, حکم ناسخ حکم اولی *heukmé na-*
cèkhé heukmé èvvèli
- CONTRE POIDS**, s m, بار سنج *bar sèndj*, لنگه *lenguè*

CONTRE POISON, m, پاره‌ر *pazèr*, a' تیربا *tèriaq*

CONTRE ESCARPE, s f, دیوارِ حیدو *divarè khèndèq*

CONTRE SEING, s m, امصای دۆم *èmzar dōuvvōum*, a مصای *èmzar san*, pr t *imzar san*, صح *sèhh*, pr t *sahh*

CONTRE SENS, s m, عکس *me'ènni bèr 'èks*, معی بر عکس *'èksé mè'ènni*

CONTRE TEMPS, s m, a عانعه *'âyèqè*, pr t *'âyqa*, pl عوانع *'evayèq*, pr t *'avarq*, مانع *manè'* pr t *man'*, pl موانع *mevanè'* pr t *mèvan'*

CONTREVENANT, e, adj, a محل *moukhèll*, pr t *mukhill*, مخالف *moukhalefèt kounèndè*

CONTREVENIR, v n, محل *moukhèll choudèn*, مخالف *moukhalèfèt kèrdèn*

CONTRIBUABLE, s m, مالیاتِ بدّه *maliat bèdèh*, خراجکار *khèradj gouzar*

CONTRIBUER, v n, دحل *dèkhil choudèn* (ou *bouden*), باوری کردن *yavèr kèrdèn*, همراهی *hèm-rah kèrdèn*, در میان داسنی *par dèn mian dachten*

CONTRIBUTION, s f, کرد *guèzid*, خراج *khèradj*, a تکلیف *tèklif*, pl تکالیف *tèkalif*, pr t *tèkialif*

CONTRISTER, v a, اندوهناک کردن *èndouhnak kèrdèn*, غمگینی کردن *ghèmgūn kèrdèn*

CONTRIT, e, adj, سدمان *pèchiman*, a سدمن *sèdman*, نادم *nadèm*, pr t *nadim*

CONTRITION, s f, سیمای *pèchimani*, سوز دل *souzé dèl*, a ندامت *nèdamèt*

CONTRÔLE, s m, عوارء èvarè, دفسر داری dèftèr-dari, دفسر dèftèr, — d'argenterie, نسان nèchan, مهر meuhr

CONTRÔLER, v a, در دفسر فسد كرس dèr dèftèr qèid kèr-dèn, — en parlant d'argenterie, نسان رس nèchan zèdèn, — au fig عىبا كروئى كرس 'èib djouyi kèrdèn, — contrôlé, e, در دفسر فسد كرس dèr dèftèr qèid choudè

CONTRÔLEUR, s m, حساب پردار hèçab pèrdaz, a محاسب mouhacèb, pr t muhacib, au fig, عىبا كرى 'èib djouï, عىبا كرى 'èib djou, a عتاب 'èiyab, pr t 'ayab

CONTROUVER, v a, احراء كند كرس èkhtèra'è kèzb kèrdèn

CONTROVERSABLE, adj des 2 g, a قابل مباحه qabelé moubahècè, pr t qabel mubahacè

CONTROVERSE, s f, a مباحه moubahècè, pr t mubahacè, معارصه mou'arèzè

CONTROVERSER, v n, مباحه بى كرس bèhs kèrdèn, مباحه كرس moubahècè kèrdèn, — controversé, e, مباحه كند moubahècè choudè

CONTROVERSISTE, s m, مباحه كند moubahècè kou-nèndè

CONTUMACE, s f., ار مراءعه كركه èz mourafè'è gou-rikhtè

CONTUSION, s f, اسب acib, a صدمه sèdmè

CONVAINCANT, e, adj, الزام كند èlzam kounèndè, a ملزم moulzèm, pr t mulzim, مسك mouskèt, pr t muskit

CONVAINCRE, v a, ملزم کړس *êlzam kèrdèn*, ملزم کړس *moulzèm kèrdèn*, اسکاټ کړس *èskat kèrdèn*, — en parlant d'un accusé, اېسبات کړس *èsbat kèrdèn*

CONVALESCENCE, s f, پېړۍ *dèrvakh* (il est vieux), پېړۍ *bèh boudi*, ا ډفاځه *èfaqè*, پر ت ښفاځا *èfaqèt*, پر ت ښفاځات *èfaqat*

CONVALESCENT, e, adj, در حالب درواځ *dèr halètè dèrvakh* (il est vieux) روڼه پېړۍ پناهه *rou bè bèh boudi nè-hadè*, نارۍ اړ ناخوسۍ برحاسبه *tazè èz na khouchi bèr-khastè*, (ou پړا سده *pa choudè*)

CONVENABLE, adj des 2 g, سادسۍ *chayan*, سادسۍ *chayèstè*, ا لایق *layèq*, پر ت لایق *lanq*, مناسب *mounacèb*, پر ت *munacib*, — digne, décent, پسندیدنه *pècèndidè*, زېښته *zibèndè*, ا ډجایز *djayèz*, پر ت ډجایز *djayèz*

CONVENABLEMENT, adv, چنانکه ساند و ښاند *tohè-nan kè chayèd vè bayèd*, بې توډرۍ مناسب *bè toouré mounacèb*

CONVENANCE, s f, conformité, سادسۍ *chayèstèguir*, زېښته *zibèndèguir*, ا مناسب *mounacèbèt*, پر ت *munacabèt*, لایق *lèyaqèt*, پر ت *laqat*, موافق *mouvafèqèt*, پر ت *mouvafèqat*, — bienséance, ا ډډب *èdèb*, حسنۍ ډډب *heusné èdèb*, پر ت *husni èdèb*

CONVENIR, v n, avoir du rapport, مناسب کړس *mounacèb boudèn*, مناسب داسې *munacèbèt dachtèn*, — être d'accord, وړاندې کړس *guèrèvidèn*, وړاندې کړس *qèboul kèrdèn*, متفق الراي *chèriké qooul choudèn*, متفق الراي *chèriké qooul choudèn*

muttèfèq-our rèi choudèn, سڊس ڦاڻل *gayèl chou-*
dèn, — convenir du prix, ڦيڻ ڦيڻ *qèimèt ra*
qèt' kèrdèn, — être propre, convenable, سانسو ٻوڊن
chayèstè boudèn, لائو ٻوڊن *layèq boudèn*, — convient
 il ? انا سانسو اسب انا *àya chayèstè èst in*, — être
 à la convenance, ٻيڪار ڇوڙن *bè kar khourdèn*, —
 cela ne me convient pas, ٻيڪار مڻ ٻيڪار *in bè*
karé mèn nèmikhourèd, — se convenir, هڻڻڪرا
hèm diguèr ra pècèndidèn

CONVENTION, s f, پيمان *pèrman*, a عهد *'èhd*, pr t *'ahd*,
 pl عهود *'ouhoud*, معاهد *mou'âhèdè*, pl معاهدات
mou'âhèdat, شرط *chèrt*, pr t *chart*, pl شروط *chourout*,
 معاونه *mouqavèlè*

CONVENTIONNEL, LE, adj, a شرطى *chèrti*

CONVENTIONNELLEMENT, adv, اڙ روي شرط *èz roui chèrt*,
 ٻيڪس معاونه *bè hècèbé mouqavèlè*, a مسروطا *mèch*
routèn

CONVERGENCE, s f, a ٻيڪار *tèqaroub*, مائل *tèmayoul*

CONVERGENT, E, adj, a مائل *moutèqarèb*, pr t *mutèqa*
rib, مائل *moutèmayèl*, pr t *mutèmarl*

CONVERGER, v n, ٻيڪار مائل ٻوڊن *bè tèrèfè*
nouqteyé vahèdè mayèl boudèn

CONVERSATION, s f, ڳوڻ ڳوڻ *goft gou*, ڳوڻ ڳوڻ *goft o*
chenoud, ا صاڪب *seuhbèt*, محاوره *mouhavèr è*

CONVERSER, v n, ڳوڻ ڳوڻ ڳوڻ *goft o chenoud kèr*
dèn, صاڪب ڳوڻ *seuhbèt kèrdèn*

CONVERSION, s f, عوض سڊس *'èvèz choudèné halèt*,
 ا تبديل *tèghyiré halèt*, pr t *tèghyiri halèt*,

tèghèyourn, pr t *tèghairuit*, — en parlant des métaux, a. اسكاله *estèhale*, pr t *istihalè*, تبدل *tèbdil*, — en parlant des troupes, a. انعطاف *èn'ètaf*, pr t. *in'itaf*, — en matière de religion, ندس حق *bè diné hèqq bèr guèchtèn*, ايمان اوردي *iman avourdèn*

ONVERTIBLE, adj des 2 g, تبدل ندس *tèbdil pèzir*

ONVERTI, e, adj, changé, تغير حال کرد *tèghyiré halèt kèrdè*, معلب سده *moungèlèb choudè*, a. مبتدل *mou-bèddèl*, — à la foi, ايمان آمد *bè iman amèdè*, ايمان آورد *iman avourdè*

ONVERTIR, v a, مبتدل معلب کرد *moungèlèb kèrdèn*, مبدل موبدددل کرد *moubèddèl kèrdèn*, — à la foi, ايمان آورد *bè iman avourdèn*, — changement qu'on fait de certaines choses, معاوضه کرد *'èvèz kèrdèn*, عوض کرد *mou'avèzè kèrdèn*

ONVERTISSEMENT, s m, a. عوض 'èvèz, pr t 'avaz, تبدل *tèbèddoul*, تڪڙل *tèhèvvoul*, pr t *tèbaddul*, تهاवल *havvul*

ONVEKE, adj des 2 g, حبابي *houbabi*, حرسى *khèr-pouchti*, a. محبت *mouhaddèb*

ONVEXITÉ, s f, حبابي بود *houbabi boudèn*, a. تڪڙل *tèhèddoub*

ONVICTION, s f, خطر جمعى *khatèr djèm'i*, يغنى *yèqini*, ا الزام *èlzam*, pr t *ilzam*

ONVIVE, s m, مهمان *mèhman*, a. مسافر *mouçafèr*, pr t. *muçafir*

ONVIER, v a, دعوت کرد *dè'èvèt kèrdèn*, — CONVIÉ, e,

دعوب نده *dè'èvèt choudè*, a موعود *moou'oud*, pr t *mèv'oud*

CONVOCAATION, s f, a دعوب *dè'èvèt*, pr t *da'vèt*

CONVOI, s m, سدرفه حباره *yègalé djenazè*, سدرفه حباره *bèdrègèyé djènazè*

CONVOITER, v a, حسم آرمندی کردن *âzmèndi kèrdèn*, کدا حسمی *tchèchmé temè' doukhtèn*, حسمی *guèda tchèchmi kèrdèn*

CONVOITEUX, EUSE, adj, آرمند *âzmend*, a حرص *hèris*, pr t *haris*

CONVOITISE, s f, آرزو *âz*, آرمندی *âzmèndi*, آرزو *ârzou*, a *tèmè'*, pr t *tama'*, حرص *hèrs*, pr t *hirs*

CONVOLER, v n, دو باره زن گرفتن *dou barè zèn guè rèftèn*

CONVOQUER, v a, محاسن احضار کردن *ehzar kèrdèn*, محاسن احضار کردن *bè èdylas de'evct kèrdèn*, محاسن *khandèn*

CONVOYER, v a, بدرقه کردن *hem rah rèftèn*, بدرقه کردن *bèdrègè kèrdèn*

CONVULSIF, IVE, adj, سنج احکام انکسر *èkhtèladj ènguiz*, سنج *tèchènnoudj ènguiz*

CONVULSION, s f, حمله کی اعصاب *tèchènnoudj*, حمله کی اعصاب *hèndègun è'èza*, a احکام *ekhtèladj*, pr t *ikh tiladj*

COOBLIGÉ, E, s, a عهد سریک *chèrik oul 'èhd*, pr t *chè rik-ul 'ahd*

COOPÉRATEUR, TRICE, s, همکار سربک در کار *chèrik dèi kar*, همکار *hèm-kar*

- COOPÉRATION, s f, گراکب در کار, *chérakèt dèr kar*
 COOPÉRER, v n, با هم کار کردن, *ba hèm kar kèrdèn*
 COOPTATION, s f, قبول کردن بدون ملاحظه رسوم معموله, *qèboul kèrdèn bè douné rouçoumé mè'è moula*
 COORDONNER, v a, نظم دادن, ترتیب دادن, *tèrtib dadèn*, نظم دادن, *nèzm dadèn*, مرتب کردن, *mountèzèm kèrdèn*, — *coor donné, e*, مرتب شده, *mountèzèm choudè*
 COPARTAGE, s m, حصه داری, *hèssè dari*
 COPARTAGEANT, e, s, حصه دار, *hèssè dar*, *pr t hussè dar*
 COPARTAGER, v a, تقسیم کردن, بخش کردن, *bèkhch kèrdèn*, تقسیم کردن, *tèqsim kèrdèn*
 COPRAU, s m, براده چوب, *tèrachèyé tchoub*, براده چوب, *bèradèyé tchoub*
 COPERMUTANT, s m, معاوضه کننده, *mou'avèzè kounèndè*, معاوضه, *mou'avèz*, *pr t mou'aviz*
 COPERMUTATION, s f, a معاوضه, *mou'avèzè*, *pr t mou'avazè*
 COPIE, s f, سواد, *sèvad*, مسوده, *mousvèddè*, a صورت, *sou'èt*, — *copie d'une lettre*, سواد کاعد, *sèvadé kaghèz*
 COPIER, v a, سواد برداشتن, *sèvad bèr dachtèn*
 COPIEUSEMENT, adv, خیلی, *khèili*, بسیار, *bèciar*, فرو, *fe zoun*, a وافر, *vafèr*, *pr t vafir*
 COPIEUX, se, adj, خیلی, *khèili*, a وافر, *vafèr*, *pr t vafir*
 COPISTE, s m, مسوده نویس, *mousvèddè nèvis*
 COPRENEUR, EUSE, s, در احاره, *chèriké èdgarè*, در احاره, *dèr èdgarè chèrik*

COPROPRIÉTAIRE, s des 2 g, شريك ملك *chèriké moulk*

COPULATIF, IVE, adj, a وصلى *vèsh*

COPULATION, s f, a. محامعة *moudjamè'è djèma'*,
pr t *djima'*

COQ, s m, حروس *khourous*, pr t *khos*

COQ À L'ÂNE, s m, رابطة كلام *kèlamé bi rabètè*

COQUE, s f, پوسه *poust*, — œuf à la coque, نكم آمر
tokhmé âb pèz

COQUELICOT, s m, حشكاس كوهي *khèchkhaché kouhi*

COQUET, TE, adj, عسوه نما *'euchvè guèr*, عسوه كره *'euchvè nèma*,
عسوه كره *ghènzè guèr*, حلوه كار *djèlvè kar*, pr t
djilvè kiar

COQUELUCHE, s f, ساه سرفه *siah sourfè*

COQUETER, v n, عسف بازی کردن *'èchq-bazî kèrdèn*

COQUETTERIE, s f, عسوه نار *'euchvè, naz*

COQUILLAGE, s m, حاور صدقدار *djanèvèré sèdèf dar*

COQUILLE, s f, a صدق *sèdèf*

COQUIN, e, s, بدسکال *bèd sègal*, ناکار *na bè kar*, ناپاک
na pak

COQUINERIE, s f, بدسکالی *bèd sègalî*

COR, s m, durillon aux pieds, گوك *gouk*, زكل *zèkil*, آرج
djèkh, كدمه *guèndoumè*, — instrument à vent, سپور
chèpour

CORAIL, s m pl coraux, بسد *boussèd*, بستم *bèstam*, a
مرحان *mèrdjan*

CORAN, s m, a قرآن *qourân*

CORBEAU, s m, كلاع *kèlagh*, a عراب *ghourab*

CORBEILLE, s f, سبد *sèbèd*

CORBILLARD, s m, تابلو *tèkhté tabout*, a حماره *djènazè*, نعس *nè'èch*, pr t *na'ch*

CORDAGE, s m, ریسهای کسی *rismanhai kèchtî*

CORDE, s f, ریسمان *risman*, طناب *tènab*, vulg تیف *tènèf*,
a. حبل *hèbl*, pr t *habl*, — grosse corde, کلب ریسمان *rismané koulouft*, — d'instrument de musique, سم *sim*

CORDEAU, s m, ریگ *zig*, ریج *zidj*, vulg سعل *chougoul*, a مطما *mètmar*

CORDELER, v a, تابیدن *tabidèn*, تاب دادن *tab dadèn*

CORDER, v a, ریسمان تابیدن *risman tabidèn*, طناب درسد *tènab droust kèrdèn*, — lier avec des cordes, کرس *ba risman bèstèn*

CORDELIÈRE, s f, ریسمان کمره کمره *rismané guèrèh-guèrèh*

CORDERIE, s f, lieu où l'on fait les cordes, کارخانه *kar khanèyé risman tabi*, — l'art du cordier ریسمانی *risman tabi*

CORDIAL, e, adj, propre à conforter le cœur, معوی دل *mouqèvvu dèl*, معوی قلب *mouqèvvu qèlb*, — au fig, *èz dèl*, درونی *dèroun*, a قلبی *qèlbî*, pr t *qalbi*, دوستی قلبی *sèmmî*, — amitié cordiale, دوستی *doustu qèlbî*

CORDIALEMENT, adv, از صمیم قلب *èz sèmmé qèlb*, a قلباً *qèlbèn*, pr t *qalbèn*

CORDIALITÉ, s f, دوستی قلبی *doustu qèlbî*, a خلوص قلب *khouloucé qèlb*, pr t *khoulouci qalb*

- CORDIER**, s m, ريسماناب *risman tab*, رسياب *rècèn-tab*
CORDON, s m, قيطان ou قيطان *qètan*, pr t *qatan*
CORDONNER, v a, قيطان تابیدن *qètan tabidèn*
CORDONNERIE, s f, کفسدوری *kèfch douzi*
CORDONNET, s m, قيطان کوحک *qètané koutchèk*
CORDONNIER, s m, کفس دور *kèfch douz*
CORELIGIONNAIRE, s des 2 g, هم مذهب *hèm dîn*, هم مذهب *hèm mèzhèb*
CORIACE, adj des 2 g, سعب *sèft*
CORIANDRÉ, s f, کسیر *guèchniz*, کزبره *kouzbourè*
CORME, s f, a, عبرا *ghèbira*
CORMIER, s m, در حب عبرا *dèrèkhté ghèbira*
CORNAC, s m, پيل بان ou, پيل بان *pil ban*, ou, پيل بان *fil ban*
CORNAINE, s f, a, عقیف *'eqiq*
CORNARD, s m, زنه بانه *qèltèban*, زنه بانه *zèn qèhbè*
CORNE, s f, ساح *chakh*
CORNÉE, s f, پيرده حسم *pèr dèyé tchèchm*
CORNEILLE, s f, زاع *zagh*
CORNEMUSE, s f, ناي انيس *nèi emban*
CORNER, v n, سورنا زدن *sourna zèdèn*
CORNET, s m, سمور کوحک *chèipouré koutchèk*
CORNEUR, s m, سمور زدن *chèipour zèn*
CORNICHE, s f, راف *rèf*, خروحي *khouroudi*, سادرواي *cha-dèrvan*
CORNICHON, s m, حيار زنه *khàré rizè*, حيار *tour-chi khâr*
CORNOUILLE, s f, سورخک *sourkhèk*, زغال *zoughal*, ا قربابا *qèrania*, pr t *qarania*

CORNOUILLER, s m, درحب عال *dèrèkhté zoughal*

CORNU, E, adj, ساحدار *chakh dar*

COROLLAIRE s m, a دلبل موكد *dèlilè mou'èkkèd*,
pr t *dèlilè muèkkid*, — terme de mathém, consé
quence, a نيتيدج *nètîdjè*, pl نيتاييدج *nètayèdj*, pr t
nètardj

CORONAL, E, adj et s استاكوآن نيسانی *oustoukhané pi
chani*

CORPORATION, s f, گروه نيسه وراں *guerouhé bichèvèran*, a
اصناف *èsnaf*

CORPOREL, LE, adj, تني *teni*, a بددن *bèdèn*, حسدى
djècèdî, — oppose a spirituel, a حسمانى *djèsmani*,
دجسمانيه *djèsmaniyè* — peine corporelle, a عقوبت
'ouqoubètè djèsmaniyè

CORPORELLEMENT, adv a حسمانا *djèsmaniyèn*, جسم
djesmen

CORPORIFICATION, s f ا كسسم تدجسسوم *tedjèssoum*, كسسم
tèdjssim

CORPORIFIER, v a, كسسم كردن *moudjessèm kèr dèn*

CORPS, s m, substance étendue, a حرم *djèrm*, pr t *djirm*,
حسم *djèsm*, pr t *djism*, pl احسام *èdysam*, — corps
animé, تني *tèn*, a بددن *bèdèn*, pl اندان *èbdan*, حسد
djècèd, — le corps humain, بدن انسان *bèdèné ènsan*,
pr t *bèdèn insan*, — en parlant des morts, مرده
mourdè, a مييت *mèiyit*

CORPS DE GARDE, s m, قراولخانه *qèravoul khané*

CORPS DE LOGIS, s m, مسكن مهنزله *mènzèl gah*, a مسكن
mèskèn

CORPULENCÉ, s f, نومندى *tènoumèndi*

CORPULENT, E, adj, نومند *tènoumènd*

CORPUSCULE, s m, a ذرة *zèrrè*

CORRECT, E, adj درست *droust*, في علة *vi ghèlèt*, a صحیح *sèhik*, pr t *sahik*

CORRECTEMENT, adv, درست *droust*, a صحیح *sèhik*, pr t *sahik*

CORRECTEUR, TRICE, s, امور, ادب *èdèb àmouz*, — correcteur d'imprimerie, صحیح کید *tèshik kounèndè*, a موصح *moucèhhèh* pr t *muçahhik*

CORRECTIF, IVE, adj, اصلاح کید *èslah kounèndè*, a مصلح *mouslèh*, pr t *muslik*

CORRECTION, s f, a اصلاح *èslah*, pr t *islah*, صحیح *tèshik*, pr t *tashik*, -- châtiment, گوسال *gouch mal*, a نادب *tè'èdib*, نبد *tembik*

CORRECTIONNEL, LE, adj, a نادبی *tè'èdibi*

CORRÉLATIF, IVE, adj, معلف بهمدنکر *moutè'èllèq bè-hèm diguèr*

CORRÉLATION, s f, معلف بهمدنکر *tè'ellouq bè-hèm diguèr*

CORRESPONDANCE, s f, rapport entre des personnes ou des choses, a مناسب *mounacèbèt*, — par lettre, کاغد نویسی *kaghèz nèvisi*, a مراسله *mouracèlè*, pl مراسلات *mouracèlat*, مکاتبه *moukatèbè*, pr t *mukiatèbè*, pl مکاتبات *moukatèbat*, pr t *moukiatèbat*

CORRESPONDANT, E, adj, قرینه *qèrinè*, معادل بهمدنکر *mou-gabèlè hèm diguèr*, a مکاتبی *moutèhazi*, — s m, celui qui écrit, مراسله نویس *mouracèlè nèvis*, a مکاتب

moukatèb, pr t *mukiatib*, مراسل *mouracèl*, pr t *mu-
acil*

CORRESPONDRE, v n, se rapporter, مطابف بودن *moutabèq
boudèn*, قهرینه بودن *qèrine boudèn*, موافق بودن *mouva-
fèq boudèn*, موافق کردن *mouvafèqèt kèrdèn*,
— par lettre, مراسلات داسسی *mouracèlat
dachtèn*

CORRIDOR, s m, دالان *dalan*, دهلیز *dèhliz*

CORRIGER, v a, تصحیح کردن *droust kèrdèn*,
tèshih kèrdèn, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*, — châtier,
گوشمال کردن *gouch mal kèrdèn*, تهمبیه
kèrdèn

CORRIGIBLE, adj des 2 g, اصلاح پذیر, قابل
اصلاح *qabèl oul èslah*, pr t *qabil ul-èslah*

CORROBORATIF, IVE, adj, قوت دهنده *qouvvet dèhèndè*

CORROBORATION, s f, a تعویب *tèqovvèt*

CORROBORER, v a, قوت دادن *qouvvet dadèn*, — corro-
boré, e, قوت پیدا کرده *qouvvet pèida kèrdè*

CORROI, s m, برآحاب روست *pèrdakhté poust*, ا
دبأغبهت *dèbaghèt*, pr t *dibaghat*

CORROMPRE, v a, فاسد کردن *facèd kèrdèn*, — au fig,
گوم راه کردن *gom rah kèrdèn*, — en parlant d'un juge,
رأوب دادن *rouchvèt dadèn*, — se corrompre, فاسد
شدن *facèd choudèn*, — corrompu, e, فاسد شده
facèd choudè, — fig, رأوب خورد, *rouchvèt
khourdè*

CORROSIF, VE, adj, حریده *khourèndè*, ا آكل *àkèl*, pr
t *àkil*, اكل *èkkal*, pr t *èkkial*

- CORROYER**, v a, ایمان برداشت کردن *èmban pèrdakht kèr-dèn*, دباغ بست کردن *dèbaghèt kèrdèn*, — corroyé, e, دبلاغ بست *dèbaghèt choudè*
- CORROYEUR**, s m, دبلاغ بست *dèbbagh*, pl دبلاغی *dèbbaghin*
- CORRUDE**, s f, asperge sauvage, مارحونه کوهی *mar tchou-bèyé kouhi*
- CORRUGATION**, s f, حسی حسی شدن *tchin tchin choudèn*
- CORRUPTIBLE**, adj des 2 g افساد پذیر *èfsad pèzir*, — au fig, روضه کور *rouchvet khour*
- CORRUPTION**, s f, a فساد *feçad*, افساد *èfsad*, pr t *ifsad*
- CORSAGE**, s m, اندام *èndam*, a قامت *qamèt*
- CORSAIRE**, s m, در دزد *douzde dèria*
- CORSET**, s m, پستان بند *pèstan bènd*, سامان *chamakh*
- CORTÈGE**, s m, راهان *hèm rahan*, بدره کشندگان *bèdrè-qè kounèndegan*, a موکب *mooukèb*, pr t *mèvkèb*, pl *mèvakèb*, pr t *mèvakib*
- CORTICAL**, e, adj, مغز معلق *moutè'llèq bè poust*, — terme d'anat, substance corticale du cerveau, a قیص *gemis oud dèmagh*
- CORUSCATION**, s f terme de phys, éclat de lumière, درخشندگی *dèrèkhchèndégui*
- CORVÉABLE**, adj des 2 g, سکر پذیر *soukhre pèzir*
- CORVÉE**, s f, a سکر *soukhre*
- CORVETTE**, s f, کسی حکی حقیف *kèchtu djèngun khèfif*
- CORYPHÉE**, s m, سرسید *riché sèfid*, سرور *bouzourg*, پیشوا *pichva*, a. موقدا *mouqtèda*

COSMÉTIQUE, adj des 2 g , دڤاڤ دڤلدن *dèvaï djèldè*
bèdèn, pr t *davaï djıldı bèdèn*

COSMOGONIE, s f, a علم اصول بكونى عالم *'èlmé*
ouçoule tèkviné 'âlèm, pr t *'ilmi ouçouli tèkvini*
'âlèm

COSMOGRAPHE, s m , علم هئب عالم *danèndèyè*
'èlmé hèryèté 'âlèm

COSMOGRAPHIE, s f, a علم هئب عالم *'èlmé hèr'èté 'âlèm*,
 pr t *'ilmi hei'èti 'âlem*

COSMOGRAPHIQUE, adj des 2 g , a معلف بعلم هئب عالم
moutè èllèq bè 'èlmé hèr'èté 'âlèm

COSMOLOGIE, s f, a علم فواعد جهان *'èlmé qèva'èdé djèhan*,
 a علم فواعد الدنيا *èlme qeva'èd oud dounia*, pr t *'ilmi*
qava'id ud dounia

COSMOLOGIQUE, adj des 2 g , a معلف بعلم فواعد جهان
moutè'èllèq bè 'èlmé qèva'èdé djèhan

COSMOPOLITE, s m , دروئس ابن الارض *èbn oul-*
èrz, pr t *ibn ul arz*

COSSE, s f, بوسب *poust*, a قسر *qèchr*, pr t *qıchr*

COSSE, e, adj , qui a beaucoup de cosses, بسیار بوسبدار
bèciar poust dar, — fig , riche, opulent, دوولمید *doou-*
lètmenèd

COSTUME, s m , ركب *rèkht*, حمامه *djamè*, a لباس *lèbas*,
 pr t *libas*, pl آبسه *èlbècè*, pr t *èlbicè*, كسوف *kèsvèt*,
 كسوة *kèsvè*, قفاب *qıafèt*

COSTUMER, v a , حمامه بوسبدن *djamè pouchandèn*, — se
 costumer, حمامه بوسبدن *djamè pouchidèn*, — cos-
 tumé, e, حمامه بوسبدن *djamè pouchidè*

COTE, s f, marque, نیشان nèchan, pr t nìchan, رسم
règèm

CÔTE, s f, os, دندè dèndè, اوستوکھان پهلو oustoukhané pèh-
lou, — rivage, کنار دریا kènaré dèria, لب دریا lèbè dè
ria, ساحل sahl, pr t sahl, pl سواحل sèvahèl, pr
t sèvahil, — le penchant d'une montagne, کوه دامنه
damènèyé kouh, — cote à côte, پهلوی پهلوی pèhlou bè-
pèhlou

CÔTÉ, s m, پهلوی pèhlou, — coté droit, پهلوی راست
pèhlou rast, — à coté, prép, نزد pèhlou, —
à côté de moi, نزد من nèzdé mèn, پهلوی من
pèhlou mèn

COTEAU, s m, پشته پوخته, تل tèll

COTELETTE, s f, کباب دندè dèndè kèbab, کوبلے
koutlèt

COTER, v a, اعداد کداسی è'èdad gouzachtèn, قیمت
اعداد کداسه سده, qèimèt nevèchtèn, — coté, e, اعداد کداسه سده
è'èdad gouzachtè choudè

COTERIE, s f, گروه همدستان guerouhé hèm dèstan

CÔTIER, s m, سواحل ساس sèvahèl chènàs

COTIGNAC, s m, مورتای نه mourèbbai bèh

COTILLON, s m, زبرجامه زنانه zir djamèyé zènanè

COTISATION, s f, حصه هر کسی tèkhsicè hèssèyé
hèr kèci

COTISER, v a, حصه هر کسی را بکصص کردن hèssèyé
hèr kèci ra tèkhsis kèrdèn, — se cotiser, هر
حصه هر کسی را جمع کردن hèssèyé hèr kèci ra djèm'
kèrdèn

COTON, s m, پنبه *pèmbè*

COTONNADE, s f, حلوارى *tchèlvani*

COTONNEUX, EUSE, adj, پنبهوار *pèmbèvar*

COTONNIER, s m, درخت پنبه *dèrèkhté pèmbè*

COTOYER, v a, ار كسار دريا رفى, *èz kènare dèria rèftèn*

COTTE, s f, jupe de paysane, رخت زن دهلى *rèkhté zèné dèhqani*

COTUTEUR, s m, سرىك وصى *chèriké vèci*

COTYLE, s f terme d'anet, a وف العظم *vèqb oul 'èzm*

COTYLÉDON, s m, nombril de Vénus, plante, a فدى مريم *qèdèhé mèrièm, p t qadèhi mèrièm*

COU, s m, گرس بند *guèrdèn*, — mouchoir de cou, گرس بند *guèrdèm bènd*, — couper le cou, گرس برى *guerdèn bouridèn*, گرس زنى *guèrdèn zèdèn*, ou, mieux, سر برى *sèr bouidèn*

COUCHANT, s m, باحر *bakhtèr*, a مغرب *mèghrèb*, pr t *maghrèb*, عرب *ghèrb*, pr t *ghas b*

COUCHE, s f, lit, حمامه خواب *djamèyé khab*, بستر *bèstèr*, راس خواب *rèkhté khab*, — enfantement, زائى *zayèch*, a. وضع حمل *vèz'é hèml*, pr t *vaz'i haml*, — fausse couche, افكانه *èfganè*, اندا حسى دكه *èndakh-tèné bètchè*, — se dit aussi de certaines choses que l'on superpose لاى *lai* ou لا *la*

COUCHÉE, s f, مكان سوب *mèkané bèitoutèt*

COUCHER, s m, action de se coucher, خواب *khab*, — garniture d'un lit, رخت خواب *rèkhté khab*, — le coucher du soleil, غروب اصاب *ghouroubé àftab*

- COUCHER, v a., خوابیدن *khabanidèn*, خوابیدن *khabanidèn*, — se coucher, خوابیدن *khabidèn*, دراز کشیدن *dèraz kèchidèn*, — coucher avec une femme, گشاییدن *gayidèn*, — couché, e, خوابیده *khabide*
- COUCHETTE, s f, بستر کوچک *bèstèré koutchèk*
- COUCOU, s m, ککوکو *koukou*
- COUDE, s m, آرنج *arèndi*, آرنج *arèndi*, بند کلاه *bènd gahé*, بازو, a, مرفع *mèrfèq*, pr t *mèrfaq*, pl مرفعی *mèrafèq*, pr t *mèrafèq*
- COUDÉE, s f, آرس *ârèch*, pr t *âruch*
- COU DE PIED, s m, پهل *pègoul*, a, کعب *kè èb*, pr t *ka'b*
- COUDOYER, v a., آرنج نه رن *bè ârèndj tènè zèdèn*
- COUDRE, v a., دوختن *doukhtèn*
- COUDRIER, s m, درخت چوب *dèrekhté fèndouq*
- COUENNE, s f, پوس کرار *pousté gouraz*
- COUFFE, s f V COFFIN
- COULAGE, s m, حكه *tchèkè*
- COULANT, e, adj, روان *rèvan*, a, جاری *djari*
- COULER, v n, روان بودن *rèvan boudèn*, روان شدن *rèvan choudèn*, جریان کردن *djèrèyan kèrdèn*, — goutte à goutte, حكه کردن *tchèkè kèrdèn*, — v a, verser dans un moule, بوی قالب ریختن *tou qalèb rikhthèn*, ریختن *rikhtèn*, — fig couler, épuiser un sujet, به-دیمام رسانیدن *bè-èimam rèçanidèn*, — une personne, la ruiner, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — faire couler, روان کردن *rèvan kèrdèn*, — v a, couler bas, عرفی *ghèrq kèrdèn*, — v n, couler bas, عرفی شدن *ghèrq choudèn*, — coulé, a, ریخته شده *rikhtè choudè*,

— fig, en parlant d'une personne, ^١ حراب سدّه *khèrab choudè*

COULEUR, s f, گون رنگ *goun, rêng, pr t i'ènk, a لون*
looun, pr t lèvn, pl ألوان èlvan

COULEUVRE, s f, مار سهه *maré sah*

COULIS, s m, suc de viande, سره کوسب *chui'èyé goucht,*
حلاصه آنکوسب *khoulac yé àb goucht, — vent coulis,*
کدرکاه باد *gouzèr gahé l'ad*

COULISSE, s f, علاف *ghela'*

COULOIR, s m, دالان *da'an, دهلير dèhliz*

COUP, s m, زنه رس *zènèch, تنه tènè, a ضرب zèrb, pr t*
zarb, ضربه zèrbè, pr t arbè, — il signifie aussi fois,
بار *bar, a دفعه dèf'è, pr t dèf'a, کتره kèrrè, pl کتراب*
kèrrat, — coup d'œil نگاهي nègahi, نگاه nègah, a
نظر *nèzèr, pr t nazari, — tout à coup, نگاه nagah,*
ناگهان *naguèhan, — tout d'un coup, یکدفعه yèk dèf'è,*
ا *foourèn, pr t f vièn, — après coup, بعد ار*
کار *bè'èd èz qo'izèchtèné kar, — au premier*
coup d'œil, در نظر اول *der nèzèré èvvel, — coup sur*
coup, بی دری *pèi dèi pèi, — à coup sûr, اغبیا*
yèqinèn, pr t yaqinèn, — fusil à deux coups, بعثک
دو لوله *tufèngué dou loule*

COUPABLE, adj et s des 2 g, گناهکار *gounah kar, a.*
مغضّر *mouqèssèr, pr t muqassir*

COUPANT, e, adj, تیز *bourra, تيز tiz, a قاطع qatè', pr t qati'*

COUPE, s f, پاله *pialè, a حام dyam, قدده qèdèh, pr t*
qadèh, — action de couper, برس bourèch

COUPE JARRET, s m, رازن *rah-zèn, دزد dousèd*

COUPE GORGE, s m, حای خطرناک *djai khètèrnak*, a مهلكه *mèhlekè*, pr t *mèhlikè*

COUPER, v a, بریدن *bouridèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*,
— en petits morceaux, حرد کردن *khourd kèrdèn*, —
coupé, e, بریده *bouridè*, a معطوع *mèqlou'*

COUPERET, s m, کارد فضایی *kardé qèssabi*

COUPEROSE, s f, راح *zad*

COUPEUR, EUSE, s, برنده *bourèndè*, — coupeur de bourse,
کسبه بور *kicè bour*

COUPLE, s f, حب *djouft*, a روح *zooudj*, pr t *zèvdj*,
— s m, رسوهر *zèn o chohèr*, a روحی *zooudjèin*,
pr t *zèvdjèin*

COUPLER, v a, حب کردن *djouft kèrdèn*

COUPLET, s m, a قطعه *qèt'è*, pr t *qit'a*, pl قطعات *qèt'è'ât*, pr t *qata'ât*, نب *bèit*, pl انب *èbiat*

COUPOLE, s f, گنبد *goumbèd*, a قبة *qoubbè*

COUPON, s m, d'étoffe تکه *tikè*, طوب فماش *pès*
mandeyé toupé goumach

COUPURE, s f, بریدگی *bouridègu*

COUR, s f, d'une maison, a حياط *hèyat*, pr t *hayat*,
— impériale, در حانه *dèrb khanè*, vulg *dèrkhanè*,
— faire la cour, ناری کردن *'èchq bazi kèrdèn*,
عسف وریدن *'èchq vèr zidèn*

COURAGE, s m, دلیری *dèliri*, دلوری *dèl avèri*, a شجاع *choudja'èt* pr t *chèdja'at*, ساد *rèchadèt*, عرب *ghèirèt*, pr t *ghairèt*

COURAGEUSEMENT, adv, دلیرانه *dèliranè*, دلوری *bè dèl-*
avèri شجاعانه *bè-choudja'èt*

COURAGEUX, se, adj, دلیر *dèlir*, دلاور *dèl-àvèr*, a شجاع *choudja'*

COURAMMENT, adv, زودرود *zoud zoud*, روان *rèvan*, سریع *bè sour'èt*, — avec facilité, آسان *àsan*, به سهولت *bè-souhoulèt*

COURANT, s m, راه آب *rahé àb*, ممر آب *mèmmèrré àb*, — terme de marine a حریان *djèrèyan*

COURANT, e, adj, روان *rèvan*, a جاری *djari*, — on dit tout courant, دوان *dèvan*, — monnaie courante, پول رایج *poulé rayèdj*, — eau courante, آب روان *àbè rèvan*

COURBATU, e, COURBATURE, e, adj, کوشه *khèstè*, کوشته *kouftè*

COURBATURE, s f, حسکی در ماندگی *dèr-mandègui*, حسکی *khèstègui*, a کسال *kèçalèt*

COURBE, adj des 2 g, خم *khèm*, خمیده *khèmidè*, کج *kèdj*, a منحنی *mounhèn*

COURBER, v a, خم کردن *khèm kèrdèn*, خم شدن *khème niden*, — se courber, خم شدن *khèm choudèn*, — courbé, e, خمیده *khèmidè*, خم شده *khèm choudè*, کج *kèdj*

COURBURE, s f, خمیدگی *khèmidègui*, کجی *kèdj*, a منحنی *hènayèt*

COUREUR, s m, پیوند *pouyèndè*, پیوی *pouyan*, نبر پیوی *tiz pouï*, نبرو *tiz-roou*

COUREUSE, s f, خنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, pr t فحشه *fuhichè*, فحشه *qèhbè*, pr t. قاحظه *qahpè*

COURGE, s f, کدو *kèdou*

COURIR, v n., تاحىن پوتىدىن *dévidèn*, پوتىدىن *pouyidèn*, تاحىن *takhtèn*, — courir risque, محاطه انداحى *khoudra mervat andahy*,
khoud ra bè mè'èrèzé moukhatèrè èndakhtèn

COURONNE, s f., de fleurs, سالك *yèçal*, سالك *bèçak*,
 — insigne des souverains, دىهم *dèihèm*, ا ساج *tady*,
 تادى *tady*, اكلىل *èklil*, — couronne impériale, plante, a
 اكلىل الملك *èklil-oul-mèlèk*, تادى الملك *tady oul-mèlèk*

COURONNER, v a., تادى بىر سىر نىهادىن *tady bèr sèr nèhadèn*,
 — apporter la dernière perfection à une chose, حمى
 كرىن *khètm kèrdèn*, تىكمىل كرىن *tèkmil kèrdèn*, —
 entourer, احاطه كرىن *èhatè kèrdèn*, — couronné, e,
 تادى بىر سىر نىهادىن *tady bèr sèr nèhadè*, a مونتو *moutèw*
vèd

COURRIER, s m., چاپار *tchapar*

COURROIE, s f., دوال *douval*, نىسمه *tèsmè*

COURROUCER, v a., حىمىاك كرىن *khèchmnak kèrdèn*,
 بىر غىزىب اىوردىن *bè ghèzèb àvourdèn*, — se courroucer,
 بىر غىزىب اىمىدىن *bè ghèchmnak choudèn*, حىمىاك كرىن *khèchmnak kèrdèn*,
 بىر غىزىب اىمىدىن *bè ghèzèb àmèdèn*, — courroucé, e, حىمىاك *khèchmnak*,
 بىر غىزىب اىمىدىن *bè-ghèzèb àmèdè*

COURROUX, s m., حىشم *khèchm*, a غىزىب *ghèzèb*, pr t
ghazab

COURS, s m., flux, آب *djèrèyané àb*, — le cours
 des astres, كواكب *hèrèkètè kèvakèb*, — le cours
 du temps, گىردىش زمان *guèrdèché zèman*, كرىدىش اىتم *guèrdèché èryam*, — de la monnaie, a. رواج *rèvad*, —
 leçon درس *dèrs*

- COURSE, s f., دوندگی *dèvèndègu*, پوش *pouyèch*, — de chevaux, اسب دوانی *èsp dèvani*, — promenade, گردش *guèrdèch*, a. سير *sèir*
- COURSIER, s m., ناد پای *bad paï*, اسب سوار *èspé tiz-roou*, اسب ناد پیم *èspé bad-pèima*
- COURT, E, adj, کوتاه *koutah*
- COURTAGE, s m., دلالی *dèllal*
- COURTAUD, E, adj, کوتاه و سوسمد *qèddé koutah vè tè-noumènd*
- COURTE HALEINE, s f, تنگی نفس *tèngu nèfès*, تنگی نفس *tèng nèfès*, ضعیف نفس *zıq nèfès*
- COURTIER, s m., دلال *dèllal*, پرت *tèllal*, سمسار *sèmsar*, پرت *simsar*
- COURTISAN, s m., نوکر دربار *nooukèré dèrb khanè*, اهل دربار *èhlé dèrb khanè*, vulg اهل دربار *èhlé dèr-khanè*, — celui qui cherche à plaire, a مبتلی *moutèmèllèq*, پرت *mutèmèllıq*
- COURTISANE, s f, حیده *djèndè*, a فحشه *qèhbè*, پرت *qahpè*, فاحشه *fahèchè*, پرت *fahichè*
- COURTISER, v a., تملق کردن *tèmèllouq kèrdèn*
- COURTOISIE, s f V CIVILITÉ
- COURTOIS, E, adj V CIVIL
- COUSIN, s m (insecte), پشه *pèchè*
- COUSIN, E, s, d'oncle, عموزاده *'èmu-zadè*, — de tante, خاله *khalè-zadè*
- COUSINIÈRE, s. f, پشه دانی *pèchè-dan*
- COUSSIN, s m., بالین *balın* (vulg *balındı*), بالش *balèch*, متکأ *mouttèka*

COUT, s m, ارزش *èrzèch*, بها *bèha*, a قېمېت *qèimèt*,
pr t *qaimèt*, حېر *khèrdj*, pr t *khardj*

COUTANT (PRIX), راس المال *qèimètè khèrid*, a. رە'ەس ۇل مال *rè'ès oul mal*

COUTEAU, s m., كارد *kard*, t حافو *tchaqou*

COUTELAS, s m., دېئەنە *dèchnè*, قەددا *qèddas è*

COUTELIER, s m, كارد سار *kard saz*

COUTELLERIE, s f, كاردسارى *kard sazi*

COÛTER, v n, ارزىدەن *èrzidèn*, — combien coûte cela, قېمېت انى چىداس *in tchènd mièrzèd*, *qèimètè in tchènd èst*, — combien cela vous coûte t il ? انى را چىد چىدىد *in ra tchènd khèridid*, — cela coûte cher, انى كرا انى *in quèran èst*, — causer des dépenses, با'ەسە حېر سەن *ba'ècè khèrdj choudèn*

COÛTEUX, SE, adj, چىر حېر *pour khèrdj*, كېر *khèrdjé ziad*

COUTUME, s f, آئىنى *ayîn*, a رەسم *rèsm*, دې'ەب *dè'èb*, عاد *èdèt*, — c'est la coutume du pays, آئىنى مەملەكەت *ayiné mèmlikèt èst*, — de coutume, a عادەت *'èdètèn*, pr t عادەت *'èdèta*, — droit, رادەرى *rah dari*, حق *hèqqé goumrourk*, a رەسم *rèsm*, pl رەسم *rouçoum*, حق *hèqq*, pr t *haqq*, pl حقون *houqouq*

COUTUMIER, ÈRE, adj, qui a coutume de faire quelque chose, عاد كەردە *'èdèt kèrdè*, — qui appartient à la coutume, a. مەملەت مەلى *moulè'èllèq bè-'èdèt*

COUTURE, s f., بېكىدە *bèkhiè*, دۇكى *doukht*, a ئور *dèrs*

COUTURIÈRE, s f, زن حطّ zèné khèryat, زن دوری zèné dèrzi, a خانطه khayètè, pr t khaïtè

COUVÉE, s f, يک لانه yèk lanè

COUVENT, s m, دهر dèu, a صومعه sooumè'è, pr t savma'a, pl صوامع sèvamè', pr t savami', — de derviches, مکته tèktè

COUVER, v a et n, نیشی مرع بالای حکم nèchès-tèné mourgh balai tokhm, حساب کردن hèçanèt kèrdèn

COUVEROLE, s m, سرپوش sèr pouch

COUVERT, s m, اسباب سحر èsbabé soufrè

COUVERT, TE, adj, سرپوشیده sèr pouchidè, پوشیده pou chidè, — temps couvert, هوای آبر hèvaï èbr, — à couvert, در آسای dèr èmn

COUVERTURE, s f, پوش پدè, رپوش rou pouch, — de lit, a لحاف lèhaf, حلد dylèd, pr t dylèd

COUVERTURIER, s m, لحافدور lèhaf douz

COUVRE PIED, s m, لحاف روی پا lèhafé rouï pa

COUVRE CHEF, s m, کلاه koulah

COUVRE PLAT, s m, سرپوش دوری sèr pouché doouri

COUVREUR, s m, سعالچی pouch-khanè-saz, سوافلتچین soufaltchîn

COUVRIE, v a, پوشاندن pouchandèn, پوشا niden, — cacher, کتم کردن kètm kèrdèn, پنهان کردن pènhan kèrdèn, — se couvrir, پوشیدن pouchidèn, — couvrir, se dit des animaux qui s'accouplent, حفتی djouft choudèn, گشتی کردن guèchni kèrdèn, — s'obscurcir, آف شدن èbr choudènè hèva.

CRABE, s m, حرجنک *khèrtchèng*

CRACHAT, s m, تەفۆ، آب دهاں *Abé dèhan*, حوی *khèvi*,
 حمو *khèyou*, — décoration, نیشان برکۆ *nèchané bou-*
zourg

CRACHEMENT, s m, تەفۆ اندازی *tefou-èndazi*

CRACHER, v a et n, تەفۆ کردن *tefou kèrdèn*, حوی 'نداحس *khèvi èndakhtèn*

CRACHEUR, EUSE, s, تەفۆ کێندە *tefou kounèndè*

CRACHOIR, s m, تەفۆ داناں *tefou dan*, حەوێ *khèyou-dan*

CRAIE, s f, تەباشیر *tèbachir*

CRAINDE, v a, وایە داسەنی *vahèmè dachtèn*, نرسەنی
tèrsdèn, حوی داسەنی *tèchvich dachtèn*, خووف
khoouf dachtèn

CRAINTE, s f, تەرس *tèrs*, هێراس *hèras*, a حوی *khoouf*, pr
 t. *khavf*

CRAINTIF, IVE, adj, تەرسو *tèrsou*, بێ زەهەر *bi zèhrè*, a. حەیا
djèban, pron vulg *djèboun*

CRAINTIVEMENT, adv, تەرسیدە *tèrsidè*, تەرساں *tèrsan*
tèrsan

CRAMOISI, adj des 2 g, سورکە *sourkhé tound*,
 قەرمەز *qèrmèz rèng*, — s m, قەرمەز *qèrmèz*, pr t.
qirmiz

CRAMPE, s f, تەورۆند *touround*, پێچ حورۆس اعصاب *pitch*
khourdènè d'èçab

CRAMPON, s m, چنگە *tchènguèk*

CRAMPONNER, v a., چنگە گرتن *bè tchènguèk guèrèftèn*,
 — se CRAMPONNER, چسپەنی *tchèspidèn*, نشتن کردن
tèchèbbous kèrdèn.

CRÂNE, s m, کاسه *kacèyé sèr*, a. فحف *qèhf*, pr t. *qihf*, pl افحاف *èqhaf*, pr t *aqhaf*

CRAPAUD, s m, ورع *vèzègh*, قوربعه *qourbèghè*, pr t *qourbagha*

CRAPAUDIÈRE, s. f., lieu plein de crapauds, حاى پر ورع *djai pour vèzègh*, — lieu sale, كسب حاى *djai kècif*

CRAPULE, s. f., عيش مردم دنى *'èiché mèrdoumé dèn*

CRAPULEUX, EUSE, adj, نسب *pèst*, a. اعمار دنى *èdbar dèn*

CRAQUEMENT, s m, تراك *tèrak*

CRAQUER, v n, تراك كردى *tèrak kèrdèn*

CRAQUERIE, s f, لافى *laf zèn*

CRAQUEUR, EUSE, s, لافى *laf zèn*, pr t *lafazèn*

CRASSE, s. f., تهرک *tchèrk*, فرنج *frèndj*, آرىج *dyikh*, وسج *vècèkh*

CRASSEUX, SE, adj, تهرک *tchèrk*, مردار *mourdar*

CRAVACHE, s f, تازيانه *tazianè*, سلاقى *chèllaq*

CRAVATE, s f, كرى بند *guèrdèm-bènd*

CRAYON, s m, مداد *mèdad*, قلم مداد *qèlèmé mèdad*

CRAYONNER, v a., با قلم مداد نعىش كردى *ba qèlèmé mèdad nèqch kèrdèn*

CRÉANCE, s f, a. طلب *tèlèb*, مطلب *mètloub*, pl مطلوبات *mètloubat*, — lettre de créance, اعماد نامه *d'ètèmad-name*, pr t. *i'timad-name*, اعصار نامه *d'ètèbar-name*, pr t. *i'tibar-name*

CRÉANCHER, s m., طلبكار *tèlèb-kar*, a. دايىن *dayèn*, — le

créancier et le débiteur, a. دای و مدیون *dayèn o-mè-dioun*, pr t *daïn-u-mèdioun*

CRÉATEUR, s m, آفریدگار *âfèrîdêgar*, آفریننده *âfèrîmêndê*, a. خالق *khalêq*, pr t *khalîq*

CRÉATION, s f, آفرینش *âfèrînêch*, a. خلق *khêlqê*, pr t *khîlqat*, — au fig, fondation, a. ایجاد *îdjad*, احداث *êhdas*, pr t *îhdas*

CRÉATURE, s f, آفریده *âfèrîdê*, a. مخلوق *mêkhlouq*, pr t *makhlouq*, pl مخلوقات *mêkhlouqat*, pr t *makhlouqat*, موجدات *mooudjoudat*, pr t *mavdjoudat*, کائنات *kaïnat*, — fig, protégé, سپرورده *dêst pèrvèrdê*, — terme de mépris, a. حریف *hêrif*

CRÊCHE, s f, آخور *akhour*, علقدان *'êlêf dan*

CRÉDIT, s m, autorité, a. اعتبار *ê'têba*, pr t *i'tîbar*, — à crédit, نسیه *nêciê*

CRÉDITER, v a., در دهر مطالبات مید کردن *dêr dêftêrê moutalêbat qêd kêrdên*

CRÉDULE, adj des 2 g, زود باور, *zoud bavêr*, زود اعتقاد *zoud ê'têqad*

CRÉDULITÉ, s f, زود اعتقادی, *zoud ê'têqadî*

CRÉER, v a., آفریدن *âfèrîdên*, خلق کردن *khêlq kêrdên*, *khêlqê kêrdên*, ایجاد کردن *îdjad kêrdên*, — au fig, se dit des choses dont les hommes sont les inventeurs, اختراع کردن *êkhtêra' kêrdên*, ایجاد *îdjad kêrdên*, احداث کردن *êhdas kêrdên*, — être créé, آفریده شدن *âfèrîdê choudên*, — créé, e, آفریده شده *âfèrîdê choudê*, a. مخلوق *mêkhlouq*, pr. t *makhlouq*, — au fig, احداث شده *êhdas choudê*

- CRÉMAILLÈRE, s f, زنجير دېك *zèndjiré dik*
 CRÈME, s f, سر سېر *sèré chir*, حامه *khamè*, — fig, a. عده
'eumdè, زبد *zoubdè*
 CRÉMIÈRE, s f, زنجير حامه فروش *zèné khamè-ferouch*
 CRÉNEAU, s m., کنجره *kounguèrè*
 CRÉNELER, v a, کنجره ساحي *kounguèrè sakhtèn*, — cré
 nelé, e, کنجره دار *kounguèrè dar*
 CRÉNELURE, s f, ددانه ساري *dèndandè-sazi*
 CRÊPE, s m, تور *tour*, سېش *su èch*
 CRÊPER, v a, تاب داني *tabidèn*, تاب داني *tab dadèn*
 CRÉPI, s m, ښه ايدان *èndayèch*, کاهگل *kah guèl*
 CRÉPINE, s f, رښه *richè*, ښکله *chèngoulè*
 CRÉPIR, v a, ښکل ايدون *bè guèl èndoudèn*, کاهگل کړي
kah-guèl kèrdèn
 CRÉPU, e, adj, تاب خورده *tab khourde*, پېچ *pitch a*
pitch
 CRÉPUSCULE, s m, du matin, سېده دم *sèpidè dèm*,
 a شېف *chèfèq*, pr t *chèfaq*, — du soir, روستايي
 روڼوال *roouchènayî bè'èd èz zèvalé àftab*
 CRESSON, s m, ښکړه ښکړه *tèrè tizèké àbî*, کړکړه *kirkiré àbî*
 CRESSONNIÈRE, s f, ښکړه زار *tèrè tizè-zar*, t بولاع
boulagh oti
 CRÊTE, s f, ښکړه *tadjé khourous*, — cime, ښکړه
tigh, ښکړه *quollè*, ښکړه *kèllè*, — la crête d'une montagne,
 ښکړه *tighé kouh*, ښکړه *quollèyé kouh*, — crête de
 coq, ښکړه ښکړه *boustan-èfrouz*, ښکړه
goulé tadjé khourous

CREUSER, v a., کاویدن *kavidèn*, کندن *kèndèn*, حجر کردن *hèfr kèrdèn*

CREUSET, s m., بوته *boutè*

CREUX, s m., گوودی *gooudi*, گو *guè*, گودال *gooudal*, گاوak *gavak*, — de la main, کف دست *kèfé dèst*

CREUX, se, adj میان بهی *mian tèhi*, a محوّف *moudjèè-vèf*, — profond, گو *gooud*, زرف *zèrf*, a عمیق *'èmiq*, pr t 'amiq, — fig, بیهوده *bi-houdè*

CREVASSE, s f., سکاف *chèkaf*

CREVASSE, v a., ترکیدن *tèrèkandèn*, شکافتن *chèkaftèn*, — se crevasse, ترکیدن *tèrèkidèn*, سدا *chè kaftè choudèn*

CRÈVE COEUR, s m., دلشکستگی *dèl chèkèstègou*

CREVER, v a., ترکیدن *tèrèkandèn*, شکافتن *chèkaftèn*, حسم کردن *parè kèrdèn*, — crever les yeux, اسیرا کشی *tchèchm kèndèn*, — crever un cheval, *èsp ra kouchtèn*

CREVER, v n., ترکیدن *tèrèkidèn*, شکافته شدن *chèkaftèh choudèn*, پاره شدن *parè choudèn*, — crever de rire, هلاک *èz khèndè mourdèn*, — mourir, هلاک شدن *hèlak choudèn*, — crevé, e, تراکیده *tèrakidè*

CREVETTE, s f., حرحل آبی *khèrdjèlé abı*, — préparée dans du sel, منگو *mèigou*

CRI, s m., بانگ *bang*, فیراد *fèriad*, فغان *fèghan*, غریو *ghè-riv*, a صدا *sèda*, pr t sada, صبی *sèit*, نعره *nè'èrè*, pr t na'rè

CRIAILLER, v n., فیراد کردن *fèriad kèrdèn*

CRIAILLERIE, s f, فرياد *fèriad*

CRIAILLEUR, SE, s, فرياد كند *fèriad kounèndè*, t باغريان *baghirghan*

CRIBLE, s m, علبير *ghèlbir*, a. عبال *ghèrbal*, pr t. qirbal, pl عرابيل *ghèrabîl*, pr t *gharabîl*

CRIBLER, v a., علبير كردن *ghèlbir kèrdèn*, بيكيتن *bikhtèn*

CRIBLEUR, EUSE, s., علبير زن *ghèlbir zèn*, a. موعبل *moughèr-bèl*, pr t *mugharbil*

CRIBLIER, s m, علبيرسار *ghèlbir-saz*

CRIBLURE, s. f, بحالة علبير *noukhalèyé ghèlbir*

CRIC, s m, a اسباب حتر اعمال *èsbabé djèrré èsgal*, pr t *èsbabî djèrrî èsgal*

CRIC CRAC, s m, تراك *tèrak*

CRIER, v n, بنگ زدن *bang zèdèn*, فرياد كردن *fèriad kèrdèn*, صدا كردن *sèda kèrdèn*, فغان كردن *fèghan kèrdèn*

CRIEUR, EUSE, كى فرياد *fèriad-koun*, علعله انداز *ghoul-ghoulè èndaz*, — se dit de celui qui crie pour annoncer quelque chose, t ديارتحي *djartchi*, a منادى *mounadî*

CRIME, s m, گناه *gounah*, pr t *gunah*, a. قباح *qaba-hat*, دجورم *djourm*, pr t *djurm*, pl احرام *èdgram*, محسوب *mè'èciyèt*, pr t *ma'cièt*.

CRIMÉE (pays), مملكت قريم *mèmlèkètè qrim*

CRIMINEL, ELLE, adj, گناهكار *gounah-kar*, pr t *gunah-kîar*, مقصر كار *tèqsir kar*, pr t *taqsir-kîar*, a. موقّص *mouqèssèr*, pr t *muqassir*

CRIN, s m., مروی نم اسپ *mouï doumè esp*, مروی اسپ *mouï esp*

CRINIÈRE, s f, یال *yal*

CRINET, s m, کوجک اسپ *espé koutchèk*

CRISE, s f., a کراں *bouhran*, ستب *chèddèt*

CRISPATION, s f, پیکدکی *pitchèch*, پیکدکی *pitchi-dègui*

CRISPER, v a, پیکاندن *touroundjanidèn*, پیکاندن *pitchamidèn*, — se crisper, پیکاندن *touroundjanidèn*, پیکاندن *bèr khoud pitchidèn*, — crispé, e, پیکاندن *touroundjidè*, پیکاندن *bèr khoud pitchidè*

CRISTAL, s m, سئگی بولور *sènguè boulour*, بولور *boulour*

CRISTALIN, e, adj, مانند بولور *manèndé boulour*

CRISTALLISATION, s f, انبستگى *èmbèstègui*, a انبساد *èndjèmad*, pr t *indjimað*

CRISTALLISER, v a., بصورت بولور در آوردن *bè sourètè bou lour dèr àvourdèn*, — v n, et, se cristalliser, بصورت بولور بولور سدن *bè sourètè boulour choudèn*, بولور سدن *bou lour choudèn*, — par ext, se congeler, انبستگى سدن *èmbèstè choudèn*, گرهه سدن *guèrèftè choudèn*, پیکاندن *moundjèmèd choudèn*, — cristallisé, e, بصورت بولور بولور سدن *bè sourètè boulour ouftadè*, بولور سدن *boulour choudè*, — par ext., congelé, انبستگى شده *èmbèstè choudè*, انبستگى *èmbèstè*, a. پیکاندن *moundjèmèd*

CRITÉRIUM, s m, a دلیل حقعی *dèlilé hèqigèt*

CRITICABLE, adj des 2 g, مذمت کردن *mèzèmmèt kèr dèn*

CRITIQUE, s m., censeur, a. ممبر مومئىزەز, pr t mumè-
yiz, — qui blâme tout, هەرف گۇير, عىسھو
'èib dyou

CRITIQUE, s f, مەسئەلە ئىسھوئى fenné tèmýizé t'èlifat,
— censure maligne, عىسھوئى 'èib dyouyi — examen
minutieux, a. تەدقىق tédqiq, pr t tatqiq

CRITIQUE, adj des 2 g, سەكس sèkht, a. بۇھرانى bouhrani,
صەب s'èb

CRITIQUER, v a, هەرف گۇيرى كەردەن, هەرف-guiri kèrdèn,
عەب گۇيرى كەردەن, 'èib guiri kèrdèn, تە'ەن زە-
دەن, تە'ەن زە-
dèn, ايراد كەرسى irad guèrèftèn

CROASSEMENT, s m, آواز كەلەك avaz kèlagh, كەك kagh
kagh, سەدائى غەراب sèdaï ghourab

CROASSER, v n, كەك كەك كەردەن, kagh kagh kèrdèn, سەدائى
كەك sèda kèrdèné kèlagh

CROC, s m, كۇللەب koullab, تەنغەل tchèngal, a. تەل
goullab

CROCHET, s m, كۇللەب كەك koullabtchè

CROCHETER, v a, با جەنگەك ba tchènguèk va
kèrdèn

CROCHETEUR, EUSE, s, a, جەنگەك hèmmal

CROCHU, E, adj, كەك kèdj, سەرىكشە sèr bér guèchtè.

CROCODILE, s m, رىگ-زادە, rig-zadè, نەنغەن nèhèng, a. تەمساح
tèmsah, pr t timsah

CROIRE, v a, باور كەردەن, bavèr kèrdèn, — avoir confiance,
ئەتەقاد كەردەن, è'tèqad kèrdèn, اعمىاد كەردەن, è'ètmad
kèrdèn, — supposer, ظنى كەردەن, zènn kèrdèn, گۇمان
guman dachtèn.

CROISADE, s f, a. جهاد *djèhad*, pr t *djihad*

CROISÉ, s m, a. محاهد *moudjahèd*, pr t *mudjahid*

CROISÉE, s f, پیکره *pèndjèrè*.

CROISER, v a, چلیپا حاکوار *khatchvar sakhtèn*, چلیپا
 تچهلیپا کوردن *tchèlipa kèrdèn*, سسکی *bè chèklé*
khatch bèstèn, — v n., en parlant des vaisseaux,
 کسک کسک *kèchik kèchidèn*, — se croiser les
 bras, بی کار نچهستن *bi kar nèchèstèn*, — croisé, e,
 حاکواری *khatchvar*

CROISIÈRE, s f, کسک کسک *kèchik kèchidènè*
kèchtian

CROISSANCE, s f, رسد *roucht*, a. نهو *nèchv*, pr t *nèchu*,
 نومو *noumouv*, نهو نهما *nèchv o nèma*

CROISSANT, s m, ماه نو *mahé noou*, a. هلال *hèlal*, pr t
hilal

CROISSANT, e, adj, زاید *zayèndè*, افراس پذر *èfzayèch*
pèzir

CROÎTRE, v n, رسد کوردن *roucht kèrdèn*, بورژ سدن
zourq choudèn, نهو نهما کوردن *tèrèqqi kèrdèn*,
nèchv-o nèma kèrdèn, افرودن *èfzoudèn*

CROIX, s f, چلیپا *tchèlipa*, a. صلیب *sèlib*, pr t *salib*,
 — au fig, a. مهنهت *mèhnèt*, pr t *mihnèt*, مشق
mèchèqqèt, — décoration, نشان *nèchan*, pr t
nichan

CROQUANT, s. m, مرد بی سر و پا *mèrdé bi sèr o pa*

CROQUANT, e, adj, تورد *tourd*

CROQUER, v a, ندادن شکستی *ba dèndan chèkèstèn*, ou
 کلوج کوردن *khourd kèrdèn*, — v n.,

kèrdèn, بر دنداں صدا کردن *avrè dèndan sèda kèrdèn*

JROSSE, s f, bâton pastoral, عصای حلاف *èçai khèlafèt*,
— d'un fusil, قنداع بعلک *qoundaghè tufèng*, — bâton
courbé avec lequel on pousse une balle, جوگاس
tchoougan, pr t *tchèvkèn*

CROSSER, v a, حاکاں باری کردن *tchoougan bazi kèrdèn*,
— traiter durement, avec mépris, خشوب رفتار کردن
bè khechounèt rèftar kèrdèn

CROTTE, s f, کل *guèl*

CROTTER, v a, کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*, — crotté,
e, کل آلود *guèl àloud choudè*, کل آلود *guèl àloud*

CROULEMENT, s m, ویرانی *virani*, a انهدام *ènhèdam*, pr
t. *inhèdam*

CROULER, v n, فرو نشستن *ferou nèchèstèn*, پائیں آمدن
payin àmèdèn, حراں شدن *khèrab choudèn*, مہلہم
شدن *mounhèdèm choudèn*

CROUPE, s f, t صغری *saghri*, a کفل *kèfel*, pl اکفال
èkfal

CROUPIÈRE, s f, باریم *par doum*, رانگی *ranèki*

CROUPION, s m, بدم مرغ *tèhé doumé mourgh*

CROUPIR, v n, کدیدن *guèndidèn*, معقی شدن
mou-tè'èffèn choudèn

CROUPISSANT, e, adj, کدیده *guèndidè*, — eaux
croupissantes, آب کدیده *àbè guèndidè*, a
مياه معویه *miahè mè'èfounè*, pr t *miahè mō'-
founè*

- CROUTE**, s f, du pain, پوسټ نان *pousté nan*, روى نان
roui nan — fig, mauvais tableau, تىسونه *tèsuné*
bèd, — croute de toute chose, پوسټ *poust*
CROUTON, s m, نان لىك *tikèl èz lèbè nan*
CROYABLE, adj des 2 g, باور كړدى *bavèl kèrdèn*
CROYANCE, s f, ايمان *è'tèqad*, پرت *i'tiqad*, — foi,
 ايمان *iman*
CROYANT, E, s, ديندار *din dar*, ا مومى *meu'eumèn*, پرت
mou'min, پل مومى *meu'eumènun*, پرت *mou'minin*,
 اهل ايمان *èhlé iman*, پرت *èhlé iman*
CRU, E, adj, ناپخته *na poukhtè*, خام *kham*, — soie crue,
 ابرسم خام *èbrichoumé kham*
CRU, s m, حى محصل *djari mèhsoul*
CRUAUTÉ, s f, بي رحمى *sèkht deli*, بي رحمى *bi-*
èhmi, سم *sètèm*, ا *djèfa*, حور *djoour*, پرت
djèvr
CRUCHE, s f, كوزه *kouzèh*
CRUCHON, s m, كوزه كوچك *kouzèyé koutchèk*
CRUCIFIEMENT, s m, كجاج كسندن *bè khatch kè*
chidèn
CRUCIFIER, v a., كجاج چهار كسندن *bè dar kèchidèn*,
 كجاج *bè khatch tchèhar mikh kèl dèn*
CRUCIFIX, s m, چليپا *tchèlpa*, ا صليب *sèlib*, پرت
salib
CRUCIFORME, adj des 2 g, چليپاوار *tchèlpavar*
CRUBITÉ, s f, حامى *khami*, نا پخته *na poukhtègu*
CRUE, s f, زياد شدى *ziad choudèn*, ا *èfzayèch*, ا
 زياد *èzdiad*, پرت *èzdiad*, طعمان *toughian*, — des

- EAUX, آب سدن *ziad choudéné ab*, طعمان آب *toughmané ab*
- UEL, ELLE, adj, سځځدل *seng dël*, بي رحم *bi rêhm*, سيمكار *sètèm-kar*, ا طالم *zalèm*, پر ت *zalim*
- UELLEMENT, adv, به بي رحمي *bè bi rêhmi*, بدم مړوب *bè-'èdèmé mourouvèt*
- UMENT, adv, ا حسوب *bè khechounèt*
- USTACÉ, E, adj, صدعدار *sèdèf dar*
- YPTÉ, s f, کور رڼر کلنسا *gouré ziré kliça*
- IBAGE, s m, ou cubature, s f, a, عكب *tè'èkib*
- IBE, s m, a, كعب *kè'èb*
- IBE, adj des 2 g, a, مكعب *moukè'èb*, پر ت *muka'ab*
- IBIQUE, adj des 2 g, a, شكل مكعب *bè chèklé moukè'èb*, پر ت *bè chèkli muka'ab*
- IBITAL, E, adj, qui appartient au coude, معلف تارڼج *moutè'èllèq bè àrèndj*
- IBOIDE, s m, a, عظم الكعب *'èzm oul-kè'èb*, پر ت *'azmul ka'b*
- JEILLETTE, s f, ميوه حنى *miwè tchini*
- JEILLIR, v a, حندن *tchidèn*
- JEILLOIR, s m, سد ميوه حنى *sèbèdèf miwè tchini*
- JILLER, ou CUIILLÈRE, s f, t, قاشق *qachèq*, ou *qachouq*, پر ت *qachiq*
- JILLERÉE, عدر نك قاشقى *bè qèdré yèk qachouq*
- JIR, s m, حرم *tchèrm*
- JIRASSE, s f, چهار آينه *djoouchèn*, تچار آينه *tchèhar àinë* ou *tchar àinë*, زره *zèrèh*, پر ت *zirih* Ce dernier mot signifie plutôt cotte de mailles

CUIRASSER, v a, حوسى پوشاندن *djoouchèn pouchandèn*
 حوسى پوشاندن *bè djoouchèn pouchandèn*, — se cuirasser, حوسى پوشیدن *djoouchèn pouchidèn*, — cuirassé, e, حوسى پوشیده *djoouchèn pouchidè*,
 حوسى پوشیده *bè djoouchèn pouchidè*

CUIRASSIER, s m, حوسى حار آینه پوش *tchar aîné pouch*,
 حوسى پوش *djoouchèn pouch*

CUIRE, v a, طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*
 — v n, پخته شدن *poukhtè choudèn*

CUISINE, s f, آشپز خانه *âch pèz khanè*, a مطبخ *mètchèk*
 pr t *matbakh*, — faire la cuisine, آشپزی کردن *âch pèzi kèrdèn*,
 طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*

CUISINER, v a., لیس حوراک پاکسى *khoun ak poukhtèn*,
 طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*

CUISINIER, ÈRE, s, آشپز *âch pèz*, a طبخ *tèbbakh*, pr
tabbakh, pl ضاحسى *tèbbakhin*, pr t *tabbakhin*

CUISSE, s f, ران *ran*, سرنى *sourin*

CUISSON, s f, پزىش *pèzèch*, a طبخ *tèbkh*, pr t *tabkh*

CUISSOT, s m, ران سكار *rané chèkar*

CUIVRE, s m, مس *mès*, a نحاس *nèhas*, pr t *nahas*

CUIVRER, v a, مس جسياندن *vèrèq haî mès tchèi pandèn*

CUIVRÉ, e, adj, رنك مس *rèngué mès*, مسكوى *mès-goun*

CUIT, e, adj, پخته *poukhtè*, a مطبوح *mètchèk*

CUL, s m, كوى *koun*, a معد *mèq'èd* pr t *maq'ad*

CUL DE SAC, s. m, بى كوجى *koutchèyé bi boun*

CULASSE, s f, d'un canon, نه طوب *tèhé toup*, — d'un fusil
 نه تيفى *tèhé tufèng*

- CULBUTE, s f, a معلىّ mou'èllèq, pr t. mou'allaq, — faire des culbutes, معلىّ دى mou'èllèq zèdèn, — fig chûte, اوفتادèn ouftadèn, رمى حورس zèmin khourdèn
- CULBUTER, v a, رمى انداحى bè zèmin èndakhtèn, سر نگون کردن sèr-nègoun kèrdèn
- CULINAIRE, adj des 2 g, معلىّ آشپزخانه moutè'èllèq bè àch pèz khanè
- CULOT, s m, dernier né, اولاد آخرى oouladé àkhèr
- CULOT, s m, partie restée au fond d'un creuset, مس ماندّه pèsmandèyé tèhé boutè, — fond d'une cartouche, تهه فسخه tèhé fechèng
- CULOTTE, s f, سلوار chèlvar, t طوى don, دىزلىك dizlik, — de femme, تچاقچور tchaqchour
- CULTE, s m, پرستش pèrèstèch, a عبادت 'èbadèt, pr t 'ibadèt, دى dîn
- CULTIVABLE, adj, رراعىبىدتر zèra'èt-pèzir, قابل رراعى qa-bèlé zèra'èt
- CULTIVATEUR, s m, رراعىبىدتر zèra'èt guèr, كىدنه zèra'èt kounèndè
- CULTIVER, v a, رراعىبىدتر چار kèrdèn, رراعىبىدتر zèra'èt kèrdèn, شىخم کردن fèlahèt kèrdèn, چوكخم کردن bèrzidèn, — cultiver les sciences, كىدنه كىدنه كىدنه kèsbé'ouloum kèrdèn, تحصیل مراعىبىدتر كىدنه, — l'amitié كىدنه كىدنه tèsil kèrdèn, — در ارباب دوستى كىدنه, — en parlant de l'esprit de la mémoire, پىروىدتر پىروىدتر pèrvèrèch kèrdèn, پىروىدتر پىروىدتر tèrbuyèt kèrdèn

CULTURE, s f, برکری *bèrzhè-guèrì*, کسب کاری *kècht-karì*,
 a. رراع *zèra'èt*, حرايب *hèracèt*, فلاحي *fèlahèt*, —
 de l'esprit, پرورش *pèrvèrèch*, a تربى *tèrbuyèt*, pr t
 تربى *tèrbie*

CUMIN, s m, زير *zirè*, a كمن *kèmmoun*

CUMUL, s m, بود *toudè*, روى *roui hèm*, a احصاء *èdjtè-*
ma', pr t *idjtima'*

CUMULER, v a, جمع کردن *djèm' kèrdèn*, روى *roui hèm* کداسى *kèrdèn*,
 روى *roui hèm* گوزاختن *gouzachtèn*, بود *toudè* کردن *kèrdèn*

CUPIDE, adj des 2 g, آرميد *àzmènd*, طمع *tèmè'-kar*,
 a حرص *hèris*, pr t *haris*

CUPIDITÉ, s f, آرز *àz*, آرميدى *àzmèndi*, a حرص *hèrs*, pr
 t *hirs*, طمع *tèmè'*, pr t *tama'*

CURABLE, adj des 2 g, سعا بدر *chèfa pèzur*

CURAGE, s m, پاک کردن *pak kèrdèn*

CURATELLE, s f, a. وکالت *vèkalèt*, pr t *vèkialèt*

CURATEUR, TRICE, s, a وکیل *vèkil*, وصى *vèci*

CURATIF, IVE, adj, معالجه كند *mou'âlèdjè kounèndè*,
 سفاخش *chèfa bèkhch*, سعا *chèfa kar*, pr t *chifa-*
kar

CURE, s f terme de méd, تيمار *timar*, a معالجه *mou'âlèdjè*,
 مداوا *moudava*, مداوا *moudavat*, — bénéfice ecclési-
 astique, امامت محله *émamètè mèhèllè*

CURE DENT, s. m, حلال *khèlal*, pr t *khilal*

CURÉ, s m., نيش نماز *pich nèmaz*, امام محله *émamè mè-*
hèllè

CURER, v a., پاک کردن *pak kèrdèn*

CURE ORAILLE, s m, حلال كوش *khèlalé gouch*

CURÉE, s f, terme de chasse, حصّة ناری *hèssèyé taxi*

CURIEUSEMENT, adv بادقّب *ba dèqqèt*, بدقّب *bè dèqqèt*

CURIEUX, EUSE, adj, qui cherche à savoir, پروهنده *pè jouhèndè*, سترحو *sèrr djou*, a مسعصى *moustèqsi*, pr t *moustaqsi*, — rare, extraordinaire, a عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عاكب *'èdjib*, pr t *'adib*

CURIOSITÉ, s f, پروهش *pèjouhèch*, پروه *pèjouh*, a كسّس *tèdjèssous*, استعصا *èstèqsa*, pr t *istiqsa*, — chose rare, حمرى دندى *tchizi dindèni*, عرب حمرى *tchizi ghèrib*, a توحه *teuhfè*

CURSIVE, adj et s, خطّ معارف *khèttè moutè'ârèf*

CURVILIGNE, adj des 2 g, کج خطّ *kèdj khètt*

CUVE, s f, نِسار *nèspar*, معار حوبى *tègharé tchoubin*, a معصرة *mou'èssèrè*, pr t *ma'cèrè*, مسل *mèstèl*, pr t *mastèl*

CUVÉE, s f, نعدريك معار *bè-qèdré yèk tèghar*

CUVER, v n, در معار ماندن *dèr tèghar mandèn*, — v a cuver son vin, سراب را هضم کردن *chèrab ra hèzm kèrdèn*

CUVETTE, s f, لکى *leguèn*, طسب *tècht*

CUVIER, s m, رجب سوئى *zèrfé rèkht chouyi*, vulg رجب سوري *zèrfé rèkht chouri*, a مسعله *mèsg'hèlè*

CYGNE, s m, ارچ *èrdj* (il est vieux), t قو *qou*

CYCLE, s m, كردس سيار *guèrdèché sètarè*, a دور *doour*, pr t *dèvr*, pl ادوار *èdvar*, دوره *doourè*, pr t *dèvrè*

CYLINDRE, s m, لوله *loulè*, استوانه *oustouvanè*, — gros

rouleau pour aplanir, فلبان *gèltèban*, pr t. *qaltaban*.

CYLINDRIQUE, adj des 2 g, لولعوار *loulèvar*

CYMBALE, s f, سنج *sèndj*, حلاجل *djèladjèl*, دف *dèff*

CYNIQUE, adj des 2 g, a كلتبن *kèlbeyoun*, — obscène, هرزè *hèrzè*, بي حيا *bi hèya*

CYNISME, s m, doctrine des philosophes cyniques, a مذهب الحكماء الكلتبن *mèzhèb oul houkèma oul-kèlbeyoun*, — il signifie aussi impudence, بي حياي *bi-hèyay*

CYNOGLOSSE, s f, a. لسان الكلب *lèçan oul kèlb*, pr t *li çan ul kèlb*

CYPRESS, s m, a سرو *sèrv*

CZAR, s m, امپراطور روسيه *èmpèratouré roussiè*

CZARINE, s f, زن امپراطور روسيه *zèné èmpèratouré roussiè*

D

D'ABORD V ABORD

D'ACCORD V ACCORD

D'AILLEURS V AILLEURS

D'AUTANT, loc adv, همنى قدر *hèm in qèdr*

D'ADVENTURE, loc adv, a. اتعافا *èttèfaqèn*, pr t *ittifagèn*

D'ORDINAIRE, loc adv, a. اكبر اوقاف *èkcèrè ououqat*

D'OÙ V OÙ

DACTYLOLOGIE, s f, باساره انكسان حرف دس *bè-ècharèyé èngouchtan hèrf zèdèn*

DADA, s m., mot enfantin, اسب *èsp*

DADAIS, s m, كالمو *kaliv*

DAGUE, s f, دسنة *dèchnè*

DAGUET, s m, مِرَال بَچَه *bètchèyé mèral*, مِرَال فَرَح *fèrkhé mèral*

DAHLIA, s m, کَل کَوک *goulé kooukèb*

DAIGNER, v n, اَلْبَغَاب فَرْمُودَن *èltèfat kèrdèn*, اَلْبَغَاب فَرْمُودَن *èltèfat fèrmoudèn*, — daignez m'écouter, اَلْبَغَاب فَرْمُودَن *èltèfat kèrdè 'èrzèm* : a gouch bè-fèrmayid

DAIM, s m, کُورَن *guèvèzn*, — daine, کُورَن مَادَانَه *madia-nèyé guèvèzn*

DAIS, s m, سَايَبَان *sayèban*

DALLE, s f, سَنگِ نَهِي *sènguè pèhn*, a لُوحَه *loouhè*, pr t *lèvhè*, لُوح *loouh*, pr t *lèvh*, اَلْوَاچ *èlvah*

DALLER, v a, سَنگِ فَرَح *sèng fèrch kèrdèn*

DAMAS, ville, سَام *cham*, دَمَسَق *dèmèchq*, pr t *dimachq*, — étoffe de Damas, پَرْمَانَه دَمَسَق *pèrmané dèmèchq*, — fer de Damas, فُولَاد *foulad*, پُولَاد *poulad*

DAMASQUINÉ, e, adj, رَنَسَان *zèr nèchan*, طَلَاكُوب *tèla-koub*

DAMASQUINER, v a, رَنَسَان کُورَن *zèr nèchan kèrdèn*, طَلَاكُوب کُورَن *tèla koub kèrdèn*

DAMASQUINURE, s f, طَلَاکُونِي *tèla koubi*

DAMASSÉ, e, adj, en parlant de linge, حَارَا مَانَد *khara-manènd*, — en parlant d'armes blanches, خَوَهَر دَار *djoouhèr dar*

DAMASSER, v a, en parlant d'étoffe, de linge, حَارَاتِي کُورَن *kharayi kèrdèn*, حَارَاوَار کُورَن *kharavar kèrdèn*, — en parlant d'armes blanches, خَوَهَر دَار کُورَن *djoouhèr-dar kèrdèn*

DAME s f, بانو *banou*, t حاتون *khatoun*, حاتم *khanoum*,
 قادی *qadin*, — pièce d'un damier, مهره *meuhrè*

DAME JEANNE, s f, فرانہ *qan abè*

DAMIER, s m, سطرینج *tèkhtèyé chètèrèndj*, عرصه
 سطرینج *'èrsèyé chètèrèndj*

DAMNABLE, adj des 2 g, سراوار دورح *sèzavaré douzèkh*

DAMNATION, s f, عذاب دورح *'èzabé douzèkh*

DAMNER, v a, دوزخی کردن *douzèkhi kèrdèn*, ناکهیم
 بفرستادی *bè djehennèm ferèstadèn*, — se damner, سراور
 خود را ناکس *sèzavaré douzèkh choudèn*, دورح سدس
 خود را انداختن *khoud ra bè àtèché douzèkh èndakhtèn*,
 — damné, e, دوزخی *douzèkhi*

DANDIN, ine, s, حام اطوار *kham ètvar*, حام *kham*

DANDINEMENT, s m, حرامی *khèrami*, حیدکی *tchèmi-*
dègui

DANDINER (Se), حیددن *tchèmidèn*, حرامیدن *khè a*
midèn

DANGER, s m, ترس *tèrs*, a خطر *khètèr*, محاطره *moukha*
tèrè, مهلكه *mèhlèkè*, بهلكه *tèhlèkè* pr t *tèhlèkè*

DANGEREUSEMENT, adv, بطور خطرناک *bè toouré khètèrnak*,
 باخطر *ba khètèr*

DANGEREUX, se, adj, نا خطر *ba khètèr*, خطرناک *khètèrnak*,
 ا مهلك *mouh'èk*, pr t *muhlik*

DANS, prép, در *dèr*, توی *tou*, در توی *dèr tou*, — dans
 le livre, در کتاب *dèr kètab*, — dans le jardin, توی
 باغ *touè bagh*

DANSE, s f, رقص *rèqs*, pr t *raqs*

DANSEUR, v n, رقصیدن *rèqsidèn*, رقص کردن *rèqs kèrdèn*

DANSEUR, EUSE, s, رقصنده *rèqsèndè*, a. رقص *rèqqas*, pr t *raqqas*, — de corde, رسی‌نار *rècèn baz*

DANUBE, (fleuve), طوبه *tounè*

DARD, s m, javolot, حسب *khècht*, a حربة *hèrbè*, مراب *mèzraq*, pr t *mizraq*, — non ferré, حريد *djèrid*, — flèche, تير *tir*, حدیك *khèdèng*

DARDER, v a, une flèche, تير انداختن *tir èndakhtèn*, پرتاب کردن *pèrtab kèrdèn*, — un javolot, حريد *djèrid èndakhtèn*, — se dit du soleil, le soleil dardait ses rayons, آفتاب می‌تابد *âftab mî tabd*

DARTRE, s f, آرج *èjèkh*, آندوب *èndoub*, a قوبا *qouba*, pl فوایی *qèvabi*, pr t *qavabi*, سولول *sou'ouloul*, pr t *su'loul*

DARTREUX, se, adj, آرجدار *èjèkh dar*, آرج *èz djènsé èjèkh*

DATE, s f, a تاریخ *tarikh*, pl تواریخ *tèvarikh*, — la date d'une lettre, تاریخ کاغذ *tarikhé kaghèz*, تاریخ مراسله *tarikhé mouracèlè*

DATER, v a, تاریخ کداسی *tarikh gouzachtèn*, — daté, e, تاریخ کداسه سده *tarikh gouzachtè choudè*, a موزج *mouvèrrèkh*, pr t *muverrakh*, موزجه *mouvèrrèkhè*, pr t *muverrakhè*

DATIF, s m, a معول الله *mèf'oul ilèh*

DATTE, s f, حرما *khourma*

DATTIER, s m, درج حرما *dèrèkhté khourma*

DAUPHIN (poisson), s m, ماهی بونس *mahn younès*

DAVANTAGE, adv, بیشتر *bichtèr*, افزونیتر *èfzountèr*

DAVIER, s m, اسباب دندان کی *èsbabé dèndan-kèni*, a
کلبی *kèlbètièn*,

DE, prép, از, — de Téhéran, از طهران *èz tèhran*, —
elle sert aussi à marquer le génitif le livre de mon
frère, کتاب برادر *kètabé bradèrèm*

DÉ, s m, à coudre, انگشتان *èngouchtanè*, — à jouer,
مهره *meuhrè*, طاس *tas*

DÉBACLE, s f, رودخانه *khourd choudènè*
yèkhé roud khanè, از هم پاسدی *èz hèm pachidènè*
yèkh, — débacle ou débaclage se dit aussi du débar
rassement d'un port, دسپان حالی از لکرگاه بیرون *kèchtiané khali èz lènguèr gah biroun kèrdèn*

DÉBACLER, v a débarrasser les ports, دسپان حالی از *kèchtiané khali èz lènguèr gah bi-*
roun kèrdèn, — en parlant des rivières, rupture des
glaces, رودخانه *khourd choudènè yèkh*, — la
rivière a débacle cette nuit, امشب از رودخانه *èm chèh yèkhé roud khanè khourd choud*

DÉBACLEUR, s m, مباشر لکرگاه *moubachèré lènguèr gah*

DÉBANDADE (A LA) adv, پراکند *pèrakèndè*

DÉBALLER, v a, بارها را باز کردن *bar ha ra baz kèrdèn*,
لنگه‌ها را کسودن *lènguè ha ra gouchoudèn*

DÉBANDER, v a, گوسست *goucèstèn*, — se débander,
گوسست *goucèstèn*, گوسکشت *goucikhtèn*, گوسکشت *goucikhtè choudèn*, — en parlant de soldats,
پراکند *pèrakèndè choudèn*

DÉBARBOILLER, v a, پاک کردن *pak kèrdèn*, پاکیزه *pakizè kèrdèn*, رو سستی *rou choustèn*, — se débar-

bouiller, پاك سدن *pak choudèn*, خودرا پاك كړس *khoud ra pak kèrdèn*

DÉBARCADÈRE, s m, محل پائس آمدن ار کسی *mèhèllé payin àmèdèn èz kèchtì*, — de chemin de fer, ميل راه *mènzèlé rahé àhèn*

DÉBARQUEMENT, s m, خروج ار کسی *khouroudj èz kèchtì*

DÉBARQUER, v a, کسی بیرون آوردن *èz kèchtì biroun àvourdèn*, — v n, کسی بیرون آمدن *èz kèchtì biroun àmèdèn*

DÉBARRAS, s m, a دفع موانع *dèf'è mèvanè*, pr t *dèf'è mèvan'*, دفع عوائف *dèf'è 'èvayèq*, pr t *dèf'è 'avaig*, خلاص *khèlas*, pr t *khelas*

DÉBARRASSER, v a, دفع عوائف كړس *dèf'è 'èvayèq kèr dèn*, — se débarrasser, فارغ سدن *va rèstèn*, وړس *farègh choudèn*, خلاص سدن *khèlas choudèn*, — dé barassé, e, دفع سده *dèf' choudè*, — fig, خلاص سده *khèlas choudè*

DÉBARRER, v a, چوب بش *sèdd bèr dachtèn*, سد برداسی *tchoubé pouchté dèr bèr dachtèn*

DÉBAT, s m, کساکش *kèch-a kèch*, a معارضة *mou'arèzè*, pr t *mou'arizè*, مبارعة *mounazè'è*, pr t *munaza'a*, محادله *moudjadèlè*, مفاوضة *mounaqèchè*, pr t *munaqachè*

DÉBATTRE, v a, کعب و سبوت كړس *goft-o-chenoud kèrdèn*, بېك كړدن *bèhs kèrdèn*, محادله كړس *moudjadèlè kèrdèn*, — se débattre, د سبوت پياړېس *dèst o pa zèdèn*, اضطراب كړس *èstèrab kèr dèn*

DÉBAUCHE, s f, افراط در عیش و عسر, èfrat dèr 'èich o-
'èchrèt فسق و فحور fèsq o foudjour

DÉBAUCHÉ, e, s, همراه, gom rah, djèndè baz, حراباتی
khèrabatî, pr t khorabatî, a فاسق facèq, pr t
faciq

DÉBAUCHER, v a, زیر پای کسی سسسی, ziré pai kèci
nèchèstèn, همراه کردن, gom rah kèrdèn, — se débau-
cher, همراه فسق و فحور, gom rah choudèn, سدی
guèrèflarè fèsq o foudjour choudèn

DÉBAUCHEUR, EUSE, s, همراه کننده, gom rah kounèndè

DÉBET, s m, a باقی baqî

DÉBILE, adj des 2 g, رنوی, zèboun, معلوک mèflouk, a, علل
'èlî, ضعیف zè'if pr t za'if

DÉBILEMENT, adv, رنوی bè zèboun

DÉBILITANT, e, adj ضعیف کننده zè'if kounèndè

DÉBILITATION, s f, ضعیف کردن, zè'if choudèn, a اصعاف
èz'af, pr t iz'af

DÉBILITÉ, s f, رنوی zèboun, معلوک mèflouk

DÉBILITER, v a, ضعیف کردن, zè'if kèrdèn, — se débili-
ter, رنوی کردن, zèboun choudèn, ضعیف کردن
choudèn, — débilité, e, رنوی سده, zèboun choudè

DÉBIT, s m, فروش ferouch, a رواج, èvadj

DÉBITANT, e, s, فروسده ferouchèndè

DÉBITER, v a, فروش کردن, ferouch kèrdèn, فروحسی fe
roukhtèn, — fig, débiter des mensonges, دروغ گفتن
derough goftèn, — des nouvelles, خبر تازه برآسندن
khèbèrè tazè tèrachidèn, اراحیف گفتن èradjif goftèn,
— débité, e, فروحده سده, bè-ferouch rèftè,

feroukhiè choudè, — qui a été dit, répandu, كعبه
سد *goftè choudè*

DÉBITEUR, TRICHE, s, قرضدار *qèrz dar*, a معروض *mèqrouz*,
مدنيون *mèdioun*

DÉBLAI, s m, حاك *bèr dachtèné khak*

DÉBLATÉREUR, v n, كعبى كنان *fèriad kounan*
bèdi goftèn

DÉBLAYER, v a, أرخص وحاساك *èz khès o kha*
chak pak kèrdèn, رخص وحاساك *khès o khachak*
rouftèn, — en parlant des terres qu'on enlève, حاكرا
برداشى *khak ra bèr dachtèn*, — déblayé, e, ار
سد وحاساك *èz khès o khachak pak choudè*

DÉBLOCAGE, s m, a رفع محاصرة *rèf'è mouhacèrè*

DÉBLOQUER, v a, رفع محاصرة *rèf'è mouhacèrè kèr-*
dèn, ترك محاصرة *tèrké mouhacèrè kèrdèn*, — dé-
bloqué, e, أرخص حلاص *èz mouhacèrè khèlas*
choudè

DÉBOIRE, s m, mauvais goût qui reste d'une liqueur
bue, بد مركى بعد أر حوردن *bèd mèzègun bè'èd èz*
khourdèn, — au fig, dégoût, chagrin, اوقاف تلکى
ouquatè tèlkh

DÉBOISER, v a., در حان را بریدن *dèrèkhtan ra bouridèn*,
— déboisé, e, در حان بریده شده *dèrèkhtan bouridè*
choudè

DÉBOITEMENT, s. m, در رضى اسكوان *dèr-rèftènè oustou-*
khan

DÉBOITER, v a, اسكوانى را رخانش در کردن *oustoukham-ra*
èz djayèch dèr kèrdèn, — se déboiter, اسكوان در رضى

dèr-rèftèné oustoukhan, — déboité, e, ار حاش در رفه
èz djayèch dèr-rèftè

DÉBONDER, v a., سر پیرا برداسمن *sèré pip-ra bèr-dachtèn*

DÉBONNAIRE, adj des 2 g, نرم حوی *nèrm khoui*, a. ملائم
moulayèm out-tèb', pr t *mulaïm ut tab'*

DÉBONNAIREMENT, adv, به نرمی *bè nèrm*, به علامت *bè mou layèmèt*

DÉBONNAIRETÉ, s f, نرم حوئی *nèrm khoui*

DÉBORDEMENT, s m, طعمان آب *toughianè àb*

DÉBORDER, v a ôter la bordure, حاسه را برداحس *ha-chiè ra bèr dachtèn*, — v n, dépasser les bords, لبریز
lèb riz choudèn, از کنار یکاور کردن *èz kènar tédjavouz kèrdèn*, —
 طعمان آب کردن *toughian kèrdèn*, —
 débordé, e, طعمان آب لبریز شده *lèb riz choudè*, *tou ghian kèrdè*

DÉBOTTER, v a, کسی را در آوردن *tchèkmèyé kèci ra dèr àvou dèn* (ou کسیدن *kèchidèn*), — se débouter,
 حاکمه در آوردن *tchèkmè dèr àvoudèn*, — débotté, e,
 حاکمه در آورده *tchèkmè dèr àvoudè*

DÉBOUCHÉ, s m, راه *rah*, a. مخرج *mèkhrèdj*

DÉBOUCHEMENT, s m, باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*.

DÉBOUCHER, v a, باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*, — déboucher, sortir d'un passage, بیرون
 آمدن *biroun àmèdèn*, — débouché, e, وا شده *va choudè*

DÉBOUCHER, v a., سگک کشادن *sèguèk gouchadèn* (ou

سگک وا سد (*va kèrdèn*), — déboulé, e, سگک وا سد
sèguèk va choudè

DÉBOUQUEMENT, s m, canal étroit, توعار *boughaz*

DÉBOUQUER, v n, اربوعار در آمدن *èz boughaz dèr-àmè-
 dèn* (ou برون آمدن *bioun àmèdèn*)

DÉBOURBER, v a., اربحی پاک کردن *èz lèdjèn pak kèrdèn*,
 — se débourber, حودرا اربحی پاک کردن *khoud-ra èz
 lèdjèn pak kèrdèn*, — débourbé, e, اربحی پاک شده
èz lèdjèn pak choudè

DÉBOURS, s m, پولی اربیش دانه سد *pouli èz pich dadè
 choudè*, پول بسکی *poulé pichèki*, a مع *bèi*

DÉBOURSEMENT, s m, a حرج *khèrdj*

DÉBOURSER, v a, اربکسه حود حرج کردن *èz kicèyé khoud
 khèrdj kèrdèn*, اربکسه در آوردن *èz kicè dèr àvourdèn*

DEBOUT, adv, سرا استاده *sèr é pa*, سر با استاده *sèr é pa istadè*,
 — debout' interj, پا سوو *pa choou*, pl پا شوبند *pa
 chèvid*

DÉBOUTER, v a, شرعا قبول نکردن *chèr'en qèboul nè kèr
 dèn*, شرعا قبول رت نکردن *rèdd kèrdèn*, — debouté, e, شرعا قبول
 شده *chèr'en qèboul nè choudè*

DÉBOUTONNER, v a, دوکمه اربمادکی در آوردن *doukmè èz
 madègui dèr àvou dèn*, دوکمه وا کردن *doukmè va kèr
 dèn*, — déboutonné, e, دوکمه ها وا شده *doukmè ha va
 choudè*

DÉBRAILLER (Se), v pron, سینه بار کردن *sinè baz kèrdèn*;
 — débraillé, e, سینه بار کرده *sinè baz kèrdè*, سینه اش
 پیدا *sinèèch pèida*

DÉBRIDER, v a., حلوا اسب را کمیدن *djèlooué èsp ra kèndèn*,

ou گریسی *guèrèftèn*, — fig, sans débrider, بی فاصله
bi-facèlè

DÉBRIS, s m, بکتریر *tèkhtè rizè*, مرده *khourdè-*
mourdè

DÉBROUILLEMENT, s m, کساش *gouchayèch*

DÉBROUILLER, v a, کسادن *gouchadèn*, وا کردن *va kèrdèn*,
— expliquer, حلّ کردن *hèll kèrdèn*, بیان کردن
kèrdèn.

DÉBROUILLEUR, EUSE, s, حلّ کننده *hèll kounèndè*

DÉBUSQUEMENT, s m, ار حانس بیرون کردن *èz djayèch*
biroun kèrdèn

DÉBUSQUER, v a, ار حانس بیرون کردن *èz djayèch biroun*
kèrdèn

DÉBUT, s m, آغاز *aghaz*, اول کار *èvvèlé kar*, ابتدا *èbtè-*
da'é kar

DÉBUTANT, E, s, ابتدا کننده *èbtèda kounèndè*, a مبتدی
moubtèdi

DÉBUTER, v n, آغاز کردن *aghaz kèrdèn*, شروع کردن
chou-
rou' kèrdèn

DEÇÀ, prép, en deçà, این طرف *in tèrèf*

DÉCACHETER, v a, مهر سگسسی *meuhr chèkèstèn*, مهر
meuhr bèi-dachtèn, — décacheté, e, مهرس
meuhrèch chèkèstè

DÉCADE, s f, دهه *dèhè*

DÉCADENCE, s f, کاهش *kahèch*, a زوال *zèval*, تزلزل
nèzzoul

DÉCAGONNE, adj des 2 g, ده گوشه‌ئی *dèh gouchèyi*

DÉCAGRAMME, s m, ده درهم *vèznèyé dèh dèrhèm*

DÉCAISSER, v a, آر صدوق بیرون آوردن *ez sèndouq biroun àvourdèn*

DÉCALOGUE, s m, ده حکم اوردی *dèh heukmé èizèdi*, a. عسرة وصاب الله 'èchèrè vèçaya' oullah, pr t 'acharè vaçaya' oullah

DÉCAMPEMENT, s m, کوچ کوج *koutch*, a رهللè *rèhlèt*, pr t *rihlèt*

DÉCAMPER, v n, کوچ کردن *koutch kèrdèn*, — fig, fuir, گوریکهتén *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — dé campé, e, کوچ کده *koutch kèrdè*, — au fig, en fuite, گوریکهتén *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdè*

DÉCANTATION, s f, ریزش حده دحکه *rizèché tchèhè bè-tchèkè*

DÉCANTER, v a, احسنه ریاضی *àhèsètè rikhtèn*, حکامیدن *tchèkanidèn*

DÉCAPITATION, s f, سربری *sèr bouri*

DÉCAPITER, v a, سر بریدن *sèr bouridèn*, سرار بی حد *sèr èz tèn djèda kèrdèn*, — décapite, e, سر بریده *sèr bouridè*

DÉCATIR, v a, حلا را دے کردن *djèla ra dèf' kèrdèn*

DÉCÉDÉ, e, adj, مرده *mourde*, فوت سده *foout choudè*, a موتی *moutèvèffa*

DÉCÉDER, v n, مرده *mourde*, فوت سدن *foout choudèn*, مرحوم سدن *mèrhoun choudèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*, — décédé, e, مرده *mourde*, a مرحوم *mèrhoun*, موتی *moutèvèffa*

DÉCELER, v a, کسف کردن *fach kèrdèn*, کشف کردن *kèchf kèrdèn*, افسا کردن *èfcha kèrdèn*, — décelé, e, فاش شده *fach choudè*

DÉCEMBRE, s m., كانون اول *kanouné èvvèl*, pr t. *kia-nouni èvvèl*

DÉCEMMENT, adv, با آدب *ba èdèb* بآرم *bè-àzèrm*, سابسکی *bè chayèstègui*

DÉCENCE, s. f, آرم *àzèrm*, سابسکی *chayèstègui*, اَدَب *èdèb*, حسی آدب *heusné èdèb*, pr t *husni èdèb*

DÉCENT, e, adj, آرمدار *àzèrm-dar*, شایسته *chayèstè*, ما آدب *ba-èdèb*, a, مَرْتَب *mou'èddèb*, pr t *mu'èddèb*

DÉCEPTION, s f, گول *goul*, فَرِیب *fèrib*, ا عی *ghèbn*, pr t *ghabn*

DÉCERNER, v a., احسان فرمودن *èhsan fèrmoudèn*, اَلْعَباء *èltèfat* فرمودن *fèrmoudèn*, — *décerné*, e, اَلْعَباء *èltèfat* سده *choudè*

DÉCÈS, s m, مَرگ *mèrg*, a, وِفات *vèfat*, مَوْت *moout*, pr t *mèvt*

DÉCEVANT, e, adj, دِهْدِه *dèhdè*, فَرِیب *fèrib* دِهْدِه *dèhdèndè*, a, حَادِع *khadè'*, pr t *khadi'*, عَذَار *ghèddan*

DÉCEVOIR, v a, گول زِدَن *goul zèdèn*, فَرِیب دَان *fèrib dadèn*, — *déçu*, e, گول حورده *goul khourdè*, a, مَعِين *mèghboun*

DÉCHAÎNEMENT, s m, action de déchaîner, خلاصی اَر فِد *khèlaci èz qèid o zèndjir*, — fig, emportement, ا عصب *ghèzèb*

DÉCHAÎNER, v a, اَر فِد وِر بَکِر خلاص کردن *èz qèid-o-zèndjir khèlas kèrdèn*, — se déchaîner, حودرا اَر فِد *khoud-ra èz qèidé zèndjir khèlas kèrdèn*, وِر بَکِر خلاص کردن *èz qèidé zèndjir khèlas choudèn*, — fig, contre quelqu'un, عَصَبَاک *ghèzèbnak choudèn*

DÉCHANTER, v n, معامرا عوض کردن *mèqam ra 'èwèz kèr-dèn*, — fig, rabattre de ses prétentions, اتعاء حودرا کم *eddèa'è khoud-ra kèm kèrdèn*

DÉCHARGE, s f, action de décharger des marchandises, فرود آوردن بار *feroud àvèru bar*, فرود آوردن *feroud àvourdènè bar*, — en parlant d'armes à feu, حالی *khalì choudènè tufèng*

DÉCHARGER, v a, بار پائش آوردن *bar payîn àvourdèn* (ou فرود آوردن *feroud àvourdèn*), — en parlant d'armes à feu, حالی کردن *khalì kèrdèn*, — déchargé, e, بار *bar feroud àvourdè*, — en parlant d'une arme à feu, حالی *khalì*

DÉCHARNER, v a, گوسب ار اسدکوان جدا کردن *goucht èz oustoukhan djèda kèrdèn*, — décharné, e, گوسب *goucht èz oustoukhan rèftè* (ou دررفه *dèr rèftè*), لاجر *laghèr*, a. نكف *nèhif*, pr t *nahif*

DÉCHAUSSAGE, s m, کفش کس کی *kèfch-kèn*

DÉCHAUSSEMENT, s m, en parlant d'un arbre, پای درحبرا *paì dèrèkht ra gooud kèrdèn*, — en parlant des dents, ريز كوشب دندان *rizèché gouchté dèndan*

DÉCHAUSSER, v a, کفش کندن *kèfch kènden*, — un arbre, پای درحبرا کود کردن *paì dèrèkht ra gooud kèrdèn*, — les dents, كوشب دندان را در آوردن *gouchté dèndan ra dèr àvourdèn*, — déchaussé, e, en parlant d'un arbre, درحری رمی پانس کود شده *dèrèkht zè-miné pay-èch gooud choudè*, — des dents, دندان *dèndan goucht èch rikhtè*, — sans chaussure, پا برهنه *pa bèrèhnè* •

DÉCHÉANCE, s f, a سعوٲ *souqout*

DÉCHET, s m, کاسب *kast*, a کسر *kèsr*, نوصان *nouqçan*

DÉCHIFFRABLE, adj des 2 g, حواندس ممکی *khandèn*
èch moumkèn

DÉCHIFFREMENT, s m, حواندس *khandèn*

DÉCHIFFRER, v a, حواندس (رمر) *khèttè mèr*
mouz (ou *remz*) *khandèn*

DÉCHIFFREUR, EUSE, s حواندۀ حروف معهودۀ *khanèndèyé*
houroufé mè'èhoudè

DÉCHIQUETER, v a, تیکه تیکه بردن *tikè tikè bouridèn*

DÉCHIQUETEUR, EUSE, s, تیکه تیکه بردۀ *tikè tikè bou*
rènde

DÉCHIQUETURE, s f, برس *bourèch*

DÉCHIRANT, E, adj, سینه حراس *sinè khèrach*, دلحراس
dèl khèrach, دلسوران *dèl souzan*

DÉCHIREMENT, s m, بارۀ سدن *parè choudèn*, a حرو
khèrq, pr t *kharq*

DÉCHIRER, v a, بارۀ کړدن *parè kèrdèn*, — déchiré, e,
بارۀ *parè*, سده بارۀ *parè choudè*

DÉCHIREUR, EUSE, s, بارۀ کینده *parè kounèndè*

DÉCHIRURE, s f, بارۀ شدة *djar parè choudè*

DÉCHOIR, v n, کاسی *kastèn*, افساد *ouftadèn*, کم سدن
kèm choudèn, — il est déchu de son crédit, اراعبارس
افساد *èz è'tèbar èch ouftad*, کم سد *è'tèbar-èch*
kèm choud

DÉCIDÉMENT, adv, قطعاً *bè toouré qèt'è*, a
qèt'èn, pr t *qat'èn*, بالقطع *bèl qèt'*, pr t *bil-qat'*,
حرماً *dèzmèn*

- DÉCIDER, v a, قرار دادن *qèrar dadèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, — décidé, e, معتر شد *mouqèrrèr choudè*
- DÉCIMAL, E, adj, a عسری 'èchèrî, pr t 'achrî
- DÉCIME, s m, دهم *dèh yèk*
- DÉCIMER, v a, ار ده نفر بکُردا کُردی *èz dèh nèfèr yèkî ra guèrèftèn*, — au fig, tuer, faire périr le plus grand nombre, بیشتر کُردا کُردی *èkcèr ra kouchtèn*, بیشتر کسی *bichtèr èch ra kouchtèn*
- DÉCISIF, VE, adj, a حارم *djazèm*, pr t *djazim*, حاصل *facèl* pr t *facil*, طاع *qatè*, pr t *qatî*, قطعی *qèt'î*, pr t *qatî*
- DÉCISION, s f, قرار داد *qèrar dad*, ا. قرار *qèrar*, pr t *qarar*, فصل *fècèl*, فصل *fèsl*
- DÉCISIVEMENT, adv, بطور فصعی *bè toouré qèt'î*, a طعما *qèt'èn*, pr t *qat'èn*
- DÉCLAMATEUR, s m, خطبه خوان *khoutbè khan*
- DÉCLAMATION, s f, خطبه خوانی *khoutbè khamî*, a خطاب *khètàbèt*, pr t *khitabèt*
- DÉCLAMER, v a et n, خطبه خواندن *khoutbè khandèn*, مانند خطب خواندن *manèndé khètîb khandèn*
- DÉCLARATEUR, TRICE, s, اعلام کننده *d'èlam kounèndè*
- DÉCLARATIF, IVE, a متنی الحال *mubèryèn-oul hal*
- DÉCLARATION, s f, ا. خبر *khèbèr*, اظهار *èzhar*, اعلام *d'èlam*, pr t *i'lam*, اعلان *d'èlan*, pr t *i'lan*, — de guerre, اعلام جنگ *d'èlamé djèng*
- DÉCLARATOIRE, adj des 2 g V DÉCLARATIF
- DÉCLARER, v a., اظهار داشتنی *khèbèr dadèn*, اظهار *èzhar dachtèn*, اعلام کردن *d'èlam kèrdèn*

DÉCLASSEMENT, s m., action de déclasser V ce mot

DÉCLASSER, v a, از راسمه بیرون آوردن *èz rastè biroun*
avourdèn, قطار در کردن *èz qètar dèr-kèrdèn*

DÉCLIMATER, v a., هواى باره عايد دانس *bè àb-o-hèvaï*
tazè 'àdèt dadèn

DÉCLIN, s m., کاهش *kahèch*, a وال *zèval*, تىزل *tè-*
nèzzoul

DÉCLINABLE, adj des 2 g, terme de gram, a مكى
moumkèn out tèsrif

DÉCLINAISON, s f, terme de gram, a صرف *tèsrif*,
 — terme d'astr, a ميلان الكواكب *mèlan oul kè*
vakèb

DÉCLINATION, s f, کاهش *kahèch*, a. تىزل *tènèzzoul*

DÉCLINER, v a, terme de gram, صرف کردن *tèsrif kèr-*
dèn, — une offre V REFUSER, — v n تىزل کردن *tè-*
nèzzoul kèrdèn, وال بدفعى *zèval pèzirèftèn*, كاسى
kastèn

DÉCLIVITÉ, s f, کاهش *kahèch*, a وال *zèval*

DÉCLOUER, v a., مىخ در آوردن *mikh dèr avourdèn*, —
 décloué, e, مىخ در آمده *mikh dèr-àmèdè*

DÉCOCHER, v a., تير انداختن *tir èndakhtèn*, — décoché,
 e, تيرى انداخته شده *tiri èndakhtè choudè*

DÉCOCTION, s f, حوسده *djouchèndè*

DÉCOIFFER, v a., سر آر سر تير انداختن *bèstèyé sèr èz*
sèr bèr-èndakhtèn

DÉCOLLER, v a., هم پاشيدن *chèkafèn*, *èz hèm*
pachidèn, — couper le cou, سر بریدن *sèr bouridèn*,
 — se décoller هم پاشيده شد *èz hèm pachidè*

choudèn, — décollé, e, *هَم پَاسِدَه سَدَه* *èz hèm pa-chidè choudè*

DÉCOLLETER, v a, *کِف وِسِنه بار کِرِس* *kèt f o sinè baz kèrdèn*, — se décoller, *سِنه را بار کِداسی* *sinè ra baz gouzachtèn* (ou *نِمایان کِرِس* *nemayan kèrdèn*), — décolleté, e, *سِنه اش نِمایان* *sinè èch nemayan*

DÉCOLORATION, s f, *کَم رَنگ سَدِس* *kèm-rèng choudèn*

DÉCOLORER, v a, *رَنگ رَابِل رَنگ پِراَنَدِن* *rèng pèrandèn*, *رَبِدِس رَنگ رَنگ زَايَل کِرِدِن* *rèng zayèl kèrdèn*, — se décolorer, *رَبِدِس رَنگ زَايَل چَوْدَنَه رَنگ* *pèridènè rèng*, *رَبِدِس رَنگ رَنگ رَفْتَنَه رَنگ* *rèftènè rèng*, *پِرمُورِدِه شَدِس رَنگ* *pèymourde choudènè rèng*, — décoloré, e, *رَنگ پِريدِه* *rèng pèridè*

DÉCOMBRES, s m pl, *مِصَالِح اِساى مَحْرُوبَه* *mèçalèhé èbna mèkh roubè*

DÉCOMMANDER, v a, *بِر حِلَاف سَعَارِس کِرِس* *bèr khèlaf sèfarèch kèrdèn*

DÉCOMPLÉTER, v a, *ناقص کِرِس* *naqès kèrdèn*

DÉCOMPOSABLE, adj des 2 g., a, *مِمکِن المَعْرِيف لَاحِرَا* *moumkèn out-tèfrîq lèl-èdja*

DÉCOMPOSER, v a., *سَپَارِیَر لِس پَارْتِی* *séparer les parties*, *تِفرِيق کِرِدِنه اِدْجَا* *tèfrîq kèrdènè èdja*, — se décomposer, *تِفرِيق چَوْدِن* *tèfrîq choudèn*, — décomposé, e, *تِفرِيق سَدَه* *tèfrîq choudè*

DÉCOMPOSITION, s f, *تِفرِيق شَدِس اِحْرَا* *tèfrîq choudènè èdja*.

DÉCOMPTE, s m, *کَاسِش* *kahèch*, a, *کِسِر تَنزِیل* *tènzil*, *کِسِر* *kèsr*

DÉCOMPTER, v a., *کِم کِرِس* *kèm kèrdèn*, *کِسِر کِرِدِن* *kèsr kèrdèn*, — décompté, e, *کِسِر سَدَه* *kèsr choudè*.

DÉCONCERTEMENT, s m, a *تَهَيَّيْوِي* *tèhèyyoui*, *حَرْب* *hèirèt*,
pr t *haurèt*

DÉCONCERTER, v a *آهَنْگِ بَوَارِدْکَاں رَا مَعْسُوسِ کَرْدَن* *àhèn-
gué nèvazèndègan ra mèghchouch kèrdèn*, — au fig,
مُصْطَرَّبِ کَرْدَن *pèrichan kèrdèn*, — *پَرِیْشَاں کَرْدَن* *pèri-
chèrèb kèrdèn*, — se déconcerter, *پَرِیْشَاں سَدَن* *pèri-
chan choudèn*, *مُصْطَرَّبِ سَدَن* *mouchèvvèch choudèn*

DÉCONFITURE, s f V FAILLITE et DÉFAITE

DÉCONSEILLER, v a, *بِرْ حِلَافِ دَهْدَن دَاښ* *ber khèlaf pènd
dadèn*, *بِرْ حِلَافِ نَصَاحَتِ کَرْدَن* *bèr khèlaf nècihèt
kèrdèn*, *بِرْ اَرَاښِ صِرَافَتِ اِنْدَاکْهَتِي* *èz in sèrafèt èndakhtèn*

DÉCONSIDÉRATION, s f, *بِي اَعْسَارِي* *bi è'ètèbari*

DÉCONSIDÉRER, v a, *بِي اَعْسَارِ کَرْدَن* *bi è'ètèbar kèrdèn*,
— déconsidéré, e, *بِي اَعْسَارِ سَدَه* *bi è'ètèbar choudè*

DÉCONTENANCER, v a, *بِهْ شَكَبِ اِنْدَاکْهَتِي* *bè chèguèft èn-
dakhtèn*, — se décontenancer, *دِرْ سَهْ شَكَبِ مَانْدَن* *dèr
chèguèft mandèn*, *دِرْ سَهْ شَكَبِ حِرَآنِ مَانْدَن* *hèiran mandèn*, —
décontenancé, e, *دِرْ سَهْ شَكَبِ مَانْدَه* *dèr chèguèft mandè*,
a *مُوتَهَيَّيْوِي* *moutèhèyyèr*, pr t *mutèharyir*

DÉCONVENUE, s f, *بِي نَکِي* *bi bèkhti*

DÉCOR, s m V DÉCORATION

DÉCORATEUR, s m, *آرَاښِ کُنْدَه* *arayèndè*, *آرَاښِ کُنْدَه* *arayèch
kounèndè*

DÉCORATION, s f, ornement, *پَرَاښِ* *pirayè*, *آرَاښِ* *arayèch*,
a *زِيْنَتِ* *zinèt*, — *مَارْکِه د'هُونُوْر* *marque d'honneur*, *نِشَاں* *nèchan*,
pr t *nichan*

DÉCORER, v a, orner, *آرَاښِي دَاښ* *àrastèn*, *آرَاښِ دَاښ* *arayèch
dadèn*, — décoré, e, *آرَاښِ يَافِه* *àrastè*, *زِيْنَتِ يَافِه* *zinèt*

yafè, — donner une décoration, نشان السعاف کردن
nèchan èltèfat kèrdèn

DÉCOUCHER, v n, سب در حاضه عبر خواندن *chèb dèr
 khanèyé ghèr khabidèn*

DÉCOUDRE, v a, سکاغه *chèkaftèn*, — décousu, e, سکاغه
chèkaftè

DÉCOULANT, e, adj, ریزان *tchèkè kounan*, ریزان *rizan*,
 a. سائل *sayèl*

DÉCOULEMENT, s m, ریزش *rizèch*

DÉCOULER, v n, حكه كردن *tchèkidèn*, حكه كردن *tchèkè
 kèrdèn*, — au fig, حاصل شدن *hacèl choudèn*, مبع
mountèdj choudèn

DÉCOUPER, v a, تکه تکه کردن *tikè tikè kèrdèn*

DÉCOUPEUR, EUSE, s, تکه کننده *bourèndè*, تکه تکه کننده *tikè
 tikè kounèndè*

DÉCOUPLER, v a, از هم جدا کردن *èz hèm diguèr djèda
 kèrdèn*

DÉCOUPURE, s f, action de découper, تکه تکه کردن
tikè tikè kèrdèn, — chose découpée, تکه تکه شده *tikèyé
 bouridè choudè*

DÉCOURAGEANT, e, adj, مأوسه آور *mè'èyouci-àvèr*, باعث
 با'عهه بی *ba'ècé bi ghèirèt*

DÉCOURAGEMENT, s m, از عبر افتادن *èz ghèirèt ouftadèn*

DÉCOURAGER, v a, از عبر انداختن *èz ghèirèt èndakh-
 tèn*, — se décourager, بی دل شدن *bi dèl kèrdèn*, — از عبر افتادن
èz ghèirèt ouftadèn, — découragé, e, از عبر افتاده *èz ghèirèt
 ouftadè*

DÉCOURONNER, v a, تاج را از سرش برداشتن, *tadj ra èz sèr-èch bèr dachtèn*

DÉCOURS, s m, کاستی ماه, *kastènè mah*

DÉCOUSURE, s f, شکافتگی, *chèkaftègui*

DÉCOUVERT, e, adj, باز, *baz*, a مکشوف, *mèkchouf*, — à découvert, manifestement, آشکارا, *achkara*, pr t *achikarè*

DÉCOUVERTE, s f, action de découvrir, a کشف, *kèchf*, — invention, a اختراع, *èkhtèra'*, pr t *ikhira'*, ايجاد, *idjad*, احداث, *èhdas*, pr t *ihdas*

DÉCOUVREUR, s m, پیدا کننده, *pèida kounèndè*

DÉCOUVRIRE, v a, باز کردن, *baz kèrdèn*, وا کردن, *va kèrdèn*, — fig, trouver ce qui était caché, پیدا کردن, *pèida kèrdèn*, — déolarer ce qu'on tenait caché, اظهار دانستن, *èzhar dachtèn*, فاش کردن, *fach kèrdèn*, بیان کردن, *bèyan kèrdèn*, — se découvrir, سر را باز کردن, *sèr ra baz kèrdèn*, کلاه برداشتن, *koulah bèr-dachtèn*

DÉCRASSER, v a, پاک کردن, *pak kèrdèn*, حرا را دفع کردن, *tchèrk-ra dèf' kèrdèn*

DÉCRÉDITER, v a, از درجه اعتبار انداختن, *èz dèrèdjèyé è'tèbbar èndakhtèn*, بی اعتبار کردن, *bi-è'tèbbar kèrdèn*, — se décréditer, خود را از اعتبار انداختن, *khoud-ra èz è'tèbbar èndakhtèn*

DÉCRÉPIT, e, adj, پیر و فرسوده, *piré fèrtout*, چودّه, *choudè*

DÉCRET, s m, فرمان, *fèrman*, a امر, *èmr*, pl اوامر, *èvamèr*, pr t *èvamir*, حکم, *heukm*, pr t *hukm*, pl احکام, *èhkam*, pr t *ahkam*, — décret impérial, فرمان همایون, *fèrmané houmayoun*

DÉCRÉTER, v a, فرمودن *fèrmoudèn*, کردن *fèrma-yèch kèrdèn*

DÉCRIER, v a, مقتصح کردن *bèd-nam kèrdèn*, موفتزه کردن *mouftèzèh kèrdèn*, رسوا کردن *rosva kèrdèn*

DÉCRIRE, v a, وصف کردن *bèyan kèrdèn*, وصف *vèsf kèrdèn*, — décrit, e, بیان شده *bèyan choudè*

DÉCROCHER, v a, از سر میخ برداشتن *èz sèré mikh bèr-dachtèn*, از حنکال برداشتن *èz tchèngal bèr-dachtèn*

DÉCROISSEMENT, s m, کم شدن *kahèch*, کم *kèm choudèn*

DÉCROÎTE, v n, کم شدن *kèm choudèn*, کاستن *kastèn*

DÉCROTTER, v a, از گل پاک کردن *èz guèl pak kèrdèn*

DÉCROTTEUR, s m, کفش پاککن *kèfch-pak koun*

DÉCROTTOIRE, s f, اسباب کفش پاککن *èsbabé kèfch-pak-koun*

DÉCRUE, s f, کاهش *kahèch*, کم شدن *kèm choudèn*, — des eaux, کم شدن آب *kèm choudènè ab*

DÉQU, e, adj, گول خوردن *goul khourde*

DÉUPLE, adj des 2 g, جدا *dèh tchèndan*

DÉUPLER, v a, جدا کردن *dèh tchèndan kèrdèn*

DÉCURIE, s f, نعلی *dèh-nèfèr*

DÉCURION, s m, باسی *dèh bach*

DÉCUVER, v a, شراب را از سپار در آوردن *chèrab-ra èz nèspar dèr-àvoudèn*

DÉDAIGNER, v a, اهانت *khar choumourdèn*, حواش کردن *èhanèt kèrdèn*, نگاهار *bè-hèqarèt nèzèr kèrdèn*

DÉDAIGNEUSEMENT, adv, نگاهار *bè-hèqarèt*

DÉDAIGNEUX, EUSE, adj, حوار سمار *khar choumar*, a محقر *mouhèqqèr*, pr t *mouhaqqir*

DÉDAIN, s m, حواری *kharî*, a اهانې *èhanèt*, تكعمر *tèh-qir*, pr t *tahqir*, pl تكعمران *tèhqirat*, pr t *tah-qirat*

DÉDALE, s m V LABYRINTHE

DEDANS, adv, در *dèr*, توي *touï*, — le dedans, درون *dè-roun*, توي *touï*, — le dedans d'une maison, درون خانه *dèrouné khanè*

DÉDICACE, s f, consécration, a تەقدیس *tèqdis*, pr t *taq-dis*, — d'un livre, عنوان کتب *'èvnané kètab*, pr t *'unvnan kstab*

DÉDIER, v a, consacrer au culte divin, تەقدیس کردن *tèq-dis kèrdèn*, — destiner à une profession sainte, وقف *vèqf kèrdèn*, — dédier un livre, عنوان کتاب را *'èvnané kètab ra bè èsmé kèci nè vèchtèn*

DÉDIRE, v a, انکار کردن *tèkzib kèrdèn*, انکار *èn-kar kèrdèn*, — se dédire, کسکی *èz* ار حرف خود *hèrfé khoud bèr guèchtèn*, نکول کردن *nekoul kèrdèn*, هر حرف خود نه انساب *bèr sèrè hèrfé khoud nè-is-tadèn*

DÉDIT, s m, a نکول *nekoul*, pr t *nukioul*

DÉDOMMAGEMENT, s m., عوض ریان *'èvèzé zian*, a تلافی *tèlafî*, تضمین *tèzmin*

DÉDOMMAGER, v a., عوض ریان دادن *'èvèzé zian dadèn*, تلافی کردن *tèlafî kèrdèn*, تضمین *tèzmin kèrdèn*

DÉDORER v a, در آوردن *tèla ra dèr àvourdèn*, — se dédorer, در رفی طلا *dèr rèftèné tèla*, زایل شدن طلا *zayèl choudènè tèla*

DÉDOUBLER, v a, ôter la doublure, آستر را سکاچی *àstèr-ra chèkafèn*, — séparer en deux, دو قسم کردن *bè dou qèsmèt kèrdèn*

DÉDUCTION, s f, a اسباط کسر *tènzil, kèsr*, استمبات *ès-tèmbat*

DÉDUIRE, v a., کم کردن *kèm kèrdèn*, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, — tirer une conséquence, موضوع کردن *moouzou' kèrdèn*, — استمبات کردن *èstèmbat kèrdèn*

DÉESSE, s f, ب bout, a صنم *sènèm*, pl اصنام *èsnam*

DÉFAILLANCE, s f, a ضعف *zè'èf*, عسالی *ghèchian*

DÉFAILLANT, e, adj, qui s'affaiblit, ضعف کننده *zè'èf kou-nèndè*, — qui fait défaut en justice, از مراعه کردن *èz mourafè'è gourizan*

DÉFAILLIR, v n, ضعف کردن *zè'èf kèrdèn*

DÉFAIRE, v n, حراست کردن *khèrab kèrdèn*, سکاچی *chèkafèn*, — on dit défaire un mariage, بر هم زدن *bèr hèm zèdèn*, — se défaire de quelque chose, فسخ نکاح کردن *fèskhé nèkah kèrdèn*, — se défaire de quelque chose, خلاص شدن *khèlas choudèn*, — défait, e, ارفهم *farègh choudèn*, — défait, e, اسید *èz hèm pachidè choudè*, شکست خورد *chèkèst choudè*, — vaincu, مغلوب *khourdè*, a مغلوب *mèghloub*, pr t مغلوب *maghloub*, مهنه *mounhèzèm*, pr t مهنه *munhèzim*

DÉFAITE, s f, شکست *chèkèst*

DÉFALCATION, s f, a افراز *èfraz*, pr t افراز *ifraz*, تهنیل *tènzil*

DÉFALQUER, v a, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, معرور *mèf-rouz kèrdèn*, موضوع کردن *moouzou' kèrdèn*

DÉFAUT, s m, a. عيب 'èib, pr t 'aib, pl عيوب 'ouyoub, *gouçour*, نقص *nèqs*, pr t *naqs*, — au défaut de, à défaut de, در صورت نبودن *dèr sourètè nè boudèn*, بکافی *bè djan*

DÉFAVEUR, s f, بی العافی *bi èltèfat*, اعدم العاف *'èdèmè èltèfat*

DÉFAVORABLE, adj des 2 g, نامساعد *na-çaz gar*, ناموافق *na mouça'èd*, ناموافق *na-mouvafèq*, pr t *na muvafiq*, a. مخالف *moukhalèf*, pr t *mukhalif*

DÉFAVORABLEMENT, adv, بی مساعد *bè bi mouça'èdè*, a. بلا مساعد *bè la mouça'èdè*

DÉFÉCATION, s f, درد جدا کردن *èz dourd djèda kèrdèn*

DÉFECTIF, IVE, adj, a ناقص *naqès*

DÉFECTION, s f, روگردانی *rou guèrdani*

DÉFECTUEUSEMENT, adv, بطور معيوب *bè toouré mè'èyoub*

DÉFECTUEUX, SE, adj, عيب دار *'èib-dar*, a معيوب *mè'èyoub*, pr t *ma'youb*, ناقص *naqès*, pr t *naqis*

DÉFECTUOSITÉ, s f, a. نقص *nèqs*, pr t *naqs*, عيب *'èib*, pr t *'aib*, pl عيوب *'ouyoub*

DÉFENDABLE, adj des 2 g, پاس کردن *pas kèrdèn*

DÉFENDEUR, DERESSE, s, a. مدعی علیه *mouddè'a 'èlèh*, pr t *muddè'a 'alèh*

DÉFENDRE, v a., protéger, پاس داسی *pas dachtèn*, یاری *yavèri kèrdèn*, پسب داری کردن *poucht-dari kèrdèn*, حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn*, — prohiber, قلعی کردن *qèdèghèn kèrdèn*, ممنوع کردن *mèmnou'*

kèrdèn, — prendre le parti, جانب داری کردن *djanèb-dari kèrdèn*, — se défendre, طرفداری کردن *tèrèf-dari kèrdèn*, — در حفظ *moudafè'è kèrdèn*, — défendu, خود کوسیدن *dèr hêfzè khoud kouchidèn*, — e, protégé, a. محفوظ *mèhfouz*, pr t *mahfouz*, — prohibé, سد *qèdèghèn choudè*, a. ممنوع *mèmnou'*

DÉFENSE, s f, پاسداری *pas dari*, a. صیانت *sianèt*, محافظت *mouhafèzèt*, pr t *mouhafazat*, — prohibition, *qèdèghèn*, a. مع *mèn'*, نهی *nèhi*, — se mettre en état de défense, فراهم (ou مقاوم) *fèrahèm* (ou *mouqavèmèt*) *fèrahèm* آوردن *èsbabè moudafè'è* (ou *mouqavèmèt*) *fèrahèm* avourdèn, — fortifications, a. استحکامات *èstèhkamat*, pr t *istihkamat*, — défense de sanglier, ددان گراز *dèndané gouraz*

DÉFENSEUR, s m, پاسدار *pas dar*, محافظ کننده *mouhafèzèt kounèndè*, a. حامی *hami*, محافظ *mouhafèz*, pr t *mouhafiz*

DÉFENSIF, IVE, adj, a. *tèhèffouzî*, pr t *tèhaffuzu*, *tèdafè'î*, pr t *tèdafu'î*, *dafè'* pr t *dafi'*, مدافع *moudafè*, pr t *mudafi'*, — arme défensive, a. *âlaté dafè'è*, pr t *âlatî dafi'a*

DÉFENSIVE, s f, a. *moudafè'è*, pr t *mudafa'a*, — être sur la défensive, در مقام مدافع *dèr mègamé moudafè'è* istadèn

DÉFÉRANT, e, adj, حاضرینوار *khàtèr-nèvaz*, دلخواه *dèl-djou*

DÉFÉRENCE, s f, *khàtèr nèvazî*, حاضرینواری *khàtèr pèrvèrî*, دلخوائی *dèl-djouyî*, a. رعای *rè'âyèt*.

DÉFÉRER, v a, دادن *dadèn*, عطا فرمودن *'èta fèrmoudèn*,
مرحمت فرمودن *mèrhèmèt fèrmoudèn*

DÉFERLER, v a, terme de marine, بادبان کساد *badban gouchadèn*

DÉFERRER, v a, نعل کسیدن *nè'èl kèchidèn*

DÉFI, s m, دعوت حکم *dè'èvèt bè djèng*

DÉFIANCE, s f, بی حاطر جمعی *bì khater djèm'i*, علم *'èdèmé èmnyèt*, عدم *'èdèmé èmnyèt*, علم *'èdèmé è ètèmad*, عدم *'èdèmé ètèmad*

DÉFIANT, e, adj, بد گمان *bèd gouman*, بی اعتماد *bì è'è tèmèd*

DÉFICIT, s m, a, کسر *kèsr*, باقی *baqi*, نقصان *nouqsan*, پر *t noqsan*

DÉFIER, v a, میدان حکم دعوت کردن *bè mèidané djèng dè'èvèt kèrdèn*, — se défier, حاضر جمع بودن *khater-djèm' nè boudèn*, اعتماد نکردن *'ètèmad nè kèrdèn*

DÉFIGURER, v a, حجاب حرا کردن *tchèhrè ra khèrab kèrdèn* — défiguré, e, حجاب حرا *tchèhrè èch khèrab*

DÉFILÉ, s m, مکتای کوه *tèngnai kouh*, ا مصف *mèzûq*

DÉFILER, v a, رسد کسیدن *nèkh kèchiden*, رسد کسیدن *rèchtè kèchidèn*, — v n, صف کدر کردن *sèff bè sèff gouzèr kèrdèn*, یگان یگان کسیدن *yègan yègan gouzèchtèn*

DÉFINIR, v a, déterminer, مشخص کردن *mouchèkhkhès kèrdèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, معنی کردن *mou'è-yèn kèrdèn*, مقرر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, — expli-

quer, بېان کړې *tè'èrif kèrdèn*, بېان کړې *bèyan kèrdèn*, وصف کړې *vèsf kèrdèn*, — défini, e, arrêté, déterminé, معرر شده *mouqèrrèr choudè*, قطع سده *qèt choudè*, — expliqué, بېان سده *bèyan choudè*

DÉFINITIF, IVE, adj, a قطعی *qèt'i* pr t *qat'i*, — en définitive, a خلاصه کلام *kholacèyé kèlam*, pr t *khou-lacèi kèlam*

DÉFINITION, s f, a شرح *chèrh*, بېان *bèyan*, تعريف *tè'èrif*, pr t *ta'rif*

DÉFINITIVEMENT, adv, بطور قطعی *bè toouré qèt'i*, a قطعاً *qèt'en*, قطعاً *qèt'iyèn*, pr t *qat'en*, *qat'iyen*

DÉFLAGRATION, s f, سوزندگی *souzèndègu*, a احتراق *èhteraq*, pr t *ihtiraq*

DÉFLEURAIION, s f, موسم ريس سكوڼه *mooucémé rizèché chekoufè*

DÉFLEURIE, v a, ريختن سكوڼه *rikhtèné chekoufè*, — v n, et se défleurir, ريختن سكوڼه *rikhtèné chekoufè*, — défleuri, e, ريخته سكوڼه *chekoufè èch rikhtè*

DÉFLEXION, s f, a انعطاف *èn'ètaf*, pr t *in'itaf*

DÉFLORATION, s f, a ازاله بكار *èzalèyé bèkarèt*, pr t *izalèi bèkiarèt*

DÉFLORE, v a V DÉPUCELER

DÉFONCER, v a, نه حېرنا شکستن *tèhé tchèzi ra chèkèstèn*, — se défoncer, ار نه شکسته سدن *èz tèh chèkèstè choudèn*, — défoncé, e, ار نه شکسته *èz tèh chèkèstè*

DÉFORMER, v a, مرکب انداحسی *èz tèrkab èn-dakhtèn*

DÉFRAYER, v a, حرج دانس *khèrdj dadèn*

DÉFRICHEMENT Voir DÉFRICHER

DÉFRICHER, v a, مسرا آمادئ *âbèstè kèrdèn*, آمادئ

زعمین را *zèmin ra âmadèyé zèra'èt kèrdèn*

DÉFRICHEUR, s m, کسندئ *âbèstè kounèndèy zèmin*

DÉFRISER, v a, زلف باب کردئ را هم رن *zoulfé ta kèrdè ra bè hèm zèdèn*

DÉFRONCER, v a, دفع حسی کردن *dèf'è tchin kèrdèn*

— le sourcil, ترک احم کردن *tèrké èkhm kèrdèn*

DÉFROQUE, s f, vieux vêtements qu'on ne porte plus
رحب کهنه *rèkhté keuhnè*

DÉFROQUER, v a, حرقه را از دوس کسی کریس *khèrqè r èz douché kèci guèrèsten*, — se défroquer, رگ حرقه
tèrké khèrqè kèrdèn

DÉFUNT, e, adj, a مرحوم *mèrhoun*, موتی *moutèvèffa*

DÉGAGÉ, e, adj آزاد *âzad*, خلاص سده *khèlas choudè*
ا بری *bèri*

DÉGAGEMENT, s m, آزادی *âzadî*

DÉGAGER, v a, retirer ce qui est en gage, کرو برون
èz guèroou biroun âvourdèn, — débarrasser
رهاندن *rèhamdèn*, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, —
se dégager, رها شدن *rèha choudèn*, خلاص شدن
khèlas choudèn

DÉGAINER, v a, سمسار علاف کسندن *chèmhchir è ghèlaf kèchidèn*

DÉGANter, v a, در آوردن *dèst-kèch dèr âvourdèn*

DÉGARNIR, v a, اسبابا بر چیدن *èsbab ra bèr-tchidèn*

— se dégarnir, prendre un vêtement plus léger, رحب *rèkhté khoud ra khèf kèrdèn*, — fig, se dessaisir de son argent, بی پول ماندن *bî poull mandèn*, — dégarnir, e, اسباب بر جوده شده *èsbâb èch bèr tchidè choudè*

DÉGÂT, s m, زیان *zian*, حرابی *khèrabi*

DÉGEL, s m, آب سدن چ *âb choudènè yèkh*, ou آب سرد *âb choudènè bèrf*

DÉGELÉE, s f, كوتك *koutèk*

DÉGELER, v a, یچرا آب کړېږي *āb kèrdèn*,
yèkh ra āb kèrdèn, — v n, et se dégeler, آف سدي
āb choudèn, گوداکه سدي *goudakhtè choudèn*

DÉGÉNÉRATION, s f, a. نعيم نسل *tèghyiré nèsł*, نعيم حسن *tèghyiré djèns*

DÉGÉNÉRER, v. n., از حال اصلی برکسی *ez halétê èsh*
ber guèchtèn, عبر بدترس *teghyir pèzirèf*
tené djens

DÉGLUTIR, v a., بلع کړدس *tènavoul kèrdèn*, بلع کړدس *bel' kèrdèn*

DÉGLUTITION, s f, a *لع* bèl'

DÉGORGEMENT, s m, رزح, *rizèch*

DÉGORGER, v a, déboucher, وا کړې *va kèrdèn*, کسودې
guechoudèn, — v n, se répandre, لېږل شدى *lèb riz*
choudèn, طبعال کړې *toughuan kèrdèn*

DEGOURDI, E, adj, رىرك *zirèk*, vulg رىركى *zèrèng*, a.
فلاش *qèllach*, pr t. *qallach*

JÉGOURDIR, v a., دځ کړج دځ dèf'è kèrèkh kèrdèn,
دځ کړج دځ dèf'è kèçalèt kèrdèn, — fig, fa-

- gonner une personne, *تربیت کردن* *tèrbuyèt kèrdèn*, -
 se dégoûdir, *کسب تربیت کردن* *kèsbé tèrbuyèt kèrdèn*
- DÉGOÛDISSEMENT, s m, *دفع فتور* *dèf'è kèrèkh*,
dèf'è fetour, *کسالیت* *dèf'è kèçalèt*
- DÉGOÛT, s m., manque d'appétit, a *عدم اسها* *'èdèn èchtèha*, - aversion, a *بغیر* *nèfrèt*, *اکراه* *èkrai*,
استیکراه *èstèkrah*
- DÉGOÛTANT, e, adj, *بغیر انکمر* *nèfrèt-ènguiz*, a. *کروخ* *mèkrouh*, *کریه* *kèrìh*
- DÉGOÛTER, v a., *رغبت* *بی میل کردن* *bi-mèil kèrdèn*,
بغیر اسها بدیدن *bi-règhbèt kèrdèn*, *èchtèha bour dèn*, - donner du dégoût pour une personne o
 une chose, *مستقر کردن* *moutènèffèr kèrdèn*, - se dé
 goûter, *بی میل شدن* *bi mèil choudèn*, *کراه* *èkrah kèrdèn*, - dégoûté, e, *بزار* *bizar*, - difficile
مسکل رسید *mouchkèl pècènd*
- DÉGOÛTTANT, e, adj, qui tombe goutte à goutte, *ککه*
تچهککه کونان *tchèkè kounan*, a *معاطر* *moutègàtèr*
- DÉGOÛTTER, v n, *حک کردن* *tchèkudèn*, *تچهک* *tchèk kèrdèn*
- DÉGRADATION, s f, a *رفع ربه* *dèf'è routbè*, pr t. *رّف* *rutbè*
- DÉGRADER, v a., *از مصب و ربه حلع کردن* *èz mènesèb i*
routbè khèl' kèrdèn, - détériorer, *خراب کردن* *khèra kèrdèn*, - se dégrader, au fig, s'avilir, *سودرا ذلیل*
کودرا ذلیل *khoud-ra zèlil kèrdèn*, - dégradé, e, *مبصش* *رّه* *èz mènesèb-èch khèl' choudè*, *رّه* *èz mènesèb-èch khèl' choudè*

DÉGRAFER, v a, قلاچدارا بار کردن *goullabtchè ra baz kèrdèn*

DÉGRAISSEMENT, dégraissage, s m, دغ جری *dèf'è tchèrbî*

DÉGRAISSER, v a, جری را پاک کردن *tchèrbî ra pak kèrdèn*,
لکه ها را پاک کردن *lèkè ha ra pak kèrdèn*, — le bouillon,
جری آنکوسرا برداشتن *tchèrbî ab gouchtî ra bèr-dachtèn*

DÉGRAISSEUR, EUSE, s, لکه پاک کی *lèkè pak koun*

DÉGRÉ, s m, division du thermomètre, a درجه *dèrèdjè*,
pl درجای *dèrèdjat*, — escalier, پله *pèllè*, پلهای *pèl-lèkan*,
نردبان *nèrdîban*, vulg *mèn divèn*, — fig, dignité,
grade, پایه *payè*, a مرتبه *mèrtèbè*, رتبه *rutbè*, pr t
rutbè, — par degré, a بدرج *bè tèdrîdj*

DÉGRÉER, v a, کسی را بیرون آوردن *èsbabé kèchtî-ra biroun àourdèn*

DÉGRINGOLER, v a, rouler du haut en bas, پرت شدن *pèrt choudèn*

DÉGRISER, v a, دغ مسی کردن *dèf'è mèstî kèrdèn*

DÉGROSSIR, v a, ار کلهس کم کردن *èz koulouftî-ch kèrdèn*

DÉGUENILLÉ, e, adj, رحس پاره پاره, *rèkht èch parè parè*,
لک لک *lèkht lèkht*

DÉGUENILLER, v a, رحرا پاره پاره کردن *rèkht ra parè parè kèrdèn*

DÉGUERPIR, v a, abandonner la possession d'un immeuble,
ار تصرف ملک نسبت کردن *èz tècèrroufé mèlk dèst kèchudèn*, — sortir d'un endroit malgré soi,

میدبورا ار حای بیرون آمدن *mèdjbourèn èz djaï bi oun amèdèn*

DÉGUISEMENT, s m, a تبدیل لباس *tèbdilé lèbas*, تبدیل *tèbdil*, — feinte, a. نعمة *tègiè*

DÉGUISER, v a, تبدیل پوشاندن *lèbacé tèbdil pou chandèn*, — cacher, کتم کردن *kètm kèrdèn*, کتمان کردن *kètmàn kèrdèn*, — présenter sous une autre forme, به لباس دیگر بپوشان کردن *bè lèbacé diguèr bèyan kèrdèn*, — se déguiser, لباس تبدیل پوشیدن *lèbacé tèbdil pouchidèn*, — déguisé, e, لباس تبدیل پوشیده *lèbacé tèbdil pouchidè*

DÉGUSTATION, s f, چشیدنگی *tchèchidègu*, a دوق *tèzèvvouq*

DÉGUSTER, v a, چشیدن *tchèchidèn*

DÉHANCHER, v a, کمر کسرا شکستن *kèmèrè kèci-ra chè-kèstèn*, — déhanché, e, کمرش سکسته *kèmèr èch chè-kèstè*

DÉHARNACHER, v a, اسباب اسرا در آوردن *èsbabé èsp ra dèr àvourdèn*

DEHORS, adv, بیرون *biroun*, — il est dehors, بیرون است *biroun èst*, — en dehors, de dehors بیرون از *èz biroun*, — au dehors, در بیرون *dèr biroun*

DEHORS, s m, بیرون *biroun*, a خارج *kharèd*, pr t *kharidj*, — le dehors de la ville, بیرون شهر *birouné chèhr*, — les fortifications du dehors, استحکامات بیرونی *èstèhkamaté birouni*, a استحکامات خارجیه *èstèhkamaté kharèdjyè*, pr t *istihksamat kharidjyè*, — au dehors, en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, — les dehors,

les apparences, a. *صوب ظاهره sourèté zahèrè*, pr t
sourèti zahirè

DÉIFICATION, s f, *رسمه ابدی, ساندن bè routbèyé èizèdì*
rèçanidèn

DÉIFIER, v a, *رسمه خدا رساندن bè routbèyé khouda*
rèçanidèn, *نمبره ابد رساندن bè mènzelèyé èizèd rè-*
çanidèn

DÉISME, s m, *اعتقاد خدای واحد و بس è'ètèqad bè khou*
daì vahèd o bès

DEISTE, s, *معتقد خدای واحد و بس meu'eutèqèd bè khou-*
daì vahèd o bès

DÉITÉ, s f, *خدائی khoudayi*, a *الوقت oulouhryèt*

DÉJÀ, adv, *بانی رودی bè in zoudi*

DÉJECTION, s f, a *کاسی nèdjayèt*

DÉJETER (SE), v pron, *کچ سدن kèdç choudèn*, *برکنده*
سدن touroundjndè choudèn

DÉJEUNER, ou DÉJEUNÉ, s m, *دهار nèhar*

DÉJEUNER, v n, *نهار خوردن nèhar khourdèn*, *ناسنا*
سکسن nachta chèkèstèn

DÉJOUER, v a, *نی حاصل کردن bi hacèl kèrdèn*, *نی نبر*
کدن bi sèmèr kèrdèn

DE LA, AU DELÀ, adv, *آن طرف òn tèrèf*, — au delà de la
ville, *آن طرف شهر òn tèrèfé chèhr*

DÉLABREMENT, s m, *ویرانی virani*, *خرابی khèrabi*

DÉLABRER, v a, *دéchirer*, *ناره کردن parè kèrdèn*, — dété-
riorer, *ویران کردن viran kèrdèn*, *خراب کردن khèrab*
kèrdèn, *صانع کردن zayè' kèrdèn*, — se délabrer,
خراب سدن khèrab choudèn, — délabré, e, déchiré,

- پارە سە *parè choudè*, پارە *parè*, — détérioré, gâté,
 ویران *viran*, ا حراب *khèrab*, pr t *kharab*
 DÉLACER, v a, بندرا کسان *bènd ra gouchadèn*, — le
 corset d'une femme, بندا پسان *bèndè*
pèstan-bènd ra gouchadèn
 DÉLAI, s m, a, مهلب *meuhlèt*, — sans délai, با حصر
bi tè'èkhir, ا بلا حصر *bè la tè'èkhir*
 DÉLAISSEMENT, s m, a, ترك *tèrk*
 DÉLAISSER, v a, ترك كرس *dèst kèchudèn*, ترك كرس
tèrk kèrdèn, — délaissé, e, a, مترك *mètrouk*
 DÉLASSEMENT, s m, repos, a, استراح *èstèrahèt*, pr t
istrahahat, — recreation, a, تفریح *tèfèrroudj*
 DÉLASSER, v a, دفع حسکی كرس *dèf'è khèstègu*
kèrdèn, — délassé, e, استراح كرس *èstèrahèt*
kèrdè
 DÉLATEUR, TRICE, s, a, عتار *ghèmmaz*, pr t *ghammaz*,
 نمام *nèmmam*, pr t *nammam*
 DÉLATION, s f, نمامی *nèmmam*, a, عمر *ghènz*, pr t
ghamz
 DÉLATTEUR, v a, نکهت های نسیم را بر چیدن *tèkhtè-haï*
pouchtèbam ra bèr tchudèn
 DÉLAYANT, e, adj et s, کدازنده *goudazèndè*, حل کند
hèll kounèndè
 DÉLAYEMENT, s m, کداز *goudaz*, حل کند *hèll choudèn*
 DÉLAYER, v a, حل آبی *tou ab hèll kèrdèn*, حل کند
hèll kèrdèn
 DÉLECTABLE, adj des 2 g, گوارا *guèvara*, خوش *khoch*, a,
 لذت *lèziz*

DÉLECTATION, s f, a. لَذَّةٌ lèzzèt, حَظٌّ hèzz, صَعَا sèfa,
pr t safà

DÉLECTER, v a, مَحْظُوطٌ kèrdèn, — se dé
lecter, لَذَّتْ بَرَسٌ (كَسَدَسٌ) hèzz kèrdèn, (ou لَذَّتْ بَرَسٌ
lèzzèt bourdèn (ou kèchidèn)

DÉLÉGATION, s f, a. وَكَالَةٌ vèkalèt

DÉLÉGUER, v a, كَمَاسِيّ goumachtièn

DÉLÉGUÉ, s m, كَمَاسِيّ goumachtièn, a., مَأْمُورٌ mè'èmour,
وَكِيلٌ vèkil

DÉLESTER, v a, بَارَ كَسِيْرًا kèchti ra kèmm
kèrdèn

DÉLÉTÈRE, adj des 2 g, كُوشِدَّةٌ kouchèndè, a. قَاتِلٌ qatèl,
pr t qatil

DÉLIBÉRANT, e, adj, a. مُشَاوِرٌ mouchavèr, pr t mu
chavir

DÉLIBÉRATIF, IVE, adj, a. اِسْبَاتٌ بِهْهَسٍ èsbat bèl-bèhs, pr
t isbat bil bahs, — voix délibérative, a. حَقُّ الْمَشَاوِرَةِ
hèqq oul mouchavèrèt, pr t haqq ul muchavèrèt

DÉLIBÉRATION, s f, كَنْجَاجٌ kèngadj, a. مَشَاوِرَةٌ mèchvèrèt,
مُشَاوِرَةٌ mouchavèrèt

DÉLIBÉRÉ, e, adj, conclu, a. مُوَقَّرَرٌ mouqèrrer, — résolu,
a. مُوَقَّعٌ moucèmmèm, — de propos délibéré, اِرْرُوْى
èz rou ghèrèz

DÉLIBÉREMENT, adv, a. بِتَّصْمِيْمٍ bèt tèsmim, pr t bit-
tèsmim

DÉLIBÉRER, v n., avec les autres, كَنْجَاجٌ kèn-
gadj kèrdèn, مَشَاوِرَةٌ mèchvèrèt kèrdèn, — tout seul, اِنْدَبْشَهْ
kèrdèn, — tout seul, اِنْدَبْشَهْ kèrdèn

èndichè kèrdèn, اندیسندن *fèkr kèrdèn*, فکر کردن *en dichsèdèn*, — prendre une délibération, se déterminer, *moucèmmèm choudèn*, مصمم شدن — délibéré, e, *mèchvèrèt choudè* مشورت شد

DÉLICAT, e, adj, نازک *nazèk*, pr t *nazuk*, ا لطیف *lètif*, pr t *latif*, ظریف *zèrif*, pr t *zarif*, — difficile à contenter, در پسند *mouchkèl pècènd*, مشکل پسند *dir pècènd*

DÉLICATEMENT, adv, نه نراک *bè nèzakèt*

DÉLICATESSE, s f, نازکی *nazèki*, ا نراک *nèzakèt*, طراوت *zèn afèt*

DÉLICES, s m pl, ا لذت *lèzzèt*, pl لذایذ *lèzayèz*, pr t *lèzaziz*, ou لذات *lèzzat*, حظ *hèzz*, pr t *hazz*, pl حظوظات *houzouzat*, — les délices du paradis, نعمات بهشتی *tènè"oumaté bèhèçtî*, a نعمات حبس *tènè"oumaté djènnèt*, pr t *tènè"amati djènnèt*, دوی *zoouqé djènnèt*, pr t *zèvqi djènnèt* حطب

DÉLICIEUSEMENT, adv, a لذت *bè lèzzèt*, بدوی *bè-zoouq*

DÉLICIEUX, EUSE, adj حلی خوب *khèlî khoub*, دلپذیر *dèl-pèzir*, با صفا *ba sèfa*, — en parlant des choses qui se mangent, گوارا *guèvara*, حلی لذت *khèlî lèziz*, a لذت *lèziz*

DÉLIÉ, e, adj, mince, نازک *barîk*, نازک *nazèk*, ا رفیع *rèqiq*, pr t *raqiq*

DÉLIER, v a., واکردن *baç kèrdèn*, باری کردن *va-kèrdèn*, گشاده *gouchadèn*, — délié, e, باز *baç*, گشاده *gouchadè*

DÉLIGATION, s f terme de chir, a وضع صماد *vèz'é zèmad*,
pr t *vaz'i zimad*

DÉLIMITATION, s f, a تەحدید *tèhdid*, — des frontières,
تەحدیدی حدود *tèhdidé houdoud*, pr t *tahdidi hou
doud*

DÉLIMITER, v a, عێسی کردن حدود *tè'èyin kèrdènè*
houdoud

DELINÉATION, s f, نێرێنگ *nèirèng*, a رسم *rèsm*

DÉLINÉER, v a, نێرێنگ کردن *nèirèng kèrdèn*

DÉLINQUANT, s m, گناهکار *gounah kar*, a معصّر *mouqèssèr*,
حارم *djarèm*, pr t *djarim*

DÉLINQUER, v n, عێسی گناه *gounah kèrdèn*, عصیر کردن
tèqsu kèrdèn

DÉLIRE, s m, سێسام *sèrsam*, a هەزیان *hèzian*, pr t *hè
zèyan*

DÉLIRANT, e, adj, سێسام *sèrsam*

DÉLIRER, v n, هەزیان کەس *sèrsam choudèn*, هەزیان
hèzian goftèn

DÉLIT, s m, گناه *gounah*, بێ بەزە *bèzè*, a حرم *djourm*, — en
flagrant délit, حسی ارێکاب گناه *hiné èrtèkabé
gounah*

DÉLIVRANCE, s f, رههائی *rèhayi*, a خلاصی *khèlaci*

DÉLIVRER, v a, رههاندن *rèhandèn*, رهه کردن *rèha kèr-
dèn*, کاب دانی *khèlas kèrdèn*, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, — se délivrer, خودرا خلاص کردن *khoud-ra
khèlas kèrdèn*, رههانی خلاص کردن *khèlas choudèn*, رههانی
rèhuden, کاب یافنی *nèdjat yaftèn*, — délivré, e, رهه
rèhudè, کاب یافنه *khèlas choudè*, خلاص سنده *nèdjat*

yaftè, — délivrer signifie aussi remettre, تسليم کردن
tèslim kèrdèn

DÉLOGER, v a, راندن *randèn*, برون کردن *biroun kèrdèn*,
کوتچانیدن *koutchanidèn*, دفع کردن *dèf' kèrdèn*,
— v n, کوچ کردن *koutch kèrdèn*, برون آمدن *biroun
àmèdèn*

DÉLOYALEMENT, adv, بی اداری *bè na droustì*, خیانت *bè-
khanèt*

DÉLOYAUTÉ, s f, بی اداری *na droustì*, ا. خیانت *khanèt*

DÉLUGE, s m, a. طوفان *toufan*, — de Noé طوفان نوح
fané nouh, pr t *toufanì nouh*

DÉMAGOGIE, s f, a. فساد الناس *quadèt oun nas*

DÉMAGOGUE, s m, a. طالب فساد الناس *talèbè quadèt oun-
nas*, pr t *talibì quadèt un-nas*

DÉMAILLOTTER, v a, فداوارا نار کردن *qoundaq ra baz
kèrdèn*

DEMAIN, adv, فردا *fèrda*

DÉMANCHER, v a, دسترا در آوردن *dèstè ra dèr àvourdèn*

DEMANDE, s f, مطلوب *sou'al*, خواهش *khahèch*, a. مطلوب
mètloub, pr t *matloub*, — votre demande est juste,
خواهش شما معروض حق است *khahèché chouma mèq-
roun bè-hèqq èst*, — question, پرسش *poursèch*, a.
سؤال *sou'al*.

DEMANDER, v a, خواهش کردن *khahèch kèrdèn*, — s'in-
former, پرسیدن *poursidèn*, استفسار کردن *èstèfsar
kèrdèn*, سؤال کردن *sou'al kèrdèn*

DEMANDEUR, EUSE, s, بوقع کننده *tèvvèqqou' kounèndè*,
کدا *quèda*, a. سائل *sayèl*, pr t *sail*, au f سائل

sayèlè, pr t *sailè*, — terme de jurisp, a. مدعى *mouddè'i*

DÉMANGEAISON, s f, حارش *kharèch*

DÉMANTELEMENT, s. m., حراب سدن دیوار *khèrab choudènè divar*

DÉMANTELER, v a, دیوار را حراب کردن *divar ra khèrab kèrdèn*, — demantelé, e, حراب شده *divar-èch khèrab choudè*

DÉMANTIBULER, v a, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — se démantibuler, حراب سدن *khèrab choudèn*, — démantibulé, e, خراب *khèrab*

DÉMARCATIION, s f, a حدود *tèhdidè houdoud*, pr t *tahdidi houdoud*

DÉMARCHE, s f, allure, رفتار, *rèvèch, rèftar*, طرر را, *tèrzé rah rèftèn*, — manière d'agir dans une affaire, رفتار, *rèftar*, a سلوك *soulouk*, حرك *hèrèkèt*, pr t *harèkèt*, اقدام *èqdam*, pl اقدامات *èqdamat*

DÉMARIER, v a, نکاح کردن *fèskhé nèkah kèrdèn*, — se démarier, طلاق دادن *tèlaq dadèn*

DÉMARQUER, v a, نشان را محو کردن *nèchanè-ra mèhv kèrdèn*

DÉMARRER, v a, راه را واکردن *va kèrdèn*, ریسمان را واکردن *risman ra va kèrdèn*, — v n, partir d'un port, از راه سدن *èz lènguèr gah 'àzèm choudèn*

DÉMASQUER, v a, روپوش برداشتن *rou pouch bèr-dachtèn*, — fig, زبانی کسی را دریدن *pèrdèyé rai kèci-ra dèridèn*

DÉMATER, v a, کسی سکسی *setouné kèchti ch-*

kèstèn, — dématé, e, سوس سکسه *setoun èch chè-kèstè*

DÉMÊLÉ, s m, ستره *sètizè*, a, نراع *nèza'*, pr t *niza'*

DÉMÊLER, v a, ار همدگر جدا کردن *èz hèm dıguèr djèda kèrdèn*, — واکردن *va kèrdèn*, — une difficulté, مسکلی, *mouchkèli ra hèll kèrdèn*

DÉMÊLOIR, s m, سانه *chanè*

DÉMEMBREMENT, s m, خس *bèkhch*, a, معاسمه *mouqacèmè*

DÉMEMBRES, v a, نکه نکه کردن *tikè tikè kèrdèn*, — fig, تقسیم کردن *bèkhch bèkhch kèrdèn*, — خس خس کردن *tèqsım kèrdèn*, — démembré, e, سده *bèkhch bèkhch choudè*

DE MÊME QUE, conj, همانطوریکه *hèm tchènan kè*, همن *hèm òn toouri kè*

DÉMÉNAGEMENT, s m, t, کوچ *koutch*, pr t *gueutch*, نعل *nèqlé mèkan*

DÉMÉNAGER, v a, اسباب خانه را برون آوردن *èsbabé kha-nè ra biroun àvourdèn*, — کوچ کردن *koutch kèrdèn*, نعل مکان کردن *nèqlé mèkan kèrdèn*

DÉMENCE, s f, بی عقلی *bi 'èqli*, دیوانگی *divanègu*

DÉMENER (SE), v pron, دست پورا رفتن *dèst o pa zèdèn*

DÉMENTI, s m, a, تکذیب *tèkzib*

DÉMENTIR, v a, اسناد دروغ دادن *èsnadé doui ough dadèn*, تکذیب کردن *tèkzib kèrdèn*

DÉMÉRITE, s m, a, عدم استحقاق *'èdèmé èstèhqaq*, pr t *'adèmé istihqaq*

DÉMÉRITER, v a, ناسزاوار شدن *na cèzavar choudèn*, نالایف *na layèq choudèn*

DÉMESURÉ, *e*, *adj*, اندازه بی *bî endazê*, ez اندازه بیرون *ez endazê biroun*

DÉMESUREMENT, *adv*, *a* بفرات *bê èfrat*, اندازه بی *bî endazê*

DÉMETTRE, *v a*, از بندگاه در آوردن *oustoukhan ez bènd gah dèr àvourdèn*, — معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*, — se démettre, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*

DÉMEUBLER, *v a*, خانه حالی کردن *khanè khali kèrdèn*

DEMEURANT, *adj*, نسبه *nèchèstè*, *a* ساکن *mouqim*, ساکن *sakèn*, *pr t* ساکن *sakin*, موقت *moutèmèkkèn*, *pr t* موقت *mutè-mèkkèn*

DEMEURE, *s f*, نسبه *nèchimèn gah*, خانه *khanè*, *a* منزل *mènzèl*, *pr t* منزل *mènzil*, مسکن *mèskèn*, *pl* مساکین *mèçakèn*, *pr t* مچاکین *mèçakin*

DEMEURER, *v n*, نسبه *nèchèstèn*, منزل کردن *mènzèl kèrdèn*, ساکن بودن *sakèn boudèn*, — rester, ماندن *mandèn*

DEMI, *e*, *adj*, نیم *nim*, *a* نصف *nèsf*, *pr t* نصف *nisf*, — deux heures et demie, دو ساعت و نیم *dou sa'èt o nim*, — demi cercle, نیم دایره *nim daire*

DÉMIS, *e*, *adj*, disloqué, در رفته *oustoukhan-èch dèr rèftè*

DÉMISSION, *s f*, *a* استعفا *èstè'èfa*, *pr t* استعفا *isti'fa*, — donner sa démission, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*

DÉMISSIONNAIRE, *adj*, استعفا کرده *èstè'èfa kèrdè*

DÉMOCRATE, *s m.*, *a* طالب حکومت *talèbè hou-koumètè djoumhouriyè*, حوایل حکومت *kha-hané houkoumètè djoumhouriyè*

DÉMOCRATIE, s f, a. *جمهوریة صوبه sourété hou-koumété djoumhouriyé*

DÉMOCRATIQUEMENT, adv, *اروى رسم حکومت جمهوریة èz rou rouçoumé houkoumété djoumhouriyé*

DEMOISELLE, s f, *دختر حاتم doukhtèr khanoum*

DÉMOLIR, v a, *حارب بانیان ایداحی payin èndakhtèn, حربا khèrab khèrdèn, — démolir, e, حربا سده khèrab choudè*

DÉMOLITION, s f V DÉMOLIR

DÉMON, s m, a *شیطان chèitan, pl شیاطین chèyatın, إبليس èblis, pr t iblis*

DÉMONÉTISATION, s f, a *اراله قیمة سکه èzaléyé qèimété sèkkè, pr t ızalèr qimèti sikkè*

DÉMONÉTISER, v a, *اراله کردن قیمة سکه èzalè kèrdènè qèimété sèkkè, رواج پولترا مسوح کردن rèvadjé pouh ra mènSoukh kèrdèn*

DÉMONIAQUE, adj des 2 g, a *حتی djènni*

DÉMONSTRATEUR, s m, *مدلل بیان کندè bèyan kounèndè, مودلل کندè moudèllèl kounèndè*

DÉMONSTRATIF, IVE, adj, a *موسبèt mousbèt, — argument démonstratif, a برهان موسبèt bourhané mousbèt, pr t burhanı musbit*

DÉMONSTRATION, s f, a *برهان bourhan, pl براهمی bèra hin, دلیل دلالèl dèlayèl, اثبات èsbat, pr t isbat*

DÉMONSTRATIVEMENT, adv, *اروى دلیل èz rou dèhl*

DÉMONTER, v a, *اراسب ôter quelqu'un de sa monture, آردس آردس بانیان èz èsp payin avourdèn, — désassembler*

les parties d'un tout, *از هم پاسدن* *èz hèm pachidèn*,
از هم شکافتن *èz hèm chèkaftèn*, — se démonter, *از هم پاسدنه شدن* *èz hèm pachidè choudèn*, — dé-
 monté, *از هم پاسدنه* *èz hèm pachidè*

DÉMONSTRABLE, adj des 2 g, *ممکن الیاب* *moumkèn-oul èsbat*, pr t *mumkin ul isbat*

DÉMONSTRER, v a, *ناب مودللل کردن* *moudèllèl kèrdèn*, *ناب کردن* *sabèt kèrdèn*

DÉMORALISATION, s f, a *فساد احلاق* *fèçadé èhhlaq*,
 pr t *fèçadè akhlaq*, *افساد الاحلاق* *èn fèçad-oul èkhlaq*, pr t *infiçad ul akhlaq*

DÉMORALISER, v a, *فساد کردن احلاق* *facèd kèrdènè èkhlaq*, a *افساد الاحلاق* *èfsad oul-èkhlaq*

DÉMORDRE, v n, quitter après avoir mordu, *گریخته ول* *guèzidè vèl kèrdèn*, — se départir d'une opinion, *دست کشیدن* *dèst kèchidèn*

DÉMUNIR, v a, *از دهنه حالی کداشی* *qèl'è ra èz zèkhirè khali gouzachtèn*

DÉNANTIR, v a, *امان را پس گرفتن* *èmanèt ra pès guèrèf-tèn*, — se dénantir, *امان را از دست دادن* *èmanèt ra èz dèst dadèn*

DÉNATTER, v a, *جبری باغیرا از هم وا کردن* *tchizi baftè-ra èz hèm va kèrdèn*

DÉNATURÉ, e, adj, *از فطرت اصلی برگشته* *èz fètrètè èslè bèr guèchtè*, *طور دیگر شده* *toouré diguèr choudè*, — inhumain, *بی مروت* *bi mourouvvèt*

DÉNATURER, v a, changer la nature, *از فطرت اصلی برگرداندن* *èz fètrètè èslè bèr-guèrdandèn*, — un fait

مادّة را بصورت دیگر بیان کردن
maddè ra bè sourètè dî guèr bèyan kèrdèn

DENDRITE, s m, سنجى سنجى *sènnqué chèdjèrî*, a حاجر
 نهدجى *nèdjèré chèdjèrî*, pr t *hadjèrî chèdjèrî*

DÉNÉGATION, s f, a انكار *ènkar*, pr t *inkiar*

DÉNI, s m, a انكار *ènkar*, pr t *inkiar*, امّنا *èmtèna'*,
 pr t *imtina'*

DÉNIAISER, v a, حوسار کردن *houchiar kèrdèn*, حسم
 کسی را نار کردن *tchèchmé kèci ra baz kèrdèn*, — dé
 niaisé, e, حوسار شده *houchiar choudè*, زيرك شده *zirèk
 choudè*, vulg *zèrèng choudè*

DÉNICHER, v a, oter du nid, ار آسانه برداسى *èz àchianè
 bèr dachtèn*, — trouver, decouvrir, پیدا کردن *pèida
 kèrdèn*

DENIER, s m, petite monnaie, دينار *pèchiz, dinar*,
 — toute somme d'argent, پول *poul*

DÉNIER, v a, refuser, درىع داسى *derigh dachtèn* (ou
 کردن *kèrdèn*), — nier V ce mot

DÉNIGREMENT, s m, بد گوئى *bèd gouyî*, بدنامى *bèd
 namî*

DÉNIGRER, v a, بدنام کردن *bèd nam kèrdèn*

DÉNOMBREMENT, s m, شمار *choumar*, a تعداد *tè'èdad*,
 pr t *tè'adad*

DÉNUMBRER, v a, شمار کردن *choumar kèrdèn*, سمرى
choumourdèn, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*, — dénom-
 bré, e, سمرده شده *choumourdè choudè*

DÉNOMINATEUR, s m, a معرب الكسر *rèqémé mou'èrrèf-
 oul-kèsr*, pr t *raqamî mu'arrif oul kèsr*

DÉNOMINATIF, IVE, adj, a معرّف الاسم *mou'èrrèf oul èsm*,
pr t *mu'arrif-ul ism*

DÉNOMINATION, s f, a تسميه *tèsmiè*

DÉNOMMER, v a, اسم کسی را (جبری را) بردن *èsmé kèci*
ra (ou *tchizi ra*) *bourdèn*

DÉNONCER, v a, نصبر کسی را فاس *khèbèr dadèn*,
تقسیر کردن *tèqsiré kèci ra fach kèrdèn*, — déferer au magis-
trat, حاکم خبر دادن *bè hakèm khèbèr dadèn*

DÉNONCIATEUR, TRICE, حاکم خبر دهنده *bè hakèm khèbèr*
dèhèndè, فاس کننده *fach kounèndè*

DÉNONCIATION, s f, déclaration publique, a اعلان *d'èlan*,
— delation, a پ عماري *ghèmmazi*, a عمر *ghènz*

DÉNOTATION, s f, a اعلان بالاساره *d'èlan bèl ècharèt*, pr t
i'lan bil icharèt

DÉNOTER, v a, دلالت کردن *nèchan dadèn*,
dèlalèt kèrdèn

DÉNOUEMENT, s m, action de dénouer, وا کردن *va kèrdèn*,
گشودن *guechoudèn*, — issue, a. نتيجه *nètidsjè*

DÉNOUER, v a, وا کردن *'eugdè gouchadèn*,
va kèrdèn, باز کردن *baz kèrdèn*, — en parlant d'une
affaire, ماک را حل کردن *maddè ra hèll kèrdèn*, — se
dénouer, وا شدن *va choudèn*

DENRÉE, s f, a ذخيره *zèkhirè*, pl ذخائر *zèkhayèr*, pr
t *zakhair*, امعه *èmtè'è*, pr t *èmti'a*

DENSE, adj des 2 g, انبسته *èmbèstè*, a محکم *moudjèssèm*,
غلظ *ghèliz*, pr t *ghaliz*

DENSITÉ, s f, انبستگی *èmbèstègu*, سعی *sèfti*, a. غلظت
ghèlzèt, pr t *ghilzèt*

DENT, s f, دندان *dèndan*, a سټ *sènn*, pr t *sinn*, pl اسنان *èsnan*, — mal de dent, درد دندان *dèrdé dèndan*, — J'ai mal aux dents, درد مېکند *dèndan èm wèrd mikounèd*

DENTAIRE, adj des 2 g, دندانی *moutè'èllèq bè dèndan*

DENTALE, (lettre), adj f, a حرف سټی *hèrfé sènni*, pr t *harfi sènni*

DENTÉ, e, adj, دندانداری *dèndan dar*

DENTELÉ, v a, دندانه دار *dèndanè dar kèrdèn*, — dentelé, e, دندانه دار *dèndanè dar*, دندانه *dèndanè dèndanè*

DENTELLE, s f, تور, برحک *brèndjèk*

DENTELURE, s f, دندانه سازی *dèndanè sazi*

DENTIER, s m., راسټه دندان مصبوی *rastèyé dèndanè mèsnou'i*

DENTIFRICE, (poudre), گرد دنداردا *guèrdé dèndan zèda*

DENTISTE, s m, دندان حراح *djèrrahé dèndan*

DENTITION, s f, درد آمدن دندان *dèr àmèdèné dèndan*

DÉNUDATION, s f, برهنگی *bèrèhnègui*

DÉNUDER, v a, dépouiller des vêtements, برهنه کړس *bè rèhnè kèrdèn*, — ôter la peau, l'écorce, پوست کندن *poust kèndèn*

DÉNUER, v a, برهنه کړس *mèhroum kèrdèn*, بی جمر *bi-tchiz kèrdèn*, — عاری کړس *'àri kèrdèn*, — dénué, e, بی جمر *bi-tchiz*, a. عاری *'àri*, محروم *mèhroum*

DÉNUEMENT, s m, بی حری *bi tchizi*, a محرومیت *mèh-roumyèt*

DÉPAQUETER, v a, بوعکرا وا کردن *bouqtchè ra va kèrdèn*

DÉPAREILLER, v a, ار یدیکر جدا کردن *èz èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, ناچور کردن *na-djour kèrdèn*

DÉPARER, v a, ار ریب عاری کردن *èz zinèt 'ârî kèrdèn*

DÉPART, s m, راه افشانی *rafi*, راه افشانی *rah ouftadèn*, a عزم *'èzimèt*, pr t 'azimèt, — après son départ, بعد ار رفس *bè'èd èz rèftèn èch*

DÉPARTEMENT, s m, division du royaume, a ایالت *èyalèt*, — ministère, a دایره *dairè*

DÉPARTIR, v a, distribuer, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, — se départir, وا کداسنی *èz dèst dadèn*, va گوزاچتن *va gouzachtèn*

DÉPASSER, v a, رد شدن *rèdd choudèn*, گذشتن *gouzèchtèn*, پش افشانی *pich ouftadèn*, — fig, dépasser les bornes, ار حدت گذشتن *èz hèdd gouzèchtèn*

DÉPÊCHE, s f, دأعد دولتی *kaghèzé dooulèti*, — particulière, کاعد *kaghèz*, a تحریرات *tahrîrat*, مکتوب *mèktoub* pr t maktoub, pl مکتوبات *mèktoubat*, pr t maktoubat, مراسله *mouracèlè*, pl مراسلات *mouracèlat*.

DÉPÊCHER, v a, رسانه کردن *rèvanè kèrdèn*, ناسعکال *nasèkal*, بے استءءجال فرستادن *bè èstè'èdjal fèrèstadèn*, — se dépêcher, رود *zoud boudèn*, تءءءءجل کردن *tè'èdjl kèrdèn*

DÉPEINDRE, v a, وصف کردن *bèyan kèrdèn*, وصف کردن *vèsf kèrdèn*, تعریف کردن *tè'èrif kèrdèn*, — dépeint, e, وصف شده *vèsf choudè*, a موصوف *moouçouf*, pr t مءءصوف *mèvsouf*

DÉPENDANCE, s f, زیر دستی *zir dèsti*, فرمانبری *fèrman bèri*, a تبعية *tèbè'iyèt* محکومت *mèhkoumyèt*, pr t *mahkioumyèt*, — se dit de ce qui fait partie d'une terre, d'une maison, a معلقات *moutè'èllèqat*, pr t *mutè'alliqat*, مضاف *mouzafat*

DÉPENDANT, E, adj, زیر دست *zir dèst*, a تابع *tabè'* pr t *tabi'*, محکوم *mèhkoum*, pr t *mahkioum*, — en parlant d'une terre, a مضاف *mouzaf*, معلق *moutè'èllèq*, pr t *mutè'alliq*

DÉPENDRE, v n, être sous l'autorité, زیر دست بودن *ziré dèst boudèn*, تابع بودن *tabè' boudèn*, محکوم بودن *mèhkoum boudèn*, — appartenir, مربوط بودن *mènout boudèn*, معلق بودن *moutè'èllèq boudèn*, — de telle ou telle chose موقوف بودن *moouqouf boudèn*, نسبه بودن *bèstè boudèn*

DÉPENS, s m pl, a حرج *khèrdj*, pr t *khardj*

DÉPENSE, s f, حرج *kherdj*, pr t *khardj*, a مصروف *mès rouf*, pr t *masrouf*, صرف *sèrf*, pr t *sarf*, مصرف *mèsrèf*, pr t *masraf*, pl مصارف *mèçarèf*, pr t *maçarif*

DÉPENSER, v a, حرج کردن *khèrdj kerdèn*

DÉPENSIER, ÈRE, adj حرج کننده *khèrdj kounèndè*, a مسرف *mousrèf*, pr t *musrif*, مخارج *khèrradj*, مبدّر *moubèzzèr*, pr t *mubèzzu*

DÉPERDITION, s f, a تبصع *tèzyi'*, pr t *tazyi'*, افسا *èfna*, pr t *ifna*

DÉPÉRIR, v n, ویران شدن *viran choudèn*, حراب شدن *khèrab choudèn*, — en parlant d'un malade, صعیف شدن *zè'if choudèn*

DÉPÉRISSEMENT, s m, حرائى *khèrabi*, a اهدام *ènhèdam*,
pr t *inhidam*

DÉPÊTRER, v a, خلاص کردن *khèlas kèrdèn*, — se dépê
trer, خلاص شدن *khèlas choudèn*

DÉPEUPLEMENT, s m, ویرانى *virani*, حرائى *khèrabi*

DÉPEUPLER, v a, حراب کردن *viran kèrdèn*, ویران کردن *khèrab kèrdèn*, — se dépeupler, ویران شدن *viran choudèn*, — dépeuplé, e, ویران *viran*

DÉPIÉCER, v a V DÉMEMBRER

DÉPILATIF, IVE, adj, بریده مو, *rizèndèyé mou*

DÉPILATION, s f, یکمه شدن مو, *rikhtë choudèné mou*

DÉPILATOIRE, s m, دوای بریده مو, *dèvai rizèndèyé mou*

DÉPILER, v a, مورد آردن *mou rizanidèn*, مور را بردن *mou dèr àvourdèn*, — dépilé, e, بی مو, *bi mou*, یکمه *mou rikhtë*

DÉPISTER, v a, ادرس را پیدا کردن *ècèr èch ra pèida kèrdèn*

DÉPIT, s m, colère, حشم *khèchm*, ا. رعم *règhm*, pr t *raghm*, — en dépit de, با وجود *ba voudjoud*

DÉPITER, v a, یکم آردن *bè khèchm àvourdèn*, یکم بردن *rèndjanidèn*, — dépité, e, یکمده *rèndjide*

DÉPLACÉ, E, adj, از حاشى برداشته شده *èz djaï èch bèr-dachtè choudè*, — au fig, کاسه بى *bè-dja mist*, نا کا *na bè dja*, ناساسه *na chayèstè*

DÉPLACEMENT, s m, a تبدل مکان *tèbdilè mèkan*, pr t *tèbdilè mèkian*

DÉPLACER, v a, از حای خود برداشتن *èz djaï khoud bèr-dachtèn*, — se déplacer, از حای خود برداشتن *èz djaï*

khoud bèr khastèn, — partir en voyage سفر کردن *sè-fèr kèrdèn*

DÉPLAIRE, v n, پسند نماندن *pècènd nè youftadèn*,
نامعقول آمدن *na pècènd àmèdèn*, نامعقول آمدن *na mèq boul ouftadèn*, — se déplaire, دلنگی شدن *dèl-tèng choudèn*, خوش نیامدن *khoch nè yamèdèn*,
اراسی حظ نکردن *hèzz nè kèrdèn*, — cela me déplait, اراسی
حوسم نمائد *èz in khoch èm nè miayèd*

DÉPLAISANCE, s f, اباغی عدم حوسی *'èdèmé khochi*, a اباغی
عس *èba'été nèfs*, pr t ابا'èti nèfs

DÉPLAISANT, e, adj, ناخوش آید *na khoch àyènd*, نادلیدر
na dèl pèzir, نامطوع *na mètbou'*, a عبر مطوع *ghèiré mètbou'*,
pr t *ghairi mètbou'*

DÉPLAISIR, s m, دلنگی *dèl tèngui*, عدم حوسوفی *'èdèmé
khoch vègti*, a اعباض العلب *èngèbaz oul qèlb*, pr t
ingibaz ul qalb

DÉPLANTER, v a, کندن و حای دکر کاسی *kèndèn vè
djar dıguèr kachtèn*

DÉPLIER, v a, وا کردن *va kèrdèn*

DÉPLISSER, v a, دفع حسی کردن *dèf'é tchin kèrdèn*

DÉPLORABLE, adj des 2 g, دلسور *èfsous ènguriz*, افسوس انکیر *èfsous
dèl souz*, — il est dans un état déplorable, در حال نیست
دلی آدم مسرود *dèl halètist kè dèlé àdèm mırouzèd*

DÉPLORABLEMENT, adv, بسیار بد *bèciar bèd*

DÉPLORE, v a, عتبه *dèl souzi kèrdèn*, دلسوزی کردن
افسوس خوردن *ghoussè khourdèn*, افسوس خوردن *èfsous
khourdèn*

DÉPLOIEMENT, s m, a انبساط *ènbècat*, pr t انبغات

- DÉPLOYER, v a, وا کړس *va kèrdèn*, پهن کړس *pèhn kèrdèn*, — *gouchadèn*, گوسا کړس *bèst kèrdèn*, — *déployé*, e, وا سده *va choudè*, a مسسوط *mèbsout*
- DÉPLUMER, v a, پر کښ *per kèndèn*, — se déplumer, پر رښه *pèr rikhtèn*, کړس *toulèk kèrdèn*, — *déplumé*, e, پر رښه *pèr rikhtè*, پر رښه *pèr èch rikhtè*
- DÉPOLIR, v a, راول کړس *djèla ra zayèl kèrdèn*
- DÉPOPULARISER v a, از اعبار حلې انداخي *èz è'ètèbaré khèlq èndakhtèn*, — se dépopulariser, از اعبار حلې *èz è'ètèbaré khèlq ouftadèn*
- DÉPOPULATION, s f, ویراني *virani*
- DÉPORTATION, s f, اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, a نېفي *nèfi*
- DÉPORTEMENT, s m, بد رفتاري *bèd rèftari*, a سوء حرکت *sou'é hèrèkèt*, pr t *sou'i harèkèt*
- DÉPORTER, v a, اخراج بلد کړس *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, نېفي کړس *nèfi kèrdèn*
- DÉPOSANT, e, adj et s, سهاد دهنده *chèhadèt dèhèndè*
- DÉPOSER, v a, destituer, عزل کړس *'èzl kèrdèn*, معزول کړس *mè'èzoul kèrdèn*, — poser une chose, گوداسي *gou zachtèn*, — confier quelque chose à quelqu'un, امانت *èmanèt gouzachtèn*, امانت داسي *èmanèt dadèn*, — v n, déposer en justice, سهاد کړس *chèhadèt kèrdèn* (ou داسي *dadèn*), — en parlant d'un liquide, ته نېسي *tèh nèchèstèn*, ته نېسي *tèh nèchini kèrdèn*, — déposé, e, destitué, a معزول *mè'èzoul*, pr t *ma'zoul*, — mis en dépôt, امانت گوداسي *èmanèt gouzachtè choudè*, — formant un dépôt,

- tèh nèchèstè, سده saf choudè
DÉPOSITAIRE, s des 2 g, اماندار èmanèt dar
DÉPOSITION, s f, destitution, a عزل 'èzl, pr t 'azl, —
 d'un témoin گواهی guèvahi
DÉPOSSEDER, v a, ار بد تصرف در آورس èz yèdé tècèrrouf
 dèr àvouidèn, ار تصرف محروم کړس èz tècèrrouf mèh-
 roum kèr dèn, — dépossédé, e, سده ار تصرف محروم کړس
 èz tècèrrouf mèhroum choudè
DÉPOSSESSION, s f, تصرف منوعه ar تصرف memnou'iyèt èz tè
 cèrrouf
DEPÔT, s m, a امانب èmanèt, — sédiment, دږ dourd
DÉPOUILLE, s f, d'un animal, دوست کندن سده pousté
 kèndè choudè, — butin, a غنیمت ghènimèt, pl غنائم
 ghènayèm, pr t ghanaim
DÉPOUILLEMENT, s m, دږه کړس bèrèhnè kerdèn
DÉPOUILLER, v a, dévaliser, لوبه کړس loukht kèrdèn,
 پوست بږه کړس bèrèhnè kèrdèn, — ôter la peau, پوست
 لوبه کړس poust kènden, — se dépouiller, سدن
 loukht choudèn, سدن بږه کړس bèrèhnè choudèn, — dé-
 pouillé, e, (de ses vêtements), بږه سده bèr èhnè
 choudè, — dont la peau est ôtée, پوست کڼه poust
 kèndè
DÉPOURVOIR, v a, بی دږه کڼاسی bi zèkhirè gou
 zachtèn, ار بډارک حال کړس èz tèdarèk (vulg pour
 tèdarouk) khali kèrdèn, — dépourvu, e, بی بډارک bi
 tèdarèk, بی دږه bi zèkhirè
DÉPRAVATION, s f, a فساد الاحلاقی fèçad oul-èkhlaq, فساد
 فساد فسادé èkhlaq, pr t fèçadî akhlaq

DÉPRAVÉ, E, adj, a فاسد الاحلاق *facèd oul èkhlaq*, pr t *facid ul akhlaq*, — moeurs dépravées, a احلاق فاسده *èkhaq facèdè*

DÉPRAVER, v a, بیهوده کردن *tèbah kèrdèn*, بیهوده کردن *èf sad kèrdèn*, فاسد کردن *facèd kèrdèn*

DÉPRÉCATIF, IVE, adj, a دعائی *do'ayi*, pr t *dou'ayi*

DÉPRÉCATION, s f, a دعا *do'a*, pr t *dou'a*

DÉPRÉCIATION, s f, en parlant de la valeur d'une chose, کسر سبب *qèimèt chèkèstèn*, — du mérite, کسر عظم *kèsré 'euzm*, اضعاف العذر *tènqis oul qèdr*

DÉPRÉCIER, v a, سبب را سبب *qèimèt ra chèkèstèn*, ار, عظم انداختن *èz qèimèt èndakhtèn*, — en parlant du mérite, کسر عظم کردن *kèsré 'euzm kèrdèn*

DÉPRÉDATEUR, TRICE, s, کسبه *taradj kounèndè*, a نهب *nèhhab*

DÉPRÉDATION, s f, تاراج *taradj*, ا غارت *gharèt*, t غارت *yèghma*

DÉPRESSION, s f, فساد *fechourdègui*

DÉPRIMER, v a, فرو بردن *ferou bourdèn*, — fig, حوار کردن *khar kèrdèn*, ذلیل کردن *zèhl kèrdèn*

DÉPUCELER, v a, بکار بردن *bèkarèt bèr dachtèn*

DEPUIS, prép, از, — depuis Paris jusqu'à la mer, از پاریس تا دریا *èz paris ta dèria*, — depuis trois jours, سه روز پس از *èz sè rouz pich èz in*, سه روز پس از *sè rouz pich èz in*

DÉPURATIF, IVE, adj, پاک کننده *pak kounèndèyè* *khoun*, دم مصفی *moucèffi oud-dèm*, pr t *mouçaffi-ud dèm*

DÉPURATION, s f, بالودگی *paloudègui*, a تصفیه *tèsfiè*

DÉPURATOIRE, adj des 2 g, پاک کندن *pak kounèndè*,
 تصفیه کندن *tèsfiè kounèndè*, a. مصفی *moucèffi*

DÉPURER v a., بالودن *paloudèn*, پالیدن *palidèn*, صاف
 کردن *saf kèrdèn*, — en parlant des métaux, حالص
 کردن *khalès kèrdèn*, قال کداسنی *qal gouzachtèn*, —
 dépuré, e, صاف سد *saf choudè*, — en parlant des
 métaux, حالص سد *khalès choudè*

DÉPUTATION, s f, مأمورتی وکلا *mè'émouriyètè voukèla*,
 — se dit aussi du corps des députes, گوماسکان *gou
 machètègan*, a وکلا *voukèla*

DÉPUTER, v a, گوماسنی *goumachètèn*, وکیل ورساد *vèkil
 fèrèstadèn*

DÉPUTÉ, s m, گوماسه *goumachètè*, a معوث *mèb'ous*,
 وکیل *vèkil*

DÉRACINEMENT, s m, ارنج کندن *èz bikh kèndè
 chouden*

DÉRACINER, v a, ارنج کندن *èz bikh kèndèn*

DÉRAISON, s f, بی علی *bi 'èql*, a حظای عمل *khètaï
 'èql*, pr t *khataï 'aql*

DÉRAISONNABLE, adj des 2 g, بی عمل *bi 'èql*, بعمل
 به *bè 'èql nè migoundjèd*, a. بمعول *ghèiré
 mè'èqoul*, pr t *ghairi ma'qoul*

DÉRAISONNABLEMENT, adv, بی علی *èz rouï
 bi 'èql*

DÉRAISONNER, v n, بی علی حرف رن *èz rouï bi-
 èql hèrf zèdèn*, بی معنی سخن *soukhèné bi-
 mè'èni goftèn*

DÉRANGEMENT, s m, état des choses dérangées, برآکندگی *pèrakèndègui*, معسوشی *mèghchouchi*, a احلال *èkhtè-lal*, pr t *ikhtilal*, — incommodité, حالی بی *bi-hali*, احلال مزاج *èkhtèlale mèzadj*, — fig, action d'incommoder quelqu'un, رجم افراستی *zèhmèt èfzayi*, a صدع *tèsdi'*, عاکر *tè'èdɔɪz*, pr t *ta'dɔɪz*

DÉRANGER, v a, ôter de sa place, آرهای خود برداشی *èz dɔɪ khoud bèr dachtèn*, — mettre en désordre, برآکندگی کردن *pèrakèndè kèrdèn*, معسوش کردن *mèghchouch kèrdèn*, سلوک کردن *choulouq kèrdèn*, — incommoder quelqu'un, رجم دادن *zèhmèt daden*, مزاحم شدن *mouzahèm choudèn*, محل شدن *moukhèll choudèn*, مصتبع شدن *moucèddè' choudèn*

DÉRATER, v a, بی سپر کردن *bi soupourz kèrdèn*, — dératé, e, بی سپر شده *bis oupourz choudè*

DERECHEF, adv, باز, آر نو *èz noou*, باز دفعه دیگر *dèf'èyé dıgùèr*, a محکدا *moudjèddèdèn*

DÉRÉGLÉ, adj des 2 g, بی نظم *bi nèzm*, بی قاعده *bi qa'èdè*, — dissolu, immoral, بی ادب *bi èdèb*, مخالف *moukhalèfé heusné èkhlaq*

DÉRÉGLEMENT, s m, بی نظمی *bi nèzmi*, بی قاعدگی *bi-qa'èdègui*

DÉRÉGLER, v a, بی نظم کردن *bi nèzm kèrdèn*, معسوس *mèghchouch kèrdèn*, — se dérégler, معسوش شدن *mèghchouch choudèn*, حلل بدرفی *khèlèl pèzrèftèn*

DÉRIDER, v a, دفع *dèf'è tchin kèrdèn*, دفع حس کردن *dèf'è guèrèh kèrdèn*, — se dérider, گره آر *guèrèh èz djèbîn gouchadèn*

- DÉRISION, s f, رِسْكِندى *rich khèndi*, a مَسْكَر *tèmès khour* اسَهْرا *èstèhza*, pr t *istihza*
- DÉRISOIRE, adj des 2 g, a هَكُو *hèdjv*
- DÉRIVATION, s f, a اِسْعَالى *èchtèqaq*, pr t *ichtiqaq*
- DÉRIVE, s f, a اِكْرَاب رَاه *ènhèrafé rah*
- DÉRIVÉ, s m, a اِسْم مَسْق *èsmé mouchtèqq*, pr t *ismu muchtaqq*
- DÉRIVER, v n, s'eloigner du bord, اَر كِنَار دُور سَدَن *èz kènar dour choudèn*, — tirer son origine, نَاسِى سَدَن *nachi choudèn*, — dérive, e, اَر كِنَار دُور سَدَه *èz kènar dour choudè*, — qui a tiré son origine, نَاسِى سَدَه *nachi choudè*, a مَوْسَع *mouchè'èb*
- DERME, s m, حِلْد نَدَن *pousté bèden*, دِجِلْدَه *djelde bèdèn*
- DERMOLOGIE, s f, حَب دَر نَاب حِلْد نَدَن *bèhs dèr babé djèldé bèdèn*
- DERNIER, ÈRE, adj, پِئِئِن سِئِئِ *pècin*, a اَآخِر *àkhèr*, pr t *àkhar*
- DERNIÈREMENT, adv, اِنْدَك مَدَّت نِئِئِ اَر اَنِئِ *èndèk moud det pich èz in*
- DÉROBER, v a, دُوزْدِيدَن *douzdìdèn*, سَرْقَت كَرْدَن *sèrqèt kèrdèn*, — se dérober, دَر مَخْفِ رِفْتَن *mèkhfi rèftèn*, در *dèr rèftèn*, — dérobé, e, دُوزْدِيدَه *douzdìdè*, a مَسْرُوق *mèsrouq*, — à la dérobée, پَنْهَان *pènhan*, در *dèr khoufiè*, a مَخْفِئَه *mèkhfiyèn*
- DÉROGATION, s f, a نَغْز نَعَص *nèqz*, pr t *naqz*, نَسْخ *nèskh*, مَوْخَالِف *moukhalèfèt*
- DÉROGATOIRE, adj des 2 g, a مَوْخَالِف *moukhalèf*, pr t *moukhalif*, نَاصَح *nacèkh*, pr t *nacikh*

DÉROGEANT, E, adj , حلاف کسده *khèlaf kounèndè*

DÉROGER, v n , حلاف حرکب *nèqz kèrdèn*, حلاف کسده *khèlafè hèrèkèt kèrdèn*

DÉROIDIR, v a , گوسوستن *gouçoustèn*, سل کسده *chol kèrdèn*

DÉROUILLER, v a , موربانه کسده *dèf' kèrdènè mourianè*, — se dérouiller, au fig , se polir, se façonner, زيرک سدن *zirèk choudèn*, vulg zèrèng choudèn, تيربخت باقى *tèrbuyèt yaften*

DÉROULER, v a , لواء وا کسده *loulè va kèrdèn*, — étendre, بسط کسده *bèst kèrdèn*, وا کسده *va kèrdèn*

DÉROUTE, s f , گوريز کسده *pèrakèndègui*, سکسب *gouriz*, *chèkèst*, a انهرام *ènhèzam*, pr t inhèzam, — mettre en déroutè, کسده *pèrakèndè kèrdèn*

DÉROUTER, v a , faire perdre la route, گمراه کسده *gomrah kèrdèn*, ار راه در کسده *èz rah dèr kèrdèn*, — déconcerter, پيرشان کسده *pèrichan kèrdèn*, — se déroutèr, s'égarer, راه را گم کسده *rah ra gom kèrdèn*, ار راه در کسده *èz rah dèr choudèn* (ou بىرون آمدن *biroun àmèdèn*), — se déconcerter, پيرشان سدن *pèrichan choudèn*

DERRIÈRE, prep , پوس *poucht*, پس *pès*, سر *pouchté sèr*

DES, art pl contracté, pour de les V DE, — s'emploie aussi pour plusieurs, quelques uns, ا بعضى *bè'èzi*, — il y a des hommes qui, ادمها هسب كه *bè'èzi àdèm ha hèsèt kè*

DÈS, prép , depuis, ار وى *èz vèqt*, در *dèr*, از *èz*, — dès demain, ار فردا *èz fèrda*, — dès mon arrivée, در ورود *dèr ورود*

dèr veroudé mèn, — dès qu'il fut arrivé, در ورودش
dèr vei oud èch, تا وارد شد *ta varèd choud*

DÉSABUSER, v a, آراسنه برون آوردن *èz èchtèbah biroun*
àvourdən, — se désabuser, آراسنه برون آمدن *èz*
èchtèbah biroun àmèdèn, — désabusé, e, آراسنه
 برون آمدن *èz èchtèbah biroun àmèdè*

DÉSACCORD, s m ایتفاق بی *bi èttèfaq*, a عدم ایتفاق
'èdèm oul èttèfaq, — des instruments, بی آهنگی
àhèngu

DÉSACORDER, v a, détruire l'accord d'un instrument,
 بی آهنگی کردن *bi àhèng kèrdèn*, ناکوک کردن
na kouk kèrdèn, — désaccordé, e ناکوک شده *na kouk choudè*

DÉSACCOUPLER, v a, دو حیرا از هم دیگر جدا کردن
dou tchiz ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn

DÉSACCOUTUMANCE, s f, a ترک عادت *tèrké 'àdèt*, pr t
tèrké àdèt

DÉSACCOUTUMER, v a, عادت را ترک دادن
'àdèt ra tèrk dàdèn, — se désaccoutumer, عادت را ترک کردن
'àdèt ra tèrk kèrdèn

DÉSACHALANDER, v a, حالی از مسری کردن
khali èz mouchtèr kèrdèn

DÉS AFFAMER, v a, از گرسنگی خلاص کردن
èz gourousnègu khèlas kèrdèn

DÉS AFFECTION, s. f., a ترک محبت *tèrké mouhèbbèt*, pr t
tèrké mouhabbet

DÉS AFFECTIONNÉ, e, ترک محبت کرده *tèrké mouhèbbèt kèrdè*

DÉS AFFECTIONNEMENT, s m, a رفع محبت *rèf'è mouhèbbèt*,
 pr t *rèf'è mouhabbèt*

- ÉSAAFFECTIONNER, v a, بی محبت کردن *bi mouhèbbèt kèrdèn*
- ÉSAGRÉABLE, adj des 2 g, ناخوش آمد *na khoch àyènd*,
بی مزه *bi mèzè*
- ÉSAGRÉABLEMENT, adv, بطور نامعقول *bè toouré bèd*,
bè toouré na mèqboul
- ÉSAGRÉER, v n, déplaire, نسیبیدن *pècènd nè chou dèn*,
ناخوش نامیدن *khoch nèy-amèdèn*, — désagréé, e,
نسیبیده *pècènd nè choudè*, معقول نامعقول *mèqboul nèy ouftadè*
- ÉSAGRÉMENT, s m, حالت ناخوشی *khater guèran*,
نامرضی *halète na mèrzuyè*
- ÉS AJUSTER, v a, آراستن *èz dja dèr àvou dèn*
- ÉSALTÉRER, v a, et SE DÉSALTÉRER, دفع نسکی کردن *dèf'è technègui kèrdèn*,
دفع عطس کردن *dèf'è 'ètèch kèrdèn*
- ÉSANCERER, v n, کسیدن *lènguèr kèchidèn*
- ÉSAPPAREILLER, dépareiller, v a, ناخوار کردن *na djour kèrdèn*, —
terme de mar نادانهارا جمع کردن *badban ha ra djèm' kèrdèn*
- DÉSAPPOINTEMENT, s m, قطع امید *qèt'è eumid*, pr t
qat'è umid
- DÉSAPPOINTER, v a, نا امید کردن *na eumid kèrdèn*, قطع
امید *qèt'è eumid kèrdèn*
- DÉSAPPRENDRE, v a, یاد گرفتن *yad guèrèf-tè*,
à fèramouch kèrdèn
- DÉSAPPROBATEUR, TRICE, s, a, مصلح *moustèqbèh*, pr
t *moustaqbih*

DÉSAPPROBATION, s f, نە پەسەندیدن *nè pècèndidèn*

DÉSAPPROPRIATION, s f, a تەرك مەكتەپ *tèrké mèlkiyèt*,
pr t *tèrki mikiyèt*

DÉSAPPROPRIER, v a, ئەز تە بصرەت مەلەك كۆم كۆس *èz tè
cèrroufé mèlk mèhroum kèrdèn*, مەلەك كۆس را صەب كۆس
mèlké kèci ra zèbt kèrdèn

DÉSAPPROUVER, v a, نە پەسەند كۆس *pècènd nè kèrdèn*,
نە پەسەندیدن *nè pècèndidèn*, تەقەبەل كۆس *tèqbih kèrdèn*,
— désapprouvé, e, نە پەسەند نەي *pècènd nèy ouftadè*
(ou نە پەسەند *nè choudè*), نامەقۇل افعادە *na mèqboul ouftadè*

DÉSARÇONNER, v a, ئەز رۆي رۆي تەراندا حەس *èz roui zin bèr
èndakhtèn*

DÉSARGENTER, v a, نەوگرە را رانەل كۆس *nougrè ra zayèl
kèi dèn*

DÉSARMEMENT, s m, گەرمەسە گەرمەسە *guerèftènè èslèhè*

DÉSARMER, v a, گەرمەسە گەرمەسە *èslèhè èz dèst guè
rèftèn*, ئەز سەلاھ عەرى كۆس *èz sèlah 'ari kèrdèn*, — dé
sarmé, e, سەلاھ مەندە *bi sèlah mandè*

DÉSARROI, s m, پەرىسەنە *pèrakèndegui*, پەرىسەنە *pèri
chani*, a افعەسەس *èghtèchach*, pr t *ightichach*

DÉSASSEMBLER, v a, ئەز هەم دىگەر حەدا كۆس *èz hèm diguèr
djèda kèrdèn*

DÉSASSORTIR, v a, نە داخەر كۆس *na djour kèrdèn*

DÉSASTRE, s m, مەصەبە *àciò*, a آفەت *afèt*, بەلا *bèla*, مەصەبە
moucibèt, فەلەكەت *fèlakèt*

DÉSASTREUSEMENT, adv, a بە آفەت *bè afèt*

DÉSASTREUX, EUSE, adj, مەصەبە *àciò ènguz*, مەصەبە
moucibèt àmiz

- ÉSAVANTAGE, s m, infériorité, کمی *kèmi*, پستی *pèsti*, —
préjudice, زیان *zian*, a ضرر *zèrèr*, pr t *zarar*
- ÉSAVANTAGER, v a, ضرر آوردن *zèrèr àvourdèn*, ضرر ردن
zèr èr zèdèn, نقصان آوردن *nouqsan àvourdèn*, ضرر
رساندن *zèrèr rèçanidèn*
- ÉSAVANTAGEUSEMENT, adv, دربان *bè zian*, بصرف *bè zèrèr*
- ÉSAVANTAGEUX, EUSE, adj, زیان آور, *zian àvèr*, a. مصّر *mou-*
zèrr, pr t *mouzirr*
- ÉSAVEU, s m, a انکار *ènkar*, pr t *inkiar*, حاسا *hacha*
- ÉSAVOUER v a, انکار کردن *hacha kerdèn*, انکار
ènkar kèrdèn
- ÉSCELLER, v a, مهر برداشتن *meuhr bèr dachtèn*
- ÉSCENDANCE, s f, a ذرتب *zourruyèt*, نسب *nèsl*, نسب *nè-*
cèb, pl انساب *ènsab*
- ÉSCENDANTS, s m pl, a احلاف *èkhlaf*, pr t *akhlaf*,
اولاد *ooulad*, pr t *èvlad*
- ÉSCENDRE, v n, سرارن سدن *payin àmèdèn*, سارن سدن
sèr a zir choudèn, فرود آمدن *feroud àmèdèn*, نازل سدن
nazèl choudèn, — tirer son origine, منسوب بودن *mèn*
soub bouden
- ÉSCENTE, s f, نسب *nèchib*, شب *chib*, سرارن *sèr a-zir*,
a ذول *nezoul*
- ÉSCRIPTIF, IVE, adj, a وضعی *vèsfi*, pr t *vasfi*
- ÉSCRIPTION, s f, کدارش *guèzarech*, a وصف *bèyan*, وصف
vèsf, pr t *vasf*, تعریف *tè'èrif*, pr t *ta'rif*
- ÉSEMBALLAGE, s m, بار کردن *va-kèrdènè bar*
- ÉSEMBALLER, v a, بار کسادن *bar gouchadèn*, بار و
bar va kèrdèn

DÉSEMBARQUEMENT, s m, احراج ار کسی *èkhradj è kèchti*

DÉSEMBARQUER, v a, ار کسی بیرون آوردن *èz kèchti biroun àvourdèn*

DÉSEMBOURBER, v a, ار کل در آوردن *èz guèl dèr àvourdèn*

DÉSEMPARER, v a et n, abandonner le lieu où l'on est,
ترك محل کردن *tèrké mèhèll kèrdèn*, — un navire, v a,
کسی را بر داسی *èsbabé kechti ra bèr dachtèn*

DÉSEMPESER, v a, آهار را راندن *àhar ra zayèl kèrdèn*

DÉEMPLIR, v a, حالی کردن *khali kèrdèn*, — v n, de
venir moins plein, کم شدن *kièm choudèn*, کاسی
kastèn

DÉSEMPRISONNER, v a, ار زندان بیرون آوردن *èz zèndan
biroun àvourdèn*, ار زندان خلاص کردن *èz zèndan khe
las kèrdèn*

DÉSENCHAÎNER, v a, ار زنجیر خلاص کردن *èz zèndjir khè
las kèrdèn*

DÉSENCHANTÉMENT, s m, a, دع سحر *dèf'è sèhr*, pr t
dèf'è sèhr

DÉSENCHANTER, v a, دع سحر کردن *dèf'è sèhr kèrdèn*

DÉSENCLOUER, v a, در آوردن میخ *mikh dèn àvourdèn*

DÉSENFLEUR, v a, دع آماس کردن *dèf'è âmas kèrdèn*, —
دع شدن *kièm choudènè âmas*, — دع آماس *dèf'è choudènè âmas*, —
دع آماس *dèf'è choudènè âmas*, — *désenflé, e*, دع آماس
âmas dèf'è choudè

DÉSENFLEUR, s f, دع آماس *dèf'è âmas*

DÉSENFUMER, v a, دود کردن *dèf'è doud kèrdèn*

DÉSENVIREMENT, s m, مسی *dèf'è mèsti*

DÉSENVIVRE, v a, دفع مسی کردن *dèf'è mèsti kèrdèn*

DÉSENLACER, v a, ار کبید رهاندن *èz kèmènd rèha niden*

DÉSENNUYER, v a, et SE DÉSENNUYER, دفع ملال کردن *dèf'è mè'al kèrdèn*, رفع دلسکی کردن *rèf'è dèl tèngu kèrdèn*

DÉSENTRAYER, v a, کدس حررا دبع کردن *mèvanè'è guèrdèché tchèrkèh ra dèf'è kèrdèn*

DÉSENRHUMER, v a, دفع ركام کردن *dèf'è zoukkam kèrdèn*

DÉSENROLER, v a, اسامی را بحو کردن *èçamî ra mèhv kèrdèn*

DÉSENROUER, v a, کرمکی صدارا دبع کردن *guèrèftègun sèda ra dèf'è kèrdèn*

DÉSENSEVELIR, v a, کفر را بداسی *kèfèn ra bèr dachtèn*

DÉSENSORCELER, v a, دفع سحر کردن *dèf'è sèhr kèrdèn*

DÉSENSORCELLEMENT, s m, a, دفع سحر *dèf'è sèhr*, pr t *dèf'è sèhr*

DÉSENTRAYER, v a, باند اسرا بار کردن *pa bèndé èsp ra baz kèrdèn* (ou وا کردن *va kèrdèn*)

DÉSENVENIMER, v a, دفع زهر کردن *dèf'è zèhr kèrdèn*

DÉSERT, s m, هامون *hamoun*, a, وادی *vadî*, بادیه *badîè*, صحرا *sèhra*, pr t *sahra*, بَره *bèrriyè*

DÉSERT, e, adj, حالی ار آبادانی *khali èz âbadani*, عبر آباد *ghèiré âbad*, a, عبر معمر *ghèiré mè'èmour*, pr t *ghairi ma'mour*

DÉSERTER, v n., ترك وطنی کردن *tèrké vètèn kèrdèn*, حلالی *djèlani vètèn kèrdèn*, — se dit aussi des

soldats qui abandonnent leur poste, گوریز کړی گور *gou rikhtèn*, فرار کړی *fèrar kèrdèn*

DÉSERTEUR, s m, فراری *fèrari*, سربار فراری *sèr bazé fèrari*

DÉSERTION, s f, گوریز *gouriz*, a *fèrar*, pr t *firar*

DÉSESPÉRANT, e, adj, محب ناامیدی *mooudjèbè na eumidi*

DÉSESPÉRÉ, e, adj, بی امید *bi eumid*, ناامید *na eumid*,

قطع امید سده *qèt'é eumid choudè*, a مأیوس *mè'èyous*

DÉSESPÉRÉMENT, adv, بی ناامیدی *bè na eumidi*

DÉSESPÉRER, v n, بی امید سدی *bi eumid choudèn*,

ناامید سدی *na eumid choudèn*, قطع امید سدی *qèt'é*

eumid choudèn, مأیوس سدی *mè'èyous choudèn*, —

v a. امید کړی *na eumid kèrdèn*, مأیوس کړی *mè'èyous kèrdèn*

DÉSESPOIR, s m, ناامیدی *na eumidi*, a یأس *yè'ès*, pr t *yès*

DÉSHABILLÉ, s m, حب سب *rèkhté chèb*

DÉSHABILLER, v a, حب کسی را کډی *rèkhté kèci ra*

kèndèn, بږه کړی *bèrèhnè kèrdèn*, لوب کړی *loukht*

kèrdèn, — se déshabiller, حب خود را کډی *rèkhté*

khoud ra kèndèn, بږه سدی *bèrèhnè choudèn*, لب

loukht choudèn, — déshabillé, e, حب کډه *choudè*,

rèkht kèndè, بږه سده *bèrèhnè choudè*

DÉSHABITUER, v a., ترك عادی داس *tèrké 'ádèt dadèn*,

از عادی نار داسی *èz 'ádèt baz dachtèn*, — se déshabi

tuer, ترك عادی کړی *tèrké 'ádèt kèrdèn*, — déshabitué,

e, ترك عادی کړه *tèrké 'ádèt kèrdè*

DÉSHÉRENCE, s f, حق دیوان بر برکه مې بی وارې *hèqqé*

divan bèr tèrèkèyé mèyité bi varès

DÉSHÉRITER, v a, ار وراثت محروم کردن *èz vèracèt mèhrroum kèrdèn*

DÉSHONNÊTE, adj des 2 g, بی ادب *bî hêya*, بی حیا *bî hêya*, *èdèb*

DÉSHONNÊTEMENT, adv, بی ادبانه *bî èdèbbanè*

DÉSHONNÊTETÉ, s f, بی ادبی *bî hêyayî*, بی حیائی *bî hêyayî*, *èdèbî*

DÉSHONNEUR, s m, رسوائی *bèd namî*, ننگ *nèng*, سب *chîn*, رسوائی *rèsvayî*, اذالت *rèzalèt*

DÉSHONORANT, e, adj, بدنام کننده *bèd nam kounèndè*, a موجب کسر ناموس *mooudjèbè kèsré namous*, *pr t moudjîbî kèsrî namous*

DÉSHONORER, v a, رسوا کردن *bèd nam kèrdèn*, رسوا کردن *rousva kèrdèn*, معصیح کردن *mouftèzèh kèrdèn*, هتک *hètke èrz o namous kèrdèn*, — *déshonoré*, e, بدنام شده *bèd-nam choudè*, رسوا شده *rousva choudè*, a معصیح *mouftèzèh*, *pr t muftèzîh*

DÉSIGNATIF, IVE, adj, a مبسوط *moubèiyèn*, *pr t mu bèiyîn*

DÉSIGNATION, s f, نسیان *nèchan*, اوصاف *vèsf*, *pr t vâsf*, اشاره *ècharè*, *pr t îcharè*, — nomination, destination expresse, اعمی *tè'èyîn*, *pr t ta'yîn*

DÉSIGNER, v a, نسیان دادن *nè chan dadèn*, — fixer, مستحکم کردن *mouchèkhkhèh kèrdèn*, — *désigné*, e, معی *mou èyèn kèrdèn*, — اشاره شده *tè'èyîn choudè*

DÉSINCORPORER, v a, جدا کردن *èfraz kèrdèn*, جدا کردن *djèda kèrdèn*

DÉSINENCE, s f, آخر كلمه *âkhèr é kèlèmè*

DÉSINFATUER, v a, دفع معيوبه كردن *dèf' é mèftouniyèt kerdèn*

DÉSINFECTANT, e, adj, a داع عيوب *dafè é 'oufounèt*, pr t *dafi' i 'oufounèt*

DÉSINFECTER, v a, دافع عيوب كردن *dèf' é 'oufounèt kèr dèn*, — désinfecté, e, عفونس دفع شده *'oufounet èch dèf' choudè*

DÉSINFECTION, s f a, دافع عيوب *dèf' é 'oufounèt*, pr t *dèf' i 'oufounèt*

DÉSINTÉRESSÉ, e, adj, بی عرض *bi ghèrez*, pr t *bi-gharaz*

DÉSINTÉRESSEMENT, s m, بی عرضی *bi ghèrèzi*, a عدم عرض *'èdèmè ghèrèz*, pr t *'adèmi gharaz*

DÉSINTÉRESSER, v a, راضی تصمین كردن *tèzmin kèrdèn*, رازی *razi kèrdèn*

DÉSINVITER, v a, دعوت دعوب كردن *fèskhé dè'èvèt kèrdèn*

DÉSIR, s m, آرزو *ârzou*, آرزومندی *arzoumèndi*, خواهش *khahèch*, a هوس *hèvès*, اسباب *èchtiaq*, pr t *ichtiaq*, مرام *mèram*

DÉSIRABLE, adj des 2 g, آرزو لایف *layèqé ârzou kèrdèn*

DÉSIRER, v a, آرزو كردن *ârzou kèrdèn*, اسباب داسی *èchtiaq dachtèn*, میل موشاق بودن *mouchtaq boudèn*, میل دکه اشباق *meil dachtèn*, — que désirez vous^o دارید به میل *bè tchè èchtiaq darid*, دارید به میل *bè tchè mèil darid*, — désiré, e, آرزو شده *ârzou choudè*

DÉSIREUX, EUSE, adj , آرزومند *arzoumènd*, خواهشمند *khahèchmènd*, a مساق *mouchtaq*

DÉSISTEMENT, s m , دست کشیدن *dèst kèchidèn*, a فراغ *fèrag*, فراغ *fèraghèt*

DÉSISTER (SE), v pr , دست کشیدن *dèst kèchidèn*, وا کداسی *va gouzachtèn*, فراغ کردن *fèraghèt kerdèn*

DÉS LORS, adv , آن وقت *òn vèqt*, از آن وقت *èz òn vèqt*

DÉSOBÉIR, v n , نمرّد کردن *èta'èt nè kèrden*, نمرّد *tèmèrroud kèrdèn*, سرکشی کردن *sèr kèchi kèrdèn*

DÉSOBÉISSANCE, s f , سرکشی *guèrdèn kèchi*, سرکشی *ser kèchi*, a نمرّد *tèmèrroud*

DÉSOBÉISSANT, E, adj , سرکس *sèr kèch*, بی اطاعت *bi èta'èt*, ممرّد *moutèmèrrèd*, pr t *mutèmèrrid*

DÉSOLIGEAMMENT, adv , بی رعایت خاطر *bi rè'âyètè kha*, *tèr*, ناامیدانه *bè khatèr chèkèn*, حاضر سکی *na mèhrè banè*, a بلا رعایت خاطر *bè la rè'âyètè khatèr*, pr t *bi la ri'âyètè khatir*

DÉSOLIGEANCE, s f , عدم حاضر سکی *khatèr chèkèn*, عدم *'èdèmé mèhrèban*, ناهنجاری *'èdèmé khatèr pèrvèr*, a عدم رعایت خاطر *'èdèmé rè'âyètè khatèr*, pr t *'adèmi ri'âyètè khatir*

DÉSOLIGEANT, E, adj , ناامید *khatèr chèkèn*, دلشکی *dèl chèkèn*, ناامید *na mèhrèban*

DÉSOLIGER, v a , حاضر سکی *khatèr chèkèstèn*, ناامید کردن *na mèhrèban kèrdèn*

DÉSOSTRUCTIF, IVE, adj , معیج *gouchayèndè*, a معیج *moufèttèh ous sèdèd*

DÉSOSTRUEUR, v a, وا کردن *va kèrdèn*, سەد کسان *sèdd gouchadèn*

DÉSOCUPATION, s f, بی کاری *bi kari* آوارگی *avarègui*

DÉSOCUPÉ, e, adj, بی کار *bi kar*, آواره *bi karè*, بی کاره *avarè*

DÉSŒUVRÉ, e, adj V DÉSOCUPÉ

DÉSŒUVREMENT, s m, V DÉSOCUPATION

DÉSOLANT, e, adj, اندوه انگیز *èndouh ènguiz*, کدر انگیز *tèkèddour ènguiz*, تاسه افرا *tassè èfza*

DÉSOLATION, s f, ruine entière, ویرانی *virani*, خرابی *khè*
rab, a اندراس *èndèras*, pr t اندراس *indiras*, — extreme
affliction, درد *dèrd*, تاسه *tassè*, اندوه *èndouh*, a عصه
ghoussè, عم *ghèm*, pr t غم *gham*, الم *èlèm*

DÉSOLÉ, e, adj, ruiné, ویران *viran*, a خراب *khèrab*, pr t
kharab, — affligé, اندوهناک *èndouhnak*

DÉSOLER, v a, ravager, ویران کردن *viran kèrdèn*, حراب
khèrab kèrdèn, مهنم کردن *mounhèdèm kèrdèn*,
— causer un grande affliction, عباک کردن *ghèmnak*
kèrdèn, عم واندوه سدن *ba ecé ghèm vè èndouh*
choudèn, مکدر کردن *moukèdder kèrdèn*, — se désoler,
عصه خوردن *ghoussè khourdèn*

DÉSOPILATIF, ive, adj V DÉSŒSTRUCTIF

DÉSOPILATION, s f, V DÉSŒSTRUCTION

DÉSOPILER, v a V DÉSŒSTRUEUR, fig, la rate, faire rire,
خنداندن *khèndandèn*

DÉSORDONNÉ, e, adj, بی رابطه *bi rabètè*

DÉSORDONNEMENT, adv, بی نظمی *bè bi nèzmi*, بی نظمی
bè bi-rabètè

DÉSORDRE, s m, پېرېچانې *pèrichani*, شلوی *choulouq*, نى *bi nèzmi*, ا عىشاش *èghtèchach*, پى ت *ighti-chach*, اخلال *èkhtèlal*, پى ت *ikhtilal*, — en désordre, پېرېچان *pèrichan*, پراکندە *pèrakèndè*, ا معسوش *mèghchouch*, پى ت *maghchouch*

DÉSORGANISATEUR, TRICE, s, معسوس كنده *mèghchouch kounèndè*

DÉSORGANISATION, s f, بېمېردكى نظم و نېزىم *bè hèm zèdè-gui nèzm o-tèrtib*

DÉSORGANISER, v a, ار رىسئە نظم ورا انداختى *èz rèchtèyé nèzm vèr èndakhtèn*, معسوش كړدى *mèghchouch kèr dèn*, — désorganisé, e, ار رىسئە نظم ورا افكاده *èz rèchtèyé nèzm vèr ouftadè*

DÉSORIENTER, v a, ار قېلە مېخروف كړدانسېدى *èz qèblè mounhèref guèrdaniden* — fig, پېرېشان كړدى *pèri-chan kèrdèn*, مستوس كړدى *mouchèvvèch kèrdèn*

DÉSORMAIS, adv, نه بعد *èz in bè bè'èd*, ار اى *pès èz in*, بيا بعد *bè'èd èz in*, a *fi ma bè'èd*

DÉSOSSEMENT, s m, اسماكون *èkhradjé oustou khan*

DÉOSSER, v a, اسماكون در اوردى *oustoukhan dèr-àvourdèn*

DESPOTE, s m, خود سىر *khoud sèr*, خود راى *khoud rè'i*

DESPOTIQUE, adj des 2 g, a مسند *moustèqèll*, مسند *moustèbèdd*, پى ت *mustabidd*

DESPOTIQUEMENT, adv, خود راى *bè khoud rè'yi*

DESPOTISME, s m, خود سىر *khoud sèr*, خود راى *khoud rè'yi*, حكومت برأى خود *houkoumètè*

bè, è'z khoud, — fig, autorité qu'on s'arroege, ربر,
zè bèr dèst, a تسلط tècellout, تفرع tefèvvouq

DESSAISIR (SE), v pr, ارسب داس èz dèst dadèn

DESSALER, v a, نمکرا کرفس nèmèk ra guèrèftèn, دبع سورى
dèf'è chour, kèrdèn, — dessalé, e, مکس در رفه,
nèmèk èch dèr rèftè

DESSANGLER, v a, رى کسادى tèsmyé zın gou-
chadèn

DESSÉCHANT, e, adj, حسانده khochkanèndè

DESSÉCHEMENT, s m, حسک سدى khochk choudèn,
khochkiden, a دحیف tèdjfif

DESSÉCHER, v a, حسک کدى khochk kèrdèn, حساندى
khochkandèn, حساندى khochkanèndèn, — se dessé-
cher, حسک سدى khochk choudèn, — desséché, e,
khochk choudè, حسک khochk

DESSEIN, s m, a, نىب nyèt, قصد qèsd pr t qast, معصود
mèqsoud, مرام mèram, مراد mourad, اراده èradè pr t
iradè, — à desseın, a قصدا qèsdèn, pr t qastèn, عدا
'èmdèn, مخصوص mèkhçous, pr t makhçous

DESSELLER, v a, رى اسب برداسى zıne èsp bèr dachtèn

DESSERRER, v a, گوسب کدى gouchadèn, کسادى
kèrdèn

DESSERT, s m, دندامى dèndan mèz, ميوه حورى mivè
khouri

DESSERTÉ, s f, رادى حوراك zıadetı khourak, مس ماندۀ
pès mandèyé khourak

DESSERTIR, v a, پاده کدى piadè kèrdèn

DESSERVANT, s m., a نایب nayèb, pr t nayıb

DESSERVIR, v a, faire le service d'une cure, نایب کردن *nèyabèt kèrdèn*, — desservir, ôter les mets, حوراک را *khourak ra èz soufrè bèr-dachtèn*, سعیرا *seïra* *soufrè ra bèr-tchidèn*, — rendre un mauvais service, بدی کعی *bèdi kèrdèn*, بدی کردن *bèdi goften*

DESSICCATIF, IVE, adj, متسکانه *khochkanèndè*, a متس *mouyèbbès*

DESSICCATION, s f V DRESSÈCHEMENT

DESSILLER, v a, حسم نار کردن *tchèchm baz kèrdèn*, — les yeux, fig, détromper, از آسپاه بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun àvourdèn*

DESSIN, s m, objet dessiné, نگار *nègar*, a صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pl تصاویر *tèçavir*, رسم *nèqch*, رسم *rèsm*, — esquisse, نرنگ *nèirèng*, — l'art du dessin, a نقاشی *nèqqach*

DESSINATEUR, s m, نگارنده *nègarèndè*, a نقاش *nèqqach*, pr t *naqqach*, رسم *rèssam*, مصور *moucèvvèr*, pr t *mouçavvèr*

DESSINER, v a, صورت کشیدن *sourèt kèchidèn*, نقاشی کردن *nèqqach kèrdèn*

DESSOUDER, v a, نهم را دفع کردن *lèhèm ra dèf' kèrdèn*

DESSOULER, v a, دفع مسی کردن *dèf'è mèst kèrdèn*

DESSOUS, adv, زیر *zir*, در زیر *dèr zir*, a. تحت *tèht*, pr t *taht*, — au dessous de nous, زیر ما *ziré ma*, — par dessous, از زیر *èz zir*, — avoir le dessous, مغلوب شدن *mèghloub choudèn*

DESSUS, adv, روی *roui*, بالا *bala*, a فوق *foouq*, pr t *fèvq*,

— au dessus de la table, بالای میز *balai miz*, — là dessus, روی آبی *roui in*, — par dessus tout, ار همه *ez hèmè bichtèr*, ez hèmè *tchiz bichtèr*, — au dessus, بالا *bala*, a فوق *foouq*, pr t *fèvq*, — avoir le dessus, آریس کردن *ez pich bourdèn*, فایس آمدن *fayèq amèdèn*

DESTIN, s m, a بعدی *tèqdir*, pr t *taqtir*, فضاو قدر *qèza-o qèdèr*, pr t *qaza u qadèr*, قدر *qèdèr*, pr t *qadèr*, قسم *qèsmèt*, pr t *qismèt*, نصیب *nècib*, pr t *nacib*

DESTINÉE, s f V DESTIN

DESTINATION, s f, a نعیس *tè'èyin*, pr t *ta'yin*, — lieu où l'on est appelé pour remplir quelque fonction, a محلّ مأموریت *mèhèllè mè'èmouriyèt*, pr t *mahallè mè'-mouriyèt*

DESTINER, v a, معرّر داسی *mouèyèn kèrdèn*, معرّر *mouqèrrèr dachtèn*, — destiné, e, نعیس سده *tè'èyin choudè*

DESTITUABLE, adj des 2 g, عزل کردن *'èzl pèzir*

DESTITUÉ, e, adj, معرول سده *mè'èzoul choudè*

DESTITUER, v a, عزل کردن *mè'èzoul kèrdèn*, عزل کردن *'èzl kèrdèn*

DESTITUTION, s f, معرولی *mè'èzoul*, a عزل *'èzl*, pr t *'azl*

DESTRUCTEUR, s m, حراب کسده *khèrab hounèndè*, a مخرّب *moukhèrrèb*, pr t *moukharrib*, هادم *hadèm*, pr t *hadim*

DESTRUCTIBILITÉ, s f, a انهدام *ènhèdam*, pr t *inhidam*, انفساد *ènfècad*, pr t *inficad*

DESTRUCTIF, IVe, باعب حراسی *ba'ècè khèrabî*

DESTRUCTION, s f, ویرانی *viranî*, حراسی *khèrabî*, a انهدام *ènhèdam*, pr t *inhèdam*

DÉSUÉTUDE, s f, ترک عمل *tèrké'è mèl*, — tomber en désuétude, عمر معمول سدن *èz'è mèl ouftadèn*, گهیره مئه'è moult choudèn

DÉSUNION, s f, جدائی *djèdayî*, عدم اتعاق *'èdèmé èttèfaq*, a نفاق *nèfaq*, pr t *nifaq*

DÉSUNIR, v a, از هم دیگر جدا کردن *èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, موقتاً دور کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*, — se désunir, از هم دیگر جدا سدن *èz hèm diguèr djèda choudèn*, — désuni, e, از هم دیگر جدا سده *èz hèm diguèr djèda choudè*

DÉTACHEMENT, s m, وگردانی, ou *guèrdanî*, a قطع علاقی *qèt'è'èlayeq*, pr t *qat'î'alaîq*, — se dit d'une troupe de soldats, دسته سرباز *dèstèyé sèr baz*

DÉTACHER, v a, délier, جدا کردن *va kèrdèné bènd*, جدا کردن *gouchadèné bènd*, باز کردن *baz kèrdèn*, — enlever les taches, پاک کردن *lèke pak kèrdèn*, — en parlant des soldats que l'on détache d'un régiment, جدا کردن *djèda kèrdèn*, — se détacher, جدا سدن *va choudèn*, — il signifie aussi se séparer, جدا سدن *djèda choudèn*

DÉTAIL, s m, terme de commerce, vendre au détail, خرده *khourdè fourouchî kèrdèn*, — récit par le menu, a تفصیل *tèfsîl*, pr t *tafsîl*, pl تفصیلات *tèfsîlat*, pr t *tafsîlat*, — en détail, تفصیلاً *bè tèfsîl*, a تفصیلاً *moufèssèlèn*, pr t *mufassîlèn*

DÉTAILLER, *v* a vendre en détail *V* DÉTAIL, — expli-
quer, معضلا بى *bè tèfsil nèql kèrdèn*, — couper en pièces,
موفسسلن بىان كرس *moufèssèlèn bèyan kèrdèn*, — *khourd*
حرد كرس *khourd kèrdèn*, — détaillé, e, (récit, histoire) بعصل
بى سده *bè tèfsil nèql choudè*

DÉTAILLEUR, ou détaillant, *s m*, حرد فروش *khourdè*
ferouch

DÉTALER, *v a*, رود روى *bèr tchudèn*, — *v n* زود زود
zoud zoud rèftèn

DÉTEINDRE, *v a*, رىك براندى *rèng bourdèn*, — رىك
rèng pèrandèn, — *v n*, رىك برمده *pèymourde*
choudènè rèng, رىك رىك *rèftènè rèng*, — déteint, e,
رىك رىك *rènguèch rèftè*

DÉTILER, *v a*, اسب ار كالسكه وا كرس *èsp èz kalèskè va*
kèrdèn

DÉTENDRE, *v a*, سىل كرس *soust kerdèn*, — *chol*
kèrdèn

DÉTENIR, *v a*, حرا بىكاه داسى *djèbrèn nègah dachtèn*,
رىدانى كرس *zèbt kèrdèn*, — en prison, رىدانى
zèndan kèrdèn, — *hèbs kèrdèn*, — détenu,
e, رىدانى *zèndan*, سده *zèbt choudè*, ا محبوس
mèhbous, *pr t mahbous*

DÉTENTE, *s f, p t* فتر حىماق *fènèré tchagmaq*

DÉTENTEUR, TRICE, *s*, بىكاه دارنده *darèndè*, — *nègah*
darèndè

DÉTENTION, *s f*, état de possession du détenteur, درسىب
دەر دىست داحتن, — état d'une chose saisie,

a ضبط *zèbt*, pr t *zabt*, — état de celui qui est détenu en prison, در حبس بودی *dèr hèbs boudèn*, a. محبوسست *mèhbouciyet*

DÉTÉRGER, v a, پاک کردن *pak kèrdèn*

DÉTÉRIORATION, s f, خرابی *khèrabî*

DÉTÉRIORER, v a, خراب کردن *kherab kèrdèn*, صاع کردن *zayè' kèrdèn*, — se détériorer, خراب شدن *khèrab choudèn*, — détérioré, e, خراب شده *khèrab choudè*

DÉTÉRMINANT, e, adj, قطع کننده *qèt' kounèndè*, a قطع *qatè'*, pr t *qatî'*, وصل *facèl*, pr *facil*

DÉTÉRMINATIF, ive, adj, terme de gram, مسبب معنی کلمه *mousbètî mè'ènu kèlèmè*, a مسبب المعنى *mousbèt oul mè'èna*, pr t *musbit ul ma na*

DÉTÉRMINATION, a قرار قطعی *qèraî é qèt'î*, pr t *qararî qatî*, تصمیم *tèsmim*

DÉTÉRMINÉ, e, adj, بی ناک *bi bak*, صاحب عزم *sahèbè'èzm*, روا *bi pèrva*, a حسم *djèçour*

DÉTÉRMINER, v a, قرار دادن *mouqèrrèi dachtèn*, قطع کردن *qèt' dadèn*, قطعی دادن *qèraî é qèt'î dadèn*, — v n, et se déterminer, عزم را حسم کردن *'èzm ra djèzm kèrdèn*, مصمم شدن *moussèmmèm chou den*, — déterminé, e, رسیده *mouqèrèr choudè*, مصمم شده *moussèmmèm choudè*

DÉTÉRMINÉMENT, adv, بطور قطعی *bè toouré qèt'î*, a قطعاً *qèt'iyèn*

DÉTERRER, v a, از قبر برون آوردن *èz qèbr biroun àvour dèn*, — fig, découvrir une chose qui était cachée, بظاهر رساندن *bè zouhour pèda kèrdèn*, پیدا کردن

rèçanidèn, — déterré, e, اَرَقْرَمَرُونْ اَوْرَدَه سَدَه *èz qèbî
biroun àvourdè choudè*

DÉTERSIF, IVE, كَمْدَه پاك *pak kounèndè*, a مَقِيّ *mou-
nèqqi*

DÉTESTABLE, adj des 2 g, دَسَار بَد *bèçiar bèd*, اَكْرَاه *èkrah
ènguiz*, a اَحِبَّ الاسْمَكْرَاه *vadjèb oul èstèk
rah*, pr t *vadjib ul istikrah*

DÉTESTABLEMENT, adv, دَسَار بَد *bè toouir è bèçiar bèd*

DÉTETER, v a, بَد اَمْدَن *bèd àmèdèn*, اَكْرَاه كَرْدَن *èkrah
kèrdèn*, نَعْرَب كَرْدَن *nèfrèt kèrdèn*

DÉTIRER, v a, كَسْدَه بَهِي كَرْدَن *kèchade pèhn kèrdèn*

DÉTISER, v a, اَرَهْمْدَكْرَ حِدَا كَرْدَن *koundè ha
ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn*

DÉTONATION, s f, تَرَاك *terak*, طَرَاق *tèraq*, a صَدَا *sèda*, pr
t *sada*, اَحْدَام *èhtèdam*, pr t *ihitdam*

DÉTONER, v n, تَرَاك كَرْدَن *tèrak kèrdèn*, صَدَا كَرْدَن *sèda
kèrdèn*

DÉTONNER, v n, اَرَسَب دَاَس *àhèng ra èz dèst
dadèn*

DÉTORDRE, v a, اَرَهْم وَ كَرْدَن *èz hèm va kèrdèn*, كَسَاَس
gouchadèn

DÉTORQUER, v a, بَعْنِي دِنَكْرَنَان كَرْدَن *bè mè'ènni diguèr
bèyan kèrdèn*, مَعْنِي رَا نِرَكْرَانْدَن *mè'ènni ra bèr guèrda
nidèn*

DÉTORS, SE, adj, نَهْ پِتْخِيدَه *nè pitchidè*, a عَمْر مَعْوَل *ghèiré
mèftoul*, pr t *ghairi mèftoul*

DÉTORTILLER, v a, اَرَهْم وَ كَرْدَن *èz hèm va kèrdèn*, —
détortillé, e, اَرَهْم وَ سَدَه *èz hèm va choudè*

DÉTOUR, s m, پیتچ پیتچیدگی *pitch pitchidègui*

DÉTOURNER, v a, آر را دور بگردانیدن *bèr guèrdanidèn*, — dissuader, v ce mot, — se détourner, انصراف بگردیدن *bèr guèchtèn*, — du chemin, آر را ترکسیمی *ènsèraf kèrdèn*, — détourné, e, پیتچیدگی *pitchidè*, a مصرف *mounsèrèf*

DÉTRACTION, s f, بدگوئی *bèd gouyi* a غیب *ghèibèt*, pr t *ghaibèt*

DÉTRACTER, v a, غیب بدگوئی کردن *bèd gouyi kèrdèn*, غیب *ghèibèt kèrdèn*

DÉTRACTEUR, TRICE, s, غیب گو, بدگو *bèd gou*, *bèt gou*

DÉTRAQUER, v a, en parlant d'un cheval, روس اسب را راندل *rèvèché èsp ra zayèl kèrdèn*, — en parlant d'une machine, حراب کردن *khèrab kèrdèn*, — se détraquer, حراب *khèrab choudèn*, — detraqué, e, حراب *khèrab choudè*

DÉTREMPE, s f, رنک حسند *rèngué khicidè*

DÉTREMPER, v a, حساندن *khicandèn*, — détrempé, e, حسند *khicidè*

DÉTRESSE, حال سگی *tèng dèsti*, سکی *halètè sèkhti*, بی چارگی *bi tcharègui*, درماندگی *dèrmandè gui*, a کرب *kourbèt*

DÉTRIMENT, s m, زیان *zian*, a ضرر *zèrèr* pr t *zai ar*, خسار *khèçarèt*, pr t *khàçarèt*

DÉTRITUS, s m, تهن نچین *tèh nèchin*, درد *dourd*, a رسوب *rouçoub*

DÉTROIT, s m , تنگنای دریا *tènguenar dèria*

DÉTROMPER, v a , آراستنه بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun àvourdən*, رفع آستنه کردن *rèf'è èchtèbah kèrdèn*, — se détromper, آراستنه بیرون آمدن *èz èchtèbah biroun àmèdèn*

DÉTRÔNER, v a , از تخت سلطنت برانداختن *èz tèkhté sèltènèt bèr èndakhtèn*, از تخت سلطنت فرود آوردن *èz tèkhté sèltènèt feroud àvourdən*

DÉTROUSSER, v a , détacher ce qui etait trousse, حبری *tchizi boulènd kèrdè ra payin àvourdən*, — au fig , voler, dépouiller, لک کردن *loukht kèrdèn*

DÉTROUSSEUR, s m , دزد *douzd*, راهزن *rah zèn*, لک کننده *loukht kounèndè*

DÉTRUIRE, v a , منهدم کردن *khèrab kèrdèn*, *mounhèdèm kerdèn*, ویران کردن *viran kèrdèn*, — se détruire, صانع سدن *khèrab choudèn*, *zayè' choudèn*, — détruit, e, سده *khèrab choudè*, ویران *viran*, a منهدم *mounhèdem*

DETTE, s f , وام *vam*, a قرض *qèrz*, pr t *qarz*, pl قروض *gourouz*, دین *dèn* pl دین *dououn*, — dette active, a مطلوب *tèlèb*, *mètloub*, pr t *matloub*, pl مطالبات *mètloubat*, pr t *matloubat*

DEUIL, s m , ماتم *ma'tèm*, — porter le deuil, ماتم پوشیدن *rèkhté ma'tèm pouchidèn*

DEUX, adj num , دو *dou*

DEUXIÈME, adj des 2 g , دوم *douvoum*, دوم *douyoum*, a دانی *sam*

DEUXIÈMEMENT, adv , دومى *douvoumin*, در سانى *dèr sanî*,
 a سانى *sanièn*

DÉVALISER, v a , گزیدن *berèhnè kèrdèn*, لکب کردن
loukht kèrdèn, عارب کردن *gharèt kèrdèn*

DEVANCER, v a , پش افادن *pich ouftaden*, ر سدن *rèdd*
choudèn, گدسنى *gouzèchtèn*

DEVANCIER, e, s , پشنى *pichin*, pl پشنيان *pichi-*
man, a سلف *sèlèf*, pl اسلاف *èslaf*

DEVANT, prép , پش *pich*, ر ورو *rou lè rou*, پشرو *piche*
rou, — ôte toi de devant moi, پشروى من *berooou*
èz piché roui mèn, — prendre le devant, پش افادن
pich ouftaden, حلو رفتن *djèloou rèftèn*, — aller au
 devant, پش سفل رفتن *bè èstèqbal rèftèn*, — ci devant,
 پش ارانى *pich èz in*, a سابع *sabèq*, pr t *sabiq*

DEVANTURE, s f , پشرو *pich rou*, — de boutique,
 پشروى دكان *pich roui doukkan*

DÉVASTATEUR, TRICE, s , ويران كنده *viran kounènde*,
 « حراب كنده *khèrab kounèndè*, a محرب *moukhèrrèb*,
 pr t *moukharrîb*

DÉVASTATION, s f , ويرانى *viranî*, حرابى *khèrabî*, a
 انهدام *enhèdam*, pr t *inhèdam*, حراب *khèrab*, pr t
kharab

DÉVASTER, v a , ويران کردن *viran kèrdèn*, حراب کردن
khèrab kèrdèn

DÉVELOPPEMENT, s m , گسایش *gouchayech*, a انبساط
ènbèçat, pr t *inbîçat*, نسط *bèst*

DÉVELOPPER, v a , گزیدن *va kèrdèn*, گسادن *gouchadèn*,
 — développer un paquet, گزیدن و گزیدن *boughtchè*

va kèrdèn, — fig, بېيان کړدن *bèyan kèrdèn*, سسط

bèst kèrdèn, بېست کړدن *chèrh kèrdèn* سرح کړدن

DEVENIR, v n, سډس *choudèn*

DÉVERGONDAGE, s m, بي آررمي *bi hèyay*, بي حياي *bi àzèr m*

DÉVERGONDÉ, e, adj, بي عار *bi hèya*, بي حيا *bi 'àr*

DÉVERGONDER (Se), بي عار سډس *bi hèya choudèn*, بي عار سډس *bi 'àr choudèn*

DÉVERNIR, v a, حلا کړدن *dèf'è djèla kèrdèn*, حلا کړدن *djèla ra zayèl kerdèn*

DÉVERROUILLER, v a, کولون را برداسي *kouloun ra bèr dach tèn*, کولون را برداسي *pèravènd ra kèchiden*

DEVERS, prép de lieu, سوی *sou*, پس *pich*, — par de vers sol, در پس حود *dèr piché khoud*

DÉVERS, se, adj, کج *kèdj*, qui n'est pas d'aplomb,

DÉVERSEMENT, s m, action de se pencher, کجی *kèdj*, — action de déverser les eaux, ریز *rizèch*

DÉVERSER, v n, incliner, کج سډس *kèdj choudèn*, — v a répandre, ریکي *rikhtèn*

DÉVERSOIR, s m, حای ریز آب راند *djaɪ rizèché àbé zayèd*

DÉVÊTIR (Se) V SE DÉSHABILLER

DÉVIATION, s f, ککوي *kèdj*, ښکراف *ènhèraf*, پر ت *inhiraf*, عدول *'oudoul*

DÉVIDER, v a, ريسمان اردوک دکرجه پد کندن *risman èz douk bè tchèrkhe pitchidèn*, کلافه کړدن *kèlafè kèrdèn*

DÉVIDEUR, EUSE, s, پد کندن *èbrichoum pitch*, پد کندن *pitchèndè*

- DÉVIDOIR, s m , حرحه *tchei khè*, كلافه *kèlafè*
- DÉVIER, v n , ou, se devier, v pron , ار راه كچ *èz 1 ahé kèdj rèftèn*, انكراف كږښ *èn hèraf kèrdèn*
- DEVIN, s m , دان عب *ghèib dan*, كو عب *ghèib gou*, a مثال *rèmmal*
- DEVINER, v a , ار عب كښي *èz ghèib goften*
- DEVINERESSE, s f V DEVIN
- DEVINEUR, EUSE, s V DEVIN
- DEVIS, s m , در آورد *bèr àvourd*
- DÉVISAGER, v a , روى كسى را حراسدن *roui kèci ra khè rachidèn*
- DEVISE, s f , رمر آمر *nèqché rènz àmiz*, رمر آمر *chèklé remz àmiz*
- DÉVISSER, v a , پچرا در آوردن *pitch ra der àvourdèn*
- DÉVOIEMENT, s m , وس *chèkèm rèvèch*, a اسهال *èchal*, pr t ical
- DÉVOILEMENT, s m , رو كساتي *rou qouchayi*, رو نمائي *rou ne mayi*, a كسف *kechf*, انكساب *èn kèchaf*, pr t inkichaf
- DÉVOILER, v a , et, se dévoiler, رو بند *bèr dach tènè rou bend*, رو نمودن *rou nemoudèn*
- DEVOIR, s m , a لارمه خدمت *lazèmèyé khèdmèt*, لارمه *lazèmèyé zèmmèt*, a فرص *fèrz*, فرص *qèrz*, pr t *qarz*, — c'est mon devoir, انى لارمه خدمت من اسب *in lazèmèyé khèdmeté mèn èst*, انى فرص من اسب *in qèrzé mèn èst*
- DEVOIR, v a , فرص داسي *vam dachtèn*, فرص داسي *dachtèn*, مدنيون بودن *qèrz dar boudèn*, مدنيون بودن *mèdioun boudèn*, — être obligé, واجب دمه بودن

vadjèbè zèmmè boudèn, — se dit pour marquer qu'il y a une raison pour qu'une chose soit, باسسی *bayèstèn*,
lazèm boudèn, محبور بوس *mèdjbour boudèn*,
 — il doit partir, باید برود *bayèd bè rètèd*, محبور است *mèdjbour est bè refètèn*

DÉVOLU, s m, a آغا *èddè â*, pr t *iddi'â*, — jeter son dévolu, آغا کردی *èddè â kèrdèn*

DÉVOLU, e, adj, اوفتاده *ouftadè*, — cela lui a été dévolu, اسم او اوفتاده *m bè èsmè ou ouftadè*, قسمت او شد *qèsmètè ou choud*

DÉVOLUTION, s f, a انعطال بالاسحاق *entègal bel-èstèh qa*, pr t *intigal bil istihqa*

DÉVORANT, e, adj, درنده *dèrèndè*, a معمرس *mouftèrès*, pr t *mufteris*

DÉVORER, v a, sa proie, دریدن *dèridèn*, — manger avidement, د حرص خوردن *bè hèrs khourdèn*

DÉVOT, e, adj, پارسا *parsa*, دیندار *din dar*, a زاهد *zahèd*, pr t *zahid*, مودتیه *moutèdèryèn*, pr t *mutèdèryin*, معبد *moutè'èbbèd*, pr t *mute abbud*

DÉVOTEMENT, adv, زاهدانه *zahèdane*, پارسا کوته *parsa gounè*, بعبد *bè tè'èbboud*

DÉVOTION, s f, پارسائی *parsayi*, زاهدی *zahèdi*, a بعبد *tè'èbboud*, pr t *tè'abbud*

DÉVOUÉ, e, adj, حاسن *djan nèçar*, احلاص *èkh las kèch*, a محلاص *moukhles*, pr t *moukhlis*

DÉVOUEMENT, s m, حاسن *djan nèçari*, احلاص کسی *èkhlas kèchi*, عبودیت *tèslimiyèt*, حاسن *ouboudiyèt*, احلاص *èkhlas*, pr t. *ikhlas*

DÉVOUER, v a, consacrer, وقف کردن *vèqf kèrdèn*, — se
dévouer, عبادت احسان تسلیم کردن *'ènané èkhtiar tèslim*
kèrdèn, حان فدا کردن *djan fèda kèrdèn*

DÉVOYER, v a, détourner du chemin, ار راء دور انداختن
ez rah dour èndakhtèn, گم راه کردن *gom rah kèrdèn*,
— causer la diarrhée, اسهال آوردن *èchal àpourdèn*, —
devoyé, e, ار راء دور اصاده *èz rah dour ouftadè*

DEXTÉRITÉ, s f, دستی چپه *djèld dèsti*, دستی *tchire*
dèsti, ا لباغ *lèbaqèt*

DEY, s m, دانس *dans*

DIABÈTE, s m, ناحوسی سلس *na khochu sèlès*

DIABÉTIQUE, adj des 2 g, qui a rapport au diabète, معتل
moutè'èllèq bè na khochu sèlès, —
qui a le diabète, گوار ناحوسی سلس *guèrèftaré na*
khochu sèlès

DIABLE, s m, a, شیطان *chètan*, pl شیاطین *chèyatın*,
ا بلس *èblis*, pr t *iblis*

DIABLEMENT, adv, خیلی *khèli*, بسیار *bèciar*, a زیاد *ziad*

DIABLERIE, s f, a شیطانی *chètènèt*

DIABLESSE, s f V DIABLE

DIABLOTIN, s m, کره شیطان *kouri è chètan*

DIABOLIQUE, adj des 2 g, شیطانی *chètanı*

DIABOLIQUEMENT, adv, شیطانوار *chètanvar*, به شیطانی *bè*
chètènèt

DIACHYLON, ou DIACHYLUM, s m, مرمه سیره نباتات *mèi*
hémè chirèyé nèbatat

DIACODE, s m, سیره حسکاس سعید *chirèyé khachkhaché*
sèfid

DIACONAL, f, adj, a ساسي *chèmmaci*

DIACONAT, s m, طبعة ساسية *tèriqétè chèmmanaciye*, a
طبعة الساسية *tèriqét ouch chèmmanaciye*

DIACRE, s m, a ساس *chèmmas*, pl سامسة *chèma məcèt*

DIADÈME, s m, ديهيم *dèihim*, a تاج *tadj*, اكليل *èklil*,
pr t *iklil*

DIAGNOSTIC, s m, ساس ناحوسي *nèchané na khochi*,
علامت مرض *'èlamètè mèi èz*

DIAGONAL, e, adj, a قاطع الراونسي المعانلي *qati' ouz*
zaviètèin èl-moutèqabèlètèin, pr t *qati' uz zaviètèin èl*
mutèqabilètèin

DIAGONALE, s f, a خط قطع الراونسي المعانلي *khètté*
qatè'ouz zaviètèin èl mouteqabèlètèin, pr t *khattî qatî'*
uz zaviètèin èl mutèqabilètèin

DIAGONALEMENT, adv, a بعاطع الراونسي المعانلي *bè*
tèqatou' ouz zaviètèin èl moutèqabèlètèin, pr t *bè tè*
qatu' uz zaviètèin èl mutèqabilètèin

DIALECTE, s m, زبان مخصوص ولايتي *zèbané mèkhsoucé*
vèlayèti

DIALECTICIEN, s m, a اهل علم مطع *èhlé 'èlmé mènètq*,
pr t *èhli 'ilmi mantiq*

DIALECTIQUE, s f, a علم مطوق *'èlmé mènètq*, pr t *'ilmi*
mantiq

DIALECTIQUEMENT, adv, اروي علم مطع *èz roui 'èlmé*
mènètq

DIALOGIQUE, adj des 2 g, اروي باعه مکالمه *èz roui*
qa'èdèyé moukalèmè

DIALOGISME, s m, a علم مکالمه 'èlmé moukalèmè, pr t
'ilmî mukialèmè

DIALOGISTE, s m, a مکالمه دوس moukalèmè nèvis

DIALOGUE, s m, گفتگو goft gou, گفت و شنود goft o che
noud, a مکالمه moukalèmè, pr t mukialèmè

DIALOGUER, v a, mettre en dialogue, درسم مکالمه دوسی
bè rèsmé moukalèmè nèvèchtèn

DIAMANT, s m, a الماس almas

DIAMANTER, v a, مکمل بالماس کردن moukèmmèl bè al-
mas kèrdèn

DIAMANTAIRE, s m, lapidaire, الماس براس almas tèrach

DIAMÉTRAL, e, adj, a قطری qoutrî

DIAMÉTRALEMENT, adv, a قطراً qoutrîèn

DIAMÈTRE, s m, a قطر qoutr, pl افک, èqtar

DIANE, s f, divinité de la fable, آرتمیس artèmîs (pris
du grec), la lune, ماه mah, a قمر qèmèr, — batterie de
tambour au point du jour, تبله سوبه gah

DIAPALME, s m, مرهم حشک کهنده merhèmé khochk
kounènde

DIAPÉDÈSE, s m, a درسخ الدم tèrèchchouh oud dèm

DIAPHANE, adj des 2 g, a شفاف chèffaf

DIAPHANÉITÉ, s f, a شفاف chèf

DIAPHORÈSE, s f, a عرق سدید 'èrèqé chèdid, pr t
'an aqî chèdid

DIAPHORÉTIQUE, adj des 2 g, باد کهنده عرق ziad kou
nèndeyé 'èrèq, a معرق mou'èrrèq

DIAPHRAGME, s m, a حجاب القلب hédjab oul qèlb, pr
t hédjab ul qalb

- DIAPRER, v a, رنګارنګ کړېښ *rèng a rèng kerdèn*, —
diapré, e, رنګارنګ *rèng a rèng*
- DIARRHÉE, s f, شکمروس *chèkèm rèvèch*, a اسهال *èçhal*,
pr t *ichal*
- DIARTHORSE, s f, terme d'anat, میان دو اساکوان *miané*
dou oustoukhan, a معصل اعظمی *mèfsèl oul 'èzmèin*,
pr t *mèfsul ul 'azmèin*
- DIASCORDIUM, s m, معکون سېرمو *mè'èdjouné su mou*,
معکون اسغوردیون *mè'èdjouné ousgourdoun*
- DIASÈNE, s m, معکون سنامکی *mè'èdjouné sènamèki*
- DIASTASE, s f, terme d'anat, a انفکاک العظم *ènfèkak oul-*
'èzm, pr t *infikiak ul 'azm*
- DIASTOLE, s f, گوسانس قلب *gouchayèché qèlb*
- DIATRAGACANTE, s f, معکون کیمزه *mè'èdjouné kètirè*
- DIATRIBE, s f, نکوهس *nèkoughèch*, a مذمت *mèzèmmèt*
- DICTAME, s m plante, a نعلہ العرأل *bèqlèt oul ghèzal*, pr
t *baqlèt ul-ghazal*
- DICTAMEN, s m, گواهی قلب *guèvahn qèlb*, a سهادت القلب
chèhadèt oul qèlb
- DICTATEUR, s m, a حاکم مطلق *hakèmé moutlèq*, pr t
hakimi moutlaq
- DICTATURE, s f, a حکومت مطلقه *houkoumètè moutlèqè*,
pr t *hukoumètè moutlaqa*
- DICTÉE, s f, دیکتیر نغیر کسی *tèhriré tèqiré kèci*
- DICTER, v a, دیکتیر نغیر کسی *mèzmoun ra*
bè nèvcèndè tèqrir kèi dèn
- DICTION, s f, a عبار *'èbarèt*, pl عبارات *'èbarat*, pr t
'ibarèt, pl *'ibarat*

DICTIONNAIRE, s m, a *loqhèt*, pr t *loughat*, كتاب *kètabé loqhèt*

DICTON, s m, a *qooul*, pr t *qavl*, pl *èqval*

DICTION, s m, a *heukmé chér'i*, pr t *hukmi chér'i*, فتوى *fètva*

DIDACTIQUE, adj des 2 g, a *moutè'èllèq* *bè 'èlm*, تدریسی *tèdrici*

DIÈTE, s f, *pèrhiz*, — faire diète, *pèrhiz kèrdèn*

DIEU, s m, *izèd*, *èizèd*, *yèzdan*, خدا *khouda*, a *allah* رب *rèbb*, pr t *rabb*, حق *hèqq*, pr t *haqq*, — s'il plait à Dieu, *èguèr khouda khahèd*, a *enchallah*, pr t *inchallah*, — Dieu nous en préserve, *khouda nè-kounèd*, — pour l'amour de Dieu, *bèra khathèré khouda*

DIFFAMANT, e, dj, *bèd nam kounèndè*, a *moufèzzèh*, pr t *mufèzzih*

DIFFAMATEUR, TRICE, s, *bed nam kounèndè*, a *hèttak*

DIFFAMATION, s f, *bèd nami*, رسوائی *rousvai*, a *lènz*, تریل *tèrzil*

DIFFAMATOIRE, adj des 2 g, *ba'ècé bèd nami*

DIFFAMER, v a, *bèd nam kèrdèn*

DIFFÉREMMENT, adv, *toouré diguèr*, a *moukhtèlèfèn*

DIFFÉRENCE, s f, a *tèvafout*, فرقی *fèrq*, pr t *farq*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*

DIFFÉRENCIER, v a, ساخص داند *tèmyiz dadèn*, ساخص داند *tèchkhis dadèn*

DIFFÉREND, s m, ستره *sètizè*, ستر *sètiz*, a مبارعه *mou nazè'è*, pr t munaza'a, راع *nèza'*, pr t niza'

DIFFÉRENT, e, adj, گوناگون *goun a goun*, a مختلف *moukh tèlèf*, انواع *ènva'*

DIFFÉRER, v a, بأحر *te'èkhir kèrdèn*, بأحر *be tè'èkhir èndakhtèn*, — être différent دیگر *fèrq* فرق داسی *diguèr gounè boudèn*, داختن *dachtèn* تفاوت داسی *tèfavout dachtèn*

DIFFICILE, adj des 2 g, دسوار *douchvar*, a مشکل *mouchkèl*, pr t muchkù, صعب *sè'èb*, pr t sa'b

DIFFICILEMENT, adv, بدسواری *bè douchvari*, a بالصعوبة *bès sou'oubèt*, pr t bis sou'oubèt,

DIFFICULTÉ, s f, دسواری *douchvari*, a اسکال *èchkal*, pr t ichkial, صعوبت *sou'oubèt*, عسر *'ousrèt*

DIFFICULTUEUX, EUSE, adj, مشکل پسند *mouchkèl pècènd*

DIFFORME, adj des 2 g, ترکیب *zècht pèikèr*, بی ترکیب *bi tèrkib*

DIFFORMITÉ, s f, بی ترکیبی *bi tèrkibi*

DIFFUS, e, adj, دور و دراز *dour o dèraz*, a معصل *moufèssèl*

DIFFUSÉMENT, adv, بحرف بسیار *bè hèrfé bèciar*, a معتصلا *moufèssèlèn*, بالمعصل *bèt tèfsil*, pr t bit tèfsil

DIFFUSION, s f, action de se répandre, پاشدگی *pachidè-gui*, a انبساط *èntèchar*

DIGASTRIQUE, adj des 2 g, a دواخرومن *zoul djooufèin*, pr t zoul djèvfèin

- DIGÉRER, v a , کواریدن *quèvaridèn*, تحلیل کردن *tèhlil kèrdèn*, هضم کردن *hèzm kèrdèn*
- DIGESTIF, ve, adj , کوارنده *guèvarèndè*, ا هاضم *hazèm*,
pr t *hazim*, محلل *mouhèllèl*, pr t *mouhallil*
- DIGESTION, s f , کوارس *guèvarèch*, ا هضم *hèzm*, pr t *hazm*, تحلیل *tèhlil*, pr t *tahlil*
- DIGNE, adj des 2 g , سزاور *sèzavar*, سانسبه *chayèstè*,
چایان *chayan*, ا لایق *layèq*, pr t *laïq*, مستحق *moustèheqq*, pr t *moustahiqq*
- DIGNEMENT, adv , بسانسبکی *bè chayèstèguy*, بلبافی *bè laqèt*, لایقانه *layèqanè*
- DIGNITAIRE, s m , صاحب منصب *sahèb mènseb* (pron
vulg *sah mènseb*)
- DIGNITÉ, s f , دجاه *djah*, دپایه *payè*, ا منصب *mènseb*, pr
t *mansib*, رتبه *routbè*, — majesté, سانسبگی *chayèstè*
gui, ا لایق *laqèt*, pr t *laqat*
- DIGRESSION, s f , کلام خارج از مطلب اصلی *kèlamé kha rèdj èz metlèvé èsl*
- DIGUE, s f , بند آب *bèndé àb*, سد آب *sèddé àb*
- DILACÉRATION, s f , تکه تکه شدن *tikè tikè choudèn*, ا
شکسته *chèqq*, pr t *chaqq*
- DILACÉRER, v a , تکه تکه کردن *parè kèrdèn*, تکه تکه
tikè tikè kèrdèn, — dilacéré, e, تکه تکه *tikè tikè*
choudè
- DILAPIDATEUR, TRICE, s et adj , ا مسرف *mousrèf*, pr t
mousrif
- DILAPIDATION, s f , ا اسراف *èsraf*, pr t *israf*
- DILAPIDER, v a , بی حیا خرج کردن *bi dja khèrdj kèrdèn*,

اسراف کردی 'èbès khèi dj kèrdèn, عیب حرج کردی kèrdèn, تلف کردی tèlèf kèrdèn

DILATABILITÉ, s f, a خاصیت کسانس khassiyetè gou chayèch, قابلیت کسانس qabèlyètè gouchayèch

DILATABLE, adj des 2 g کسانس بدر, gouchayèch pèzir, a ابل الانساق qabèl oul ènbèçat, pr t qabil ul in biçat

DILATATION, s f, کسانس gouchayèch, a انساق ènbèçat, pr t inbiçat

DILATER, v a, کسانس gouchaden, کسط کردی bèst kèrdèn, کسانس پکس کردی pekch kèrdèn, — se dilater کسانس گouchayèch pèzirèftèn, کساد کردی gouchad choudèn

DILATOIRE, adj des 2 g تاحیر کننده te'èkhir kounèndè, a موجب الامهال mooudjèb oul èmhal, pr t moudjib ul imhal

DILECTION, s f, V CHARITÉ, AMOUR

DILEMME, s m, a سق chèqq, pr t chiqq, pl سقون chou gouq, — vous ne sortirez pas de ce dilemme, ارانی ez in dou chèqq kharèdj nè m chèvid

DILIGEMENT, adv, حسب bè chetab, زود zoud, حسب tchoust, حلك djèlè, a سريعا sèri'èn

DILIGENCE, s f prompte exécution, جانکی tchabouki, حسب chètab, a عجله 'èdjèlè, سريعا sour'èt, pr t sur'at, — application, a اهتمام èhtèmam, pr t ihtèmam, اقدام èqdam, pr t iqdam, سعي sè'i pr t sa'i, — voiture, كالسكة سعي kalèskèyé sèfèri

DILIGENT, *m*, adj, زيرك *zirèk*, vulg *zèrèng*, حالاک *tchalak*,

— soigneux, باهتيمام *ba èhtèmam*, معتد *mouqèyyèd*,
pr t *mouqaud*

DILIGENTER, *v a*, رود کردن *zoud kèrdèn*, عاکله کردن
'èdylèlè kèrdèn

DILUVIEN, *ne*, adj, a طوفانی *toufani*

DIMANCHE, *s m*, يك سبه *yèk chèmbe*

DÎME, *s f*, ديك *dèh yèk*, ا عسر *'euchr*, pr t *'uchr*, pl
اعشار *'èchchar*, pr t *a'char*

DIMENSION, *s f*, اندازه *èndazè*, برکی *bouzourgui*

DIMER, *v a*, ديك كرمى *dèh yèk guèrèftèn*,

DÎMEUR, *s m*, ديك كير *dèh yèk guir*, عسر كيرده *'euchr*
guirèndè, ا عشار *'èchchar*, pr t *'achchar*

DIMINUER, *v a*, کم کردن *kèm kèrdèn*, کسر کردن *kèsr*
kèi dèn, کاهش دادن *tèkhfif dadèn*, — *v n*, کم شدن
kèm choudèn, کم بر شدن *kèmtèr choudèn*, کاستن
kastèn, کاهش یافتن *tèkhfif yaftèn*, — *dimi*
nué, e, کم شده *kèm choudè*, کاهش یافته *tèkhfif*
yaftè

DIMINUTIF, *ve*, adj, a محفف *moukhèffèf*, pr t *moukhaf*
fif, اسم تصغير *èsmé tèsguir*, pr t *ismé tasghir*

DIMINUTION, *s f*, کاهش *kahèch*, کاست *kast*, a کاهش
tèkhfif, pr t *takhfif*

DINATOIRE, adj des 2 g, سام مانند *cham manènd*

DINDE, *s f*, پرنده *pnoudj*, فیل مرغ *fil mourgh*, vulg, a.
بوفالون *bou qèlèmour*

DINDON, *s m*, فیل مرغ نر *fil mourgué nèr*, بوفالون نر
bou qèlèmouré nèr

DINDONNEAU, s m, حوڤه فل مرع *djoudjèyé fil mourgh*

DÎNER ou DÎNÉ, s m, سام *cham*, — après dîner, بعد ا, *bè'èd èz cham*

DÎNER, v n, سام حورس *cham khourdèn*

DIOCÉSAIN, e, adj, a, تابع حكومت حلبه *tabè'é houkou mètè khèlîfè*

DIOCÈSE, s m, حلبه دائره *dairèyé houkoumètè khèlîfè*, حلبه محله *mèhèllè houkoumètè khèlîfè*

DIPHTHONGUE, s f, صدای دو حرفی *sèdar dou hèrfi*

DIPLOMATE, s m, دانی امور دولتی *danar oumouré dooulèti*

DIPLOMATIE, s f, علم امور دولته *'èlmé oumouré dooulètiyé*, علم معاملات الدول *'èlmé mou'amèlat oud douvèl*, *pr t 'ilmi mou'amèlat ud duvèl*

DIPLOMATIQUE, adj des 2 g, معترف علم امور درسته *moutè'èllèq bè oumouré dooulètiyé*, — le corps diplomatique, وراى محار دول حارجه *vouzèrar moukh taré douvèlé kharèdjè*, — qui appartient aux diplômes, معترف علم امور *moutè'èllèq bè fèramin*

DIPLOMATIQUE, s f, la diplomatie, علم فراع فرامی *'èlmé qèra'ètè fèr aminé qèdim*

DIPLOMATIQUEMENT, adv, ار روى فاعده علم امور دولته *roui qa'èdèyé 'èlmé oumouré dooulètiyé*

DIPLOME, s m, فرمان *fèrman*

DIRE, v a, گفتم *goftèn*, گفتم *tèqrir kèrdèn*, — que dit on? چه مىگویند *tchè mi gouyènd*, — que

- dites vous ? *تخه مي گوييد* *tchè mi gouyîd*, *چه مي گوييد* *tchè mi fèrmayîd*, — c'est à dire, a *يعني* *yè'èni*, pr t *ya'ni*, — se dire, v pron *بهدنكر كعي* *bè hèm di-guèr goftèn*, — s'employer, *كعيه سدن* *goftè chou dèn*, — dire, s m, le dire, *كعي* *goftèn*
- DIRECT, E, adj, *رأس* *rast*, *مسقیم* *moustèqim*, pr t *moustaqim*, — route directe, *رأه* *rahé rast*
- DIRECTEMENT, adv, *رأس* *rast*, *مسقیم* *bè khèttè moustèqim*
- DIRECTEUR, TRICE, s, a *ناظر* *nazèr*, pr t *nazn*, *مدیر* *moudir*, — spirituel, *میرسد* *mourchèd*, pr t *mur-chid*
- DIRECTION, s f, administration, a *نظاره* *nèzarèt*, — spiri-
tuelle, a *ارصاد* *èrchad*, pr t *irchad*, — côté vers lequel
on marche *راه* *rah*, a *سمت* *sèmt*, *طرف* *tèrèf*, pr t *taraf*
- DIRIGER, v a, montrer le chemin, *راه نمائی کردن* *rah ne mayi kèrdèn*, *ارصاد کردن* *èrchad kèrdèn*, — régler,
راه بردن *rah bourdèn*, *راه انداختن* *rah èndakhtèn*, —
se diriger, *راه گرفتن* *rah guèrèftèn*
- DIRIGEANT, E, s et adj, a *مماسر* *moubachèr*, pr t *mu bachir*
- DIRIMANT, E, adj, a *ناسخ نکاح* *nacèkhé nèkah*, pr t *na cikhi nikiah*
- DISANT (SOI), *بگوئد خود* *bè gooulé khoud*, — un tel, soi di-
sant savant, *فلان شخص که بگوئد خود عالم است* *felan chèkhs kè bè gooulé khoud 'àlèm èst*
- DISCALE, s m, *کمی* *kèmi*, *کاست* *kast*, a. *کسر* *kèsr*, *نقصان* *nouqsan*

DISCERNEMENT, s m, a قوۋە مېتەرە *qouvveyé moumèryèzè*,
pr t qouvveyé mumèuzè ou qouvveyé mumèuzè

DISCERNER, v a, تېمىز دادىن *tèmyiz dadèn*, ساكس دادىن
tèchkhis dadèn, قى كداسى *fèrq gouzachtèn*

DISCIPLE, s m, چاغۇرد *chaguèrd*, pr t چايرد *chaièrd*, a تېلمىز
tèlmiz, — de Jésus Christ, a حەۋارى *hèvari*, pl
حەۋارىيۇن *hèvarioun*

DISCIPLINABLE, adj des 2 g, آمۇرس ئېتىز *âmouzèch pèzir*,
تې'ئېلىم ئېتىز *tè'èlim pèzir*

DISCIPLINE, s f, آمۇزىش *âmouzèch*, a تې'ئېلىم *tè'èlim*, pr t
تا'لىم, تېرىپ *tèrbuyèt*, ou تېرىپ *tèr buyè*

DISCIPLINER, v a, آمۇختىش *âmoukhtèn*, تې'ئېلىم دادىن *mèchq
dadèn*, تې'ئېلىم دادىن *tè'èlim dadèn*, — discipliné, e,
آمۇختىش *âmoukhtè*, تې'ئېلىم يافتى *tè'èlim yaftè*, تېرىپ
tèrbuyèt choudè

DISCONTINUATION, s f, a تېرك *tèrk*, انقطاع *ènqèta'*, pr t
inqita'

DISCONTINUER, v a, momentanément, قاسىلە دادىن *facèlè
dadèn*, تې'ئېلىم كېرىش *tè'etil kèrdèn*, — pour toujours,
تېرك كېرىش *tèrk kèrdèn*, موۋقۇف كېرىش *moouqouf kèrdèn*,
دېست كېشىش *dèst kèchidèn*

DISCONVENANCE, s f, ناماسىب *na mounacèbet*, عدم
مىناسىب *'èdémé mounacèbèt*, عدم موافقى *'èdémé mou
vafègèt*

DISCONVENIR, v n, انكار داسى *ènkar dachtèn*, مىكر بولدى
moukèr boudèn, موافقى نىكرىش *mouvafègèt nè kèrdèn*,
موتىف ئىقۇل نىكرىش *mouttèfèq oul qooul nè choudèn*

DISCORD, adj V DISCORDANT

- DISCORDANCE, s f, بی آهنگی *bi àhèngui*, a عدم موافقت *èdèmé mouvafèqètè èsvat*, pr t 'adèmi muvafaqatì èsvat
- DISCORDANT, E, adj, بی آهنگ *bi àhèng*
- DISCORDE, s f, سبب *sètiz*, سبب *sètizè*, a نفاق *nèfaq*, pr t *nifaq*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*
- DISCORDER, v n, بی آهنگ شدن *bi àhèng choudèn* (ou بودن *boudèn*)
- DISCOURS, EUSE, s, بسیار حرف *bèciar hèrf zèn*
- DISCOURIR, v n, صحبت کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت *seuhbèt kèrdèn*
- DISCOURS, s m, گفتار *goftar*, a مقال *mègal*, pr t *maqal*, کلام *kèlam*, صحبت *seuhbèt*, pr t *sohbèt*, تعریف *tèqrir*
- DISCOURTOIS, E, adj, بی ادب *bi èdèb*
- DISCRÉDIT, s m, عدم اعتبار *bi è'ètèbari*, a اعتبار *'èdèmé è'ètèbar*, pr t 'adèmi i'tibar
- DISCRÉDITER, v a, بی اعتبار کردن *bi è'ètèbar kèrdèn*, ار, درجه اعتبار انداختن *èz derèdjèyé è'ètèbar èndakhtèn*, — discrédité, e, از اعتبار افتادن *èz è'ètèbar ouftadè*, بی اعتبار شدن *bi è'ètèbar choude*
- DISCRET, ÈTE, adj, با احتیاط *ba èhtiàt*, با حرم *ba hèzm*, — qui sait garder le secret, راز نگه دار *raz nègah dar*
- DISCRÈTEMENT, adv, با احتیاط *èz roui hèzm o-èhtèraz*
- DISCRÉTION, s f, a ملاحظه *hèzm èhtiàt*, حرم *hèzm*, ملاحظه *moulahèzè*, pr t *mulahaza*, — à discrétion, هر قدر *hèr qèdr àdèm bè-khahèd*

DISCULPATION, s f, a, تَبْرِئَة نَهْم tèbriyè téuhmèt, pr t tèbrièr tèuhmèt

DISCULPER, v a., اَرْ نَعَصِر بَرِي كَرْدَن èz tèqsir bèri kèrdèn, بَرِي اَلدَّمَة كَرْدَن bèri-ouz zèmmè kèrdèn, — se disculper, حَوْدَرَا بَرِي اَلدَّمَة كَرْدَن khoud ra bèri ouz zèmmè kèrdèn, حَوْدَرَا اَرْ نَهْم مِتْرَا كَرْدَن khoud ra èz teuhmèt moubèrra kèrdèn, — disculpé e, مِتْرَا سَدَة moubèrra choudè

DISCURSIF, IVE, adj, a, نَاتِدَج natèdj, pr t natidj, — faculté discursive, a, فَوّه نَاتِكَة gouvèyè natèdjè, pr t gouvèr natidjè, ou فَوّه نَاتِكَة gouvèti natidjè

DISCUSSION, s f, dispute, a, مَوْبَاهَعَة moubahècè, pr t mubahace, بَهْس بَاحِلَة moudjadèlè, — examen, recherche, عَوْر رَسِي ghour rèci, a, تَفْتِيْح tèftich

DISCUTER, v a, مَوْبَاهَعَة كَرْدَن moubahècè kèrdèn, كَب بَهْس كَرْدَن bèhs kèrdèn, — examiner une question, عَوْر رَسِي ghour rèci kèrdèn

DISERT, E, adj, حَوْس صَاحِب khoch seuhbèt

DISERTEMENT, adv, بَظَوْر حَوْس صَاحِب bè toouré khoch seuhbèt

DISETTE, s f, قَهْطِي qèhti, a, قَهْط qèht, pr t qaht, قَلْب qèllèt, pr t qillèt

DISEUR, EUSE, s, كَهْنَدَة gouyèndè

DISGRÂCE, s f, perte des bonnes grâces de quelqu'un, اَرْ نَظَر اَمَان مَعْصِيَتِي èz nèzèr ouftadèn, a. مَعْغَزُو بِيْغَت pr t maghzoubiyèt, — tomber en disgrâce, مَوْرَدِي اَلْبَعَانِي سَدَن moourèdè bi èltèfatì chou dèn, مَعْغَزُوْب سَدَن mèghzoub choudèn, — mal-

heur, a بلا *bèla*, نكبتي *nèkbèt*, موصي *mou cibèt*

DISGRACIER, v a, اربط انداحس *èz nèzèr èndakhtèn*,
— disgracié, e, مورد بي العاني سده *moourèdè bi-èltèfatì choudè*, a معصوب *mèghzoub*, pr t *magh zoub*

DIGRACIEUSEMENT, adv, بطور نامعبول *bè toouré na-mèqboul*

DISGRACIEUX, se, adj, ناربا *na ziba*, نامطبوع *na mètbou'*,
نامعبول *na meqboul*, pr t *na magboul*, بد وضع *bed vèz'*,
pr t *bèd vaz'*

DISJOINDRE, v a, ار هم باسندس *èz hèm pachandèn*, ار
معتري كرس *èz hèm dèdà kèr dèn*, mou *tèfèrrèq kèr dèn*, — disjoint, e, ار هم باسده *èz hèm pachide*, a معصل *mounfècèl*, pr t *munfacil*

DISJONCTIF, ive, adj, a انفصالي *ènfèçal*, pr t *infçal*

DISJUNCTION, s f, a انفصال *ènfèçal*, pr t *infçal*

DISLOCATION, s f, ار حانس در آمدن *èz djay èch dèr àmèdèn*

DISLOQUÉ, e, adj, ار حانس در امده *èz djay èch dèr àmèdè*

DISLOQUER, v a, ار حانس در آوردن *èz djay èch dèr àvour dèn*, ار
بندگاه *dèr àvourdené oustou khan èz bènd gah*

DISPARAÎTRE, v n, ناپديد شدن *na pèdrid choudèn*, غائب
شدن *ghayèb choudèn*

DISPARATE, adj des 2 g, نامناسب *na mounacèb*

DISPARATE, s f V DISPARITÉ

DISPARITÉ, s f, a عدم مناسب *'èdèmé mounacèbèt*

DISPARITION, s f, ناپيدني *na pèdrid*, نسيب شدن *nist*

choudèn, عابى سدى *ghayèb choudèn*, a. عاب *ghiyab*,
عيب *ghèibèt*, pr t *gharbèt*

DISPENSIEUX, EUSE, adj, حرج *bèciar khèrdj*, a
كمى المصارف *kècir oul-mèçarèf*, pr t *kècir ul mè
çarif*

DISPENSARE, s m, فى نواياى *mèhèllé tèq
simé dèva bè bi nevayan*

DISPENSATEUR, TRICE, s, عسى كمى *tèqsim kounèndè*,
a عسى *mouqèssèm*, pr t *mouqassim*

DISPENSATION, s f, a عسى *tèqsim*

DISPENSE, s f, exemption, a معافى *mou'afiyèt*, — per
mission, اى *èzn*, pr t *izin*, رخصت *roukhsèt*, pr t
roukhsat

DISPENSER, v a, عافى داسى *mou'af dâchtèn*, — se dis
penser, حودرا معدور داسى *khoud ra mè'èzour dach
tèn*, — distribuer, عسى كمى *tèqsim kèrdèn*, عسى
كمى *bèkhch kèrdèn*, — dispensé, e, a عافى
mou'af

DISPERSER, v a, répandre ça et là, افساندى *èfchandèn*,
براكمى *pachudèn*, — mettre en désordre, عسى
كمى *pèrakèndè kèrdèn*, عسى كمى *moutèfèrrèq kèr
dèn*, — se disperser, عسى سدى *moutèfèrrèq chou
dèn*, — dispersé, e, عسى كمى *moutèfèrrèq choudè*

DISPERSION, s f, براكمى *pèrakèndègu*

DISPONIBILITÉ, s f, en disponibilité, بى كار *bi kar*

DISPONIBLE, adj des 2 g, en parlant d'un bien, d'un ap
partement, a حالى *khali*, — d'une personne ou d'une
chose, آمده *âmadè*, a حاضر *hazèr*, pr t *hazir*

DISPOS, adj m, *تخوست* *tchoust*, *چالاک* *tchalak* a
کھیف اول *khèfif oul hèrekè*

DISPOSÉ, e, adj, mis en ordre, *دجا بے دجا* *dja bè dja*
چودّه *choudè*, *ترتیب یافته* *tèrtib yaftè*, a *مونتèزم* *mountèzèm*,
 préparé à, *آماده* *âmadè*, a *حاضر* *hazèr*, pr t *hazir*,
 — qui a des dispositions à telle chose, a *مایل* *mayèl*,
 pr t *mail*, *مستعد* *moustè'èdd*, — il est bien disposé
 pour un tel, *بے فیلان کس مایل دار* *be fèlan kès mèil da-*
rèd, — il est mal disposé pour un tel, *بے فیلان کس مایل نهدار*
bè fèlan kès mèil nè darèd

DISPOSER, v a, arranger, *ترتیب دادن* *tèrtib dadèn*, *حا*
دجا بے دجا کهدن *dja bè dja kèrdèn*, — préparer à quelque
 chose, *ترتیب آوردن* *bè règh* *بے آوردن* *bèt àvourden*, — préparer quelque chose, *آماده کردن*
âmadè kèrdèn, *موجوده مهيا کردن* *mouhèya kèrdèn*, *حاضر کردن*
hazèr kèrdèn, — disposé, e, *ترتیب یافته* *tèrtib yaftè*,
 a *مورètتبه* *mourètètèb* — pret, *آماده* *âmadè*, a *موت* *mou*
هيا *hèya*, — bien disposé pour quelqu'un, a *مایل* *mayèl*,
 pr t *mail*, *راغب* *raghèb*, pr t *raghîb*

DISPOSITION, s f, a *ترتیب* *tèrtib*, *انتظام* *èntèzam*, pr t
intizam, — action par laquelle on dispose de quel
 que chose, *قرار داد* *qèrar dad*, a *قرار* *qèrar*, pr t *qarar*,
 — aptitude, a *استعداد* *èstè'èdad*, pr t *isti'dad*, —
 pouvoir de disposer d'une chose, a *اختیار* *èkhtiar*, pr
 t *ikhtiar*, *تقدار* *èqtèdar*, pr t *igtidar*

DISPROPORTION, s f, *بی اندازه* *bi èndazè*, *عدم تناسب* *èdèmé*
qèrinè

DISPROPORTIONNER, v a, *بی اندام ساختن* *bi èndam sakh-*

tèn, — disproportionné, e, بی اندام *bi èndam*, بی
 اداره *bi èndazè*

DISPUTABLE, adj des 2 g, مباحه بدر *moubahècè-
 pèzir*

DISPUTE, s f, ستر *sètiz*, ستره *sètizè*, a دعوا *vulg* دعوا
dè'èva, pr t *da'va*, مبارعه *mounazè'è*, pr t *munaza'a*,
 مفاصه *mounaqèchè*, pr t *munaqachè*, راع *nèza'*, pr
 t *niza'*, — controverse en matière de science, a
 مباحه *moubahècè*, pr t *mubahacè*

DISPUTER, v a, contester, مبارعه کردن *mounazè'è kèrdèn*,
 راع کردن *nèza' kèrdèn*, ستره داسی *sètizè dachtèn*,
 — v n discuter, بحث کردن *bèhs kèrdèn*, مباحه
 دعوا کردن *moubahècè kèrdèn*, — se disputer, دعوا
dè'èva kèrdèn

DISPUTEUR, EUSE, s, سترنده *sètizèndè*, دعوا کننده
dè'èva kounendè

DISQUE, s m, a قرص *qou s*, — le disque du soleil, قرص
 آفتاب *qou sé âftab*, pr t *qoursi âftab*

DISQUISITION, s f, پژوهش *pèjouhèch*, a تعقیب
tèftach

DISSECTEUR, s m, افرار حراحی *èfzai é djèrrahi*, اسباب
 حراحی *èsbabé djèr rahi*

DISSECTION, s f, a تشریح *tèchrih*

DISSEMBLABLE, adj des 2 g, بی ساهب *bi chèbahet*, a
 غیره مساہ *gheuré mouchabèh*, pr t *ghauri muchabih*

DISSEMBLANCE, s f, a عدم ساهب *'èdèmé chèbahèt*, pr
 t *'adèmi chèbahat*, عدم مساہب *'èdèmé mouchabèhèt*,
 pr t *adèmi muchabèhat*

DISSÉMINATION, s f, پراکندگی *perakèndègu*, معرفه *tèfriq*

DISSÉMINER v a, پراکندہ کرنے *pèrakèndè kèrdèn*, معرفہ کرنے *moutèfèrrèq kèrdèn*

DISSENSION, s f, عدم اتّعالی *sètizè*, 'èdèmé èttèfaq, ا نفاق *nèfaq*, پر ت نفاق *nifaq*

DISSÉQUER, v a, سیرج کرنے *tèchrih kèrdèn*

DISSÉQUEUR, s m, سیرج کنندہ *tèchrih kounèndè*

DISSERTATEUR, s m, گویندہ *gouyèndè*

DISSERTER, v n, صحبت کرنے *gofitèn*, گفتی *seuhbèt kèrdèn*

DISSERTATION, s f, a صحبت *seuhbèt*, پر ت صحبت *sohbèt*, بحث *bèhs*, مباحثہ *moubahècè*

DISSIDENCE, s f, a اختلاف *èkhtèlaf*, پر ت اختلاف *ikhtilaf*

DISSIDENT, e, s et adj, a خارج مذهب *kharèdjé mèzhèb*

DISSIMILAIRE, adj des 2 g, a مختلف الخس *moukhtèlèf*
oul djèns, پر ت *moukhtèlaf ul djèns*

DISSIMILITUDE, s f V DISSEMBLANCE

DISSIMULATEUR, TRICE, s, دو رو *dou rou*, a مرائی *mourayi*

DISSIMULATION, s f, دو روئی *dou rouyi*

DISSIMULÉ, e, adj V DISSIMULATEUR

DISSIMULER, v a, کم تپ کرنے *kètmé nuyèt kèrdèn*

DISSIPATEUR, TRICE, s, اسراف کنندہ *èsraf kounèndè*, ا متذّر *moubèzzèr*, پر ت *mubèzzu*, مسرف *mousrèf*, پر ت *musrèf*

DISSIPATION, s f, a اسراف *èsraf*, پر ت اسراف *israf*, تلف *tèlèf*, اتلاف *ètlaq*, پر ت اتلاف *itlaq*

DISSIPÉ, *e*, *adj*, *a* هوس موبتلای هوا *moubtèlari hèva o hèvès*, *pr t* *mubtèlari hava u hèvès*

DISSIPER, *v a*, *ecarter, disperser*, بېر تېرېف کړې *bèr tèrèf kèrdèn*, دفع کړې *dèf' kèrdèn*, — dépenser folle ment, بېر باد دای *bèr bad dadèn*, — dissipé, *e* بېر باد تېلېف چودې *tèlèf choudè*, بېر باد دای *bèr bad dadè choudè*

DISSOLU, *e*, *adj*, *a* فاحس الاحلاق *fahèch oul èkhlaq*, *pr t* *fahich ul akhlaq*

DISSOLUBLE, *adj* *des 2 g*, کدارېدې *goudaz pèzir*, *a* قابل الحل *qabèl oul hèll*

DISSOLUMENT, *adv*, اروى فاحس الاحلاق *èz roui fa hèchèt oul èkhlaq*

DISSOLUTIF, *ive*, *adj*, کدارېدې *goudazèndè*, *a* محلل *mou hèllèl*, *pr t* *mouhallal*

DISSOLUTION, *s f*, *separation des parties*, کدار *goudaz*, *a* انحلال *ènhèlal*, *pr t* *inhèlal*, — d'une société, *a* فسح سرکې *fèskhé chèrkèt*, *pr t* *faskhi chirchèt*, — débauche *V ce mot*

DISSOLVANT, *e*, *adj* *et s m V DISSOLUTIF*

DISSONANCE, *s f*, بې آهنگى *bi àhèngui*

DISSONANT, *e*, *adj*, بې آهنگ *bi àhèng*

DISSOUDRE, *v a*, کداحې *goudakhtèn*, آب کړې *àb kèr dèn*, حل کړې *hèll kèrdèn*, محلول کړې *mèhloul kèr dèn*, — dissout, *e*, کداحې *goudakhtè*, — dissoudre, détruire, کړې *fèskh kèrdèn*, — dissout, *a* مفسح *mounfècèkh*, *pr t* *munfècèkh*

DISSUADER, *v a*, ارانى حمال نېروې آوړې *èz in khial bi-*

- roun avourdèn, رأى كسى را نكردانى *rè'i kèci ra*
 bèr guèrdanidèn, ارانى صراف انداحى *èz in sèrafèt*
 èndakhtèn, — dissuadé, e, ارانى صراف ايماده *èz in*
sèrafèt ouftadè, رانس نركسته *rè'y èch bèr guèchtè*
 DISSUASION, s f, رانس را نكردانى *rèy èch ra bèr guèrda-*
midèn
 DISSYLLABE, adj des 2 g, دو حرفى *dou hèrfi*
 DISTANCE, s f, a مسافى *mèçafèt*, بعد *bou'oud*, pr t
bu'd
 DISTANT, e, éloigné V ce mot
 DISTENDRE, v a, بستن كسىدى *bè chèddèt kè*
chidèn
 DISTENSION, s f, كسس *kèchèch*
 DISTILLATEUR, s m, a, معطر *mouqèttèr*, pr t *mouqattir*
 DISTILLATION, s f, a, عطر *tèqtir*
 DISTILLER, v a, تصعيد كردن *tèqtir kèrdèn*, نصعيد
tès'id kèrdèn
 DISTILLERIE, s f, كارخانه معطراب *kar khanèyé mou*
qèttèrat
 DISTINCT, e, adj, séparé d'un autre, جدا *djèda*, سوا *sèva*,
 — clair, net, روسى *roouchèn*, هويدا *houvèda*, سدا
pèda, آشكار *âchkar*, pr t *achikiar*, a واضح *vazèh*,
 pr t *vazih*
 DISTINCTIF, ive, adj, a ممتز *moumèryèz*, — marque
 distinctive, a علامت ممتز *'èlamètè moumèr*
yèzè, pr t *'alamètè mumèryizè*, — propre, مخصوص
mèkhsous
 DISTINCTION, s f, différence, a. فرى *fèrq*, pr t *farq*,

- بی تعاون *téfavout*, — sans distinction, بی تعاون *bi téfavout*, بی استیسا *bi èstèsna*, a بی استیسا *bè la èstèsna*, pr t *bi la istisna*, — préférence, prérogative, a امیار *èmtiaz*, pr t *imtiz*, — des personnes de distinction, بزرگان *bouzourgan*, a مستکصی *mou tèchèkhhkècin*
- DISTINGUER, v a., میسر *tèchkhis kèrdèn*, میسر *tèmyiz dadèn*, میسر *fèrq gouzachtèn*
- DISTINGUÉ, e, adj a., میار *moumtaz*, — un homme distingué, آدم میار *âdémé moutèchèkhhkèhès*, آدم میار *âdémé moumtaz*
- DISTIQUE, s f, a بی *bèit*
- DISTORSION, s f, ار حاد در آمدن عصب *èz dja dèr âmè dèné 'ouzu*
- DISTRACTION, s f, جدائی *djèdayi*, — inapplication, پرسیانی دهی *pèrichann zèhn*, — amusement, a تفریح *tèfèrroudj*, مسعولیت *mèchghouluyèt*
- DISTRAIRE, v a., جدای *djèda kèrdèn*, موضوع داسی *moouzou' dachtèn*, — détourner de quelque application, پرسیان دهی کردن *pèrichan zèhn kèrdèn*, مسعول *mèchghoul kèrdèn*, — distrait, e, جدای *djèda*
- DISTRAIT, e, adj, پرسیان دهی *pèrichan zèhn*
- DISTRIBUER, v a., تقسیم *tèfèrèq kèrdèn*, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, — se distribuer, تقسیم شدن *mounqècèm choudèn*, — distribué, e, تقسیم شده *tèqsim choudè*
- DISTRIBUTEUR, TRICE, s, قسمت کننده *qèsmèt kounèndè*,

بەكەكەن كەندە *bèkhch kounèndè*, a فاسم *qacèm*, pr t. *qacim*

DISTRIBUTIF, ive, V DISTRIBUTEUR

DISTRIBUTION, s f, بەكەكەن *bèkhch*, a نەقسەم *tèqsim*

DISTRIBUTIVEMENT, adv, a نەقسەمەن *tèqsimèn*

DISTRICT, s m, a مەهەلل *mèhèll*, pr t *mahall*, ناحە *nahayè*, pl نواحي *nèvahi*

DIT, s m, كەب *goft*, كەمە *goftè*, ساكى *soukhèn*, a قول *qooul*, pr t *qavl*, pl اقوال *èqval*, pr t *aqval*, — il est aussi adj en parlant des personnes, a مسارالە *mou-charoun ilèih*, مەزى الە *mou'èzza ilèih*, مومى الە *mouma ilèih*, — en parlant des choses ou des personnes, مەزكور *mèzkour*, pr t *mèzkiour*, مەزبور *mèzbour*

DIURÉTIQUE, adj de 2 g, بول آور *booul àvèr*, a مەتول *mou bèvvèl*, pr t *mubèvvil*

DIURNE, adj, يەك روزى *yèk rouzi*

DIVAGUER, v n, هەزىيان كەس *hèzian goftèn*

DIVERGENCE, s f, حەدائى *djèdayi*, a انفران *èn fèraq*, pr t *infraq*

DIVERGENT, e, adj, سوا *djèda*, حەدا *sèva*

DIVERS, e, adj, گوناگون *goun a goun*, a مەخلف *moukhtèlèf*, pr t *moukhtèlèf*, انواع *ènva'*

DIVERSEMENT, adv, a بە تەفەوت *bè tèfavout*, a مەخلفەن *moukh-tèlèfèn*

DIVERSIFIER, v a, گوناگون كەس *goun a-goun kèrdèn*

DIVERSION, v a, بەر گەخت *bèr guècht*, a عطى *'ètèf*, pr t *'atf*, انعطاف *èn'ètəf*, pr t *in'ətəf*

DIVERSITÉ, a احلاف *èkhtèlaf*, pr t *ikhtilaf*, تە نەوۆ *tè nèvvou'*

DIVERTIR, v a, dérober, دزدیدن *douzdیدن*, — amuser, مەحغول کەردن *mèchghoul kèrdèn*, خوش کەردن *khoch vèqt kèrdèn*, — se divertir, خوش کەدرانیدن *khoch gouzèranیدن*, وەق را خوش کەدرانیدن *vèqt ra khoch gouzèranیدن*, تەفرۆد کەردن *tèfèrroud, kèrdèn*

DIVERTISSANT, e, adj, بفریح انکەر *tèfrîh ènguiz*, — se dit aussi des personnes qui amusent, سۆچ *choukh*, با مەزە *ba mèzè*

DIVERTISSEMENT, حەرمى *khourrèmi*, a بفریح *tèfrîh*, تەفرۆد *tèfèrroud, pr t tèfèrrud*, دۆق *zoouq, pr t zavq*

DIVIN, e, adj, بەردانى *yèzdan*, حدائى *khouday*, اتەنى *rèbban*, الەهى *èlah*, pr t *ilahi*

DIVINATION, s f, فال کۆتى *fal gouy*, عەب کۆتى *ghèrb gouy*

DIVINATOIRE, adj des 2 g, مەتەلف بەلکۆتى *moutè'èllèq bè fal gouy*

DIVINEMENT, adv, par la vertu divine, ارۆى قەدر الەهى *èz roui goudretè èlah*, — parfaitement, سەبار حەب *bèciar khoub*

DIVINISER, v a, بەرەتە حدائى رەسانیدن *bè r outbèyè khouday rècanیدن*

DIVINITÉ, s f, ایزەدى *izèd*, حدائى *khouday*, الوهتەب *oulouhyèt*

DIVISER, v a, بکەس کەردن *tèqsım kèrdèn*, بکەخە کەردن *bèkhch kèrdèn*, — séparer, جدا کەردن *djèda kèrdèn*

DIVISEUR, s m, تقسيم كندە *tèqsim kounèndè*, a. فاسم *qacèm*, pr t *qacim*

DIVISIBILITÉ, s f, a قابليت انقسام *qabèliyètè ènqèçam*, pr t *qabilyèti inqıçam*

DIVISIBLE, adj, des 2 g, تقسيم دندە *tèqsim pèzir*

DIVISION, s f, تقسيم نكس *bèkhch bèkhch* a تقسيم *tèqsim*, pr t *taqsim*, معاسمه *mouqacèmè*, — au fig, a عدم اتعاق *'èdèmé èttèfaq*, pr t *'adèmi ittıfaq*, — corps d'armée, گروھ فسر *gourouhé qouchoun*, a فرقه *fèrqè*, pr t *fèrqa*

DIVORCE, s m, a تگاج *fèskhé nèkah*, pr t *faskhi mikiah*, طلاق *tèlaq*

DIVORCER, v n, طلاق د دس *tèlaq dadèn*

DIVULGATION, s f, فاش سدى *fach choudèn*, a افشا *èfcha*, pr t *ıfcha*, اساعب *ècha'èt*, سموع *choumou'*

DIVULGUER, v a, فاش كردن *fach kèrdèn*, ساع كردن *chayè kèrdèn*, a انتشار *entèchar*, pr t *ıntıchar*, — divulgué, e, فاش سده *fach choudè*, سموع ناعه *choumou' yafte*

DIX, adj num, ده *dèh*

DIXIÈME, adj des 2 g, دهم *dèhoum*

DIXIÈMEMENT, adv, دهمى *dèhoumin*, a عاسرا *'àchèrèn*, pr t *'àchırèn*

DIZAIN, s m, a عشر معشر *chè'èré mou'èchchèr*, pr t *chi'ri mou'achchar*

DIZAINE, s f, ده دانه *dèh danè*, ده عدد *dèh' èdèd*

DIZEAU, s m, ده سده حوسه نهم نسده *dèh dèstè khouchè bè hèm-bèstè*

DIZENIER, s m, ده باسى *dèh bachı*

DOCILE, adj des 2 g ملائم nèrm khou, a الطبع
moulayèm out tèb', pr t mulaim ut tab'

DOCILEMENT, adv اروى nèrm khouy, ا حوثى
a مطيع bè moulayèmètè tèb', mouti'

DOCILITÉ, s f ملائم nèrm khouy, ا حوثى
layemètè tèb'

DOCTE, adj des 2 g دانسور danèchmènd, دانسمند
nèchvèr, علمدار 'èlm dar, a عالم 'àlèm, pr t 'àlim

DOCTEMENT, adv عالمانه 'àlèmanè, pr t 'àlmanè

DOCTEUR, s m, savant en quelque matière que ce soit,
دانا dana, a عالم 'àlèm, pr t 'àlim, — qui est
promu au plus haut degre d'une faculte, a مدرّس
moudèrrès, pr t mudèrris, معلّم mou'èllèm, pr t
mou'allim, — médecin, a طبّ tebib, حکم hèkim

DOCTORAL, e, adj, a مدرّسى moudèrrèci, pr t mu
dèrrici

DOCTORAT, s m, دانه بدرّس payeyé tèdris, دانه معلّمى
payeyé mou'èllèm

DOCTRINAL, e, adj, a علمى 'èlm, pr t 'ilm

DOCTRINE, s f, science, دانس danèch, دانائى danay,
دانسمندى danèchmèndi, a معلومات me'èloumat, pr
t ma'loumat, علم 'èlm, pr t 'ilm, — doctrine re
ligieuse, a عقيده 'eqidè, pr t 'aqidè, pl عقائد
'ègayèd, pr t 'aqaid

DOCUMENT, s m, a. سند sènèd, pl سندات sènèdat, حَكِّ
heuddhèt, pl حَكِّج heuddjèd

DODÉCAGONE, adj des 2 g et s m, دوازده گوشه‌ئى douaz-
dèh gouchèy

DODINER (SE), v pron , سار و سعم كدراندن *bè-naz-o-tènè''oum gouzèranidèn*

DODO, faire dodo, خواب کردن *khab kèrdèn*, خوابیدن *khabidèn*

DODU, E, adj , فربه *fèrbèh*, حاع *tchaqh*

DOGMATIQUE, adj des 2 g , a معلف باحكام دبنته *mou-tè'èllèq bè èhkamé dînyè*

DOGMATIQUEMENT, adv , ارروي احكام دبنته *èz roui èhkamé dînyè*, — d'un ton de maître, بطور باحكم *bè toouré tèhèkkoum*

DOGMATISER, v a , بطور باحكم حرف دس *bè toouré tèhèk koum hèrf zèdèn*

DOGMATISEUR, s m , بطور باحكم حرف دس *bè toouré tèhèk koum hèrf zènèndè*

DOGMATISTE, s m , a موحد العباد *moudjèd oul-'eqayèd*, pr t *moudjid ul 'aqaid*

DOGME, s m , a اصول دس *ouçoulé dîn*, pr t *ouçouli dîn*, فصوص احكام دس *èhkamé dîn*, pr t *ahkiamî dîn*, فرض دس *fèrzé dîn*, pr t *farzi dîn*, عقيده *'èqidè*, pr t *'aqidè*, pl عقايد *'èqayèd*, pr t *'aqaid*

DOGUE, s m , سگ قوي هكل *sègué chèban*, سگ قوي هكل *sègué qèvi hèkèl*

DOIGT, s m , انگشت *èngoucht*

DOIGTIER, s m , علاف انگشت *ghèlafé èngoucht*

DOIT ET AVOIR, s m , حرج و مداحل *khèrdj-o mè dakhèl*

DOL, s m , فريب *fèrib*, آل *âl*, a پ دغهل *dèghèli*, ا. عى *ghèbn*, مكر *mèkr*

DOLÉANCE, s f, a سكاپ *chèkayèt*, pr t *chikayèt*,
سكوه *chèkvè*, pr t *chikvè*

DOLEMMENT, adv, سكاپ كنان *chèkayèt kounan*,
با سكاپ *ba chèkayèt*

DOLENT, e, adj, ساكى *chaki*

DOLER, v a, رند كرس *rèndè kèrdèn*

DOLOIR, s m, رند *rèndè*

DOMAINE, s m, a ملك *melk*, ou moulk, pl املاك *èmlak*,
— du roi, خالصه *khalècè*, pl خالصه د ا *khalecedjat*

DOMANIAL, e, adj, معلق با خالصه حاب *moutè'èllèq bè*
khalecèdjat

DOME, s m, گنبد *goumbèd*, a فته *qoubbè*

DOMESTICITÉ, s f, نوکرى *tchakèrì*, نوکرى *nooukèrì*

DOMESTIQUE, adj des 2 g, خانگى *khanègui*, — canard
domestique, اورنگ خانگى *eurdèké khanègui*

DOMESTIQUE, s des 2 g, نوکرى *nooukèr*, خدمتکار *khèd-*
mèt kar

DOMICILE, s m, نىسى گاه *nèchimèn gah*, نىسى *nèchimèn*,
خانه *khanè*, a مسكى *mèskèn*, pl مساكى *meçakèn*, pr
t *mèçakin*, مكان *mèkan*, pr t *mèkian*, pl اماكى *èma*
kèn, pr t *amakin*, منزل *mènzèl*, pr t *mènzil*, pl منازل
mènazèl, pr t *mènazil*

DOMICILIER (SE), v pr, منزل كرسى *dja guèrèftèn*, منزل
mènzèl kèrdèn, ساكى سدى *sakèn choudèn*, — domi-
cilié, e, a. ساكى *sakèn*, pr t *sakin*, ميمتى *moutè-*
mèkkèn, pr t *mutèmèkkèn*

DOMINANT, e, adj., زبردست *zè bèr dèst*, a. غالب *ghalèb*, pr
t *ghalib*, فاعى *fayèq*, pr t *faïq*

DOMINATEUR, TRICE, s حکمران, zè bèr dèst, زبردست
heukm ran

DOMINATION, s f حکمرانی, zè bèr dèst, زبردستی, heukm
ran, اسبلا, pr t istila, تسلط, tècèllout,
حکومت, pr t hukoumèt, houkoumèt

DOMINER, v n حکمرانی کردن, heukm ran kèrdèn, مسلط
بودن, moussèllèt boudèn, زبردستی کردن, ze bèr dèst kèr
dèn, — dominé, e, a محکیم, mèhkoum, pr t mahkioum,
— il s'emploie aussi activement, موشرف بودن, mouch
rèf boudèn

DOMINICAL, e, adj, یزدانی, yèzdani, a رذبی, rèbbani

DOMINO, s m, camail, بالانوس کسبس, bala pouché kèchich,
— habit de masque, رجب دومینو, rèkhté domino, —
jeu, بازی دومینو, vazn domino

DOMMAGE, s m, زیان, zian, a ضرر, zèrèr, pr t zarar, خسار,
kheçar et, pr t khaçarèt, — c'est dommage, حیف است,
hèf èst

DOMMAGEABLE, adj des 2 g, ضرر آورنده, zèr èr àvèrèndè,
موجب زیان, moudjèbè zian

DOMPTABLE adj des 2 g, رام پذیر, ram pèzn, اطاعت,
èta'èt pèzn

DOMPTER, v a, رام کردن, ram kèrdèn, باطاعت آوردن, be
èta'èt àvourdèn, — dompté, e, رام شده, ram choudè

DOMPTEUR, s m, رام کننده, ram kounèndè

DON, s m, d'un inférieur à un supérieur, پیکسکس, pich
kèch, — d'un supérieur à un inférieur, اعام, èn'am,
خلع, khèl'èt, — à un égal, معارف, tè'arouf, هدیه,
hèdiyè, عطیه, ètyè

DONATAIRE, s des 2 گ , هببه كبرنده *hèbè guirènde*

DONATEUR, TRICE, s , هببه كنده *dèhèndè, hèbè kou nèndè*, a واهب *vahèb*, pr t *vahib*

DONATION, s f , بککش بککش *bèkhchèch*, pr t *bakhchich*, a هبه *hèbè*

DONC, conj , پس *pès*

DONDON, s f , زنه *zèné ferbèh*

DONJON, s m , a روح *boundj*, pl روح *bouroudj*

DONNANT, e, adj , دهنده *dehende*

DONNÉE, s f , a مقدار معلوم *mèqdaré mè'èloum*, pr t *mqdari ma'loum*

DONNFR, v a , دادن *dadèn*, — faire don, بککشیدن *bekchhidèn*, — donné, e, داده سده *dadè choudè*

DONNEUR EUSE, s V DONNANT

DONT, pron relat , که *kè*, — l'homme dont vous avez parlé, آدمکه که انداد *adèmi kè goftè id*

DORADE, s f , دله ماهی *gèzel mahi*

DORÉNAVANT, adv بعد از این *bè'èd èz in*, a من بعد *mèn bè'èd*, pr t من با بعد *fi ma bè'èd*, pr t *fi ma ba'ad*

DORER, v a , راندود کردن *moutella kerdèn*, زهر اندود کردن *zèr èndoud kèrdèn*, — doré, e, راندوده *bè zèr èndoudè*, a مطلا *mou tèlla*, مذهب *mouzèhhèb*

DOREUR, EUSE, s , مطلا كنده *moutèlla kounèndè*, راندا *zèr ènda*, a. مذهب *mouzèhhèb*, pr t *mu zahhìb*

DORLOTER, v a, نار کسندن *bè naz pèrvèrdèn*, نار کسندن *naz kèchidèn*

DORMANT, E, adj, خوابنده *khabèndè*, خوابنده *khabidè*, a نام *nayèm*

DORMEUR, EUSE, s خواب دوست *khab doust*, a نۆام *nèvvam*

DORMIR, v n, خواب کردن *khabidèn*, خواب کردن *khab kèrdèn*, خوابی *khouftèn*, غمودن *ghenoudèn*

DORMITIF, IVE, adj, خواب آور, a مېمۆم *mou nèvvèm*, pr t *munèvvim*

DORSAL, E, adj, a طهری *zèhrı*, pr t *zahrı*

DORTOIR, s m, خوابگاه *khab gah*

DORURE, s f, زروری *zèr vèrèq*, طلا *ouraqé tèla*

DOS, s m, پشت *poucht*, دوش *douch*, a طهر *zèhr*, pr t *zahr*, pl طهور *zouhour*

DOSE, s f, يك حوراك *yèk khouraké dèva*

DOSER, v a, حوراك دوارا نعیس کردن *khouraké dèva ra te'èyn kèrdèn*

DOSSIER, s m, d'un siège, پشت صندلی *pouchté sèndèli*

DOT, s f, a چهار *djèhaz*, pr t *djıhaz*, vulg *djèhız*

DOTAL, E, adj, معلی با چهار *moutè'ellèq bè djèhaz*, a چهاری *djèhazi*

DOTATION, s f, داس چهار *dadènè djèhaz*

DOTER, v a, چهار داس *djèhaz dadèn*, — doté, e, چهار *djèhaz guèrèftè*, صاحب چهار *sahèbé djèhaz*

DOUAIRE, s m, a کابی *kabın*, pr t *kiabın*

DOUAIRIÈRE, s f, زن کابی دار *bıvè zèné kabın-dar*

DOUANE, s f, گمرکخانه *gümruk khanè*, a گمرک *gümruk*, — droit de douane, وجه گمرک *vèdjhé gümruk*

DOUANIER, s m, ماسر کمرک *moubachèré gumruk*

DOUBLE, adj des 2 g, دو قدّ *dou qèdd*, دو حندان *dou tchèndan*, — en parlant des fleurs, une rose double, گولۀ کل تر پەر *goulé sèd pèr*, گولۀ کل تر پەر *goulé pour pèr*

DOUBLE, s m, seconde copie, a ناسکۀ دانسۀ *nouskhèyé sanyè*, pr t *nouskhèr sanyè*

DOUBLEAU, s m, تیر کلعی *turé koulouft*

DOUBLEMENT, s m, action de doubler, a تصاعف *tè-za'ouf*

DOUBLEMENT, adv, دو حندان *dou tchèndan*

DOUBLER, v a, mettre le double, دو حندان کردن *dou tchèndan kerdèn*, دو قدّ کردن *dou qèdd kerdèn*, — un cap, رد سدن *rèdd choudèn*, کدسین *gouzèchtèn*, — un vetement آستر دوحس *àstèr doukhtèn*

DOUBLURE, s f, آستر *àstèr*

DOUCEÂTRE, adj des 2 g, بی مزۀ *ou mèzè*

DOUCEMENT, adv, d'une manière douce, بطور سد بی *bè-toouré chirin*, — sans bruit, آهستۀ *àhèstè*

DOUCEREUX, EUSE, adj V DOUCEÂTRE

DOUCETTEMET, adv, آهستۀ آهستۀ *àhèstè àhèstè*

DOUCEUR, s f, سدرینی *chirini*, a حلاوت *hèlavèt*, pr t *halavèt*, عذوبت *'ouzoubèt*, — au fig, a لطافت *lètà-fèt*, ملائمت *moulayèmèt*, pr t *mulaïmèt*, — fiandises, سدرینی *chirini*, — de caractère, حوسکلعی *khoch khoulqi*, ملائمت طبع *moulayèmètè tèb'*, — de langage, حلاوت زبان *hèlavètè zèban*, — du temps ملائمت هوا *moulayèmètè hèva*, pr t *mulaïmètè hava*,

لطاڤ هوا *letafètè hèva*, pr t *letafètè hava*, — avec douceur, بملایم *bè moulayèmèt*

DOUCHE s f, آب ریزی در اندام *âb rizi bèr èndamé bèchèr*

DOUCHER, v a, آب بر اندام سر ریزی, *âb bèr èndamé bèchèr rikhtèn*

DOUER, v a, assigner un douaire, چهار نعلی کردن *djè haz tè'èyn kèrdèn*, — avantager, favoriser, orner, پیراسته کردن *pirastè kèrdèn*, — doué, e, پیراسته *bèhrèmènd kèrdèn*, — *kèrdèn*, — doué, e, پیراسته *bèhrèmènd*, پیراسته *pi rastè*, a. موصوف *noouçouf*, pr t *mèvçouf*, — bien doué با اسعداد *ba èstè'èdad*

DOUILLET, TE, adj, نرم *nèrm*, a ملایم *moulayèm*, pr t *mulaim*, ناعم *na'èm*, pr t *na'im*, لطیف *lètif*

DOUILLETTEMENT, adv, نرمی *be nèrm*, بملایم *bè mou layèmèt*

DOULEUR, s f, درد *dèrd*, a وجع *vèdj'* pr t *vèdja'*, pl *ooudja'*, pr t *èvdja'*

DOULOUREUSEMENT, adv, با درد *ba dèrd*

DOULOUREUX, SE, adj, دردناک *dèrdnak*, a وجع *vèdj'*

DOUTE, s m, گمان *gouman*, a شک *chekk*, شبهه *rèib*, *choubhè*, — sans doute, گمان بی *bi gouman*, شک بی *bi chèkk*, شبهه بی *bi choubhè*

DOUTER, v n, شک داشتن *chèkk dachtèn*, مشکوک بودن *moutèchèkkèk boudèn*

DOUTEUSEMENT, adv, به شک *bè tèchkik*

DOUTEUX, EUSE, adj, مشکوک *tèchkik âmiz*, a مشکوک *mèchkouk*, — ambigu, a مبهم *moubhèm*

DOUVAIN, s m, حب پنبه ساری *tchoubé pip sazi*

DOUVE, s f, تَكْتِيَّه *tèkhtèyé pip*

DOUX, ce, adj, سَرِي *chirin*, — mou, نَرَم *nèrm*, a مَلَام *moulayèm*, pr t *mulaïm*, — doux langage, سَاكِي سَرِي *soukhèné chin*, a كَلَام عَدَب السَّان *kèlamé 'èzb oul-bèyan*, pr t *kèlam 'azb ul bèyan*

DOUZAINÉ, s f, دَوَاذَ دَانَه *douazdèh danè*

DOUZE, adj num, دَوَاذَ *douazdèh*

DOUZIÈME, adj des 2 g, دَوَاذَ دَوَاذَ *douazdèh oum*, — s m, le douzième, اَر دَر اَر دَه *èz douazdeh yèkè*

DOYEN, s m, رِس سَعِيد *rich sèfid*, بَرَكِر *bouzourgtèr*

DRACHME, s f, a دَرَهَم *dèrhèm*, pr t *dèrham*, pl دَرَاهِم *dèrahèm*, pr t *dèrahim*

DRAGÉE, s f, sucrerie, a نَوَقْل *nouql*, — menu plomb pour la chasse, تَ صَاخِمَه *satchmè*

DRAGON, s m, بَوْتَه *boutè*

DRAGONNER, v n, رَوَيْدَن بَوْتَه *rouyidèné boutè*, سِر *sèbz choudèné boutè*

DRAGON, s m, animal, اَرْدَهَا *èrdèha*, — soldat de cavalerie, نِظَام سَوَار *nezamé sèvar*

DRAGONNE, s f, سَرَّيَه سَمَسِر *chèrrabèyé chèmchir*, a شَرَّاه *chèrrabè*

DRAGUE, s f, اَلْب دَر آوَرَس لَحِي *àlètè der àvourdèné lèdjèn*

DRAGUER, v a, دَر آوَرَس لَحِي *dèr àvourdèné lèdjèn*

DRAMATIQUE, adj des 2 g, مَعْلَف مِطْوَمَه مَاسَا حَا *moute'èllèq bè-mènzoumèyé tèmachà khanè*

DRAME, s m, مِطْوَمَه مَاسَا حَا *mènzoumèyé tèmachà khanè*

DRAP, s m, étoffe, ماهوت *mahout*, — de lit, روتة دوسك *rouyé duchèk*, — mortuaire, حارة نوس *djènazè pouch*, ملافة *mèlafè*

DRAPER, v a, با ماهوت پوساندن *ba mahout pou-chandèn*

DRAPIER, s m, ماهوت سار *mahout saz*

DRASTIQUE, adj et s m, موشهل سأكب *moushèlè sèkht*

DRÊCHE, s f, حوامده جهب آنکو ساحس *djoou àmadè djèhètè àb djooou sakhtèn*

DRESSER, v a, faire tenir debout, راسب کردن *rast kèr-dèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, — ériger, élever, رن نصب کردن *nèsb kèrdèn*, — en parlant d'une tente, زدن *zèdèn*, — dresser une tente, حادر رن *tchadèr zèdèn*, — instruire, former, اموحدن *àmoukhtèn*, علم دادن *tè'è'im dadèn*, — se dresser, بلند شدن *boulènd chou dèn*, پاشدن *pa chouden*, راسب شدن *ast choudèn*

DRESSOIR, s m, دولادخه *doulabtchè*

DRILLES, s f pl, پارچه های کهنه جهب کعد ساحس *partchè har keuhnè djèheté kaghez sakhtèn*

DROGMAN, s m, a, ترجمان *tèrdjouman*, pr t *tèrdjouman*, مترجم *moutèrdjèm*

DROGMANAT, s m, lieu où se tiennent les drogman, دارتر *dairtè*, دایرته مترجمی *dairtèyè moutèrdjèmin*, — fonction des drogman, ترجمانی *tèrdjoumani*, سعل مترجم *choughlé moutèrdjèm*

DROGUE, s f, ادویه *èdjza*, احرا *èdvè*

DROGUER, v a, زباد دوا دادن *ziad dèva dadèn*, — se droguer, زباد دوا خوردن *ziad dèva khourdèn*

DROGUERIE, s f دواهای کوناکون *dèva har goun a goun*

DROQUIER, s m, دواها *doulabtchèyé dèva-ha*

DROQUISTE, s m, a عطار *'èttar*

DROIT, s m, a حق *hèqq*, pr t *haqq*, عدل *'èdl*, pr t *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr t *'adalèt*, — c'est son droit, حق او سب *heqqé oust*, — contre le droit, a خلاف عدل *khelafé 'èdl*, pr t *khilafi 'adl*, — faire droit, احعل حق کرس *èhqaqé hèqq kèrdèn*

DROIT, e, adj, راست *rast*, — tout droit, سر راست *sèr rast*, — main droite, دست راست *dèsté rast*, — à droite, طرف راست *terèfé rast*

DROITEMENT, adv, avec droiture, راستی *bè rastı*, صادقانه *sadèqanè*, ار روی صدق *èz rouı sèdq*

DROITURE, s f, راستی *rastı*, درستی *droust rèftarı*, a عدل *'èdl*, pr t *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr t *'adalèt*, با انصاف *ènsaf*, pr t *ınsaf*, — avec droiture, با انصاف *ba ènsaf*, ار روی عدل *èz rouı 'èdl*, — en droiture, راست *rast*

DROLE, adj des 2 g et s m, étrange, a غریبه *ghèribè*, عجب *'èdjıb*, — plaisant, با مزه *ba mèzè*, خنده انکیر *khèndè ènguiz*, — un mauvais sujet, نادرست *na droust*

DRÔLEMENT, adv, با مزه *ba mèzè*, عجب *bè toouré 'èdjıb*, عجبانه *'èdjıbanè*

DRÔLERIE, s f, سوحی *choukhi*, a هزل *hèzl*, هزله *hou zalèt*

DRÔLESSE, s f, نادرست *zèné na droust*

DROMADAIRE, s m, a. حمار *djèmmaz*

DRU, E, adj, a غليلز *ghèliz*, — adv سبک *sèkht*, سيار *bèciar*, a بست *bè chèddèt*

Du, art, pour de le du pain, نان *nan*, — marque du génitif, en persan il s'exprime par le *kesrè*, qui ne s'écrit pas, et qui, dans la transcription française est représenté par un *é* fermé, les Turcs le prononcent *é*, — le livre du roi, کتاب شاه *kètabé chah*, pr t *kitabé chah*, — marque de l'ablatif, از *èz*, — du marché, بازار *èz bazar*

Dt, s m, a طلب *tèlèb*, pr t *talèb*, مطلوب *mètloub*, pr t *matloub*, pl مطلوبات *mètloubat*, pr t *matloubat*, حه *hèqq*, pr t *haqq*

DUBITATIF, IVE, adj, انكسر *choubhè ènguiz*

DUBITATION, s f, سهه *choubhè*

DUBITATIVEMENT, adv, a سهه *bè choubhè*

DUC, s m, درق *douq*

DUCAL, E, adj, متعلق بدوق *moutè'èllèq bè douq*

DUCAT, s m, اسرفى *èchrèfi*

DUCHÉ, s m, ملك دوق *melké douq*

DUCHESSE, s f, بانو *banou* زن دوق *zèné douq*

DUCTILE, adj des 2 g, نرم *nèrm*, a لدان *lèdan*, لتى *lèyyn*

DUCTILITÉ, s f, نرمى *nèrm*, a لدونب *loudounèt*

DUGNE, s f, ا عكورة *'èdjouzè*

DUEL, s m, combat, حىك دو نفرى *djèngué dou nèfèr*, حىك طيانكه *djèngué tèpantchè*, a مساعه *mouçayè fèt*, — terme de gram, a تسنه *tèsniè*

DUÉLISTE, s m, حىك نا هر كس *talèbé djèng ba hèr kès*

DULCIFIER, v a, شیرین کردن *chirin kèrdèn*

DUMENT, adv, چنانکه ناسد و ساد *tchènan kè bayèd o chayèd*

DUNES, s f pl, ریگ کنار دریا *tèpè hai rig kènaré dèria*

DUPE, s f, گول خورد *goul khourde*, فریب *fèrîftè*, a معین *mèghboun*, pr t *maghboun*

DUPER, s f, گول دادن *goul dadèn*, فریب دادن *fèrîb dadèn*, گول رن *goul zèdèn*

DUPERIE, s f, فریب *fèrîb*, a غی *ghèbn*, pr t *ghabn*

DUPEUR, SE, s, فریبده *ferîbènde*, a غایی *ghabèn*

DUPLICATA, s m, دو سکه *nouskhèyé douvvoum* (ou دویم *douyoum*), a ناسکه *nouskhèyé samè*, pr t *nouskhèr samè*

DUPLICATURE, s f, یکدک *pitchidègui*, a انطوا *èn-tèva*, pr t *intiva*

DUPPLICITÉ, s f, au propre, دو صوری *dou sourèti*, دو تائی *dou tayi*, — fig, دو روئی *dou rouyi*, a فروبر *tèzvîr*

DUR, E, adj, سبک *sèkht*, سفت *sèft*, a صلب *sèlb*, pr t *soulb*, — fig, inhumain, دل سبک *sèkht dèl*, بی رحم *bî rèhm*, — il est aussi opposé à tendre, دروس *droucht*, زبر *zèbr*

DURABLE, adj des 2 g, پاید *payènde*, پایدار *pai dar*, دوام *ba dèvam*

DURANT, prép, هنگام *hèngam*, در اثناء *dèr 'èsna*, در مدت *dèr moudèt*, a حین *hin*

DURCIR, v a, سبک کردن *sèft kèrdèn*, سبک *sèkht*

kèrdèn, کړدن *sèlb kèrdèn*, — *v n*, devenir dur,
sèft choudèn, سخت سډی *sèkht choudèn*,
 — *durci*, e, سډه *sèft choudè*

DURÉE, *s f*, espace de temps que dure quelque chose,
payèndegui, پاندي *par dari*, a. دوام *dèvam*,
bèga, pr t *bagà*, — absolument, a. مډب *mouddèt*,
toulé zèman, طول رمان, pr t *touli zèman*

DUREMENT, *adv*, نسکي *bè sèkht*, درسي *bè drouchti*,
 صلابت *bè sèlabèt*

DURER, *v n*, مډن *mundèn*, دوام کړدن *dèvam kèrdèn*,
 پانده بون *payèndè boudèn*

DURETÉ, *s f*, نسکي *sèkht*, سعي *sèft*, درسي *drouchti*,
 ا صلابت *sèlabèt*

DURILLON, *s m*, کډمه *guèndoumè*, آرح *àjèkh*, a. ټولول
sou'ouloul

DUVET, *s m*, پو *pèré gou*, a. سکام *sèkham*, — au
 fig, premier poil qui vient aux joues des jeunes
 gens, پور *pourz*, موي نو رسنه *mou noou rèstè*, — es-
 pèce de coton qui couvre certains fruits, کړ *guèrd*,
 کړک *kourk*

DUVETEUX, *se, adj*, موبدار *mou dai*, مو *bè-*
ciar mou

DYNAMIQUE, *s f, a* علم قوه الماکرکه الاحرام *'èlmè gouvvèt-*
èl mouhrèkèt èl èdram, pr t *ilm* *gouvvèt il mouhri*
kèt il èdram

DYNASTIE, *s f*, دودمان *doudman*, a. سلسله *sèlsèlè*, pr t
silsilè, نسل *nèsl*

DYSPEPSIE, *s f, a*, سوء هضم *souè hèzm*, pr t *sou hèzm*

DYSSENTERIE, s f, اسهال حونی *èshalé khouni*, a اسهال دموی *èshalé dèmèvi*, pr t *ishali dèmèvi*

DYSURIE, s f, شاس بندى *chach bèndi*, a عسر البول 'ousr *oul booul*, pr t 'ousr *oul bèvl*, سد البول *sèdd oul booul*, pr t *sèdd ul bèvl*

E

EAU, s f, آب *âb*, — eau de source, آب حسمه *âbé tchèhmè*, — de puits, آب حاء *âbé tchah*, — fraîche, آب حنك *âbe khounouk*, آب ناره *âbé tazè*, — chaude, آب گهرم *âbe guèrm*, — bonne à boire, potable, آب خوردنى *âbe khourdèni*, — salée, آب شور *âbé chour*, — courante, آب روان *âbé rèvan*, آب حارى *âbé djarî*, — de rose, گل آب *goul âb*, — eau à la glace, آب بچ *âbé yèkh*

EAU DE VIE, s f, a عى 'èrèq, pr t 'araq

EAU FORTE, s f, آب تيز *tiz âb*

EAUX ET FORÊTS, s f, pl ماسته بهرها و جنگلها *mouba chèryèyé nèhr ha o djènguèl ha*

ÉBAHIR, v a, سکت کردن *hèiran kèrden*, سکت کردن *moutèhèryèr kèrden*, — s'ebahir, حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, حیران ماندن *hèiran mandèn*

ÉBAHISSEMENT, s m, a حیرت *hèn èt*, سکت *tèhèryour*

ÉBARBER, v a, کنار برآسیدن *kènar tèrachidèn*, کنار معراض *kènar mègraz zèdèn*

ÉBARBOIR, s m, آب براس *âlètè tèrach*

ÉBARBURE, s f, برآسه *tèrachè*

ÉBATS, s m pl, prendre ses ébats, حوش کدرانى کردن

khoch gouzèran kèrdèn, روى حظ کردن *hèzz kèi dèn*,
zooouq kèrdèn کردن

ÉBATTRE (S'), v pron V ÉBATS

ÉBAUBI, e, fain, a حيران *hèiran*

ÉBAUCHE, s f, کرار *guèzar*, سرنگ *nèirèng*, a طرح *tèrh*,
 pr t *tarh*, مسوده *mousvèdè*

ÉBAUCHER, v a, کرار کردن *guèzar kèrdèn*, سرنگ کردن
nèirèng kèrdèn, طرح انداختن *tèrh èndakhtèn*

ÉBAUCHOIR, s m, فلم حكاكى *qèlèmé hèkkakî*

ÉBAUDIR (S'), v pron, عىش وعىرب کردن *'èich o 'èchrèt*
kèrdèn

ÉBAUDISSEMENT, s m, a عىش وعىرب *'èich o èchrèt*, pr
 t *'aich u 'ichret*

ÉBÈNE, s f, أنوس *âbnous*, a ساسم *sacèm*

ÉBÉNIER, s m, درجى أنوس *dèrèkhté âbnous*

ÉBÉNISTE, s m, نجار بارك کار *nèddjare nazuk kar*

ÉBÉNISTERIE, s f, کار' جوب أنوس *karé èz tchoubé*
âbnous

ÉBLOUIR, v a, حىم حىره کردن *tchèchm khirè kèrdèn*

ÉBLOUISSANT, e, adj, حىم كنده حىره *khirè kounèndèyé*
tchèchm

ÉBLOUISSEMENT, s m, حىم حىركى *khirègun tchèchm*

ÉBOGNER, v a, حىم كور کردن *yèk tchèchm kour*
kèrdèn

ÉBOUILLANTER, v a, بوى آب داغ انداختن *tou: âbé dagh*
èndakhtèn

ÉBOUILLIR, v n, زىاد حوسدن با كم سود *ziad djouchi-*
dèn ta kèmm chèvèd

ÉBOULEMENT, s m, اوفتادگی *ouftadègui*, a نهادام *ènhèdam*, pr t *inhadam*

ÉBOULER (S'), v pron, حراب سدی *ouftadèn*, کهراب سدی *kherab choudèn*, مومهدم سدی *mounhedem choudèn*

ÉBOURGEONNEMENT, s m, ریزاندن خانه درحب *rizandène djanèyé dèrèkhht*

ÉBOURGEONNER, v a, ریزاندن خانه درحب *djanèyé dèrekht rizandèn*

ÉBOURIFFANT, e, adj, a عرب عاكب *'edrib*, *ghèrib*

ÉBOURIFFÉ, e, adj, رلف برسان *zoulf pèrichan*

ÉBRANCHEMENT, s m, برس ساح درحماں *bou èché chakhé dèrèkhhtan*

ÉBRANCHER, v a, ساح درحماں بریدن *chakhé dèrèkhhtan bouridèn*

ÉBRANCHOIR, s m, آلب بریدن ساح درحب *âlètè bouridènè chakhé dèrèkhht*

ÉBRANLÉ, e, adj, حبان *djoumban*, a مبرلزل *moutèzèlzèl*

ÉBRANLEMENT, s m, حبس *djoumbech*, a برلزل *tèzèlzoul*

ÉBRANLER, v a, حبانیدن *djoumbanidèn*, مبرلزل کردن *moutèzèlzèl kerdèn*

ÉBRÉCHER, v a, دم سبوع سکستى *démè tigh chèkèstèn*,
— ébréché, e, دم سکستى *dèm chèkèstè*, *chè kèstè*, — dent ébréchée, دندان سکستى *dèndané chèkèstè*

ÉBROUER, v a, بوی آب سسنى *tou ab choustèn*, بوی آب کسندى *tou ab kèchudèn*

ÉBRUITER, v a, فاش کردن *fach kèrdèn*, شایع کردن *chayè' kèrden* — ébruité e, فاش شد *fach choudè*

ÉBULLITION, s f, حوش *djouch*

ÉCAILLE, s f, بولك ماهى *poulèké mahi*, — coquille,
a صدى *sèdèf*, pr t *sadèf*, pl اصداف *èsdaṭ*, pr t
astaf

ÉCAILLER, v a, بولك ماهى برداسى *poulèké mahi bèr-*
dachten

ÉCAILLER, ÈRE, s صدى فروش *sèdèf fourouch*

ÉCAILLEUX, EUSE, adj, صددار *sèdèf dar*, صدنى *sèdèfi*

ÉCALE, s f V COQUE

ÉCALER, v a, بوسب كدى *poust kendèn*

ÉCARBOUILLER, v a V ECRASER

ÉCARLATE, adj des 2 g, سرخ سر *qèrmèzé tound*, سرخه سر
sourkhé sir

ÉCARQUILLEMENT, s m, دژدایى ار همدنکر *djedayi èz*
hèm diguèr

ÉCARQUILLER, v a, دژدایى ار همدنکر *ez hèm diguèr*
djèda kèrdèn, — écarquiller les jambes, پاها را ار
همدنکر *pa ha ra èz hèm diguèr djèda kèr-*
dèn, — les yeux, چشمها را راد وا کدى *tchèchm ha ra*
ziad va kèrden

ÉCART, s m, کنار کسندن *kènar kèchidèn*, — à l'écart,
کنار *kènar*, — à part, کنار *kènar*, دژدایى *djèda*, a حلوب
khèlvèt, — mettre à l'écart, کنار کداسى *kènar gou*
zachtèn

ÉCARTELER, v a, چهار تکه کدى *tchèhar tèkè kèrdèn*

ÉCARTEMENT, s m, دژدایى ار همدنکر *èz hèm-diguèr*
djèda boudèn

kèrdèn, — mettre de côté, کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*, کنار گذاشتن *dyèda gouzachtèn*, — éloigner, دور کردن *dour kèrdèn*, — s'écarter, کهنه شدن *khoud ra kènar kèchudèn*

ECCHYMOSE, s f, حنجره و حنجره *dyè-rèyané khoun miané goucht o dyèldé bèdèn*

ECCLÉSIASTE, s m, کتب و کتاب *yèkè èz koutoubé toourat*

ECCLÉSIASTIQUE, adj des 2 g, متعلق بکلیسا *moutè'èllèq bè klîça*, — s m, کسب *kèchich*, ا *rahèb*, pr t *rahîb*

ECCLÉSIASTIQUEMENT, adv, کسب وار *kèchich-var*

ECCOPROTIQUE, adj terme de med, سهل لثی *moushèlè lèyin*, pr t *moushîlè lèyin*

ECCRINOLOGIE, s f, a. عصبانیت *bèhs 'èn èl fouzlat*

ÉCERVELÉ, e, adj, معر *tèh mèghz*, نادسر *bad-ser*

ÉCHAFAUD, s m, چوب بست *tchoub bèst*, — oî l'on exécute les criminels, قتل گاه *qètl gah*, pr t *qatl guah*

ÉCHAFAUDAGE, s m, action d'établir des échafauds, چوب بست سازی *tchoub bèst-sazî*, — au fig, تدابیر *tèdabîrè vahiyè*, pr t *tèdabîrî vahiyè*

ÉCHAFAUDER, v a, چوب بست کردن *tchoub bèst droust kèrdèn*

ÉCHALAS, s m, داربست *dar-bèst*

ÉCHALASSEMENT, s m, داربست سازی *dar bèst sazî*

ÉCHALASSER, v a., داربست کردن *dar bèst kèrdèn*

ÉCHALIER, s m V Haie

ÉCHALOTTE, s f., پيار کوهی *piazé kouhi*

ÉCHAMPEAU, s m V ligne à pêcher

ÉCHANCRER, v a, هلاکی کمانی بردن *kèmani bouridèn*, هلاکی بردن *hèlali bouridèn*

ÉCHANCRURE, s f, هلاکی بردن *bourèché kèmani*, (ou هلاکی *hèlali*)

ÉCHANGE, s m., t دكس *dèguich*, ou دèich, a معاوضه *mou-avèzè*, معايله *moubadèlè*, — en échange, در عوض *dèr-èvèz*, a. عوضا *'èvèzèn*, pr t 'wazèn, بالمعاوضه *bè-l-mou-avèzè*

ÉCHANGEABLE, adj des 2 g, معاوضه پذیر *mou'avèzè-pèzir*

ÉCHANGER, v a., معاوضه کردن *'èvèz kèrdèn*, معايله کردن *mou'avèzè kèrdèn*, دكش کردن *dèguich kèrdèn*, — échangé, e, معايله شده *moubadèlè choudè*

ÉCHANSON, s m, a ساقی *sagi*,

ÉCHANTILLON, s m., نمونه *nèmounè*

ÉCHANTILLONNER, v a., معايله کردن *mouqabèlè kèrdèn*

ÉCHAPPATOIRE, s f, گریز *gouriz*

ÉCHAPPÉE, s f, حرک بی ملاحظه *hèrèkètè bi-moula-hèzè*

ÉCHAPPER, v n, s'évader, گریز کردن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — se tirer d'un danger, خلاص شدن *khèlas choudèn*, رها شدن *rèhayi yaftèn*, رها کردن *rèha choudèn*, — éviter, se soustraire, در رفتن *dèr-rèftèn*, — laisser échapper l'occasion, فرصت را از دست دادن *foursèt ra èz dèst dadèn*, — s'échapper, v pron

V la première acception d'échapper, — échappé,
 هلاص خلاص *khèlas choudè*, همد *rèhidè*, — qui a fui,
 گوریکه *gourikhtè*

ÉCHARDE, s f, تیغ *tigh*

ÉCHARDONNER, v a, تیغهارا بداسی *tigh ha ra bèr dachtèn*

ÉCHARNER, v a, کوسرا بر کندن *goucht ra bèr kèndèn*

ÉCHARNOIR, s m, افرار کوسب کندن *èfzaré goucht kèndèn*

ÉCHARPE, s f, کمربند *kèmèr bènd*

ECHARPER, v a, faire une grande blessure, سبب حیدار *bè chèddèt zèkhm dar kèrdèn*, — tailler en pièces,
 تکه تکه کندن *tèkè tekè kèrdèn*

ÉCHARSETÉ, s f terme de monnayae, بد عاری *bèd 'èyari*

ÉCHASSES, s f pl, اسب حوی *èspé tchoubi*

ÉCHAUBOULURE, s f, سرکه *sourkhèk*, مردممدکی *bèr dè mdègu*

ÉCHAUDÉ, s m, نان آب بر *nané àb pez*

ÉCHAUDER, v a, گرم انداحی *tou àbè guèrm èn dakhtèn*, — s'échauder, سوحی *soukhtèn*

ÉCHAUFFANT, e, adj, گرم *guèrm*, حرار آور *hèrarèt àvèr*

ÉCHAUFFEMENT, s m, گرمی *guèrm*, a حرار *hèrarèt*,
 پر ت *hararèt*

ÉCHAUFFER, v a, donner de la chaleur, گرم کردن *guèrm kèrdèn*, — s'échauffer, گرم شدن *guèrm choudèn*, —
 au fig, se mettre en colère, کسمناک شدن *khèchmnak choudèn*, آتس کرفی *àtèch guèrèftèn*

ÉCHAUFFOURÉE, s f, entreprise mal concertée, حرک بی
 تدبیر *hèrèkètè bi tèdbir*

ÉCHAUFFURE, s f V ÉCHAUBOULURE

ÉCHAUGUETTE, s f, دند بانگا *didè ban gah*

ÉCHÉANCE, s f, سر وعد *séré vè'èdè*, a انصای مدت *èn qèzar mouddèt*

ÉCHEC, s m, terme du jeu des échecs, کس *kich*, — échec au roi, کس شاه *kiché chah*, — défaite, سکس *chèkèst*

ÉCHECS, s m pl, سطرنج *chètrèndj*, pr t *satrandj*

ÉCHELLE, s f, نردبان *nèrdèban*, pr t *nèrduan*, vulg *mèr duvan*, — port, بندر *bèndèr*

ÉCHELON, s m, پله *pèllè*, — degré, پايه *payè*, a درجه *dèrèdjè*, pl درجاء *dèrèdjat*, رتبه *routbè*, مرتبه *mertèbè*, pl مراتب *meratèb*, pr t *mèratib*

ÉCHELONNER, v a, درجه بدرجه دادن *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèrtib dadèn*, — échelonné, e, درجه بدرجه *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèrtib yafte*

ÉCHENILLER, v a, کرم درختان را درختدن *kèr mé-dèrèkèh tan ra dèr tchidèn*

ÉCHEVEAU, s m, کلاه *kèlabè*, کلافه *kèlafè*, a مبره *mèrèrè*

ÉCHEVELÉ, e, adj, موی برآکنده *pèrakèndè moui*

ÉCHEVIN, s m, سخنه *chehnè*

ÉCHEVINAGE, s m, سخنه کړی *chèhnè guèrè*

ÉCHINE, s f, پوخت *poucht*, مهره پست *meuhrèyè poucht*, a ظهر *zèhr*, pr t *zahr*

ÉCHINER, v a, مهره پست سکس *meuuhè yé poucht chè-kèstèn*

ÉCHINOPHORE, s f, plante, a فوفل *foufèl*, pr t *fufèl*

ÉCHIQUEUR, s m, سطرنج *tèkhtèyé chètèrèndj*

ECHO, s m, پرواك *pèrvak*, نروال *bèrvâl*, نوف *nouf*, vulg
عكس صدا *'èksé sèda*

ÉCHOIR, v n, رسیدن *rèciden*, نصیب شدن *nècib choudèn*

ÉCHOUER, v n, کشتی نریختن *khourdènè kèchtî bè-rig*, — ne pas réussir, ناکام برسانیدن *be àkhèr nè-rèçaniden*, ناکامی ار عهد *èz 'euhdè bèr nè ya-mèdèn*

ÉCIMER, v a, سر ساج درختان بریدن *sèré chakhé dèrèkhtan bouriden*

ÉCLABOUSSEUR, v a, کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*

ÉCLABOUSSEUR, s f, آلودگی کل *àlayèchè guèl*

ECLAIR, s m, کاهو *boukhounouh* (ancien mot) a. نری *bèrq*, pf t *barq*, pl نروقی *bourouq*

ÉCLAIRAGE, s m, چراغ *ichèragh*

ÉCLAIRCIR, v a, روشن کردن *va kèrdèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, — s'éclaircir, روشن شدن *va choudèn*, — le temps s'est éclairci, هوا روشن شد *hèva va choud*, — éclaircir une affaire, روشن کردن *va rèci kèrdèn*, — éclaircir une difficulté, مسکلی را *tèhqiq kèrdèn*, — éclaircir en parlant d'une liqueur, صاف شدن *mouchkèl ra hèll kèrdèn*, — s'éclaircir en

ÉCLAIRCISSEMENT, s m, اعلان *bèyan*, — demander des éclaircissements, پرسیدن استفسار کردن *èstèfsar kèrdèn*, پرسیدن *poursiden*, سؤال کردن *soual kèrdèn*, تحقیق کردن *tèh-qiq kèrdèn*

ÉCLAIRER, v a, چراغ آویختن *roouchèn kèrdèn*, روشن کردن *va kèrdèn*

tchèragh avourdèn, — faire comprendre, فهمانیدن
fèhmanidèn, هالی کردی *halì kèrdèn*, — v imp, بی
 رسی *bèrq zèdèn*, — éclairé, روشن *roouchèn*, — au
 fig, دانا *dana*, دانسمند *danèchmènd*

ÉCLAIREUR, s m, پش آهنگ سنا *pich àhèngué sèpah*

ÉCLANCHE, s f V GIGOT

ÉCLAT, s m, de bois, چوب پار *tchoub parè*, — éclat de
 bombe, تکه ار حمبار *tèkèyi èz khoumparè*, — lueur
 brillante, پرتو *pèrtoou*, ا. fourough

ÉCLATANT, e, adj, پرتو دار *pèrtoou dar*, درخسند *dèrèkh-
 chèndè*, a تران *bèrraq*

ÉCLATER, v n, ترکیدن *tèrèkidèn*, — briller, frapper les
 yeux, پرتو انداختن *pèrtoou èndakhtèn*, درخسند
dèrèkhchidèn

ECCLECTIQUE, adj des 2 g, a. مکتب *mountèkhèb*, pr t
muntèkhèb

ECCLECTISME, s m, a اهل الانکاب *hèkmètè èhl-
 oul èntèkhab*, pr t *hikmètè èhl ul-intukhab*

ÉCLIPSE, s f, de soleil, گرفتگی آفتاب *guèrèftèné àftab*,
 — de lune, گرفتگی ماه *guèrèftèné mah*, a, de soleil,
 کسوف *kouçouf*, de lune, خسوف *khouchouf*

ÉCLIPSE, v a, پوشیدن *pouchidèn*, باطل کردن *batèl
 kèrdèn*, نابود کردن *na boud kèrdèn*

ÉCLIPTIQUE, s f, a سب سمسى *sèmté chèmsi*, pr t *sèmtè
 chèmsi*, — adj, ا. کسوفی *kouçoufi*, خسوفی *khouchoufi*

ÉCLISSE, s f, تکه تکه *tèkhtè-bènd*

ÉCLOPÉ, e, adj, لنگ *lèng*, لنگان *lèngan*

ÉCLORE, v n, آردن ټوکھم ټوکھم *èz tokhm biroun àmè dèn*, — se dit aussi des fleurs, سکعی *chèkouftèn*,
 واکس *va choudèn*

ÉCLOSION, s f, در آردن ټوکھم *dèr àmèdèn èz tokhm*

ÉCLUSE, s f, بند آب *bènd ab*, حل *tchèl*, آسکل *ès tèkhl*

ÉCLUSIER, IÈRE, s, ماسر آسکل *moubachèré èstèkhl*

ÉCOINSON, s m, سیک کوسه *sèngué koundj*, سیک کوسه *sèinqué gouchèyé divar*

ÉCOLE, s f, مدرسه *dèbèstan*, a مکتب *mèktèb*, مدرسه *mèdrècè*, pl مدارس *mèdarès*, pr t *mèdaris*

ÉCOLIER, ÈRE, s, ساگرد *chaguèrd*, pr t *chaguird*, a تلمذ *tèlmiz*

ÉCONDUIRE, v a, ضعه رڼ *tefrèh zèdèn*

ÉCONOME, s et adj, qui sait epargner la dépense, خاندار *khanè dar*, — qui a soin de la conduite d'un ménage,
 ا امین مخارج *èminé mèkharèdj*

ÉCONOMIE, s f, خانداري *khanè dari*, a صرفه *sèrfè*, —
 économie politique a اداره امور دولتي *èdarèyé oumouré dooulèt*, اداره امور مملکت *èdarèyé oumouré mèmlèhèt*, pr t *idarèi oumouré mèmlèkèt*

ÉCONOMIQUE, adj des 2 g, کم خرج *kèm khèrdj*, با صرفه *ba-sèrfè*

ÉCONOMIQUEMENT, adv, به رعایت *bè qèna'èt*, کم خرج *bè-khèrdjé kèm*, به کم خرجی *bè kèm kèrdj*, صرفه *bè sèrfè*

ÉCONOMISER, v a, صرفه اداره کرن *bè sèrfè èdarè kèrdèn*,

خانه‌داری کردن *khanè dari kèrdèn*, — mettre de côté,
پس انداز کردن *pès èndaz kèrdèn*

ÉCOPE, s f, بیل *bil*

ÉCORCE, s f, پوست *poust*, — écorce d'arbre, پوست درخت *pousté dèrèkht*

ÉCORCER, v a, پوست کردن *poust kèndèn*

ÉCORCHER, v a, پوست کردن *poust kèndèn*

ÉCORCHEUR, s m, سلاح پوست *poust kèn*, a سلاح *sèllakh*

ÉCORCHURE, s f, حراست‌دگی پوست *khèrachidèguir poust*

ÉCORNER, v a, ساج شکستن *chakh chèkèstèn*

ÉCORNIFLER, v a, کاسه‌لسی کردن *kacè lici kèrdèn*

ÉCORNIFLERIE, s f, کاسه‌لسی *kacè lici*

ÉCORNIFLEUR, EUSE, s, کاسه‌ل‌س *kacè lis*, a طعم‌لی *toufèli*

ÉCOSSE, v a V ECORCER

ÉCOSSEUR, EUSE, s, پوست *poust kèn*

ÉCOT, s m, پای *pai*, a حقه *hèssè*, pr t *hissè*, —
payer son écot, حقه خود را داس *hèssèyé khoud ra dadèn*

ÉCOULEMENT, s m, ریش *rizèch*, a حباب *djèrèyan*,
فصل *fèyèzan*

ÉCOULER (S'), ریختن *rikh tèn*, — s'écouler goutte à goutte, چکه کردن *tchèkè kèrdèn*

ÉCOURTER, v a, کوتاه کردن *koutah kèrdèn*

ÉCOUTE, s f, حای *djai* پنهان *pènhàn*

ÉCOUTER, v a., کوس دانی *gouch kèrdèn*, کوس دادن *gouch dadèn*, — suivre les conseils, نصیحت قبول کردن *nècihèt qèboul kèrdèn*, حرف شنیدن *hèrf chèniden*

ÉCOUTEUR, EUSE, s کوس دهنده *gouch dèhèndè*

ÉCOUTILLES, s f pl, در ابزار کسی *dèrè èmbaré kèchtì*

ÉCOUVILLON, s m, سنبه طب *soumbèyè toup*

ÉCOUVILLONNER, v a., توط را با سنبه ناک کردن *toup ra ba soumbè pak kèrdèn*

ECUPHRACTIQUE, apéritif, a. معتج السدّه *moufèttèh ous-sèddèt*

ÉCRAN, s m, پردّه پيس باکاری *pèrdèyè pich boukharì*

ÉCRASER, v a., له کردن *lèh kèrdèn*, نكش کردن *pèkhch kèrdèn*, — écrasé, e, نكش شده *pèkhch choudè*

ÉCRÉMER, v a., سر سر برداشتن *sèrè chir bèr dachtèn*, سر کرفتن *sèrè chir guèrèftèn*

ÉCRÊTER, v a., سر دیوار برداشتن *sèrè diwar bèr dachtèn* (ou بر انداختن *bèr-èndakhtèn*)

ÉCREVISSE, s f., خرچنگ *khèrtchèng*, a سرطان *sèrètàn*

ÉCRIER (S'), v pron, نعره کشیدن *fèriad kèrdèn*, نعره کشیدن *nè'èrè kèchiden*

ÉCRIN, s m, حوادران *djèvahèr dan*, a. درج *dourdj*

ÉCRIRE, v a., نوشی *nèvèchtèn*, تحریر کردن *tèhrir kèrdèn*, — écrit, e, نوشته شده *nèvèchtè-choudè*, a. محترّر *mou-hèrrèr*, pr t *mouharrèr*

ÉCRIT, s m., نوشته *nèvèchtè*, کاعد *kaghèz*, a. تحریر *tèhrir*, pr t *tahrir*

ÉCRITEAU, s. m., نوشته دیوار *nèvèchtèyè bè diwar* *tchèspidè*

ÉCRITOIRE, s f, قلمدان *qèlèm dan*, دوات *dèvat*, a حقّه *hoqqè*, pr t *hoqqa*

ÉCRITURE, s f, a خط *khètt*, pr t *khatt*, pl خطوط *khoutout*, — sainte écriture, a نورات *toourat*, pr t *tèvrat*

ÉCRIVAIN, s m, نویسندہ *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a مکتوب *mouhèrrèr*, pr t *mouharrir*, مونسى *mounchi*, كاتب *katèb*, pr t *kiatib*, — auteur, a مؤلف *mouèllèf*, مصنف *moucènnèf*, pr t *muèllif*, *mouçannif*

ÉCROU, s m, مهره *meuhrèyé pitch*, مهره *meuhrè*

ÉCROUELLES, s f pl, a حنابز *khènazir*, داء الحنابز *da'-oul khènazir*

ÉCROUER, v a, در دفتیره زندان *dèr dèftèrè zèndan* *qèid kèrdèn*

ÉCROULEMENT, s m, action de s'écrouler V ce mot

ÉCROULER (S'), حراب شدن *khèr ab choudèn*, مهتم شدن *mounhèdèm choudèn*, — éroulé, e, حراب شده *khèr ab choudè*, مهتم شده *mounhèdèm choudè*, a مهتم *mounhèdèm*, pr t *mùnhèdim*

ÉCROUTER, v a, پوشت نان کردن *pousté nan kèndèn*

ÉCRU, e, adj, خام *kham*

ÉCU, s m, bouclier, سپر *sèpèr*, — monnaie d'argent, رyal *rial*

ÉCUEIL, s m, حرسنگ *khèrsèng*

ÉCUELLE, s f, a کاسه *kacè*, pr t *kiacè*

ÉCUMANT, e, adj, کمدار *kèf-dar*

ÉCUME, s f, کف *kèf*

ÉCUME DE MER, s f, کف دریا *kèfé dèria*

ÉCUMER, v a, ôter l'écume, کف برداشتی *kèf bèr dachtèn*,

— v n, jeter de l'écume, کف کردی *kef kèrdèn*

ÉCUMEUX, EUSE, adj, کedar *kèf dar*

ÉCUMOIRE, s f, کعکمر *kèf guir*

ÉCURER, v a, پاک کردی *pak kèrdèn*

ÉCUREUR, SE, s, پاک کندن ظروف *pak kounèndèyè zerouf*

ÉCUREUIL, s m, سحاک موس حرما *mouché khourma*, سندجاب *sèndjab*, pr t *zindjab*

ÉCURIE, s f, طویلہ *tèvilè*, a اصطبل *èstèbl*, pr t *istabl*

ÉCUSSON, s m V Écu, première acception

ÉCUYER, میراحور *mir akhor*

ÉDEN, s m, a عدن *'edèn*, pr t *'adèn*

ÉDENTÉ, E, adj, دندانس ریخته *dèndan èch rikhtè*

ÉDENTER, v a, دندان سکسنی *dèndan chèkèstèn*

ÉDIFIANT, E, adj, a مودج عرب *moudjèbè 'ebrèt*, pr t *moudjibi 'ibrèt*, V EXEMPLAIRE

ÉDIFICATEUR, s m, a بانی *banî*

ÉDIFICATION, s f, action de bâtir, a بنا *bèna*, عمار *'èmarèt*, — bon exemple, a عرب *'èbrèt*, pr t *'ibrèt*

ÉDIFICE, s m, کرداد *kèrdad*, vieux, بناد *bouniad*, a بنا *bèna*, pr t *bina*, pl ابنه *èbmè*, عمار *'èmarèt*, pr t *'imarèt*, عمارات *'èmarat*, pr t *'imarat*

ÉDIFIER, v a, بناد نهادن *bouniad nèhadèn*, بنا کردی *bèna kèrdèn*, — donner le bon exemple, عرب دادی *'èbrèt dadèn*, دوسوی ناکر و صلاح کردی *tèchviq bè khèir o-sèlah kèrdèn*

ÉDIT, s m, فرمان *fèrman*, a حکم *heukm*, pr t *hukm*, — on dit aussi حط *khèttè* حد *chàd* f

ÉDITEUR, s m , بسمه کتبه و فروشنده تألیفات کسی *basme kounèndè ou fourouchèndèyè tè'èlifatè kèci*

ÉDITION, s f , t چاپ *tchap* بسمه *basme*, pr t *basma*

ÉDREDON, s m , نه بر آکده *lèhafè bè pèr àkèndè*

ÉDUCATION, s f , a تربی *tèr buyè*, ou تهریه *tèrbuyè*, —
bonne éducation, حسنی تربی *housné terbuyèt*, pr t
husni tèr buyè

ÉDULCORER, v a , شیرین کردن *chirin kèrdèn*

ÉFAUFILER, v a , نج فماسی را کسیدن *nekhè qoumachî ra kechidèn*

EFFAÇABLE, adj des 2 g , ممکن محو *mèhv pèzir*, ممکن محو کردن *moumkèné mèhv kèrdèn*

EFFACER, v a , محو کردن *mèhv kèrdèn*, محو کردن *èmhà kèrdèn*, — s'effacer, محو شدن *mèhv choudèn*, — ef
facé, e, محو شده *mèhv choudè*

EFFAÇURE, s f , محو شده *djai mèhv choudè*

EFFARER, v a , مستوس کردن *mouchèvvèch kèrdèn*, — ef
faré, e, مستوس شده *mouchèvvèch choudè*

EFFAROUCHEUR, v a , برساندن *tèrsandèn*, برساندن *tèrsan
dèn*, بحسب انداختن *bè vèhchèt èndakhtèn*, — s'ef
faroucher, برسدن *tèrsidèn*, بحسب کردن *vèhchèt
kèrdèn*

EFFECTIF, VE, adj , a حقیقی *hèqiqi*, pr t *haqiqi*, موحود
mooudjoud, pr t *mèvdjoud*

EFFECTIVEMENT, adv , راستی *rasti*, در حقیقت *dèr hèqiqèt*

EFFECTUER, v a , برآوردن *bè-è'mèl àvourdèn*, برآوردن
èz qouvè bè fè'èl àvourdèn, برآوردن *bè-dja
àvour dèn*

EFFÉMINER, v a, در آوردن *bè sirètè zèn dèr*
avourdèn, — efféminé, e, در صعب *zèn sèfèt*, در سب *zèn sirèt*

EFFERVESCENCE, s f, حوش *djouch*, حوشش *djouchèch*,
 — fig, حروش *khourouch*, a ههكال الادها *hèyèdjan*
oul-èzhan, pr t *hèyèdjan ul èzhan*

EFFET, s m, a اثر *ècèr*, pl آثار *âçar*, تەئەئەر *tè'ècîr*,
 — produire de l'effet, ادر کردن *ècèr kèr dèn*, —
 en effet, راسی *rastî*, a واقعاً *vaqè'èn*, pr t *vaqî'an*,
 ادرای *fi l vaqè'*, pr t *fi l vaqî'*, — à cet effet,
 اثری *èz bèrai in*, در اسی خصوص *dèr in khouçous*, —
 effet, billet, a سند *sènèd*, حکت *heuddjèt*, — au
 pl, effets, a مال *mal*, pl اموال *èmval*, اواب *èsvab*,
 vulg اسباب *èsbab*, ou *èspab*, اسباب *èchia*

EFFEUILLER, v a, درخت درخت *bèrg bèr tchidèn*

EFFICACE, adj des 2 g, کارگر *kaî guèr*, a مؤثر *mouèssèr*,
 pr t *muèssîr*

EFFICACEMENT, adv, مؤثرانه *mouèssèranè*, بته *bè tè'ècîr*

EFFICACITÉ, s f, a ادر *ècèr*

EFFICIENT, e, adj, a علب فاعله *'èllètè fa'èlhyè*, pr t
'illètî fa'îhyè

EFFIGIE, s f, a صروب *sourèt*, تمثال *tèmçal*, pr t
tumçal

EFFIGIER, v a., صوریا عمل رساندن *sourètèn bè qètl rè-*
çandèn

EFFILÉ, s m., petite frange, رسته نازک *richèyé barîk*

EFFILÉ, e, adj, کشیده *kèchidè*, نازک و دراز *dèraz o-*
barîk

EFFILER, v a, نڅ کسیدن *nèkh-nèkh kèchudèn*

EFFILOQUER, v a. V **EFFILER**

EFFLANQUER, v a, لځه کړدن *laghèr kèrdèn*, لځه کړدن *lèkèntè kèrdèn*, — efflanqué, e, لځه *laghèr*, باریک *barik*

EFFLEURER, v a, مس کړدن *mèss kèrdèn*

EFFLORESCENCE, s f, premier moment de la floraison, آغازه *aghazé chèkoufè*, — poussière fine qui se trouve sur certains fruits, v duvet, — petites tumeurs à la peau, سورخه *sourkhèk*

EFFLUENCE, s f V **ÉMANATION**

EFFONDRILLES, s f pl, نه دسی *tèh nèchin*, درد *dourd*

EFFONDRER, v a, پاتې اډا حې *payin èndakhtèn*, فرود *feroud* آوردن *àvourdèn*, — s'effondrer, فرود آمدن *feroud àmèdèn*, — effondré, e, پاتې اډا *payin-ouf tadè*, فرود آمدن *feroud àmèdè*

EFFORCER (S'), v pron, employer son industrie pour parvenir à une fin, کوشیدن *kouchidèn*, کوش *kouchèch* کړدن *kèrdèn*, تېلا *tèlach* کړدن *kèrdèn*, تېل *tèqèll* کړدن *kèrdèn*, دېه *djèhd* کړدن *kèrdèn*, سعی *sè'i* کړدن *kèrdèn*, — employer toutes ses forces à faire quelque chose, څو ور آوردن *bè khoud zour àvourdèn*

EFFORT, s m, کوش *kouchèch*, a سعی *sè'i*, pr t *sa'i*, اېتمام *èhtèmam*, pr t *ihimam*, دېه *djèhd*

EFFRACTION, s f, رځه *rèkhne*, سکستې *chèkèstègu*

EFFRAYANT, e, adj, هولناک *hooulnak*, دېش *dèhchèt* ښوونکي *ènguiz*, a محوف *mèkhouf*, pr t *makhouf*, هایل *hayèl*, pr t *hail*

EFFRAYER, v a, ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsam-*
dèn, s'effrayer, ترسیدن *tèrsidèn*, هراسان شدن *hèra*
çan choudèn, — effrayé, e, ترسیده *tèrsidè*, هراسان *hè-*
raçan, a. مروع *mèr'oub*

EFFRÉNÉ, e, adj, بی حد *èz èndazè biroun*, بی حد
bi hedd

EFFRÉNEMENT, adv, بطور عمر *bè bi èndazè*, بی حد
bè toouré ghèiré zèbt pèzirî

EFFRITER, v a, بی حاصل انداختن *èz hacèl èndakhtèn*,
 بی حاصل کردن *ghèiré mounbèt kèrdèn*, بی حاصل کردن
bi hacèl kèrdèn, — s'effriter, بی حاصل شدن *bi-ha-*
cèl choudèn, — effrité, e, بی حاصل *bi hacèl*

EFFROI, s m, ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a خوف *khoouf*, pr
t khavf, رعب *rou'oub*

EFFRONTÉ, e, adj, بی حیاء *bi chèrm*, بی حیاء *bi hèya*, بی
 پرد *bi pèrdè*, — femme effrontée, زن بی حیاء *zènè*
bi hèya

EFFRONTÉMENT, adv, بی سرمی *bè bi-chèrmî*, کساحانه
goustakhanè

EFFRONTERIE, s f, بی حیائی *bi hèyayi*, a وفاح *vè-*
qahèt

EFFROYABLE, adj des 2 g V **EFFRAYANT**

EFFROYABLEMENT, adv, بدست *bèciar*, بدست *bè chèddèt*

EFFUSION, s f, ریزی *rizi*, ریزش *rizèch*, a سبك *sèfk*, —
 effusion de sang, خون ریزی *khoun rizi*, a سبك دم
sèfké dèm, pr t *sèfki dèm*

ÉGAL, e, s, همپایه *hèm-payè*, همسان *hèm chèn*, همسا *hèm-*
ta, همربه *hèm-routbè*, جمع *djouft*, a قرین *qèrîn*, pr

t *qarin*, pl *افران* *èqran*, pr t *aqran*, *نظر* *nèzir*, pr t *nazir*, — sans égal, *بی مانند* *bi manènd*, *بی* *bi* *hèm ta*, *نظر* *bi nèzir*, pr t *bi nazir*, — je ne suis pas son égal, *حق او نیستم* *djoufté ou nistèm*

ÉGAL, *e*, adj, *یکی* *yèki*, *یکسان* *yèk san*, a *مساوی* *mou çavi*, *موتدعای* *moutèçavi*, *معادل* *mou'âdèl*, pr t *mu'âdıl*, — indifférent cela m'est égal, *برای من یکسب* *bèrai mèn yèkist*, *علی السوته است* *bèrai mèn 'èla s sèviyè èst*, — uni, *هموار* *hèm var*, — à l'égal, *مانند* *ma nènd*, a *مثل* *mèsl*, pr t *msl*

ÉGALEMENT, adv, de la même manière, *بیک طور* *bè yèktoour*, a. *علی السوته* *'èla s sèviyè*, pr t *'ala s sèviyè*, — aussi, *هم* *hèm*, *تحنین* *hèm tchènin*, a *کدالک* *kè zalèk*, pr t *ka zalik*, *ایضا* *èzèn*, — moi également, *من هم* *mèn hèm*

ÉGALER, *v a*, *مساوی کردن* *yèk san kèrdèn*, *مساوی کردن* *mouçavi kèrdèn*, *معادل کردن* *mou âdèl kèrdèn*, — être égal à, *مساوی بودن* *mouçavi boudèn*, — rendre uni, *هموار کردن* *hèm var kèrdèn*

ÉGALISATION, *s f*, a *تعدیل* *tè'èdıl*, *مساوی* *tèçavi*

ÉGALISER, *v a V* ÉGALER

ÉGALITÉ, *s f*, *یک رتبه‌ی* *yèk routbèyi*, *برابری* *bèr a bèri*, a *مساوات* *mouçavat*

ÉGARD, *s m*, a *احسا* *d'ètèna*, pr t *i'tina*, *خاطر* *khatèr*, pr t *khatir*, *رعای* *rè'âyèt*, pr t *ri'âyèt*, — par égard pour vous, *بنا به خاطر شما* *bèna bè khatèré chouma*, — à l'égard de, *در باب* *dèr bab*, — à mon égard, *در حق من* *dèr hèqqé mèn*, — en égard, *بنا بر* *bèna bèr*, *نظر* *nèzèr* *bè*

ÉGAREMENT, s m , گمراهی *goum-rahı*, a ضلاله *zèlalèt*, pr t *zalalèt*

ÉGARER, v a , ارغاء بدر کردن *goum rah kèrdèn*, — *èz rah bè dèr kèrdèn*, — s'égarer, گمراه شدن *goum rah choudèn*, — *rah ra goum kèrdèn*, — égaré, e, رها را گم کرده *rah ra goum kèrdè*

ÉGAYER, v a , سر دماغ آوردن *bè sèré dèmagh àvour dèn*, — s'égayer, دلداد کردن *dèl chad kèrdèn*, — *dèl chad choudèn*, فرحناک شدن *fèrèhnaç choudèn*

ÉGÉE (La mer), دریای ساعد *dèriaı sèfid*

ÉGIDE, s f , سپر *sèpèr*, — au fig , a حجاب *hèmayèt*, pr t *himayèt*, محاطه *mouhafèzè*, pr t *mouhafaza*, پناه *pènah*

ÉGLANTIER, s m , درج کل سپر *dèrèkhté goulé nès tèrèn*

ÉGLANTINE, s f , گل سپر *goulé nèstèrèn*

ÉGLISE, s f , کلیسا *kliça*, pr t *kiliça*, کلیسه *klicè*, pr t *kilicè*, — l'ensemble des fidèles, ائیس *àyin*, a ائمه *oummèt*

ÉGLOGUE, s f , منظومه مسعر نکلخاناں *mènzoumèyé mouch'èr bè-guèllè-banan*

ÉGOÏSME, s m , خود پرستی *khoud pèrèstı*, خوئسی پرستی *khich-tèn-pèrèstı*, متب *khich tèn-bını*, a انایتب *mèniyèt*, *ènanıyèt*

ÉGOÏSTE, s des 2 g , خود نی *khoud bın*, خوئسین پرست *khich-tèn pèrèst*, a. اهل انایتب *èhlé ènanıyèt*, pr t *èhlé ènanıyèt*

ÉGORGER, v a, سر بریدن *sèr bouridèn*, زبھ کردن *zèbh kèrdèn*

ÉGOSILLER (S'), v pron, حعه شدن *khèfè choudèn*

ÉGOUT, s m, کاريز کردن *kariz kèrìz*

ÉGOUTTER, v a, آب گزیدن *âb guèrèftèn*, *tchèkan dèn*, — v n, حكه کردن *tchèkè kèr dèn*, *tchè-kidèn*, — faire égoutter, *tchèkanidèn*, *tchèkandèn*, — s'égoutter, *tchè-kidè choudèn*

ÉGOUTTOIR, s m, صافکی *saf koun*

ÉGOUTTURES, s f pl, حكه *tchèkè*

ÉGRAINER, v a, دانه آردن *danè danè èz poust dèr àvourdèn*

ÉGRAPPER, v a, دانه های انگور ار حوسه شدن *danè haì èngour èz khouchè tchidèn*

ÉGRATIGNER, v a, با ناکھي گزیدن *ba nakhoun guèrèftèn*, *tchènguè zèdèn*

ÉGRATIGNURE, s f, حاي ناکھي *djaì nakhoun*

ÉGRENER, v a. V ÉGRAINER

ÉGRILLARD, e, adj et s, حسه *tchoust*, بدار دل *bìdar dèl*

ÉGRISER, v a, الماس را صمبل رن *èlmas ra sèiqèl zèdèn*

ÉGRUGEOIR, s m, هاو *havèn*

ÉGRUGER, v a, گرم کردن *koubidèn*, نرم *nèrm kèr dèn*

ÉGUEULEMENT, s m, دهان سكب *chèkèsté dèhané toup* (on peut remplacer *toup* par tout autre nom de récipient)

ÉGUEULER, v a, دهان سكبى *dèhan chèkèstèn*

ÉGYPTE, s f, a مصر *mèsr*, pr t *misr*

ÉGYPTIEN, NE, adj et s, مصرى *mèsri*, اهل مصر *èhlé mèsr*

EH' s' *ah*, واى *vaï*,

ÉHONTÉ, E, adj, نى آرم *bi azrèm*, نى سرم *bi chèrm*, نى حى *bi hèya*

ÉHOUPER, v a, سر درج بردن *sèr é dèrèkht bouridèn*

ÉJACULATION, s f, a, انزال *ènzal*, pr t *inzal*

ÉLABORATION, s f, نه درج صوب داس *bè tèdrıdj sourèt dadèn*, نه درج بکته سدن *bè tèdrıdj poukhtè choudèn*

ÉLABORER, v a, نه درج مکتل کردن *bè tèdrıdj moukèm mèl kèrdèn*, — se dit aussi pour les ouvrages d'esprit
به دقت تمام رساندن *bè deqqèt bè ètmam rèçanıdèn*,
— s'élaborer, نه درج مکتل سدن *bè tèdrıdj mou kèmmel choudèn*

ÉLAGAGE, s m, بردن ساحهای درج *bouridèné chakh-haı dèrèkht*

ÉLAGUER, v a, درجهاى درج *chakhé dèrèkhtan bou ridèn*

ÉLAGUEUR, s m, بریده شاخ درجهاى *bourèndèyé chakhé dèrèkhtan*,

ÉLAN, s m, animal, مزال *mèral*, — mouvement subit avec effort, جهش *djèhèch*

ÉLANCÉ, E, adj, و نلند *barık ou-boulènd*, — efflanqué, نلند *barık mian*

ÉLANCEMENT, s m, mouvement, جهش *djèhèch*, — douleur vive, درد *dèrd*

ÉLANCER, v a, pousser, lancer en avant, انداحسى *èn-dakhtèn*, — v n, faire éprouver des douleurs, درد کردن *dèrd kèrdèn*, — s'élancer, حسی *djèstèn*, جهدن *djèhidèn*

ÉLARGIR, v n, پهن کردن *pèhn kèrdèn*, گساده کردن *gouchad kèrdèn*, عرص کردن *'èriz kèrdèn*, — rendre libre, آزاد کردن *èz hèbs* *biroun àvourdèn*, — s'élargir, پهن شدن *pèhn chou dèn*, گساده شدن *gouchad choudèn*

ÉLARGISSEMENT, s m, پهن شدن *pèhn choudèn*, — délivrance, رهائی *rèhayi*, اطلاق *ètlaq*, پرت *itlaq*, خلاصی *khèlaci*

ÉLARGISSEMENT, s f, نکهت بر بهای حیرى افروده *tikèr bèr pèhnai tchizi èfzoudè*

ÉLATÉROMÈTRE, s m, a میزان عطشه هوا *mizané ghèlèrètè hèva*

ÉLASTICITÉ, s f, نرمی *ghèndègui*, نرمی *nèrm*, a لدون *ledounèt*, قوت کولته *gouvvetè tèhèvvoulyè*, پرت *t gouvvetè tèhèvvoulyè*

ÉLASTIQUE, adj des 2 g, عریض *ghèndè*, نرم *nèrm*, a لدن *lèdèn*, کولته *tèhèvvouli*, پرت *t tèhèvvouli*

ÉLECTEUR, s m, امیدوار *èntèkhab kounèndè*, a مسک *mountèkhhèb*, پرت *t muntèkhhèb*

ÉLECTION, s f, برگزینی *bèr gouzidègui*, a امیدوار *èntèkhab*, پرت *t intèkhab*

ÉLECTORAL, e, adj, معلق نامیدوار *moutè'èllèq bè-èntèkhabè voukèla*

ÉLECTRICITÉ, s f, a, پرت *gouvvyè kèh-roubayyè*, قوت کهربائی

a نارتە *qouvvèyé nariyé* (ou بارسە *barqiyè*), on dit aussi الكبريسه *électricité*

ÉLECTRIQUE, adj des 2 g معلقو نغوۋه *moutè'-èllèq bè qouvvèyé kèh-roubayiyè*, حانب *djazèb*, pr t *djazib*

ÉLECTRISER, v a بدرجۋه نغوۋه *bè dèrèdjèyé qouvvèyé kèh roubayiyè* آوردن *avourdèn*, قوب حادسۋه دان *qouvvètè djazèbiyè dadèn*

ÉLECTROMÈTRE, s m, a ميزان مبران *mizané qouvvèyé kèh roubayiyè*, a ماده البارتە *mizané mad-dèt oun nariyé*, pr t *mizani maddèt un nariyé*

ÉLECTUAIRE, s m, a معكون *mè'djoun*, pr t *ma'djoun*

ÉLEGAMMENT, adv بطور زيبا *bè toouré ziba*, طريفانه *zèrifanè*

ÉLEGANCE, s f, زيبايۋى *qechèngu, zibayi*, a زيرافۋى *zèrafèt*, حسى *heusn*, pr t *husn*, — de langage, زيربانى *tèr zèbani*, سلاست زيبان *sèlacètè zèban*, — de style, اسلاست زيبان *sèlacètè èncha*, pr t *sèlacètè incha*, حسى كلام *heusné kèlam*, pr t *husni kèlam*

ÉLEGANT, e, adj آراسه *ârastè*, قسكى *qechèng*, زيبا *ziba*, a. طريف *zèrif*, — dans son langage, زيربان *tèr-zèban*, سلاست *sèls*, گوساده زيبان *gouchadè zèban*, a فصيح *fècih*, pr t *facih*, — on dit aussi taille élégante, خوش قد *khoch qèdd*, قامب زيبا *qamètè ziba*.

ÉLÉGIAQUE, adj des 2 g مريمه كونه *mèrciè-gounè*

ÉLÉGIE, s f., مريمه خوانى *mèrciè-khani*, a. مريمه *mèrciè*.

ÉLÉMENT, s m, a عنصر 'ounsour, pl عناصر 'ènacèr, pr t
'anacir, — les quatre éléments, a عناصر أربعة 'ènacèré
'èrbè'è, pr t 'anaciri 'arba'a, — principes, a اصول
ouçoul, مقدمه mouqèddèmè, pl مقدمات mouqèddèmat
ÉLÉMENTAIRE, adj de 2 g — de l'élément, a عنصرى 'oun-
sourî, — qui concerne les premiers principes d'un art
ou d'une science, a مبدئى مبدا mèbni bè mouqèd-
dèmè, — philosophie élémentaire, a مقدمة علم
mouqèddèmèyè 'èlmè hèkmèt

ÉLÉPHANT, s m, فیل *fil*, a فیل *fil*, pl افال *efial*

ELÉPHANTIASIS, s m, a حدام *djouzam*, — attaqué de
l'éléphantiasis, a مكدوم *mèdjzoum*

ELEVATION, s f, بولندي بىدى *boulèndi*, a ارتفاع *èrtèfa'*, pr t *irtifa'*, — de terrain, پوسه *pouchtè*, — du rang, de la dignité, بولندي بىدى *boulèndu ch'è'en*, قدر, *qèdr o routbè*

ÉLÈVE, s m, ساگرد *chaguèrd*, pr t *chaguird*, a تلمیذ *tèlmiz*

ÉLEVÉ, adj V le participe passé du verbe élever

ÉLEVER, v a., hausser, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, بلند کردن *boulènd tèr kèrdèn*, مریع کردن *mourtèfè' kèrdèn*, — nourrir, پرورده *pèrvèrdèn*, تربیت کردن *tèr-biyèt kèrdèn*, — s'élever, بلند شدن *boulènd choudèn*, تهرهقی کردن *tèrèqqi kèrdèn*, — donner de l'éducation, آموزگشتن *âmourkhtèn*, — élevé, e, بلند شده *boulènd choudè*, a. مریع *mourtèfè'*, pr t. *mourtèfi'*, — nourri, پرورده *pèrvèrdè*, — qui a reçu de l'éducation, آموزگشته *âmourkhtè*

ÉLEVURE, s f V PUSTULE

ÉLIDER, v a, حذف انداختن *hèzf èndakhtèn*, کړدن *kèrdèn*

ÉLIE, nom pr, a, إلياس *èlias*, حصر *khèzr*, pr t *khizir*

ÉLIGIBILITÉ, s f, استيعاف اسباب سدن *èstèhqaqé èn-tèkhab choudèn*

ÉLIGIBLE, adj des 2 g, سانسۀ اسباب *chayèstèyé èn-tèkhab*

ÉLIMER (S'), v pron, کهنه سدن *keuhnè choudèn*

ÉLIMINATION, s f, کړ کداسی *kènar gouzachtèn*, اخراج *èkhradj*

ÉLIMINER, v a, کړ کداسی *kharèdj kèrdèn*, حارج کردن *kènar gouzachtèn*

ÉLINGUE, s f, طباب نارېدار *tenabé bar bèr dar*

ÉLIRE, v a, بېر گوزیدن *bèr gouzidèn*, احبار کردن *èkhtiar kèrdèn*, استيعاف اسباب کردن *èntèkhab kèrdèn*

ÉLISION, s f, a حذف *hèzf*, pr t *hazf*

ÉLITE, s f, بېر گوزيدۀ بېر تحيدۀ بهرني *bèr gouzidè, bèr tchidè, bèh tèrin*

ÉLIXIR, s m, a اکسر *èksir*, pr t *iksir*

ELLE, pron pers, او *ou*, pl آنها *onha*

ELLÉBORE, s m, plante, a. حریف *khèrbèq*, pr t *kharbaq*

ELLÉBORINE, s f, plante, a زهرمره *zèr mouzèt*, زهرمره *zèr-mouzè*

ELLÉBORISME, s m, دواي حریف *dèva khèrbèq*

ELLIPSE, s f, terme de géom, a حظ مسدود بصاوق *khèttè moustèdiré beizavi*, pr t *khatti mustèdiri beizavi*, — suppression de mots, a حذف *hèzf*

ELLIPTIQUE, adj des 2 g, qui présente une ellipse, a
 هزفي *hezfi*, — terme de géom, مسدّر بصاوی
moustèdirè bèizavi, pr t *mustèdiri beizavi*

ÉLOCUTION, s f, ادای ساهی *soukhèn ran*, رانی
èdar soukhen, a نطق *noutq*

ÉLOGE, s m, مداح *mèdh*, pl مدائح *mèdayèh*, ساس
sètayèch, pr t *mèdarh* تعريف *tè'èrif*, pr t *ta'rif*,
 ما *sèna*

ÉLOIGNÉ, e, adj, دور *dour*, a بعد *bè'id*

ÉLOIGNEMENT, s m, دوری *douri*, a بعد *bou'd*, — aversion,
 اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*, نعر *nèfrèt*, — distance, a
 مساف *mèçafèt*

ÉLOIGNER, v a, دور کردن *dour kèrdèn*, — s'éloigner,
 دور شدن *dour choudèn*, دور افتادن *dour ouftadèn*, —
 s'absenter, معارف کردن *moufar èqèt kèrdèn*, مهاجور
 شدن *mèhàjour choudèn*, — différer, retarder, تعویف
 انداختن *bè tè'èvîq èndakhtèn*

ÉLOQUEMENT, adv, بهر زبانی *bè tèr zèban*, به صاحب
fèçahèt, به بلاعب *bè bèlaghèt*

ÉLOQUENCE, s f, بهر زبانی *tèr zèban*, سلاسل زبانی
sèlacètè zèban, a فصاحت *fèçahèt*, pr t. *façahat*, بلاعب
bèlaghèt, pr t *bèlaghat*

ÉLOQUENT, e, adj, بهر زبان *tèr zèban*, گساده زبان
gouchadè-zèban, a فصیح *fècîh*, pr t *facîh*, سلس *sèlis*, بلع
bèlîgh

ÉLU, e, adj., choisi, برگزیده *bèr gouzîdè*, انتخاب شده
tèkhab choudè, a منتخب *mountèkhèb*, pr t *münta-
 khèb*, — prédestiné à la vie éternelle, بهسی *bè*

hècht, اهل بهشت *èhlé bèhècht*, اهل حنّ *èhlé djènnèt*,
 pr t *èhlé djènnèt*, a. محار *moukhtar*, pl محار *moukhtarîn*,
 صفتي *sèfi*, pr t *safi*, pl اصفا *èsfia*

ÉLUCIDATION, s f V ÉCLAIRCISSEMENT

ÉLUCIDER, v a, واضح کردن *vazèh kèrdèn*

ÉLUCUBRATION, s f, تأليف كمال رحمت انسا سده *tè'èlîfé*
bè kèmalé zèhmèt èncha choudè

ÉLUDER, v a, گریز کردن *gouriz kèrdèn*, گریزان شدن *gou-
 rizan chouden*, محاسب کردن *moudjanèbèt kèrdèn*

ÉLYSÉE, s m, بهشت نب برسان *bèhèchté bout pèrèstan*

ÉMAIL, s m, a مينا *mina*

ÉMAILLER, v a,, مينا کردن *mina kèrdèn*, — émaillé, e,
 مينا کرده *mina kèrdè*, مينا *mina*

ÉMAILLEUR, s m, مينا ساز *mina saz*

ÉMAILURE, s f, application de l'émail, مينا کړي *mina-
 guèr*, مينا ساري *mina sazi*, — ouvrage de l'émailleur,
 عمل مينا ساز *'èmlé mina saz*

ÉMANATION, s f, ريس انكياككي *bèr ènguikhtègui*, زههه *zèhèch*,
 a صدور *soudour*, سطوع *setou'*, نسا *nècha'*,
 نس *nèch'*

ÉMANCIPATION, s f, ار حکم بدر خارج شدن *èz hèukmé*
pèdèr kharèdj choudèn

ÉMANCIPER, v a, سر خود کداسي *sèré khoud gouzachtèn*,
 مطلق العنان *khoud sèr gouzachtèn*, خود سر کداسي
moutlèq-oul-'ènan kèrdèn

ÉMANER, v n, صادر شدن *nachî choudèn*, صادر شدن
sadèr choudèn, صدور يافتي *soudour yaftèn*

ÉMARGEMENT, s m., حاسه نونسي *hachîè nèvici*

ÉMARGER, v a, حاسه بوسی کردن, *hachîè nèvici kèrdèn*,
در حاسه بوسی *dèr hachîè nèvèchtèn*

EMBABOUINER, v a, بشیری ربانی کول رن, *bè-churîn-zè*
bam goul zèdèn

EMBAILLONNER, v a, دهان بستی, *dèhan bèstèn*

EMBALLAGE, s m, بار بندی, *bar bèndi*

EMBALLER, v a, بار بستی, *bar bèstèn*

EMBALLEUR, s m, بار بند, *bar bènd*

EMBARCADÈRE, s m, محل سوار کسی سدن, *mèhèllé sèvaré*
kèchti choudèn, — de chemin de fer, میل کاه راه آهنی,
mènzèl gahé rahé àhèn

EMBARCATION, s f, زوری, *zoourèq*

EMBARGO, s m, امیناع ار خروج کسینا بحاربی, *èmtèna'*
èz khouroudjé kèchtiané tèdjarèt

EMBARQUEMENT, s m., en parlant des personnes, سوار
سدن *sèvaré kèchti choudèn*, — en parlant des
choses, بستی بار کردن, *bè kèchti bar kèrdèn*, a وضع
فی السعنه *vèz' fi s sèfinè*

EMBARQUER, v a, بار کسی کردن, *baré kèchti kèrdèn*,
روی کسی کداسی, *roui kèchti gouzachtèn*, — 'em-
barquer, سوار کسی سدن, *sèvaré kèchti choudèn*

EMBARRAS, s m, a عوائق 'âyèqè, pr t 'âiqè, pl عوائق
'èvayèq, pr t 'avaïq, مانع *manè'*, pr t *mani'* pl موانع
mèvanè', pr t *mèvani'*, حب, *zèhmèt*, pr t *zahmèt*,
— souci, a عائله *ghayèlè*, pr t *ghaïlè*, pl عوائل *ghè-*
vayèl, pr t *ghavail*, — au fig, confusion, شلوق *chou*
louq, a هرج و مرج *hèrdj o mèrdj*, pr t *hèrdj u-*
mèrdj

EMBARRASSANT, *e*, *adj*, محب افرا, *zèhmèt èfza*, *a*. *مراحم*
mouzahèm, *pr t muzahim*

EMBARRASSÉ, *e*, *adj*, سرکردای *sèr guèrdan*, *a*. *موظل* *mou-*
'èttèl, *pr t mou'attèl*

EMBARRASSER, *v a*, برحمت انداحی *bè zèhmèt èndakh-*
tèn, مانع شدن *moussèddè' choudèn*, مانع شدن *manè choudèn*, — *au fig*, rendre obscur, سلب کردن *choulouq kèrdèn*, معسوس کردن *mèghchouch kèrdèn*,
— *s'embarrasser* خود را برحمت انداحی *khoud ra bè zèhmèt èndakhtèn*, — *se soucier*, در بند شدن *dèr bènd choudèn*

EMBASEMENT, *s m*, بناۀ عمارت *payèyé 'èmarèt*

EMBÂTER, *v a*, بالان ری *palan zèdèn*

EMBATRE, *v a*, دور حرج را تا قی کرسی *doouré tchèrkha ra*
bè àhèn guèrèftèn

EMBAUCHER, *v a*, کرد آوردن *djèm' kèrdèn*, جمع کردن *guèrd avourdèn*, — *embaucher des ouvriers*, عمله
'èmèlè guèrèftèn, جمع کردن *djèm' kèrdèn*

EMBAUCHEUR, *EUSE*, *s*, کرد *djèm' kounèndè*, جمع کنند *guèrd àvèrèndè*, آورد *guirèndè*, — *embau-*
cheur d'ouvriers, عمله کنند *djèm' kounèndèyé*
'èmèlè

EMBAUMENT, *s m*, *a* حباطه *tèhnit*, بحیط *hènàtè*,
pr t hènàtè

EMBAUMÉ, *e*, *adj*, en parlant des cadavres, ادویه رده *èdvryè zèdè*, حباطه *tèhnit choudè*, — *parfumé*, خوشبوی *khoch boui*, *a*. *مطر* *mou'ettèr*, *pr t mou'attar*

EMBAUMER, *v a*, en parlant des corps morts, متبرا ادویه

- mèryt ra èdviyè zedèn, تهنيت كيرن tèhnt kèr dèn, — parfumer, remplir de bonne odeur, خوشبو
- khoch bou kèrdèn, موطر كيرن mou'èttèr kèrdèn
- EMBAUMEUR**, s m, كنده تهنيت kounèdè
- EMBÉGUINER**, v a, سر سى sèr bèstèn
- EMBEILLIR**, v a, ربا كيرن ziba kèrdèn, ربا سدى ziba choudèn, فسك سدى qèchèng kèrdèn, — v n, فسك سدى qèchèng choudèn, — embelli, e, فسك سدى qèchèng choudè
- EMBELLISSEMENT**, s m, ريب و رير, آراس zib o-zivèr, پيراس pirayèch
- EMBERLIFICOTER (S')**, v pron, حودرا كير انداحى khoud-ra guir èndakhtèn, كير امان guir ouftadèn
- EMBESOGNÉ**, e, adj, مسعل مèchghoulé kar, a, مسعل mèchghoul
- EMBLAVER**, v a, كندم كاسى guèndoum kachtèn, — emblavé, e, كندم كاسه سده guèndoum kachtè choudè
- EMBLAVURE**, s f, مزرعه كندم mèzrè'èyé guèndoum
- EMBLÉE (D')**, s f, يكه دهه yèk dèf'è, هو يكه yèk hoou, يكه بارهه yèk barègui, a, دهه dèf'ètèn
- EMBLÉMATIQUE**, adj des 2 g, a, سورتي tèmsali
- EMBLÈME**, s m, نىchan, pr t nychan, a, علم 'èlèm, مائله tèmsil, علامت 'èlamèt, pl علامات 'èlamat, moumacèlè
- EMBOIRE**, v a, رووحن مالیدن rooughèn malidèn, — s'em-boire, devenir terne, تار سدى tar choudèn

EMBOISER, v a, بحرب ربابی گول رسی *bè-tchèrb-zèbanî goul zèdèn*

EMBOÎTEMENT, s m, حب گنری *djouft guiri*

EMBOÎTER, v a, حب گنری کردن, — s'emboîter, حب سدن *djouft choudèn*, نوی هم *tou hèm rèftèn*

EMBOÎTURE, s f, حبگنری *djouft guiri*

EMBOLISME, s m, a کبس *kèbis*

EMBOLISMIQUE, adj des 2 g, a کبسی *kèbici*

EMBONPOINT, s m, فربهی *fèrbèhi*, نومندی *tènoumèndî*

EMBORDURER, حاسه کداسی *hachè gouzachtèn*

EMBOUCHER, v a, بدهان کداسی *bè dèhan gouzachtèn*, — s'emboucher, متصل سدن *djari choudèn*, — *mouttècèl choudèn*, — on dit qu'un homme est mal embouché pour dire qu'il parle grossièrement, بد زبان *bèd zèban*, ا. فحاش *fèhhach*

EMBOUCHOIR, s m, سر سیمور *sèré chèrpour*

EMBOUCHURE, s f, دهنه رودخانه *dèhènèyé roud khanè*, — d'un instrument, سر *sèr*

EMBOUER, v a, کل آلود کردن *guèl àloud kèrdèn*

EMBOUQUER, v n, داخل بوعار سدن *dakhèlé boghaz choudèn*

EMBOURBER, v a, بگل انداختن *bè guèl èndakhtèn*, — s'embourber, بوی گل افشان *tou guèl ouftadèn*

EMBOURRER, v a, آکنده کردن *àkèndè kèrdèn*

EMBOURSER, v a, در کسبه کردن *dèr kicè kèrdèn*

EMBRASEMENT, s m, آیس *âtèch*, a حرف *hèriq*, pf t *harîq*

EMBRASER, v a, آتش زدن *âtêch zêdên*, افروختن *êfroukh-tên*, — s'embraser, سحر افروختن *êfroukh-tê choudên*, آتش گرفتن *âtêch guêrêftên*

EMBRASSADE, s f, در آغوش *dêr âghouch*, a معانعه *mou'ânêqê*

EMBRASSEMENT, s m, بوس و کنار *bous o kênar*, a معانعه *mou'ânêqê* pr t *mou'ânaqa*, مصاحبه *mouçafêhê* pr t *muçafaha*

EMBRASSER, v a, در آغوش کشیدن *dêr âghouch kêchidên*, بعل گرفتن *bêghêl guêrêftên*, در بر گرفتن *dêr bêr guêrêftên*, بوسیدن *bouciden*, match کردن *match kêrdên*, — s embrasser, همدنگرا بوسیدن *hêm-diguêr ra bouçiden*, معانعه کردن *mou'ânêqê kêrdên*

EMBRASURE, s f, حای پیکره *djai pëndjêrê*, — d'un rem part, کلوح انداز *kêlouch êndaz*

EMBRENER, v a, کس کردن *nêdjêr kêrdên*

EMBROCHER, v a, سنج کشیدن *bê sikh kêchidên*, سنج کردن *sikh kêrdên*

EMBROUILLEMENT, s m, پیکندگی *pitchidêgui*, a احتلاط *êkhtêlat*, pr t *ikhtilat*, اعساش *êghtêchach*, pr t *ightichach*

EMBROUILLÉ, e, adj, پیکند *pitchidê*, شلون *choulouq*, پیریشان *pêrichan*, a معسوس *mêghchouch*

EMBROUILLER, v a, شلون کردن *choulouq kêrdên*, معشوش کردن *mêghchouch kêrdên*, — s'embrouiller, شلونی شدن *choulouq choudên*

EMBROUILLEUR, EUSE, s, کند *choulouq-kounêndê*

EMBRUINÉ, e, adj, سوخته *soukh-tê*

EMBRUMÉ, *e*, adj, ابر èbr, — le temps est embrumé, هوا
ابر است *hèva èbr èst*

EMBRUMER (*S'*), *v* pron, ابر سدن *èbî choudèn*

EMBRUNIR, *v a*, نبره رنگ کردن *siah kèrdèn*,
tirè rèng kèrdèn

EMBRYOLOGIE, *s f, a* حب عن الحسب *bèhs 'èn èl djènin*

EMBRYON, *s m, a* جنس *djènîn*

EMBUCHÉ, *s f*, دام مکرو حبله *dam huyèl*, دام مکرو
mèkr o hilè

EMBUSCADE, *s f*, کمینگاه *kèmin gah*, *a* کمین *kèmin*

EMBUSQUER, *v a*, در کمین کداسی *dèr kèmin gouzach*
tèn, در کمین رساندن *dèr kèmin nechandèn*, — s'em-
busquer, در کمین بستن *dèr kèmin nèchèstèn*

ÉMENDER, *v a*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*

ÉMERAUDE, *s f, a* زمرد *zoumourroud*, پر ت زمرد *zumrud*

ÉMERI, *s m*, سباد *sèmbadè*, *a* سبادج *soumbadèdj*

ÉMERILLON, *s m*, petit oiseau de proie, مرعك سکاری
mourghèké chèkarî

ÉMÉRITE, *adj*, خارج ار عمل *kharèdj èz 'èmèl*

ÉMERISION, *s f*, اندای ظهور ستاره *èbtèdan zèhouré sèiyarè*

ÉMERVEILLÉ, *e*, *adj*, در شگف ماند *dèr chèguèft mandè*,
هیران ماند *hèiran mandè*, *a* معجب *mout'èddjèb*

ÉMERVEILLER, *v a*, در شگف انداحس *dèr chèguèft èn*
dakhtèn, محتر *bè hèirèt èndakhtèn*, محتر
در شگف *mout'hèiyèr kèrdèn*, — s'émerveiller, شگف
ماندن *dèr chèguèft mandèn*, مات ماندن *mat mandèn*,
محتر *mout'hèiyèr kèrdèn*, محتر کردن
choudèn

ÉMÉTIQUE, s m, دوائی فی dèvai qèi, a معتی mouqèn,
pr t mouqau

ÉMETTRE, v a, produire au dehors, اظهار داسی èzhar
dachtèn, اترار کردن èbraz kèrdèn, — mettre en circu-
lation, رواج دانی rèvadj dadèn

ÉMEUTE, s f, شورش chourèch, a احلال èkhtèlal, pr t
ikhhtilal, فساد fèçad

ÉMEUTIER, IÈRE, s, فتنه انگیز fètne ènquiz

ÉMIER, v a, حر کردن khourd kèrdèn

ÉMIETTER, v a, نان حر کردن nan khourd kèrdèn (ou
ریشه کردن rizè kèrdèn)

ÉMIGRATION, s f, t کوچ koutch, a دجله و طی djèla'è vètèn,
pr t djèlai vètèn, ترک وطن tèrké vètèn, pr t tèrki vè
tèn, مهاجرت mouhadjèrèt

ÉMIGRANT, e, adj V ÉMIGRÉ

ÉMIGRÉ, e, adj et s, ترک وطن tèrké vètèn kèrdè, a.
مهاجر mouhadjèr, pr t muhadju

ÉMIGRER, v n, کوچ کردن koutch kèrdèn, کوچیدن
kèrdèn, ترک وطن tèrké vètèn kèrdèn

ÉMINCER, v a, نازک کردن nazèk kèrdèn, نازک بردن
bouridèn

ÉMINEMMENT, adv, مرتباً mountèhai mèratèb,
بغای bè ghayèt, a فوق العاده foouq oul ghayè, pr t
fèvq ul ghayè

ÉMINENCE, s f, بلند دای djai boulènd, پسته pouchtè, —
titre, son éminence, a عالیجناب 'alì djènab

ÉMINENT, e, adj, بلند boulènd, a. مربع mourtèfè' pr t
murtèfi', رفیع rèfi', — excellent, بسیار خوب bèçiar

khoub, کمال *bè hëddé kèmal*, a *علا* *d'èla*, pr
t *a'la*, عالی *'àli*

ÉMIR, s m, a. امیر *émir*, pl امرا *oumèra*

ÉMISSAIRE, s m, a. مأمور محفی *mè'émouré mèkhfi*

ÉMISSION, s f, a. صدور *soudour*, خروج *khouroudj*

EMMAGASINER, v a, بوی انبار *èmbar kèrdèn*, انبار کردن
tou èmbar gouzachtèn

EMMAIGRIER, v a, لاجر کردن *laghèr kèrdèn*, — v n, لاجر
laghèr choudèn

EMMAILLOTTER, v a, در فداای نسبی *dèr qoundaq bès*
tèn, در فمات نسبی *dèr koumat bèstèn*

EMMANCHEMENT, s m, a. اتصال *èttèçal* V JOINTURE

EMMANCHER, v a, دسبه کداسی *dèstè gouzachtèn*

EMMANCHEUR, s m, دسبه کدار *dèstè gouzar*

EMMARINÉ, e, adj, بدبا عایب کرده *bè dèria 'adèt kèrdè*

EMMARINER, v a, عملکاح کسی جمع کردن *'èmèlèdjaté*
kèchti djèm' kèrdèn

EMMÉNAGEMENT, s m, ترتیب اسباب خانه *tèrtibé èsbabé*
khanè

EMMÉNAGER, v a, اسباب خانه را ترتیب دادن *èsbabé kha*
nè ra tèrtib dadèn, — *emménagé*, e, ترتیب اسباب
خانه *èsbabé khanè tèrtib choudè* (ou *mourèt-*
tèb choudè)

EMMENER, v a, همراه بردن *hèm rah bourdèn*, — *emmener*
par force, زور بردن *bè zour bourdèn*

EMMENOTTER, v a, زنجیر بستن نسبی *zèndjir bè-dèst*
bèstèn

EMMIELLER, v a, نانکسی اندود کردن *bè-ènguèbîn èndoud*

kèrdèn, — emmiellé, e, اندوده *bè enguèbin*
 èndoudè, a, معطل *mou'èssèl*

EMMITOUFLER, v a, با پوسټين پوشاندن *ba poustîn pou-*
chandèn, در پوسټين کړن *dèr poustîn kèrdèn*

EMMUSELER, v a V MUSELER

ÉMOI, s m V ÉMOTION

ÉMOLLIENT, s m, دواى ملتى *dévar moulèyin*, — adj
émollient, e, نرم كنده *nèrm-kounèndè*

ÉMOLUMENT, s m, سود soud, a مفعل mèn fè'èt pr t
mènfa'at, مواجب mèvadjèb

ÉMONDER, v a, حشودن *khouchoudèn*, ou khèchoudèn,
 چاک‌های ریادی در حصارا بردن *chakh-har ziadèti dè*
rèkhtan ra bouridèn

ÉMONDES, s f pl, چاکھ های درختان بریده, *chakh haï dè-rèkhtan bouridè*

ÉMONDEUR, s m, ساج درحد، bourèndèyé chakhé
dèrekht

ÉMOTION, s f, حس قلب *tèpèché qelb*, ا. اضطراب *èztèrab*,
هيكار *hèyèdjan*

ÉMOTTER, v a., كلوج سكسي *kèloukh chèkèstèn*

ÉMOUCHER, v a., مکس به اندر *mèguès pèrandèn*

ÉMOUCHET, s m, (طرپطای) *tèroumtai* (t طریطای)

ÉMOUCHOIR, s m, مكس بران *mèguès-pèran*

ÉMOUDRE, v a, بڤ تڤر بڤ تڤر *bè tchèrkè tiz kèrdèn*

ÉMOULEUR, s m, تم كند tiz-kounèndè

ÉMOUSSER, v a, كند كردن *kound kèrdèn*, — s'émousser,
کند شدن *kound choudèn*

ÉMOUVOIR, v a mettre en mouvement ۱۵ آ ۶ ۱۵

bè hèrekèt àvourdèn, — de compassion, سرّحم آوردن
 bè tèi ehhoum àvourdèn, برقب آوردن bè rëqqèt àvourdèn, — agiter, مصطرب کردن mouztèrèb kèrdèn, — s'émouvoir, مصطرب شدن mouztèrèb choudèn, — s'émouvoir, se mettre en mouvement, دحرکب آمدن
 be hèrekèt àmèdèn

EMPAILLEUR, EUSE, آکند کر òkèndè guèr

EMPALEMENT, s m V EMPALER

EMPALER, v a, سر سر سره ساندن bèr sèrè nèizè nè chandèn

EMPAN s m, حب vèdjèb, a سر chèbr, pr t chabr

EMPAQUETER, v a, بوی بوعكه نسبی, toui boughtchè bèstèn

EMPALER (S') v pron, مصطرب کردن zèbt kèr dèn, مصطرب شدن moutècèrèf choudèn

EMPATEMENT, s m, حمير آلودگی khèmîr àloudègui

EMPATER, v a, rendre pâteux, حمير آلود کردن khèmîr-àloud kèrdèn, — couvrir de pâte, بوی حمير کداسی, toui hhèmîr gouzachtèn

EMPAUMER, v a, بوندرأ نكف دسب کریں, toupè 1 a bè kèfé dèst guèrèftèn

EMPÊCHÉ, e, adj ممنوع مبع سده mèn' choudè, a ممنوع memnou'

EMPÊCHEMENT, s m, a ممانع moumanè'èt, pr t muma na'at, مانع manè', pr t man', مانع èyèqè, pr t 'aigè, pl عوانع 'èvayèq, pr t 'avaig

EMPÊCHER, v a, ممانع کردن nè gouzachtèn, مانع شدن moumanè'èt kèrdèn, ممانع مانع شدن manè' choudèn, ممانع مبع کریں mèn' kèrdèn

EMPEIGNE, s f, روى كعش *rouï kèsch*

EMPENNER, v a, دمبر بر نصب كرس *bè-tur pèr nèsb kèrdèn*

EMPEREUR, s m, امپراطور *èmpèratour*, — vive l'empereur, آبرون *àbroun*, ناسد امپراطور سلامت *èmpèratour sèlamèt bachèd*

EMPESAGE, s m, نچاسنه رى *nèchastè zèn*

EMPESER, v a, نچاسنه رى *nèchastè zèdèn*, آهار رى *àhar zèdèn*, — empesé, e, نچاسنه *nèchastè zèdè*

EMPESEUR, EUSE, v s, نچاسنه رى *nèchastè zèn*

EMPESTÉ, e, adj, طاعوبى *ta'ouni*, — infecté de mauvaise odeur, بد بو *bèd bou*, a موعقى *moutè'effèn*, pr t mu *tè'affin*

EMPESTER, v a, طاعوبى كرس *ta'ouni kèrdèn*, — infecter de mauvaise odeur, بد بو دادن *bèd bou dadèn*, تى موعقى كرس *tè'èffoun kèrdèn*

EMPÊTRER, v a, كبر انداحى *guir èndakhtèn*, — s'empêtrer, كبر افئادى *guir ouftadèn*

EMPHASE, s f, خود مامى *khoud nèmayi*, كتر و *kèrr o fèrr*

EMPHATIQUEMENT, adv, كتر و *bè kèrr o fèrr*

EMPHATIQUE, adj des 2 g, خود ما *khoud nèma*, كتر و *ba kèrr o fèrr*

EMPHYSÈME, s f, a تنقح رنه *tènèffoukhé riè*

EMPHYTÈOSE, s f, متب طولانى *èdjarèyé mouddètè toulani*

EMPHYTÈOTE, s m, صاحب متب طولانى *sahèbè èdjarèyé mouddètè toulani*

EMPHYTÈOTIQUE, adj des 2 g, متب طولانى *moutè'èllèq bè èdjarèyé mouddètè toulani*

EMPIÈTEMENT, s m, دست درآری *dèst-dèrazi*, ا. عتّی *tè'èddi*

EMPIÈTER, v n, دست درآری کردن *dèst-dèrazi kèrdèn*,
از حدّ خود تجاوز کردن *èz hèddé khoud tèdjavouz kèr dèn*

EMPIFFRER, v a, زیاد حرّ حورانیدن *ziad tchiz khouran dèn*, — s'empiffrer, زیاد حرّ حوریدن *ziad tchiz khourdèn*

EMPILEMENT, s m, روی هم دگر بودن *roui hèm-diguèr boudèn*

EMPILEB, v a, بالای یکدیگر نهان *balai yèk diguèr nè hadèn*, روی هم گذاشتن *roui hèm gouzachtèn*

EMPIRE, s m, دولّت ساهساهی *dooulété chahèenchahi*,
سلطنتی دولّت *dooulété èmpèratouri*, ا. سلطنت *sèltènèt*, pr t *saltanat*, — ascendant, ا. تسلّط *tè cèllout*

EMPIREB, v a, بدر کردن *bèd tèr kèrdèn*, — v n, بدر شدن *bèd tèr choudèn*

EMPIRIQUE, adj des 2 g, a, عملی *'èmèli*

EMPIRISME, s m, کار آرومی عمل *karé èz roui 'èmèl*, —
en parlant de médecine, ا. طبّی *tèbbé 'èmèli*, pr t *tibbi 'amèli*

EMPLACEMENT, s m, جای *djai*, — a محلّ *mèhèll*, pr t *mahall*, موضع *moouqè'*, pr t. *mèvqa'* موضع *moouze'*, pr t *mèvzi'*

EMPLÂTRE, s m., a. مرهم *mèrhèm*, pr t *mèlhèm*

EMPLETTE, s f., اشمرا *khèrid*, ا. مایعه *moubayè'è*,
èchtèra, pr t *ichtira*

EMPLIR, v a., ملو کړډن *pour kèrdèn*, ملو کړډن *mèmlou kèrdèn*

EMPLOI, s m., usage, a صرف *sèrf*, pr t *sarf*, مصرف *mès-rèf*, pr t *masrèf*, استعمال *èstè'mal*, pr t *isti'mal*, — service, a., مأموریت *mè'èmouriyèt*, خدمت *khèd mèt*, pr t *khèdmèt*, vulg *khèzmèt*, — occupation, کار *kar*, a سعل *choughl*, مسعله *mèchghèlè*, pr t *mèch-ghalè*

EMPLOYÉ, s m., نوکر *nooukèr*, — serviteur, نوکر *nooukèr*, خدمتکار *khèdmèt kar*, a خادم *khadèm*, pr t *khadim*

EMPLOYER, v a., مصرف رساندن *bè-kar boudèn*, مصرف رساندن *bè mèsrèf rècanidèn*, استعمال کړډن *èstèmal kèrdèn*, مېړه داسې *mès ouf dachtèn*, مېړه داسې *khèrdy kèrdèn*, — employer de l'argent, پېل مصرف رساندن *poul bè mèsrèf rècanidèn*, — donner de l'occupation, نېکروا *bè kar mèchghoul dachtèn*, نېکروا *bè kar va dachtèn*, — employé e, استعمال *èstè'mal choudè*, a مسعمل *moustè'mè'*

EMPLUMER, v a V empenner, — s'emplumer, ou se remplumer, terme fam, s'enrichir, کار و بار حوډرا *kar o baré khoud ra sakhtèn*, غېښ شدن *ghèms choudèn*

EMPOCHER, v a., حب انداختن *tou d'ib èndakh tèn*, حب کداسې *tou d'ib gouzachtèn*

EMPOIGNER, v a., رېوډن *rouboudèn*, رېوډن *tou moucht guèrèftèn*, حص کړډن *qèbz kèrdèn*

EMPOIS, s m., نېچاسته *nèchastè*, pr t *nichasta*, آهار *d'har*

EMPOISONNEMENT, s m, زهر دښ *zèhr dadèn*, ا سميم *tèsnum*

EMPOISONNER, v a, زهر دښ *zèhr dadèn*, مسموم کړئ *mès-moum kèrdèn*, — s'empoisonner, زهر خوړئ *zèhr khourdèn*, — مسموم کړئ *khoud ra mès moum kèrdèn*, — empoisonné, e, زهر خوړئ *zèhr khourdè*, a مسموم *mès moum*

EMPOISONNEUR, e, s, زهر خوړاند *zèhr dèhendè*, زهر خوړاند *zèhr khouranèndè*, a سامم *samèm*, pr t samim

EMPOISSER, v a, برب اندوښ *bè zèft èndoudèn*

EMPOISSONNER, v a, ماهی دار کړئ *mahi dar kèrdèn*

EMPORTÉ e, adj, توند مډ *tound mèzadj*, آتس *âtèch mèzadj*

EMPORTE PIÈCE, s m, a مسراط *mèchrat*

EMPORTEMENT, s m, توند مډ *tound mèzadj*, توند خوږی *tound khoyi*, a غڙڅ *ghèzèb*, pr t ghazab

EMPORTER, v a, بردن *bourdèn*, برداسی *bèr dachtèn*, — obtenir, faire réussir, اړ پمس بردن *èz pich bourdèn*, emporter d'assant, بهکم دساکر کړئ *bè houdjoum tèskhir kèrdèn*, — بردن *bè yourèch guèrèftèn*, — l'emporter, prévaloir, فایف آمدن *fayèq àmèdèn*, — s'emporter, کج حلف سښ *kèdj khoulq choudèn*, — کج حلف سښ *khèchmnak choudèn*, آتس *âtèch guèrèftèn*

EMPOTER, v a, کډاشی *tou kouzè gouzachtèn*

EMPOURPRER, v a, فرمر کړئ *sourkh kèrdèn*, فرمر کړئ *gèrmèz kèrdèn*

EMPREINDEE, v a, نغش نسی *nèqch bèstèn*

EMPREINTE, s f, نەقەش *nèqch*, pr t *naqch*, نەشان *nèchan*,
pr t *nichan*

EMPRESSÉ, e, adj, شەتابان *chètab kounan*, شەتابەندە *chè
tabèndè*, دەست پاشە *dèst patchè*, ئەدجەلە *'èdjèlè-*
kounèndè a مەستە *moustè'èdjèl*, pr t *musta'djèl*

EMPRESSEMENT, s m, شەتاب *chètab*, a, ئەدجەلە *'èdjèlè*, pr
t *'adjèlè*, مەبادەرەت *moubadèrèt*

EMPRESSER (S'), v pron, شەتاب کردن *chètab kèrdèn*,
مەبادەرەت *chètaftèn*, ئەدجەلە کردن *'èdjèlè kèrdèn*,
مەبادەرەت کردن *moubadèrèt kèrdèn*

EMPRISONNEMENT, s m, a, محبوسەت *hèbs*, pr t *habs*, مەھبوسەتیەت
mèhbouciyèt, pr t *mahbouciyèt*

EMPRISONNER v a, بڕدان *zèndan kèrdèn*, بڕدانە *bè zèndan èndakhtèn*,
محبوس کردن *hèbs kèrdèn*, مەھبوس کردن *mèhbous kèrdèn*, — *emprisonné*, e,
بڕدانی *zèdan*, a, محبوس *mèhbous*, pr t. *mahbous*

EMPRUNT, s m, a, قەرز *qèrz*, pr t *qarz*, ئەستەق
èstèq raz, pr t *istiqraz*, — faire un emprunt, قەرز کردن
qèrz kèrdèn

EMPRUNTER, v a, قەرز کردن *qèrz kèrdèn*, قەرز کەڤەتی
qèrz guèrèftèn, عەرەب کەڤەتی *'àriyèt guèrèftèn*, — *emprunté*, e, a
عەرەبی *'àrieti*

EMPRUNTEUR, EUSE, s, قەرز کەندە *qèrz kounèndè*

EMPUANTIR, v a, بۆ کردن *bèd-bou kèrdèn*

EMPUANTISSEMENT, s m, بۆتی *bèd bouy*

EMPYÈME s m, a, کۆمە *koumèyé ghèzizèt*, a, احیاء
èdytèma'é rim.

EMPYRÉE, s m, a. فلك الافلاك *fèlèk oul èflak*, عالم حروب
'*alèmé djèbèrout*

EMPYREUME, s m., روعى سوخته *bouï rooughèné*
soukhtè

ÉMU, e, adj, a. مصطرب *mouztèrèb*, pr t *mouztarib*, متأثر
moutèsser, pr t *mutèssir*

ÉMULATEUR, TRICE, s, عطفه كار *ghèbtè-kar*, pr t. *ghib-*
tè kiar

ÉMULATION, s f, a. معاضل *tèfazoul*, مبارات *moubarat*,
مرتب *eddè'ar mèzyèt*, a عطفه *ghèbtè*, pr t
ghibtè

ÉMULE, s m, a. طالب مرتب *talèbé mèzyèt*, pr t *talib*
mèzyèt, رقيب *rèqib*, pr t *raqib*

ÉMULSION, s f, سيرة نور *churèyé bouzour*

EN, prép, در *dèr*, به *bè*, ار *èz*, — en France, در مملکت
dèr mèmlekètè francè, — il va en France,
در مملکت فرانسه میرود *bè mèmlekètè francè mi-*
rèvèd, — en dix jours, در ده روز *dèh rouzè*, در ده روز
dèr dèh rouz, — en français, در زبان فرانسه *bè zèbané*
francè, — j'en viens, از اینجا میام *èz èndja mi-a-*
yèm, — j'en ai, از آن دارم *èz àn darèm*

ÉNALLAGE, s m, terme de gram, a انقلاب الامة في النحو
èngèlab-oul èzmènè fin nèho

ÉNAMOURER, v a, عاشق کردن *'achèq kèrdèn*, — s'èna-
mourer, عاشق شدن *'achèq choudèn*

ÉNARRATION, s f, a. روایت مبدئ *rèvayètè mèdidè*, pr
t. *riwayètè mèdidè*

ÉNARTHROSE, s f, a. وفده العظم *vaqbèt oul-'azm*

ENCADREMENT, s m, چارچوبه سدن *tchar-tchoubè choudèn*

ENCADRER, v a, چارچوبه کردن *tchar tchoubè kèrdèn*, ou
میان چارچوبه *tchèhar-tchoubè kèrdèn*,
میان چارچوبه *miané tchar-tchoubé gouzachtèn*

ENCAGER, v a, بوی قفس در قفس کردن *dèr qèfès kèrdèn*,
بوی قفس *tou qèfès gouzachtèn*

ENCAISSEMENT, s m, در صندوق کردن *dèr sèndouq kèrdèn*

ENCAISSER, v a, در صندوق گذاشتن *dèr sèndouq gou-
zachtèn*

ENCAN, s m, a. حراج *hèrad*, مراد *mèzad*, — à l'encan,
در حراج *dèr hèrad*, — vendre à l'encan, در حراج
فروختن *dèr hèrad fouroukhtèn*

ENCANAILLER (S'), v pr, با اوپاس آمیزش کردن *ba ooubach
àmizèch kèrdèn*, با ناکسای آمیزش کردن *ba na-kèçan
àmizèch kèrdèn*

ENCAPUCHONNER (S'), v pr, سرپوشاندن *sèr pouchandèn*

ENCAQUER, v a., بوی پنب گذاشتن *touï pip gouzachtèn*

ENCASTER, v a V ENCHASSER

ENCAUSTIQUE, s f, روغن مومی *rooughèné moum*

ENCAVER, v a, در زیر زمین گذاشتن *dèr zir zèmin gouzachtèn*

ENCAVEUR, s m, نگه دارنده در زیر زمین *gouzarèndèyé dèr
zir zèmin*

ENCEINDRE, v a, دورادور گرفتن *doour a-doour guèrèftèn*,
احاطه شده *èhatè kèrdèn*, — enceint, e, احاطه
کند *èhatè choudè*

ENCEINTE, s f, دیوار، حصار *tchèpèr divai*, حصار *mouharratè*

ENCEINTE, adj f, حامله *àbèstèn*, a. حامله *hamèlè*, pr t
hamilè

ENCENS, s m, کندر *koundour*, a لسان *louban*, — flatterie,
a مداهنه *moudahènè*

ENCENSEMENT, s m, کور کردن *boukhour kèrdèn*

ENCENSER, v a, کور کندر دادن *boukhouré koundour dadèn*, — louer, کس کردن *sètayèch kèrdèn*, ثنا
سپردن *sèna goftèn*, مدح کردن *mèdh kèrdèn*, ستودن
soutoudèn

ENCENSEUR, s m, سناگو *sèna gou*

ENCENSOIR, s m, کندر دان *koundour dan*, کوردان *bou-*
khour dan, a مچم *mèdjmer*, مچره *mèbkhèrè*

ENCÉPHALE, s m, مغر کله *mèghzé kèllè*

ENCHAÎNEMENT, s m, پیوستگی *pèwèstègu*, a اتصال *èttè-*
gal, pr t *ittigal*, سلسل *tècèlsoul*, ربط *rebt*, pr t
rabt, رابط *rabètè*

ENCHAÎNER, v a, زنجیر کردن *zèndjir kèrdèn*, زنجیر
با *ba-zèndjir bèstèn*, — enchaîné, e, زنجیر کرده
zèndjir kèrdè, در زنجیر *dèr zèndjir*

ENCHAÎNURE s f V ENCHAÎNEMENT

ENCHANTELER, v a, کداسی به *bè dèst gah gou-*
zachtèn

ENCHANTEMENT, s m, charmé, افسون *èfsoun*, جادوگری
djadou guèr, جادوئی *djadouy*, a سحر *sèhr*, pr t
sìhr, — au fig, merveille, حیرت انگیزی *hèirèt-*
ènguiz, حیرت انگیزی *chèguèf ènguiz*, a.
استغراب *èstèghrab*, pr t *istighrab*, معرکه *mè'èrèkè*, pr
t *ma'rèkè*

ENCHANTER, v a, جادوئی کردن *djadouy kèrdèn*, افسون
مسحور *èfsoun kèrdèn*, سحر کردن *sèhr kèrdèn*, مسحور

mèshour kèrdèn, — *fig*, حیران کردن *hèi ran kèrdèn*, مسعوف حیر کردن *moustèghrèqè hèirèt kèrdèn*, — il signifie aussi rendre content, مسرور کردن *mèsrour kèrdèn*, خوشوقت کردن *khoch vèqt kèrdèn*, مسعوف کردن *mèch'ouf kèrdèn*, خوشحال کردن *khoch hal kèrdèn*, شاد کردن *chad kèrdèn*, — enchanté, e, مسکور شده *mèshour choudè*, a مسکور *mèshour*, — content, خوشوقت *khoch vèqt*, خوشحال *khoch hal*, a مسرور *mèsrour*

ENCHANTEUR, ERESSE, s, پریانسا *pèri èfsa*, پریان *pèri khan*, جادوگر *djadou guèr*, افسونگر *èfsoun guèr*, a ساحر *sahèr*, pr t *sahir*

ENCHAPERONNER, v a, کلاه بر سر نهادن *koulah bèr sèr nèhadèn*

ENCHÂSSER, v a, توی درر کداسی *tou dèrz gouzachtèn*, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*, فرو کردن *ferou kèrdèn*

ENCHÂSSURE, s f, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*

ENCHAUSSEUR, v a, بوساندن *bè kah pouchandèn*

ENCHÈRE, s f V ENCAN

ENCHÉRIR, v a, قیمت را زیاد کردن *qèimèt ra ziad kèrdèn*, کراں کردن *bèr qèimèt èfzoudèn*, — v n, سدن *guèran choudèn*

ENCHÉRISSEMENT, s m, افزایش قیمت *èfzayèché qèimèt*

ENCHÉRISSEUR, s m, افزایش دهنده قیمت *èfzayèndèyè qèimèt*

ENCHEVÊTRER, v a, افسار کردن *èfsar kèrdèn*, — s'enchevêtrer, بند افسار گم کردن *bè bèndé èfsar guir*

kèrdèn, — au fig, بکار بد کړس *bè karé bəd guir kèrdèn*

ENCHIFFREMENT, s m, گڼنه سلسې سې *guèrèftè-choudéné bini*

ENCHIFFREUR, v a, کړونکی سې سلسې *ba'ècè guèrèftegui bini choudèn*

ENCLAVE, s f, زمين ملحقې زمين دنگر *zèminé moulhèq bè-zèminé diguèr*

ENCLAVEMENT, s m, a. الحاق *èlhaq*, pr t *ilhaq*

ENCLAVER, v a, داخل کول *moulhèq kèrdèn*, داخل کړس *dakhèl kèrdèn*

ENCLIN, e, adj, a مائل *mayèl*, pr t *mail*

ENCLOÎTRE, v a, در بند کول *dèr dèr zèndan kèrdèn*

ENCLORE, v a, دورادور بندوار کول *doour a doour bè-divar guèrèftèn*

ENCLOS, s m, a حياط *hèyat*

ENCLOS, e, adj, دور يا دورديوار څخه *doour ta doour divar guèrèftè*, دورادور څېړنه *doour a doour tchèpèr zèdè*

ENCLOUER, v a, مخ کول *mikh zèdèn*, مخ کول *mikh koubidèn* (ou کوبې *kouftèn*)

ENCLOUURE, s f, مخ څخه *zèkhmé mikh*, — au fig, obstacle V ce mot

ENCLUME, s f, سندان *sèndan*

ENCLUMEAU, s m, سندان سې *sèndané dèst*

ENCOCHER, v a, څړ کول *zèh kèrdèn*

ENCOFFLER, v a. V ENCAISSER

ENCOIGNURE, s f, کوسه دېوار *gouchèyé divar*

ENCOLURE, s f, d'un cheval, سرو کړس *sèr-o guèr-dèné èsp*

ENCOMBRE, s m V EMBARRAS

ENCOMBREMENT, s m, انسداد *ènsèdadé rah*

ENCOMBRER, v a, راړا مسدود کړس *rah-ra mèsdoud kèrdèn*

ENCONTRE, s f, à l'encontre, بمخالفت *bèr khèlaf*, ا صد *zèdd*, پرت *t zidd*

ENCORE, adv, باز *baz*, دنگر *diguèr*, هڼوز *hènouz*, — encore une fois, دغه دنگر *dèf'èyé diguèr*, — il n'est pas encore venu, هڼوز ننه یامده اسب *hènouz nè yamèdè èst*, — pas encore, نه هڼوز *nè hènouz*, — de nouveau, باز *baz*, اړو *èz noou*, دو باره *dou barè*

ENCORNER, v a, ساحدار کړس *chakh dar kèrdèn*, — en corné, e, ساحدار *chakh dar*

ENCOURAGEMENT, s m, a تسویف *tèchvîq*

ENCOURAGER, v a, تسویف آوردن *bè choouq àvourdèn*, تعبیر *bè ghèirèt àvourdèn*, تسویف کړس *tèchvîq kèrdèn*

ENCOURIR, v a, مسحق سدن *moustèhèqq choudèn*

ENCRASSER, v a, حرك کړس *tchèrk kèrdèn*, — s'encrasser, حرك سدن *tchèrk choudèn*

ENCRE, s f, a مرکب *mourèkkèb*

ENCRIER, s m, مرکبداں *mourèkkèb dan*, قلنداں *qè-lèm dan*

ENCROUTER, v a, اندودن *èndayèch kèrdèn*, اندودن *èndoudèn*, — s'encrouter, شدن *èndoudè choudèn*

ENCUIRASSER, v a, چهار آینه پوساندن *tchèhar-àinë pou-*

chandèn, — s'encuirasser, چهار آینه پوشیدن *tchèhar dîne pouchidèn*

ENCUIVER, v a., نوبی دسار کردن *touï nèspar kèrdèn* (ou ریکس *rikhtèn*)

ENCYCLIQUE, s et adj f V CIRCULAIRE

ENCYCLOPÉDIE, s f, a دارالعلوم *dar oul 'ouloum*, محکم العلوم *mèkhezèn oul 'ouloum*

ENCYCLOPÉDIQUE, adj des 2 g, a متعلق بدارالعلوم *mou-tè'èllèq bè dar oul ouloum*

ENDÉMIQUE, adj des 2 g, دومی *boumı*, — maladie en démique, مرض بومی *mèrèzé boumı*

ENDENTÉ, e, adj, دنداندار *dèndan dar*

ENDENTER, v a, دنداندار کردن *dèndan dar kèi dèn*

ENDETTER, v a, زیر بار فرض انداختن *ziré baré qèrz èn dakhtèn*, وامدار کردن *vam dar kèrdèn*, قرضدار کردن *qèrz dar kèrdèn*, مدیون *mèqrouz kèrdèn*, مدیون قرض *mèdioun kèrdèn*, — s'endetter, قرضدار شدن *qèrz dar choudèn*, مدیون قرض شدن *mèqrouz choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*, — endetté, e, قرضدار *qèrz dar*, a مدیون *mèdioun*

ENDÉVER, کج حلق بودن *kèdj khoulq boudèn*, — endévé, e, کج حلق *kèdj khoulq*

ENDIABLÉ, e, adj V FURIEUX

ENDIABLER, v n V ENRAGER

ENDIMANCHER (S'), v pron, رحب علی پوشیدن *rèkhté 'èdi pouchidèn*

ENDIVE, s f, کاسی کوهی *kasni kouhi*, a هندبای بتری *hèndèbaï bèrri*

ENDOCTRINER, v a, یاد داند *yad dadèn*, تعلیم داند *tè'-lm dadèn*

ENDOMMAGEMENT, s m, خرابی *khèrab*

ENDOMMAGER, v a, خراب کردن *zayè' kèrdèn*, صانع کردن *khèrab kèrdèn*

ENDORMIR, v a, خواباندن *khabanidèn*, — s'endormir, خواب رفتن *khàb rèftèn*, خوابیدن *khàbidèn*

ENPOSSER, s m a, حواله *zèhrayè*, ضهرته *hèvalè*

ENDOSSEER, v a, mettre sur son dos, پوشیدن *pouchidèn*, بدوش انداختن *bè douch èndakhtèn*, — un billet, حواله کردن *hèvalè kèrdèn*, — fig, charger quelqu'un de quelque chose de désagréable, نگرش کسی *bè guèrdèné kèci èndakhtèn*

ENDOSSEUR, s m, حواله کننده *hèvalè kounèndè*

ENDROIT, s m, جای *djaj*, a مکان *mèkan*, pr t مکانه *mèkian*, pl اماکی *èmakèn*, pr t اماکین *èmakin*, محلل *mèhèll*, pr t ماهال *hall*, مأوا *mè'èva*

ENDUIRE, v a, اندودن *èndoudèn*, اندود کردن *èndoud kèrdèn*

ENDUIT, s m, انداو *èndav*, دوش *dous*

ENDURANT, e, adj, a ممتدل *moutèhèmmèl*, صابر *sabèr*, pr t صابر *sabir*

ENDURCIR, v a, سفت کردن *sèft kèr dèn*, سبک کردن *sèkht kèrdèn*, — s'endurcir, سفت شدن *sèft choudèn*, سبک شدن *sèkht choudèn*

ENDURCISSEMENT, s m, il n'est guère d'usage qu'au fig, بی مروتی *bi-mourou*, سبک دلی *sèkht dèli*, *vèti*

ENDURER, v a, تاب آوردن *tab àvourdèn*, تاب داسی *tab dachtèn*, تابیدن *moutèhèmmèl choudèn*

ÉNERGIE, s f, a. قوت نفس *qouvveté nèfs*, قوت *qouvvet*,
— d'un remède, قوت دوا *qouvveté dèva*

ÉNERGIQUE, adj des 2 g, با قوت *ba qouvvet*, با تأخر *ba tè'ècîr*, ا قوتی *qèvi*, pr t قوتی *qavi*, مؤثر *mou'èssèr*, pr t مؤثر *mu'èssir*

ÉNERGIQUEMENT, adv, به قوت تمام *bè qouvveté tèmam*, تکمال *bè kèmulé qouvvet*, مؤثرانه *mou'èssèranè*

ÉNERGUMÈNE, s m, possédé du démon, ا حتی *djènni*,
— fig enthousiaste, ا محذوب *mèdîzoub*

ÉNERVER, v a., بی قوت کردن *bi qouvvet kèrdèn*, — s'é-
nerver, بی قوت شدن *bi qouvvet choudèn*, سبب *soust choudèn*, ریون *zèboun choudèn*, — énérvé,
e, سبب *soust*, بی قوت *bi qouvvet*, ریون *zèboun*

ENFAÎTEAU, s m, میانی سافل *soufalé mian tèhî*

ENFAÎTEMENT, s m, سبب حسام *tèkhtèyé sourbé*
pouchtè bam

ENFAÎTER, v a, بالای پسیام را پوساندن *balai pouchtè bam ra pouchandèn*

ENFANCE, s f, کودکی *koudèkî*, ا طعوتی *toufoulyèt*,
صواب *sèbavèt*, pr t صواب *sabavèt*

ENFANT, s des 2 g, بچه *bètche*, کودک *koudèk*, a. طفل *tefl*,
pr t طفل *tîfl*, pl اطفال *ètfa*

ENFANTEMENT, s m, زه *zèh*, رانس *zayèch*, وضع حمل *vèz'è*
hèml

ENFANTER, v a, زایدن *zayidèn*, وضع حمل کردن *vèz'è hèml kèrdèn*

ENFANTILLAGE, s m, کار بچه گانه *karé bètchèganè*, احوال بچه گانه *èhvalé bètchèganè*

ENFANTIN, INE, adj, بچه وار *bètchè var*, مانند طفل *manèndé tèfl*, a طعلی *tèfl*

ENFARINER, v a, آرد آلود کردن *àrd àloud kèrdèn*, آرد آلود *bè àrd àloudèn*

ENFER, s m, دوزخ *douzèkh*, a جهنم *djèhènnèm*

ENFERMER, v a, en parlant des personnes, در حائی سستی *dèr djayî bèstèn*, حس کردن *hèbs kèrdèn*, — en parlant des choses, محفوظ داسی *gouzachtèn*, محفوف داحتی *mèhfouz dachtèn*, — s'enfermer, در اوطاورا بر حود *dèré otaq ra bèr khoud bèstèn*, حلوب کردن *khèlvèt kèrdèn*

ENFERRER, v a, مع را فرو کردن *tigh ra fèrou kèrdèn*, — embrocher, سنج کسیدن *bè sikh kèchidèn*, — s'en ferrer, حود را به مع انداحی *khoud ra bè tigh èn daktèn*, — fig, se nuire à soi même, نکود صرردن *bè khoud zèrèr zèdèn*, حود را کر انداحی *khoud ra guir èndaktèn*

ENFILADE, s f, راسه *rastè*

ENFILER, v a., سرن کسیدن *nèkh bè souzèn kèchi dèn*, سرن کدراسیدن *nèkh èz sourakhé souzèn gouzèranidèn*, — enfiler des perles, مروارید برشته *mourvarid bè rèchtè kèchidèn*

ENFIN, adv, باری *bari*, a خلاصه *khoulacè*, pr t *khilaça*, بهل اکهره *bèl àkhèrè*, pr t *bil akhèrè*, آخر الامر *àkhèr-oul èmr*, عاقب الامر *àqèbèt-oul èmr*, pr t *àqsbèt-oul-èmr*

NFLAMMER, v a., شعله کردن *èfroukhtèn*, افروحی

cheu'le vèr kèrdèn, مسعل کردن *mouchtè'èl kèrdèn*,
 — s'enflammer, افروخته شدن *èfi oukhtè choudèn*,
mouchtè'èl choudèn, — enflammé e,
 افروخته شده *èfroukhtè choudè*, چو'ئولè vèr

ENFLER, v a, آماسیدن *âmacidèn*, پور باد کردن *pour bad kèrdèn*,
 منفوخ کردن *mènfoukh kèrdèn*, — v n, et s'en
 fler, v pron, آماس کردن *âmas kèrdèn*, باد کردن *bad kèrdèn*,
 ورم کردن *vèrèm kèrdèn*, نفخ کردن *nèfkh kèrdèn*, — enflé, e,
 آماس کیده *âmas kèi dè*, باد کیده *bad kèrdè*

ENFLURE, s f, آماس *âmas*, باد *bad*, a ورم *vèrèm*, pl اورام
ouram, pr t *èvram*

ENFONCEMENT, s m, کودی *gooudi*, معك *mèghak*, a عور
ghoour, pr t *ghavr*, عمى *'eumq*, pr t *'oumq*

ENFONCER, v a, فرو کردن *ferou bourdèn*, سوحسى *sou poukhtèn*,
 — en parlant d'une porte, سكى *chè kèstèn*, — s'enfoncer, v pron,
 فرو روى *ferou rèftèn*, — enfoncé, e, فرو رفته *ferou rèftè*

ENFORCIE, v a et n, فروى کردن *qèvi tèr kèrdèn*, فروتنى
bèr gouvvèt èch èfzoudèn

ENFORMER, v a., بوى كداسى *touï galèb gouzachtèn*

ENFOUIR, v a, بوى حاك کردن *zirà khak kèrdèn*, دفن کردن
dèfn kèrdèn

ENFOURCHER, v a, اسب را سوار شدن *èsp ra sèvar choudèn*

ENFOURNER, v a, بوى كد سى *touï fouroun gouzachtèn*

ENFREINDRE, v a, بر حلاف حركت کردن *bèr khèlaf hèrèkèt kèrdèn*, بغض کردن *nèqz kèrdèn*

ENFUIR (S'), v pron, گوریکختن *gourikhtèn*, در رفتن *dèr-rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*

ENFUMER, v a, بدود آوردن *bè doud àloudèn*, دود کردن *doud kèrdèn*, برار دود کردن *pour èz doud kèrdèn*

ENFUTAILLER, v a, سرانرا بوی نیپ ریختن *chèrab ra touï pip rikhtèn*

ENGAGEANT, e, adj, رعب افرا *règhbèt èfza*, میل انکمر *mèil ènquiz*, a حاب *djazèb*, pr t *djazib*

ENGAGEMENT, s m, action de mettre en gage, گرو *guèroou*, pr t *qunèb*, a رهن *rèhn*, pr t *rèhn*, — promesse, a وعد *vè'èdè*, pr t *va'dè*, وعد *vè'd*, pr t *va'd*

ENGAGER, v a, mettre en gage, گرو کداسی *guèroou gouzachtèn*, رهن کداسی *rèhn gouzachtèn*, — déterminer par la persuasion, کردن *tèchviq kèrdèn*, دلالت کردن *dèlalèt kèrdèn*, تعجب کردن *tèrghib kèrdèn*, — fig, engager sa parole, حرف دادن *hèrf dàdèn*, وعد کردن *vè'èdè kèrdèn*, تعهد کردن *tè'èhhouk kèrdèn*, — jeter dans l'embarras, گور انداختن *guir èndakhtèn*, — s'engager, کردن گری *guèrdèn guèrèftèn*, بعهده گرفتن *bè 'euhdè guèrèftèn*, — s'enrôler, سرباز شدن *sèr baz choudèn*, — engagé, e, mis en gage, گرو *guèroou*, pr t *guirèb*, a رهن *rèhn*, pr t *rèhn*, — obligé, ناجار *natchar*, a مجبور *mèdjbour*, لاند *la-boudd*

ENGAGISTE, s m, a مطبق نظریه الارها *moutècèrrèf bè tèrèq-oul èrtèhan*

ENGAINER, v a, در سام نهادن *dèr sam nèhadèn*, در علاف گذاشتن *dèr ghèlaf gouzachtèn*

ENGEANCE, s f, se dit par injure, a حس *djèns*

ENGENDRER, v a, بوجود آوردين *bè-voudjoud àvourdèn*,
 توليد كردن *tooulid kèrdèn*, — s'engendrer, v pron,
 بوجود آمدين *bè voudjoud àmèdèn*, مولد سدي *moutè*
vèllèd choudèn, — engendré, e, بوجود آمده *bè vou-*
djoud àmèdè

ENGERBER, v a, حوسه نسي *khouchè bèstèn*

ENGIN, s m, adresse, a قابليت *qabèlyèt*, مهار *mèharèt*,
 — instrument, افزار *èfzar*, a اسباب *èsbab*, آل *àlèt*, pl
 آلات *àlat*, — engin de guerre, آت حيك *àlètè*
djèng

ENGLOBER, v a, يکجا جمع كردن *yèk dja djèm' kèrdèn*,
 توده كردن *toudè kèrdèn*

ENGLOUTIR, v a, فرو بردن *ferou bourdèn*, بلعیدن
bèl'idèn

ENGLUER, v a, نديو اندودن *bè dèbq èndoudèn*, — s'en-
 gluer, نديو کير كردن *bè dèbq guir kèrdèn*, نديو
 حسبدين *bè dèbq tchèspidèn*

ENGORGEMENT, s m, كرفيه سده شدن *bèstè choudèn*,
 گهرهفته شدن *guèrèftè choudèn*, مسدود شدن *mèsdoud chou-*
dèn, a سده *sèddèt*

ENGORGER, v a, گهرهفته شدن *guèrèftèn*, مسدود
 كردن *mèsdoud kèrdèn*, سسي *bèstèn*, — s'engorger, v pron,
 سده شدن *bèstè choudèn*, — engorgé, e, سده شده *bèstè-*
choudè

ENGOUEMENT, s m, كرفيه سدي كلو *guèrèftè choudènè*
 گهلوه *guèlou*, — au fig, سيعه سدي *chiftè choudèn*, دلپسنگي
dèl bèstègu

ENGOUER, v a, گولو گولو *guèlou guèlèftèn*, a. سَدّ الحلو *sèdd oul hèlq*, — s'engouer, v pron, se passionner, مِفتون چودن *mèftoun choudèn*, چِفْتِه چودن *chiftè choudèn*, دِل دادن *dèl dadèn*

ENGOUFFRER (S'), v pron, tomber dans un gouffre, بَورط *bè vèrtè ouftadèn*, — se retirer dans une profonde retraite, مَروى چودن *mounzèvi choudèn*, — en parlant du vent, هَکوم آوردن *houdjoum àvourdènè* *bad*, باد بَکِیدن *pitchidènè bad*, باد اِصْکام کردن *èqtè-ham kèrdèn*

ENGOURDIR, v a, مَور آوردن *kèrèkh àvourdèn* *fetour àvourdèn*, — engourdi, e, کَردِه چودن *kèrèkh-choudè*

ENGOURDISSEMENT, s m, کَردِه چودن *kèrèkh*, a. مَور *fetour*, pr t *futour*

ENGRAIS, s m, lieu couvert d'herbage, عَلْفَار *èlèfzar*, — fumier, پَیْن *pèyin*, قُوب *qoul*, سِرْگِیْن *sèrguin*

ENGRAISSEMENT, s m, چَردِه چودن *fèrbèh choudèn*

ENGRAISSER, v a, چَردِه کردن *fèrbèh kèrdèn*, حَاع کردن *tchagh kèrdèn*, — v n, et s'engraisser, v pron, چَردِه چودن *fèrbèh choudèn*, حَاع چودن *tchagh choudèn*

ENGRANGER, v a, اِصْبار کردن *èmbar kèrdèn*

ENGRAVEMENT, s m, رِیْگِی نِشَسَن *bè-rig nèchèstèn*

ENGRAVER, v a, رِیْگِی نِشاندن *bè rig nèchandèn*, — v n, et s'engraver, v pron, رِیْگِی نِشَسَن *bè rig nèchèstèn*, تَوی رِیْگِی کَردن *tou rig guir kèrdèn*

ENGRAVER, v a, graver sur, کَندن *kèndèn*, حَکّ کَردن *hèkk kèrdèn*

ENGRENAGE, s m., رفس دندانه‌های حرج *tou hèm rëftënë dëndanè har tchèrk*

ENGRENER, v a, mettre le blé dans la trémie, گندم را بوی *guèndoum ra tou tèkèyé âciab gouzachtèn*, — v n, et s'engrener, v pron, se dit d'une roue dentelée qui entre dans une autre, voir le précédent

ENGRENURE, s f V ENGRENAGE

ENGROSSER, v a, terme grossier, آنسی کردن *âbèstèn kèrdèn*, حامله کردن *hamèlè kèrdèn*

ENGRUMELER (S'), v pron, آنسبه شدن *èmbèstè choudèn*

ENGUENILLÉ, e, adj, حب پاره پاره پوشیده *rèkhté parè-parè pouchidè*

ENHARDIR, v a, حسیر کردن *dèlir kèrdèn*, دلیری کردن *djèçour guèrdanidèn*, — s'enharnir, دلیری کردن *dèliri kèrdèn*, حساب کردن *djèçarèt kèrdèn*, — enhardi, e, حسیر شده *djèçour choudè*

ENHARNACHER, v a, برای نسبی *yèraq bèstèn*

EN HAUT V HAUT

ÉNIGMATIQUE, adj des 2 g, معما کونه *rènz âmiz*, معما گونّه *mou'èmma gounè*

ÉNIGMATIQUEMENT, adv, بطور معما *bè toouré mou'èmma*

ÉNIGME, s f, a, معما *rènz*, معما گونّه *mou'èmma*, pr t *mou'amma*

ENIVRANT, e, مسب کننده *mèst kounèndè*

ENIVREMENT, s m, مسبی *mèst*

ENIVRER, v a, مسب کردن *mèst kèrdèn*, — s'enivrer, مسب شده *mèst choudèn*, — enivré, e, مسب شده *mèst-choudè*, مسب *mèst*

ENJAMBÉE, s f, a. قدم *qèdèm*

ENJAMBEMENT, s m, در نو ب مسرك نودى معبى *dèr dou bèit mouchtèrèk boudéné mè'èn*

ENJAMBER, v a, franchir d'une enjambée, نك قدم رت *bè yèk qèdèm rèdd choudèn*, — marcher à grands pas راه رنى *tound rah rèftèn*, — fig, empiéter, تداور كرس *tèdjavouz kèrdèn*

ENJAVELER, v a, درو كرس *dèr ou kèrdèn*, درويدن *dè-rèvidèn*

ENJEU, s m, حال *tchal* (inus), بول قمار *poulé goumar*

ENJOINDRE, v a, فرمودن *fèrmayèch kèrdèn*, فرمودن حكم كرس *fèrmoudèn, heukm kèrdèn*

ENJOLER, v a, فرعى *fèrèftèn*, گول رنى *goul zèdèn*

ENJOLEUR, se, adj, فرىبند *fèribèndè*

ENJOLIVEMENT, s m, زور *zuvèr*, آراس *àrayèch*, زنب *zèdèn*, زنب *zinèt*

ENJOLIVER, v a, آراس كرس *àrastèn*, آراس *àrayèch* كرس *kèrdèn*, فسك كرس *qèchèng kèrdèn*

ENJOLIVEUR, se, آراش كرس *zuvèr dèhèndè*, زنب *zinèt* كرس *àrayèch kounèndè*

ENJOLIVURE, s f V ENJOLIVEMENT

ENJOUÉ, e, adj, طبع *khoch-tèb'*, گساده دل *gouchadè dèl*

ENJOUEMENT, s m, بشانى *bèchachèt*, گساده دلى *gouchadè dèh*

ENKYSTÉ, e, adj terme de médecine, در كسه كسه *dèr kicè bèstè*

ENLACEMENT, s m, بهمدنگ *bèstègu*, بهمدنگ *bè-hèm-diguèr*

ENLACER, v a, بهم دنگر نسی *bè hèm dighèr bèstèn* (ou *pèrvèstèn*), — s'enlacer, v pron, بهم پیوسته *bè hèm pèrvèstè choudèn*, بهم پیکند *bè hèm pitchidèn*, در آغوش هم دنگر سدن *dèr àghouché hèm-dighèr choudèn*, — enlacé, e, بهم دنگر پیوسته *bè hèm dighèr pèrvèstè*, در آغوش هم دنگر *dèr àghouché hèm-dighèr*, بهم پیکنده سده *bè hèm pitchidè choudè*

ENLAIDIR, v a, رسب کردن *bèd guèl kèrdèn*, رسب سدن *zècht kèrdèn*, — v n, رسب سدن *zècht choudèn*, بدکل سدن *bèd guèl choudèn*, — enlaidi, e, بدکل سده *bèd guèl choudè*

ENLAIDISSEMENT, s m, بدکل سدن *bèd guèl choudèn*

ENLÈVEMENT, s m, برداسی *bèr dachtèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn*

ENLEVER, v a, lever en haut, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, می برداسی *èz zèmin bèr dachtèn*, — prendre de force, emporter, بردن *bourdèn*

ENLEVURE, s f, برآمدگی *bèr àmèdègui*, *chirounè*

ENLIER, v a, بهم پیوند کردن *bè hèm pèrvènd kèrdèn*, بهم چسپاندن *bè hèm tchèspandèn*

ENLIGNER, v a, راسته کشیدن *bè yèk rastè gouzachtèn*

ENLUMINER, v a, نفس نسی *nèqch bèstèn*

ENNEMI, m s, دشمنی *douchmèn*, pr t vulg *duchman*, a. *'èdou*, pr t *'adou*, خصم *khèsm*, pr t *khasm*

ENNOBLIR, v a, برتبه بکاتب رسانیدن *bè-routbèyé nèdja-bèt règanidèn*

ENNUI, s m., دلنگی *dèl tengu*, a ملال *mèlalèt*, ملال
mèlal

ENNUYANT, e, adj , ملال انگر *mèlalèt èfza*, ملال افر *mèlal ènguiz*

ENNUYEE, v a , ملول کردن *bi zar kèrdèn*, ملول کردن *mèloul kèrdèn*, ملال آوردن *mèlalèt àvourdèn*, — v pron , س'ennuyer, ملول بی زار شدن *bi zar choudèn*, ملول بی سدن *mèloul choudèn*, دلنگی سدن *dèl tengu choudèn*, — ennuyé, e, دلنگی *dèl tengu*, a ملول *mèloul*

ENNUYEUSEMENT, adv , بملال *bè dèl tengu*, بملال *bè mèlalèt*

ENNUYEUX V ENNUYANT

ÉNOCH, n pr , ادريس *èdris*, pr t *idris*

ÉNONCER, v a , ادای مطلب کردن *èdai mètlèb kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, — *èfadè kèrdèn*, — *énoncé*, e, بیان کرده سدن *bèyan kèrdè choudè*, a معاد *mèfad*

ÉNONCÉ, s m , ائها *tègru*, pr t *taqrir*, *ènha*, pr t *inha*, اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr t *izharé matlèb*

ÉNONCIATIF, ive, adj , a کاسف الحال *kachèf oul hal*, pr t *kiachif ul hal*

ÉNONCIATION, s f , اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr t *izharé matlèb*, حرف *hèrf*, pr t *harf*, عبر *tè'bir*, pr t *ta'bir*

ENORGUEILLIR, v a , معرور کردن *mèghrour kèrdèn*, — s'enorgueillir, v pron , معرور شدن *mèghrour choudèn*, معارب کردن *moufakhèrèt kèrdèn*, — *enor-*

gueilli, e, معرور شده *mèghrour choudè*, a معرور *mèghrour*, pr t *maghrour*, مکتّر *moutèkèbbèr*, pr t *mutèkèbbèr*

ÉNORME, adj des 2 g, بعاى بزرگ *bè ghayèt bouzourg*,
از حدّ برون *èz hedd biroun*

ÉNORMÉMENT, adv, بى حدّ *khèili ziad*, a بلا عاى *bè-la ghayèt*, pr t *bi la ghayèt*

ÉNORMITÉ, s f, بى عاى *bi ghayèt*

ENQUÉRANT, e, adj, حوا *djouya*, a مكسس *moutèdjèssès*

ENQUÉRIR (S'), v pron, حوا سدى *djouya choudèn*, حىر *khèbèr guèrèftèn*

ENQUÊTE, s f, وارسى *va rèci*, بروهس *ghoour rèci*, رسى *pèjouhèch*, a نفىس *tèftich*, بعاى *tèfèhhous*, pr . *tèfahhus*

ENQUÊTER (S'), v pron, وارسى كدى *va rèci kèrdèn*, استعمار *èstèfsar kèrdèn*

ENQUÊTEUR, s in V ENQUÉRANT

ENRACINER (S'), v pron, رسه كدى *richè guèrèftèn*, —
fig, استحكام بدىسى *èstèhkam pèzirèftèn*

ENRAGER, v n, حاز سدى *harr choudèn*, ديوانه سدى *divanè choudèn*, مكلوب سدى *mèkloub choudèn*, —
enragé, e, ديوانه شده *divanè choudè*, ديوانه *divanè*, a
مكلوب *mèkloub*, pr t *makloub*, — chien enragé, سكى
ديوانه *sègué divanè*, سكى حاز شده *sègué harr choudè*

ENRAGEANT, e, adj, عىط آور *ghèiz àvèr*, عىب انكىر *ghè-zèb ènguir*

ENRAYER, v a., arrêter une roue, حىر حىرا سى *tchèr-*

khi ra bèstèn, — garnir une roue de rais, پٽه حرح
 دحرح پٽه انداحي *pèrrèyé tchèrk sakhtèn*,
bè tchèrk pèrrè èndakhtèn

ENRAYURE, s f, پٽه بدي *pèrrè bèndi*

ENRÉGIMENTER, v a, داحل فوج کړي *dakhèlé fooudj*
kèrdèn

ENREGISTREMENT, s m, a قيد *qèid*, pr t *qand*, سب
sèbt, — droit d'enregistrement, a رسوم سب *rou*
coumé sèbt

ENREGISTRER, v a, قيد کړي *qèid kèrdèn*, سب کړي
sèbt kèrdèn, — enregistré, e, سب سده *sèbt choudè*

ENRHUMER, v a, کړمار رکام کړي *guèrèftaré zoukam*
kèrdèn

ENRHUMER (S'), v pron, رکام سدي *zoukam choudèn*, —
 enrhumé, e, رکام سده *zoukam choudè*

ENRICHIR, v a, عبي توانگر کړي *tèvanguèr kèrdèn*, عبي
 کړداند *ghèni guèrdamèdèn*, ممول کړي *moutèmèvvèl*
kèrdèn, — s'enrichir, v pron, توانگر سدي *tèvanguèr*
choudèn, دولتمند ممول سدي *moutèmèvvèl choudèn*, دولتمند
 سدي *dooulèt mènd choudèn*, — enrichi, e, توانگر سده
tèvanguèr choudè, دولتمند سده *dooulèt mènd-choudè*

ENRICHISSEMENT, s m, توانگر سدي *tèvanguèr choudèn*, a.
 تمول *tèmvil*

ENRÔLEMENT, s m, سربار سدي *sèr baz choudèn*

ENRÔLER, v a, داحل فسون کړي *dakhèlé gouchoun kèr-*
dèn, سربار داحل نظام کړي *dakhèlé nèzam kèrdèn*,
 داحل نظام سدي *sèr baz kèrdèn*, — s'enrôler, سربار
 سدي *sèr baz choudèn*, داحل نظام سدي *dakhèlé nèzam choudèn*,

— enrôlé, e, ساحل نظام سده sèr baz choudè, *dakhèlé nèzam choudè*

ENRÔLEUR, s m, جمع كنده سربار, *djèm' kounèndèyé sèr-baz*

ENROUEMENT, s m, كرفه سدن صدا, *guèrèftè choudèné sèda*

ENROUER, v a, صدا كرفه *guèrèftèné sèda*, — s'enrouer, كرفه سدن *guèrèftè choudèné sèda*, كرفه سدن *guèrèftè choudèné guèlou*

ENROUILLER, v a, رنك موربانه رن, *mourianè zèdèn*, رنك رن *zèng zèdèn*, — s'enrouiller, v pron, موربانه كرفه *mourianè guèrèftèn*, رنك كرفه *zèng guèrèftèn*

ENROULEMENT, s m, دورادور پيچاندن, *doour a doour pi tchandèn*

ENROULER, v a, لوله كرن, *tou pitchandèn*, لوله كرن *loulè kèrdèn*

ENSABLEMENT, s m, جمع سدن رنك, *djèm' choudèné rig*

ENSABLER, v a, رنك نساندن, *bè rig nèchandèn*, رنك انداحي *bè rig èndakhtèn* (ou رنك *zèdèn*), — s'ensabler, v pron, رنك نسسي *bè rig nèchèstèn*, — en sablé, e, رنك نسسيه *bè rig nèchèstè*, رنك فرو *bè rig ferou rèftè*

ENSACHER, v a, نبي حوال كرن, *tou djouval kèrdèn*

ENSANGLANTER, v a, نكون آغسي, *bè khoun àghouchtèn*, آغسيه نكون *àghouchtèyé khoun kèrdèn*, — en sanglanté, e, نكون آغسيه *bè khoun àghouchtè*

ENSEIGNE, s m, علمدار بنددار, *bèndèq dar*, علمدار *èlèm dar*

ENSEIGNE, s f, نڇانئ نسان بالاي *nèchané balai doukkan*,
a علامئ 'èlamèt, pr t 'alamèt

ENSEIGNEMENT, s m, آموزئ *âmourzèch*, a نعلمئ *tè'èlim*, pr
t تا'lim, درسئ *dèrs*, ندرئسئ *tèdris*

ENSEIGNER, v a, ياد دادئ *yad dadèn*, آموزئ *âmourkhtèn*,
درسئ *dèrs dadèn*, — indiquer, نسان دادئ *nèchan
dadèn*, نلد کردئ *bèlèd kèrdèn*

ENSELLÉ, e, adj, حال پست *tchal poucht*, کمرکود *kè
mèr gooud*

ENSEMBLE, adv, با هم *ba hèm*, همراه *hèm rah*, نڪاهاهم *yèk dja ba hèm*

ENSEMBLE, s m, l'ensemble, همئ *hèmègui*, a حملة *djoumlè*

ENSEMENCEMENT, s m, نڪم افسانئ *tokhm èfchan*, نبرکری *bèrzèguèr*, a زرع *zèr'*

ENSEMENCER, v a, نڪم افسانئ کردئ *tokhm èfchan kèr
dèn*, کاسئ *kachtèn*, — ensementé, e, نسه سده *kachtè choudè*, a مروع *mèzrou'*

ENSERRER, v a, enfermer, نوكداسئ *tou gouzachtèn*,
— contenir, نڪندئ *goundjiden*, محط کردئ *mou
hut kèrdèn*

ENSEVELISSEMENT, s m, نڪئ کردئ *kèfèn kèrdèn*, a نڪفئ *tèkfin*

ENSEVELIR, v a, envelopper dans un linceul, نڪئ کردئ *kèfèn kèrdèn*,
نڪفئ *tèkfin kèrdèn*, — mettre dans un tombeau, نڪئ *khak kèrdèn*,
نڪفئ *dèfn kèrdèn*, مدفن کردئ *mèdfoun kèrdèn*

ENSORCELLER, v a, مسکور کردئ *èfsoun kèrdèn*, افسون کردئ

- mèshour kèrdèn*, *دژهنن کوردن* *djènni kèrdèn*, — ensor
celé, e, *دژهنن چودن* *djènni choudè*, a *مەشور* *mèshour*
ENSORCELEUR, EUSE, s, *سەحر باز* *sèhr baz*, *دژادوگر* *djadouguèr*, a
ساحر *sahèr*, pr t *sahir*
ENSORCELLEMENT, s m, *دژادوگری* *djadouguèr*, a *ساکر*
sèhr, pr t *sahr*
ENSOUFFRER, v a, *بە گوگرد اندووس* *be gouguerd èndoudèn*
ENSUITE, adv, *پەس ئاراسی* *pès èz in*, *بەد ئاراسی* *bè'èd ez in*, a
بەد *bè'èd*, pr t *ba'd*
ENSUIVRE (S'), v pron, *دەستە داسی* *'èqèbè dachtèn*, *دەستە*
nètîdjè dachtèn
ENTABLEMENT, s m, *سەر دیوار* *sèré diwar*
ENTACHER, v a., *ملۆت کوردن* *lèkè dar kèrdèn*, *لەگەدار کوردن* *moulèvvès kèrdèn*, — enta
che, e, *ملۆت* *lèkè dar choudè*, a *مەلۆت* *mou*
lèvvès
ENTAILLE, s f, *سکاف* *chèkaf*, a *سەف* *cheqq*, pr t *chaqq*,
pl *سەفون* *chouqouq*
ENTAILLER, v a., *سکاسی* *chèl aften*, *سەف کوردن* *chèqq*
kèrdèn
ENTAME, s f, *ئۆل نەنە* *èvvèl tèkèyé nané bouridè*
ENTAMER, v a, *ئەز سەر حەری نەنە* *èz seré tchizi tèkèyi*
bouridèn, — fig, commencer, *آغاز کوردن* *aghaz kèrdèn*,
سەری *cherou' kèrdèn*
ENTAMURE, s f, *پارێ* *par è*, — entame, v ce mot
ENTASSEMENT, s m, *حەرمی* *djèm' choudèn*, *حەرمی* *khèrmèn khèrmèn choudèn*, a *ئەجماع* *èd*
tèma', pr t *idjtima'*

ENTASSER, v a, روی هم *khèrmèn kèrdèn*, جمع کداسمی *roui hèm gouzachtèn*, *djèm' kèrdèn*, — s'entasser, v pron, حری سدی *khèrmèn chou dèn*, جمع سدی *djèm' choudèn*

ENTE, s f V GREFFE

ENTENDEMENT s m, هوساری *houch*, هوساری *houchiar*, a. *dèrayèt*, عمل *'èql*

ENTENDEUR, s m, هوسار *houchiar*, a فهم *fèhm*

ENTENDRE, v a, ouir, سیدن *chenidèn*, — comprendre, *halì choudèn*, حالی سدی *mountèqèl chou dèn*, فهمیدن *fèhmudèn*, — faire entendre, فهمانیدن *fèhmanidèn*, — entendu, e, سیده سده *chèmdè choudè*, مسموع سده *mèsmou choudè*, a مسموع *mès mou'*, — sous entendu, معلوم *èz qèrine mè'è-loum*, — bien entendu, a البتة *elbètè*, — bien entendu que, بانی شرط که *bè in chert ké*, بشرطیکه *bè chèrti ké*, — malentendu, a اسباب *èchtèbah*, pr t *ichtibah*, سهو *sèho*

ENTENDU, e, adj, کاردانی *kar dan*, حیر فهم *tchiz fèhm*

ENTENTE, s f, intelligence, فهمیدگی *fèhmudègui*, a ادراک *edrak*, pr t *idrak*, — bonne intelligence, سارس *sa zèch*, a موافق *èttèfaq*, pr t *ittifaq*, موافقه *mouvafè qèt* pr t *muvaqat*, — mot à double entente, a مسرک *lèfzé mouchtèrek*

ENTER, v a V GREFFER

ENTÉRINEMENT, s m, a تصدیق *tèsdiq*, امضا *èmza*, pr t *imza*

ENTÉRINER, v a, تصدیق کردن *tèsdiq kèrdèn*, امضا داسی *èmza dachtèn*

ENTÉRITE, s f, terme de médecine, a ورم امعاء *verémé ém'a*
pr t *verémi am'a*

ENTÉROCÈLE, s f, روده دبه *dèbèyé roudè*

ENTERREMENT, s m, برداسی حارة *ber dachtèné djè*
nazè, — action de mettre dans le tombeau, a دسی
dèfn

ENTERREUR, v a, در کور کردن *khak kèrdèn*, در کور کردن *dèr*
gour kèrdèn, مدفن دسی کردن *dèfn kerdèn*, مدفن کردن
mèdfoun kèrdèn, — enterre, e, دسی سده *dèfn choudè*,
حاک سده *khak choudè*, a مدفن *mèdfoun*

ENTÊTÉ, e, adj, سب سب *sèkht sèr*, a ممتد *moutèmèrrèd*,
pr t *mutèmèrrid*, مار العجل *mared oul 'èql*, pr t
marid ul 'aql

ENTÊTEMENT, s m, سب سب *sèkht sèri*, a عاد *'ènad*,
pr t *'inad*

ENTÊTER (S'), v pron, سب سب *sekht sèri kèr*
dèn, عاد کردن *'ènad kèr dèn*

ENTHOUSIASME, s m, mouvement extraordinaire de l âme,
ا و حد *vèdjd*, و حدان *voudjdan*, pr t *vidjdan*, —
admiration, عاب عاب *ghayètè tè'eddjoub*, سب
chèguèft, a عاب فط *fèrté tè'eddjoub*, pr t *farté*
tè'eddjoub, به *bouht*

ENTHOUSIASMER, v a, حبران مبهوت کردن *mèbhout kèrdèn*, حبران
hèiran kèrdèn, دل ربودن *dèl rouboudèn*, — en
thousiasmé, e, a. مبهوت *mèbhout*, مكدوب *mèdjzoub*,
حبران *hèiran*, pr t *hairan*

ENTHOUSIASTE, adj des 2 g, a. مكدوب *mèdjzoub*, حبران
hèiran, pr t *hairan*

ENTHYMÈME, s m , ملوم و ملوم bourhané mèbni
bèr lazèm ou mèlzoum

ENTICHER, v a , معيوس کړدس mèftoun kèrdèn, سعيه
کړداسيدس chiftè guèrdanidèn, — s'enticher V s'en-
gouer, — entiché e, شعيه chiftè, معيوس mèftoun,
دوانه divanè, a. مکيوس mèdynoun, مستب moutè
chèbbès

ENTIER, ÈRE, adj , درسب droust, دسب دسب dèst nè zèdè, a
تمام tèmam, pr t tamam, — le monde entier, تمام
تېما tèmamé dounia a کټ عالم koullé 'âlèm, عالم
djoumlèyé 'âlèm, pr t djumlèr 'âlèm, — en entier,
درسب droust, a تمام tèmam, pr t tamam, دتمام bèt
tèmam, pr t bit tamam, تماما tèmamèn, pr t ta-
mamèn

ENTIÈREMENT, adv , هېمه کې hèmè-gui, a کټا bè koulli, کټا
koullèn, بالتمام bèt tèmam, pr t bit tamam, تما tèma
mèn, pr t tamamèn, بالکټه bèl koulliyè, pr t bil
kulliyè

ENTITÉ, s f, a کون kooun, pr t kèvn, داب zat

ENTOILER, v a , کړباس کړدس tou kèrbas kèrdèn

ENTONNER, v a , ورسپ رېکس tou pip rikhtèn, — donner le ton, صدا داسې sèda
dadèn, — commencer le chant, پېغام شروع کړدس bè-
mèqam chourou' kèrdèn (ou وړداحس pèrdakhtèn)

ENTONNOIR, s m , قيف qif

ENTORSE, s f , پچ حورس پا pitch khourdèné pa

ENTORTILLEMENT, s m , پېکس pitchidègui, پېکس
pitchèch

ENTORTILLER, v a, پىچ دانى *pitch dadèn*, پىچاندن *pitchandèn*, — s'entortiller, v pron, پىچ خورن *pitch khourdèn* — entortillé, e, پىچيده *pitchidè*

ENTOUR, à l'entour, پىرامى *piramèn* پىرامون *piramoun*, در حوالى *dèr nèvahi*, در نواحى *dèr ètraf*, اطراف *dèr hèvali*, اکىاف و اطراف *eknaf vè ètraf*, a اطراف *èti af*

ENTOURAGE, s m, a موعى *mouqei rèbin*

ENTOURER, v a, پىرامى كرى *doour guerèftèn*, پىرامى *piramèn guèrèftèn*, احاصه كرى *èhatè kèrdèn*, — entourer, e, دور كرفه *doour guèrèftè*, سده احاطه *èhate choudè*, a محاط *mouhat*

ENTR'ACCUSER (S'), v pron, همدىكر انداحسى *be guèrdèné hèm diguèr endakhtèn*

ENTR'ACTE, s f, هنگام فاصله *hèngamé facèle*

ENTR'AIDER (S'), v pron, همدىكرا ناورى كرى *hèm di guèr ra yaveri kèrdèn*, همدىكرا اعلى كرى *hèm diguèr ra è'ânèt kèrdèn*

ENTRAILLES, s f pl, روده *roudèha*, a احسا *ehcha*, pr t *ahcha*, — fig, مهربانى *mèhrèbani*, مهر *mèhr*, a مرمحب *mèrhèmèt*, pr t *merhamet*

ENTR'AIMER (S'), v pron, همدىكرا دوست داسى *hèm di guèr ra doust dachtèn*

ENTRAÎNANT, e, adj, كسده *kèchèndè*, a حادى *djazèb*, pr t *djazib*

ENTRAÎNEMENT, s m, a قوه حاده *gouvveyé djazèbè*, قوت *gouvvetè djazèbiyè*, pr t *gouvveti djazibiye*

ENTRAÎNER, v a., كسىدى *kèchidèn*, حذب كرى *djèzb*

- kèrdèn*, — traîner avec soi, همراه بردن *hèm rah bour dèn*, کسان کسان بردن *kèchan kèchan bourdèn*
- ENTRANT, E, adj, دخول کننده *doukhoul kounèndè*
- ENTR'APPELER (S'), v pron, صدا کردن *hèm di guèr ra seda kèrdèn*
- ENTR'ARRACHER (S'), v pron, همدگر راندن *èz dèsté hèm diquèr rouboudèn*
- ENTR'ATTENDRE (S'), v pron, انتظار همدگر کشیدن *èn tèzai é hèm diquèr ra kèchiden*
- ENTRAVER, v a., mettre des entraves aux pieds des che
vaux, پا بند بستن *pa bènd bèstèn*, — fig, mettre ob
stacle, مانع شدن *moutè'èr èz chouden*, مانع شدن *manè' chouden*
- ENTR'AVERTIR (S'), v pron, خبر دادن *hem diquèr a khebèr daden*
- ENTRAVES, s f pl, پا بند *pa bènd*, — fig, obstacle, ا
عوایق *'èvaqeq*, پر ت 'اوارق *mèvanè'*, پر ت *mèvani'*
- ENTRE, prép, میان *mian*, a, بین *bèin*, ما بین *ma bèin*, —
entre nous, میان خودمان *miané khodman*, — entre
autres, از آن جمله *èz àn djoumlè*
- ENTRE BAILLER, v a, اندکی بستن *èndèki bèstèn*
- ENTRE BAISER (S'), v pron, همدگر بوسیدن *hèm diquèr ra boucidèn*
- ENTRE BATTRE (S'), v pron, همدگر را زدن *hem diquèr-ra zèdèn*, با همدگر حاک کردن *ba hèm diquèr djèmg kèrdèn*
- ENTRE BLESSER (S'), v pron, همدگر را زخم کردن *hèm diquèr ra zèkhm kèrdèn*

- èbtèdai zèmèstan*, در اوّل رَمسان *dèr èvvèlé zèmèstan*
ENTR'ÉCRIRE (S'), v pron, بهمدنکر کاعد بوسی *bè-hèm-diguèr kaghèz nèvèchtèn*
- ENTR'ÉGORGER** (S'), v pron, کلوی همدنکرا بیدن *guè loui hèm diguèr ra bouridèn*
- ENTR'EMBARRASSER** (S'), v pron, مانع همدنکر سدن *manè'é hèm diguèr choudèn*
- ENTR'EMBRASSER** (S'), v pron, همدنکرا در آغوش کرفی *hèm diguèr ra dèr âghouch guèrèftèn*, همدنکرا بوسیدن *hèm diguèr ra boucidèn*
- ENTREFAITES**, s f pl, در انس هکام *dèr in hèngam*, در انس اما *der in èsna*
- ENTRE FRAPPER** (S'), v pron, همدنکرا رن *hèm diguèr ra zèdèn*
- ENTRE HAÏR** (S') v pron, بهمدنکر کینه داسی *bè hèm diguèr kinè dâchtèn*
- ENTREHEURTER** (S'), v pron V s'entrechoquer
- ENTRELACEMENT**, s m, بهمدنکر بدکیده نودن *bè hèm-di guèr pitchidè boudèn*, بهم باصه نودن *bè hèm baftè boudèn*
- ENTRELACER**, v a, بهمدنکر پدکاندن *bè-hèm diguèr pi tchandèn*, بهم باصی *bè hèm baftèn*
- ENTRELACS**, s m pl کککاری عمار *guèdj-kariù 'èmarèt*, زینت دیوار *zinètè divar*
- ENTRELARDER**, v a, میان کوسب حربی کرار کردن *miané goucht tchèrbu gouraz kèrdèn*
- ENTRE LIGNE**, s m, میان دو سطر *miané dou sètr*
- ENTRE LUIRE**, v n, اندک درخسیدن *èndèk dèrèkhchidèn*

ENTRE MANGER (S'), v pr , هَمْدَنگَرِ خورَدَن *hèm diguer ra khourdèn*

ENTREMÊLER, v a , هَمْدَنگَرِ فَايِ كَرَدَن *bè hèm diguèr qatî kèrdèn*, هَمْدَنگَرِ اَمَاكِي *bè hèm àmikhtèn*, — s'entremêler, v pron , هَمْدَنگَرِ فَايِ سَدَن *bè hèm qatî choudèn*, هَمْدَنگَرِ اَمَاكِي سَدَن *bè hèm àmikhte choudèn*

ENTREMETS, s m pl , تَعَامِ مَانِي كَبَابِ وَمَمُورَ *te'amé ma bèiné kèbab o mivè*

ENTREMETTEUR, EUSE, s, p t مِيَاڤِي *miandji*, a p بَسْطَ *tèvvèssout kounèndè*, a واسطه *vacetè*, — dans un sens défavorable, حَاكِسَ *djakech*, نَحَاكِسَ *lèhaf kèch*

ENTREMETTRE (S'), v pron , وَسَاطَتِ كَرَدَن *vèçatèt kerdèn*, دَحْلِ سَدَن *dèkhil choudèn*

ENTREMISE, s f, a وَسَاطَتِ *vèçatèt*, بَسْطَ *tevessout*, — par l'entremise d'un tel, بَوَسَاطَتِ لَانَكِسَ *bè vèçatètè felan kès*

ENTRE NUIRE (S'), v pron , هَمْدَنگَرِ صَرَرَدَن *bè hèm diguèr zèrèr zèdèn*

ENTRE PARLER (S'), v pron , هَمْدَنگَرِ حَرْفَرَدَن *bè hèm diguèr hèrf zèdèn*

ENTREPAS, s m V AMBLE

ENTRE PERCER, (S') v pron , هَمْدَنگَرِ فِرَوِ كَرَدَن *tigh ra bè tènè hèm diguèr fèrou kèrdèn*

ENTREPOSER, v a , دَرِ اَسَارِ نَاكَارِي كِدَاسِي *dèr èmbaré tèdjarètî gouzachtèn*

ENTREPOSEUR, s m , نَاطِرِ اَسَارِ *nazèré èmbar*

ENTREPÔT, s m , اَسَارِ نَاكَارِ *èmbaré tèdjarèt*

ENTRE POUSSER (S'), v pron , بهمدنگر نه *bè hèm di-*
guèr tènè zèdèn

ENTREPRENANT, e, adj , hardi à entreprendre, ماسرپ كنده
كار *moubachèret kounèndè bè kar*, — temeraire,
ناهۆر *ba tehèviour*, a مهۆر *moutèhèvvèr*, pr t mutè
hèvvir, حهور *djèçour*

ENTREPRENDRE, v a , كار دسب كرښ *kar bè dèst guè*
rèftèn, نكاري عزم كړښ *bè kari 'èzm kèrdèn* (ou اقدام
كړښ *èqdam kèrdèn*), — entreprendre un voyage, عزم
كړښ *'èzmè sèfer kèrdèn*, — s'engager a faire,
گورډډن گورډډن *guèrdèn gucrèftèn*, كړښ *bè euhdè*
guèrèftèn

ENTREPRENEUR, EUSE, s , معاطعه كنده *mouqatè'è kou*
nèndè, قطع كنده *mèqtè'è kounèndè*, a ملزم *moulte*
zem, pr t multezim

ENTREPRISE, s f , action d'entreprendre un ouvrage, عزم
نكاري *èzm bè kari*, اقدام د امری *èqdam be èmri*, كار
kar, — dessein formé, a عزم *'èzm*, pr t 'azm, عرب
'ezimet, pr t 'azimèt, قصد *qesd*, — faire une entre
prise de commerce, عزم نامر حارب كړښ *'èzm bè èmré*
tèdgarèt kèr dèn, — faire une entreprise, نكاري عزم
bè kari 'èzm kèrdèn, نامری اقدام كړښ *bè èmri*
èqdam kèrdèn, — c'est une bonne entreprise, خوب
كارښ *khoub kar ist*

ENTRE QUERELLER (S'), v pron , ناهم دعوا كړښ *ba hèm*
dè'èva kèrdèn, ناهم كسا كس داسی *ba hèm kèch a kèch*
dachtèn, ناهم نواع كړښ *ba hèm nèza' kèrdèn*, ناهم
ba hèm sètizè dachtèn سيرة داسی

ENTRER, v n, تو آمدن *tou amèdèn*, بی آمدن *tou amèdèn*,
 — dans une affaire, تو درسی *tou rèftèn*, داخل شدن *dakhèl choudèn*,
 — در یک امر, درگیری *dèkhil choudèn*,
 مداخله کردن *moudakhèlè kèrdèn*

ENTRE REGARDER (S'), v pron, همدگر نگاه کردن *hèm diguèr ra nègah kèrdèn*

ENTRE RÉPONDRE (S'), v pron, بهمدگر جواب دادن *bè hèm diguèr djèvab dadèn*

ENTRE RESSEMBLER (S'), v pron, شبیه بودن *chèbèrhé hèmdiguèr boudèn*

ENTRE SALUER (S'), v pron, بهمدگر سلام دادن *bè hem diguèr sèlam dadèn*

ENTRE SECOURIR (S'), v pron, همدگر را یاری کردن *hèm diguèr ra yavèrè hèrdèn*

ENTRESOL s m, a مرتبه وسط *mèrtèbèyè vècèt*

ENTRE SUIVRE (S'), v pron, پی همدگر رفتن *pèr hèm di guèr rèftèn*, از عقب همدگر رفتن *èz 'èqèbè hèm diguèr rèftèn*

ENTRE TAILLER (S'), v pron, t p طویق زدن *topouq zèdèn*

ENTRE TAILLURE, s f, t طویق *topouq*

ENTRE TEMPS, s m, در هنگام *hèngam*, در هنگام *dèr hèngam*,
 در آنجا *dèr èsna*

ENTRETEENIR, v a, tenir ensemble, نگاه داشتن *nègah dach tèn*, — conserver en bon état, در خوب نگاه داشتن *droust nègah dachtèn*,
 — entretenir quelqu'un, s'entretenir avec quelqu'un, مروت داشتن *moutèvèddjèh choudèn*,
 — discourir avec lui, گفتگو کردن *goft gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*

ENTRETIEN, s m, soin de maintenir une chose en bon état, نگهداری *nègah dari*, a حفظ *hèfz*, pr t *hifz*, — subsistance, زندگی *zèndègui*, a معاش *mè'ach*, — dépense, a p حرجی *kkèrdj*, a حرج *khèrdj*, — conversation, گفتگو *goft gou*, وسوخت *goft o chènoud*, a صحبت *seuhbèt*, pr t *sohbèt*, مکالمه *mouka lèmè*, pr t *mukialèmè*

ENTRE TISSU, s m, در میان بافته *dèr mian bastè*

ENTRE TOUCHER (S'), v pron, دستگیرا دست *hèm dî guèr ra dèst zèdèn* (ou لمس کردن *lèms kèrdèn*)

ENTRE TUER (S'), v pron دستگیرا کسی *hèm diguèr ra kouchtèn*

ENTREVOIR, v a, در دور دیدن *èz dour didèn*, در گذر دیدن *dèr gouzèr didèn*, نیمه دیدن *nimè didèn*, — s'entre voir, v pron, همدستگیرا دیدن *hèm diguèr ra didèn*, ملاقات کردن *moulaqat kèrdèn*

ENTREVUE, s f, a ملاقات *moulaqat*

ENTR' OUIR, v a, اندکی سیدن *èndèkî chènîdèn*

ENTR'OUVRIR, v a, اندکی نار کردن *èndèkî baz kèrdèn* (ou وا کردن *va kèrdèn*), — entr'ouvert, e, نیمه باز *nimè baz*, واسده *èndèkî va choudè*, — s'entre ouvrir, v pron, واسدن *èndèkî va choudèn*

ENTURE, s f, حای نبود *djai pèrvènd*, a موضع العرر *moou zè' oul ghèrz*, pr t *mèvzi' ul gharz*

ÉNUMÉRATION, s f, شمار *choumar*, a تعداد *tè'èdad*, pr t *ta'dad*

ENUMÉRER, v a, شمار کردن *choumar kèrdèn*, شمردن *chou mourdèn*, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*

ENVAHIR, v a, برور کردن *ghèsb kèrdèn*, *be zour guèrèftèn*

ENVAHISSEMENT, s m, a اعصاب *ghèsb*, pr t *ghasp*, *èghtèçab*, pr t *ightiçab*

ENVELOPPE, s f, a ظرف *lèfafè*, *zeif*, pr t *zarf*, — en parlant de certains fruits, پوست *poust*, — de lettre پاک *pakèt* (du français *paquet*)

ENVELOPPER, v a, بپوشیدن *tou pakèt gou zachtèn*, بپوشیدن *lèfafè kèrdèn*, بپوشیدن *tou lèfafè gouzachtèn*, — fig, cacher, deguiser, پنهان کردن *mèstour kèrdèn*, پنهان کردن *kètman kèrdèn*, — enveloppe, e, پوشه *mèlfouf*, féminin, پوشه *mèlfoufè*

ENVELOPPMENT, s m, در *dèr lèfàfè bèstè choudèn* (ou پوشیدن *boudèn*)

ENVENIMER, v a, زهر آلود کردن *zèhr àloud kèrdèn*, — envenimé, e, زهر آلود *zèhr àloud*, — parole envenimée, زهر آلود *soukhèné zèhr àloud*

ENVERGER, v a, با *ba chakh han dèrèkht qènderèq bèstèn* دراز کردن *doour a doour be chakh han dèrèkht qènderèq guèrèftèn*

ENVERGUER, v a, باد بادنهارا *bad ban ha*, باد بادنهارا *bè tchoubé setouné kèchtè besten*

ENVERGURE, s f, درازی *dèrazn tchoubé setouné kèchtè*, — درازی *dèrazn tchoubé setouné kèchtè*, — longueur, étendue des ailes déployées d'un oiseau,

بولندنی نانهایی مرع در پرواز
boulèndu bal hai mourghé dèr pèrvaz

ENVERS, s m, cote le moins beau d'une étoffe, زیر *zir*, —
 a l'envers, وارونه *varounè*, در عکس *ber 'èks*

ENVERS, prep, نه نسبت *nèsbèt bè*, در حق *dèr hèqq*, —
 envers vous, در حق شما *dèr heqqé chouma*

ENVI, à l'envi, adv, نه بغافل و بماري همدنگر *bè tèfazoul vè temazu hem diguèr*, بعض *be qhèbt*

ENVIE, s f, déplaisir que l'on éprouve du bien d'autrui,
 رشک *rechkk*, a حسد *hècèd*, pr t *hacèd*, — désir,
 آرزو *ârzou*, a میل *mèil*, آسپا *èchtiaq*, pr t *ichtiaq*,
 هوس *hèves*, — envie de femme grosse, تاس *tas*, ناسه
tacè, وليله *velile*, a وحام *vèham*

ENVIEILLIR, v a, مانند نمر کردن *manèndé pir kèr dèn*

ENVIER, v a, حسد کردن *rèchk bourdèn*, رشک کردن *hè cèd bourdèn*, — désirer, آرزو کردن *ârzou kèrdèn*, میل
 داسپی *mèil dachtèn*, خواستی دل *khashtèné dèl*, هوس
 کردن *hevès kèrdèn*

ENVIEUX, se, adj, رشکی *rèchkèn*, a حسود *hèçoud*, pr t
haçoud

ENVIRON, adv, بعد *bè qèdr*, a تکمینا *tèkhminèn*, pr t
takhminèn, قریب *qèrib*, pr t *qarib*, تقریباً *tèqribèn*,
 pr t *taqribèn*, — il ya environ cinq ans, بعد پنج
 سال *bè qèdr é pèndj sal èst*

ENVIRONNER, v a, احاطه کردن *doour guèrèftèn*, احاطه
èhatè kèrdèn

ENVISAGER v a, بروی کسی نگاه کردن *bè roui kèci nè*
gah kèrdèn, بصورت کسی چشم دوختن *bè sourètî kèci*

tchèchm doukhtèn, — fig, considérer, اندیشه کردن
èndichè kèrdèn, ملاحظه کردن *moulahèzè kèrdèn*

ENVOI, s m, فرستادن *fèrèstadèn*, a ارسال *èrsal*, pr t
irsal

ENVOISINÉ, e, adj, همسایه دار *hèm sayè dar*

ENVOLER (S'), v pron, پرنیدن *pèrìdèn*, — fig, کدستی
gouzèchtèn, از دست رفتن *èz dèst rèftèn*

ENVOYÉ, s m, فرستاده *fèrèstadè*, گوماخته *goumachtè*, a
رسول *rèçoul*, — apôtre, پيغمبر *pèigham bèr*, a رسول
rèçoul

ENVOYER, v a, فرستادن *fèrèstaden*, ارسال داسی *èrsa'*
dachtèn, گوماختن *goumachtèn*, — envoye, e, فرستاده
fèrèstadè choudè, ارسال سده *èrsal choudè*, a
رسول *mèrsoul*, — celui qui a été envoyé, گوماخته
gou-machtè

ÉPACTE, s f, a حمسه مسبوقة *khèmseté moustèrèqèt*, pr t
khamsatı mustèriqat

ÉPAGNEUL, e, s, توله دارموی *toulèyé dèraz mou*

ÉPAIS, se, adj, se dit d'un corps solide, کلفت *koulouft*,
a صکیم *zèkchim*, pr t *zakhim*, — en parlant d'un
corps liquide, انبسته *èmbèstè*, a غلیظ *ghèliz*, pr t
ghaliz, — une nuit épaisse, شب تاریک *chèbé tarik*,
— se dit de certaines choses très près les unes des
autres, توی هم *tou hèm*

ÉPAISSEUR, s f, کلفتی *koulouftı*, a صکامب *zèkhamèt*,
pr t *zakhamèt*

ÉPAISSIR, v a, un liquide, انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*,
کلفت کردن *kou*, un solide, غلیظ کردن

louft kèrdèn, — s'épaissir, v pron, en parlant d'un liquide, *embèstè choudèn*, *ghèliz choudèn*, — d'un corps solide, *koulouft choudèn*, — épaissi, e, un liquide, *embèstè choudè*, *embèstè*, — un corps solide, *loulouft choudè*

ÉPAISSISSEMENT, s m, *embèstè choudèn*, *ghèliz choudèn*

ÉPANCHEMENT, s m, *rizech*, — fig, *èzharé tèhè dèl*

ÉPANCHER, v a, *ikhtèn*, — s'épancher, *ikhtè choudèn*, — fig, ouvrir son cœur, *èzharé tèhè dèl kèrdèn*

ÉPANOUIR (S'), v pron, *chèkouftèn*, *va choudèn*, — épanouir, v a, (la rate), réjouir *chad kerdèn*

ÉPANOUISSEMENT, s m, *chèkouftè choudèn*

ÉPARGNANT, e, adj, *èmsak kounèndè*, a *moumsek*, pr t *mumsik*

ÉPARGNE, s f, économie, *khanè dari*, — épar-
gnes, argent mis en réserve, *pès èndazı*

ÉPARGNER, v a, *khane dari kèrdèn*, *kèm khèrdj kèrdèn*, — quelque'un, *zèh mètè kèci ra rèva nè dachtèn*, *bè zèhmètè kèci razi nè choudèn*

ÉPARPILLEMENT, s m, *pèrakèndègui*

ÉPARPILLER, v a, *èfchandèn*, *pachidèn*,

پراکندە کردن *pèrakendê kèrden*, مەترى کردن *moute ferrèq kèrdèn*, — éparpillé, e, پراکندە *pachîdê pèrakendê*

ÉPARS, e, adj, پراکندە *pèrakende*, a مەترى *moutèferrèq*,
pr t *mutèfèrrîq*

ÉPARVIN OU ÉPERVIN, s m, اوڤه *oufe*

ÉPATÉ, e, adj, (nez), بىنى بزرک و نهى *binû bouzourg o pîhn*

ÉPAULE, s f, شانه *chane*, دوس *douch*, a کەف *kêf*, pr t
kêtf, pl اکام *èktaf*

ÉPAULÉE, s f, شانه نه رى *bê chane tène zèdèn*

ÉPAULEMENT, s m, rempart de fascines et de terre, سىکر
sènguèrî ez khak ou khachak, — sou
tien, تىنه گاه *tèkiè gah*, پوشتىبان *pouchtîban*

ÉPAULER, v a, démettre l'épaule, استخوان شانه را *ar-âs*
estoukhané chane ra ez djayèch dèr kèrdèn —
fig, aider, كۆمەك کردن *keumèk kèrdèn*, ساوړى کردن
yavèrî kèrdèn, اعادە کردن *è'ânèt kerdèn*, — épaulé,
e, حامىدار *hamî dar*

ÉPAULETTE, s f, شال *nèchan*, آپالیت *âpalît* (du français)

ÉPÉE, s f, شمشیر *chèmhîr*, a سيف *sèîf*, pl سىوف *seyouf*,
pr t *suyouf*

ÉPELER, v a, تەختى کردن *tèhèddîr kèrdèn*, استەكەد
èbdjêd khandèn

ÉPELLATION, s f, a حانە *hèdjayèt*

ÉPENTHÈSE, s f, a لفظى حەرفى *èzafetê hèrf fi*
lèfszèt, pr t *izafètî harf fi lafszèt*

ÉPERDU, e, adj, آسەندە *âchoufte*, سەركردان *ser quèrdan*, a
مەكسەر *mounkecêr*

ÉPERDUMENT, adv, تاسعینکی تمام *bè âchouftègun tèmam*,
 به موبالèghè *bè moubalèghè*, — éperdument amoureux,
 مېفتون *mèftoun*

ÉPERON, مهميز *mèhmiz*, a مهمار *mèhmaz*

ÉPERONNER, v a, به مهميز زېدن *bè mèhmiz zèden*, — épe
 ronné, e, مهميز دار *mèhmiz dai*

ÉPERVIER, s m, oiseau, قرقى *qèrqı*, — filet pour prendre
 du poisson, دام ماهيگيرى *dame mahı guıı*

ÉPHÉLIDES, s f pl, سس *sis*

ÉPHÉMÈRE, adj des 2 g, يک روزى *yek rouzi*

EPHÉMÉRIDES, s f pl, فهرست به روزى *fèhrèstè*
teqvım

ÉPI, s m, حوسه *khouchè*, a سنبله *soumboule*

ÉPICE, s f, a, ادويه *èdvıyè*

ÉPICER, v a, ادويه رد کسى *èdvıyè rikhten*, — epicé, e,
 ادويه ريخته *èdvıyè rikhtè*

ÉPICERIE, s f V épice, — commerce d'épicerie, عطارى
 'èttari, — boutique d'épicerie, دكان عطارى *doukkané*
 'èttari

ÉPICIER, s m, a, عطار *'èttar*, pr t 'attar

ÉPIDÉMIE, s f, نا حوسى عامه *na khochu 'ummè*, a مرض
 مېرېزې *mèrèzè djarıf*, pr t *marazi djarıf*

ÉPIDÉMIQUE, adj des 2 g, همه کس عارض سويده *bè hèmè*
kes 'àrèz chèvèndè

ÉPIDERME, s m, حارج پوست *kharèdjé poust*, a نشره
 به چهرې *bèchèrèt*

ÉPIER, v a, observer, کسی کسی دى *dèr kèminé*
 کيکي نېچېستېن *kèci nèchèstèn*, پايدين *payiden*, — épier l'occasion,

moutèrèssèdè fourset choudèn
 ÉPIERRER, v a., سځهرا تر طرف کړدس *sèng ha ra bèr tèrèf*
kèrdèn

ÉPIEU, s m, حربه *khècht*, pr t *khicht*, a
hèrbè

ÉPIGASTRE, s m, مائه بالاي سکم *balaz chèkèm*, a
me'ènèt

ÉPIGASTRIQUE, adj des 2 g, ماعلى مانه *moutèlleg be*
mè'ènèt

ÉPIGRAMMATIQUE, adj des 2 g, نځه آمر, نځس
nouktè àmiz, نځس *nich àmiz*

ÉPIGRAMMATISTE, s m, انځه اسعار نځس آمر, انځا
kounèndèyè èch'aré nich àmiz

ÉPIGRAMME, s f, نځس آمر, نځس *soukhené nich àmiz*

ÉPIGRAPHE, s f, سر نوبه *sèr nèvècht*, a
kètabè, pr t *kitabè*

ÉPILATOIRE, adj des 2 g, موي زړ *moui riz*, موزړه *rizèn*
dèyè mou

ÉPILEPSIE, s f, عس *ghèch*, a صرع *sèr'*, pr t *sar'*
sèr è, pr t *sar a*

ÉPILEPTIQUE, adj des 2 g, موزړه صرع *guèrèftaré dèrdè*
sèr'è, a مصروع *mèsrou'*

ÉPILER, v a, موزړه زړ *mou rizanidèn*, نوره زړ *nourè*
zèdèn

ÉPILOGUE, s m, نځه نځه *nètèdjèyè soukhèn*, نځه
nètèdjèyè kèlam, a. خاتمه *khatèmè*, pr t *khatimè*

ÉPILOGUE, v a, نځه کړس *nouktè guèrèftèn*, انځه کړس
irad guèrèftèn, عب حوټی کړس *'èib djouyi kèrdèn*

ÉPILOGUEUR, EUSE, s نکتہ گمر *nouktè guir*

ÉPINARDS, s m pl , اسماخ *èspènakh*

ÉPINE, s f , خار *khar*, a سوك *choouk*, pr t chèvk, pl اسواك *èchvak*, — être sur les épines, در اصطراب بودن *dèr èztèrab boudèn*

ÉPINETTE, s f , سطور *sèntou*

ÉPINÇOIR, s m , سبکراس *tchakoutché sèng tèrach*

ÉPINE VINETTE, s f , رسك *zèrèchk*

ÉPINEUX, EUSE, adj , خاردار *khar dar*, — fig , دسوار *douch var*, a مسكل *mouchkèl*, pr t muchkıl, صعب *sè'èb*, pr t sa'b

ÉPINGLE, s f , مافكه *mahtchè*, سبكو *sèndjèq*, ou سنداچ *sèndjaq*, — à cheveux سر حاره *sèr kharè*

ÉPIPHANIE, s f , روز هوسان *rouzé houchan*, عيد هوسان *'u'dé houchan*

ÉPIQUE, adj des 2 g , داستانی *dastani*, رزمی *rèzmi*

ÉPISCOPAL, E, adj , معلی کللیه *moutè'èllèq bè khèlîfè*

ÉPISCOPAT, s m , a خلافت *khèlafèt*

ÉPISE, s m , a لاحه *lahèqè*, pl لاحات *lahèqat*, pr t *lahıqa*, pl *lahıqat*

ÉPISE, adj des 2 g , a معلی لاحات *moutè'èllèq bè-lahèqat*

ÉPISSER, v a , دو ريسان را بهم ناسن *dou risman ra bè hèm bafîèn*

ÉPISTOLAIRE, adj des 2 g , style épistolaire, فت انساء *fènné èncha*, pr t *fènni incha*

ÉPITAPHE, s f , تاريخ قبر *tarikhè qèbr*

- ÉPITHALAME, s m, قسده در مدح عروس *qècàdèyé der mèdhé 'èrous*
- ÉPITHÈTE, s f, a صعب *sèfèt*, pr t *sifèt*, pl صعاب *sèfat*,
pr t *sifat*, لعب *lèqèb*, pr t *laqab*, pl ألعاب *èlqab*
- ÉPITOME, s m, a احوال *èdymal*, pr t *idymal*, انكار *idjaz*,
محمل *moudymèl*, احصار *èkhtèçar*, pr t *ikhtèçar*
- ÉPÎTRE, s f, كاعد *kaghèz*, نامه *namè*, a مكبوب *mèktoub*,
رساله *rèçalè*, pl رسائل *rèçayèl*, pr t رسائل *rèçail*
- ÉPIZOOTIE, s f, ناحوسى حيوانات *nakhochu hèvanat*, a
سواب *sèvaf*, *souvaf*, pr t *savaf*
- ÉPIZOOTIQUE, adj des 2 g a معلق دسواب *moutè'èllèq*
bè sèvaf
- ÉPLORÉ, e, adj, كريان *guènan*, a ناكى *bakî*
- ÉPLUCHEMENT, s m, ناك سدى *pak choudèn*
- ÉPLUCHER, v a ناك كردن *pak kèrden*, — fig, recher
cher ce qu'il peut y avoir de mauvais, عيب حوثى
'èib djouyî kèrdèn
- ÉPLUCHEUR, EUSE, s, ناك كنده *pak kounènde*, — fig,
'èib djou, عيب حوى *'èib djou*
- ÉPIUCHURES, s f pl, تراسه *tèrachè*
- ÉPOINTER, v a, سر حبره *nouk ra fèrsoudèn*, سر حبره
sèré tchizi ra kound kèrdèn
- ÉPONGE, s f, انر *èbr*, انر مرده *èbre mourdè*, انر كهى *èbrè*
keuhèn, a اسفنج السكر *hèr chèfé*, اسفنج *èsfenèdj oul*
bèhr
- ÉPONGER, v a, با انر ناك كردن *ba èbr pak kèrdèn*
- ÉPOPÉE, s f, داستان مطومه *dastané mènzoumè*, a
حكاى مطومه *hèkayèté mènzoumè*

ÉPOQUE, s f, هڭگام *hèngam*, a وڤت *vèqt*, pr t ٲاڤت,
زمان *zèman*, اٲام *èyam*, تاريخ *tarikh*

ÉPOUDRER, v a, ڪردڻا ڀاڪ *guèrd ra pak kèrdèn*

ÉPOUILLER, v a, ڪردڻ سسهارا دڦ *choupouch ha ra dèf'*
kèrdèn, — s'epouiller, v pron, ڪردڻ سسهارا اري حود

choupouch ha ٲa èz tènè l houd dèf' kèrdèn

ÉPOUMONNER, v a, ڪردڻ حڦه *khefè kèrdèn*, نڦس ڀڀڀڻ
nefes bouridèn, — s'epoumonner v pron, حڦه سڀڻ

khèfè choudèn, ڪردڻ اري سڀڻ ڦڀاد حڦه سڀڻ *èz chèddètè fèrad khèfè choudèn*

ÉPOUSAILLES, s f, pl عروسي *'èrouci*, a نڪاح *nèkah*, pr t
nikiah

ÉPOUSE, s f, زن *zèn*, t ڪوچ *koutch*, a زوجہ *zooudje*, pr t
zèvdjè

ÉPOUSÉE, s f, a عروس *'èrous*, pr t 'arous, pl عرائس *'èra*
yès, pr t 'arais

ÉPOUSER, v a, prendre un epoux ڪردڻ سوهر *chohèr*
hèrdèn, — prendre une épouse, ڪردڻ زن *zèn kèrdèn*,
ڪردڻ *zen guèrètèn*, ڪردڻ زوج *tèzèvvoudj kèrdèn*,
— fig, prendre le parti, ڪردڻ طرفداري *tèrèf dari*
kèrdèn

ÉPOUSEUR, s m, ڪندڻ عروسي *'èrouci kounènde*, داماد
damad

ÉPOUSSETER, v a, ڪردڻ *rouftèn*, ڀاڪ *pak kèrdèn*

ÉPOUSSETTE, s f, ماهر ڀاڪي *mahout pak koun*

ÉPOUVANTABLE, adj des 2 g هولناڪ *hooulnak*, دهرس
dèhchèt-enguiz, a. محوف *mèkhoulf*, pr t *makhoulf*

ÉPOUVANTABLEMENT, adv, بطور هولناڪ *bè toouré hooulnak*

ÉPOUVANTAIL, s m, مېرس *mèters*, هراك *hèrak*, حواسه *khè-vacè*, تېندىسە *tèndicè*

ÉPOUVANTE, s f, تېرس *tèrs*, هېراس *hèras*, a هوول *hooul*, pr t هېل *hèl*, دېھش *dèhchet*, خوف *khoouf*, pr t كخوف *khavf*

ÉPOUVANTER, v a, تېرساندېن *tèrsandèn*, تېرساندېن *tèrsandèn*, س'ې پوانتېر, v pron, تېرسىدېن *tèrsidèn*, هېراسان سىدى *hèraçan choudèn*, — épouvanté, e, تېرسىدە *tèrcide*, هېراسان *hèraçan*, a مېرئوب *mèr'oub*

ÉPOUX, s m, nouveau marie, داماد *damad*, — mari سوهر *chohèr*, a روح *ooudj*, pr t زېددج *zèvdj*, pl ارواح *èzvadj*

ÉPREINDRE, v a, فسار داس *fèchourdèn*, فسار دادېن *fèchar dadèn*, — épreint, e, سىرە سىدە *fèchourdè choudè*, a معتبر *mou'èssèr*, pr t مواتسار *mou'assar*

ÉPREINTE, s f, فسار دى *fèchourdègu*, فسار *fèchar*, a تېرەن *tè'ècu*, pr t تاتىر *ta'ècu*

ÉPRENDRE (S') v pron, عاسف سىدى *'achèq choudèn*, اشعە سىدى *achouftè choudèn*, مېفتون سىدى *mèftoun choudèn*, — épris, e, اشعە سىدە *achouftè choudè*, مېفتون *mèftoun*, a عاسف *'achèq*, pr t 'achiq

ÉPREUVE, s f, آزمائىس *âzmayèch*, a امتحان *èmtèhan*, pr t امتحان *imtihan*, تېدج ئوبە *tèdjroubè*

ÉPROUVER, v a, آزمودىس *âzmayèch kèrdèn*, آزمودىن *âzmoudèn*, تېدج ئوبە كېرىس *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان كېرىس *èmtèhan kèrdèn*, — éprouvé, e, آزموده سىدە *âzmoude choudè*

ÉPROUVETTE, s f, a ميل *mil*

EPTAGONE, adj des 2 g, هفت گوشه *hèft gouchèyi*, a
مستع الرواب *moucèbbè' ouz zèvaya*

ÉPUCER, v a, کیک را دغ کردن *kik ra dèj' kèrdèn*

ÉPUISABLE, adj des 2 g, تمام سدی *tèmam choudèn*,
کاس پزیر *hast pèzir*

ÉPUISÉMENT, s m, زایل شدن قوت *zayèl choudènè gouvvet*,
a ضعف *zè'f*, pr t *za'f*, — état de ce qui est épuisé,
تمام سدی *tèmam choudèn*

ÉPUISER, v a, تاریر, حشک کردن *khochk kèrdèn*, تمام کردن
tèmam kèrdèn, — affaiblir, ارفوت انداختن *èz gouvvet*
ndakhtèn, ضعف کردن *zè'if kèrdèn*, — s épuiser,
حشک شدن *khoch chouden*, تمام سدی *tèmam choudèn*,
— perdre ses forces, ارفوت امدادن *èz gouvvet oufta*
tèn, ضعف سدی *zè'if choudèn*, — épuisé, e, حشک
سده *khochk choudè*, تمام سده *tèmam choudè*, — qui
n'a plus de force, ارفوت امداد *èz gouvvet ouftadè*

ÉPURATION, s f, پاک شدن *paloudègui*, پاک چود
pak chou dèn, صاف شدن *saf choudèn*, a تطهر *tèt'hir*, pr t *taf'hi*

ÉPURER, v a, پالودن *paloudèn*, پاک کردن *pak kèrdèn*, صاف
کردن *saf kèrdèn*, — épuré, e, سده *paloudè*
choudè, صاف سده *saf choudè*

ÉPURGE, s f plante, a حشک *hèbb oul moulouk*

ÉQUARRIR, v a, چهار گوشه کردن *tchèhar gouchèyi*
kèrdèn

ÉQUARRISSEMENT, s m, عمل چهار گوشه کردن *'èmèlè tchè*
har gouchèyi kèrdèn

ÉQUARRISSEMENT, s m, چهار گوشه سدن *tchèhar gouchè*
choudèn

ÉQUATEUR, s m, a خط استواء *khèttè èstèva*, pr t *khatti istiva*

ÉQUATION, s f, a. معادلة *mouqabelè*

ÉQUERRE, s m, كونه *kouniè*, a كوس *koous*, pr t *kavs*

ÉQUESTRE, adj des 2 g, statue équestre, صوار *sou rètè sèvar*

EQUIANGLE, adj des 2 g, a مساوي الزوايا *moutèçavi ouz zèvaya*

ÉQUIDISTANT, E, adj, a مساوي العواصم *moutèçavi oul fèvacèl*

ÉQUILATÉRAL, E, et ÉQUIATÈRE, adj a مساوي الاضلاع *moutèçavi oul èzla'*

ÉQUILIBRE, s m, همسكى *hè'm sèngui*, a موازنه *mou vazènè*

ÉQUIMULTIPLE, adj des 2 g, a مساوي الاضعايف *moutèçavi oul èz'af*

ÉQUINOXE, s m, طول روز و شب *tèçavi tooule rouz o chèb*, a اعدال الليل والنهار *è'tèdal oul lèil ven nèhar*

ÉQUINOXIAL, E, adj, a معلف باعدال نيل و بهار *moutè'èl lèq bè è ètèdalé lèil o nèhar*

ÉQUIPAGE, s m, train, suite, a حيل و حسم او صاع *ouza'*, *khèil ou hèchèm*, اصاع *ètba'*, — équipage d'un vaisseau, كسباناى *kèçhti* عملجات كسى *èmèlèçatè kèçhti* *banan* — se dit aussi des voitures et chevaux de luxe, كالسكه *kalèskè*

ÉQUIPÉE, s f, حركه نى عقيب *hèrèkètè bi 'àqèbèt*

ÉQUIPEMENT, s m., حواسمه *khastè* (terme vieilli), ا مدارك *èdaruk*, pr t *tèdaruk*

- QUIPER, v a, بهتة أساب *tèdarèk didèn*, تهتة أساب *tèhyèyèyè èsbab didèn*, — équipé, e, آراسته *àrastè*, تهتة أساب *tèdarèk didè*
- QUIPOLLENCE, s f, بهتة معنی بون *be yèk mè'èni houdèn*, تهتة اتحاد *ètèhadé mè'èni*, pr t *ittihad ma'ana*
- QUIOLLENT, e, adj, مدرس نکی *qèdrèch yèki*, a معادل *mou'adèl*, pr t *mu'adil*
- QUIPOLLER, v n, بهتة قیمت بون *bè yèk qèrmèt boudèn*
- QUITABLE, adj des 2 g, دادگر *dad guèr*, a عادل *àdel*, pr t *'adil*, منصیف *mounsèf*, pr t *munsif*, — se dit aussi des choses, عذر *ez roui 'èdl*, موافق *mouvafèqé 'èdl*, عادلانه *'adèlanè*, a حقانیت *hèqa nyèt qèrin*, — ceci n'est pas equitable, انی موافق *in mouvafèqé 'èdl nist*, — c'est un homme equitable, آدمیست منصیف *adèm ist mounsèf*
- QUITABLEMENT, adv, عذر *ez roui 'èdl*, عادلانه *'adèlanè*
- QUITATION, s f, حق سوار *fènné sèvar choudèn*, حق سوری *fènné sèvar*
- QUITÉ, s f, دادگری *dad guèr*, داد *dad*, a حق *hèqq*, pr t *haqq*, عدل *'èdl*, عدالت *'èdalèt*, pr t *'adalèt*, انصاف *ènsaf*, pr t *insaf*
- ÉQUIVALENT, e, adj, همقیمت *hèm qèrmèt*, a معادل *mou 'adèl*, pr t *mou'adil*, بدل *bèdèl*
- ÉQUIVALOIR, v n, همقیمت بون *hèm-qèrmèt boudèn*, معادل *mou'adèl boudèn*
- ÉQUIVOQUE, adj des 2 g, a. معلو *moughlèq*, pr t *moughliq*

moubhèm, موبهم *zou mè'anm moukh*
tèlèfè

ÉQUIVOQUE s f, a انهام *èbham*, — mot à double sens, a
لوحته موحتره *loughètè mouchterèkè*, pr t *loghatù much*
tèrikè

ÉQUIVOQUER, v n, موبهم حترس *moubhèm hèrf zèdèn*

ÉRABLE, s m, arbre, ككهف *kèkèf*, كهوك *kèhouk*

ÉRADICATION, s f, اربح كدن *èz bikh kèndèn*

ÉRAFLER, v a, بوس حراسدن *poust khèrachidèn*,

ÉRAFLURE, s f, حراسدن كي بوس *khèrachidègun poust*

ÉRAILLER, v a, اربح كدن *nèkh hai goumachù ra èz hèm diguèr djèda kèrdèn*, —

érailler, v pron, اربح كدن سدن اربح فماس *èz hèm diguèr djèda choudèné nèkh hai goumach*

ÉRAILLÉ, e, adj (œil éraillé), تشم فرمر سده *tchèchmé*
qèrmèz choude

ÉRAILLURE, s f, اربح كدن سدن اربح *djai èz*
hèm diguèr djèda choudèné nèkh

ÈRE, s f, a تاريخ *tarikh*, pl تاريخ *tèvarikh*, — ère
chrétienne, تاريخ عسوي *tarikhé 'icèvi*, pr t *tarikhi*
'icèvi

ÉRECTEUR, s et adj, بلند كنده *boulènd kounèndè*, a
ناط *na'èz*, pr t *na'iz*

ÉRECTION, s f, action d'établir, بر قرارى *bèr qèrari*, a
نصب *nèsb*, pr t. *nasb*, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*, — action
d'élever, بلند كدن *boulènd kèrdèn*, افراسي *èfrach*
tèn, — terme de physiologie, a نعط *ne'ouz*, نو'ouz

ÉREINTER, v a., كمر سكسي *kèmèr chèkèstèn*, — fatiguer

extremement, بے حددیت کھستہ *bè chèddèt khèstè*
hèrdèn, — s'éreinte, ۱ pron, کمز چودرا سکسی *kè*
mèrè khoud ۱ a chèkèsten, — se fatiguer extrêmement,
 بے حددیت کھستہ چودن, —
 éreinté, e, کمز سکسہ *kè mèt chèkèstè*, — extrêmement
 fatigué, بے حددیت کھستہ *bè cheddèt khèstè*

ÉRÉSIPÉLATEUX, ÉRYSIPÉLATEUX, EUSE, adj, a حمروی
houmrèvi

ÉRÉSIPÈLE, ou ÉRYSIPÈLE, باد سرح *badé sou kh*, a حمرة
hèmrè, حمرة hèmri èt

ÉRÉTHISME, s m, a احداث الاعصاب *èhtèdad oul è çab*,
 pr ۱ *ihitdad ul a'çab*

ERGO, s m, donc, پس *pès*, a ف *fè*

ERGOT, s m, ناحی حموں *nakhounè heivan*

ERGOTER, v n, بی حا دحب کردن *bi dja bèhs kèrdèn*,
 بی هوده حرفدن *bi houdè hèrf zèdèn*

ERGOTERIE, s f, کوئی بی هوده *bi houdè gouy*

ERGOTEUR EUSE, s, بی حا حب *bi houdè gour*, بی حا حب
 کیده *bi dja bèhs kounende*

ÉRIGER, v a, établir, در قرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*, بنا
 بena *gouzachten*, — élever, افراسی *èfrach*
tèn, — nesb *kèrdèn*, — s'ériger, v pron,
 بena *èfrachtè choudèn*, بena *nesb*
choudèn, — prétendre, ادع کردن *èddè'a kèrdèn*, —
 érigé, e, بena *èfrachtè choudè*

ÉRMITAGE, ou HERMITAGE, s m, عزلتگاه *'èzlèt gah*

ERMITE, s m, عزلت گاه *gouchè nèchin*, عزلت گاه *èz-*
lèt nèchin, اهد *zahèd*, pr t *zahid*, ابدال *abdal*

- ÉROSION, s f, حوردن *khourdèn*, a اكل *èkl*
- ÉROTIQUE, adj des 2 g, عسقي *'èchq amiz*, a عسقتي *'èchqi*, pr t 'achqi, معسقي *mou'èchchèq*
- ÉROTOMANIE, s f, ديوانگي عسقي *divanègun 'èchq*, a عسقي حيون *djounoun oul 'èchq*, pr t *djunoun ul 'ichq*
- ERRANT, E, adj, ول گرد *vèl guèrd*, سرسري *sèr sèri*, اواره *avarè*, دس پيا *dècht pèima*, — égare, گمراه *goum rah*
- ERRATA, s m, فهرست غلطاي كتاب *fèuhr ousté ghèlèt hai kètab*
- ERRATIQUE, adj, بي فاعده *bi qa èdè*
- ERREMENTS, s m pl, suivre les derniers errements d'une affaire, ديوالنه کار کردن *doumbalèyé kar kèrdèn*, کار را *kar ra èz sèr guerèftèn*
- ERRER, v n, ول گردیدن *vèl guèrdiden*, راه رفتي *avarè rah rèftèn*
- ERREUR, s f, faute, méprise, a غلط *ghèlèt*, pr t *ghalat*, سهو *sèhv*, خطا *kheta*, pr t *khata*, — en religion, ضلال *zèlal*, pr t *zalal*, ضلاله *zèlalèt*
- ERRONÉ, E, adj, نامربوط *na mèrbout*, a باطل *batèl*, pr t *batil*, خطا *khèta*, pr t *khata*
- ÉRUCTION, s f, آروغ *àrough*
- ÉRUDIT, E, adj, دانا *dana*, دانسمند *danèchmènd*, a عالم *'alèm*
- ÉRUDITION, s f, دانائي *danayi*, دانسمندي *danèchmèndi*, دانس *danèch*, a علم *'èlm*, pr t *'ilm*, معرب *mè'èrèfèt*, pr t *ma'rèfèt*

ÉRUPTION, s f, حوس *djouch*, a حروج *khouroudj*

ÉRYSIPELE, s m V ÉRÉSIPÈLE

ESCABEAU, s m, ou ESCABELLE, s f, کوبل *koutèl*, a مصطبه *mestèbbè*

ESCADRE, s f, چهاراد حکی *djèhazaté djènqui*

ESCADRON, s m, دسمة سوار *dèstèyé souvar*

ESCALADE Voir ESCALADER

ESCALADER, v a, ار بردن بالا ریس *èz nèrdèban bala rèf ten*, با بردن بورس بردن *ba nèrdèban yourèch bourden*

ESCALIER, s m, پلکان *pèllèkan*, پله *pèllè*

ESCAMOTAGE, s m, حقه داری *houqqè bazi*

ESCAMOTER, v a, حقه باری کردن *houqqè bazi kèrdèn*

ESCAMOTEUR, EUSE, s, حقه دار *houqqè baz*, pr t *houqqa baz*
 ESCADADE, s f, کدر *gouriz*

ESCARBOT, s m, سرکسی کردن *sèrguin guèrdan*, a حل *djou èl*

ESCARBOUCIE, s f, سدحراع *chèb tchèragh*

ESCARCELLE, s f, حب درک *djibé bouzourg*

ESCARGOT, s m, راب صدفی *rabé sèdèfi*, راب *rab*

ESCARMOUCHE, s f, معتمه حیک حرثی *djènguè djouz'ı*, معتمه حیک *mouqèddèmèyé djèng*, — des escarmouches, *djèng* حیکهای معتمه *djèng hai djouz'ı*, حیکهای حرثی *hai moutèferrèqè*

ESCARMOUCHER, v n, حیک حرثی کردن *djènguè djouz'ı kèrdèn*

ESCARMOUCHEUR, s m, حیک حرثی کننده *djènguè djouz'ı kounèndè*

ESCARPE, s f, pente du fossé, پائنی حدی *payiné khèn*

dèq, — mur intérieur du fossé, دیوار درون حدی *dî varé dèrouné khèndèq*

ESCARPEMENT, s m, سبب *chib*, سرانائی *sèra payin*

ESCARPÉ, e, adj, فرار *fèraz*, سرانالا *sèra bala*, — d'un accès difficile, سبب *sèkht*, ا صعب *sè'èb*

ESCARPER, v a, خاکریز کردن *khak riz kèrdèn*

ESCARPIN, s m, کعبس نازک *kèfché nazouk*

ESCARPOLETTE, s f V BALANÇOIRE

ESCARRE, s f, پوست زخم *pousté zèkhm*

ESCIENT, s m, à bon escient, à mon escient, à son escient, دانسته *danèstè*

ESCLANDRE, s m, رسوائی *rouswayi*, a رذال *rezulèt*,
افساح *èftèzah*, pr t *iftizah*

ESCLAVAGE, s m, اسیری *ècu*, بندگی *bèndegui*, a رتبی *èqqiyèt*, pr t *riqqiyat*

ESCLAVE, s et adj des 2 g, بنده *bènde*, زحرید *zèr khèrid*,
اسیر *ecir*, عبد *'èbid*, pr t *'abid*

ESCLAVONIE, s f, مملکت حرواب *memlèkètè l'hèrvat*

ESCOBARDERIE, s f, حیل بازی *hilè bazi*

ESCOGRIFFE, s m, qui prend hardiment sans demander, بی عار *mèrdé roubayendèyè bî 'àî*

ESCOMPTE, s m, a تنزیل *tènzil*

ESCOPEPTE, s f, تفنگ سسکان *tufèngué chèch khan*

ESCORTE, s f, a بدرقه *bèdrèqe* (vulg *bèdèrqè*), pr t *be draga*

ESCORTER, v a, همراهی کردن *bèdreqe kèrdèn*, همراهی *hèm rah rèftèn*

ESCOUADE, s f, گروه علامان *guerouhé ghoulaman*

ESCRIME, s f, سمسوری *fènné chèmchir zèn*, a مسانعه *mouçayèfèt*

ESCRIMEUR, s m, سمسور *chèmchir zèn*

ESCRIMER (S'), v pron, مسف سمسر کردن *mèchqé chèm chur kèrdèn*

ESCROC, s m, کوس بر *gouch bour*, a طرار *tèrrar* pr t *taï rar*

ESCROQUER, v a, کوس بری کردن *gouch bouri kèrdèn*

ESCROQUERIE, s f, کوس بری *douzdî kerdèn*, کوس بری *gouch bouri*

ESCROQUEUR, s m, کوسر *gouch bour*, دزد *douzd*

ESPACE, s m, distance, a مسافى *mèçafèt*, pl مسافات *mèçafat*, — étendue, حای *djar*, — espace de temps, a فاصله *façèlè*, مدت *mouddèt*, — intervalle, ميانه *miane*, a بى *bèn*

ESPACEMENT, s m, a فاصله *facèlè*, pr t *facilè*, ميانه *mianè*, a ماني *ma bèn*

ESPACER, v a, فاصله کداسى *facèlè gouzachtèn*

ESPADON, s m, سمسر بيع نهى *chèmchiré tigh pèhn*, *qèddarè*

ESPAGNE, اسپانيا *èspania*, مملکت اسپانيول *mèmlèkètè ès panioul*

ESPAGNOL, E, اهل اسپانيول *èhlè èspanioul*

ESPAGNOLETTE, s f, پياکړه *àhéné pèndjèrè*

ESPALIER, s m, درحای ميوه دار بر ديوار حسنده *dèrèkh tané mivè daré bèr divar tchèspidè*

ESPÈCE, s f, کوبه *gounè*, a نوع *noou'*, pr t *nèv*, pl

انواع *ènva'*, حس *djèns*, pr t *djîns*, pl احساس *èdjna*
قسم *qèsm*, pr t *qism*, pl اقسام *èqsam*, pr t *aqsam*
— en espèce, a عدد *nèqd*, تعداد *nèqdèn*

ESPÉRANCE s f, امیدواری *eumîd varî*, a امید *eumu*
pr t *umîd*, vulg *oumoud*, امل *èmèl*, pl آمل *âmal*,
sans espérance, نا امید *na eumîd*, قطع امید *qèt'é eumu*
— perdre l'espérance, نا امید شدن *na eumîd choudèn*
— avoir de l'e
pérance, امید داسی *eumîd dachtèn*, امیدوار بودن
eumîd var boudèn, — l'objet espéré, a مأمول *mè'è mou*

ESPÉRER, v a, امیدوار بودن *eumîd var boudèn*, امیدوار
شدن *eumîd var choudèn*, امید داسی *oumîd dachtèn*
espéré, e, a مأمول *me'è mou* — inespéré, م
مأمول *ghèiré mè'è mou*, pr t *ghairî mè'è mou*, م
مترقبه *ghèiré moutèrèqqèbè*, pr t *ghairî mut*
raqqibè

ESPIÈGLE, adj des 2 g, زيرك *zirîk*, vulg *zèrènq*

ESPIÈGLERIE, s f, زيركى *zirèki*

ESPION, s m, a حاسوس *djaçous*, pl حواسيس *djèvaçî*
دسيس *dècis*

ESPIONNAGE, s m, a حاسوسى *djaçouci*

ESPIONNER, v a, حاسوسى كردن *djaçouci kèrden*

ESPLANADE, s f, چای قهوار *djai hèm var*, a ساح *sahî*
pr t *sahat*, ساحه *sahe*

ESPOIR, s m V ESPÉRANCE

ESPONTON, s m, نم نمره *nim nèizè*, نم نمره *nèizè*
koutah

ESPRIT, s m, substance incorporelle, a روح *rouh*, pl اروح

èrvah, — rendre l'esprit, داس *djan dadèn*, — faculté de l'âme raisonnable, هوس *houch*, حرڊ *khèrèd*, a عمل *'èql*, pr *'aql*, pl عول *'ouqoul*, — un homme d'esprit, مرد بر حرڊ *mèr dé pour khèrèd*, مرد عاقل *mèr dé 'àql*, — intelligence, a فهم *fèhm*, ذکاوت *zèkavèt*, pr t زکیاوت *zèkiavèt*, — humour, caractère, حوی *khoui*, a مزاج *mèzadj*, مسرب *mechrèb*, طبع *tèb'*, pr t تاب' *tab'*, — terme de chimie, a جوهر *djoouhèr*, pr t دجوهه *djèvhèr*, — esprit de vin, سہ انسہی *èrèqé sè àtèchi*, — le sens, a معنی *mè'èni*

ESPRITS FOLLETS, s m, pl عول ناسان *ghoul*, عول ناسان *ghoulé biaban*, a حق *djènn*

ESQUIF, s m, ناو *nav*, a زورن *zoourèq*

ESQUILLE, s f, نکه اسکوآن سکسہ *tikèyé oustoukhané chèkèstè*

ESQUINANCIE, s f, a حاق *khounaq*, pl حوائف *khè vanq*

ESQUISSE, s f, کرار *guèzar* (terme vieilli), نیرنگ *nèirèng*, a. طرح *tèrh*, مسوده *mousvède*

ESQUISSE, v a, نیرنگ کردن *nèirèng kèrdèn*, طرح انداختن *tèrh endakhten*

ESQUIVER, v a, کساره حسہ *kènarè djèstèn*, خود را بس *khoud ra pès kèchidèn*, — s'esquiver در رسی *dèr rèftèn*

ESSAI, s m, ارمانس *àzmayèch*, a ناکرہ *tèdjroubè*, pr t *tèdjrubè*, امتحان *èmtèhan*, pr t *imtihan*

ESSAIM, s m, رنبر, رنبر *rèmèyé zèmbour*, کله رنبر *guèlèyé zèmbour*, — fig, multitude, گروه *guerouh guerouh*

ESSAIMER, v n, ریمور ار کواره *biroun àmèdène zèmbour èz guèvarè*

ESSAYER, v a, آزمودن *àzmoudèn*, تدریوبه کردن *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn*

ESSAYEUR, s m, عمار ساس *'èyar chènas*

ESSENCE, s f, ce qui constitue la nature des choses, داب *zat*, — en chimie, huile très subtile qu'on tire des plantes, حلا حصه *khoulacè*, حوهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, — essence de cannelle, حوهر دار حسی *djoou hère dartchin*

ESSENTIEL, le, adj, qui appartient à l'essence, دانی *zati*, ملزوم *lazèm o mèlzoum*, — absolument nécessaire, important, ناگزیر *na gouzir*, لازم *lazèm*, pr t *lazim*, الزم *èlzèm*

ESSENTIELLEMENT, adv, a بالداب *bèz zat*, pr t *biz zat*

ESSEULÉ, e, adj, تنها مانده *tènha mandè*

ESSIEU, s m, مل حرج *milé tchèrkèh*, محور *'èlèq*, a *mèhvèr*

ESSOR, s m, پرواز *pèrvaz*

ESSORER, v a, در هوا نهی کردن *dèr hèva pèhn kèrdèn*, در هوا حسکاندن *dèr hèva khochkanidèn*

ESSORILLER, v a, کوس بردن *gouch bouridèn*

ESOUFFLER, v a, تنگ نفس کردن *tèng nèfès kèrdèn*, — essoufflé, e, تنگ نفس شده *tèng nèfès choudè*

ESSUIE MAIN, s m, دست حسک کی *dèst khochk koun*, روباکی *rou pak koun*

ESSUYER, v a, پاک کردن *khochk kèrdèn*, پاک کردن *pak*

kèrdèn, مبر کردن *tèmiz kèrdèn*, — on dit essuyer des pertes, صبر خوردن *zèrèr khourdèn*, مصتر سدن *moutèzèrrèr choudèn*, — la pluie, باران خوردن *baran khourdèn*, ماکمل باران سدن *moutèhèmmèlé baran choudèn*

EST, s m, a سى *chèrq*, pr t *charq*, مسرى *mèchrèq*, pr t *mèchriq*

ESTACADE, s f, سد از منج حوبس *sèddé èz mikhé tchoubin*

ESTAFETTE, s m, حابر مخصوص *pèik*, پىك *tchaparé mèkhsous*

ESTAFIER, s m, ساطر *chatèr*, pr t *chatur*, پىك *pèik*

ESTAFILADE, s f, رحم حساره *zèkhmé roukhsarè*

ESTAFILADER, v a, کسی را رحم کدى *roukhsarèyé kèci ra zèkhm kèrden*

ESTAMINET, s m, قهوه خانه *qèhvè khanè*

ESTAMPE, s f, صورت حانى *sourètè tchap*

ESTAMPER, v a, چاپ کردن *tchap kèrdèn*, نصيه کردن *bas mè kèrden*

ESTAMPEUR, s m, نصير *basme zèn*

ESTAMPILLE, s f, نىسان *nèchan*, مهر *mohr*, ou *meuhr*, a وسام *vèçam*

ESTAMPILLER, v a, نىسان کداسنى *nèchan gouzachtèn*, مهر ردى *meuhr zèdèn*

ESTIMABLE, adj des 2 g, احترام *chayèstèyé èhtè ram*, ساىان اعبار *chayané è'tèbar*, pr t, *chayan* 'it-bar, a واحب الاحرام *vadjèb oul èhtèram*, pr t *vadjib ul-ihitram*

ESTIMATEUR, s m, اهل قيمت کونده qèimèt kounèndè,
 ٺله ځيره èhlé khèbrè

ESTIMATIF, IVE, adj, a ټسمينى tèsmînî

ESTIMATION, s f, ټکمنى قيمت qèimèt kèrdèn, a ټکمنى
 tèkhmun, pr t takhmîn

ESTIME, s f, ټررمه àzrèm, a ټهرمه heurmèt, pr t hurmet,
 ټهرام èhtèram, pr t ihtîram

ESTIMER, v a, déterminer la valeur d'une chose, قيمت
 کړدى qèimèt kèrdèn, — faire cas, معبر دانسى meu'eu
 ټبهه دانستنه tèbèr danèstèn, محرم دانسى meuhtèrèm dachtèn,
 معرف دانسى mou'èzzèz dachtèn

ESTIVAL, e, adj, ټابستانى tabestânî, a صيفى sèfî

ESTOC, s m, pointe d'une épée, نوک سمسر noukè
 chèmchir

ESTOCADER, v a, با سمسردن ba chèmchir zèdèn, — fig,
 موباهعه کړدى moubahècè kèrdèn

ESTOMAC, s m, a معدè me'èdè, pr t mi'dè, — en par
 lant des oiseaux, ځينه دان tchinè dan, گوار guèqar, a
 حوصله hooucèlè, pr t havcèlè, — partie extérieure
 du corps qui répond à l'estomac, سينه sinè, a سدر
 sèdr

ESTOMAQUER (S'), v pron, ککحلف سدرى kèdj khoulq
 choudèn

ESTOMPE, s f, فلم حرمى qèlèmé tchèrmî

ESTOMPER, v a, با فلم حرمى صوب کسندن ba qèlèmi
 tchèr mî sourèt kèchidèn

ESTRADE, s f, petite élévation sur le plancher d'une cham
 bre, حلى نيم ټکب djar nim tèkht, a صفة sèffè

ESTRAGON, s m, ترخون *tèrkhou*n

ESTRAMAÇON, s m, سمسر دو دمه *chèmchuré dou dèmè*

ESTRAMAÇONNER, v a, با سمسر دو دمه رس *ba chèmchuré dou dèmè zèdèn*

ESTRAPADE, s f, sorte de supplice, نوع سکنجه *noou'è chèkendjè*, — potence, دار *dar*, t فاپوی *qapouq*

ESTRAPADER, v a, سکنجه کردن *chèkendjè kerdèn*

ESTROPIER, v a, سعط کردن *sèqèt kèrdèn*, — estropié, e, سعط سده *sèqet choudè*, a سعط *sèqèt*, pr t ساقت *saqat*

ESTURGEON, s m, سک ماهی *sèg mahi*

ET, conj a و *vè*, en poésie il se prononce *ou*, — en persan, se trouve souvent remplacé par *ba*, — Ahmed et sa femme, احمد با رس *ahmèd ba zènèch*, ou و ریش *vi zènèch*

ET CÆTERA, par abreviation, etc, a و غیره *vè ghèrè*, و سائر *vè sair*

ÉTABLE, s f, عاقل *'âghèl*, طوبله *tèvilè*, a اصطبل *establ*, pr t *istabl*

ÉTABLI, s m, دستگاه *dèst gah*, pr t *dest guah*, vulg درگاه *dèz guah*

ÉTABLIR, v a, fixer, rendre stable, دجا کردن *dja bè dja kèrdèn*, برقرار کردن *bèr qèrar kerdèn*, — s'établir, v pron, دجا دجا شدن *dja bè dja choudèn*, سسسی *nèchèstèn*, حا ممت مکى شدن *moutèmèkkèn choudèn*, دجا گوهیفتن *dja guè'èftèn*, معقم شدن *mouqim choudèn*, — établi, e, دجا سده *dja bè dja choudè*

ÉTABLISSEMENT, s m, action d'établir, v établir, — ce qui

- est établi, a بنا *bèna*, pr t *bina*, pl انسه *èbniè*, انار *àçar*, — on emploie aussi le mot ماکل *mèhèll* pr t *mahall*, — établissement de commerce, ماکل تجارت *mèhèllè tédjarèt*, pr t *mahallè tidjarèt*
- ÉTAGE, s m, اسکوب *àchkoub*, a مرنه *mèrtèbè*, pl مراتب *mèratèb*, pr t *mèratib*, طهه *tèbèqè*, pr t *tabaqa*, pl طبقات *tèbèqat*, pr t *tabaqat*
- ÉTAGER, v a, طهه بطنه کداسی *tebèqè bè tèbèqè gou zachtèn* (ou ریسب داس *tèi tib dadèn*), — etagé, e, طهه طهه *tèbeqè tèbèqè*
- ÉTAGÈRE, s f, کتیه درلاده *tèkhtèyé doulabtchè*
- ÉTAI, s m, پوختی بنیان *pouchti ban*, پازیر *pazir*, a صامی *za mèn*, pr t *zamin*
- ÉTAİN, s m, ارزیز *èrziz*, روی *roui*, a قلع *qèl'* pr t *qal'*, رصاص *rèças*
- ÉTAL, s m, دستگاه فصاف *dèst gahé qèssab*
- ÉTAIAGE, s m, پهن کردن امعه دم دگان *pèhn kèr dèné èmtè'e dèmé doukkan*, a بسط الامعه *bèst oul èmtè'e*
- ÉTALER, v a, گستریدن گستردن *goustèrdèn*, گستریدن *goustèra nùdèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn*
- ÉTALIER, s m, دستگاهدار دگان فصاف *dèst gah darè doukkané qèssab*
- ÉTALON, s m, اسب حاندار *èspé khayè dar* عراجیه *èspé ghèiré èkhtè*, — modèle de poids et mesures, a معیار *mè'èyar*, pr t *mî'yar*
- ÉTALONNAGE, ÉTALONNEMENT, s m, عیارسازی *'èyar sazi*
- ÉTALONNER, v a, مهر عیاری رن *mèuhré 'èyarè zèdèn*

ÉTALONNEUR, s m ممتّر عمار ترازو *moumènyèzé 'èyaré tè razou*

ÉTAMAGE, s m , نعلع سعمد کردن *bè qèl' sèfid kèrdèn*

ÉTAMER, v a , نعلع سعمد کردن اررز رن *èrziz zèdèn, bè qèl' sèfid kèrdèn*

ÉTAMEUR, s m , سعمد کر *sèfid guèr*

ÉTAMINE, s f , étoffe, a صوف *souf*, pr t *sof*, — passer à l'étamine, بکشی *bikhtèn*, نعلک کردن *èlèk kèrdèn*, — fig , نه ناکر نه رساندن *bè tèdjroubè rèçanidèn*

ÉTAMINE, s f , partie de la fleur, کل ممصاعد *zèr raté moutèça'èdèyé goul*

ÉTAMINIER, s m , صوفاب *souf baf*

ÉTAMURE, s f , سعمد کری *sèfid guèr*

ÉTANCHEMENT, s m , کرفه سدن *guèrèftè choudèn*, قطع سدن *qèt' choudèn*, a انقطاع *ènqèta'*, pr t *inqita'*

ÉTANCHER, v a , arreter un liquide, استاندن *èstandèn*, قطع کردن *guèrèftèn*, — la soif, دفع بسکی کردن *def'e tèchnègui kèrdèn*

ÉTANÇON, s m , تازیر *pazir*, a صامی *zamèn*

ÉTANÇONNER, v a , تازیر نداسی *pazir gouzachtèn*

ÉTANG, s m , نرکه *bourkè*, دریاچه *dèriatchè*

ÉTAPE, s f , a منزل *mènzèl*, pr t *mènzil*, pl منزل *mèna zèl*, pr t *mènazil*

ÉTAT, s m , disposition, a حال *hal*, حالب *halèt*, — profession, بچه *bichè*, a صعب *sèn'èt*, empl t صماعی *sana'at*, — gouvernement, a دولت *dooulèt*, pr t دؤولت *dèvlèt*, pl دول *douvèl*, — pays, مملک *mèmlèkèt*

ÉTAT MAJOR, s m , سرکردگان *sèr kèrdègané lèchkèr*

- ÉTAU, s m, کلسی آهنگری *kèlbètèné àhènguèrì*
- ÉTAYEMENT, s m, پوختن کداسی *pouchti ban gou zachtèn*
- ÉTAYER, v a, صامی پوختن کداسی *pouchti ban zèdèn, zamèn gouzachtèn*
- ÉTÉ, s m, فصل الصی *fèsl ous sèif*
- ÉTEIGNOIR, s m, خاموسکی حراع *khamouch kouné tchèragh*
- ÉTEINDRE, v a, کسی خاموس کردن *khamouch kèrdèn, kouchtèn*, — s'éteindre, خاموس شدن *khamouch chou dèn*, — éteint, e, خاموس شده *khamouch choudè*
- ÉTENDARD, s m, بیدن علم *bèidèq, a èlèm*, pr t 'alem, لوا *lèva*, pr t *liva*, pl ألوية *elvyè*, رای *rayèt*, pl رایات *rayat*
- ÉTENDRE, v a, گستراندن پهنی کردن *pèhn kèrdèn, gous tèranidèn*, خواباندن بست کردن *bèst kèrdèn, kha bandèn*, — s'étendre, دراز کشیدن *dèraz kechidèn*, — sur un sujet, به عصبیل نعل کردن *bè tèfsil neql kèrdèn*, بهی *èstendu, e*, پهنی شده *pèhn choudè, goustèramdè*, a ممد *moumèdd*, ميسوت *mèbsout*
- ÉTENDUE, s f, درازی *dèrazi*, a طول *toul*, امتداد *èmtèdad*, pr t *imtidad*, — en parlant du temps, a مدت *moud dèt*, pr t *muddèt*, — de l'espace, a وسع *vous'èt*, pr t *vus'at*, مساف *mècafèt*
- ÉTERNEL, LE, adj, جاوداں *djavèdan*, همیشگی *hèmichèyì*, a ابدی *èbèdì*, ازلگی *èzèl*, باقی *baqì*, دائمی *daimì*, — l'Eternel, خدا *khouda*, a الله *allah*, لم یزل *lam yèzèl*,

- la vie éternelle, a آحرِب *âkhèrèt*, pr t *âkhurèt*
ÉTERNELLEMENT, adv, هَمِيشَه *hèmichè*, اَر اَرِل *èz èzèl*, a
 اَند اَندِا *èbèd oul âbad*, دَائِمًا *daimèn*, pr t *daima*
ÉTERNISER, v a, حَاوِدَان كِرْدَن *djavèdan kèrdèn*, اِنْدِي
 كِرْدَن *èbèdi kèrdèn*, هَمِيشَه تِي كِرْدَن *hèmichèyi kèrdèn*
ÉTERNITÉ, s f, حَاوِدَانِي *djavèdani*, اَر اَرِل *èzèl*, اَرْتَب *èze lyèt*, اَنْدَتَب *èbèdiyèt*
ÉTERNUER, v n, اَسْمُوسَه كِرْدَن *èchnouchè kèrdèn*, plus
 usité, عَطَسَه كِرْدَن *ètsè kèrdèn*
ÉTERNUMENT, s m, اَسْمُوسَه *èchnouchè*, a عَطَسَه *'ètsè*, 'atsè,
 عَطَس *'èts*, pr t *'ats*
ÉTÊTER, v a, سِر سَاح دِر حَب بَرْدَن *sèré chakhé dèrèkht bouridèn*
ÉTHER, s m, a فَلَکِ الْاَیْرِ *fèlèk oul ècir*
ÉTHÉRÉ, e, a اَیْرِق *ècirı*
ETHIQUE, s f, a عِلْمِ الْاَدَب *'èlm oul èdèb*, pr t *'ilm ul èdèb*
ÉTHOLOGIE, s f, a عِلْمِ الْاَحْلَاق *'èlm oul èkhlaq*, pr t *'ilm ul akhlaq*
ÉTHOPÉE, s f, a وَصْفِ الْاَحْلَاق *vèsf oul èkhlaq*, pr t *vasf ul akhlaq*
ÉTINCELANT, e, adj, دِر حَسَدَه *dèrèkhchèndè*, a لَامَع *lamè'*, pr t *lami'*, بَرَّاق *bèrraq*
ÉTINCELER, v n, دِر حَسَدَن *dèrèkhchidèn*, سَعْلَه رَن *cheu'eulè zèdèn*
ÉTINCELLE, s f, سَرَاةَ اَنَس *sèrèchké àtèch*, سَرَسَك اَنَس *chèrarèyé àtèch*, لَهْكْتَه *lèkhtchè*, حَدَرَه *khèdèrè*, a
 سَرَاةَ *chèrarè*

ÉTINCELLEMENT, s m, در حسدکی *dèrèkhchèndègui*, a
سعه سهه *chè'èchè'è*

ÉTIOLLER (S'), v pr, بر مرده سدن *pèymourde choudèn*

ÉTIOLOGIE, s f, a علم علل امراض *'èlmé 'èlèlé èmràz*, pr
t *'ilmé 'ilèlé èmràz*

ÉTIQUE, adj des 2 g, كرفار ناحوسى دى *guèrèftaré na
khochu dèqq*, a مدفوق *medqouq*, pr t *madqouq*, —
il signifie aussi maigre, لاعر *laghèr*, لكهه *lèkèntè*

ÉTIQUETER, v a, نسان كداسى *nèchan gouzachtèn*

ÉTIQUETTE, marque, s f, نسان *nèchan*, pr t. *nèchan*, —
cérémonial, رسم تشرىفات *rèsmé tèchrifat*, pr t *rèsmé
tèchrifat*, رسم تشرىفات *techrifat*

ÉTIRER, v a, كسدن *kèchdèn*

ÉTISIE, s f, ناحوسى دى *na khochu dèqq*

ÉTOFFE, s f, پارچه *partchè*, t a قماش *qoumach*, pl ايسه
èqmèchè

ÉTOFFER, v a, بى قدر كفاف قماش نكار دى *bè qèdré kèfaf
qoumach bè kar bourdèn*

ÉTOILE, s f, احمر *èkhtèr*, ستاره *setarè*, a نجم *nèdjym*, pl
نجوم *noudjoun*

ÉTOILÉ, e, adj, ستاره دار *setarè dar*, — fêlé, تركیده *tèrèkide*

ÉTOILER (S'), v pron, تركیدن *terèkidèn*

ÉTOLE, s f, a حله *hèllèt*, pr t *hèllèt*

ÉTONNAMENT, adv, به تعجب *bè tè'èddjoub*

ÉTONNANT, e, adj, حيرت انگيز *chèguèft ènguriz*, حيرت انگيز
hèirèt ènguriz, حيرت افرا *hèn èt èfza*

ÉTONNEMENT, s m, به تعجب *chèguèft*, a به تعجب *tè'èddjoub*,
pr t *tè'èddjoub*

ÉTONNER, v a, آوردن *bè chèguèft àvour den*,
 بزرگ انداختن *bè hèrèt èndakhtèn*, — s'étonner,
 عجب کردن *dèr chèguèft mandèn*,
 تهنیت دادن *tè'èddjoub kèrdèn*,
 — étonné, عجب مانده *dèr chèguèft mandè*,
 — mat o moutè'hèyèr, مات و میاکتر *mat o moutè'hèyèr*, a
 حیران *hèiran*,
 pr t *hairan*, میاکتر *moutè'hèyèr*, pr t *mutèhai*
 yir, معجب *moutè'èddjèb*, pr t *mutè'addjib*
ÉTOUFFANT, e, adj, کینه *khèfè kounènde*,
 نیک نفسی *teng nèfèci àvèrèndè*, — air etouffant, هوای
 اورده *hèvar sènguìn*

ÉTOUFFEMENT, s m, عجبی *khèfègui*,
 نیک نفسی *teng nèfèci*, کینه *guèrèftè choudènè*
 نېفېس *nèfès*

ÉTOUFFER, v a, عجب کردن *khèfè kèrdèn*, — fig faire
 cesser, نماندن *nèchandèn*,
 دوع کردن *dèf' kèrdèn*,
 تسکین دادن *tèskin dadèn*, — v n عجب *khèfè*
 چودن *choudèn*, — on dit etouffer de rire, عجب *èz khènde khèfe chouden*,
 عجب *khèfè chouden*

ÉTOUPE, s f, پیرز *pèrz*, لیه *lifè*, حلاسه *khèlachè*

ÉTOUPER, v a, با لیه کرفی *ba lifè guèrèftèn*,
 با لیه انباشی *ba lifè èmbachtèn*

ÉTOUPILLE, s f, فیله *fètilè*

ÉTOURDERIE, s f, بی عقلی *bi 'èqli*, نا فهمیدن *na fèhm*
 dègui, a غلبه *ghèflèt*, pr t *ghaflèt*

ÉTOURDI, e, adj, کج *gurd*, سرکسته *sèr guèchtè*, a. عاقل
ghafèl, pr t *ghafil*

ÉTOURDIMMENT, adv, روی بی عقلی *ne fèhmidè*,
 ٻڙ روم بی 'eqh

ÉTOURDIR, v a., سرکناکس آوردن *qundj kerdèn*,
 سر گوندجھڻ ٻڙ آوردن, — s'étourdir, سرکناکس
 گوندجھڻ ٻڙ سرکناکس گوندجھڻ ٻڙ
 گوندجھڻ ٻڙ, — étourdi, e, سرکناکس
 گوندجھڻ ٻڙ سرکناکس گوندجھڻ ٻڙ
 گوندجھڻ ٻڙ

ÉTOURDISSANT, e, adj, سرکناکس آوردن *sèrguandjèch àvèn*
 سرکناکس گوندجھڻ ٻڙ *gundj kounèndè*, هدام آوردن *houdam àver*

ÉTOURDISSEMENT, s m, سرکناکس *sèr guandjèch*

ÉTOURNEAU, s m, ورسا *vèrsa*, vulg سار *sar* ا زورور
zerzour

ÉTRANGE, adj des 2 g, a غریب *ghèrib*, pr t غریب
 غریب *ghèribè*, pr t غریب *gharibe*, عکاب *'èdjrib*,
 عکاب *'èdjayèb* pr t عکاب *'adjaib*

ÉTRANGEMENT, adv, عکاب *bè toouré 'èdjrib*, عکاب
 عکاب *'èdjribane*

ÉTRANGER, e, s et adj, بیکانه *bigane*, اهل دول خارجہ *èhli*
douvèlé kharèdjè, a غریب *ghèrib*, pr t غریب *gharib*, pl
 غریب *ghourèba*, احبتي *èdjnèbi*, — le ministre des af
 faire étrangères, وزیر امور خارجہ *vèziré oumourè*
kharèdjè, وزیر دول خارجہ *vèziré douvèlé kharèdjè*, —
 Les Puissances étrangères, دول خارجہ *douvèlé kha*
èdjè, pr t دول خارجہ *douvèlé kharidjè*, دول احبتي
 دول احبتي *douvèlé èdj nèbyè*, pr t دول احبتي *douvèlé èdj nèbyè*

ÉTRANGLEMENT, s m, حکمی *khèfègui*, حکم *khèfèk*, ا
 حاف *khounaq*

ÉTRANGLER, v a, کړدښه *khèfè kèrdèn*, — s'étrangler, کړدښه چودا *khèfè choudèn*, کړدښه کړدښه *khèfè kèrdèn*, — étranglé, e, کړدښه چوده *khèfè choudè*, a مکښو *mèkhnouq*, pr t *makhnouq*

ÊTRE, v بډوډي *boudèn*, — il est chez lui, ميرلس *mènzèl èch èst*, خانه اسب *khanè èst*, — il est à Paris, پاریس اسب *paris èst*, در پاریس اسب *dèr paris est*, — ce livre est a moi, اني کتاب ارمي اسب *in kètab ez mèn èst*

ÊTRE, s m, l'etre, هستي *hèsti*, a وجود *voudjoud*, — l'etre supreme, a واح الوحد *vadjèb oul voudjoud*, pr t *vadjib ul vudjoud*, — les etres, a موجودات *mooudjoudat*, pr t *mèvdjoudat*

ÊTREINDRE, v a, lier fortement, تڼگ بستې *tèng bèstèn*, — meuhkèm besten, — embrasser, presser entre ses bras, در آغوش کسېدن *dèr âghouch kè chidèn*

ÊTREINTE, s f, تڼگ بستې *tèng bèstèn*

ÉTRENNE, s f, présent du jour de l'an, دسلاف *dèstlaf* (terme vieilli), a عېدي *'èdi*, عېدته *'èdiyè*, — premier debut, دېش *dècht*

ÉTRENNER, v a, donner les etrennes, عېدي داس *'èdi dadèn*, — v n, se dit de la première recette d'un marchand, دېش کړدښه *dècht kèrdèn*

ÉTRIER, s m, a رکاب *rèkab*, pr t *rikjab*, — l'étrier impérial, رکاب قايون *rèkabé houmayoun*, pr t *rikia bi humayoun*

ÉTRILLER, v a, تمار کړدښه *timar kèrdèn*

ÉTRIPER, v a, سكهه را در كندن *chèkèmbè ra bèr kèndèn*
(ou در آوردن *dèr àvourdèn*)

ÉTRIQUE, E, adj, بهم كسيده *bè hèm kèchidè*

ÉTRIVIÈRE, s f, دوال *douval*, فانس ركاب *qayeché rèkab*

ÉTRO T, E, adj, تنگ *tèng*, a صيف *ziq*, — une rue étroite,
كوتحه تنگ *koutchèyé tèng*, — on dit aussi esprit
étroit, a عمل فاصر *'èqlé qacèr*, pr t 'aqh qacir, عمل
'èqlè naqès, pr t 'aqh nagis, — en parlant de
l'amitié, d'une alliance étroite, on emploie les mots a
مسد اكند *èkid*, محكم *meuhkèm*, pr t *mouhkiem*, مسد
mouchèyèd, دوتى *qèvi*, pr t *qavi*

ÉTROITEMENT, adv, تنگ *tèng*, — intimement, طور اكند
bè toouré èkid, سكهه *sèkht*, محكم *meuhkèm*, بطور
bè toouré سكهه *bè èstèhkamé tèmam*, a اكندا
èkidèn, سديدا *chèdiden*

ÉTRON, s m, تپاله *tepalè*, كه *goh*

ÉTRONÇONNER, v a, سر درج نريدن *sèré dèrèkht bou
ridèn*

ÉTUDE, s f, مسع *mèchq*, a درس *dèrs*, مطالعة *moutalè è*,
pr t *moutala'a*, — faire ses etudes, آموحي *àmoukh
tèn*, درس خواندن *dèrs khandèn*, تحصيل كردن *tèhsil
kèrdèn*

ÉTUDIANT, s m, ساگرد *chaguèrd*, pr t, *chaguird*, a طالب
talèb, pr t *talib*, pl طلبة *tèlèbè*, pr t *talèbè*, لئمد
tèlmiz, pl تلامذه *tèlamèzè*, — étudiant en médecine,
ت طالب علم *talèbé èlmé tèbb*

ÉTUDIER, v n, مطالعه كردن *moutalè'è kèrdèn*, درس
خواندن *dèrs khandèn*, — v a, étudier les sciences,

'èlm tèhsul kèrdèn, — apprendre
 par cœur, ez bèr kèrdèn, — s'étudier,
 endichadèn, اندیسه کردن èndichè kerdèn,
 fèkr kèrdèn, — étudié, e, fait avec soin,
 bè dèqqèt sakhtè choudè, — fig
 feint, affecté, sakhtè, ساحه sakhtègu,
 روىكى rouyèki, a حلى djè'èli

ÉTUI, s m, نام nam, a غلاف ghèlaf, pr t ghilaf, —
 pour aiguilles, سوزدان souzèn dan, — de ciseaux,
 غلاف معراض ghèlafé mèqraz

ÉTUVE, s f, گرمخانه guerm abè, حمامه tab khandè, a حمام
 hèmmam, pr t hammam, — petit four, نور tènour, a
 فوړن fourn, ou foroun

ÉTUYER, v a., آهسته سسى àhèstè choustèn

ÉTUVISTE, s m, a حمامى hèmmam

ÉTYMOLOGIE, s f, a اسعافى èchtèqag, pr t ichtiqag,
 لعب اصل èslé loughèt, pr t asli loghat, لعب اصل
 loughèt èsl, pr t loghat ash

ÉTYMOLOGIQUE, adj des 2 g, a اسعافى èchtèqag, pr t
 ichtiqag

ÉTYMOLOGISTE, s m, داسده اسعاف danèndèyé èchtè-
 qagat

EUCHARISTIE, s f, a قداس qoudas, قربان gourban

EUCHARISTIQUE, adj des 2 g, a معلف قداس moutè'èl-
 lèq bè qoudas

EUCOLOGE, s m, a كتاب دعا kètabé dou'a

EUNUQUE, s m, ا حاحه khadjè, a باسى khadjè-
 bach

EUPHÉMISME, s m, a كلام تېلېنې kèlam, pr t tēl yini kèlam

EUPHONIE, s f, son agréable, خوشى صدا khochu sèda, خوشى صوب heusné soout, — terme de gram, ce qui rend la prononciation plus douce, a تراکب بلعظ nè zakètè tèlèffouz

EUPHONIQUE, adj des 2 g, خوشى صدا khoch sèda, خوشى صوب khoch soout, pr t khoch sèvt, a ماکششى صوب mouhèssèn soout

EUPHORBE, s m, فرېئون fèrbioun, فرېئون ferfioun, a اکل اکېلې نېفېهه àkèlé nèfèh, حافظ الھکل hafèz oun nèhl, pr t hafiz un nahl

EUPHRATE, fleuve, رود راب, roudé fèrat, a فېرات fèrat

EUROPE, contree, نورب فرېنگېستان frènguèstan yourop

EUROPÉEN, NE, adj, فرېنگى frèngui

EUX, f elles, pron pers pl de la 3me pers, انسان ichan, چان chan, آنها ònha

EUXIN, Pont Euxin, s m, درىاى سياه dèriai siah

ÉVACUANT, ÉVACUATIF, IVE, adj, a موعى mounèqqi, pr t munagqi, موشهل moushèl

ÉVACUATION, s f, action de vider, خالى كېدن khali kèr dèn, a تېكھلېه tèkhlìè, d'excréments, a تېنقېه tènqìè, اېشال èshal, pr t ishal — vomissement, a قې qè, اېستېفراغ èstèfragh, pr t istifragh

ÉVACUER, v a, vider, خالى كېدن khali kèrdèn, — les humeurs, تېنقېه كېدن tènqìè kèrdèn, — — l'estomac, اېستېفراغ كېدن èstèfragh kèrdèn

ÉVADER (S'), v pron, گریختن *gou ikhten*, در رفتن *dèr rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*

ÉVALUATION, s f, بر آورد *bèr àvourd*, ا, کمیتی *tèkhmin*

ÉVALUER, v a, بر آورد کردن *bèr àvourd kèrdèn*, کمیتی *tèkhmin kèrdèn*, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn*

ÉVANGÉLIQUE, adj des 2 g, a, انجیلی *èndjil*, pr t *indjil*

ÉVANGÉLIQUEMENT, adj, از روی انجیل *èz roui èndjil*, موافق انجیل *mouafèqé èndjil*

ÉVANGÉLISER, v a, انجیل را پسر کردن *èndjil ra tèbchar kerdèn*

ÉVANGÉLISTE, s m, انجیل نویس *èndjil nèvis*

ÉVANGILE, s m, a, انجیل *èndjil*, pr t *indjil*

ÉVANOUIR (S'), v pron, بی خود شدن *bi khod choudèn*, بی هوش شدن *bi houch choudèn*, زهف *zè'f kèrdèn*, — évanouï, e, بی هوش شده *bi houch choudè*, زهف کرده *zè'f kèrdè*

ÉVANOUISSMENT, s m, بی هوشی *bi khod*, بی هوشی *bi houch*, a غش *ghèchièt*, pr t *ghachièt*

ÉVAPORATION, s f, بخار شدن *boukhar choudèn*, a تباعد *tès'id*

ÉVAPORER (S'), v pron, بخار شدن *boukhar choudèn*, پدید آمدن *pèridèn*, به هوا رفتن *bè hèva rèftèn*, — évaporé, e, بخار شده *boukhar choudè*, به هوا پدید آمدن *bè hèva pèridè*, — léger de caractère, نازک *bad sèr*

ÉVASER, s m, کسادی *gouchad*, فراحی *fèrakh*

ÉVASER, v a, کساد کردن *gouchad kèrdèn*, فراج کردن *fè-*

rakh kèrdèn, — s'évaser, کساد سدن *gouchad chou dèn*, — évasé, e, کساد *gouchad*

ÉVASIF, *ve*, adj, کبر *gouriz*, سرسری *sèrsèri*, a طعنه *tèfrè*,
— une réponse évasive, جواب سرسری *djèvabé sèrsèri*,
کبر جواب *djèvabé gouriz*

ÉVASION, *s f*, کبر *gouriz*, a فرار *fèrar*, pr t *firar*

ÈVE, nom propre, a. حوا *hèva*

ÈVÊCHÉ, *s m*, l'étendue d'un diocèse sujet à un évêque,
محلّ حلاف *mehèllé khèlafèt*, — palais de l'évêque,
خانه خلعه *khanèyé khèlèfè*

ÈVEIL, *s m*, آگاهی *agahi*, a حر *khèbè*, pr t *khàbèr*,
اطلاع *èttèla'*, pr t *ittila'*, ايعاظ *iqaz*

ÈVEILLER, *v a*, بیدار کردن *bìdar kèrdèn*, — s'éveiller,
بیدار سدن *bìdar choudèn*, — éveille, e, بیدار *bìdar*,
— fig, vif, ardent, بیدار دل *bìdar dèl*, زیرک *zirèk*, vulg
zrèng

ÈVÈNEMENT, *s m*, a محرا *ma dèra*, واقعه *vaqè'è*, pr t *va*
qi'a, pl وافع *vagè'at*, pr t *vaqi'at*, وافع *vèqayè'*,
pr t *vaqar'*, حادثه *hadècè*, pr t *hadicè*, pl حادثات
hadècat, pr t *hadicat*, ظهور *zouhourat*

ÈVENTAIL, *s m*, باد نون *bad bèzèn*

ÈVENTAILLISTE, *s m*, سازنده باد نون *sazèndèyé bad bèzèn*

ÈVENTER, *v a*, donner du vent, باد ردن *bad zèdèn*, باد
دادن *bad dadèn*, — exposer à l'air, هوا کداسی *hèva*
gouzachtèn, در هوا کداسی *dèr hèva gouzachtèn*, —
éventé, e, باد حورده *bad khourdè*, هوا حورده *hèva*
khourdè, — un secret, سّر فاس کردن *sèrr fach kèrdèn*
— divulguer, فاس کردن *fach kèrdèn*, انسار دادن *èn*

tèchar dadèn, — s'éventer, v pron, en parlant d'une chose, نكار سدن *boukhar choudèn*

ÉVENTRER, v a, سكم ناره كرس *chèkèm parè kèrdèn*

ÉVENTUALITÉ, s f, عارصته *èttèfaq*, pr t *ittifaq*, 'àrèzyè, pr t 'àrazyè

ÉVENTUEL, LE, adj, a اعصافى *èttèfaq*, pr t *ittifaq*, 'àrèzi, pr t 'àrazi

ÉVENTUELLEMENT, adv, a عارصا 'àrèzèn, pr t 'àrizèn, اتعاقا *èttèfaqèn*, pr t *ittifaqèn*, *ittifaqa*

ÉVÊQUE, s m, a حلبعة *khèlèfè*

ÉVERTUER (S'), v pron, كوسدن اعدام *èqdam kèrdèn*, كوسش كرس *kouchèn, kouchèch kèrdèn*

ÉVICTION, jurispr, s f, مع ار بصرف *mèn' èz tècèrrouf*

ÉVIDEMMENT, adv, اوصحا *èch kara*, پيدا *pèida*, a vazèhèn, pr t *vazihan*, — il signifie aussi certainement, االبته *èlbètè*, بديهي *èdèhi*

ÉVIDENCE, s f, a آسكارى *èch kari*, واصحا *vazèh*, آسكار كرس *vouzouh*, — mettre en évidence, واصح كرس *èchkar kèrdèn*, *vazèh kèrdèn*

ÉVIDENT, E, adj, آسكار *èchkar*, هويدا *houvèda*, پيدا *pèida*, ا طاهر *zahèr*, pr t *zahir*, واصح *vazèh*, pr t *vazih*, بديهي *bèdèhi*

ÉVINCER, v a, سعا ار بصرف حلع كرس *chèr'èn èz tècèrrouf khèl' kèrdèn*

ÉVITABLE, adj des 2 g, كرس پدسر *gouzir pèzir*, احباب *èdytènab pèzir*

ÉVITER, v a, كرس كريكسى *gourikhtèn*, احباب كرس *èdytènab kèrdèn*, احرار كرس *èhtèraz kèrdèn*

ÉVOCATION, s f action de faire paraître les esprits, a
 دعوب *dè'vet*, pr t *da'vet*, دعوب حتى *dè'veté djènn*
 — action de tirer une cause d'un tribunal pour la por
 ter à un autre, سرافعرا ار محكمه بمحكمه دكر *mouraf'è ra èz mèhkèmèy: bè mèhkèmèyé diguèi*
bourdèn

ÉVOLUTION, s f, حركت فسيون *hèrèkètè gouchoun*, a
 مداولات عسكرته *moudjavèlaté 'eskèryè*

ÉVOQUER, v a, دعوب كردن حتى *dè'vet kèrdènè djènn*
 احصار كردن حتى *èhza: kèrdènè djènn*

EX, ci devant, سابع *sabèq*, pr t *sabiq*

EXACT, E, adj, vrai, راسب *ast*, درست *droust*, a سحيح *sèhh*,
 pr t *sahih*, — qui tient parole, بي تكلف *bi tèkhèllouf*,
 — attentif, با دق *ba dèqqèt*, a دقف *moudèqqèq*,
 pr, t *moudaqqiq*, دقيو *dèqiq*, pr t *da*
qiq, موقت *mouqeryèd*, pr t *mouqaryid*

EXACTEMENT, adv, با دق *ba dèqqèt*, — sans contradic
 tion, a بلا تكلف *bè la tèkhèllouf*, pr t *bi la tèkhal*
luf, — à point nommé, بوقت *bè vèqt*

EXACTEUR, s m, بدادگر *bi dad guèr*, a طالم *zalèm*

EXACTION, s f, بدادگری *bi dad guèr*, a ظلم *zoulm*
 بتعی *tè'èddi*, pr t *tè'addi*

EXACTITUDE, s f, a دق *dèqqèt*, pr t *dıqqat*

EXAGÉRATEUR, TRICE, s, مبالغه کننده *moubalèghè kounèndi*

EXAGÉRATIF, IVE, adj, امر *moubalèghè àmız*

EXAGÉRATION, s f, a مبالغه *moubalèghè*, pr t *mouba*
laga, اغراق *èghraq*, — par exagération, بمبالغه *bè*
moubalèghè, باغراق *bè èghraq*

EXAGÉRER, v a, مبالغه کردن *èghraq gouftèn*, مبالغه کردن *moubalèghè kèrdèn*

EXALTATION, s f, élévation, بلندی *boulèndi*, اربعاع *èr-tèfa'*, pr t *irtifa'*, — action de s'élever, بالا رفتن *bala rèftèn*, — dans les idées, نادستی *bad sèrè*, ا غرور *ghourour*

EXALTÉ, e, adj, سركرم شده *sèr guèrm choudè*, نادستر *bad sèr*

EXALTER, v a, élever, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, — exagérer, v ce mot, — louer avec excès, مبالغه بنا *be moubalèghè sèna gouftèn*, مبالغه مدح کردن *bè moubalèghè mèdh kèrdèn*, — porter à l'enthousiasme, سركرم کردن *sèrè kèci ra guèrm kèrdèn*, مغرور کردن *mèghrour kèrdèn*, — s'exalter, v pron., être élevé, بلند شدن *boulènd choudèn*, — être loué, مدوح شدن *mèmdouh choudèn*, — se louer l'un l'autre, مدح کردن *hèm diguèr ra mèdh kèrdèn*

EXAMEN, s m, recherche, رسیدگی *rècidègui*, سرویس *pèjouhèch*, a *tèfèhhous*, pr t *tèfahhus*, بقیش *tèftich*, — se dit des questions qu'on fait à quelqu'un pour savoir s'il est capable, آزمون *azmayèch*, a. امتحان *èmtèhan*, pr t *imtihan*

EXAMINATEUR, s m, رسیدگی کننده *rècidègui kounèndè*, a *fahès*, pr t *fahis*, ممتحن *moumèryèz*, pr t *mumèryiz*, معین *moufètèch*, pr t *mufètèch*

EXAMINER, v a, رسیدن *rècidèn*, واری کردن *va rèci kèrdèn*, عور رسی کردن *ghoour rèci kèrdèn*, — en parlant

EXCELLENCE, s f, *بهرتري حوبى* *bèrtèri, èntèhai khoubi*, a *اميار* *èmtiaz*, pr t *imtiaz*, *فزيلت* *fèzilèt*, — titre a *حاب* *djènab*, — Les Turcs n'emploient ce mot que pour les étrangers, entre eux ils emploient le mot *حصر* *hèzrèt*

EXCELLENT, e, adj, *در بهانى حوبى* *khèrli khoub*, *حوبى* *dèr nèhayètè khoubi*

EXCELLER, v n, *اميار بهرتري داسدن* *bèrtèri dachtèn*, *اميار* *èmtiaz dachtèn*, *يعوق داسنى* *tèfèvvouq dachtèn*

EXCENTRICITÉ, s f, *خروج ار مكرر* *khouroudj èz mèrkèz*

EXCEPTÉ, prép, *سواى* *sèvai*, *ورائى* *vèrai*, a *عبر* *ghèir*, pr t *ghan*, *مستىنى* *moustèsna*, pr t *mustèsna*, — excepté lui, *او سواى* *sèvai ou*

EXCEPTER, v a, *مستىنى استىسنا كرددن* *èstèsna kèrdèn*, *مستىنى* *moustèsna kèrdèn*, — excepté, e, *مستىنى سده* *moustèsna choudè*

EXCEPTION, s f, a *استىسنا* *èstèsna* pr t *istisna*, — à l'exception, v *excepte*

EXCEPTIONNEL, LE, adj a *سائ* *chazz*, *عبر معناد* *ghèiré mou'tad*, pr t *ghairi mou'tad*

EXCÈS, s m, a *افراط* *èfrat*, pr t *ifrat*, *كسر* *kèsrèt*, — excès de bonne chère, *افراط در طعام* *èfrat dèr ta'am*, — a l'excès, *بافراط* *bè èfrat*

EXCESSIF, ve, adj, *بى اندازه* *bi èndazè*, *سدید* *chèdid*, *بى حد برون* *èz hèdd biroun*, a *فوق العاده* *foouq oul-ghayè*, pr t *fèvq ul ghayè*, *مغوط* *mèfrouit*

EXCESSIVEMENT, adv , زیاد ار حد *bè chèddèt*, زیاد *ziad èz hèdd*, بافرات *bè èfrat*

EXCIPER, v a , عذر میان آوردن *'èuzi bè mian àvourdèn*, دلیل پیدا کردن *dèlil pèida kèrdèn*

EXCITANT, e, adj , بهیجان آورنده *bè hèyèdjan àvèrènde*, هیجان انگیز *hèyèdjan ènguiz*, — en parlant de remède, a محرک *mouhèrrèk*, pr t *muharrik*

EXCITATEUR, TRICE, s کسبه *tèhrik kounèndè* — s m , instrument de physique, افرار حدب ماده نارت *èfzaré djèzbé maddèyé nariyé*

EXCITATIF, IVE, adj , حرکت انگیز *her èkèt enguiz*, a محرک *mouhèrrèk*, pr t *mouharik*, مهيج *mouhèryèdj*, pr t *mouharyidj*

EXCITATION, s f , action d'exciter, آعالس *àghalech*, اعال *àghal*, a تحريك *tèhrik*, تحريز *tèhriz*, — terme de médecine, حوس *djouch*, a هیجان *hèyèdjan*, بهيج *tèhyidj*, — fig , l'excitation des esprits, a حوس اذهان *djouché èzhan*, a هیجان اذهان *hèyèdjané èzhan*, هیجان الادهان *hèyèdjan oul èzhan*

EXCITER, v a , آعالیدن *àghalidèn*, اعال کردن *àghal kèrdèn*, plus usité, تحريك کردن *tèhrik kèrdèn*, تحريز کردن *tèhriz kèrdèn*, — encourager, animer, ترغيب کردن *tèrghub kèrdèn*, تسويد کردن *tèchviq kèrdèn*, — s'exciter, v pron , خود را تحريز آوردن *khoud-ra bè ghèirèt àvourdèn*

EXCLAMATION, s f , فغان *fèghan*, — point d'exclamation, نسانه نعتب *nèchanèyé tè'èddjoub*

EXCLURE, v a , محروم کردن *mèhroum kèrdèn*, مسبى

moustèsna dachtèn, رَد كَرْدَن *rèdd kèrdèn*, —
exclu, e, سَدَ رَد كَرْدَ چَوْدَ *rèdd kèrdè choudè*, a مَسْنِی
moustèsna, مَكْرُوم *mèhroum*, حَارِح *kharèdj*, pr t
kharidj

EXCLUSIF, ive, adj, رَد كُنْدَ *rèdd kounèndè*

EXCLUSION, s f, a رَد رَد تَرْدَ *rèdd tèrd*, عَدَم فِیْل *'èdèmé qè*
boul, pr t *'adèmi qaboul*

EXCLUSIVEMENT, à l'exclusion de, adv, حَسَاب نَكْرَدَ *hèçab*
nè kèrdè, مَحْسُوب نَدَاسَ *mèhsoub nè dachtè*, a
حَارِحَا *hharèdjèn*, — uniquement, a مَحْصُوصَا *mèkh*
soucèn, مَحْصُوص *mèkhsous*

EXCOMMUNICATION, s f, نَعْرَن *nèfrin*, a لَعْن *lè'èn*, لَعَب
lè'ènèt

EXCOMMUNIER, v a, retrancher de la communion, اَر حَوْصَ
عَز حَوُوزَیْ دِنِ *èz hoouzèyé din èkhradj kèrdèn*, —
anathématiser, نَعْرَن كَرْدَن *nèfrin kèrdèn*, لَعَب كَرْدَن
lè'ènèt kèrdèn, — excommunié, e, اَر حَوْصَ دِنِ *èz hoouzèyé din èkhradj choudè*, — anathématisé,
نَعْرَن چَوْدَ *nèfrin choudè*, لَعْن چَوْدَ *lè'èn choudè*, a
مَلْعُون *mèl'oun*

EXCORIATION, s f, ÉCORCHURE V ce mot

EXCORIER, v a, نَوَسْت حِرَاسَدَن *poust khèrachidèn*

EXCRÉMENT, s m, گَه *goh*, a فَزْلَه *fèzlè*, pr t *fazlè*,
نَدَجَاسَ *nèdjacèt*

EXCRÉTION, s f, حَرُوح *khouroudjé èkhlat*, حَرُوحَا
khouroudjé nèdjacèt

EXCRÉTOIRE, adj des 2 g, a دَافِعِ احْلَاطِ *dafè'è èkhlat*,
pr t *dafi'è akhlat*

EXCROISSANCE, s f, کوسب مرده *gouchté zayèd*, کوسب روح *gouchté mourdè*, زوح *zoukh*, ا. حدره *djèdrè*, — excroissance dans l'œil, تونه *toutè*

EXCURSION, s f, course, voyage dans le pays, کسب *guècht*, ا ساحب *siahat*, pr t *siahat*, — irruption dans le pays, تاحب و تاراج *takht ou tarad*, تاحب و تار *takht ou taz*, ا هوجوم *houdjourn*, pr t *hudjourn*

EXCUSABLE, adj des 2 g, سانسه نورس *chayèstèyé pou zèch*, نورش بدر *pouzèch pèzir*, سانس چایان *chayanè mè'èzèrèt*

EXCUSE, s f, نورس *pouzèch*, (vieux), ا عذر *'euzr*, اعدار *d'ètèzar*, pr t *'tizar*, — prétexte, بهانه *bèhanè*

EXCUSER, v a, donner des raisons, pour justifier quelqu'un, نورس حواسی *pouzèch khastèn*, نورس *pouzidèn*, (vieux), عذر حواسی *'euzr khastèn*, معذر حواسی *mè'èzèrèt khastèn*, — pardonner, پورس قبول کدن *pouzèch qèboul kèrdèn*, آمریدن *amourzidèn*, عفو کدن *'èfv kèrdèn*, عذر برترسی *mè'èzour dachitèn*, معذور داسی *'euzr pèzirètèn*, — s'excuser, عذر آوردن *'euzr àvour dèn*, معذر حواسی *mè'èzèrèt khastèn*, عذر حواسی *'euzr khastèn*, — excusé, e, a, معذور *mè'èzour*, pr t *ma'zour*

EXÉCRABLE, adj des 2 g, اکراه بسیار بد *bèciar bèd*, اکراه *èkrah ènguiz*, عفر اکراه *nèfrèt ènguiz*, ا مکروه *mèkrouh*

EXÉCRABLEMENT, adv, بطور بسیار بد *bè-toouré bèciar bèd*, بطور مکروه *bè toouré mèkrouh*, ا مکروه *mèkrouhèn*

EXÉCRATION, s f, a. اکراه *èkrah*, pr t *ikrah*, اسبکراه *ès*

Exemple, s m, qui peut servir de modèle, **سمر مشوق sèré**

mèchq, a عرب 'èbrèt, pr t 'ibrèt, — d'écriture, مسع
mèchq, — pareil, مانند *manènd*, a مل *mèsl*, pr t
mècèl, ou *misl*, pl امسال *èmsal*, — exemple, ou par
 exemple, a ملا *mècèlèn*, pr t *mècèla*

EXEMPT, e, adj, آزاد *âzad*, a معاف *mou'af*, — préservé,
 وارسه *va rèsstè*, a مصون *mèçoun*

EXEMPTER, v a, معاف داسی *mou'af dachtèn*, — exempté,
 e, معاف سده *mou'af choudè*

EXEMPTION, s f, آزادی *âzadî*, a معافی *mou'âfiyèt*

EXERCER, v a, pratiquer, کار کردن *kar kèrdèn*, — dresser,
 instruire, یاد دادن *yad dadèn*, مسع دادن *mèchq da-*
den, آموزش *âmoukhtèn*, تعلیم دادن *tè'elim dadèn*, —
 exercer son art, مسعول کار خود سدن *mechghou'e karé*
khoud choudèn, صعب خود را احرا کردن *sèn'ètè khoud ra*
èdjra kèrdèn, — s'exercer, یاد گرفتن *yad guèrèftèn*,
 مسعول کردن *mèchq kèrdèn*, تعلیم گرفتن *tè'elim guèrèf*
tèn, — exercer ou s'exercer signifie aussi faire mou-
 voir pour mettre en état de mieux faire certaines cho-
 ses, ورزش کردن *verzèch kerdèn*, — en parlant de
 l'exercice d'une charge, به دجا آوردن *bè dja àvourdèn*,
 احرا کردن *èdjra kèrdèn*, — exerce, e, آموزش *âmoukhtè*,
 یاد گرفتن *yad guèrèftè*, تعلیم گرفتن *tè'elim guèrèftè*

EXERCICE, s m, کار *kar*, a عمل *'emèl*, pr t 'amèl, — mi-
 litaire, تعلیم *tè'elim*, pr t *ta'lim*, — à force d'exer-
 cice, ارست مسع کردن *èz kèsrètè kar*, حرکت *hèrèkèt*, — mouvement, ورزش *ver-*
zèch, a حرکت *hèrèkèt*, — l'exercice d'une fonction,
 به دجا آوردن امصای مأمورت *bè dja àvourdènè èqtèzai*

mèémouriyèt, *لوارم حدمب* *édyrai lèvazèmé*
khèdmèt, — en parlant des troupes, *مسف افواج* *mèchqé*
èfvadj, — exercice à feu, a t *مسف سلك* *mèchqé*
chinlik

EXHALAISON, s f, a *بکور* *boukhour*, *بکار* *boukhar*, pl
بکهره *èbkhèrè*, pr t *èbkhirè*

EXHALATION, s f, *بکهره سدن* *boulènd choudèné èb*
khèrè, a *صعود بکهره* *sou'oudé èbkhèrè*

EXHALER, v a, en persan il ne s'emploie qu'au neutre,
صعود بکهره سدن *boulènd choudèné èbkhèrè*, *بکهره*
sou'oud kèrdèné èbkhèrè, — en parlant d'odeur,
 v a, *بوی دادن* *bou dadèn*, *بوی سدن* *boulènd*
choudèné boui, *بوی آمدن* *bou amèdèn*, — s'exhaler,
صعود بکهره *biroun amèdèné boukhar*, *بکهره*
sou'oud kèrdèné boukhar, — en parlant d'odeur,
بوی آمدن *bou amèdèn*, *بوی برون آمدن* *bou biroun*
amèdèn

EXHAUSSEMENT, s m, *بکهره سدن* *boulèndi*, a *ارتفاع* *èrtèfa'*,
 pr t *irtifa'*

EXHAUSSEUR, v a, *بکهره سدن* *boulènd kèrdèn*, *بولند بر کهره*
boulènd ter kèrdèn

EXHÉRÉDATION, s f, *بکهره ار میراب* *mèhroum kèrdèn*
èz miras

EXHIBER, v a, *بکهره سدن* *nechan dadèn*, *بکهره* *èbraz*
kèrdèn

EXHIBITION, s f, a *بکهره* *èbraz*, pr t *ibraz*, *اظهار* *èzhar*, pr
 t *izhar*

EXHORTATION, s f, excitation, a *تغریب* *tèrghib*, *تسویف*

- tèchviq*, — conseil, پند *pènd*, a نصیحت *nècihèt*, pr t *nacihat*, pl نصائح *nècayèh*, pr t *nèçaih*
- EXHORTER**, v a, exciter, تهریب کردن *tèrghib kèrdèn*, ابرام کردن *èbram kèrdèn*, — encourager par le discours, پند دادن *pènd dadèn*, نصیحت کردن *nècihèt kèrdèn*
- EXHUMATION**, s f, et **EXHUMER**, v a, ار کور در آوردن *èz gour dèr àvourdèn*
- EXIGEANT**, e, adj, مشکل پسند *dir pèçènd*, مouchkèl *pèçènd*, دق حوی *dèqqèt djou*
- EXIGEANCE**, s f, besoin, افسعا *èqteza*, pr t *igtiza*, ناصی *mouqtèza*, — selon l'exigeance du cas, ناصی حال *bè èqtèzar hal*, ou حسب الافصا *hèsb oul èqtèza*, pr t *hasp ul igtiza*, — en parlant d'un homme qui demande plus qu'il ne lui est dû اعدا *èddè'a*, pr t *iddi'a*, — il pousse l'exigeance trop loin, اتعاس *èddè'ay èch khèrl ziad èst*
- EXIGER**, v a, demander quelque chose en vertu d'un droit, حواسنی *hèukmèn khastèn*, — etre nécessaire, obliger à quelque chose, حواسنی *khastèn*, افصا کردن *èqtèza kèrdèn*, لازم آمدن *lazèm àmèdèn*, — cela exige beaucoup de temps, اسی حلی وف مسکواهد *in khèrl vèqt mukkahèd*, — prétendre, ادعا کردن *èddè'a kèrdèn*
- EXIGIBLE**, adj des 2 g, ساسا حواسنی *chayané khastèn*, ساسا طلب کردن *chayané tèlèb kèrdèn*
- EXIGU**, e, adj, کم *kièm*, کوحک *koutchèk*, ا عر کافی *ghèvrè kafi*, pr t *ghairi kafi*
- EXIGUITÉ**, s f, کمی *kièm*, ا قلی *qèllèt*, pr t *qillèt*
- EXIL**, s m, بدد *èkhradje bèlèd*, ا نعی *nèfi*

EXILER, v a , *اخراج بلد کړس* *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, *بغی*
nèfi kèrdèn, — *s'exiler*, *وځي کړس* *djèla'é*
vètèn kèrdèn, — il signifie aussi se retirer, *مېړوي*
mounzèvi choudèn, *عرب نشي سدن* *'èzlèt ne*
chin chouden, — *exilé*, e, *اخراج بلد سده* *èkhradjé*
bèlèd choudè

EXISTANT, e, adj a *موجود* *mooudjoud*, pr t *mèvdjoud*,
 f et pl *موجوده* *mooudjoudè*

EXISTENCE, s f , *بودن* *boudèn*, *هستی* *hesti*, *زندگی* *zèndè*
gui, *رېسب* *zist*, a *وجود* *voudjoud*, — donner l'exis-
 tence, *هېس کړس* *hè voudjoud àvourdèn*, *هېس کړدن*
hèst kerdèn

EXISTER, v n , *زند بودن* *zènde boudèn*, *در حساب بودن*
dèr hèyat bouden, *موجود حساب داسی* *hèyat dachtèn*, *موجود*
mooudjoud bouden

EXODE, s m , a *کتاب الهجره* *kètab oul hedjrèt*, pr t *kitab*
ul hıdjırèt

EXONÉRER, v a , *معاف داسی* *mou'af dachtèn*

EXORABLE, adj des 2 g , *پورس پدېر* *pouzèch pèzir*, *عذر*
euzr pèzir

EXORBITANT, e, adj , *بی اندازه* *bı èndazè*, *از حد بیرون*
hèdd biroun, a *معروض* *mèfrout*

EXORCISER, v a , *دعای اسعاده خواندن* *do'ai èstè'azè*
khandèn, *دفع حق کړس* *dèf'é djènn kèrdèn*

EXORCISME, s m , a *دعای اسعاده* *do'ai èstè'azè*, pr t
dou'ai istı'azè, *مېرېه* *mèrirèt*

EXORCISTE, s m , *دعای اسعاده خواننده* *khanèndèyè do'ai*
èstè'azè

EXORDE, s m , مقدمه الكلام *sèré soukhèn*, a
mouqèddèmèt oul kèlam, ابتدای کلام *èbtèdar kèlam*

EXOSTOSE, s m , استخوانی *bèr àmèdègun oustou*
khan, a عاقره العظم *'èdjrèt oul 'èzm*

EXOTIQUE, adj des 2 g , بیگانه *biganè*, a خارجی *kha-*
rèdji, pr t *kharidji*, احسبی *èdjnèbi*

EXPANSIBLE, adj des 2 g , گشایش پذیر *gouchayèch pèzir*,
goustèrdèn گشودنی

EXPANSIF, ve, adj , گشایش دهنده *gouchayèndè*, گشودن
tèranèndè, — fig , qui ouvre son cœur دل
chadè dèl گشاده دهل

EXPANSION, s f , گشایش *gouchayèch*, گشودگی *goustèrdè*
gui, a انبساط *ènbècat*, pr t *inbiçat*

EXPATRIATION, s f , اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, — volon-
taire, a حلاء وطن *djèla'è vètèn*

EXPATRIER, v a , اخراج بلد کردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*,
 — s'expatrier, ترک وطن کردن *tèrké vètèn kèrdèn*

EXPECTANT, e, adj , سانا امیدواری *chayané eumid vari*

EXPECTATIF, ive, adj , مائۀ امیدواری *mayèyé eumid vari*,
chayané eumid سانا امید

EXPECTATIVE, s m , انتظار نامیدواری *èntèzaré bè eumid-*
vari

EXPECTORANT, e, adj , a دافع السع *dafè' oul bèlghèm*, pr
t daf' ul balgham

EXPECTORATION, s f , a اندفاع السع *èndèfa' oul bèlghèm*,
 pr t *indifa' ul balgham*

EXPECTORER, v a , دفع کردن *bèlghèm randèn*, دفع
dèf' kèrdènè bèlghèm بلغم

EXPÉDIENT, s m, حارة *tcharè*, a تدبیر *tèdbir*, علاج *'èladj*,
pr t *'iladj*

EXPÉDIER, v a, hater la conclusion d'une affaire, باحكام
رسانیدن *bè èndjam rècanidèn*, صورت دادن *sourèt da*
dèn, رود تمام کردن *zoud tèmam kèrdèn*, — dépêcher,
envoyer, روانه فرستادن *rèvanè fèrèstadèn*, روانه کردن
kèrdèn

EXPÉDITEUR, s m, روانه کننده *rèvanè kounèndè*, ارسال
کند *èrsal kounèndè*, a مرسل *moursèl*, pr t *mursil*

EXPÉDITIF, ve, adj, کارگذار *kar gouzar*, حالاک *tchalak*, a
سرع العمل *sèrè' oul 'èmèl*

EXPÉDITION, s f, action d'expédier, v expédier, — hâte,
diligence, a سرعت *sour'èt*, pr t *sur'at*, عجله *'èdjèlè*,
pr t *'adjèlè*, — homme d'expédition, مرد کارگذار
mèrdé kar gouzar, — terme militaire, کسی
lèchkèr kèchi, a سفر *sèfèr*, — au pl se dit des dépe
ches, mémoires, actes de justice etc, a تحریرات *tèh*
rirat, اوراق *ouraq*, pr t *èvraq*

EXPÉDITIONNAIRE, s m, ارسال کننده مال بحارب *èrsal*
kounèndèyé malè tèdjarèt, مال روانه کننده *rèvanè kou*
nèndèyé mal, a مرسل *moursèl*, pr t *mursil*, — com
mis aux écritures, نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a
کاتب *katèb*, pr t *kiatib*, مکتبر *mouhèrrèr*, pr t *mu*
harrir

EXPÉRIENCE, s f, آزمائش *âzmayèch*, a تجربه *tèdjroubè*,
pl بحارب *tèdjarèb*, *tèdjaroub*, — par expérience, ار
تجربه *èz roum tèdjroubè*

EXPÉRIMENTAL, e, adj, a متی به تجربه *mèbm bè tèdjroubè*

EXPÉRIMENTÉ, *e*, *adj* éprouvé, qui a de l'expérience, نكته *poukhtè*, آزموده *âzmoudè*, کار آزموده *kar âzmoudè*, — dans la guerre, جنگ آزموده *djèng âzmoude*, — qui connaît le monde, دنیا دیده *dounia didè*, جهان دیده *djèhan didè*

EXPÉRIMENTER, *v a*, آزمودن *âzmoudèn*, آزمايش کردن *âz mayèch kèrdèn*, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn*, — *ex*perimenté, *e*, آزموده شده *âzmoudè choudè*, تجربه شده *bè tèdjroube rəcide*

EXPERT, *e*, *adj*, a ماه *mahèr*, پرت ماهر *pr t mahir*, حاذق *hazeq*, پرت حاذق *pr t haziq*, اهل تجربه *èhlè khebre*, پرت اهل تجربه *pr t èhlè khibrè*

EXPERTISE, *s f*, واریسی *va rèci*, a کشف *kèchf*, — faire une expertise, واریسی کردن *va rèci kèrdèn*, کشف کردن *kechf kèrdèn*

EXPIATION, *s f*, a کفار *kèfarè*

EXPIATOIRE, *adj* des 2 g, کفار کننده *kèfarèt kounèndè*

EXPIER, *v a*, کفار کردن *kèfarèt kèrdèn*, تکمیل کردن *tèk fin kèrdèn*

EXPIRATION, *s f* échéance d'un terme, سر آمدن وعد *sèr âmèdené vè'dè*, انقباض عضلانی *ènqèzar mouddèt*, — action par laquelle on rend l'air qu'on a attiré en dedans, بر آمدن نفس *bèr âmèdené nèfès*

EXPIER, *v n*, rendre le dernier soupir, جان دادن *djan dadèn*, نفس آخر تسلیم کردن *nèfècè àkhèr tèslim kèrdèn*, — prendre fin, تمام شدن *tèmam choudèn*, تمام معصی شدن *mounqèzi choudèn*, — expiré, *e*, تمام شده *tèmam-choudè*, معصی شده *mounqèzi choudè*, a معصی *mounqèzi*

EXPLÉTIF, IVE, adj , حرف رادى *hèrfè ziadèti*, a لفظ راند *lèfzé zayèd*, pr t *lafzi zaid*

EXPLICABLE, adj des 2 g , a ممكن البان *moumkèn oul bèyan*, pr t *mumkin ul bèyan*

EXPLICATIF, VE, adj , معنى كنده *me'eni kounèndè*, a موبيرى *moubeyèn*, pr t *mubèun*, معشر *moufèssèr*, pr t *mufessir*

EXPLICATION, s f , كراس *gouzarèch*, a تعبر *tè'èbir*, pr t *ta'bir*, شرح *chèrh*, تفسير *tèfsir*, افاده *èfadè*, pr t *ifadè*, بيان *bèyan*, معنى *me'eni*, pr t *ma'na*

EXPLICITE, adj des 2 g , روسى *roouchèn*, آشكار *âchkar*, هويدا *houvèida*, a واضح *vazèh*, pr t *vazih*

EXPLICITEMENT, adv , آشكارا *bè toouré vazèh*, بطور واضح *achkara*

EXPLIQUER, v a , معنى كرس *halî kèrdèn*, حالى كرس *mè'eni kèrdèn*, بيان كرس *bèyan kèrdèn*, شرح كرس *chèrh kèrdèn*

EXPLOIT, s m , فصح بمانان *fèthé nèmayan*, فيروزي *firouzi*, ا غهزا *ghèza*, pr t *qhaza*, pl عرواب *ghèzèvat*

EXPLOITABLE, adj des 2 g , بكار انداحسى *bè kar èndakh tèni*, بكار انداحس ممكن *bè kar èndakhtèn èch moumkèn*, — en parlant d'une terre cultivable, راعب *zèra èt pèzir*

EXPLOITATION, s f , بكار انداحسى *bè kar èndakhtèn*

EXPLOITER, v a , بكار انداحسى *bè kar èndakhtèn*, راه معدنرا بكار *rah èndakhtèn*, — une mine, راه انداحسى *mè'dèni ra bè kar èndakhtèn*, (ou راه انداحسى *rah èndakhtèn*), — la terre ساكم كرس *choukhm kèr*

dèn, راعب کردس zèra'èt kèrdèn, — au fig, tirer profit,
مداحل کردس mèdakhèl kèrdèn

EXPLOITEUR, s m, de terre, ررکر bèrzèguèr, راعب کندس
zèra'èt kounèndè, a رارع zarè', pr t zari', — de mine,
معددکی mè'èdèntchi

EXPLORATEUR, s m کندس guèrdèch kounèndè, a
مسکبر moustèkhbèr, pr t mustakhbir

EXPLORATION, s f, کردس guèrdèch, دجوسته djoustè djou
a استطلاع èstètla', pr t istitla, تَدْجَسُّوس tèdjessous,
pr t تَدْجَسُّوس tètich

EXPLOREUR, v a, کردس guèrdidèn, دجوس djous
tè djou kèrdèn, استطلاع èstètla' kèrdèn, نَعِيس
tètich kèrdèn

EXPLOSION, s f, کرفس آتس àtèch guèrèftèn, — de la
poudre, ناروب آتس àtèch guèrèftené barout, —
du canon, صدای توب sedar toup

EXPORTATION, s f, سدن مالار مملک kharèdj
choudèné mal èz mèmlekèt, رفس مال مملک حارح
rèftené mal bè mèmlekètè kharèdjè

EXPORTER, v a, مال داحله ممالک حارحه بردس malé da
khèlè bè mèmalkè kharèdjè bourdèn, ou فرسادن fè
rèstadèn

EXPOSANT, e, adj, qui expose des ouvrages d'art, نمایندس
nemayèndè, وضع کندس vèz' kounèndè, — qui expose
ses prétentions, عرض کندس 'èrz kounèndè, صاحب
sahèbé 'èrizè, a عارص àrèz, pr t 'àriz

EXPOSÉ, s m, مضمون عریضه mèzmouné 'èrizè, a عرض
'èrz, pr t 'arz, a نقرى ènha, تَقْرِیر tèqrir, — compte

rendu, عرضة 'èrizè, عرضكال èrzé hal, pr t arzouhal
EXPOSER, v a, mettre en vue, بنظر مردم, سامندى bè nèzèi é
 merdoum rèçanidèn, وضع کردن vèz' kèrdèn, — pla-
 cer, mettre, exposer au soleil, در آفتاب کداسنى dèr
 âftab gouzachtèn, — exposer ses pensées, افکار خودرا
 بىان کردن èfkaré khoud ra bèyan kèrdèn, — exposer
 un fait, واقعہ بیان bèyané vaqè'è kèrdèn, — met-
 tre en peril, بمکاطرہ انداھى bè moukhatèrè èndakh-
 tèn, — s'exposer, معرض خطر انداھى khou-
 dra bè mè'èrèzé khètèr èndal htèn, — exposé, e, وضع
 vez' choudè, بنظر مردم کداسنى bè nèzèi é merdoum
 gouzachtè, — en parlant d'un fait, بیان سده bèyan
 choudè, معروض سده me'èrouz choudè, a مسروح mèch
 rouh, — au danger, بمکاطرہ افادہ be mè'èrèzé
 moukhatèrè ouftadè

EXPOSITION, s f, action de mettre en vue, a وضع vèz', pr
 t vaz', عرض 'èrz, pr t 'arz, — explication, کدارس gou-
 zai èch, a شرح chèrh, بیان bèyan, — narration a
 نقل nèql, pr t naql, حکایہ həkayèt, pr t hikayèt,
 تعریف tèqrir, pr t taqrir

EXPRES, adv, a dessein, a مخصوص mèkhsous, pi t makh
 sous, مخصوصا mèkhsoucèn, pr t makhsouçan, عېدا
 'èmdèn, pr t 'amdèn, قصدا qèsdèn, pr t qastèn, —
 énoncé de manière formelle, اھکار àchkar, a صريح
 sèrih, pr t sarìh, صریحا serihèn, pr t, sarihèn

EXPRES, s m, حاکار مخصوص tchaparé mekhsous, — à
 pied, a فاصد qacèd, pr t qacìd, ساعى sa'ì

EXPRESSÉMENT, adv, en termes exprès, اھکارا àchkara, بطور

مصريح *bè toouré sèrih*, a مصرحاً *sèrihèn*, mou-
cèrrèhèn, pr t mouçari ahan, — tout exprès, a محصوراً
mèkhsoucèn, pr t makhsoucèn, عبداً *'èmdèn*, pr t 'am-
dèn, قصداً *qèstèn*

EXPRESSIF, IVE, adj, a ممتي المرام *moubèyyèn oul meram*,
pr, *mubèyyin ul meram*

EXPRESSION, s f, action d exprimer le suc, فسار *fèchar*,
a اعبصار *è'tèçar*, pr t *i'tiçar*, — manière de s'ex-
primer, سكهى *soukhen*, كعبار *gouftar*, a تعبى *tè'èbu*,
pr t *ta'bir*, pl تعبىرات *tè'ebirat*, pr t *ta'birat*, —
belle expression, سكهى بلع *soukhèné bèlègh*, — terme
de peinture, نمائى *nemayèch*, نمود *nemoud* a ظر
tèrz, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*

EXPRIMABLE, adj des 2 g, بيان كرده *bèyan kèrdèn*

EXPRIMER, v a, tirer le suc, فسار دادى *fèchar dadèn*,
فشورده *fèchourden*, آب كرده *âb guèrèftèn*, — énoncer
par le discours, گفته *goftèn*, كرده *tèqrir kèrdèn*,
ادای مطلب *efadè kèrdèn*, — s'exprimer, افاده كرده
èdai mètlèb kèrdèn

EXPROPRIATION, s f, a ارباصرف *zèbte èmlak*,
نبرون آورده *èz tècèrrouf biroun àvourdèn*

EXPROPRIER, v a, ارباصرف كرده *èz dèst guèrèftèn*,
نبرون آورده *èz tècèrrouf biroun àvourdèn*

EXPULSER, v a, راندن *biroun kèrdèn*, راندن *randèn*,
اخراج كرده *èkhradj kèrdèn*, طرد كرده *tèrd kèrdèn*,
دع كرده *dèf' kèrdèn*

EXQUIS, e, adj, حلى خوب *bè qhayèt khoub*, حلى
khèli khoub, a اعلا *è'èla*, pr t *a'la*, نفيس *nèfis*, —

en parlant de ce qui se boit ou se mange on emploie plutôt le mot لڊڊ *lɔzɪz*

EXSANGUE, adj des 2 g, terme de médecine, بی خون *bi khoun*

EXSUDATION, s f, تراوش *tèravèch*, a ترشح *tèrèchchouh*

EXTASE, s f, a وحد *vèdjɔ*, وحدان *voudjɔdan*, pr t ید *idj*
dan, مهوتیت *mèbhoutiyèt*

EXTASIÉ, e, a مهوت *mèbhout*

EXTASIER (S'), مهوت سڌس *mèbhout choudèn*

EXTENSION, s f, action d'étendre, دراز کردن *dèraz kèrdèn*,
— action de s'étendre, دراز سڌس *dèraz choudèn*, —
étendue, درازی *dèrazi*, a طول *toul*, — accroissement,
a تراند *tèzayoud*

EXTÉNUATION, s f, لاغری *laghèri*, واماندگی *va mandègui*

EXTÉNUER, v a, لاغر کردن *laghèr kèrdèn*, ضعف کردن *zè'if kèrdèn*

EXTÉRIEUR, e, adj, بیرون *biroun*, بیرونی *birouni*, a خارج *kharèdj*, pr t *kharidj*

EXTÉRIEUR, s m, بیرونی *birouni*, a خارجی *kharèdji*, pr t *kharidji*, — apparence, air, a ظاهر *zahèr*, pr t *zahir*, صورت *sourèt*, — à l'extérieur, بیرون *dèr biroun*, در خارج *dèr kharèdj*, — de l'extérieur, بیرون *èz biroun*, از خارج *èz kharèdj*

EXTÉRILUMENT, adv, au dehors, بیرون *dèr biroun*, — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, a ظاهرأ *zahèran*, pr t *zahirèn*, صورتاً *sourètèn*, pr t *sourèta*

EXTERMINATEUR, TRICE, s, نابود کننده *na-boud kounèndè*,
جمع کننده *qèm' kounèndè*, a جامع *qamè'* pr t *qami'*

EXTERMINATION, s f, نابود *na boud*, a انعدام *èn'èdam*, pr t *in'idam*, جمع *qèm'*, pr t *qam'*, استیصال *èstiçal*, pr t *istiçal*

EXTERMINER, v a, نابود کردن *ber bad dadèn*, *na boud kèrdèn*, جمع *moun'èdèm kèrdèn*, جمع *qèm' kèrdèn*, — exterminé, e, نابود شده *na boud choudè*, نسیب شده *nist choudè*, a معدوم *me'è-doum*, pr t *ma'doum*

EXTERNE, adj des 2 g, بیرونی *birouni*, a خارجی *kha rèdji*, pr t *kharidji*

EXTINCTION, s f, خاموش شدن *khamouch choudèn*, خاموشی *khemouch choudèn*, — fig (extinction d'une race), تمام شدن *tèmam choudèn*, a انقراض *ènqèraz*, pr t *inqiraz*, انقطاع *ènqèta'*, pr t *inqita'*

EXTIRPATION, s f, کنده کردن *èz bikh kèndèn*, a دلیع *qèl'*, pr t *gal'*

EXTIRPER, v a, کنده کردن *èz bikh kèndèn*, *qèl' hèrdèn*

EXTORQUER, v a, برور گرفتن *bè zour guerèftèn*

EXTORSION, s f, بیدادگری *bi dad gueri*, a ظلم *zoulm*, تعدی *tè'èddi*

EXTRADITION, s f, رت کردن فراربرای دولتی مسووعه *èdd kèrdèn èfèrari ra bè dooulètè mètbouèyé khoudèch*

EXTRACTION, s f, استخراج کردن *biroun àvourdèn*, a استخراج *èstèkhradj*, pr t *istikhradj*

EXTRAIRE, v a., استخراج کردن *biroun àvourdèn*, *èstèkhradj kèrdèn*

EXTRAIT, s m, terme de chimie, a جوهر *djoouhèr*, pr t

djavhèr, خلاصه *khoulacè*, pr t *khoulaça*, — ce qu'on tire d'un livre, بداسه *bèr dachtè*, كوده *estèkh-*
1 *adj kèrdè*

EXTRAJUDICIAIRE, *adj* des 2 g, ار رسوم محكمه خارج *ar rouçoumé mè'èmolèyé mèhkèchè kharèdj*

EXTRAJUDICIAIREMENT, *adv*, ار رسوم محكمه *kharèdj*
èz rouçoumé mèhkèchè, ا عرقى *'ou fi*

EXTRAORDINAIRE, *adj* des 2 g, نامعناد *na mou'tad*, a
« العاده *foouq oul 'âdè*, pr t *fèvq ul 'âdè*, حارى
« العاده *kharèq oul 'âdè*, pr t *kharîq ul 'âdè*, — singu-
lier, rare ا عرب *ghèrib*, pr t *gharib*, عربيه *ghè-*
ribè pr t *gharibè*, عاكب *'èdjib*, عاكب *'èdjaib*

EXTRAORDINAIREMENT, *adv*, بطور غير معناد *bè toouré ghèiré*
mou'tad, a حارى العاده *kharèq oul 'âdè*, — extrême-
ment, حلى *khèli*, بسیار *bèciar*

EXTRAVAGAMMENT, *adv*, ميل دیوانه *mèslé divanè*

EXTRAVAGANCE, *s f*, ميل دیوانگی *divanegui*

EXTRAVAGANT, *e, adj*, دیوانه *divanè*

EXTRAVAGUER, *v n*, بی خود گفنى *bi khoud goftèn*, باوه
yavè goftèn

EXTRAVASER (S'), *v pron*, لبر سدن *lèb riz choudèn*

EXTRÊME, *adj* des 2 g, au plus haut degré, بی عاب *bi-*
ghayèt, a عاب *ghayèt*, سدید *chèdîd*, — excessif,
بي حد نردن *èz hèdd biroun*, بی اندازه *bi èndazè*

EXTRÊMEMENT, *adv*, بسیار *khèli*, بسیار *bèciar*, عاب
bè ghayèt

EXTRÉMITÉ, *s f* bout, سر *sèr*, نوك *noouk*, نوك *navouk*, —
آخر *fin*, پایان *payan*, ا انتها *èntèha*, پى *t èntiha*, آخر

âkhèr, pr t *âkhir*, — le dernier moment, دم و انس
démé va pès, آخر نعل *nèfècé akhèr*, دم آخر *démé âkhèr*,
 — à la dernière nécessité, عاب احياج *dèr gha*
yèté èhtiadj

EXTRINSÈQUE, adj des 2 g, ارحارج *èz kharèdj*
âmèdè, ا حارجی *kharèdj*, pr t *kharidj*

EXTRINSÈQUEMENT, adv, بطور حارجی *bè toouré kharèdj*

EXUBÉRANCE, s f, فزونی *fèzouni*, بساری *bèciari*

EXUBÉRANT, e, adj, افزون *èfzoun*, زیاد *khèrl ziad*

EXULCÉRATION, s f, اندای رحم *èbtedar zèkhm*

F

FABAGELLE, ou FABAGO, s f, کتب کرمایی *kèmmouné*
kèrmani

FABLE, s f, افسانه *èfsanè*, a مل *mecèl*, pr t *maçal*, —
 fausseté, دوروح *dourough*

FABRICANT, s m, کارخانهگی *kar khanèdj*, صاحب کارخانه
sahèbè kar khanè

FABRICATION, s f, صاحب *sakht*, ou ساری *sazi*, — fabri-
 cation des draps, ماهوت ساری *mahout-sazi*, — de soie
 rie, شعر بافی *chè'èr bafi*, a نسج *nèsdj*, — fabrica-
 tion française, صاحب فرانس *sakhté fransè*, کار فانس
karé fransè

FABRIQUE, s f, کار خانه *kar khanè*, pr t *khar khanè*

FABRIQUER, v a, ساختن *sakhtèn*, درست کردن *droust kèr-*
dèn, بعمل آوردن *bè 'èml èvourdèn*, — de la soierie,
 شعر بافی کردن *chè'èr-bafi kèrdèn*, — de la fausse mon-
 naie, پول فلب سکه *poulé qèlb sèkkè zèdèn*.

FABULEUSEMENT, adv , مبالغه *mèçal var*

FABULEUX, SE, adj , افسانه وار , *èfsanè var*, بى اصل *bi èsl*

FABULISTE s m , افسانه نويس *èfsanè nèvis*

FAÇADE, s f , پيش روئى *pich roui*, — la façade d'un palais, عمارت پيش روئى *pich roui 'èmarèt*

FACE, s f , روئى *roui*, چهره *tchèhrè*, a وجه *vèdjh*, pl وجوه *voudjouh*, صورت *sourèt*, — en face, à la face, بروئى *bè rouyèch*, پيش روئى *piché rouyèch*, — (vis à vis), روبرو *rou bè rou*, — la face de la terre, زمين روئى *roui zèmin*, سطح زمين *sèthè zemin*

FACÉTIE, s f , نازل كوئى *oèzlè gouyi*, a نازل *bèzlè*, pr t *bazlè*, هزله *hèzlè*, pr t *hazlè*, pl هزليات *hèzliat*, pr t *hazliat*

FACÉCIEUSEMENT, adv , نازل كوئى *èz roui bèzlè gouyi*

FACÉTIEUX, SE, adj , نازل كوئى *bèzlè gou*, هزله كوئى *hèzlè gou*

FACETTE, s f , براس الماس *tèraché èlmas*, — pierre taillée à facettes سنگ الماس براس *sèngué èlmas tèrach*

FÂCHÉ, E, adj , قهر كرده *qèhr kèrdè*, رنجيده *rèndjidè*, كج *kèdj khoulq*

FÂCHER, v a , قهر آردن *bè khèchm àvourdèn*, كج حلو *kèdj khoulq kèrdèn*, — se fâcher, حشمتك سدن *khèchm nak choudèn*, كج حلو *kèdj khoulq choudèn*, — il s'est fâché, قهر كړى *qèhr kèrdèn*, — كج حلف *kèdj khoulq choud*, — il est fâché contre moi, با من قهر اسب *ba mèn qèhr èst*, *èz mèn qèhr èst*

FÂCHERIE, s f, قهر *qèhr*, a. کدر *kèdèr*

FÂCHEUX, SE, adj, بد *bèd*, کدورت *kèdourèt* *ènguiz*,

— c'est un accident fâcheux, بد حادثه *bèd ha dècè ist*, — c'est fâcheux, حیف *hèif* *èst*

FACILE, adj des 2 g, آسان *âsan*, a. سهل *sèhl*, pr t *sè hèl*, ou *sèhl*

FACILEMENT, adv, آسانی *bè âsanî*, بسهولة *bè souhoulèt*

FACILITÉ, s f, آسانی *âsanî*, a. سهولت *souhoulèt*

FACILITER, v a, آسان کردن *âsan kèrdèn*, سهل کردن *sèhl kèrdèn*

FAÇON, s f, forme qui résulte du travail de l'ouvrier, روش *bourèch*, a. ترکیب *tèrkib*, — ce qu'on paye pour le travail de l'artisan, a. مزد *mouzd*, pr t *muzd*, — manière de faire, d'agir, سان *san*, a. دأب *dè'èb*, طور *toour*, pr t *tavr*, pl اطوار *ètvar*, طرز *tèrz*, pr t *tarz*, وَجْه *vèdjh*, أسلوب *ousloub*, — cérémonie, a. تکلیف *tèklif*, — sans façon, بی تکلیف *bi tèklif*, بی تکلفانه *bi tèklifanè*

FAÇONNER, s f, پرداخت *pèrdakhtèn*, ترکیب آوردن *bè tèrkib àvourdèn*, — façonné, e, arrangé, ayant une façon, پرداخته شده *pèrdakhtè choudè*, درست کردن *droust-kèrdè*

FAÇONNIER, IÈRE, adj, بی تکلیف *ba tèklif*

FAC SIMILÉ, s m, a. مشابه *nouskhèyé moutabèq*

FACTEUR, s m, faiseur d'orgues, ارغنون ساز *èrghènoun saz*, — terme de commerce, گوماسه *goumachètè*, a. وکیل *vèkil*, مراسلات *'àmèl*, pr t *'àmil*, — employé de la poste, موراتلات رسان *mouracèlat rèçan*, آدم پستخانه *âdèmè poust lçhanè*

FACTICE, adj des 2 g, a ساحه *sakhtè*, a. عملی *'emèli*,
pr t 'amèli, جعلی *djè'èli*, pr t *dja'li*, مصنوعی *mès-*
nou i, pr t *masnou'i*

FACTIEUX, SE, adj, حوی *fètnè djou*, a معسد *mouf-*
sèd, pr t *mufsîd*, pl معسدی *moufsèdin*, pr t *muf-*
sîdin

FACTION, s f, parti, cabale, گروه *guèrouh*, a فرقه *fèrqè*,
pr t *fîrqa*, — guet que fait un soldat, پاسانی *pas*
ban, کسک *kèchak*, کسی *qèravoul kèchi*

FACTIONNAIRE, s m, کسکچی *kèchiktchi*, پاسان *pas-*
ban, فراول *qèravoul*

FACTORERIE, s f, کاروانسرای بحار *karvan sèrai tè*
djarèt

FACTOTUM, s m, همه کاره *hèmè karè*

FACTURE, s f, ساهه *siahè*

FACULTATIF, IVE, adj, a مربوط باحبار *mènout bè*
èkhtiaré chèkhs, بسته باحبار *bèstè bè èkhtiar*, a.
احباری *èkhtiarî*

FACULTÉ, s f, a قوه *qouvvè*, قو *qouvvèt*, pl قوا *qouva*, —
les facultés de l'ame, a قوای نفس *qouvaî nèfs*, قوای
روحانیه *qouvaî rouhaniyè*, — animales, حیوانیه *qouvaî*
hèvaniyè, — talent, facilité, a قابلیت *qabè*
liyèt, pr t *qabiliyèt*, استعداد *èstè'èdad*, pr t *isti'dad*,
— pouvoir, moyen de faire, a احبار *èkhtiar*, pr t *ikh-*
tiar, قدرت *qoudî èt*, — autorisation, a حص *roukh-*
sèt, pr t *roukhsat*, اذن *èzn*, pr t *îzn*, — terme de
méd a حاصت *khassiyèt*, pl حواص *khèvass*, pr t
khavass

FADAISE, s f, *bi mè'èni*, نی مرڻی, *bi mèzègui*, نی معی, *hèrzègui* هرڙڻی

FADE, adj des 2 g, *bi mèzè*, نی مره

FADEUR, s f, *bi mèzègui*, نی مکی, *bi-nèmèki* نی نمکی

FAGOT, s m, *pouchtè*, دسه, *dèstè*, — fig, faire des fagots, *bi houdè goften* نی نهوده کفی

FAGOTAGE, s m, *pouchtè bèndi* پسته بندی

FAGOTER, v a, *pouchte bèstèn*, دسه نسی, *dèstè bèstèn* دسه نسی

FAGOTIN, s m, *bouzinèyé rèkht* حب نوسده, *pouchidè*

FAIBLE, adj des 2 g, *na tevan*, نابوان, *zèboun*, a رپو, *ze'if*, صعیف, *pr t za'if*, — mince, *barik*, باریک, *na zèk*

FAIBLEMENT, adv, *bè sousti*, عاخره, *bè èdʒz*, عاخرانه, *'àdjèzanè*, *zè'ifanè*, صعیفانه, *pr t za'ifanè*, a نالصعیف, *bèz zè'èf*, *pr t biz za'f*

FAIBLESSE, s f, *na tèvan*, نابوانی, *zè'ifi*, صعیفی, *'àdjèzi*, a صعیف, *pr t za'f*

FAIBLIR, v n, *na tèvan choudèn*, نابوان شدن, *soust choudèn*, سبب شدن, *bi gouvvet choudèn*, نی قوت شدن, *kèm-gouvvet choudèn*, کم قوت شدن, *èz gouv vèt ouftadèn* از قوت افتادن

FAÏENCE, s f, *kachi* کاسی

FAÏENCERIE, s f, *kar khanèyé kachi*, کارخانه کاشی, *kar-khanèyé kachi çazi* کاسی ساری

FAÏENCIER, ière, s, *kachi çaz*, کاسی سار, *àdiour pèz*, آخویر, — qui vend de la faïence, *kachi fèrouch* کاسی فروش

FAILLI, s m, ورسکسب *vèr chèkèst*, a مجلس *mouflès*, pr
u mufis

FAILLIBLE, adj des 2 g, a قابل سهو و خطا *qabèlé sèhv ou khèta*, a قابل الخطا *qabèl oul kheta*

FAILLIR, v n, se tromper, سهو *khèbt kèrdèn*, سهو *sèhv kèrdèn*, — faire banqueroute, ورسکسب *kèm*
vèr chèkèst choudèn, — manquer, کم ماندن *mandèn*, — j ai failli tomber, کم مانده بود رمی *kèm mandè boud zémin be khourem*

FAILLITE, s f, ورسکسکی *ver chèkèstègui*, a افلاس *èflas*,
 pr t *iflas*

FAIM, s f, گرسبی *gouresnègui*, a جوع *djou'*, — je
 meurs de faim, مردم گرسکی *ez gourèsnègui mourdèm*

FAINÉANT, E, adj, بمل *tèmbèl*, a کاهل *kahel*, pr t
kiahil

FAINÉANTISE, s f, بملی *tèmbèl*, a کهاله *kèhalèt*

FAIRE, v a, créer, produire, ایجاد کردن *âferidèn*, *idjad kèrdèn*, حلق کردن *khèlq kèrdèn*, — fabriquer,
 کسب کردن *droust kèrdèn*, ساحی *sakhtèn*, کسب *kèrdèn*, — faire une maison, خانه ساحی *khanèyé sakhtèn*,
 خانه بنا *hhanèyé droust kèrdèn*, نماز کردن *khanèyé bèna kèrdèn*, — faire sa prière,
 کاری کردن *nèmaz kèrdèn*, — faire quelque chose, کاری *kari kèrdèn*, — faire faire, که سازد *dadèn ké*
bè çazènd, — faire cas, معبر داسی *mou'tèbèr dach-tèn*, — que ferons nous? چه نکیم *tchè bè kounim*, ou
 چه خواهیم کرد *tchè khahim kèrd*, — cela ne fait rien, اینی عب ندارد *in'èb nè darèd*, — que faites-vous?

چه کار میکنید *tchè kar mi kounid*, — que faire?

تچه باید کرد *tchè bayèd kèrd*

FAISABLE, adj des 2 g, قابل کردنی *kèrdèn*, ا قابل *qabèlè droust kèrdèn*, a ممکن *moumkèn*, pr t *mumkin*,

قابل *qabèl*, pr t *qabil*

FAISAN, s m, قرقاول *qèrqavoul*, تیزه *tèzèrv*, تیرنگ *tourèng*,

a, تیدر *tèdroudj*

FAISANDEAU, s m, قرقاول *qèrqavoul*, بته *bètchè* قرقاول *qèrqavoul*,

فهره *fèrèyé* قرقاول *qèrqavoul*

FAISANDER, v a, باب کردنی *bèyat kèrdèn*

FAISANDERIE s f, قرقاولخانه *qèrqavoul khanè*

FAISANE, s f, ماده قرقاول *madèyé qèrqavoul*

FAISCHAU, s m, دسه *dèstè*

FAISEUR, se, s, کننده *kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a عامل

'*àmèl*, pr t '*àmil*

FAIT, s m action, کردار *kèrdar*, a. معمول *mè'èmour*, عمل

'*èmèl*, pr t. '*amèl*, فعل *fè'èl*, pr t *fi'l*, — événement,

a واقعه *vaqè'è*, pr t *vaqa'a*, ظهور *zouhour*, — être au

fait, آگاه بودنی *âgah boudèn*, مطلع بودنی *mouttèlè' bou*

dèn, آگاه بودنی *vaqèf boudèn*, — mettre au fait, آگاه

کردنی *âgah kèrdèn*, اطلاع دانی *ètèlè' dadèn*, — tout

à fait, در هر *bè koullh*, — au fait et au prendre, در هر

فی الواقع *dèr hèr hal*, — de fait, a. واقعا *vaqè'èn*, فی الواقع

fil vaqè', pr t *fil vaq'*, فی الحقیقه *fil hèqiqè*, pr t

fil haqıqa, — en fait de, در باب *dèr bab*, در خصوص

dèr khouçous, — conter le fait, ماحراز فعل کردنی

ma dğera-ra nèql kèrdèn, واقعا فعل کردنی *vaqè'è ra*

nèql kèrdèn

FAÏTE, s m comble d'un édifice, *حانه نام bamé khanè*, —
sommets, *سر sèr*, *بالا bala*, *کله kèllè*

FAIX, s m, *بار bar*, a *حمل hèml*, pr t *haml*, pl *احمال èhmal*, pr t *ahmal*

FALAISE s f, *پسده لب دریا pouchtèyé lèbé dèria*, *بلندی*
بؤلندو کئار boulèndu kènaré dèria

FALBALA, s m, *ارغاج èrghadj*

FALLACIEUSEMENT, adv, *بغرب bè fèrib*, a. *عدرأ ghèdrèn*,
pr t *ghadrèn*

FALLACIEUX, EUSE, adj, *فربنده fèribèndè*, *حيله باز hilè baz*,
حيله کار hilè kar, pr t *hilè kiar*

FALLOIR, v imp, *بایستی bayèstèn*, *لازم لارم lazèm bou*
dèn, *افضا کردن èqtèza kèrdèn*, — il faut *باید bayèd*,
لازم lazèm est, — il ne faut pas, *ناید nè bayèd*,
لازم lazèm nist, — autant qu'il en faut, *هر قدر*
هئر قدریکه لازم سود hèr qèdr lazèm èst, *لازم است*
هئر قدریکه لازم chèvèd qèdrè ké lazèm chèvèd, — il faut faire quelque chose,
باید کاری باید کرد yèk kari bayèd kèrd, — il faut al-
ler, *باید رفت bayèd rèft*, — il faut écrire, *باید نویسد*
باید nèvècht bayèd nèvècht, — peu s'en faut, peu s'en est fallu, *کم*
باید بود که kèm mandè boud ké

FALOT, s m grande lanterne, *فانوس نورق fanoucé bou*
zourg

FALOT, E, adj, *خنده انکیر khèndè ènguirz*, a *مسکیره*
mèskhèrè

FALOURDE, s f, *بک بعل هیرم yèk bàghèlé hízoum*

FALSIFICATEUR, s m, *ساحه کار sakhtè kar*

FALSIFICATION, s f, *ساحه کاری sakhtè kari*, *ساختگی*

sakhtègui, فليربي *qèlb zèni*, a *tèqèlloub*
 FALSIFIER, v a, *tèqèlloub kèrdèn*, ساحه كاري
qèlb sazi فلب ساري كېښ *sakhtè kari kèrdèn*,
kèrdèn

FAMÉ, e, adj, نامدار *nam dar*, a مسهور *mèchhour*, — mal
famé, بدنام *bèd nam*, سوا *rousva*, pr t *rusva*

FAMÉLIQUE, adj des 2 g, كرسنه *gourèsnè*,

FAMEUX, EUSE, adj, نامدار *nam dar*, a مسهور *mèchhour*

FAMILIARISER, v a, عادي داس *'adèt dadèn*, مانوس كړن
mè'ènous kèrdèn, — se familiariser, v pr, محرم سډن
mèhi èm choudèn, انس *mè'ènous choudèn*, عادي كړن
ouns guèrèftèn, — s'accoutumer, عادي كړن
'adèt kèrdèn, ساحي *sakhtèn*, — familiarisez vous avec
 la dou'eur, با درد ساري *ba dèrd be sazi*, — prendre
 des manières trop familières, بي تكليف سډن *bi tèk*
lif choudèn

FAMILIARITÉ, s f, بي تكلفي *bi tèklifi*

FAMILIER, e, adj, بي تكليف *bi tèklif*, — devenu facile,
 آسان *āsan*, a سهل *sèhl*, pr t *sèhl*, — intime, a محرم
mèhrèm

FAMILIÈREMENT, adv, بي تكليفانه *bi tèklifanè*, دوستانه
doustanè

FAMILLE, s f, اهل خانه *èhlé khanè*, a عيال *'èyal*, pr t
'ayal, اهل بيت *èhlé bèt*, pr t *èhlé bèt*, — maison,
 race, خاندان *khanè dan*, a نسل *nèsl*, آل *āl*

FAMINE, s f, قحطي *qèhti*, a قحط *qèht*, pr t
qaht

FANAGE, s m action de faner, علف حساكېدن *'èlèf*

- khochkanidèn*, — salaire du faneur, مرد علف حشکا
mouzdé 'èlèf khochkanidèn
- FANAISON, s f, موسم حشکادن *mooucémé khochkanidénè 'èlèf*
- FANAL, s m, فانوس *fanous*
- FANATIQUE, adj des 2 g, معتب *moutè'èssèb*, pr t *mutè'assib*
- FANATISER, v a, معتب کردن *moutè'èssèb kèr dèn*
- FANATISME, s m, معتب *tè'èssoub*, pr t *tè'assub*, *tè'assoub*
- FANER, v a, علف حشکادن *'èlèf khochkanidèn*, —
 se faner, v pron, سدره پرمورد *pèymourdè choudèn*
- FANEUR, s m, علف حشک کی *'èlèf khochk koun*
- FANFARE, s f, سپورری *chèpour zèn*
- FANFARON, adj qui fait le brave, سکاغ دروس *choudja'èt*
fourouch, — se dit aussi de celui qui se vante trop,
 نادبر *bad bèr*, ناد پتران *bad pèrran*, خودسا *khoud seta*,
 لافزن *laf zèn*, pr t *lafazan*, ا فتاس *fèiyach*
- FANFARONNADE, s f, لافری *laf zèn*, خود ستائی *khoud*
sètayi, ا توره *tourrèhè*, pl تورهات *tourrèhat*
- FANFRELUCHE, s f, حرد موده *khourdè moudè*
- FANGE, s f, گول *guèl*, لکى *lèdjen*, ا وحل *vehl*, — basse
 extraction, سب براد *pèst nèjad*
- FANGEUX, se, adj, گول آلود *guèl áloud*, پور گول *pour guèl*
- FANON, s m peau qui pend sous la gorge du bœuf, پوست
 پوشتۀ آویخته *pousté avikhtèyé ziré guèlou gav*,
 — appareil chirurgical, سکیست *chèkèstè bènd*,
 تیکست *tèkhtè bènd*

FANTASIE, s f faculté imaginative, a قوۋە مەكتەلە *qouv vèyé moutèkhhèyèlè*, pr t *qouvvè mutèkharlé*, — es prit, pensée, a خيال *khial*, pr t *khayal*, فكر *fèkr*, pr t *fikr*, pl افكار *èfkar*, pr t *èfkhar*, — envie, حواش *khahèché dèl*, a. ميل *mèil*

FANTASMAGORIE, s f, عمار نەقش *nèqché mèdjaz*

FANTASQUE, adj des 2 g, a عجب *'èdjib*, pl عجاب *'èdjarib*

FANTASSIN, s m, سەر باز *sèr-baz*, پادە *padè*, پادە نظام *pèyadèyè nèzam*

FANTASTIQUE, adj des 2 g, a خيالى *khiali*, واهی *vahi*, — qui est sans réalité, بی اصل *bi-èsl*

FANTÔME, s m spectre, سەن بات *sènbat*, ou سەن بوت *sènbout*, a تىف *tif*, chimère, a خيال باطل *khialé batèl*, pr t *khayali batil*, وهمة *sourètè vèhmuyè*, pr t *souretè vèhmuyè*

FAON, s m, آهوه *àhou bèrè*, دكه *bètchèyé àhou*

FAQUIN, s m, ناکس *na kès*, آدم بوج *àdémé poutch*

FAQUINERIE, s f, نامردى *nâ mèrdi*, عمل بوج *'èmèlé poutch*

FARCE, s f hachis, قىمە *gèimè*, pr t *qumè*, دولمه *dolmè*, pr t *dolma*, — bouffonnerie, لاغ *lagh*, باققال *baqqal bazi*, مسكهرهگى *mèskhèrègu*

FARCEUR, EUSE, s, ناککار *zèndj-kar*, a. مصحک *mouzhèk*, pr t *mouzhak*, معلى *mouqèllèd*, pr t *muqallid*

FARCIN, s m حرب اسپان *djèrèbé èspan*

FARCINEUX, EUSE, adj cheval farcineux, اسب حريدار *èspé djèrèb-dar*

FARCIE, v a., نكوشب آكندى *bè goucht àkèndèn*, دولمه كردن *dolmè kèrdèn*

- FARD, s m, سرحاب *sourkh âb*, سرك *sèrk*, سعاداب *sèfid âb*, — dissimulation, a تصنع *tècènnou'*
- FARDEAU, s m, بار *bar*, پوشت بېست *poucht-bèst*
- FARDÉ, e, adj qui a mis du fard, سرحاب *sourkh-âb* زېدې, — orné, آراسته *ârastè*, زېښ كړې *zinèt kèrdè*
- FARDER, v a et se farder v pron, سرحاب *sourkh-âb* زېدې, — parer, آراسې *ârastèn*, آراسې دانې *ârayèch dadèn*
- FARFADET, s m, غول بېابان *ghoulé biaban*, a حتى *djènn*, pr t *djinn*
- FARFOUILLER, v a, زړې و زړې كړې *zur ou zè bèr kèrdèn*
- FARIBOLE, s f, يادو *yavè*, بې مالې *bi mè'al*, بې هېوده *bi houdè*, a عب *'èbès*, pr t *'abès*, pl عېتات *'èbècyat*, pr t *'abècyat*
- FARINE, s f, آرد *ârd*
- FARINER, v a, آرد پاسېدنې *ârd pachidèn*
- FARINEUX, se, adj, آردوار *ârd var*, آردې *ârde*
- FAROUCHE, adj des 2 g, a وحشتي *vèhchi*, pr t *vahchi*
- FASCICULE, s m, كېتابچه *kètabtchè*, دېستېه گول *dèstèyé goul*, كل *kl*
- FASCINER, v a, جسم بندې كړې *tchèchm bèndi kèrdèn*, سېما كاري كړې *simia kari kèrdèn* — fig charmer, مسكور كړې *mèshour kèrdèn*, — fasciné, e, a مسكور *mèshour*, معيون *mèftoun*, — fasciner signifie aussi tromper, گول زېدې *goul zèdèn*, فېرېب دانې *fèrīb dadèn*
- FASCINATION, s f, چشم بندې *ichèchm bèndi*, a سكر *sèhr*, pr t *sihur*
- FASCINE, s f, بېستېه خاساك *bèstèyé khachak*
- FASMOLE, s f, لوبيا او لوبه *loubia*

FASTE, s m vaine ostentation, *khoud nèmayi*, حودىمايى
 اظهار *èzharé djèlal*, *khuchtèn nè mayi*, حوچتى نمايى
 سآكس فروسى *tèchèkhhous fourouchi*, — au
 pluriel il signifie calendrier, table des anciens romains,
 ا تقويم *tèqvim*, pr t *taqvim*

FASTIDIEUSEMENT, adv , رحب افرايى *bè zèhmèt èfzayi*,
 رحب *bè zèhmèt*

FASTIDIEUX, EUSE, adj , رحب افرا *zèhmèt èfza*

FASTUEUSEMENT, adv , كود نمايى *bè khoud nèmayi*
 سآكس *bè tèchèkhhous*

FASTUEUX, EUSE, adj , كود نما *khoud nèma*, سآكس
 فروس *tèchèkhhous fourouch*

FAT, s m , حود پسند *khoud pècènd*

FATAL, E, adj qui dépend du sort, فصايتى *qèzayi*, pr t
 قازايى *qazayi*, بعدىرى *tèqdiru*, pr t *taqdiru*, معذر *mouqèd*
 dèr, pr t *mouqaddar* — qui cause le malheur, بد
 بدى *bèd youmn*, سوم *choum*

FATALEMENT, adv , ا حکم فصا و قدر *bè hèukmé qèza o*
 qèdèr

FATALISME, s m , مذهب حريقى *mèzhèbé djèbrî*, a مذهب
 مذهب *mèzhèb*, اعدرتى *oul djèbrîye*, مذهب *mèzhèb*
 اعدرتى *oul qèdèrîye*, pr t *mèzhèb ul qadèrîye*

FATALISTE, adj des 2 g , مذهب حريقى *djèbrî mèzhèb*

FATALITÉ, s f , فصا و قدر *qèza ou qèdèr*, ou simplement
 فصا *qèza*, pr t *qaza*, قدر *qèdèr*, pr t *qadèr*, بعدىرى
tèqdir

FATIDIQUE, adj des 2 g , عيب دانى *ghèib gou*, عيب دان
 كاسف احكام قدر *kachèfé èhkamé qèdèr*

FATIGANT, *e*, *adj*, *رحم دهنده*, *zèhmèt dèhènde*, *رحم*,
zèhmèt èfza, — *ennuyeux*, *ملال انگر*, *mèlal ènguiz*,
سر دهنده, *dèrdé sèr dèhèndè*, *مصنع*, *moucèddè'*,
pr t muçaddi'

FATIGUE, *s f* *travail pénible*, *رنج*, *rèndj*, *رحم*, *zèhmèt*,
معب, *mèchèqqet*, — *lassitude*, *حسکی*, *khèstègu*,
کوفتی, *kouftègu*

FATIGUER, *v a*, *حسمه کردن*, *khèstè kèrdèn*, — *importu-*
ner, *رحم دادن*, *zèhmèt daden*, *مراحم سدن*, *mouza*
hèm choudèn, *مصنع سدن*, *moussèddè' choudèn*, — *se*
fatiguer, *حسمه سدن*, *khèstè choudèn*, — *prendre la*
peine, *حسمه کسیدن*, *zèhmèt kèchidèn*, — *fatigué, e*,
کوفته, *koufte*, *حسمه*, *khèstè*, *حسمه سده*, *khèstè choudè*

FATRAS, *s m*, *کالاب*, *noukhalat*, *حردمه*, *khèrdè*
mourdè, — *de paroles*, *هرکی*, *hèrzègu*, *ترهات*, *tèr*
rèhat, *pr t turrèhat*, *خلطیات*, *khèltiat*, *pr t khaltiat*

FATUITÉ, *s f*, *نداری*, *pèndari*, *خود بسدی*, *khoud pè*
cèndi

FAUBOURG, *s m*, *آبادی بیرون شهر*, *âbadu birouné chèhr*

FAUCHAGE, *s m*, *علف چینی*, *'èlèf tchin*, *درو*, *dèroou*

FAUCHAISON, *s f*, *موسم علف چینی*, *mooucèmè 'èlèf tchin*

FAUCHER, *v a*, *علف بریدن*, *'èlèf tchidèn*, *علف چیدن*, *'èlèf*
bouridèn, *علف درو کردن*, *'èlèf dèroou kèrdèn*, — *fau*
ché, e, *تخیده چیده سده*, *tchidè choudè*

FAUCHÉE, *s f*, *علف چیده بگورده*, *'èlèfé tchidèyé yèk rouzè*

FAUCHET, *s m*, *علعکس*, *'èlèf kèch*

FAUCHEUR, *s m*, *علف بر کننده*, *dèroou kounèndè*, *علف*, *'èlèf*
bour, *علف چینی*, *'èlèf tchin*

- FAUCILLE, s f, داس *das*, a. مياكل *moundièl*
- FAUCILLON, s m, دهره *dèhrè*
- FAUCON, s m, قوش *qouch*, ساهني *chahin*
- FAUCONNERIE, s f, فوسكي كرى *qouchtchi guèr*
- FAUCONNIER, s m, فوسكي *qouchtchi*
- FAUCONNIÈRE, s f, فوسكي بهره *toubreyé qouchtchi*
- FAUFILER, v a, كوك كرمى *kouk kèrm*, بèkhiè zèdèn, *guèrèftèn*, — se faufiler, خودرا ميان انداحى *khoud ra bè mian èndakhtèn*, خودرا بسادن *khoud ra tèpandèn*
- FAUSSAIRE, s m, قېلب زېن, p t كار *sakhtè kar*, pr t *sakhtè kiar*
- FAUSSE ALARME, s f, تېرسى بى جا *tèrsé bi dja*
- FAUSSE ATTAQUE, s f, حاكم جعلى *houdjourné djè'èl*
- FAUSSE COUCHE, s f, a. وضع حمل قبل اروب *vèz'é hèm*, *qèbl èz véqt*, بېتخه انداحى *bètchè èndakhtèn*
- FAUSSEMENT, adv, دروعى *douroughi*, *èz rou*, دروعى *dourough*, a. كاذبا *kazèbèn*, pr t *kiazibèn*
- FAUSSE MONNAIE, s f, پول فلب *poulé qèlb*
- FAUSSE PORTE, s f, در جعلى *dèré djè'èl*
- FAUSSER, v a faire ployer, كهم كېردن *khèm kèrdèn*, كهم كېردن *kèdj kèrdèn*, — enfreindre, violer, خلاف كېردن *khèlaf kèrdèn*, — fausser sa parole, خود *khèlafé hèrfé khoud hèrèkèt kèrdèn*, سر *sèré hèrfé khoud nè istadèn*
- FAUSSETÉ, s f, دروعى *dourough*, a. كذب *kèzb*, pr t *kizb*, خلاف *khèlaf*, pr t *khilaf*
- FAUTE, s f manquement contre son devoir, گونا *gounah*, بهزه *bèzè*, a. تعصير *tèqsir*, pr t *taqsir*, — ce n'est pas

de sa faute, *عصير نداد* *gounaké ou nist*, *تقسیر نه دارهد* *tèqsir nè darèd*, *عصیر او نيسب* *tèqsiré ou nist*, — ce n'est pas ma faute, *عصیر می نيسب* *tèqsiré mèn nist*, — erreur, *حيط* *khèpt*, *ا علط* *ghèlèt*, pr t *ghalat*, *خطا* *khèta*, pr t *khata*, *سهو* *sèhv*, — sans faute, certainement, *بي تحلف* *bi tèkhèllouf*, *ا يعنى* *yèqin*, pr t *yaqin*, *التة* *èlbèttè*, *مطلعا* *moutlèqa*, pr t *moutlaqa*, — faute d'argent, *ار بى بولى* *èz bi pouli*, — en faute, *گوناھ کار* *gounah kar*, *ا معصّر* *mouqèssèr*, pr t *muqassir*, — ce livre est plein de fautes, *اى كىب سر ما سر* *in kètab sèr ta sèr ghèlèt èst*, ou *پر علط اسب* *pour ghèlèt èst*

FAUTEUIL, s m, *صندلى نارودار* *sèndèlu bazou dar*

FAUTEUR, TRICE, s, *هوادار* *hèva dar*, *طرفدار* *tèrèf dar*

FAUTIF, IVE, adj sujet a faillir, *قابل سهو كردى* *qabèlé sèhv kèrdèn*, — plein de fautes, *ا علط* *ghèlèt*, pr t *ghalat*, — En faute, *گوناھ کار* *gounah kar*, *ا معصّر* *mouqèssèr*, pr t *muqassir*

FAUVE, adj des 2 g, *برك اهو* *bè rèngué àhou*

FAUVETTE, a *صعف* *sè'èf*, pr t *sa'f*

FAUX, s f, *داس* *das*

FAUX, SSE, adj qui n'est pas vrai, *دروع* *dèrough, dourough*, *بي اصل* *bi èsl*, *ا كاذب* *kazèb*, pr t *kiazib*, — altéré, contrefait, *ساحه* *sakhtè*, *ا عملى* *'èmlè*, pr t *'amali*, *بدل* *bèdèl*, *مصنوعى* *mèsnou'è*, — c'est faux, *دروع اسب* *dourough èst*, — fausses dents, *دندان مصنوعى* *dèn dané mèsnou'è*, — hypocrite, *دو روئى* *dou rouyi*, *ا* *mouzèvvèr*, pr t *muzèvvir*, — à faux, *سهو* *ar rouyi*

èz roui sèhv, سهوا sèhvèn, — fig faire faux bond خلاف
حلف وعدہ کردن khèlafé vè'èdè kèrdèn, — حلف وعدہ کردن
khoulfé vè'èdè kèrdèn

FAUX ACCORD, s m, بی آهنگی bi àhèngui

FAUX BRILLANT, s m, الماس مصنوعی èlmacé mès
nou'i

FAUX FRAIS, s m pl, احرأاح حرئتة èkhradjaté djou-
z'uyè, احرأاح معرفه èkhradjaté moutèfèrrèqè

FAUX FRÈRE, s m, برادر طاهری bradèré zahèri

FAUX FUYANT, s m, راه کرر rahé gouriz, — fig une dé
faite, une échappatoire, بهانه bèhanè

FAUX MONNAYEUR, s m, قلبي qèlb zèn, pr t qabzan

FAUX PAS, s m, لعشرا lèghzèché pâ, -- fig faute, a
خطا khèta, pr t khata

FAUX SEMBLANT, s m, ا طاهر کاذب zahèré kazèb, pr t
zahiri kiazib, صورت طاهر soureté zahèr, pr t sourèti
zahir

FAUX-TÉMOIN, s m, ا شاهد کاذب chahèdé kazèb

FAVEUR, s f marque de bienveillance, a العفأ èltèfat,
pr t iltifat, لطف loutf, pl العفأ èltaf, عفأ 'ènayèt
pr t 'inayèt, — les faveurs du roi, العفأ بادشاه èltè
faté padèchah, لطف ساهانه loutfé chahanè, pr t loutfi
chahanè, — protection, a حمأ hèmàyèt, pr t h
mayèt, — bonnes graces, a حسي نوحه housné tè
vèddjough, pr t husni tèvèddjuh, نظر العفأ nèzèré èl
tèfat, pr t nazari iltifat, — en faveur de, حطر برأ bèraï
khatèr, ما نكاطر bèna bè khatèr a اعسأ d'ètè
barèn, pr t 'tubarèn, — en faveur de lui, ما نكاطر

برای حاضر *bèna bè khatèré ou*, — en faveur de moi,
 میرای *bèraı khatèré mèn*

FAVORABLE, propice adj des 2 g, a موافق *mouvafèq*, pr
 t *muvasiq*, مساعد *mouça'èd*, pr t *muça'id*, —
 avantageux, سودمند *soudmènd*, با فائده *ba faidè*, a
 نافع *nafè'*, pr t *nafi'*

FAVORABLEMENT, adv, به نوازش *be nèvazèch*, با المعاف
èltèfat, به لطف و حوسی *bè loutf ou khochı*

FAVORI, TE, adj, خوشتر *khochtèr*, — c'est ma couleur
 favorite, رنگ خوشترم *mènd ez ın rèng khoch*
 tèrèm mı àyèd, — d'un prince, a ندم *nèdm*

FAVORISER, v a traiter favorablement, به نوازش کردن *nè*
vazèch kèrdèn, به معافی کردن *mèhrèbanı kèrdèn*, المعاف
 • eltèfat kèrdèn, — appuyer, باوری کردن *yavèrı*
kèrdèn, به اعان کردن *è'anèt kèrdèn*

FÉAL, pl féaux, s m, راست *rast*, a صادق *sadèq*, pr t
sadıq

FÉBRIFUGE, s m, تب ریز *tèb riz*, تب دفع کننده *dèf'*
kounèndèyé tèb, تب دفع *dafè'é tèb*

FÉBRILE, adj des 2 g متعلق به تب *moutè'èllèqè bè tèb*,
 a حموق *hoummavı*

FÉCALE, adj f matière fécale, a نجاس *nèdjacèt*

FÉCOND, E, adj, en parlant des femmes, بسیار *bèciar za*,
 a نای *natèq*, pr t *natıq*, — en parlant des terres,
 حاصل بر *pour hacèl*, a مین *mèmbèt*

FÉCONDANT, E, adj, حاصل کننده *pour hacèl kounèndè*,
 a نامی *namı*

FÉCONDATION, s f action de féconder V ce mot

FÉCONDER, v a, بر حاصل کردن *pour hacèl kèrdèn*,
 حاصلگر کردن *hacèl khiz kèrdèn*

FÉCONDITÉ, s f, en parlant des animaux, سبازرائیدن
bèciar zaidèn, — en parlant des produits de la terre,
 بر حاصلی *pour hacèl*, برکی زمینی *bèrèkètè zèmin*

FÉCULE, s f, دورد *dourd*, نه سسی *tèh-nèchin*, a حلط
khèlt, pr t *khilt*

FÉCULENCE, s f, ساس *tehé chach*, a راسب البول *racèb*
oul booul, pr t *racib ul bèvl*

FÉCULENT, e, adj, ندرد امیکه *bè dourd àmikhtè*, ناصاف
na çaf

FÉDÉRALISER, v a., عهد نکانی آوردن *bè 'èhdé yèganègu*
àvourdèn, — se fédéraliser, v pron, همیمان شدن
hèm pèrman choudèn, اتکاد کردن *ètèhad kèrdèn*,
 اتعاف کردن *ètèfaq kèrdèn*

FÉDÉRATIF, ive, adj, معلق همیمانی *moutè'èllèqé bè*
hèm-pèrman, a اتکادی *ètèhad*, pr t *ittihad*

FÉDÉRATION, s f, همیمانی *hèm pèrman*, a اتعاف
ètèfaq, pr t *ittifaq*, اتکاد *ètèhad*, pr t *ittihad*

FÉDÉRÉ, e, adj, همیمان *hèm pèrman*, هم عهد *hèm-'èhd*, a
 متعاف *mouttèfèq*, pr t *muttèfiq*

FÉE, s f, پری *pèr*, a سگاره *sèhharè*, pr t *sakharè*

FÉRIE, s f, حادونی *djadouy*

FÉINDRE, v a., و نمودن *va nèmoudèn*, و نمود کردن
moud kèrdèn, سالوسی کردن *salouci kèrdèn*

FÉINT, e, adj, دروعی *douroughi*, بی اصل *bi-èsl* ساحتی
sakhtègu

FEINTE, s f, سالوسی *salouci*, ساحتگی *sakhtègui*, a پروتر *tèzvur*, ربا *ria*

FÊLER, v a, برکامیدن *tèrèkanidèn*, رحیدار کردن *rèkhne dar kèrdèn*, — fêlé, e, برکند *tèrèkide*

FÉLICITATION, s f, مبارکبادی *moubarèk badi*, مبارک باد *moubarèk bad*, تبریک *tèbrik*, بهنیه *tèhniè* ou بهنیه *tèhnièt*, — lettre de félicitation, تبریکنامه *tèbrik namè*

FÉLICITÉ, s f, فرحندگی *fèrkhoundègui*, a سعادت *sè'adèt*

FÉLICITER, v a, مبارکباد گویی *moubarèk bad goftèn*, تبریک کردن *tèbrik kerdèn*, — en felicitant quelqu'un sur sa bonne arrivée, en persan on emploie cette phrase تبریکم ما رووسی *tchèchmé ma roouchèn*, — se féliciter, حظ کردن *khoch vèqt boudèn*, هز *hèzz kèrdèn*

FÉLON, ONNE, s, a حاسی *khayèn*, pr t *kham*

FÉLONIE, s f, a خیانت *khianèt*

FÉLOUQUE, s f, زورق نار کس *zoourèqé bar kèch*

FÊLURE, s f, تیر *tèrèk*, سکا *chèkaf*, a فیل *fèll*, pl فلول *fèloul*

FEMELLE, s f, ماده *madè*, — le mâle et la femelle, برو ماده *nèr ou madè*

FÉMININ, INE, adj, زنانه *zènanè*, مخصوص *mèkhsoucè zèn*, — terme de gram, a مؤنث *mou'ènnès*, pr t مؤنث *mu'ènnis*, — le féminin et le masculin, مؤنث و مذکر *mou'ènnès vè mouzèkkèr*, pr t مؤنث *mu'ènnis vè muzèkkèr*

FEMME, s f, زن *zèn*, a صبیعه *zè'ifè*, a نساء *nèça'*, pl نسوان *nèsvan*, — femme veuve, برونه زن *brvè-zèn*, —

grosse, زن آتسی zéné àbèstèn, زن حامله zéné hamèlè, — femme de chambre, کبر kènz, a خدمه khèdèmè, — publique, « حیده djèndè, a « فاحشه fa hèchè, pr t, fahichè, « قهقهه qèhbè, pr t qahpè

FEMMELETTE, s f femme d'humeur légère, زن سکرچار zéné sèbouk rèftar, — homme frivole, efféminé, مرد مبرد mèrdé bi pâ, مرد سبک مهر mèrdé sèbouk mèghz

FÉMUR, s m, استخوان سبکی èstoukhané sourin, a عظم 'èzmé fèkhèz, pr t 'azmî fakhîz

FENAIISON, s f, درو علف vèqté dèrooué 'èlèf

FENDEUR, s m de bois, هیزمسکی hîzoum chèkèn

FENDILLER (Se), v pron, ترکیدن terèkidèn

FENDRE, v a, ترکاندن terèkandèn, شکافتن chèkaftèn, — se fendre, ترکیدن terèkidèn, شکافتن سدن chèkaftè choudèn, — fendu, e, ترکیده terèkidè شکافته chè kaftè

FENÊTRE, s f, رونه roouzènè, پنجره pèndjèrè

FEUIL, s m, انبار علف حشک ènbaré 'èlèfé khochk

FENOUIL, s m, سود chèvèd, سوند chèvid

FENTE, s f, ترک tètèk, سناف chèkaf, رحنه rèkhne

FENU GREC, s m, سبیلله chèmbèlilè, a حبله hèblè

FÉODAL, e, adj, میولی tiouli

FÉODALEMENT, adj, ار روی فاعده بیول èz roui qa'èdèyè tioul

FÉODALITÉ, s f, بیول tioul

FER, s m, آهن àhèn, a حديد hédid, — mine de fer, آهن مبدن mè'èdènè àhèn, — fer à repasser, اوتو outou, — à cheval, a. نعل nè'èl, — de charrue, آهن جعب

dhéné djouft, سپار *soupar*, — de lance, سر سهر *sèré*
nèzè, — fig poignard, حاکر *khèndjèr*, fig chaînes,
 captivité, بندگی *bèndègui*, اسیری *ècırı*, — mettre
 aux fers, زبند کر *zèndır kèrdèn*

FER BLANC, s m, تهنکه *tènèkè*

FERBLANTIER, s m, تهنکه سار *tènèkè çaz*

FÉRIR, v a, sans coup férir, بدون مکارنه *bè douné mou*
harèbè

FERLER, v a, بادبانهارا نسبی *bad banha ı a bèstèn*

FERMAGE, s m, وچه احاره ملک *vèdjhé èdjarèyé mèlk*

FERME, adj des 2 g qui offre de la consistance, سعی
sèft, ساه *sèkht*, فرص *qouı s*, a قوی *qèvi*, pr t *qavi*,
 — fixe, stable, اسوار *oustèvar*, پادار *paı dar*, a محکم
mouhkèm, مستحکم *moustèhkèm*, — terre ferme,
 تانب *khochki*, a تیر *bèrr*, — tenir ferme, تانب
 بودن *sabèt qèdèm boudèn*, قوی اساس *qèvi istadèn*

FERME, s f, احاره *mèlké dèr èdjarè*, ملک *mèlk*, —
 chose donnée à ferme, دانه *bè èdjarè dadè*, احاره
èdjarè choudè, a معاطعه *mouqatè'è*, pr t *mouqa*
ti'a, — donner à ferme, دانه *bè èdjarè dadèn*

FERMENT, adv, ساه *sèkht*, بطور قوی *bè toouré qèvi*,
 — parler fermement ou ferme, حرف رن *sèkht*
hèrf zèdèn, — attacher fermement اسوار نسبی *oustè*
var bèstèn, قائم نسبی *gayèm bèstèn*, محکم نسبی *mouh-*
kèm bèstèn, — croire fermement, اعیان داسی *è'ètèqadé*
racèkh dachtèn, — vouloir fermement, در
 حواهس خود تانب بودن *dèr khahèché khoud sabèt*
qèdèm boudèn, تانکبد حواسی *bè tè'èkıd khastèn*

FERMENT, s m, مائه *mayè*, pr t *maya*, a حميره *khèmire*,
pr t *khamirè*, — fig, a باع *ba'ès*, سب *sèbbè*

FERMENTATION, s f, حوس *djouch*, — fig en parlant des
esprits, a هيكال *hèyèdjan*, pr t *hèdjan*

FERMENTER, v n, حوس كرس *djouch kèrdèn*, حوسدن
djouchudèn, دحوس آمدن *bè djouch àmèdèn*, — fig,
هيكال كرس *hèyèdjan kèrdèn*

FERMER, v a, بستن *bèstèn*, پش كرس *pich kèrdèn*, مسدود
mèsdoud kèrdèn, — hier, بستن *bèsten*, — fermer
les yeux, چشم بستن *tchèchm bèstèn*, — fig اعماص
èghmaz kèrdèn, — se fermer, بسته شدن
bestè choudèn, — fermé, بسته شده *bèstè choudè*, بسته
bèstè, a مسدود *mèsdoud*, — la porte est fermée, در
بسته *dèr bestè èst*, — les yeux fermés, چشم
بسته *tchèchm bèste*

FERMETÉ, s f état de ce qui est ferme, solide, استواری
oustèvari, a استحکام *èstèhkam* pr t *istihkiam*, مبات
mètanèt, — fig constance, a رسوخ *rouçoukh*, مبات
sèbat, — fermeté de cœur, مبات قلب *sèbatè qèlb*, pr
t *sèbatè qalb*, — courage, a عبر *ghèirèt*, pr t *ghai-*
rèt, — fermeté de caractère, استقامت *èstèqa*
meté mèzad, pr t *istiqamètè mizad*

FERMETURE, s f, بستن در و ساكره *àlètè bèstèné dèr*
ou *pèndjèrè*

FERMIER, e, s m, ملك اچاره *èdjarè daré mèlk*, معاطعه
دارنده *mouqatè'è darèndè*

FERMOIR, s m, فلانه *goullabè*, بندينه *bèndinë*

FÉROCE, adj des 2 g, درنده *dèrèndè*, a سب سب *sèbè*, pl
 سب *sèba'*, pr t سب *siba'*, — fig se dit des hommes,
 توند مژاد *tound mèzad*, آس مژاد *âtèch mèzad*, a
 وحشی *vèhchi*, pr t vahchi

FÉROCITÉ, s f, درندگی *dèrèndègu*, a سب *seba'iyèt*

FERRAGE, s m, نعل بندی *nè èl bèndi*

FERRAILLE, s f, آهن ناله *âhèn bai*, آهن *keuhnè-âhèn*

FERRAILLER, v n, سب سب *chèmchir bè chèm*
chir zèdèn, حكاك كردن *tchèkatchak kèrdèn*

FERRAILLEUR, s m, پرحواسگوی *djèng djour*, حكاك
pèrkach djour

FERRANT, marechal ferrant, s m, نعل بند *nè'èl bènd*, pr t
 ناله *nal bènd*

FERRER, v a, آهن کرس *bè âhèn guerèftèn*, — en par
 lant de chevaux, نعل کردن *nè'èl kerdèn*, — ferré, e,
 نعل سده *nè'èl choudè*, نعل کرده *nè'èl kèrdè*

FERRONNERIE, s f, آهن محک *mèhèllé âhèn fou*
rouchi

FERRONNIER, s m, آهن فروش *âhèn fourouch*

FERRUGINEUX, EUSE, adj, آهن آلود *âhèn âloud*, a حديدی
hèdidi

FERRURE, s f, اسباب آهنی *èsbabé âhèn*

FERTILE, adj des 2 g, حاصل بر *pour hacèl*, حاصل
hacèl bèr khiz, حاصل خبر *hacèl khiz*

FERTILISER, v a, حاصل کردادن *pour hacèl guèrda-*
nidèn, زمین را خوب دادن *zèmin ra gouvvèt dadèn*

FERTILITÉ, s f, حاصلی *pour hacèl*, a. برک *bèrèkèt*

FÉRULE, s f., plante, سڱسڱه sèg binè, a سڱسڱه sèkinèdj,
 — palette avec laquelle on frappe sur la main des
 écoliers, تازيانه حوني tazianèyé tchoubi, — fig être
 sous la férule de quelqu'un, در احبار کسی نودن
 dèr èkhtuaré kèci ooudèn, محکوم نودن mèhkoum
 boudèn

FERVENT, e, adj, دل سوزان dèl souzan, با عرب ba ghèrèt,
 دل گرم dèl guèrm, a غرر ghanour

FERVEUR, s f., دل سوزی souzèché dèl, دل سوزی dèl souzi,
 a عرب ghèrèt, pr t gharèt

FESSE, s f, سرنی sourin, — en parlant des animaux, صغری
 saghrı

FESSER, v n, کسی رنن bè souriné kèci zèdèn,
 کوبک رنن koutèk zèdèn

FESSIER, s m, سرنی sourin

FESTIN, s m, حسی djèchn, مهمانی mèhmanı, a صاف
 ziafèt, — de noce, صاف عروسی ziafèt 'èrouci, —
 inviter à un festin, دعوت کردن bè ziafèt dè'è
 vèt kèrdèn

FESTON, s m, درج سب, ساحه chakhèyé dèrèkté sèbz,
 دسه گل و میوه dèstèyé goul ou mivè

FESTONNER, v a., حاسدار کردن hachè dar kèrdèn

FESTOYER, v a., مهمانداری کردن mèhman dari kèrdèn,
 رسوم مهمانداری نکا اورن rouçoumé mèhman dari bè
 dja àvourdèn

FÊTE, s f, a عيد 'id, pl. اعیاد è'èyad, — je vous sou
 haite une bonne fête, عيد سبّا مبارک 'idè chouma
 moubarèk, — réjouissance publique et particulière,

'id *guèrèftèn*, — célébrer une fête, عید کرښی *dîèchn*, —

FÊTER, v a, عید کرښی *'id guèrèftèn*, — bien accueillir,
اظہار العاف کردن *èzharé nèvazèch kèrdèn*,
èltèfat kèrdèn

FÉTICHE, s m, ب bout

FÉTICHISME, s m, a ب پرستی *bout pèrèstî*

FÉTIDE, adj des 2 g, بد بدوی *bèd boui*, a معقی *moutè'èf fèn*,
کرنه الرائحة *kèrîh our raihè*

FÉTIDITÉ, s f, بد بدوی *bèd bouyi*, a عقی *tè'èffoun*, pr t
tè'affun

FÉTU, s m, رزہ کاه *rizèyé kah*

FEU, s m, آتش *âtèch*, a نار *nar*, — incendie, آتش *âtèch*,
— allumer le feu, آتش روسی کردن *âtèch roouchèn kèrdèn*,
— éteindre le feu, آتش را خاموش کردن *âtèch ra khamouch kèrdèn*, —
le feu de l'enfer, آتش جهنم *âtèché djèhènnèm*

FEU, e, adj, a مرحوم *mèr houm*, موتی *moutèvèffa*

FEUDATAIRE, s m, صاحب سول *sahèbé troul*

FEUILLAGE, s m, برگ درختان *bèr gué dèrèkhtan*

FEUILLAIISON, s f, موسم سر سدن درختان *mooucémé sèbz choudèné dèrèkhtan*

FEUILLE, s f en parlant des arbres, برگ درخت *bèr gué dè-rèkht*, — une feuille de rose, گلبرگ *bèr gué goul*, کل برگ *goul bèrg*, — d'or, زروری *zèr vèrèq*, طلا *vèrèqé tèla*, — de papier, کاغذ *yèk vèrèqé kaghèz*

FEUILLÉE, s f, ساندان از برگ درخت *sayè bané èz bèr gué dèrèkht*

FEUILLER, v a ter de peinture, برگ درخت نعل کردن
bèrgué dèrèkht nèqch kèrdèn, — se couvrir de feuilles,
 برای پوشیدن *pour èz bèrg choudèn*

FEUILLET, s m de papier, ورق کاغذ *nim vèrèqé*
kaghèz, a ورق *vèrèq*, pr t *varaqa*, pl اوراق *oouraqa*,
 pr t *èvraq*

FEUILLETAGE, s m, ورق درخت *bourèké vèrèq vèrèq*

FEUILLETER, v a, کتاب را برگردانیدن, — étudier, کتاب مطالعه کردن
tab ra bèr guèrdanidèn, *kètab moutalè'è kèrdèn*

FEUILLETON, s m, ورقه حكايت *hèkayète rouz namè*

FEUILLU, e, adj, برگ پر *pour berg*

FEUTRE, s m, پشم *nèmèd*

FEUTRIER, s m, پشم مال *nèmèd mal*

FÈVE, s f, کوسه *koucèg*, بقله *bèqlè*, pr t *baqla*, a باقلا
baqla

FÈVEROLE, s f, باقلای ریزه *baqlar rize*

FÉVRIER, s m, a سباط *chèbat*, pr t *chubat*

FEZ, ville, شهر فس *chèhré fès*

FI, interjection, نف *touf*, نفو *tèfou*

FIACRE, s m, کالسکه کرانه *kalèskèyé kèrayè*

FIANÇAILES, s f, pl رسم چیرینی حوران *chirini khouran*, رسم
 نامرد کردن *resmé nam zèd kèrdèn*

FIANCÉ, s m, داماد *damad*, نامرد *nam zèd*

FIANCÉE, s f, عروس *'èrous*, نامرد *nam zèd*

FIANCER, v a, نامرد کردن, — se fiancer,
 نامرد شدن *nam zèd choudèn*

FIBRE, s f, رگی نازک *règué barik*, a ليف *lif*, pl ألياف *èliaf*

FIBREUX, EUSE, adj, رڤدار, *règ dar*, رڤ رڤ, *règ règ*, ليفدار
lf dar

FICELER, v a, بېرسمان بېستن *bè risman bèstèn*

FICELLE, s f, رسمان *risman*, فاطمه *qatmè*

FICHE, s f, مهره ناري *meuhrèyé bazi*

FICHER, v a, کوبیدن *koubidèn*, سوجی *soupoukhtèn*

FICHU, s m, گردن بند *dèst malé guèrdèn*, گردن
guèrdèn bènd, a, معرمة *magrama*

FICTIF, ve, adj, a, حالي *khiali*, موهومی *moouhoumi*, pr
t *mèvhoumi*

FICTION, s f, a, حلال باطل *khialé batèl*, pr t *khayali*
batil, تصور واهی *tècèvvouré vèhmi*, pr t *tèçavvuri vahmi*

FIDÉICOMMIS, s m, a, ودعه *vèdi'è*, pr t *vèdi'a*, امانت
èmanèt

FIDÉICOMMISSAIRE, s m, a, مصرف سرط *moutècèrrèfè bè*
chèrt, pr t *mutèçarrifi bè chart*, مسروطا مصرف *mèch*
routèn moutècèrrèf, pr t *mèchroutèn mutèçarrif*

FIDÉJUSSEUR, s m, a, کفیل *kèfil*

FIDÉJUSSION, s f, a, کفالت *kèfalèt*

FIDÈLE, adj des 2 g, وفادار *vèfa dar*, a, صدیقی *sadèq*, pr
t *sadiq*, — vral, راست *rast*, درست *droust*, a, صحیح *sèhik*,
pr t *sahik*, — attaché à la foi, دیندار *din dar*,
اهل ایمان *èhlé iman*, pr t *èhli iman*, a, مومی *mou'ou*
mèn, pr t *mu'min*, pl مؤمنین *mou'oumènin*, et
مومنین *mou'oumènoun*

FIDÈLEMENT, adv, وفاداری *bè vèfa dari*, بصداف *bè sèda*
qèt, صدیقی *èz roui sèdq*, p t صدافانه *sadèqanè*,
pr t. *sadiqanè*

FIDÉLITÉ, s f, وفادارى *vèfa dari*, ا صداق *sèdaqèt*, a
t *sadaqat*

FIEF, s m, تامل *tioul*, ا عامى *zè'amèt*, pr t *zi'amèt*

FIEFFÉ, e, adj, ا ماکص *mèhz*, pr t *mahz*, صرف *sèrf*, pr
t *sirf*

FIEL, s m, رهز *zèhrè*, a مړړ *mèrrèt*, pr t *murrèt*

FIENTE, s f, كه *goñ*, — d'animaux, سرکى *sèrguin*, a
فصله حیوانات *fèzlèyé hèivanat*, pr t *fazlèi haivanat*

FIENTER, v n, ردى *ridèn*

FIER, v a, دسب سړدى *bè dèst soupourdèn*, دسب سړدى
dèst soupourdèn, امانب داسى *èmanèt dadèn*, — se fier,
اعتماد کړدى *è'ètèmad kèrdèn*, داسى *d'ètèmad*
dachtèn

FIER, ÈRE, adj, a معذور *mèghrour*, pr t *maghrour*, مکتړ
moutèkèbbèr, pr t *mutèkèbbir*, — grand, élevé, سگى
sènguin, با وفار *ba vèqar*

FIÈREMENT, adv, با دکر *ba tèkèbbour*, با عذر *ba ghourour*,
معذوره *mèghrouranè*, مکتړانه *moutèkèbbèranè*, pr t
mutèkèbbiranè

FIERTÉ, s f, a معذورى *mèghrouri*, ا عذر *ghourour*, کسر
kabr, مکتړ *tèkebbour*

FIÈVRE, s f, تب *tèb*, ا حمى *houmma*, — il a la fièvre,
تب دار *tèb darèd*, تب مکنده *tèb mi kounèd*,
نوبه *nooubè mi kounèd*

FIÉVREUX, se, adj, تب آور *tèb àvèr*, تب آورده *tèb àvè*
rèndè

FIFRE, s m, نى *nèi*, ناي *naï* — celui qui joue du fifre,
نير *nèi-zèn*

FIGER, v a, فسرده کردن *èmbèstè kèrdèn*, فسرده کردن *fouçourdè kèrdèn*, — se figer, سدن *èmbèstè choudèn*, سدن فسرده کردن *fouçourdè choudèn*, سج کردن *yèkh kèrdèn*, — figé, e, سده *èmbèstè choudè*, a ماکمد *moundjèmed*, pr t *mundjèmid*

FIGUE, s f, انکمر *èndjir*, pr t *indjir*

FIGUIER, s m, درحب انکمر *dèrèkhtè èndjir*

FIGURATIF, IVE, adj, a رمزی *tèmcilû*, رمزی *rènzî*

FIGURATIVEMENT, adv, اړ روی تمیل *èz roui tèmcil*, a تمیلا *tèmcilèn*, مرمورا *mèrmouzèn*

FIGURE, s f forme extérieure du corps, نکار *nègar*, a شکل *chèkl*, pr t *chèkil*, pl اسکال *èchkal*, pr t *èchkial*, صورت *sourèt*, pl صور *souvèr*, pr t *sivèr*, وضع *vèz'*, pr t *vaz'*, — visage, روی *roui*, رو *rou*, چهره *tchèchrè*, سيما *sima*, a وجه *vèdjh*, pl وجوه *voudjouh*

FIGURÉ, e, adj représenté, نگاریده *nègaridè*, نکاسه *nègachtè*, — métaphorique, a مکازی *mèdjazi*

FIGURER, v a, نقش کردن *nèqch kèrdèn*, نگاریدن *nègaridèn*, نکاسی *nègachtèn*, — se figurer, v pron, انکار *èngar kerdèn*, انگاسی *èngachtèn*, تصور کردن *tè-cèvvour kèrdèn*, — avoir de la convenance, de la symétrie, زبیدن *zibidèn*

FIL, s m, نخ *nèkh*, تار *tar*, — de métal, a معبیل *mèf toul*, — Le fil, le tranchant d'une épée, دم شمشیر *dèmé chèmchir*, — passer au fil de l'épée, طعمه شمشیر *teu'eumèyé chèmchir kèrdèn*

FILAGE, s m, ریسمانریسی *risman rici*, — des soies, کسی *èbrichoum kèchi*, a عل *ghazl*, — Le prix

du filage, احرې رېسمانېسى *eudjrèté risman rici*, a.

احرې غزل *eudjrèté ghazl*, pr t *eudjrèti ghazl*

FILAMENT, s m, a ليف *lif*, pl ليف *haf*

FILAMENTEUX, se, adj, ليف دار *lif dar*

FILANDIÈRE, s f, رېسمانېس *zèné risman ris*

FILANDREUX, EUSE, adj, رېك رېك *règ règ*, رېسه رېسه *richè richè*

FILASSE, s f, رېزه رېسمان کمال *rizèyé rismané kètan*

FILATURE, s f, کارخانه رېسمانېسى *kar khanèyé ris man rici*

FILE, s f, راسمه *rastè*, رده *rèdè*, رسته *rèstè*, a صف *sèff*,
pr t *saff*, pl صغوف *soufouf*

FILE, s m or ou argent tiré, سم زر *simé zèr*, معبول طلا *mèftoulé tèla*

FILER, v a, رېختن *rèchtèn*, رېکیدن *ricidèn*, — aller à la
file, راسمه راه *sèff kèchidè rah rèftèn*, —
couler v n, رېکتن *rikhtèn*, رېکیدن *ichèkidèn*, —
s'esquiver, در رېختن *dèr rèftèn*, رېختن *rèftèn*, — filé, e,
رېسده رېسده *ricide choudè*

FILET, s m fil délié, نېك بارېك *nèkhé barik*, رېختيېه بارېك *rèchtèyé barik*, — ligament élastique qui est sous
la langue, رېسده زېر زېبان *rèchtèyé ziré zèban*, —
un rets pour prendre des poissons ou des oiseaux,
دام *dam*

FILEUR, EUSE, s, رېسده *ricèndè*

FILIAL, e, adj, فرېندي *fèrzèndi*

FILIALEMENT, adv, فرېندانده *fèrzèndanè*, چنانکه فرېند را ساند *tchènan ké fèrzènd ra chayèd*

FILIATION, s f, نراد nèjad, a سلسله نسل sèlsèlèyé nèsl,
a ذرتب zourryèt

FILIÈRE, s f, آلب سم کسی alèté sim kèchi, a حده hæddè

FILIGRANE, s m, مليله mèlilè, a سكه chèbèkè, pr t
chèbikè

FILIPENDULE, s f, plante, a العندول èl qèndoul

FILLE, s f, دختر doukhtèr, a بنت bènt, pr t bint, —
belle fille, عروس 'èrous, زن نسز zèn pècèr, — fille de
joie ou publique, دنده djèndè, a دحه qèhbè, pr t
qahpè, فاحشه fahèchè, pr t fahichè

FILLETTE, s f, دختر كوچك doukhtèrè koutchèk, دحرك
doukhtèrèk

FILLEUL, s m, a ولد عميد vèlèdé tè'èmid, pr t vèlèdi
ta'mid

FILLEULE, s f, دختر عميد doukhtèrè tè'èmid

FILON, s m, ركه معدن règué mè'èdèn

FILOSELLE, s f, اسم نسب ebrichoumé pèst

FILOU, s m, دزد douzd, كسه بور kicè bour

FILOUTER, v a, دزدیدن douzdiden, سرقت سرف sèrquèt
kèrdèn

FILOUTERIE, s f, كسبه دزدى kicè bouri, دزدى douzdi

FILS, s m, فرزند fèrzènd, پدر پسر pècèr, a ابن èbn, pr t
ibn, — c'est mon fils, پدر من است pècèrè mèn est,
راده بده bèndè zadè èst, — fils légitime, حلال
راده hèlal zadè, pr t halal zadè, — illégitime, حرامراده
hèram zadè, ولد زنا vèlèdé zèna, pr t vèlèdi zina, —
adoptif, پدر خوانده pècèr khandè, — fils de famille,
راده بگه bèg zadè, pr t bèi-zadè

FILTRATION, s f, بالودگی *paloudègu*

FILTRE, s m, پالوئە *palounè*, صافیکی *saf koun*

FILTRE, v a, پالودن *paloudèn*, plus usité, صاف کردن *saf kèrdèn*, — v n, تهرابودن *tchèkè kèrdèn*, — filtre, e, پالوده *paloudè*, صاف کرده *saf kèrdè*

FIN, s f, پایان *payan*, احکام *èndjam*, احر *àkhèr*, pr t *àkhir*, انتہا *èntèha*, pr t *intîha*, نہایہ *nèhayèt*, pr t *nîhayèt*, — bout, سر *sèr*, — but, اعرص *ghèrèz*, pr t *gharaz*, مقصود *mèqsoud*, pr t *maqsoud*, مرام *mèram*, — résultat, ا نیتدجہ *nètîdjè*, — mettre fin, موقوف کردن *moouqouf kèrdèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, — à la fin, در آخر *dèr àkhèr*, ا بئلا *bèl àkhèrè*, pr t *bîl àkhira*, آخر الامر *àkhèr oul èmr*, pr t *àkhîr ul amr*

FIN, e, adj, باریک *barîk*, نازک *nazouk*, ou nazèk, رفیع *rèqîq*, pr t *raqîq*, ظریف *zèrif*, pr t *zarîf*, — rusé, زیرک *zirèk*, vulg *zrèng*, هوسیار *houchiar*, — pur, sans mélange, خالص *khalès*, pr t *khalîs*, اصل *èsl*, pr t *asl*, ou acil, — très beau, خیلی خوب *khèlî khoub*, افردا *fèrdé è'èla*

FINAL, e, adj, آخری *àkhèrî*, pr t *àkhîrî*, قطعی *qèt'î*, pr t *qat'î*, — compte final, حساب قطعی *hèçabé qèt'î*, — objet, cause finale, مقصود اصلی *mèqsoudé èslî*, pr t *maqsoudî aslî*, اصل مقصود *èslé mèqsoud*, pr t *aslî maqsoud*, اعرص *ghèrèz*, pr t *gharaz*, — lettre finale, حرف الآخر *hèrfé àkhèrè kèlèmè*, ا حرف الآخر *hèrf oul àkhèr*, pr t *harf ul àkhîr*

FINALEMENT, adv, a بآخره *bèl ákhèrè*, pr t بآخرا *bil ákhira*, آخر الامر *ákhèr oul èmr*, pr t ákhir ul èmr, خلاصه *kho-lacè*, pr t khilaça, vulg khoulaça, عاقب *'áquèbèt*, pr t 'áqibèt

FINANCE, s f, پول *poul*, پول نقد *poulé nèqd*, — les finances, وجه ماليات *vèdjhé mahat*, پول خزانه *poulé khèzine*, a مالیه *malihè*, — ministre des finances, معتر الامالك *mouèyyèr oul mèmalk*, — deniers publics, a بس المال *bèt oul mal*, اموال مبرته *émvalé miriyè*, pr t émvali miriyè

FINANCER, v n, پول دادن *poul dadèn*

FINANCIER, ière, s adj, متعلق معود مبرته *moutè'llèqé bè nèqoudé miriyè*, — s m homme de finance, a مأمور عمل خزانه *mè'émouré 'èmèlé khèzine*, — opulent, دولتمند *dooulètmènd*, پولدار *poul dar*

FINASSER, v n, حيله نكار بردن *zireki kèrdèn*, hile *bè kar bourdèn*

FINASSERIE, s f, ريك *rèng*, حيله بازی *hilè bazi*

FINASSIER, ière, finasseur, euse, s, حيله باز *hilè baz*

FINEMENT, adv, بآراکب *bè nèzakèt*, — se dit aussi au moral, بآوسادی *bè oustadi*

FINESSE, s f, بآراکب *nèzakèt*, باریکي *bariki*, ظریفی *zèrifî*, a راقب *rèqaqèt*, pr t rèqaqat, — ruse, زیرکی *zireki*, آوسادی *oustadi*

FINIR, v a, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, تمام رساندن *bè èndjam rèçanudèn*, ختم کردن *khètm kèrdèn*, — v n, تمام شدن *tèmam choudèn*, — fini, e, تمام سده *tèmam choudè*, تمام رسانده *bè-èndjam-rè-*

- cidè*, — travail fini, ساحة سده *sakhtè choudè*
- FIOLE**, s f, سيسة كوحك *chichèyé koutchek*
- FIRMAMENT**, s m, آسمان *âsman*
- FIRMAN**, s m, فرمان *fèrman*, pr t *firman*
- FISC**, s m, a, مال بيت *bèit oul mal*
- FISCAL**, E, adj, a, مال بيت معلق به *moutè'èllèqé bè bèit oul mal*
- FISCALITÉ**, s f a, مال بيت قانون *qanouné bèit oul mal*, pr t *qanoun bèit ul mal*
- FISSURE**, s f, تيرك *tèrèk*, شكاب *chèkaf*
- FISTULE**, s f, a, ناسور *naçour*, pl نواسر *nèvacèr*, pr t *nèvacir*
- FIXATION**, s f action de fixer, نصب كدى *nèsb kèrdèn*, نصب كدى بى قرار *bèr qèrar kèrdèn*, — d'un prix, قيم معرف *qèimèt mouqèrrèr kèrdèn*, نرك كداسى *nèrkx gouzachtèn*, — d'un terme, ا يعنى وق *tè'yiné vèqt*, pr t *ta'yim vaqt*, — d'un corps solide, ا سكوب *sèkounèt*, pr t *sèkiounèt*
- FIXE**, adj des 2 g, استاده *istadè*, p t قرار *bèr qèrar*, pr t *bèr qarar*, ا ساكى *sakèn*, pr t *sakin*, ساب *sabèt* pr t *sabit*, — jour fixe, روز معتى *rouzé mouèryèn*, — arrêté, ا معرف *mouqèrrèr*
- FIXEMENT**, adv, حسم دوحه *tchèchm doukhtè*, نظر *nèzèr doukhtè*, — regarder fixement une chose, حسم دوحى *bè tchizi tchèchm doukhtèn*
- FIXER**, v a attacher, rendre solide, محكم بسى *bèstèn*, معرف كدى *mouhkèm kèrdèn*, — déterminer, معرف كدى *mouqèrrèr kèrdèn*, — معرف كدى *mouèryèn kèrdèn*, —

le prix, قیمت کردن *qèimèt mouèiyèn kèrdèn*,
 مسکى نهر کداسى *nèrkh gouzachtèn*, — se fixer,
 طرح افامب انداحى *tèrhè mèsken guerèftèn*,
 نگاهى نهدى *èqamèt èndakhtèn*, — fixer ses re-
 gards, چشم دوحى *tchèchm doukhtèn*, — fixé, ée,
 محکم سده *mouhkèm choudè*, — arrêté, déterminé,
 معتر سده *mouqèrrèr choudè*

FIXITÉ, s f, اقرار *soubout*, قرار *qèi ar*, pr t *qarar*, ثابت
sèbat, سکون *sèkounèt*, pr t *sèkounèt*

FLACON, s m, كوكه *chichèyé koutchèk*

FLAGELLATION, s f action de flageller, V ce mot

FLAGELLER, v a, تازيانه دى *tazianè zèdèn*, — flagellé, e,
 تازيانه خورده *tazianè khour dè*

FLAGEOLET, s m, نى *nèi*, بونك *toutèk*, بىسه *bichè*, — jouer
 du flageolet, نى دى *nèi zèdèn*, بونك دى *toutèk zèdèn*

FLAGORNER, v a, حابلوسى کردن *tchapèlouci kèrdèn*,
 تملق کردن *tèmèllouq kèrdèn*

FLAGORNERIE, s f, حابلوسى *tchapèlouci*, ا تملق *tèmèl*
 لوق, مداهنه *moudahenè*

FLAGRANT, e, adj, a حسى *hin*, pl احسان *èhyan*, وف
 بهت *vèqt*, — en flagrant délit, حسى ارتكاب عمل *hiné èr*
 تيكابه 'emèl, حسى ارتكاب كناه *hiné èrtèkabé gounah*

FLAIRER, v a, بوندى *bouyidèn*, حسى *èstèchmam*
 كوردن *kèrdèn*

FLAMANT, s m oiseau, پ ت كاپلان *kaplan*

FLAMBANT, e, adj, شعور *cheu'eulè vèr*

FLAMBART, s m, جوب نم سوحه *tchoubé nim soukhtè*

FLAMBE, s f iris des marais, سوسى *sooucèn*, pr t *soucèn*

FLAMBÉ, E, adj passé par la flamme, روی سعله کدارده, *roui cheu'eulè gouzardè*, — fig ruiné, a حراب *khèrab*

FLAMBEAU, s m torche, a مسعل mèch'èl, pr t mèch'al, pl مساعل mècha'èl, pr t mècha'il

FLAMBER, v a passer par la flamme, روی سعله کداسی, *roui cheu'eulè gouzachtèn*, — v n jeter de la flamme, سعله ورسدن *cheu'eulè vèr choudèn*

FLAMBERGE, s f, سمسر *chèmchir*, a سس *sèif*

FLAMBOYANT, E, adj, در حسیده *dèrèkhchèndè*, a سزای *bèrraq*

FLAMBOYER, v n, در حسیدن *dèrèkhchidèn*, بزرگ *bèrq zèdèn*

FLAMME, s f, زبانه آتش *zèbanèyé àtèch*, علو *'èlouu*, a سعله *cheu'eulè*

FLAMMÈCHE, s f, حدره *khoudrè*, سزای آتش *chè rarèyé àtèch*, a سزای *chè arè*

FLANC, s m, پهلو *pèhlou*

FLANELLE, s f, فلیل *fèlènèl*

FLANER, v n, بی کار گردیدن *vèl guèchtèn*, بی کار گردیدن *hi kar guèrdidèn*

FLANEUR, EUSE, s et adj, ولگرد *vèl guèrd*

FLANQUER, v a, garnir, fortifier, قوت دادن *gouvvet da dèn*, — jeter, انداختن *èndakhtèn*, — appliquer, زدن *zèdèn*

FLAQUE, s f, گودال آب *gooudalé àb*

FLASQUE, adj des 2 g, سل *cheul*, سب *soust*, نرم *nèrm*

FLATTER, v a, مداهنه کردن *èstèmalèt kèrdèn*, مداهنه کردن *moudahènè kèrdèn*, — aduler, مداهنه کردن *tèmèl-*

louq kèrdèn, — se flatter, v pron , اومدار اودس *oumid-var boudèn*

FLATTERIE, s f , চালুসী *tchapèlouci*, a مداهنه *mouda hènè*, — adulation, تملق *tèmèllouq*

FLATTEUR, EUSE, s et adj , চালুস *tchapèlous*, a مميلف *moutemèllèq*, pr t mutèmèllh, pl مميلقى *moutèmèl lèqin*, مداهنى *moudahèn*, pr t mudhun, pl مداهنى *moudahènn*

FLATTEUSEMENT, adv , a نملطع *bè moulatèfèt*, نملوارى *bè dèl nèvazi*

FLATUOSITÉ, s f , باد *bad*, a ربح *rih*, pl رباح *riah*

FLÉAU, s m , رده *rede*, سنج *sètèndj*, حور *djoun*, vulg كك حوب *keutèk tchoub*, — de balance, ساهنى بارو *chahiné tèrazou*, — calamité, a آف *áfèt*, pl آفات *áfat*, بلا *bela*

FLÈCHE, s f , تير *tir*, a سهم *sehm*, pl سهام *sèham*

FLÉCHIR, v a , حم كرس *khèm hèrdèn*, خميد كرس *khèmidè kèrdèn*, — flechir le genou, زانوا حم كرس *zanou rakhèm kèrdèn*, — au fig , نرم دل كرس *nèrm dèl kèrdèn*, برب آورس *bè rèqqèt àvour dèn*, — v n plier, s'affaisser, خميد سدى *khèmudèn*, خميد سدى *khèm choudèn*, — au fig céder, سست سدى *soust choudèn*, pr t sust choudèn

FLÉCHISSEMENT, s m , خميدكى *khèmudègui*, خميد سدى *khèm choudèn*

FLÉGMATIQUE, adj des 2 g , a بلغمى مزاج *bèlghèmi mè-zadj*, pr t balghami mizadj, — fig froid, insensible, كك *khounouk*, سرد دل *sèrd dèl*, a بارد *barèd*, pr t

- barid*, بارد العلب *barèd oul qèlb*, pr t *barid ul qalb*
 FLEGME, s m, a بلغم *bèlghèm*, pr t *balgham*
 FLEGMON, s m, a ورم دموی *vèrèmé dèmèvi*, pr t *vèrèmi dèmèvi*, حمرجل *khirdjèl*, فلعمونى *fèleghmouni*
 FLÉTRIR, v a, رسوا کردن *pèymourdè kèrdèn*, *rousva kèrdèn*, — se flétir, سدى پرموده *pèymourdè chou dèn*, — flétri, e, نمروده *pèymourdè*, آفسوده *èfsourdè*
 FLÉTRISSION, s f, آفسردگی *pèymour dègui*, سردگی *èf sourdègui*, — fig, رسوائى *rousveyi*
 FLEUR, s f, گل *goul*, — d'arbre fruitier, سکوفه *chè koufè*, — fleur de lis ا بى *zèmbèq*, pr t *zambaq*, — un bouquet de fleurs, گل دسته *dèstèyé goul*, — fleur printanière, گل بهار *goulè bèhar*, — au fig fleur de l'âge, عصفوان جوانى *'ounfèvanè djèvani*, a عصفوان *'ounfèvan*, pr t *'ounfuvan*, سب *chèbab*, — à fleur de terre, برآبر رمى *berabèré zèmin*
 FLEURAISSON, s f époque des fleurs, موسم گل *mooucèmé goul*, — épanouissement des fleurs, گل وا شدن *va choudènè goul*, گل سکوفه *chèkoufè kèrdèn*
 FLEURER, v n, بوسه دادن *bou èfchandèn*, بوسه گرفتن *nèchrè 'ètr kèrdèn*, a بوسه دادن *nèchr our-raihè*
 FLEURIR, v n, گل دادن *goul dadèn*, گل کردن *goul kèrdèn*, گل سکوفه *chèkoufè kèrdèn*, — fleurir, e, گل کرده *goul kèrdè*
 FLEURISSANT, e, adj, گل کمان *goul kounan*, a زاهر *zahèr*, pr t *zahr*
 FLEURISTE, s des 2 g, qui aime, cultive les fleurs, گل

گل دوسب *goul doust*, گل بار *goul baz*, — qui fait des fleurs artificielles, گل سار *goul saz*

FLEURON, s m, گل کل *goul*, — ornement, ریسب ار کل *zinèté èz goul*

FLEUVE, s m, رودخانه بروک *roud khanèyé bouzourg*, a بهر *nèhr*

FLEXIBILITÉ, s f, نرمی *nèrm*, a لدوب *lèdounèt*, لئاب *lianèt*

FLEXIBLE, adj des 2 g, نرم *nèrm*

FLEXION, s f, کج شدن *kèdj choudèn*

FLOCON, s m, تکه *tèkè*, پارچه *partchè*, ریزه *rizè*, a حاکه *djalèhè*, pr t *djalèhè*

FLORISSANT, e, adj, رونف *ba roounèq*, آباد *abad*, رو *rou* *bè tèrèqq*, a معمور *mè'èmour*, pr t *ma'mour*

FLOT, s m, کوهه *kouhè*, a موج *mooudj*, pr t *mèvdj*, pl امواج *èmvadj*, — les flots de la mer, درنا *èmvadjé dèria*, — le battement des flots, امواج *tèlatoumé èmvadj*, pr t *tèlatoumé èmvadj*

FLOTTABLE, adj des 2 g, راندن *qabèlé kèlèk randèn*

FLOTTANT, e, adj, روی آب حباب *roui àb djoumban*, — incertain v ce mot

FLOTTAGE, s m, حمل و نقل جوب ارری آب *hèml ou nèqlé tchoub èz roui àb*

FLOTTAISON, s f, ربر کسی که بوی آب اسب *zuré kèchti ké toui àb èst*

FLOTTE, s f, چهاراب حنگی *djèhazaté djèngui*, — la

flotte française, چهاراب حکی فرانسه *djèhazaté djènguî francè*

FLOTTEMENT, s f, روی آب *djoumbèché roui àb*,

FLOTTER, v n, روی آب حسدن, *roui àb djoumbidèn*, روی
 certain, روی آب حسدن *roui àb djoumban boudèn*, — être in
 certain, تردید داسی *tèrdid dachtèn*

FLOTTILLE, s f, فروندی حد ار چهاراب حکی *fèrvèndi
 tchènd èz djèhazaté djènguî*

FLUCTUATION, s f, حسدن *djoumbèch*, — des opinions,
 a بدب افکار *tèzèbzoubé efkar*, pr t *tèzèbzubi
 èfkar*

FLUCTUEUX, EUSE, adj, a متوج *moutèmèvvèdj*, pr t *mu-
 tèmèvvèdj*

FLUET, ETTE, adj, a ضعیف *zè'if*, نحیف *nèhif*

FLUEURS BLANCHES, s f pl, حص سفید *hèizé sèfid*

FLUIDE, adj des 2 g, a آنکی *àbèki*, روان *rèvan*, a سائل
sayèl, pr t سائل *mar'*

FLUIDE, s m, حری روان *tchizi rèvan*, سائل حری *tchizi
 sayèl*

FLUIDITÉ, s f, a مایعیت *mar'yèt*, سائلیت *sayèlyèt*

FLÛTE, s f, می *nèi*, ou نای *nai*, a فضا به *qèssabè*, pr t
goussabè

FLUVIAL, e, adj, معلق رودخانه *moutè'èllèqé bè roud
 khane*

FLUX, s m, مد آب دریا *mèddé àbè dèria*, — le flux et
 reflux, a. حر و مد *djèzèr ou mèdd*, — flux, dévoiement,
 سکم *rèvèché chèkèm*, سکری *chèkèm rani*, a.
 اسهال *èshal*, pr t *ishal*

FLUXION, s f, a نَزْلَة *nèzèlè*, نازلة *nazèlè*, pl, نَوَازِل *nèvazèl*,
pr t *nèvazil*

FORTUS, s m, a حَسْبِي *djèmn*

Foi, s f, la vertu par laquelle on croit, a اِيْمَان *iman*,
— religion, دِيْن *din*, — confiance, اِعْتِمَاد *è'tètèmad*,
pr t *imad*, — article de foi, عَقِيْدَة *'èqidè*, pr t
'*aqidè*, pl عَقَائِد *'èqayèd*, pr t '*aqaid*, — digne de foi,
مُعْتَمِد *meu'eutèmèd*, pr t *mu'tèmèd*, — de bonne foi,
رَاسِتْ گُو *rast gou*, a رَاسِتْ صَادِق *sadèq*, pr t *sadiq*, — bonne
foi, رَاسِتْ گُوِي *rast gouyi*, a صَدِيْق *sèdq*, pr t *sidiq*,
— ma foi! par ma foi! مَآ اِيْمَانَم *bè imanèm*, بَدِيْنَم *bè
dinèm*

FOIE, s m, دَجْغُوْر *djèguèr*, pr t *djuyèr*, a كَبِد *kèbèd*, pr t
kèbid, pl اِكْبَاد *èkbad*, — maladie du foie, سَاحُوسِي
نا *na kochu djèguèr*

FOIN, s m, عِلْف حَسَك *'èlèfé khochk*

FOIRE, s m, مَكَارِيْه *mèkarìè*, — cours du ventre, شَكْمَرَانِي
chèkèm ranì, a اِسْهَال *èshal*, pr t *ishal*

FOIREUX, EUSE, adj, a اِسْهَالِي *èshali*, pr t *ishali*

FOIS, s f, بَار *bar*, بَارَة *barè*, a دَعْوَة *dèf'è*, pr t *dèf'a*,
pl دَعَوَات *dèf'at*, كَرَّر *kèrrè*, pl كَرَرَات *kèrrat*, مَرَّر *mèrrè*,
pl مَرَرَات *mèrrat*, — une fois, بَارَك *yèk bar*, دَعْوَة *yèk
dèf'è*, — la dernière fois, دَعْوَة آخِر *dèf'èyè àkhèr*,
— la première fois, دَعْوَة أَوَّل *dèf'èyè èvèl*, — cette
fois, اِنْ دَعْوَة *in dèf'è*, — quelquefois, نَعَصِي دَعْوَة *tchèn'din
dèf'è*, a. بَعْدَ دَعَوَات *bèd dèf'at*, — combien de fois?
بَار دِيْكِر *tchèn'd dèf'è*, — une autre fois,

baré diguèr, دفعه دنگر *dèf'èyé diguèr*, — mille fois,
 هزار دفعه *hèzar dèf'è*, — encore une fois, يك بار
yèk baré diguèr

FOISON, s f, سمارى *bèciari*, انبوهى *èmbouhi*, ا كبر
kèsrèt

FOISONNER, v n, انبوه بودن *èmbouh boudèn*, فراوان بودن
fèravan boudèn

FOLÂTRE, adj des 2 g, سوح *choukh*

FOLÂTRER, v n, سوحى كردن *choukhi kèrdèn*

FOLICHON, NE, adj, سوح *choukh*

FOLIE, s f, ديوانكى *divanègui*, ا حيو *djènoun*

FOLLEMENT, adv, ديوانه وار *divanè var*

FOLLET, ETE, adj v badin, — poil follet, حظ سر *khètté*
 سبز, pr t *khatti sabz*, — esprit follet, عول سبال
ghoulé biaban

FOLLICULE, s f, پوسب *poust*, a فسر *qèchr*, pr t *qichr*,
 pl فسور *qouchour*

FOMENTATION, s f ter de medecine a كماد *kèmad*, pl
 كمادات *kèmadat*

FOMENTER, v a appliquer une fomentation, كماد كداسى
kèmad gouzachtèn, — fig entretenir, faire durer, طول
 داس *toul dadèn*, بطول انداحى *bè toul èndakhtèn*,
 ادامه كردن *èdamè kèrdèn*

FONCÉ, E, adj, سر رنك *sir rèng*, توند رنك *tound rèng*,
 — fig riche, دولتمند *dooulètmènd*, — habile, استاد
oustad, a ماهر *mahèr*, pr t *mahir*

FONCER, v a. mettre un fond à un tonneau, نه پىپ
tèhé pip gouzachtèn, — foncer un puits, چاه

tchah kèndèn, — charger une couleur, سر رنگ کردن
sir rèng kèrdèn, — se foncer, v pron, سر رنگ
sir rèng choudèn

FONCIER, ÈRE, adj, مربوط moutè'èllèqé bè zèmin

FONCIÈREMENT, adv, a بالعطف bèt tè'èmmouq, pr t bit
 tè'ammouq

FONCTION, s f, a مأمورت mè'èmouriyèt, خدمت khèd-
 mèt, pr t khidmet, سعل choughl

FONCTIONNAIRE, s m, a مامور mè'èmour, pr t mè'mour

FOND, s m, نه tèh, بون boun, a قعر qè'èr, pr t qa'r, pl
 قعور gou'our, — à fond, a كاملا kamèlèn, عوررسی
 bè ghoour rècu tèmam, — couler a fond, عری
 ghèrq kèrdèn, — aller, couler à fond, عری سدن
 ghèrq choudèn, — du fond du cœur, دل از ته
 dèl, — il n'y a pas de fond, نه ندارد tèh nè darèd

FONDAMENTAL, E, adj, کار بنیاد lazèmèyé bounané kar,
 اصل èslé kar

FONDAMENTALEMENT, adv, از روی بناد èz roui bouniad, a
 موسسا mou'essècèn

FONDANT, E, adj, آنداز āb dar, گوداز پدن goudaz pèzn, —
 qui dissout, گودازنده goudazèndè, آب کندن āb kou
 nèndè, a محلل mouhèllèl, pr t muhallil

FONDATEUR, TRICE, s, گودازنده bouniad gouzar, گودازنده
 gouzarèndèyé èças, a بنی bani, مؤسس mou'ès-
 ses, pr t muèssis, واضح الأساس vazè'oul èças, pr t
 vazî'ul èças, — d'un legs pieux, وقف کندن vèqf-
 kounèndè, a وافی vaqèf, pr t vaqîf

FONDATION, s f, بناد payè, بناد bouniad, a بنی الأساس

bèna' oul èças, — les fondation d'un édifice, بناۀ عمارت
payèyé 'èmarèt, — fonds légués pour des œuvres de
 piété, اوقاف وفاق, pr t *vaqouf*, pl اوقاف *ouqaf*, pr
 t *èvqaf*

FONDÉ, e, adj juste, raisonnable, راسب *rast*, با اصل *ba èsl*,
 a صحيح *sèhîh*, pr t *sahîh*, ماکف *mouhèqqèq*, —
 fondé de pouvoir, ا وکل *vèkil*

FONDEMENT, s m, a سبب *sèbèb*, اصل *esl*, pr t *asl*, —
 se plaindre sans fondement, بی سبب سکایت کردن *bî
 sèbèb chékayèt kèrdèn*, — cela n'a aucun fondement,
 اصل ندارد *in hîch èsl nè dar èd*, — principal
 appui des choses, بنیاد *bouniād*, a مبنا *mèbna*, pl
 مبانی *mèbanî*, — anus, بون *boun*, سوراخ *sour akhé
 mèq'èd*, — d'un empire, ا وضع اساس سلطنت *vèz'è
 èçacè sèltènèt*, pr t *vaz'è èçacî saltanèt*

FONDER, v a, اساس نهادن *bouniād nèhadèn*, *èças gouzachtèn*, a
 وضع الاساس *vèz' oul èças*, — in
 stituer, بقرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*, *mou
 qèrrèr kèrdèn*, — fondé, e, بنیاد شده *bouniād choudè*,
 a مبني *mèbni*, مومسس *mou'èssès*, pr t *muessès*, —
 se fonder, اعتماد کردن *è'ètèmad kèrdèn*

FONDERIE, lieu ou l'on fond le métal, s f, کارخانه
 ریخته گری *kar khanèyé rikhtè guèrî*, — l'art de fondre
 les métaux, ریخته گری *rikhtè guèrî*

FONDEUR, s m, ریخته گر *rikhtè guèr*

FONDRE, v a, گداحی *goudakhtèn*, آب کردن *âb kèrdèn*,
 — se fondre v pron et fondre v n, آب شدن *âb
 choudèn*, — fondre sur, محكوم کردن *houdjoum kèr-*

dèn , — fondu, e, گداحنه سده *goudakhtè choudè*, آب شد *âb choudè*

FONDBIÈRE, s f terrain marécageux, بتلاق *bètlaq*, مسيله *mèchilè*

FONDS, s m capital, سرمانه *sèr mayè*, — argent, پول *poul*,
a وجه *vedjh* — immeubles, a ملك *moulk*, pl املاك *emlak*,
au fig مانه *maye*, a بصعب *bèza'èt*

FONGIBLE, adj des 2 g, كسدني *kèchidèni*

FONGUEUX, EUSE, adj, فارح مانند *qartch manènd*

FONTAINE, s f, حسمه *tchèchme*, a عى *'èn*, pl عيون *'ouyoun*,
pr t 'ain, pl 'ounoun

FONTAINIER, s m, ماسر حسمه *moubachèrè tchèchmè*, مير آب *mir âb*

FONTE, s f, action de fondre, گداز *goudaz*, گداحني *gou dakhtèn*,
— la fonte des métaux, آب سدن فلزات *âb choudènè fèlèzzat*,
گداحنه سدن فلزات *goudakhtè chou dènè fèlèzzat*, — la fonte des neiges, آب سدن برف *âb choudènè bèr f*,
— fer de fonte حدن *tcheudèn*

FONTS, s m pl fonts baptismaux, ظرف آب تعميد *zèrfé âbé tè'èmuḍ*

FOR, s m for intérieur, a باطنى *batèn*, pr t batin

FORAGE, s m سوراخ کردن توب *sourakh kèrdènè toup*

FORAIN, E, adj, بيگانه *biganè*, a خارجى *kharèdji*

FORBAN, s m, درد دريا *douzdé dèria*, درد دريا *rèh-zèné dèria*

FORÇAGE, s m., زيادتي سگه *ziadèti sèkkè*

FORÇAT, s m, زيادتي *zèndam*

FORCE, s f, توانايى *touvanayi*, تارا *yara*, نیرو *nirou*, رور

zour, a قوت *qouvvèt*, pl قوا *qouva*, قودر *qoudrèt*,
 اقدار *èqtèdar*, pr t اقدار *iqtidar*, — force de corps, a
 قوت بدنه *qouvvètè bèdènyè*, pr t قوئتي بدنه *qouvvèti bèdènyè*,
 — je n'ai pas de force, ندارم *touvanayi nè darèm*,
 قوت ندارم *qouvvèt nè darèm*, — par force, زور *bè zour*,
 — force militaire, a قوت عسکرته *qouvvètè èskèryè*,
 pr t قوئتي عسکرته *qouvvèti askèryè*, — sans force, بی قوت *bi-*
qouvvèt, — a force de bras, زور بازو *bè zouré bazou*,
 — Les forces de terre et de mer, a عساکرته و بحرته *'èçakèré bèrryè vè bèhryè*, — La force de résister,
 طاقت آوردن *taqèt àvourdèn*

FORCÉ, e, adj, a محبور *mèdjbour*, مضطر *mouztèrr*

FORCÉMENT, adv, زور *bè zour*, a محبورا *mèdjbourèn*, —
 par une conséquence rigoureuse, لا حرم *la djèrèm*, a
 اضطرارا *èztèrarèn*, pr t اذترارèn *iztirarèn*

FORCENÉ, e, adj, بی سحر *bi chè'our*, دیوانه *divanè*, a
 محبون *mèdjnoun*

FORCEPS, s m, امور حراحي *èmbouré djèrrahi*

FORCER, v a, زور آوردن *zour àvourdèn*, محبور کردن *mèdj-*
bour kèrdèn, — forcer une porte, زور بازو کردن *deri ra bè zour baz kèrdèn*, — une clef, کلید را حرا
 کلید را شکستن *klidi ra khèrab kèrdèn*, — rompre, شکستن *chè-*
kèstèn, — être forcé, محبور بودن *mèdjbour boudèn*,
 forcé, e, a محبور *mèdjbour*, لا بد *la bèdd*, pr t لا بد *la budd*

FORER, v a, سوراخ کردن *sourakh kèrdèn*, — foré, e,
 سوراخ معوب *sourakh choudè*, a معوب *mesqoub*

FORET, s m, مه *mètè*, a معب *mèsqèb*, pr t معقب *misqab*

FORÊT, s f, بکش *bichè*, حقل *djènguèl*

- 1ORFAIRE, v n, جانب کردن *khianèt kèrdèn*
 1ORFAIT, s m, گوناه کبر *gounahé kèbir*, حرم کبر *djourmé kèbir*
 1ORFAITURE, s f, a جانب *khianèt*
 1ORFANTERIE, s f, لاف گویی *laf gouyi*, لاف زنی *laf zèni*
 1ORGE s f, کوره آهنکری *kourèyé àhèn quèri*, — boutique de maréchal, دکان بعل بندی *doukkané nè'èl bèndi*
 1ORGER, v a, آهنکری کردن *àhèn quèri kèrdèn*
 1ORGERON, s m, آهنکر *àhèn quèr*, a حداد *hèddad*, pr t *haddad*
 ORGEUR, s m, آهنکوب *àhèn koub*
 ORMALISER, (se), v pron, رنجدیدن *rèndjyidèn*, رنجدیدن حاضر سدن *rèndjide khatèr choudèn*
 ORMALISTE, s et adj des 2 g, a مدقف *moudèqqèq*, pr t *mudagqiq*
 ORMALITÉ, s f, رسم معناد *àymé mou'outad*, a رسم معناد *rèsmé mou'outad*, pl رسم معناد *rouçoumé mou'outadè*, pr t *rouçoumi mu'tadè*
 ORMAT, s m, کتاب اندازه *èndazèyé kètab*, ترکیب کتاب *tèrkibé kètab*, — le format en est très joli, ترکیب کتاب خوب است *tèrkibèch khèli khoub èst*
 ORMATION, s f, ترکیب نامی *sourèt pèzirî*, ترکیب یافتن *tèrkib yaftèn*, a تشکیل *tèchkil*, ترکیبی *tèkvî*
 ORME, s f, a ترکیب *tèrkib*, صورت *sourèt*, pl صورت *souvèr*, pr t سطر *chèkl*, pl اسکال *èchkal*, pr t شکل *èchkial*, طرز *tèrz*, pr t طرز *hèryèt*, — modèle, قالب *galèb*, pr t قالب *galib*, — pour la forme, ملاحظه *bè moulahèzèyé*, *ouçoum*

FORMEL, ELLE, adj, a رسمی *rèsmi*, صریح *sèrih*, pr t *sa riñ*, — paroles formelles, کلمات صریحه *kèlèmaté sè riñè*, pr t *kèlèmatı sarıñè*

FORMELLEMENT, adv, a صریحا *sèrihèn*, pr t *sarihan*

FORMER, v a, donner l'être et la forme, خلق کردن *khèlq kèrdèn*, — Dieu a formé l'univers, خدا عالم را خلق کرد *khouda 'alèm ra khèlq kèrd*, — donner la forme, بے ترکیب آوردن *bè tèrkıb àvourdèn*, sourèt دادن *sourèt dadèn*, — produire, بعمل آوردن *bè 'èmèl àvourdèn*, دعا کردن *do'â kèrdèn* — former des vœux, ساحتی *sakhtèn* — élever, instruire, تربیت دادن *tèrbıyèt da dèn*, — former les temps, فعل بصریف کردن *fè'èl tèş rif kèrdèn*, — composer, ترکیب کردن *tèrkıb kèrdèn*, — se former, صورت یافتن *sourèt yaftèn* ترکیب پیدا کردن *tèrkıb pèda kèrdèn*, — formé, e, صورت نامه *sourèt yaftè*

FORMIDABLE, adj des 2 g, هراس انگیز *hooulnak*, هراس *hèras ènguiz*, با همت *ba hèrbèt*, a هایل *hayèl*, pr t *hail*, مهیب *mouhib*, pr t *muhıb*

FORMIER, s m, قالب ساز *galèb saz*

FORMULAIRE, s m کتاب املہ *kètábé èmsèlè*

FORMULE, s f, رسم، املہ تحریرات *èmsèlèyé tèhrırat*, رسم تحریر *rèsmé tèhrırat*

FORNICATEUR, TRICE, s, زنا کار *zèna kar*, زانی *zanı*

FORNICATION, s f, زناکاری *zèna karı*, زنا *zena*, pr t *zına*

FORT, s m, ا. قهله *qèl'è*, pr t *gal'a* ou *gal'è*

FORT, e, adj, زورمند *zourmènd*, نیرومند *nıroumènd*,

tèvana, پَر قَوَب pour gouvvet, — grand, épais de
 taille, تَنُومَند tènoumènd, — rude, difficile, دُشوار
 douchvar, a مَسْکَل mouchkèl, pr t muchkil, صَعْب
 sè'èb pr t sa'b, — en parlant des villes, des places,
 a مَوسْتَهْکَم moustèhkèm, مَیْ mètìn

ORT, adv beaucoup, کَهِیْل khèil, بَسیار bèciar, — fort
 beau, کَهِیْل زِیَا khèil ziba, حُوب khèil
 khoub

ORTEMENT, adv, سَکِی sèkht, بَعْر bè gouvvet, a فَوَا
 gavièn

ORTERESSE, s f, باره barè, a قَلْعَه qèl'è, pl قَلَاع qoula',
 pr t gal'a, pl qila'

ORTIFIANT, e, adj et s, مَعْوِی mougèvvi, pr t mu
 gavvi

ORTIFICATION, s f, a اَسْکَکَام èstèhkam, pl اَسْکَکَامَات
 èstèhkamat, pr t èstihkamat

ORTIFIER, v a, مَکَم کَرْدَن meuhkèm kèrdèn, مَوسْتَهْکَم
 مَکَم کَرْدَن moustèhkèm kèrdèn, — donner du courage, بَعْر
 بَیْ گَهِرَیْت دَوُورْدَن bè ghèirèt dvourdèn, — fortifié, e, مَکَم شَدَ
 مَوسْتَهْکَم شَدَ moustèhkèm choudè, قَوَب مَیْدَا کَرْدَ gouvvet pèda kèrdè

ORTIN, s m, قَلْعَه کُوحْک qèl'ètchè, قَلْعَه کُوحْک qèl'èyè kou
 tchèk

ORTRACTURE, s f, (en parlant d'un cheval), شَتَبِ حَسْکِی
 chèddètè khèstègu

ORTUIT, a m, اَتْعَافِی èttèfaqi, pr t. ittifaqi

ORTUITEMENT, adv, a اَتْعَافِی èttèfaqèn, pr t ittifaqa

ORTUNE, s f, بَکْکِی bèkht, pr t bakht, a قَسم qès
 mèt, pr t qismèt, طَالَع talè' pr t tali', — bonne

- fortune, نیک بختی *nik bèkhti*, مساعد *bèkhté mouça'èd*, pr t *bakhti muça'id*, ناکس *bèkhté sè'id*, pr t *bakhti sa'id*, ميمون *bèkhté mèimoun*, pr t *bakhti maimoun*, طالع ميمون *talè'é mèimoun*, pr t *tal'i maimoun*, — mauvaise fortune, بد بختی *bèd-bèkhti*, نامساعد *bèkhté mè'èkous*, ناکس نامساعد *bèkhté na mouça'èd* — bonheur, prospérité, اقبال *èqbal*, pr t *iqbal*, سعادت *sè'adèt*, — richesse, حواسه *khastè*, peu usité, a مکس *mèknèt*, دول *dooulèt*, pr t *dèvlèt*, مال *mal*, pl اموال *èmval*
- FORTUNÉ, n, adj, ناکس *nik bèkht*, خوش *khoch bèkht*, طالع مند *talè'mènd*, a مساعد *mèç'oud*
- FOSSE, s f, pour enterrer, کور *gour*, a قبر *qèbr*, pr t *qabr*, pl قبر *qoubour*, — creux, کودال *gooudal*
- FOSSE, s m, a حندی *khèndèq*, pl حادی *khènadèq*, pr t *khanadıq*, — les fossés d'une place forte, حندقهای قلعه *khèndèqhai qèl'è*
- FOSSETTE, s f, ریخدان *tchahé zènèkhdan*
- FOSSILE, s m et adj, زیر زمینی *zire zèmin pèida choudè*
- FOSSOYER, v a, حفر کردن *kèndèn*, کاویدن *kavıdèn*, حفر کردن *hèfr kèrdèn*
- FOSSOYEUR, s m, کورکی *gour kèn*, a حفر *hèffar*, pr t *haffar*
- Fou, fol, folle, adj, دیوانه *divanè*, a ماکنون *mèdynoun*, — devenir, fou, دیوانه شدن *divanè choudèn*, — il est fou, دیوانه است *divanè èst*
- FOUAILLER, v a, ریختن *qèmtchi zèdèn*

FOUDRE, s f, آذر حس *âzèr khèch*, بر *bir*, (peu usités), a. صاعه *sa'èqè*, pr t *saiqa*, pl صواعف *sèva'èq*, pr t *savaïq*

FOUDROYANT, E, adj, صاعه بار *sa'èqè bar*

FOUDROYER, v a, صاعه رد *zèdèné sa'èqè*

FOUET, s m, فامکی ou فمکی *qèmtchî*, — donner le fouet, فامکی رد *ba qamtcî zèdèn*, كوك رد *keu tek zèdèn*, — recevoir le fouet, كوك حرد *keutèk khourdèn*

FOUETTER, v a., فامکی رد *qamtcî zèdèn*, فامکی رد *ba qamtcî zèdèn*

FOUETTEUR, s m, فمکی رد *qamtcî zèn*

FOUGASSE, s f, لعم كوحك *lèghmé koutchèk*

FOUGÈRE, s f, كرف *kerèf*

FOUGUE, s f, a. حتب *hèddèt*, pr t *hiddèt*, تهر *tèhèvvour*, pr t *tèhàvvur*

FOUGUEUX, EUSE, adj, حتب با *ba hèddèt*, آس مزاج *âtèch mèzadj*, — en parlant d'un cheval, سرکس *sèr kèch*

FOUILLE, s f, كاودن *kavidèn*, a. حفر *hèfr*, pr t *hafî*

FOUILLER, v a, كاودن *kavidèn*, رمی كدى *zèmin kèn dèn*, — dans sa poche, dans ses livres, كسى *guèch tèn*, حسابو كدى *djoustè djou kèrdèn*

FOUINE, s f, دله *dèlè*, a. دله *dèlèq*, pr t *dèlaq*

FOULARD, s m, دسمال ابرسمى *dèstmalé èbrichoum*.

FOULE, s f, a. اردحام *èzdèham*, pr t *izdîham*, جمعته *djèm'iyèt*, — en foule, با جمعته *ba-djèm'iyèt*

FOULER, v a, پامال كدى *paî mal kèrdèn*, — fouler des

raisins, انگور لکد رڼ *èngour lèguèd zèdèn*, — foulé,
e, پامال سده *par mal choudè*

FOULEUR, s m, لکدرڼ *lèguèd zèn*

FOULOIR, s m, مکنه *mènguènè*

FOULON, s m, a فشار *qèssar*, pr t *qassar*

FOULURE, s f, افسردګی *èfsourdègui*

FOUR, s m, فر *fèr tènour*

FOURBE, adj et s, حله دار *hile baz*, a ساد
chènyad, pr t *charyad*, مکار *mèkkar* pr t *mèkkaar*,
زراف *zèrraq*

FOURBERIE, s f, حله و مکر *hile ou mèkr*

FOURBIR, v a, حلا دانڼ *djèla dadèn*

FOURBISSEUR, s m, حلا کر *djèla guèr*

FOURCHE, s f, دو ساحه *dou chakhè*

FOURCHETTE, s f, حکال *tchèngal*

FOURGON, s m, گردونه نارکس *guèrdounèyé bar kèch*, —
instrument pour remuer la braise dans le four, کاو سر
gav sèr

FOURGONNER, v a, با کاو سر ټرهم رڼ *ba gav sèr bèr hèm*
zèdèn

FOURMI, s f, مورچه *mourtchè*, مور *mour*

FOURMILIÈRE, s f, آسانه مورچه *àchianèyé mourtchè*

FOURMILLEMENT s m, ګرندګی بوسه ڼڼ *guèzèndègui*
pousté bèdèn

FOURMILLER, v n, نه ښاري مورچه ڼڼ *bè bèciari mour-*
tchè boudèn, انښه ڼڼ *èmbouh boudèn*

FOURNAISE, s f, کره برړت *kourèyé bouzourg*, ا ساعور
sa'our

- JURNEAU, s m, t p اوحاى *oudjaq*, pr t *odjaq*
 JURNÉE, s f, une fournée de pain, بعدرك موربان *bè gèdrè yèk tènour nan*
 JURNI, E, adj garni, آراسه *ârastè*, ساحه و برداحه *sakhtè vè pèrdakhtè*, — bien fourni d'étoffe, بر فماش *pour qoumach*, — livré, procuré, داده سده *dadè choudè*, — épais, touffu, v ces mots
 JURNIER, IÈRE, s, t p فروباكى *fouroundji*
 JURNIMENT, s m, objets d'équipement, تدارك *tèdarèk*, pr t *tèdaruk*, — poire à poudre, دبة نارون *dèbbèyè barout*
 JURNIR, v a, دادن *dadèn*, تدارك ديدن *tèdarèk didèn*, — fourni, e, داده سده *dadè choudè*, — garni, آراسه *ârastè*
 JURNISSEUR, s m, رساى *zèkhurè rèçan*, امى *èminé zèkhurè*
 JURNITURE, s f, a حيره *zèkhurè*, pl حايى *zèkhayè*, تدارك *tèdarèk*, لوازمات *lèvazèmat*
 JURRAGE, s m علف 'èlèf, علف 'èliq, — fourrage vert, علف حسل *'èlèfé tèr*, حاصل *khècîl*, — sec, علف حسل *'èlèfé khochk*
 JURRAGER, v n, گناه درويدن *gurah dèrèvidèn*, علف *'èlèf d'jèm* جمع کردن *'èlèf tchidèn*, *kèr dèn*
 JURRAGEUR, s m, علفچى *'èlèf tchin*
 JURREAU, s m, نام *mam*, علا *ghèlaf*, pr t *ghilaf*
 JURRÉ, s m, حايى بر درج *djai pour dèrèkht*
 JERER, v a, تپاندن *tèpandèn*, سبكى *soupoukhtèn*,

— se fourrer, حودرا مابدن *khoud ra tèpandèn*, — se mêler, دحلل شدن *moudakhèlè kèrdèn*, — دحلل شدن *dèkhil choudèn*, — fourrer, garnir de peau, ناپوست ساکنه *ba poust èstèr kèrdèn*, — fourré, e, ناپوست اسیر کرده *soupoukhtè*, — garni de fourrure, ناپوست اسیر کرده *ba poust èstèr kèrdè*

FOURREUR, s m, پوستینی دور *poustin douz*

FOURRIER, s m, لباس مایل *moubachèré mènazèl*

FOURRURE, s f, پوستینی *poustin*

FOURVOYER, v a, گمراه کردن *gom rah kèrdèn*, گمراه داشتن *guir èndakhtèn*, — se fourvoyer, گمراه کردن *guir ker dèn*, — fourvoye, e, گمراه شده *gom rah choudè*

FOYER, s m, t p اوجال *oudjaq*, pr t *odjaq*, — fig maison, خانه *khane*, — patrie, a وطنی *vètèn*

FRACAS, s m, rupture avec bruit, طرول و طرا *tèroug ou tèraq*, — tout ce qui se fait avec bruit, آشوب *àchoub*, a ولول *vèlvèlè*

FRACASSER, v a, خرد کردن *khourd kèrdèn*, شکستن *chè kèstèn*, — fracassé, e, خرد شده *khourd choudè*

FRACTION, s f action de rompre, شکستن *chèkèst*, a کسر *kèsr*, — partie, پارچه *partchè*, pr t *partcha*, a حُر *djouz*, pr t *djuz*, — partie d'unité a کسور *koucour*, pl کسورات *koucourat*

FRACTIONNAIRE, adj des 2 g, a دوسرور *zou koucour*

FRACTURER, v a, شکستن *chèkèstèn*, — fracturé, e, شکسته *chèkèstè*

FRACTURE, s f, کسر *chèkèst*, a کسر *kèsr*

AGILE, adj des 2 g , سکسینی *chèkèstèni* , — de peu de durée, کم دوام *kèm dèvam*, بی نعا *bi bèqa*

AGILITÉ, s f , au fig , ناینداری *na pai dari*, عدم دوام *'èdèmé dèvam*

AGMENT, s m , تکه *tèkè*, پارچه *partchè*

AI, s m , action de frayer, کسی ماهیان *guèchmi mahian*

AICHEMENT, adv , با هوای حنک *ba hèvai khounouk* , — récemment, تازه *tazè*

AICHEUR, s f , حنکی *khounouki* , — la fraîcheur de l'air, du tems, هوا حنکی *khounouku hèva* , en parlant des fruit, ترو تازگی *tèr ou tazegui*, a طراوت *tèravèt*

AIS, s m pl , a حرج *khèrdj*, pr t *khardj*, مصرف *mes rèf*, pr t *maçraf*, pl مصارف *mèçarèf*, pr t *mèçarif* , — grands frais حرج بسیار *khèrdjé bèciai*, کلی حرج *khèrdjé koulli* , — frais de route, راه حرج *khèrdjé rah* , — a peu de frais, دحرج *bè khèrdjé djouz'i*, حرج حرثی *be khèrdjé kèrden* — faire des frais, حرج کردن *khèrdj kèrdèn*

AIS, FRAICHE, adj , حنک *khounouk* , — un vent frais آب حنک *nècimé khounouk* , — eau fraîche, آبه حنک *ibé khounouk* , — En parlant des fleurs, des fruits, ou le ce qui est fait récemment, تازه *tazè* , — des œufs frais, تازه مرع *tokhmé mourghé tazè*

ISE, s f , توت فرنگی *touté frèngui*, حنک *tchèguèlèk*, dans le Ghilan, حنبل *tchoumboul*

ISIER, s m , توت فرنگی *guiahé touté frèngui*

MBOISE, s f , کبه *kihè*

FRAMBOISIER, s m , درحب کبهه *dèrèkhté kihè*

FRANC, s m monnaie de France, فرانک *frank*

FRANC, CHE, adj libre, آزاد *âzad*, — loyal, sincère, پاکدرون *pak dèroun*, راسب *rast gou*

FRANC, QUE, s et adj فرنگی *frèngui*, — quartier Franc, محله فرنگی *mèhèllèyé frengui*

FRANÇAIS, e, s et adj , فرانسه *francè*, — la langue française, زبان فرانسه *zèbané francè*, — en français, زبان *bè zèbané francè*, — le gouvernement français, دولت فرانسه *dooulèté francè*, — un français, فرانسه *francè*, فرانسوی *francèvi*

FRANCE, s f , مملکت فرانسه *mèmlèkèté francè*

FRANCHEMENT, adv , ار روی صدی *èz roui sèdq*, ار روی *èz roui hèqiqèt*, حلو ص فلب *khouloucé qèlb*, صادقانه *sadeqanè*

FRANCHIR, v a , رد سدی *gouzèchtèn*, رد سدی *rèd choudèn*

FRANCHISE, s f liberté, آزادی *âzadî*, — exemption, ا معافیت *mou'âfiyèt*, — sincérité, یکهوتی *yèk rouyi*, راسب *pak dèroun*, صعب فلب *sefvèté qèlb*, راسب *rast gouyi*, ا صداقت *sèdaqèt*, پرت *pr t sadaqat*

FRANCISER, v a , بصورت فرانسه در آوردن *bè sourèté francè dèr âvourdèn*, کردن فرانسه *francè kèrdèn*, — se franciser, سدی فرانسه *francè choudèn*

FRANÇO MAÇON, s m , اهل فراموش خانه *èhlé fèramouch khanè*

FRANCO, adv , بدون اهر *bè-douné oudjèt*

FRANCOLIN, s m , a دراج *dourradj*

ANGE, s f, رنسه *riche*, رنسه *tèrichè*

ANGER, v a, رنسه آراسه *bè richè drastèn*, رنسه رنسه *tèrichè tèrichè kèrdèn*, — frange, e, رنسه آراسه *bè richè drastè*, رنسه دار *richè dar*

APPANT, e, adj, تانر كنده *te ècir kounèndè*, a مودر *mou'èssèr*, كبر التانر *kecir out te'ècir*

APPE, s f, نفس سكه *neqché sekke*

APPEMENT, s m des mains, دست دسب *dèst bè dest zeni*, — action de frapper, رس *zènèch*

APPER, v a, رس *zèdèn*, — battre, كوك رس *keutèk zeden*, — à la porte, در را رس *dèr ra zèdèn*, — frapper monnaie, رس سكه *sèkkè zèdèn*, — des mains, دست دسب *dèst bè dest zèdèn*, — frapper d'étonnement, بسكه انداخي *bè chèguèft èndakhtèn*, حراي انداخي *hèn an kèr dèn*, به هيرت *bè hèrret èndakhtèn*, — faire impression, تانر رس *tè'ècir kèrdèn*, — frappe, e, رس سده *zèdè choudè*, كوك حوده *keutèk khourdè*, — etre frappe d'étonnement, در سكه *dèr chèguèft mandèn*, ممانر سدن *moutè'esser choudèn*, — se frapper, هم دگر را رس *hem diguer ra zèdèn*, — frappé, e, étonné, e, در سكه مانه *dèr chèguèft mandè*, حراي ممانر سده *moutechèyèr choudè*, هيران سده *hèiran choudè*, — en parlant des monnaies, a مسكوك *mèskouk*

APPEUR, EUSE, s, رنده *zènèndè*, a صارب *zarèb*, pr t *arib*

ATERNEL, LE, adj, برادر وار *bradèr var*, برادري *bradèri*

ATERNELLEMENT, adv, درادرانه *bradèranè*

FRATERNISER, v n, برادر سدن *bradèr choudèn*

FRATERNITÉ, s f, برادری *bradèrî*, a. احوب *oukhouvvèt*

FRATRICIDE, s m., قاتل برادر خویش *qatèlé bradèré khich*,
a. قاتل الا *qatèl oul èkh*

FRAUDE, s f., دغا *dègha*, دغلی *dèghèli*, ريو *riv*, a. مراوعه *mouravèghè*, pr t *muravagha*, احتيال *èhtial*, pr t. *ih-tial*, — en fraude, بيو و دغا *bè riv-ou-dègha*.

FRAUDER, v a., دغلی کردن *dèghèli kèrdèn*, فریبی *fèrif-tèn*, گول زدن *goul zèdèn*, — faire la contrebande, مال
از کمره گوریزانیدن *mal èz qoumrouk gourizaniden*

FRAUDEUR, EUSE, s, دغل *dèghèl*, حیل باز *hilè baz*, a
خدع *khadè'*, pr t *khadi'*

FRAUDULEUSEMENT, adv, دخیله *bè hilè*

FRAUDULEUX, EUSE, adj des 2 g, حیلے *hilèyi*, دروغ *dou rough*

FRAYER, v a., راه وا کردن *rah va kèrdèn*, — en parlant des
poissons, دج سدن ماهیان *djouft choudènè mahian*

FRAYEUR, s f., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. رعب *rou'oub*, pr
t. *rou'b*

FREDAINE, s f folie de jeunesse, دجاهلی *djahèli*

FREDONNER, v a., برته کردن *tèrènnoum kèrdèn*

FRÉGATE, s f, چهار حثگی کوچک *djèhazé djènguis*
koutchèk

FREIN, s m. ce qui se met dans la bouche du cheval,
دھند *dèhèndè*, t p کم *guèm*, — fig, ce qui retient
dans le devoir, دجلو *djèloou*, — il faut mettre un frein
à sa langue, دجلو بانش را باید گرفت *djèlooué zèba-
nèch-ra bayèd guèrèft*

FRÉLATER, v a., شرا برا مخلوط *chérab-ra mèkhlout*
kèrdèn

FRÊLE, adj des 2 g , زبون *zèboun*, a. نحيف *nèhif*

FRÉLON, s m , علعج *qhèlèftch*, زبور سورج *zèmbouré sourkh*

FRÉMIR, v n , ار برس لړيدن *èz tèrz lèrzidèn*

FRÉMISSEMENT, s m., لړزه لړزه *lèrzèch*, لړزه *lèrzè*, a. قشعريره
gouch'èrirè

FRÊNE, s m., ريانكياكشك *dèrèkhté zèban-goun-*
djèchh

FRÉNÉSIE, s f, a سراسم *sèrsam*, فريطيس *fèrnètis*

FRÉNÉTIQUE, adj des 2 g , كرمار سراسم *guèrèftaré sèrsam*.

FRÉQUEMMENT, adv , بيسار *bèciar*, a. مكثر *moukèrrèr*

FRÉQUENT, e, adj , حلي *khèlî*, بيسار *bèciar*

FRÉQUENTATION, s f., آميزش *àmizèch*, و راب *àmèd-ou-*
rèft, a. معاسرب *mou'achèrèt*

FRÉQUENTER, v a , آميزش کردن *àmizèch kèrdèn*, مماشات
 کردن *moumachat kèrdèn*, معاسرب کردن
kèrdèn

FRÈRE, s m , برادر *bradèr*, — mon cher frère, برادر عزيز
 می *bradèré 'èzizé mèn*

FRESQUE, s f , ديوار نغس بر *nèqché bèr divar*

FRET, s m , کرايه کشي *oudjrètè kèchtî*, اوجرب کشي
rayèyé kèchtî

FRÈTER, v a. donner en louage, کرايه دادن *kèchtî*
bè-kèrayè dadèn, — prendre en louage, کشتي کرايه
 کردن *kèchtî kèrayè kèrdèn*.

FRÊTEUR, s m., کرايه نموده کسی *hèrayè-kounèndàyé*
kèchtî

FRÉTILLANT, *e*, *adj*, لرزان *lèrsan*, حسیان *djoumban*

FRÉT LLEMENT, *s m*, حیش *djoumbèch*, لرزه *lèrzè*, لرزه‌ش *lèrzèch*, *a* اهترز *èhtèzaz*, *pr t.* ihtèzaz

FRÉTILLER, *v n*, لرزه کردن *lèrzè kèrdèn*, لرزیدن *lèrzidèn*, اهترار کردن *èhtèzaz kèrdèn*

FRETIN, *s. m*, ماهی ربه *mahiï rizè*

FRIABILITÉ, *s f*, قابلیت فشار پذیرى *fèchar pèzirî*, قابلیت نه شدن *qabèliyètè lèh choudèn*, ou نرم شدن *nèrm choudèn*

FRIABLE, *adj* des 2 *g*, قابل نرم شدن *qabèlè nèrm choudèn*, فشار پذیرى *fèchar-pèzir*

FRIAND, *e*, *adj*, دوستدار اطعمه لذت *doust-darè èt'èmèyè lèzizè*

FRIANDISE, *s f* mets délicat, حوراک لذت *khourakè lèziz*, لذت طعام لذت *tè'amé lèziz*, — goût pour la délicatesse, میل به طعام لذت *mèil bè tè'amé lèziz*, — sucreries, شیرینی *chirini*

FRICASSÉE, *s f*, کوبیده در روغن سرخ کردن *goucht dèr rooughèn sourkh kèrdè*

FRICASSER, *v a.*, سرخ کردن *touï rooughèn sourkh kèrdèn*, تفریدن *tèfridèn*, (peu usité), قاورمه کردن *qa vourmè kèrdèn*, — fricassé, *e*, کوبیده در روغن سرخ کردن *touï rooughèn sourkh-kèrdè*

FRICASSEUR, *s m*, آشپز یا قائل *achpèzé nâ-qabèl*

FRICHE, *s. f.*, زمینی شمار نکرده *zèminé chîar nè kèrdè*, زمینی زمره *zèminé ghèiré mèzrouï*

FRICTION, *s f*, مالش *malèch*, مشتمل *mouchtè-mal*

FRICTIONNER, *v a.*, مالش کردن *malèch kèrdèn*, مشتمل کردن *mouchtè-mal kèrdèn*

- FRIGORIFIQUE, adj des 2 g, سردى انكسر *sèrdi-ènguiz*,
 سردى آور *sèrdi-àvèr*, سرد كنده *sèrd-kounèndè*, a.
 موبد *moubèrrèd*, pr t *mubèrrid*
- FRILEUX, EUSE, adj, در سرما آحر *dèr sèrma àdjèz*, رود
 حاحند *zoud tchahèndè*, vulg حاحند *tchayèndè*
- FRIMAS, s m, مده بچ كرده *mèhé yèkh-kèrdè*, پو *pouy*
- FRINGANT, e, adj, باري كى *bazi-koun*
- FRIPER, v a, فرسودن *fèrsoudèn*, كهده *keuhnè kèrdèn*.
- FRIPERIE, s f, كهده دوسى *keuhnè fourouchi*
- FRIPIER, ÈRE, s, كهده روش *keuhnè fourouch*
- FRIPON, ONNE, s qui vole, درد *douzd*, كوسر *gouch-bour*, a.
 سارى *sarèq*, pr t *sariq*, — qui trompe, جاجول *tcha-*
tchoul, فرسوده *fèribèndè*, a. حده *khadè*, pr t *khadè*,
 موبد *moutèqèllèb*, pr t *mutèqallib*, — vaurien
 حاحى *tchaptchi* نادرست *na-droust*, ناپك *na-pak*,
 ا ستاد *chèiyad*, طرار *tèrrar*, pr t *tarrar*
- FRIIONNERIE, s f, كوسرى *gouch-bouri*, چاپلوسى *tcha-*
pèlouci, دزدى *douzd*, تيرارى *tèrari*
- FRIRE, v a, روى سرح كردن *touï rooughèn sourkh*
kèrdèn, — frit, e, روى سرح كرده *touï rooughèn*
sourkh-kèrdè
- FRISE, s f terme d'architecture, a افزر *èfriz*, pl افازر *èfa-*
riz, pr t *afariz*
- FRISER, v a, تاب دادن *tab dadèn*, محده كردن *moudjè'èdd*
kèrdèn, — v n et se friser, تاب خوردن *tab khour-*
dèn, پيچ پيچ شدن *moudjè'èdd choudèn*, پيچ پيچ شدن
pitch-pitch choudèn, — frisé, e, تاب خوردن *tab-khourdè*,
 ا محده *moudjè'èdd*

FRISSON, s. m, لرر lèrz, لررè lèrzè, لررش lèrzèch, — frisson de la fièvre, فراشا fèracha, لررèyè lèrzèyè tèb

FRISSONNER, v n, لرریدن lèrzidèn, لررش کردن lèrzèch kèrdèn, لرر کردن lèrz kèrdèn

FRISURE, s f, تاب گیسو tabé guisou, پاحمدگی رلف pichadèguî zoulf

FRITURE, s f, t p قاورمه qavourmè

FRIVOLE, adj des 2 g, بی مهوده bi houdè, ا. لغو lègho, pr t. lagho, — parole frivole, حرف مهوده hèrfé bi houdè

FRIVOLITÉ, s. f, بی مهودگی bi-houdegui

FROC, s. m, a. حرفه khèrqè, pr t khirqa, — de derviche, حرفه درویشی khèrqèyè dèrvichi

FROID, s m., سرما sèrma, تچاحمدگی tchahidègui, vulg tchaidègui, a. برودت bèroudèt, — prendre froid, سرما خوردن sèrma khourdèn, — j'ai froid, تچاهیدم tchahidèm, vulg tchaidèm, سردم است sèrdèm-est, — à froid, گرم نکردن guèrm nè kèrdè, سرد sèrd

FROIDEMENT, adv, a. به برودت bè-bèroudèt, بطور سرد bè-toouré sèrd

FROIDEUR, s f., سردی sèrdi, a. برودت bèroudèt, pr t bu roudèt

FROISSEMENT, s m., افسردگی èfsourdègui, فسردگی fè-sourdègui, — fig offense, رندجش rèndjèch, دل افسردگی dèl-èfsourdègui

FROISSER, v a., فرسودن fèrsoudèn, — froissé, e, فرسوده fèrsoudè, — fig offensé, رندجیده rèndjide

FRÔLEMENT, s. m., ا. مس mè

FRÔLER, v a., مس کردن mè kèrdèn

FROMAGE, s m, پسر *pénir*

FROMAGERIE, s f, کارخانه پسر *kar-khanèyé pénir*

FROMENT, s m, گندم *guèndoum*

FRONCEMENT, s m, جس جس سدن *tchîn-tchîn choudèn*

FRONCE, s f, جس *tchin*

FRONCER, v a, جس جس جس *tchîn-tchîn kèrdèn*, جس
گره یو آبرو رس *tchîn zèdèn*, — froncer les sourcils, جس جس رس
guèrèh bèr èbrou zèdèn, — froncé, e, جس جس سده
tchin tchîn choudè, — sourcils froncés, جس جس
guèrèh bèr èbrou zèdè

FRONDE, s f, فلاحان دسا سک *dèsta-sèng, fèlakhan*

FRONDER, v a et n, بفلاحان انداحس *bè fèlakhan èn-*
dakhtèn, — au fig, عیب گزینی *'èib guèrèftèn*, طعن
ou ضمه رس *tè'èn*, ou *tè'ènè zèdèn*

FRONDEUR, s m, اندا فلاحان *fèlakhan-èndaz*

FRONT, s m, پشانی *pichan*, ا. دجیب *djèbîn*, ناصبه
naciè, — fig, روی *roui*, رو *rou*, گوستاکه *goustakha*

FRONTAL, e, adj, به پشانی *moutè'èllèqé bè-pi-*
chan, — la veine frontale, رگی پیشانی *règué*
pichan

FRONTAL, ou fronteau, s m, سمة پشانی اسب *tèsmèyé*
pikhanî èsp

FRONTIÈRE, s f, مرز *mèrz*, سرحد *sèr hedd*, ا. حد *hèdd*,
pl حدود *houdoud*

FRONTISPICE, s m., رو پش *pich-rou*, رو *rou*, — d'un
livre, عنوان کتاب *sèr-nèvèchté kètab*, 'ounvané kètab

FRONTON, a. m, زیب بالای در *sinèté balaf dèr*

FROTTAGE, s m, سایش *sayèch*, سابیدگی *sabidègui*

FROTTEMENT, s m, سایش *sayèch*, مالیدگی *malidègui*
سابیدگی *sabidègui*

FROTTER, v a, سابیدن *sabidèn*, سوندن *sayidèn*,
soudèn, — essuyer, پاک کردن *pak kèrdèn*.

FROTTEUR, s. m, ساینده *sayèndè*

FRUCTIFÈRE, adj des 2 g, باردار *bar-dar*, میوه‌دار *mivè dar*

FRUCTIFIER, v a, بار دادن *bar dadèn*, آوردن *mivè*
àvourdèn, — au fig, ممر سدن *mousmèré sèmèr*
choudèn, — rapporter, فایده کردن *faidè kèrdèn*

FRUCTUEUSEMENT, adv, سودمندانه *soudmèndanè*,
با فایده *ba-faïde*

FRUCTUEUX, EUSE, adj, بار *pour bar*, حاصل *pour-ha-*
cèl, — au fig, سودمند *soudmènd*, با فایده *ba faidè a*
نافع *nafe'*, pr t. *nafi'*

FRUGAL, e, adj, کم حوراک *kèm-khourak*, — un repas
frugal, حوراک جزئی *khouraké djouz'i*

FRUGALITÉ, s f, کم حوراک *kèm-khouraki*

FRUGALEMENT, adv, کم حوراک *bè-kèm khouraki*

FRUGIVORE, adj des 2 g, میوه‌خور *mivè khour*

FRUIT, s m, میوه *mivè*, pr t *mèivè*, a. ممر *sèmèr*, pl
اثمار *èsmar*

FRUIT, nouveau, نو *noou-lèr*, — avantage, سود *soud*, a.
فایده *faïdè*, معصب *mènfe'èt*, pr t. *mènfa'al*

FRUITERIE, s. f., میوه‌فروشی *doukkané nivè-fourouchi*,
— commerce de fruits, میوه‌فروشی *mivè-fourouchi*

FRUITIER, IÈRE, s. qui vend des fruits, میوه‌فروش *mivè*
fourouch

FRUITIER, IÈRE, adj, دار میوه *mvè-dar*

FRUSTER, v a., محروم کردن *mèhroum kèrdèn*

FUGITIF, IVE, adj, گریزان *gourizan*, a فراری *fèrar*

FUIR, v n., گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*,

FUITE, s f, گریز *gouriz*, a فرار *fèrar*, pr t *firar*, — prendre la fuite, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, — mettre en fuite, گریزانیدن *gourizanidèn*

FULMINANT, E, adj, صاعقه دار *sa'èquè bar*

FULMINATION, s f publication d une bulle, اصدار لعيب نامه *èsdarè lè'ènèt namè*, pr t *isdarè la'nèt-namè*, صدور آتش *soudouré lè'ènèt namè*, -- explosion, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*

FULMINER, v a. publier une excommunication, صادر کردن *sadèr kèrdèn*, اعب نامه *sadèr kèrdèn lè'ènèt-namè*, — s emporter avec menace, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, عصبك *ghèzèbnak choudèn*, — éclater, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, باد باده *bèr bad rèftèn*

FUMAGE, s m, دود دادن *doud dadèn*; — en parlant des terres, رقیب *gouvveté zèmin*, قوت *gout*

FUMANT, E, adj, دود کننده *doud kounèndè*, a داحن *dakhèn*, pr t. *dakhin*

FUMÉE, s f, دود *doud*

FUMER, v n. jeter de la fumée, دود دادن *doud dadèn*, کشیدن *doud kèrdèn*, — aspirer du tabac, کشیدن *kèchidèn*, — fumer la pipe, چمق کشیدن *ichèbouq kèchidèn*

FUMERON, s. m., رعل دودی *soghalé doudi*

FUMETERRE, s f plante, شاهمه chah-tèrè.

FUMEUR, EUSE, s, عليانكش ichèbouq-kèch, چين كس
ghèlian kèch

FUMEUX, SE, adj, a. موبككككهر moubèkhhkèr, pr t. mubakhhkhir

FUMIER, s. m., سركسي sèrguïn, پيمى pèyïn

FUMIGATION, s f., a. بكمور bèkhour

FUMIGER, v a., دود داس doud dadèn, بكار داس boukhar dadèn

FUMISTE, s. m., بكارى سار doud-kèch saz, سار
boukharï-saz

FUNAMBULE, s des 2 g, رسي نار rècèn-baz

FUNÈBRE, adj des 2 g, مولى بكاره moutè'èllèqé bè-
djènazè, — au fig, lugubre, انكسر èndouh-èn-
guiz, — triste, a. هزين hèzïn, pr t hazïn

FUNÉRAILLES, s f., pl. رسوم برداشى حماره rouçoumé bèr-
dachtèné djènazè, a. نعلس nè'èch, pr t na'ch, متى
mèyt

FUNÉRAIRE, adj des 2 g, مولى بكاره moutè'èllèqé bè-
djènazè.

FUNESTE, adj des 2 g, بد فرجام bèd fèrdjam, شوم choum,
a. منكوس mènhou

FUNESTEMENT, adv, بد بد فرجامى bè-bèd-fèrdjamï, بد خب
بè-bèkhté vaggoun, بد بدكسى bè-bèd-bèkhtï,
بد بدكسانè bèd-bèkhtanè

FUR (au) et à mesure adj, بد فرأحرر an bè-fèrakhouré an

FURET, s m., جابر ك حر كوشكمر djanvèrèké khèr-gouch-
guir, — fig personne qui s'enquiert de tout, حويى
djouyaï khèbèré hèmè ichis.

- FURETER**, v n., chasser avec le furet, شکار حرکوش کردن *chèkaré khèr-gouch kèrdèn*, — fouiller partout, همه جا *hèmè dja guèchtèn*, تفتیش کردن *tèfèhhous kèrdèn*
- FURETEUR**, EUSE, s., حواری همه حیر *djouyaï hèmè tchiz*
- FUREUR**, s f rage, حرص سبعی *divanègui*, a. *hèrcé sèb'i*, — de colère, خشم *khèchm*, آتش عصب *atèché ghèzèb*
- FURIBOND**, e, adj, دستت حشمت *bè chèddèt khèchmnak*
- FURIEUSEMENT**, adv avec furie, به کسب تمام *bè-khèchmè tèmam*, — extrêmement, a. دستت *bè-chèddèt*, بغایت *bè ghayèt*
- FURIEUX**, se, adj, دستت حشمت *divanè*, *bè-chèddèt khèchmnak*, a. مکتوب *mèdjnoun*
- FURONCLE**, s m, دمل *doummèl*
- FURTIF**, IVE, adj, چپان *nèhan*, پنهان *pènhan*, a. حتی *khèfi*, pr t *khafii*, مخفی *mèkhfi*, pr t *makhfi*
- FURTIVEMENT**, adv, چپان *pènhan*, نهان *nèhan*, در پنهانی *dèr pènhan*, a. مخفی *mèkhfièn*, pr t *makhfièn*
- FUSAIN**, s m. arbisseau, a. عرقه الراهب *'èrqiyeùt-our-ra-hèb*, pr t. *'irqiyeùt-ur rahib*
- FUSEAU**, s m, دوك *douk*, a. معزل *meghzèl*, pr t. *mighzèl*, pl معازل *mèghazèl*, pr t. *mèghazil*, — petit fuseau qu'on place, garni de fil ou de soie, au milieu de la navette, ماشوره *machourè*, ماسوره *maçourè*.
- FUSÉE**, s f pièce d'artifice, فشنگ *fèchèng*, pr t. *fichènk*, فشنگی آتش ناری *fèchènguè atèch-bazi*
- FUSIBLE**, adj des 2 g, قابل آب شدن *gabèlé àb choudèn*, گنداز پذیر *goudaz-pèzir*

FUSIL, s m, توفنگ *toufèng*, pr t. *tufènk*

FUSILLIER, s m, توفنگچی *toufèngtchi*

FUSILLADE, s. f., توفنگ اندازی *toufèng-èndazı*

FUSILLER, v a., با توفنگ زدن *ba toufèng zèdèn*

FUSION, s f, آب شدن *Ab choudèn*, a. زوبان *zouban*, pr t *zèvban*

FUSTIGATION, s f., کوبک *keutèk*

FUSTIGER, v a., کوبک زدن *keutèk zèdèn*

FÛT, s m., پ فوندام *qoundaq*

FUTAIE, s f bois de haute futaie, حاکل درختان بلند *djènguèlé dèrèkhtané boulènd*

FUTAILLE, s f, پپ *pip*

FUTAINIE, s f, کتان و پنبه *qoumaché kètan-ou-pèmbè*

FUTÉ, e, adj., زیرک *zirèk*, هوشیار *houchiar*

FUTILE, adj des 2 g, پوچ *poutch*, بیهوده *bi houdè*, a *la-tayèl*, pr t *la tayıl*

FUTILITÉ, s. f., بیهودگی *bi-houdègui*

FUTUR, e, adj, آینده *dyèndè*, a مستقبل *moustèqbèl*, pr t *mustaqbil*, — le futur, le fiancé, داماد *damad*, — la future, عروس *'èroua*

FUYANT, e, adj., گریزان *gourızan*

FUYARD, DE, adj, گریزنده *gourızendè*, — S, a. فراری *fèrari*, pr t *fırari*

G

GABARE, s f., زورق بارکش *zoourèquè bar-kèch*

GABARI, ou GABARIT, s m, نمونه کشی *nèmourndyé kèchtı*

GABELLE, s f., *وحد ٿمرك نيمك* *vedìhé goumrouké nèmèk*,
باج نيمك *badjé nèmèk*

GABIER, s m., *پاسان كشي* *kèchikitchi*, *پا-
 cèbané kèchtì*

GABION, s m., *سد بكاك اكند* *sèbèd bè-khak
 àkèndè*

GABIONNER, v a., *سدهاي بكاك اكند تربت داس* *sè-
 bèdhai bè khak àkèndè tèrtib dadèn*

GÂCHE, s f., *كلید دان* *klid dan*

GÂCHER, v a., *كچرا با اب آمیختی* *guèdj-ra ba âb âmikh-
 ten*, — fig gâter, mal travailler, *بد درسب کرس* *bèd
 droust kèrdèn*, *حباب کرس* *khèrab kèrdèn*

GÂCHEUR, EUSE, s., *ساگرد بتا* *chaguèrdé bènna*, — fam.
 qui travaille mal, *کارگر دخال* *kar-guèré na-qabèl*

GÂCHIS, s m., *گل* *guèl*, *حلاش* *khèlach*

GAFFE, s f., *حنگ* *ichènguèk*, *حغه* *djèftè*

GAGE, s m., *گرو* *guèroou*, a. *رهن* *rèhn*, pr t. *rèhîn*, —
 prendre des gages, *گرو کرفی* *guèroou guèrèftèn*, —
 salaire, a. *مواحب* *mèvadjèb*, pr t. *mèvadjib*, *علوحد*
'ouloufè, pr t. *'ulufè*

GAGER, v a., *مواحب داس* *mèvadjèb dadèn*, — v n. pa-
 fier, *نذر بسی* *nèzr bèstèn*

GAGEUR, EUSE, s., *نذر بند* *nèzr bènd*.

GAGEURE, s f., a. *نذر* *nèzr*, *مراحمه* *mourahènè*

GAGISTE, adj des 2 g., *مواحدار* *mèvadjèb-dar*

GAGNANT, E, adj., *برنده* *bèrèndè*.

GAGNE-DENIER, s. m., a. *حتال* *kèmmal*.

GAGNE-PAÏN, s. m., a. *کاسب* *kacèb*, pr t. *kacib*

GAGNE-PETIT, s m, کارد نر کی *tiz-kounèndè*,
kard tiz-koun

GAGNER, v a faire un gain, نفع سود کردن *soud kèrdèn*,
 نفع نفع کردن *nèf' kèrdèn*, منفعب کردن *mènfe'èt kèrdèn*, —
 au jeu, بردن *bourdèn*, — vaincre, فیروز شدن *firouz*
choudèn, کاسی غالب آمدن *ghalèb àmèdèn*, — sa vie, کاسی
 کاسبی کردن *kacèbi kèrdèn*, کسب کردن *kèsb kèrdèn*, — tirer
 avantage de, فایده کسب کردن *faidè kèrdèn*

GAILLARD, e, adj, ساد *chad*, با دماغ *ba dèmagh*, — un
 peu libre, بی پروا *bi-pèroa*, کساح *goustakh*

GAILLARDEMENT, adv joyeusement, سادی *bè-chad*, —
 hardiment, دحسار *bè-djèçarèt*

GAILLARDISE, s f, سادی *chad*, — paroles un peu libres,
 بی پروا کساحی *bi-pèrdèyi*, کساحی *goustakhi*

GAIN, s m, سود *soud*, a. نفع *nèf'*, منفعب *mènfe'èt* pr
 t. *mènfa'al*

GAINE, s f, نیام *niam*, a. علاف *ghèlaf*, pr t. *ghilaf*

GAINIER, s m., علافسار *ghèlaf sar*

GALA, s m, a. صباح *ziafèt*

GALANMENT, adv, طرفه *zèrifanè*, معولانه *me'èqoulanè*

GALANT, e, adj, طبع خوش *khoch tèb'*, a. معول *mè'èqoul*,
 — qui cherche a plaire aux femmes, زن پرسب *zèn-pè*
rèst, زن دوست *zèn-doust*, — femme galante, زن حسیف
 زن *zènè khèfis-rèstar*

GALANTERIE, s f, طبع خوش *khoch-tèb'i*, a. ضرافت *zèrafètè tèb'*,
 معولیت *mè'èqouluyèt*, — auprès des
 femmes, زن پرسبی *zèn-pèrèsti*

GALE, s f., پاریون *pàrioun*, گر *guèr* (peu usité) a. جرب *djèrèb*

GALÉNISME, s m, a. مذهب حالموس *mèzhèbé djalnons*,
pr t *mèzhèbi djalnos*

GALÉNISTE, adj des 2 g, a. حالموسى *djalnouci*, pr t.
djalnoc, pl حالموسين *djalnouciyoun*, pr t. *dja-*
linociyoun

GALÈRE, s f, كسى ناركس *kèchtî bar kèch*

GALERIE, s f longue pièce d'un bâtiment, طنبى *tènabi*,
— corridor, دالان *dalan*, — balustrade, سكة
chèbèkè

GALÉRIEN, s m, زندانى *zèndani*

GALET, s m, سىك كيار دريا *sèngué kènaré dèria*

GALETTE, s f, نان كره *nané guèrdè*, — biscuit, نان
حسك *nané khochk*

GALEUX, EUSE, adj, حردار *djèrèb dar*

GALIEN, n. prop, a. حالموس *djalnons*

GALIMATIAS, s m., a. حلط كلام *khèlté kèlam*, pr t. *khalti*
kèlam, pl حلطيات *khèltiat*

GALION, s m, قلمين *qèlioun* pr t *qalioun*.

GALIOTE, s f, كسى رودخانه *kèchtî roud-khanè*

GALLE, s f noix de galle, مارو *mazou*

GALLICAN, NE, adj, معلى نكلساى فرانس *moutè'èllèqé*
bè-kliqai francè

GALLICISME, s. m, a. اصطلاح فرانس *èstèlahé francè*, pr t
èstilahé francè

GALLINACÉS, s m, pl پرنده ار حيس مرع خانگى *pèrèn-*
dèyé ès djènsé mourghé khanègu

GALOCHE, s. f, pl گالوش *galoch*, t. p. سمره *sèrmouè*.

GALON, s m., بند گلانى *bèndé goulabètoun*.

GALONNER, v a., دوحس گلابیو بند *bèndé goulabètoun*
doukhèn, — galonné, e, گلابیو دوحه *goulabètoun-*
doukhè

GALOP, s m., دو *doou*, — aller au galop, V galoper

GALOPADE, s f., روش دو *rèvèché bè-doou*

GALOPER, v n., دو کړس *doou kèrdèn*, دوحس *bè-doou*
rèftèn

GALOPIN, s. m., بچه *bètché*

GALVANIQUE, adj des 2 g, a. الكهربه حيوانته *moutè'èllèqé bè-gouvveyé èlèqtriqèyé hèivaniyè*

GALVANISME, s m., a. الكهربه حيوانته *gouvveyé èlèk-*
triqèyé hèivaniyè, a. كهربه حيوانته *gouvveti*
èlèktriquè hèivaniyè.

GALVAUDER, v a., داس فکش دادس *feuhch dadèn*, دشام داس
douchnam dadèn

GAMBADE, s. f., حهش *djèhèch*

GAMBADER, v n., حهش *djèstèn*, حهدس *djèhadèn*

GAMELLE, s f., حيراک سربازان *zèrfé khouraké sèr-*
bazan

GAMIN, s m., دکه ول گړدی *bètchèyé vèl-guèd d*

GAMME, s. f., a. در مفضل *dourré moufèssèl*, pr t *durri*
mufassal.

GANACHE, s f., چانه ريوبي اسپ *tchanèyé ziriné èsp*, —
 fig qui a l'esprit lourd, کم عقل *bi-khàrèd*, *kèm-'èql*

GANGLION, s. m., a. شپکه الاعصاب *chèbèkèt-oul-è'gab*.

GANGÈRE, s. f., غانغرايا *ghanghèraya*, a. شفافلس *chò-*
qaqlous

GANGRENER (se), v pron, شَقَّافِلوس شَدَن *chèqaqlous choudèn*

GANGRENEUX, EUSE, adj, a. شَقَّافِلوسى *chèqaqlouci*

GANSE, s f, قِطَّان *qèitan*, pr t *qaïtan*, — se dit pour boutonnière v ce mot

GANT, s. m., دِسَكَش *dèst kèch*, — porter des gants, mettre ses gants, دِسَكَش پُوشِیدَن *dèst-kèch pouchidèn*, — jeter le gant, بَمَدَان حِکَّتْ طَلَب کَرَدَن *bè-mèidane djèng tèleb kèrdèn*

GANTELET, s m, دِسَكَش آهِنِى *dèst kèché ahènîn*.

GANTER, v a., دِسَكَش پُوشِیدَن *dèst kèch pouchidèn*

GANTERIE, s f, کَار حَنَد دِسَكَش *kar-khanèyé dèst-kèch*.

GANTIER, IÈRE, دِسَكَش سَار *dèst kèch saz*, دِسَتَكَش فَرُوش *dèst-kèch fourouch*

GARANCE, s. f, رُوناس *rounas*

GARANCER, v a., رُوناس رَنگ کَرَدَن *bè rènguè rounas rèng kèrdèn*

GARANT, E, s et adj, a. صَامِى *zamèn*, pr t *zamîn*, كَعْل *kèfil*, pl كَعْلَا *koufèla*, مَكْعَل *moutèkèffèl*, — se rendre garant, صَامِى شَدَن *zamen choudèn*

GARANTIE, s f, a. صَمَانَت *zèmanèt*, كَعَال *kèfalèt*

GARANTIR, v a., صَامِى شَدَن *zamèn choudèn*, كَعَالَت کَرَدَن *kèfalèt kèrdèn*, — garanti e, a, مَكْعُول لَه *mèkfoul lè-hou*

GARCE, s. f, حَنَد *djèndè*, a. دَكْحَه *qèhbè*, فَاحِشَه *fahèchè*, pr t. *fahichè*.

GARÇON, s. m پَسَر *pèchè*

GARDE, s. f. partie d'une épée, قِصْطَه شَمِشَر *qèbsèyé chèm*

cher, — conservation, پاس *pas*, a. حفظ *həfz*, pr t. *həfz*, محافظه *mouhafèzè*, — action par laquelle on observe ce qui se passe, کشک *kèchik*, دیدبانی *dîdè-banî*, — action de garder, نگاهداری *nègah-darî*, — une garde, پاسبان *pacè ban*, دیدبان *dîdè-ban*, t. p. فراول *qèravoul*, کشکچی *kèchiktchî*, — prendre garde, حذر کرس *hèzèr kèrdèn*, — monter la garde, کشک کشیدن *kèchik kèchidèn*, فراول کسیدن *qèravoul kèchidèn*, پاسبانی کرس *pacè-banî kèrdèn*, — corps de garde, فراولخانه *qèravoul-khanè*

GARDE-BOUTIQUE, s m, مال مسکله فروش *malé mouchkèl fourouch*

GARDE-CÔTE, s m, نگاهداری کنار دریا *nègah darî é kènaré dèria*

GARDE-CHASSE, s m, t p قوروقچی *qourouqtchî*

GARDE-DES SCAUX, مهردار *meuhr dar*, pr t *muhur-dar*

GARDE FOU, s m., a. سکه *chèbèkè*

GARDE-FEU, s m., سکه پیشبکاری *chèbèkèyè pich boukharî*

GARDE-MAGASIN, s m., انباردار *èmbâr-dar*, امین انبار *èminé èmbâr*

GARDE-MALADE, s des 2 g, پرسیدار مریض *pèrèst-daré mèriz*.

GARDE-MANGER, s m., جاشندان *tchacht-dan*, نوسه دان *touchè-dan*

GARDE-NATIONALE s. f, قشون ریجف *qouchouné rèdîf*, قشون ملتى *qouchouné mèllètî*

GARDER, v a. conserver, نگاه داشتن *nègah-dachtèn*, حفظ

hèfz kèrdèn, پاس داشی *pas dachtèn*, — garder un malade, مریضی را برسداری کردن *mèrizi-ra pèrèst-darî kèrdèn*, — garder le lit, بسترى بستن *bèstèrî boudèn*, — le silence, سکوت احسان کردن *soukout èkh-tiar kèrdèn*, — la chambre, از اوطای برون نامدن *èz outaq biroun nè yamèdèn*, — les moutons, چربانی *tchoubani kèrdèn*, کتدبانى کردن *guèllè-bani kèrdèn*, — se garder, خود را محفوظ داسى *khoud-ra mèh-fouz dachtèn*, احراض کردن *èhtèraz kèrdèn*, — protéger, نگاه صائب کردن *sianèt kèrdèn*, — gardé, e, نگهدا *nègah dachtè choudè*, a محفوظ *mèhfouz*, pr t mahfouz, محبوس *mèçoun*

GARDE ROBE, s f, لباسدان *lèbas dan*, دولاب *doulab*, — lieu d'aisance, ا. حلا *khèla*, مير *mebrèz*

GARDEUR EUSE, s d animaux, کتدبان *guèllè-ban*

GARDIEN, NE, s, پاسبان *pas ban*, a حفظ *hafèz*, pr t hafiz

GARE' interj, حیدار *khèbèr dar*, سر حساب *sèr-hecab*

GARE, s. f. abri pour les bateaux, سانه بان رورن *saye-bané zoourèq*

GARENNE, s f, حى حرکوس *djai khèr-gouch*

GARER (se), v pron, خود را جمع کردن *khoud-ra hèfz kèrdèn*, — se ranger, خود را بس کسیدن *khoud-ra pès kèchidèn*

GARGARISER (se), v pron, غرغره کردن *ghèrghèrè kèrdèn*.

GARGARISME, s m, غرغره *ghèrghèrè*, pr t gharghara

GARGOTAGE, s. m., حوراک بد *khourakè bèd*

GARGOTE, s f, مهمانخانه پست *mèhman khandèyé pèst*.

GARGOTIER, IÈRE, s, آشپز باقابيل *èch pèzè na-qabèl*.

GARGOUILLE, s. f., سَنگى nav-dané sèngu

GARGOUILLEMENT, s. m., صدای در شکم sèdaï dèr chèkèm,

فراغر درونی qèraqèré dèrouni

GARGOUSSE, s. f., مطارè mètarè

GARNEMENT, s. m. mauvais garnement, مرد بی سرو پا mèrdé bi-sèr-ou pa, ناکس na-kès

GARNIE, v. a., fournir le nécessaire, تدارك دیدن tèdarèk didèn, — orner, آراسى drastèn

GARNISON, s. f., a. مساحتطى فلعه moustèhfèziné qèl'è

GARNISSEUR, EUSE, s., اراینده arayèndè

GARNITURE, s. f., آراس زینèt arayèch, زینèt

GARROT, s. m., گرس اسب guèrdèné èsp

GARROTTER, v. a., دسب و ناسنى dèst ou pa bèstèn

GASCON, NE, adj fanfaron, لافزن laf-zèn, pr t lafazan

GASCONNADE, s. f., لافزنى laf zèni

GASCONNER, v. n., لافزندن laf-zèdèn

GASPILLAGE, s. m., a. اتلاف ètlaf

GASPILLER, v. a., تلف کردن èsraf kèr dèn, تلف کردن lèf kèrdèn, — gaspillé, e, تلف شده tètèf choudè

GASPILLEUR, EUSE, s., تلف کننده tètèf kounèndè, a. مسرف mousrèf, pr t. musrif, موبهززèr moubèzzèr, pr t. mubèzzir

GASTRIQUE, adj des 2 g., a. معدوى mè'dèdèi pr t mi'dèi

GASTRITE, s. f. douleur vive à l'épigastre, a. وجع مأندè vèdjè'é mè'nèl, pr t vadjà'i mè'nèl, — inflammation de l'estomac, a. التهاب المعدة èltèhabè mè'dèdè, pr t. èltèhabè mè'dèdè.

GASTRONOME, adj des 2 g, دوستدار اطعمه لذیذہ, *doust-daré et'émèyé lèzizé.*

GASTRONOMIE, s f, a علم اطعمه لندد 'elme el'emaye lè-
zizè, pr t 'ilme el'emèr lèzizè

GASTRONOMIQUE, adj des 2 g , a معتنق علم اطعمة ليدد
moutè'èllàgè bè-'èlmè èt'èrnèyé lèzizè

GÂTEAU, s m, نان, نانۀ روهن *nané rooughèni*

GÂTER, v a., کړس کړې *khèrab kèrdèn*, تېباک کړې *tèbah kèrdèn*, — corrompre, فاسد کړې *facèd kèrdèn*, — salir, حراب کړې *tchèrk kèrdèn*, — se gâter, حراب شوی *khèrab choudèn*, — gaté, e, حراب شوی *khèrab-choudè*, — corrompu, e, فاسد شوی *facèd-choudè*, — sali, جړک شوی *tchèrk-choudè*

GAUCHE, adj, چپ *tchèp*, ايسار *yèçar*, — la main gauche, چپ دست *dèstèr tchèp*, — à gauche, بى طرف *oè-tèrèfé tchèp*, — maladroit, كيرى دست *khirè-dèst*.

GAUCHEMENT, adv, دكبره دسپه *hè khirè-dèsti*

GAUCHER, ÈRE, adj, *ichèpè*, *ichèp-dèst*

GAUCHERIE, s f, *خبره دست* khirè-dèst

GAUFRE, s f rayon de miel, a. كوار, *guèvarèt*, كوار, *kè-varèt*, — façon donnée à une étoffe, نفش بر فماش, *nèqché bër goumach*, — pâtisserie, نان روعی, *nané roouguèni*.

GAUFRE, v a., بر فماش نیش کردن *bêr qoumach nêsch kerdên*

GAUFREUR, SE, S., نقش کبکده بر فماش *ndqch-kounènddyé*
 bér goumach, نقش کبکده فماش *ndqch-kounènddyé*
goumach.

- GAUFRIER, s. m., انبور نان *embouré nan-pèzi*
 GAUFRURE, s. f., روى فماش *nèqché roui qoumach*
 GAULE, s. f., جوب بلبند *tchoubé boulènd*
 GAUSSER (se), v. pron., ريشكند كرنس *rich-khènd kèrdèn*,
 استهزا كرنس *èstèhza kèrdèn*
 GAUSSERIE, s. f., ريشكندى *rich khèndi*, ا استهزا *èstèhza*,
 پرت *pr t istihza*
 GAZ, s. m., دىكار روى *djouhèré âtech*, ا *bou*
khare rèqiq, پرت *boukhari raqiq*, دىكار حقى *bou-*
khare khèfi, پرت *boukhari khafi*, گاز *gaz*
 GAZE, s. f., بىندىك *bèi èndyèk*, — ان فى *an fig*, پىردى *pèi dè*
 GAZELLE, s. f., دىيران *djèiran*, ا *ghezal*, پرت *ghazal*
 GAZER, v. a., با بىندىك بوساندن *ba bèrèndyèk pou*
chandèn
 GAZETIER, s. m., روزنامه نويس *rouz namè nèvis*
 GAZETTE, s. f., روزنامه *rouz namè*, — gazette de Paris,
 روزنامه پاریس *rouz namèyé paris*
 GAZEUX, EUSE, adj., كىدار *kèf-dar*, عار دار *ghaz dai*
 GAZON, s. m., سىر سىر *sèozèyé tchemèn*, سىر *sèbzè*
 GAZONNEMENT, s. m., سىر شلى *sèbzè choudèn*
 GAZONNER, v. a., سىرزار كرنس *sèbzè-zar kèrdèn*
 GAZOUILLEMENT s. m., زمزمه مرغان *zènzèmèyé mourghan*,
 — en parlant d'un ruisseau, اب حارى *zènzè*
mèyé âbè djari
 GAZOUILLER, v. n., شىلىدن *chèfilidèn*, زمزمه كرنس *zènzè-*
mè kèrdèn, چاويدن *tchavidèn*
 GEAL, s. m., فوغلاق *qouqlad*
 GEANT, E, s., كوه پىكر *kouh-pèikèr*

GÉHENNE, s f, a جهنم *djèhènnèm*

GEINDRE, v n, ناله كردن *nalè kèrdèn*, مویه کردن *mouyè kèrdèn*

GÉLATINE, s f, حوراك بلمدار *khourakè yèlèm-dar*, گله *gèlè*, هلمه *hèlmè*, هلام *houlam*

GÉLATINEUX, EUSE, adj, بلمی *yèlèm*

GELÉE, s f, بچ بندی *yèkh bèndi*, سرمای شدید *sèrmaî chèdid*, — de fruits, رب *roub*

GELER, v a., انجمه کردن *èmbèstè kèrdèn*, — en parlant des plantes, سرما moundjèmed *kerdèn*, — v n, بچ بسی *yèkh bèstèn*, بچ یèkh *choudèn*, — gelé e, بچ کرده *yèkh-kèrdè*, — eau gelée, آب بچ کرده *âbè yèkh kèrdè*

GÉFLINOTTE, s f, کیک صحرائی *kèphé sèhrayî*

GÉMINAUX, (les), s m pl, a حورا *djoouza*, pr t *djèvza*

GÉMIR, v n, نالیدن *nalidèn*, ناله کردن *nalè kèrdèn*

GÉMISSEMENT, s m, ناله *nalè*, a. نوحه *noouhè*, pr t *nèvhè*

GÉMISSANT, e, adj, نالان *nalàn*

GEMME, adj sel gemme, نمک معدنی *nèmèké mè'èdèn*, — s f pierre précieuse, سنگ حواهر *sènguè djè-vahèr*

GÉNANT, ANTE, adj, زحمت افرا *sèqlèt-ènguiz*, زحمت-دفا *zèhmèt-èfza*

GENCIVE, s f, کوسب دندان *gouchté dèndan*, a. لته *lècè*, pr t *licè*, pl لیا *lèça*, pr t *liça*, et ليات *lèçat*, pr t *liçat*

GENDARME, s m., فراس دیوان *fèrraché divan*, — cavalier, سوار نظام *sèvaré nèzam*

GENDARMER (se), v récip., *بی جا حشمتاک شنس bi-dja khèchmnak choudèn*

GENDARMERIE, s f., *سوار نظام souvaré nèzam*

GENDRE, s. m., *داماد damad*

GÈNE, s. f., torture, *شکاکه chèkèndjè, pr t chikèndjè*,
— situation pénible, *رنج rèndj, a. بغلب sèqlèt, pr t siqlèt, رجب zèhmèt, pr t. zahmèt*

GÉNÉALOGIE, s f., a. *نسب nècèb, سكره سب chèdjèrèyè nècèb, p t. سلسله نامè sèlsèlè namè*

GÉNÉALOGIQUE, adj des 2 g, a. *معلق به نسب moutè'èl lèqé bè-nècèb*

GÉNÉALOGISTE, s m., a. *نساب nèssab*

GÈNER, v a., *رحیب ژییژت رچانیدن èziyèt rçanidèn, رجب زهممت دادن zèhmèt dadèn, مکتل شنس moukhèll choudèn*,
— gèné, e, *بهرجیب افاده bè-zèhmèt ouftadè*, — être dans le besoin, *باحتاج احیاء bè-halètè èhtiad ouftadè, گرفتار نمکدسی شدè guèrèstare tèng-dèstè choudè, a. محتاج mouhtad*

GÉNÉRAL, e, adj, a. *عمومی 'oumoumi, عام 'amm*, — en général, généralement, *عموما 'oumoumèn*

GÉNÉRAL, s. m., *سردار sèr-dar, حمرال djènèral*, — les persans assimilent le grade de *سرتیپ sèrtip*, à celui de général

GÉNÉRALISSIME, s m., *سردار کل sèr-darè koull*

GÉNÉRALISER, v a., *عمومی کرنس 'oumoumi kèrdèn*

GÉNÉRALITÉ, s f., a. *عمومیت 'oumoumiyèt*

GÉNÉRATEUR, TRICE, s., a. *والد valèd, pr t valèd, مولدèd mouvèllèd, pr t. muvèllèd*

GÉNÉRATIF, IVE, adj, اسند, *zayèndè*

GÉNÉRATION, s f, پوشت نژاد, *poucht, nèjad*, a. توليد *toou-lid*, pr t *tèvlid*, ناسل *tènaçoul*, نسل *nèsl*, زوړريږت *zour-riyèt*, — de génération en génération. پوشت اسندر *poucht èndèr poucht*, a. نسل بعد نسل *nèslèn bè'èd nèslèn*, pr t *nèslèn ba'd nèslèn*, — époque, a. عصر *'èsr*, pr t *'asr*

GÉNÉREUSEMENT, adv., d'une manière noble, کړمانه *kèr-manè*, بې لولووې هېمنېت *bè 'oulouvvé hèmmèt*, — libéralement, بې-دېږان مېردي *bè-djèvan mèi di*, بې-سکاوې *bè-sèkhavèt*.

GÉNÉREUX, EUSE, adj de nature noble, بولد هېمېت *bou-lènd-hèmmèt*, a. علي هېمېت *'àli hèmmèt*, pr t. *'àli-him-mèt*, — libéral, دېږان-مېردي *djèvan-mèrd*, a. سکتې *sèkhi*, کړم *kèrim*.

GÉNÉRIQUE, adj des 2 g, a. حېسې *djènsi*, pr t. *djinsi*, اسم حس *èsmé djèns* pr t *ismi djins*

GÉNÉROSITÉ, s f magnanimité, a. بې لولووې هېمنېت *'oulouvvé hèmmèt*, — libéralité, دېږان-مېردي *djèvan-mèrdi*, a. سکاوې *sèkhavèt*

GENÈSE, s. f, کتاب افرېش جهان *kètabé àfèrinèché djè-han*, a. سفر نېکوي امکلوقېت *sèfré tèkvīn-oul-mèkhlou-qat*, pr t. *sifrī tèkvīn-ul-makhlouqat*

GENÊT, s m., a. رېتم *rètèm*

GENÈVRIER, s. m., راسې, *acèn* (vieux) درحب اړنج *dè-rèhhié èrdèdj*

GÉNIE, s. m. esprit ou démon qui accompagne l'homme depuis sa naissance jusqu'à sa mort, هم-سود *hèm-sod*, a. دېن *djènn*, pr t. *djinn*, pl حان *djann*, — talent,

فَهْنِي *fèrhèng*, a. **أَسْعَدَانِ عَقْل** *estè'dadé 'èql*, **عَقْل** *'èql*, pr t. **أَقْل** *ma'rifèt*, — art a. **فِي** *fènn*, — militaire, **فَتَى هَمْدَسَة حَرَبِيَّة** *fènné hèn-dècèyè hèrbiyè*, pr t. *fènni hèndècèi harbiyè*, — le génie d'une langue, **شِبْوَة رِيَان** *chivèyè zèban*

GENIE, s. m. corps des ingénieurs, **مُهَنْدَسِي نَطَم** *mou-hèndècèné nèzam*

GENIÈRE, s. f. **أَرْدِي** *àrdèd*, pr t. *àrdid*

GENISSE, s. f. **مَادَة نَاو بَارَائِدَة** *madè-gavé nà-zayidè*, a. **عَاكِلَة** *'èdylèt*, pr t. *'idylèt*, pl **عَاكِل** *'èdylèl*, pr t. *'idylèl*

GÉNITAL, s. adj. **مُعَلَّف بَه نَاسِل** *moutè'llèqé bè-tèna-coul*, — parties génitales, a. **آلَاب نَاسِل** *àlatè tènaçoul*

GÉNITIF, s. m., a. **دَجَرَر** *djèrr*, **إِزَافَة** *èzafè*, pr t. *izafè*

GENOU, s. m. **زَانُو** *zanou*, — se mettre à genoux, **نَازُو** *bè-zanou ouftadèn*

GENOUILLÈRE, s. f. **زَانُو بُوخ** *zanou pouch*

GENOUILLET, s. m. plante, a. **خَاتَم سَلِمَان** *khatèmé soulè-man*, pr t. *khatèmi solèman*

GENRE, s. m., a. **دَجْنَس** *djèns*, pr t. *djins*, pl **إِدْجَنَاس** *èdj-nas*, **نَوْع** *noou*, pr t. *nèv'*, pl **أَنْوَاع** *ènva*, — le genre humain, a. **دَجْنَسَة آدَم** *djènsé àdèm*, a. **نَوْع إِنْسَان** *bèni nou'é ènsan*, pr t. *bèni nèv's insan*

GENS, s. f. pl., a. **مَلَل** *mèllèl*, pr t. *millèt*, pl **مَلَل** *mèlèl*, pr t. *melèl*, le droit des gens, a. **حَقْوِي مَلَل** *hougouqé mèlèl*, pr t. *hougouqi mèlèl*, — personnes, **مَرْدَم** *mèrdoum*, a. **خَلْق** *khalq*, pr t. *khalq*, — il y a certaines gens qui, **بَعْضِي مَرْدَم هَسَبَكَة** *bè'èsi mèrdoum hèst-ké*, — en parlant de classes d'hommes on emploie les mots

a. اهل ارباب *èhl, èrbab*, — gens de lettres, ارباب علوم
èrbabé 'ouloum, pr t *èrbabi 'ouloum*, — de guerre,
 اهل حربه *èhlé djèng*, ارباب محاربة *èrbabé mouha-*
èbè, pr t *èrbabi mouharèbè*

GENTIANE, s f, حطباني رومي *djèntianai roumi*

GENTIL, s m, ب پيرس *bout-pèrèst*, pr t *pout-pèrèst*

GENTIL, ILLE, adj فشكي *qèchèng*, a. ظرف *zèrif*, pr t
zarif

GENTILHOMMERIE, s f, نكبت رادكي *nèdjib zadègui*

GENTILLESSE, s f, سري كاري *ckèrin kari*, a. ظرف *zè-*
rafèt

GENTILLEMENT, adv, سري كاري *bè chèrîn-kari*

GÉNUFLEXION, s f, زانو رومي نهادن *zanou bèr zèmîn nè-*
hadèn

GÉODÉSIE, s f, a علم المساحه *'èlm oul-mèçahèt*, pr t *ilm-*
ul mèçahat

GÉOGRAPHE, s m, اهل جغرافيا *èhlé djoughrafia*, pr t
èhl djoughrafia

GÉOGRAPHIE, s f, علم جغرافيا *djoughrafia*, جغرافيا *'èlmé*
djoughrafia, pr t *'ilmi djoughrafia*, — carte de géo-
 graphie, نقشه جغرافيا *nèqchèyé djoughrafia*

GÉOGRAPHIQUE, adj des 2 g, a متعلق بجغرافيا *moutè'èl-*
lègé bè-djoughrafia

GEÔLE, s f, زندان *zèndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, pr t
zindan, haps-khanè.

GEÔLIER, s m, زندانيان *zèndan-ban*

GÉOLOGIE, s f, a وصف الارض *vèsf-oul-èrz*, pr t *vèsf-*
ul-èrz.

GÉOMÈTRE, s. m, a. *مستاح mèssah, مهندس mouhèndès,*
pr t. *muhèndès*

GÉOMÉTRIE, a. *علم مساحة 'èlmé mèçahèt,* pr t. *'ilmi mè-
çahat.*

GÉOMÉTRIQUE, adj des 2 g, a. *معلو بعلم مساحة mou-
tè'èllègé bè-'èlmé mèçahèt*

GÉOMÉTRIQUEMENT, adv, *اروى علم مساحة èz roui 'èlmé
mèçahèt.*

GÉORGIE, s f, *گورجستان gourdjèstan,* pr t *gurdjistan*

GÉORGIEN, NE, adj et s, *گورجی gourdjî,* pr t *gurdjî*

GÉRANIUM, s. m, *گل شمعدان goulé chèm'-dan,* a. *اسرة الراعى èbrèt-our ra'î,* pr t *ibi èt-ur ra'î*

GÉRANT, E, s. et adj, *دجا ناسب dja nèchîn,* a. *نایب nayèb,*
pr t. *naïb*

GERBE, s f., *دسته گندم dèstèyé guèndoum,* a. *دمب dèmet.*

GERBER, v a., *گندم را دسته بسته guèndoum-ra dèstè-
dèstè bèstèn*

GERCER, v a., *ترکانیدن tèrèkanidèn, — se gercer, ترکیدن
tèrèkidèn, ترکیدن شدن tèrèkidè choudèn, — gercé, e,
ترکید tèrèkidè, ترکیدن شده tèrèkidè-choudè*

GERÇURE, s. f., *ترک شکاف tèrèk, chèkaf*

GÉRER, v a., *نامبراب رتق و فتق rètq vè fètq kèrdèn,*
بستن bè-oumourat rècidèn

GERMAIN, AINE, adj *cousin germain, cousin issu de deux
frères, عموزاد èmou-zadè, issu de de deux sœurs, خاله
زاد khâlè-zadè.*

GERMANIQUE, adj des 2 g, *نمستوی nèmsèvi*

GERME, s m., مائه نكه *mayèyé tokhm*, رخ نباتات *roukhé nèbatat*, — le germe de la division, مائه نكاه *mayèyé nèfaq*

GERMER, v n., رخ زنى نباتات *noumouv kèrdèn*, رخ زنى نباتات *roukh zèdèné nèbatat*, سر شدى نكه *sèbz choudèné tokhm*

GERMINATION, s f., رستنى, *rèstèni*, ou roustèni, ا. نب *nèbt*, نمو *noumouv*, pr t. numouv, نوب *noubout*

GÉSIER, s m., سىنگدان *sèng dan*, گوار *guèyay* (peu usité) a. حوصله *hooucèlè*, pr t *havcèlè*

GESTATION, s f, a. مدت حمل *mouddètè hèmì*

GESTE, s m, a. اشاره *ècharè*, pr t *icharè*, — exprimer par le geste, اشاره فهمانى *bè ècharè fèhmanidèn*

GESTICULATION, s f, ا. وىس *hèrèkètè pa-ou-dèst*

GESTICULER, v n, اشاره *bè-ècharè hèrèkètè kèrdèn*, وىس *dèst* ou *pa zèdèn*

GESTION, s. f., كار پردازى *kar-pèrdazi*, ا. اداره *èdarè* pr t *idarè*,

GIBECIÈRE, s f, شكار *toubreyé chèkar*

GIBELOTTE, s f, حورش خرگوش *khourèché khèr-gouch*.

GIBERNE, s. f., فشنگدان *fèchèng dan*

GIBET, s. m, دار *dar*, قيق *qèpouq*, ا. دار الصلب *dar-ous sèlb*

GIBIER, s m. شكار *chèkar*, pr t. *chikiar*, ا. صيد *sèid*, pr t. *saïd*

GIBOYEU, suse, adj, شكار *pour-chèkar*

GIFLE, s. f V soufflet, coup du plat de la main.

GIFLER, v a., V souffleter

GIGANTESQUE, adj des 2 g , کوه پيکر *kouh-pèikèr*, نيو پيکر
diu-pèikèr

GIGOT, s. m., ران گوسفند *rané gousfènd*, ران *ran*

GIGOTTER, v n , پارا حساندن *pa-ia djoumbandèn*

GILET, s m., حليكه *djèlètke*

GILETIÈRE, s. f., حليكه دور *djèlètke-douc*

GINGEMBRE, s m., زنجفيل *zèndjèbil*, زنجفيل *zèndjèfil*

GIRAFE, s f , زراف *zèraf*, شيركاوليلك *choutour gav-pèlèng*,
a. زرافه *zèrafe*

GIROFLE, s. m clou de girofle, ميكه *mikhèk*

GIROFLÉE, s f , شب اسوي *chèb-boui*, شب اسوي *chèb-embouï*

GIROFLIER, s m., درج ميكه *dèrèkhté mikhèk*

GIRON, s m , فاصله ار كمر برانو *facèlèyé èz kèmrèr bè zanou*,
— fig le giron de l'église, احق *hèdjir*
oud-dîn-èl-haqq

GIROUETTE, s. f , بادنما *bad-nèma*, pr t. *badî-numa*, —
fig inconstant, a. ملوتمراج *moutèlèvvèn mèzadj*, pr t
mutèlèvvîn-mizadj

GISEMENT, s m , position des côtes de la mer, حاب لب
halètè lèbè dèria, — position des masses de miné
raux dans la terre, حاب معائن ريررمى *halètè mè'a-*
dèn ziré zèmin

GÎT (ci), در اسكان حواسنه اسب *dèr in-dja khabidè èst*,
— fig consiste, a. ميوط *mènout*, — tout git en cela,
همه ميوط اراوسب *kèmè mènout èz oust*

GÎTER, v n., حواسندن *khousfièn*, حواسندن *khabidèn*.

GLACANT, s, adj , بهيد *yèkh-bènd*

- GLACE, s f eau gelée, بخ *yèkh*, — miroir, آینه *dîné*
 GLACER, v a, بکشدن *yèkh kèrdèn*, — se glacer, بکشدن *yèkh kèrdèn*,
djèmèd kèrdèn, — glacé, e, بکشدن *yèkh-bèstè*, بکشدن *yèkh-choudè*, a. بکشدن *moundjèmèd*, pr t. *mundjèmèd*
 GLACIAL, ALE, adj, سرد بخت *bè chèddèt sèrd*, — mer
 glaciale, a. بکشدن *bèhré moundjèmèd*, pr t. *mundjèmèd*
 GLACIER, s m, بخت *bèstèni saz*
 GLACIÈRE, s f, بخت *yèkh tchal*
 GLAÇON, s m, بخت *partchèyé yèkh*, بخت *tèkèyé yèkh*
 GLADIATEUR, s m, بخت *kouchti guir*, بخت *pèhlèvan*, pr t. *pèhlèvan*
 GLAIEUL, s m, plante, بخت *zèmbèqé dbi*
 GLAIRE, s f, a. بخت *bèlqhèm*
 GLAIREUX, EUSE, adj, a. بخت *bèlqhèm*
 GLAISE, s et adj, بخت *guélé zèrd*, بخت *chèlk*
 GLAIVE, s m, بخت *chèmchir*, a. بخت *sèf*
 GLANAGE, s m, بخت *khouchè-tchini*
 GLAND, s m., fruit du chêne, بخت *bèlout*, — ornement,
 بخت *mèngoulè*
 GLANDE, s f, بخت *douchboul*, a. بخت *ghoudèd*, pl بخت *ghoudèd*
 GLANDÉE, s. f, بخت *bèlout ichini*
 GLANDULEUX, EUSE, adj, بخت *douchboul-dar*, a. بخت *zoul-ghoudèd*, pr t. *zèvi-ul-ghoudèd*

GLANE, s. f., نَسْدَة dèstèyè guèndoum

GLANER, v. a., حَوْشَة جَنِي khouchè-tchini kèrdèn.

GLANEUR, EUSE, s., حَوْشَة جَنِي khouchè tchîn

GLAPIR, v. n., رَوْرَة krouzè kèrdèn, رَوْنَة zènouyè kèrdèn, مَوْنَة mouyè kèrdèn

GLAPISSANT, E, adj., رَوْرَة krouzè kounan

GLAPISSEMENT, s. m., رَوْرَة krouzè, مَوْنَة mouyè

GLAS, s. m., صَدَاي نَاقُوس sèdai naqoucé 'èza

GLÈBE, s. f., زَمِي zèmin, اَرْض èrz, pr t arz

GLISSADE, s. f., لَز liz

GLISSANT, E, adj., لَز liz.

GLISSEMENT, s. m., لَزِي lizèch, پَا لَزِي lizèché pa

GLISSER, v. n., لَزِي krouzè, لَزِي liz kèrdèn, لَزِي krouzè, - fig se glisser, حَوْدْرَا رَظَانِي khou-ra rèçanidèn, حَوْدْرَا تَظَانِي khou-ra tèpandèn

GLISSEUR, s. m., لَزِي lizèndè, لَزِي krouzè.

GLOBE, s. m., a. كُرَة kourè, — globe terrestre, زَمِي kourèyè zèmin, كُرَة kourèyè èrz, pr t kurèi èrz, — objet en forme de globe, حَبَاب houbab, كُرَة kourè

GLOBULE, s. m., a. حَبَاب houbab, pl حَب houbèb

GLOIRE, s. f., نَم nam, نَم و نَم nam-ou-nèng, اَعْرَ 'èzz, pr t. 'èzz, اَعْرَ 'èzzèt, pr t. 'èzzèt, اَفْطَحَار èftèkhar, pr t. èftèkhar, — grandeur, شَكْوè chèkouh, a. عَظَمَة 'èzèmet, pr t. 'èzèmet, حَلَال djèlalèt, حَلَال djèlal.

GLORIEUSEMENT, adv., شَكْوè با ba-chèkouh, اَفْطَحَار èftèkhar

GLORIEUX, EUSE, adj, با فزو کوکبه *ba-èftèkhar*, با افکار *ba-fèrr-ou-kooukèbè*, a. عزا *djèlil*, غرا *ghourra*.

GLORIFICATION, s f., élévation à la gloire éternelle, a. سعادت سرمدی *sè'âdètè sèrmèdi*, pr t *sè'âdètè sèrmèdi*, سعادت ابدی *sè'âdètè èbèdi*, pr t. *sè'âdètè èbèdi*, — action de glorifier, a. تمکد *tèmdjîd*

GLORIFIER, v a., تمکد کرن *tèmdjîd kèrdèn*, — se glorifier, تکر کرن *tèkhr kèrdèn*, — glorifié, e, تمکد شد *tèmdjîd-kèrdè-choudè*

GLORIOLE, s f, a. غرور *ghourou*

GLOSE, s f, a. شرح *chèrh*, تفسیر *tèfsir*, حاسه *hachè*

GLOSER, v a., شرح کرن *chèrh kèrdèn*

GLOSEUR, EUSE, s, عجب *'èib djou*, حرفکر *hèrf-gur*, a. لایم *layèm*, تعلق *tè'an*

GLOSSAIRE, s. m, a. لعب الفاظ عبر مانيس *loughètè èlfazè ghèiré mè'ènous*, لعب الفاظ عاميه *loughètè èlfazè ghamèzè*

GLOSSATEUR, s m, a. معسر *moufèsèr*, pr t *mufèssir*

LOTTE, s f, a. ممر نيس *mèmèrré nèfès*, a. علسه *ghoul-sèmdè*, pr t *ghoulsamè*

GLOUGLOU, s m, a. قلقل *goulqoul*

GLOUSSEMENT, s m, اوعوع موع *qoughoughé mourgh*

GLOUSSER, v n, صدا کرن موع *sèda kèrdènè mourgh*, اوعوع کرن *qouqough kèrdèn*

GLOUTON, NE, s. et adj, شکم حواره *chèkèm-kharè*, شکم بند *chèkèm-bèndè*

GLOUTONNERIE, s. f., شکم حوارگی *chèkèm-kharègua*

GLU, s m, a. دبن *dèbèn*, دغ *dèbq*, لرای *lèraq*

GLUANT, *E*, adj, چسپنده *tchèspèndè*, *a*. لریف *lèsiq*

GLUAU, *s m.*, خوب لراقدار *tchoubé lèzaq-dar*

GLUER, *v a.*, لریف کردن *tchèspan kèrdèn*, لریف کردن *lèsiq kèrdèn*

GLUTINEUX, *EUSE*, adj, چسپان *tchèspan*

GOBELET, *s. m.*, پیاله *pialè*, اسکان *estèkan*, *a*. طاس *tas*,

— servant aux escamoteurs, حقّه *hoqqè*, pr *t houqqa*

GOBE-MOUCHES, *s. m.* oiseau qui se nourrit de mouches,

مرع متسکور *mourghé mèguès khour*, — fig homme crédule, زود باور *zoud-bavèr*

GOBER, *v a.*, فرو بردن *fourou bourdèn*, بلعیدن *bèl'idèn*

GOBERGER (se), رسیدن کردن *rich-khènd kèrdèn* —

prendre ses aises, راحت شدن *rahèt choudèn*

GODAILLER, *v n*, حلی سراب خوردن *khèlè chérab khourdèn*

GODELUREAU, *s m.*, جوان ناریده *djèvané na-zèndè*

GODET, *s. m.*, حلم *djam*, پیاله *pialè*, *a*. قدّه *qèdèh*, pr *t qadèh*.

GODICHE, *s et adj.*, *a*. احمق *èhmèq*, pr *t. ahmaq*

GOËLAND, *s m.*, مرع دریاوی *mourghé dèriayi*, *a*. حقله *djouqèlè*

GOËLETTE, *s f.*, کشمی دو نرکی *kèchtiï dou-dîrèki*

GOGO (à), adv, فراوان *fèravan*, انبوه *èmbouh*

GOGUENARD, *E*, adj., بشعید مانند *rich-khènd-manènd*

GOGUENARDER, *v n.*, بشعید کردن *rich-khènd kèrdèn*.

GOGUENARDERIE, *s f.*, بیشعیدی *rich-khèndi*.

GOGUETTES, *s. f. pl.* propos joyeux, حرف شادی آمیز *hèrfé chadi-âmîs*.

GOINFRE, s m, حورندة سيار *bèciar-khour*, حورندة سيار *khourèndèyé bèciar*

GOINFRIERIE, s f, سيار حورى *bèciar-khour*

GOÎTRE, s m, حدره سلع *tchèkhèch*, a. سلع *sèl'e*, حدره *dyèdrè*

GOÎTREUX, EUSE, adj, حكسدار *tchèkhèch-dar*

GOLFE, s. m., دهنه *dèhènè*, a. خليج *khèlîdj*, pr t. *khalîdj*, pl خليج *khoulèdj*

GOMME, s f, a صمغ *sèmgh*, pr t *samgh*, — arabique, صمغ عربى *sèmghé 'èi'èbi*, pr t *samghî 'arabi*

GOMME GUTTE, s f, a راتى *ratin*

GOMME, v a., بصع اندونى *bè sèmgh èndoudèn*

GOMMEUX, EUSE, adj, صمغدار *sèmgh dar*

GOMMIER, s m, درخت صمغدار *dèrekhtè sèmgh-dar*

GOND, s m, a رز *rèzè*

GONDOLE, s f, زورق *zoourèq*

GONDOLIER, s m, زورقچى *zoouri èqtchi*

GONFLEMENT, s. m, آماس *âmas*, a. ورم *vèrèm*, نفع *nèfekh*, pr t *nafakh*

GONFLER, v. a., پىر ار باد كرس *pour èz bad kèrdèn*, v n., باد كرس *bad kèrdèn*, نفع كرس *nèfèkh kèrdèn*, — gonflé, e, باد كرده *bad kèrdè*, پىر ار باد شده *pour-èz-bad choudè*, آماس كرده *âmas-kèrde*, — d'orgueil, a. معرور *mèghrou*, pr t *maghrour*

GORGE, s. f., گلو *guèlou*, — il l'a pris par la gorge, گلپش *guèlouï-èch-ra guèrèft*, — le sein d'une femme, سينه *sine*, پستان *pèstan*, — passage entre des montagnes, دره *dèrrè*

GORGÉE, s f, a حرجه *dyour'è*, a. نعه *nèghbè*, pr t *na-ghèbè*, pl نعب *noughèb*

GORGER, v a, سيار حورانيس *bèciar khouranidèn*, — se gorger, سيار حوريس *bèciar khourdèn*, — gorgé, e, سيار حوريس *bèciar khourdè*, تا بکلو حوريس *ta bè-guèlou khourdè*

GOSIER, s m, كلو *guèlou*, a حلو *hèlq*, pr t *houlq*, pl حلعم *houlqoum*.

GOTHIQUE, adj des 2 g, تاتاري *tatarı*

GOUDRON, s m, کتران *kètran*, کتران *kètiran*

GOUDRONNER, v a, کتران ماليدن *kètran malidèn*

GOUFFRE, s m, گرداب *guèrd ab*, pr t *guird ab*, a ورطه *vèrtè*, pr t *varta*

GOUJAT, s m, آدم نسب *àdémè pèst*

GOUJON, s m petit poisson blanc, ماهی ريزه سفيد *mahn rize sèfid*, — cheville de fer, میخ آهنی *mikhé àhènn*

GOULET, s m, a اکول *èkoul*, pr t *èkioul*

GOULOT, s m, کلوی سینه *guèlou chichè*

GOULETTE, s f, راه آب كوچك *rahé àbè koutchèk*

GOULU E, adj, سيار حور *bèciar khour*

GOULUMENT, adv, نسكم حوارکی *bè chèkèm kharègui*

GOUPILLE, s f, میخ كوچك *mikhé koutchèk*

GOUPILLON, s m, آب پاش *àb pach*, a مرش *mèrèch*

GOURDE, s f, کدوی آنکوری *kèdouï àb khouri*

GOURDIN, s m, چوب کلب *tchoubé koulouft*

GOURGANDINE, s f, حند *dyèndè*, a فکده *qèhbè* pr t *qahba*

GOURMADE, s f, صرنة مسب *zèrbèyé moucht*

GOURMAND, e, adj, سكم پرسب *chèkèm-pèrèst*

GOURMANDER, v a, سرریش کردن, نکوهش *sèr zènèch kèrdèn*,
نکوهش *nèkouhèch kèrdèn*

GOURMANDISE, s f, سكم برسبی *chèkèm pèrèsti*

GOURME, s f maladie des chevaux, کو *kètoou*, pr t.
kètèv, — fausse, gourme, معفو *mènqoou*, pr t
manqèv

GOURMET, s m, سرانساس *chèrab chènas*

GOURMETTE, s f, داکتر دهه *zèndjiré dèhèné*

GOUSSE, s f, دانه *danè*, — gousse d'ail, سر *danèyé*
sir, — enveloppe qui couvre certaines graines پرسب
poust

GOÛT, s m un des cinq sens, a دایقه *zaigè*, pr t *zaigà*,
دایقه *gouvveyé zaigè*, — saveur, مزه *mèzè*, a طعم
tè'èm, pr t *ta'am*, — inclination, a میل *mèil*, هوس
hèvès, — il a du goût pour elle, دارد *bè ou*
mèil danèd, — plaisir, a حظ *hèzz*, pr t *hazz*, —
prendre goût, حظ کردن *hèzz kèrdèn*, — finesse de
jugement, a سلیقه *sèlqè*, pr t *salıqa*, مزاج *mèzadj*,
pr t *mızadj*, — selon son goût, او سلیقه *mou-*
vafèqè sèlqèyé ou

GOÛTER, v a essayer le goût, حسیدن *tchèchidèn*, دایقه
بè *zaigè soupourdèn*, — au fig essayer, éprou-
ver, تدریجاً کردن *tèdjroubè kèrdèn*, — approuver,
پسندیدن *pècèndidèn*, پسند کردن *pècènd kèrdèn*,
قبول کردن *qèboul kèrdèn*

GOÛTER, s m, حاسب *tchachi*

GOUTTE, s f, حكة *tchèkè*, a قطرة *qètrè*, pr t *qatra*, pl
 قطرات *qètèrat*, pr t *qatarat*

GOUTTE, s f maladie, a نقرس *nèqrès*, pr t *nqris*,
 وجع المفاصل *vèdjè' oul mèfacèl*, pr t *vèdja' ul*
mèfacil

GOUTTIÈRE, s f, نافدان *nav dan*

GOUVERNAIL, s m, سگان کسی *soukkané kèchti*

GOUVERNANTS, s m pl, حکمداران *heukm daran*, pr t
hukum daran

GOUVERNANTE, s f, بانوی حکمران *banoui heukm ran*, —
 la femme du gouverneur, زن حاکم *zèné hakèm*, —
 femme qui soigne les enfants, t p لالا *lala*

GOUVERNEMENT, s m, a دول *dooulèt*, pr t *dèvlèt*, —
 le gouvernement français, دول فرانسه *dooulété francè*,
 — d'une province, a حکومت *houkoumèt*, pr t *hu*
kioumèt

GOUVERNER, v a, حکمرانی کردن *heukm ran kèrdèn*,
 حکومت کردن *houkoumèt kèrdèn*, — avoir la conduite
 de quelque chose, ماسر کردن *moubachèrèt kèrdèn*,
 — faire l'éducation, تربیت دادن *tèrbiyèt dadèn*

GOUVERNEUR, s m, a حاکم *hakèm*, والی *vali*, — qui a
 soin de l'éducation d'un jeune homme, t p لالا *lala*, a
 مرتب *mourèbbèb*, pr t *murèbbib*

GRABAT, s m, بسرند *bèstèré bèd*

GRABUGE, s m, سبیر *sètiz*, سبیره *sètizè*, t p عوعا *ghoou*
gha, pr t *ghavgha*

GRÂCE, s f faveur, a العاف *èltèfat*, pr t *iltifat*, لطف
loutf, کرم *kèrèm*, عافی *'ènayèt*, pr t *'mayèt*, — par

don, a عفو 'èfv, pr t 'af', گدسب gouzècht, — remerciement, a سکر choukr, pr t vulg chukur, سکرگرتèchèkkour, — rendre grâce, سکرگرتèchèkkour kèrdèn, — faire grâce, گدسب کرتس gouzècht kèrdèn, — bonnes grâces, a العباب èltèfat, pr t iltifat, — il est dans ses bonnes grâces, العباب ناو دارد èltèfat bè-ou darèd, مطهر العباب او اسب mèzhèré èltèfaté oust, — de grâce, العباب بفرماند èltèfat bè fèrmayèd, — grâce à Dieu, سکر خدا choukr khouda, a الحمد لله èl hèmdu lèllah, pr t èl hèmdu lillah, — par grâce, العباب ار روى èz rou èltèfat, a لطعا و کرما loutfèn vè kèrèmèn

GRACIABLE, adj des 2 g, عفو پذیر 'èfv pèzir

GRACIEUSEMENT, adv, بدلمواری bè dèl nèvazi, العباب بè èltèfat

GRACIEUX, EUSE, adj qui a de la grâce, حوس اطوار khoch ètvar, حوس آند khoch àyènd, a طریف zèrif, مطبوع mètbou', — poli, doux, a مودت mou'èddèb

GRACIEUSETÉ, s f, a ملاطع moulatèfèt

GRADATION, s f, a بدرج tèdrıdj, بدرج tèdèrroudj, — par gradation, بدرج بè tèdrıdj, درجه بدرجè dèrèdjè bè-dèrèdjè

GRADE, s m, درجه djah, t p پادè payè, a رتبه routbè, مرتبè mèrtèbè, pl مراتب mèratèb, pr t mèratib

GRADIN, s m, a طبعه tèbèqè, pr t tabaqa

GRADUATION, s f, بکس بکس bèkhch bèkhch, تقسیم tèqsımé bè dèrèdjè

GRADUEL, LE, adj درجه درجه *dèrèdjà èdèredjè*

GRADUELLEMENT, adv , بدرجہ *bè tèdrudj*

GRADUÉ, E, adj , ناکش پاکس *bèkhch bèkhch.*

GRADUER, V a , درجات کسدن *dèrèdjàt kèchidèn*, درجه

درجه *dèrèdjàt bè dèrèdjàt tèqsim kèrdèn*

GRAILLON, S m , س مائدہ حوراک *pès mandèyé khourak*

GRAIN, S m , دانہ *danè*, ا *hèbbè*, pr t *habbè*, pl

houbbat et حببات *houboubat*, — un grain de

blé, دانہ کدم *danèyé guèndoum*, — en général, علہ

ghèllè, a حطہ *hèntè*, pr t *hinta*

GRAINE, S f , تھم *tokhm*, pr t *tokhoum*, دانہ *danè*, a.

بزر *bèzr*, pl بزورات *bèzourat*, ou bouzourat

GRAISSAGE, S m , روغن مالی *rooughèn malì*, ا دهی

tèdhin

GRAISSE, S f , تھربی *tchèrbì*, ا *pìh*, ا *chèhm*

GRAISSER, V a , تھرب کدن *tchèrb kèrdèn*, ا *pìh*

malidèn

GRAISSEUX, EUSE, adj , تھرب *tchèrb*, ا *bè pìh*

àloudè

GRAMINÉE S et adj , ار حنس کدم *èz djènsé guèndoum*

GRAMMAIRE, S f , ا *sèrf*, pr t *sarf*, علم صر *'èlmé*

sèrf, pr t *'ilmì sarf*, — la grammaire et la syntaxe,

و نحو *sèrf ou nèhv*, pr t *sarf u nahv*

GRAMMAIRIEN, S m , قواعد صر *danèndèyé qè-*

va'èdé sèrf, ارباب علم صر *èrbabé 'èlmé sèrf*, a

صرفی *sèrfi*, pr t. *sarfì*, pl صرفین *sèrfiyoun*, pr t *sarfiyoun*

GRAMMATICAL, E, adj , موافق قواعد علم صر *mouafèqé*

qèva'èdé 'èlmé sèrf

GRAMMATICALEMENT, adv , اَر روى فواعد علم صرف , *èz rouf qèva'èdé 'èlmé sèrf*

GRAND, E, adj , بزرگ *bouzourg*, کلان *kèlan*, a. کبر *kèbir*, — élevé de taille, بلند قد *boulènd qèdd*, — le grand monde, a. نودجهبا *noudjèba*, بزرگان *bouzourgan*, — le grand seigneur, سلطان روم *soultané roum*, — faire le grand, شخص فرحى *ièchèkhkhous fouroukhien*, — Dieu est grand, خدا بزرگ است *khouda bouzourg èst*, — les grands, بزرگان *bouzourgan*, a. اعیان *è'èyan*, pr t *a'ian*, — à la grande, بزرگوارى *bè bouzourgvari*, بزرگان *bouzourganè*

GRAND CONSEIL, s m , V Conseil

GRAND MÈRE, s f , مادر بزرگ *madèré bouzourg*, نای مادری *mai madèri*, a. جدّه *djèddè*

GRAND ONCLE, s m , عم بزرگ *'èmmé bouzourg*, a. عم کبر *'èmmé kèbir*, pr t *'oummi kèbir*

GRAND OEUVRE, s m , کیمیا گری *kèmia guèri*, a. کیمیا *kuma*

GRAND PÈRE, s m , پدر بزرگ *pèdèré bouzourg*, نای *na*, a. جد *djèdd*

GRAND'RUE, s f , کوچه بزرگ *koutchèyé bouzourg*

GRANDEMENT, adv بزرگان *bouzourganè*, با حلال *ba djèlal*, — beaucoup, خیلی *khèli*, بسیار *bèciar*

GRANDEUR, s f , بزرگى *bouzourgui*, a. عظمى *'èzèmmèt*, pr t *'azamèt*, — d'âme, a. علق قمت *'oulouvvé hèmmèt*, pr t *'uluvvé himmèt*, کرامت *kèramèt*, — mesure, اندازه *èn dazè*, a. مقدار *mèqdar*, pr t *mîqdar*, — élévation, بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'* pr t *irtifa*, —

- puissance, a حلال *djèlal*, عظم *'èzèmèt*, pr t *'azamèt*.
- GRANDIOSE, adj des 2 g , با سکو *ba chèkouh*, با دند *ba-dèbdèbè*, با کتر و فتر *ba kèrr ou fèrr*, با احساس *ba èh-tècham*
- GRANDIR, v n , برک شدن *bouzourg choudèn*, رسد کردن *rouchd kèrdèn*, — grandi, e, رسد *bouzourg-choudè*, رسد کرده *rouchd kèrdè*
- GRANGE, s f , انبار عله *èmbaré ghèllè*
- GRANIT, s m , سیک حارا *sènguè khara*
- GRAPPE, s f , حوسه *khouchè*, — une grappe de raisin, *yèk khouchèyé èngour*
- GRAPPILLON, s m , حوسه کوحک *khouchèyé koutchèk*
- GRAPPIN, s m , حنک *tchènguèk*
- GRAS, ASSE, adj , فربه *fèrbèh*, حاع *tchagh*
- GRAS, s m , حربی *tchèrb*, پیه *pih*, a سگم *chèhm*, pr t *chahm*
- GRAS DOUBLE, s m , سگمه *chèkèmbè*
- GRASSEMENT, adv , حلی *khèlh*, بسمار *bèciar*, فراوان *fèravan*
- GRASSEYEMENT, s m , a بلعظ حلی *tèlèffouzé hèlq*, pr t *telaflussi halq*
- GRASSEYER, v n , ار حلف بلعظ کردن *èz hèlq tèlèffouz kèrdèn*
- GRASSOUILLET, TE, adj V Grasset
- GRATIFICATION, s f , بخش *bèkhchèch*, pr t *bakhchich*, a انعام *èn'am*, pr t *in'am*, احسان *èhsan*, pr t *ihsan*, — en Persan, en parlant d'un apprenti qu'on gratifie, درسارانی *chaguèrdanè*, درستان *dèrèstan*, درسارانی *dèrèstaran*, (ces deux derniers mots son inusités)

GRATIFIER, v a, بکسندن *bèkhchidèn*, دامن انعام *èn'am dadèn* — gratifié, e, انعام کړمده *èn'am guèrèfiè*, مظهر مذهب انعام *mèzhèré èn'am choudè*

GRATIS, adv V Gratuitement

GRATITUDE, s f, سپاس *sèpas*, نېمې سپاسي *nè'èmet chènaci*, — de la gratitude, داسې سپاس *sèpas dachèn*, مېننې داسې *mènnèt dachèn*

GRATTELLE, s f, حارس *kharèch*

GRATTER, v a, حارېدن *kharidèn*, حارسېدن *khèrachidèn*, — ratisser, ترارسېدن *tèrachidèn*, — la terre, کاردېدن *kavidèn*, — se gratter, حارېدن *kharidèn*

GRATTOIR, s m, کړلک *guèzlèk*, pr t *kèzlèk*, a مکک *mè-hekk*, pr t *mahakk*

GRATUIT, e, adj qui ne coûte rien, رانکال *raigan*, a معې *mouft*, pr t *muft*

GRATUITÉ, s f, رانکالي *raigan*

GRATUITEMENT, adv, رانکال *raigan*, a معې *mouft*, pr t *muft*, — fig sans fondement, بې سبب *bī sèbèb*, بې حا *bī dja*, a عبې *'èbès*

GRAVE, adj des 2 g pesant, سنگې *sènguin*, گرا *guè-ran*, a سېل *sèqil*, pr t *saqil*, — important, a مهم *mouhèmm*, pr t *muhimm*, — sérieux, دافار *ba vèqar* *ba tèmkīn*

GRAVELEUX, EUSE, adj, رنګد'ر *rig dar*, رنګاک *rig nak*

GRAVELLE, s f, رګ *rig*

GRAVEMENT, adv, سنگې *sènguin*, بې سنگې *bè sènguin*, دافار *ba vèqar*, — dangereusement, خطرناک *khètèr-nak*, بې طور خطرناک *bè toou é khètèrnak*

GRAVER, v a, کندن *kèndèn*, حَک کردن *hèkk kèrdèn*, —
gravé, e, کیده *kèndè*, a محکوک *mèhkouk*, pr t
mahkiouk

GRAVEUR, s m, مهر کی *meuhr kèn*, a حاک *hèkkak*, pr t
hakkiak

GRAVIER, s m, ریختن در سب *rigué droucht*

GRAVIR, v a, بالا رفتن *bala rèftèn*

GRAVITATION, s f, میل احرام بهمدنگر *mèilè èdgram bè*
hèm diguèr

GRAVITÉ, s f pesanteur, سنگینی *sènguini*, — qualité
d'une personne grave, a وفار *vèqar*, — importance, a.
حسام *djècamèt*, عظم *'èzèmet*, pr t *'azamèt*

GRAVITER, v n, مانل نمکر بودن *mayèl bè mèrkèz boudèn*

GRAVURE, s f art, کاری کیده *kèndè kari*, a حکاکی
hèkkaki, — objet, کار حکاکی *karé hèkkaki*, — dessin,
نقش *nèqch*, a صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pr t *tasvir*

GRÉ, s m, a احبار *èkhtian*, pr t *ikhtiar*, رضا *rèza*,
pr t *riza* — il y est allé de son gré, باحبا خود *bè èkhtiaré khoud* *ôn dja rèftè èst*, —
de bon gré, باحبار خود *bè èkhtiaré khoud*, — bon
gré malgré, خواه و خوا *khah ou nè khah*, a. طوعا و کرها
toou'èn vè kèrhèn, pr t *tav'èn vè kèrhèn*, — savoir
gré, راضی بودن *mèmnoun boudèn*, رازی *razi*
boudèn

GREC, QUE, adj, moderne, روم *roum*, — ancien, یونانی
younani

GRÈCE, s f, یونانستان *younanèstan*, pr t *youna*
nistan

- GRÉEMENT, s m, اسباب کشتی *èsbabé kèchtî*.
- GRÉER, v a, اسباب کشتی ددان *tèdaréké èsbabé kèchtî dādèn*
- GREFFE, s f, پیوند *pèivènd*, — dépôt des registres, s m., دفتر خانه *dèftèr khane*
- GREFFER, v a, پیوند کردن *pèivènd kèrdèn*
- GREFFIER, s m, a, کاتب محکمه *katèbé mèhkèchè*
- GREFFOIR, s m, حافی پیوندی *tchaqoui pèivèndî*
- GRÉGE, adj et s, ابرسم از پله کسیده *èbrichoum èz pilè kèchadè*
- GRÉGEAIS, s m, آب سوزان *âtèché bèr àb souzan*
- GRÊLE, adj des 2 g, mince, نازک *barik*, a, رقیق *rèqiq*
- GRÊLE, s f pluie gelée, نرک *tèguèrk*
- GRÊLER, v imp, نرک آمدن *tèguèrk àmèdèn*, ou باریدن *baridèn*
- GRÊLON, s m, نرک در سب *tèguèrké droucht*
- GRÉLOT, s m., زنگ *zèng*
- GRÉLOTTER, v n, از سرما لرزیدن *èz sèrma lèrzidèn*
- GRENADE, s f, انار *ènar*, نار, a, رومان *roumman*, — bou let, حصاره دسی *khoumparèyé dèstî*
- GRENADIER, s m, در حب انار *dèrèkhté ènar*
- GRENAILLE, s f, t p صاحمه *satchmè*
- GRENAT, s m, سیلان *sèilan*
- GRENER, v n, دانه دادن *tokhm dadèn*, دانه *danè dadèn*
- GRÈNETERIE, s f, دکم فروشی *tokhm fèrouchi*
- GRÈNETIER, ère, s, دکم فروش *danè fèrouch*, دکم فروش *tokhm fèrouch*

- GRENIER**, s m, انبار *èmbar*
GRENOUILLE, s f, غوك *ghouk*, ورع *vèzègh*
GRENOUILLÈRE, s f, معدن ورع *mè'èdèné vèzègh*
GRENOUILLET, s m plante, حاتم سليمان *khatèmé soulè-man*, pr t *khatèmi solèiman*
GRENU, e, adj, بر دانه *pour danè*
GRÈS, s m, سنگ *sèng*
GRÉSIL, s m, نكر ريزه *tèguèrké rizè*
GRÉSILLEMENT, s m, نكر باريدكى ريزه *barèndèguin tè guèrké rizè*
GRÉSILLER, v n, نكر باريدن ريزه *baridèné tèguèrké rizè*
GRÈVE, s f, ريگستان *riguèstan*
GREVER, v a léser, صر رن *zèrèr zèdèn*, — charger, ac cabler, رنك كردن *ziad kèrdèn*, سگن كردن *sènguïn kèrdèn*
GRIBOUILLAGE, s m, خط بد *khètté bèd*
GRIEF, ÈVE, adj, بزرگ *bouzourg*, ا. كبير *kèbir*
GRIEF, s m dommage, زيان *zian*, a صر *zèrèr*, pr t *zarar*, — plainte, a سگن *chèkayèt*, pr t *chikayèt*
GRIÈVEMENT, adv, سگن *sèkht*, حلى *khèli*, بست *bè chèddèt*
GRIÈVETÉ, s f, a بست *chèddèt*, pr t *chiddèt*, حسام *dyècamèt*
GRIFFADE, s f, صر پيکه *zèi bé pèndje*
GRIFFE, s f, حنگ *tchèng*, حنگال *tchèngal*, a محلب *mèkhlèb*, pr t *mikhlèb*
GRIFFER, v a., حنگ رن *tchèng zèdèn*, بچنگ كرفس *bè tchèng guèrètèn*.

- GRIFFON, s m, a عفا 'ounqa, pr t 'anqa
 GRIFFONNAGE, د خط پدخند khètté pitchidè, د خط
 béd khètt
 GRIFFONNER, v a, د خط نوسن béd khètt nèvèchtèn,
 کاعد سياه کړدن kaghèz siah kèrdèn
 GRIGNOTER, v a, آهسته آهسته خوړلن àhèstè àhèstè djè-
 vidèn
 GRIL, s m, د سکه دار, سکه سیکه sikhé chèbèkè dar, سیکه فرنگی
 sikhé frèngui
 GRILIADÉ, s f, کوسه درسه gouchté bèrèchtè
 GRILLAGE, s m, سکه chèbèkè
 GRILLE, s f, a سکه chèbèkè, علیکی ghèlbèkèn
 GRILLER, v a, درسه کړلن bèrèchtè kèrdèn, — entourer
 de grilles, سکه نسن chèbèkè bèstèn
 GRILLON, s m, د حره زندهجره zèndjèrè
 GRIMACE, s f, کچه دهانی kèdj dèhan, — faire la gri-
 mace, کچه دهانی کړلن kèdj dèhan kèrdèn
 GRIMACIER, ière, s, کچه کی dèhan kèdj koun
 GRIMOIRE, s m, کتاب افسونه kètábé èfsounè
 GRIMPANT, e, adj, دالا بالا bala roou
 GRIMPER, v n, V gravir
 GRINCEMENT, s m, صدای بهرین دندن sèdar bè hèm zè
 dènè dèndan, ou بهم مالیدن دندن bè-hèm malidèn é
 dèndan
 GRINCER, v n, بهم مالیدن dèndan bè-hèm ma-
 lidèn
 GRIOTTE, s f, آلوالو Alou balou
 GRIPPE, s f, سرما خوړلن sèrma khourdegui, اړکسم

- zoukam*, pr t *zuskam*, زكلم *nèzlè*, — prendre en grippe,
 بى زار شدن *bi zar choudèn*, كينه داسى *kanè dachtàn*
 GRIS, E, adj, رىك *khakèstèr-rèng*, رىك *khakèstèr*, — ivre, مسب *mèst*, a
 مكمور *mèkhmour*, pr t *makhmour*
 GRISÂTRE, adj des 2 g, مائل رىك حاكسرى *mayèl bè*
rèngué khakèstèr
 GRISER, v a, مسب كرس *mèst kèrdèn*, — se griser, مسب
 سدن *mèst choudèn*
 GRISSETTE, s f, زى بى پرد *zèné bi pèrdè*
 GRISONNER, v n, سعيد سدن موى *sèfid choudèné moui*
 GRIVE, s f, سار *sar*
 GRIVÉLÉ, E, adj, رىك حاكسرى نا رىك سعيد آمكحه *rèngué khakèstèr ba rèngué sèfid àmikhtè*
 GRIVOIS, E, adj, سر دماغ *sèré dèmagh*
 GROGNARD, E, adj et s, زى رل حرف *zuré lèb hèrf zèn*
 GROGNEMENT, s m, حوك *sèdar khouk*
 GROGNER, v n, صدا كرس حوك *sèda kèrdèné khouk*, —
 fig murmurer, زى رل حرف *zuré lèb hèrf zèdèn*
 GROGNEUR, EUSE, adj et s V grognard
 GROIN, s m, كور *pouzèyé gouraz*
 GROMMELER, v n, زى رل حرف *zuré lèb hèrf-zèdèn*
 GRONDLEMENT, s m., a صدای حفى *sèdar khèfi*
 GRONDER, v n murmurer, V ce mot, — en parlant du
 tonnerre, غردن *ghouridèné r'è'd*, — v a., répri-
 mander, سرش كرس *sèr zènèch kèrdèn*, نكوهس كرس
nèkouhèch kèrdèn, دسام داس *douchnam dadèn*
 GRONDERIE, s. f., سرش *sèr-zènèch*

GRONDEUR, EUSE, adj, سرریش کینه sèr zènéh-kou
nèndè

GROS, s m, a. اکثر èksèr, — le gros de l'armée, اکثر
èksèrè gouchoun

GROS, SSE, adj, کلب koulouft, — de corps, تہ
noumènd, — une grosse femme, زن بومند zènè tènou-
mènd, — une femme grosse (enceinte), زن آدسی zènè
âbèstèn, a. حامله hamèlè, pr t hamilè, — la mer est
grosse, دریا کولاک است dèria koulak èst

GROSEILLE, s f, انکور فرنگی ènqouré frèngui

GROSEILLIER, s m, درج انکور فرنگی dèrèkhité èngouré
frèngui

GROSSESSE, s f, آدسی haml, a. حمل hèmî, pr t
haml

GROSSEUR, s f, کلبی kouloufti, a. بزرگی bouzourgui, a
صخامت zèkhamèt, pr t zakhamèt, صخامت
çamèt

GROSSIER, ÈRE, adj, زبر zèbr, حسى khèchèn, — impoli,
ناتراسد na tèrachidè, روستا roustà, بی ادب bî èdèb

GROSSIÈREMENT, adv, روستاوارى roustavari, بدترشی bè-
drouchtî, بی ادب bî èdèbanè

GROSSIÈRETÉ, s. f., زبرتب zèbruyèt, — impolitesse, روستایی
roustayi, بی ادبی bî èdèbî

GROSSIR, v a, کلب کردن koulouft kèrdèn, — v n.,
کلب شدن koulouft choudèn, — grossi, e, کلب شده
koulouft choudè

GROTESQUE, adj des 2 g, a. صورت عرب sourètè ghèrib,
هجو hèdjv, مسخره mèskhèrè, pr t maskhara.

GROTESQUEMENT, adv , بطور بے مہکھرےگی *bè mèskhèrègui*,
 بھوکو *bè toouré hédjv*

GROTTE, s f, a غار *ghar*, مغارة *mèqharè*, pr t *maghara*

GROUILLANT, e, adj , حرک کنان *hèrèkèt kounan*, حسان
djoumban, حیس کنان *djoumbèch kounan*

GROUILLEMENT, s m , حیس کنان *djoumbèch*, a حرک *hèrè*
kèt, pr t *harèkèt*

GROUILLER, v n , حیس کنان *djoumbèch kèrdèn*, حیدن
djoumbidèn

GROUPE, s m , جمع آوری *djèm' àvèr*, فراعہم آوری *fèra hèm*
àvèr

GROUPER, v a , جمع کنان *djèm' kèrdèn*, نکاحا جمع
 کنان *yèk dja djèm' kèrdèn*, — se grouper, نکاحا
 جمع کنان *yek dja djèm' choudèn*, — groupé, e,
 نکاحا جمع کنان *yèk dja djèm' choudè*

GRUAU, s m , بھول *bourghoul*, ou بھولور *boulghour*

GRUE, s f oiseau, کلنگ *kouleng*, t p طیرنا *tourna*, pr
 t *dourna*, — machine, میندجی *mèndjèniq*

GRUGER, v a , دندن سکسی *be dèndan chèkèstèn*, —
 — signifie aussi manger, خوردن *khourdèn*

GRUMEAU, s m de sang, حون انسہہ *khouné èmbestè*

GRUMELER, (se), v pron , نکہ نکہ انسہہ کنان *tèkè tèkè*
èmbèstè choudèn

GRUMELEUX, se, adj , نکہ نکہ انسہہ کنان *tèkè tèkè èmbèstè*
choudè

GUÉ, s m , باب *pai ab*, گذر *qouzèr*

GUÉABLE, adj des 2 g , باب *pai ab*

GUÈBRE, s des 2 g , گبر *guèbr*

- GUENILLE, s f, حب مدرس, *rèkhté moundèrès*
 GUENON, s f, بورنة ماده, *mèimouné madè*, بوزينة ماده
bouzinèyé madè
 GUÈPE, s f, زبور سرح, *zèmbouré sourkh*
 GUÉPIER, s m, آسانة زبور سرح, *âchianèyé zèmbouré*
sourkh
 GUÈRE, adv, نه حدان, *nè tchèndan*
 GUÉRET, s m, زمين سار كوده و هور بكاسه, *zèminé har-*
kèrdè vè hènouz nè kachtè
 GUÉRIDON, s m, ميزه مير كوده, *mizé guèrî dè*
 GUÉRIR, v a, سعا داس, *tchagh kèrdèn*, سعا داس
dadèn, — v n, سعا داس, *tchagh choudèn*, سعا داس
chèfa yaftèn, سعا داس, *mou'âlèdjè choudèn*, —
guèrî, e, سعا داس, *tchagh choudè*
 GUÉRISON, s f, a سعا *chèfa*, pr t *chifa*
 GUÉRISABLE, adj des 2 g, سعا پدتر, *chèfa pèzir*
 GUÉRISSEUR, s m, سعا دهنده, *chèfa dèhèndè*
 GUÉRITE, s f, کاه کسکچی, *pènah gahé kèchikchi*,
 t p قراولخانه, *qèravoul khanè*
 GUERRE, s f, کارزار, *kar zar*, نبرد, *nèbèrd*, a.
 مکاربه, *mouharèbè*, حرب, *hèrb*, pr t *harb*, — déclarer
 la guerre, جنگ کردن, *d'èlamé djèng kèrdèn*
 GUERRIER, ière, adj, جنگی, *hèrbî*,
 pr t *harbu*, — s, مبرد جنگی, *mèrdé djèng*, مبارز
moubarèz, a, مکاربه, *mouharèb*, pr t *muharèb*
 GUERROYER, v n., مکاربه کردن, *chikèn*,
mouharèbè kèrdèn, جنگ کردن, *djèng kèrdèn*
 GUET, s m, دنده بانی, *didè bani*, کشك, *kèchik*, — ceux

qui font le guet, کَشِکِکِی ها *kèchikich-ha*, فراول *qè-ravoul*

GUET APENS, s m., کمِی *kèmin*

GUÊTRE, s f, پالنگ *palèng* (peu usité), جارِع *tcharough*

GUETTER, v a., مِرْصَد و صَب بُوْدَن *moutèrèssédé foursèt boudèn*, مِیْطَر و صَب بُوْدَن *mountèzèré foursèt boudèn*

GUÊULE, s f, en parlant des animaux, دِهان *dèhan*, ا فوم *foum*

GUÊUSE, s f pièce de fer brut, آهِی حَام *àhéné kham*, — femme de mauvaise vie, حِدَه *djèndè*, ا فَکِه *qèhbè*

GUÊUSER, v n, mendier, کِدَانِی کِرْدَن *gèdayi kèrdèn*

GUÊUSERIE, s f, کِدَانِی *guèdayi*

GUÊUX, EUSE, adj et s, گُدا *guèda*

GUICHET, s m, دِرِیْخِه *dèritchè*

GUICHETIER, s. m, رِیْدَانِیَان *zèndan ban*

GUIDE, s m, بِلْد *bèlèd*, رَا نِمَا *rah nèma*, رَا نَر *rah bèr*, ا دِلِل *dèlil*

GUIDES, s f pl, کَالِسْکِه *djèlooué èspé kalèskè*

GUIDER, v a., رَهْمَتِی کِرْدَن *rèh-bèri kèrdèn*, رَا نِمَائِی کِرْدَن *rah nèmayi kèrdèn*

GUIDON, s m, سَوَارِی نِیْطَام *bèidèqé sèvaré nèzam*

GUIGNER, v n., حَسْم نِگَاه کِرْدَن *bè-gouchèyé tchèchm nègah kèrdèn*

GUIGNON, s m, بَد بَکِی *bèd bèkhti*

GUILLERET, ETE, adj, سَر دِمَاغ *sèré dèmagh*

GUILLOTINE, s f, دَار *dar*, قِیْل گَاه *qèl-gah*, پَر ت *qatl guah*

GUILLOTINER, v a., سَر اَرِی حِدَا کِرْدَن *sèr èz tèn djèda*

kèrdèn, قتل کردن *qètl kèrdèn*, — guillotiné, سر بریده *sèr bouridè*

GUIMAUVE, s f, گل حطمی *goulé khètmi*

GUINÉE, s f, ليرة *lirè*, pr t *lira*

GUINGUETTE, s f, مکانه *mèi khanè*

GUIRLANDE, s f, تاج و ریاحین ساحه *tadjw èz goul ou riakhin sakhtè*, سلك *bèçak*

GUISE, s f, a طرز *tèrz*, pr t *tarz*, طور *toour*, pr t *tavr*, أسلوب *ousloub*

GUIWARE s f, تنبور ou طنبور *tèmbour*, pr t *tambour*

GUITARISTE, s des 2 g, طنبورچی *tèmbour zèn*

GUSTATION, s f, مزه *mèzè*, حاسمی *tchachni*, a طعام *tè'm*, pr t *ta'am*

GUTTURAL, e, adj, کلوثی *guèlouyi*, a حلقی *hèlqui*, pr t *halqu*

GYMNASE, s m, میدان رورباری *mèidané zour bazi*, میدان ورزش *mèidané vèrzèch*, زورخانه *zour khanè*, — en Allemagne, grande école, مدرسه بزرگ *mèdrècèyè bouzourg*

GYMNASTIQUE, s f, ورزش *vèrzèch*

GYNÉCEE, s f, اندرون *èndèroun*, حریمخانه *hèrèm-khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr t *harèm*

GYPSE, s m, گچ *guèdj*

GYPSEUX, EUSE, adj, گچ آلود *guèdj àloud*, گچ آلوده *bè-guèdj àloudè*

H

HA! int de surprise, به *bèh*, t p وای *vai*, واه *vah*, — de douleur, ای وای *èi vai*

HABILE, adj des 2 g , باهر *ba hounèr*, همرمد *hounèr mènd*, با اسعداد *ba èstè'èdad*, با فابلتب *ba qabèlyèt*, a فابل *qabèl*, pr t *qabil*, ماهر *mahèr*, pr t *mahir*

HABILEMENT, adv , باسادى *bè oustadi*

HABILETÉ, s f , اسادى *oustadi*, همر *hounèr*, a فابلتب *qabèlyèt*, pr t *qabiluyèt*

HABILITÉ, s f jurisp a اسيكفاى *èstèhqaq*, pr t *istih qa*, لفاى *lèyaqèt*

HABILLEMENT, s m , رجب *rèkht*, حامه *pouchak*, ديامه *djamè*, a سووب *sooub*, pr t *sèvb*, pl اديواب *èsvab*, لباس *lèbas*, pr t *libas*, pl البسه *èlbècè*, pr t *èlbicè*

HABILLER, v a , حامه بوساندين *djamè pouchanidèn*, رجب بوساندين *rèkht pouchandèn*, — s'habiller, رجب رجب بوسدين *rèkht pouchidèn*, — habille, e, رجب بوسده *rèkht pouchidè*, a ملبس *moulèbbès*

HABIT, s m , رجب *rèkht*, حامه *djamè*, a لباس *lèbas*, pr t *libas*, pl البسه *èlbècè*, pr t *èlbicè*

HABITABLE, adj des 2 g , فابل بسى *qabèlé nèchèstèn*, a فابل سكمى *qabèlé soukna*, pr t *qabil sukna*

HABITANT, e, s, a اهل *èhl* pl اهالى *èhal*, ساكن *sakèn*, pr t *sakin*, pl سكاى *soukkan*, pr t *sukkian*, et ساكنى *sakènin*, — les habitants de Paris, a اهالى پارس *èhalu paris*, — participe présent, بسى *nèchin*, a مقيم *mouqim*, pr t *muqim*, مقيم *moutèmèkkèn*, pr t *mutèmèkkin*, — habitant Paris, a مقيم پارس *mouqimé paris*, pr t *muqimi paris*, ساكن پارس *sakènè paris*, pr t *sakini paris*

HABITATION, s f , بسى *nèchimèn*, بسى *nèchimèn*

- gah*, a منزل *mènzèl*, pr t. *mènzil*, مسكن *mèskèn*, pl. مساكين *mèçakèn*, pr t *mèçakîn*, محلة امام *mèhèllè èqamèt*, pr t *mahallî ıqamèt*
- HABITER, v a, نىچىستىن *nèchèstèn*, منزل كړى *mènzèl kèr dèn*, امام داسى *èqamèt dachten*
- HABITUDE, s f, a عاد *'àdèt*, pl عادات *'àdat*, معد *mou'tud*, — selon l habitude, اروى عاد *èz roui 'àdèt*
- HABITUEL, LE, adj, عادى *'àdèti*, a معد *mou'tad*, pr t *mu'tad*
- HABITUELLEMENT, adv, بحسب عاد *bè hècèbé 'àdèt*, a. عاديا *'àdètèn*, pr t *'àdèta*
- HABITUER, v a, عاد داس *'àdèt dadèn*, عادي كړى *'àdi kèrdèn*, — s'habituer, عذب كړى *'àdèt kèrdèn*, — habitué, e, عاد كړى *'àdèt kèrdè*, a مالوف *mè'èlouf*
- HÂBLEUR, EUSE, s, هرزه كوى *hèrzè gou*, هرزه دراي *hèrzè dèrai*, ول كوى *vèl gou*
- HABLER, v n, هرزه درائى كړى *hèrzè dèrayi kèrdèn*, ول كوى *vèl gouftèn*
- HÂBLERIE, s f, ناوه كوئى *yavè gouyi*
- HACHE, s f, تبر *tèbèr*
- HACHER, v a, كوفى *kouftèn*, قيمه كړى *qèimè kèrdèn*, — haché, e, قيمه سده *qèimè choudè*, كوفه *kouftè*
- HACHETTE, s f, تبر كوچك *tebèré koutchèk*
- HACHIS, s m, كوفى كوفيمه *gouchté kouftè*, t p قيمه *qèimè*, pr t *qûima*
- HACHOIR, s m, كيمه كيمه *tèkhtèyé qèimè*
- HAGARD, E, adj, a وحسى *vèhchi*, pr t *vahchi*
- HAIE, s f, چپر *tchèpèr*

- HAILLON**, s m, رحب مدرس *rèkhté moundèrès*
HAINE, s f action de haïr, کینه *kin*, کینه *kinè*, ا. عص *boughz*, — inimitié, دشمنی *douchmèn*
HAINEUX, EUSE, adj, کینه‌ور *kinè-vèr*, کینه کش *kinè kèch*, کینه‌دار *kinè dar*
HAÏR, v a., دسی داسی *doust nè dachtèn*, دسی داسی *douchmèn dachtèn*
HAÏSSABLE, adj des 2 g, اکراه کردی *èkrah kèrdèn*, p t ناپسند *na pècènd*
HALAGE, s m, بدک کشیدن روی *yèdèk kèchidènè* *zoourèq*
HALEINE, s f, a نفس *nèfès*
HALER, v a., بدک کشیدن روی *zoourèq yèdèk kèchidèn*, — hâler, en parlant du soleil qui hâle le visage, سياه کردن *siah kèrdèn*
HÂLÉ, E adj, آفتاب زد *âftab zèdè*
HALETANT, E, adj, تنگی نفس سده *tèng nèfès choudè*
HALEUR, s m, کسیدن کسی *kechèndèyè kècht*
HALETER, v n, تنگی نفس سدن *tèng nèfès choudèn*
HALLE, s f, بازار *bazar*, a سوق *souq*
HALLEBARDE, s f, حربہ *khècht*, pr t *khicht*, a حربہ *hèrbè*, pr t *harba*
HALLEBARDIER, s m, حربہ‌دار *hèrbè dar*
HALLIER, s m, buisson épais, حسیک *djènguèlèk*, — gardien d'une halle, کسکی بازار *kèchiktchi bazar*
HALLUCINATION, s. f V illusion
HALLUCINÉ, E, adj V illusionné
HALTE, s f, لنگ *lèng*, a توقف *tèvèqqouf*, — faire

- halte, وایست *va-ist* لینگ کِردَن *lèng kèrdèn*, —
- HAMAC, s m, نَنَن *nènni*
- HAMEAU, s m, دِه کُوجِک *dèhé kouichèk*
- HAMEÇON, s m. عَمَارِک *qhèmazèk*, نَچِیل *nèchpil*
- HAMPE, s f, دَستِه *dèstè*, ا. قَبْزَه *qèbzè*, pr t *qabza*, مَغْبَظ *mèqbèz*, pr t *maqbaz*
- HANCHE, s. f., بَالای سَرِی *balai sourin*
- HANGAR, s m, اَمبار عَرَاة *èmbaré 'èrradè ha*
- HANNETON, s m, حُورْدُوك *khèvèzdouk*, سَرِکِی کِرْدَانِک *sèr guin guèrdanèk*
- HANTER, v a., و رَفت کِردَن *àmèd ou rèft kèrdèn*, ou دَachtèn, دَاسِی مَراوَد *mouravèdè dachtèn*
- HAPPER, v a, بَا دَهان کِرْفِی *ba dèhan guèrèftèn*
- HARANGUE, s f, کَلام *kè* سَکِی *soukhèn*, گُفتار *goftar* ا. حَطا *khètèbè* *lam*, حَطا *khètèbè*, pr t *khitab*
- HARANGUER, v a., سَکِی کَفی *soukhèn goftèn*, حَطا *khètèbè* کِردَن
- HARANGUEUR, s m, حَطا کِنْدَه *khètèbè kounèndè*, — *fig qui parle beaucoup*, بَسیار حُرُف *bèciar hèrf zèn*
- HARAS, s m, اِلْکِی *ilki*, کُوپال *koupal* (peu usité), a. حَرْدِلَه *hèrdjèlè*
- HARASSER, v a, سَکِی کِردَن *khèstè kèrdèn*, سَکِی کِردَن *bè tè'eb àvourdèn*, — *harcelé*, e, حَکِی *khèstè-choudè*
- HARCELER, v a, سَکِی کِردَن *tèng fèra guèrèftèn*, اَغْرا *èghra* کِردَن
- HARDES, s f pl, مَلْبُوسات *rèkht ou pèkht*, اَثُواب *mèlboucat*, اَثُواب *èsvab*

HARDI, e, adj, دلیر *dèlir*, a حسور *djèçour*

HARDIESSE, s f, دلیری *dèliri*, a حساری *djèçarèt*, — se prend aussi pour licence, گوستاخی *goustakhi*

HARDIMENT, adv sans crainte, دلیرانه *dèliranè*, نه بی بائی *bè bi baki*, بی پروا *bi pèrva*, — avec hardiesse, licence, گوستاکخانه *goustakhanè*

HAREM, s m, اندرون *èndèroun*, حریمخانه *hèrèm khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr t *harèm*

HARENG, s m, ماهی شاه *chah mahi*

HARGNEUX, EUSE, adj, ندحو *bèd khou*, سریش *chèrich*, — en parlant des animaux, گزند *guèzènd*, سرور *chèrour*, ou سریر *chèrir*

HARICOT, s m, لوبیه *loubiè*

HARMONIE, s f, a اهنگ *àhèng*, a موافق الاصواب *mou vafèqèt oul èsvat*, pr t *muvaqat ul èsvat*, — se dit aussi d'une seule voix, d'un seul instrument, حوس *khoch èlhan*, — fig accord, همدمی *hèm dèmi*, سازش *sazèch*, a احسنی *heusne èttèfaq*, pr t *husni utifaq*, — proportion des choses, برابر *bè razèndègui*, فریب *qèrinè*, a مناسب *tènaçoub*

HARMONIEUSEMENT, adv, دحوس الکافی *bè khoch èlhan*, به آهنگ دلند *bè àhèngué del pèzir*

HARMONIEUX, EUSE, adj, حوس آهنگ *khoch àhèng*

HARMONIQUE, adj des 2 g, معلف آهنگ *moutè'llèqé bè àhèng*

HARMONISER, v a, موافق فاعده آهنگ کردن *mouvafèqé qa'èdèyé àhèng kèrdèn*, به ناعده آهنگ بر آوردن *bè qa'èdèyé àhèng bèr àvour dèn*

HARMONISTE, s m, موسیعی دان *mouciqi dan*

HARNACHEMENT, s m action de harnacher, زین برای نسبی

zin yèraq bèstèn, — l'ensemble des harnais, زین برای

zin yèraq, آسیاب آسیب *èsbabé èsp*

HARNACHER, v a, زین برای تراست نسبی *zin yèraq bèr*

èsp bèstèn, — harnaché, e, زین برای نسبه *zin yèraq-*

bèstè, — un cheval harnaché آسیب زین برای نسبه

èspé zin yèraq bèstè

HARNAIS, زین برای *zin yèraq*

HARPAGON, s m, a حسس *kecis*, pr t *khacis*

HARPE, s f, حنک *tchèng*, pr t *tchènk*

HARPER, v a, ساک بدست گرفتن *sèkht bè dèst guèrèftèn*

HARPISTE, s m, چنگر *tchèng zèn*

HARPON, s m, چکال *chèst*, سب *tchèngal*, a قلاب

goullab

HARPONNER, v a, چکال گرفتن *bè tchèngal guèrèftèn*

HASARD, s m, ناک *bèkht*, a افعای *èttèfaq*, pr t *ittifaq*,

— à tout hasard, هر چه دادا داد *hèr tchè bada bad*, —

par hasard, از قضا *èz qèza*, a افعای *èttèfaqèn*, pr t

ittifaqa, — au hasard, نه ناک *bè bèkht*

HASARDEUSEMENT, adv, a وصف خطر *ba vèsfé khètèr*, a.

مع وجود الخطر *mè'è voudjoud oul khètèr*, pr t *ma'*

vudjud ul khatar

HASARDEUX, MUSE, adj, hardi, a حور *djèçour*, — péril

leux, نا خطر *ba khètèr*

HASARDER, v a., معرض خطر کداسی *bè mè'èrèzé khètèr*

gouzachtèn, ou انداحی *èndakhtèn*

HASE, s f, حرکوش ماده *khèr gouché madè*

HÂTE, s f, *ساب chêtâb*, a *تَعْجَلِ tē'edjil*, *عَاجِلَه 'edjèlè*,
pr t 'adjele, — à la hâte, *بِه سَاب bē chêtâb*, *تَعْجَلِ*
bē tē'edjil

HÂTER, v a, *رَاهِ اِنْدَا حَسِ rah èndakhtèn*,
سَاب كَرْدَن èghra kèrdèn, — se hâter, *سَاب كَرْدَن chē*
tab kèrdèn, *تَعْجَلِ كَرْدَن tē'edjil kèrdèn*, — hâte, e,
a. *مُوسْتَعْجَلِ moustē'edjèl*, pr t *musta'djil*

HÂTIF, ive, adj, *پِش رَس pich rès*

HÂTIVEMENT, adv, *بِه تَوُورِ پِش رَس bē toouré pich rēcī*

HAUBAN, s m., *طَبَاب سِرُون tēnabé*, ou *تَنْهَفَ سَه*
toun kēchti

HAUSSE, s f, *رَفْصِ فِصْبِ tērèqqi qèimèt*, *نَالَا رَفْصِ فِصْبِ*
bala rēftènè qèimèt

HAUSSEMENT, s m action de hausser, V ce mot

HAUSSER, v a, *بَالَا بُرْدَن boulènd kèrdèn*, *بَالَا بُرْدَن*
bourdèn, — v n, *زِيَادِ سَدَن ziad choudèn*, *بَالَا بُرْدَن*
bala tēr choudèn, *تَرْهَقْقِ بُرْقِي كَرْدَن tērèqqi kèrdèn*, — haussé,
e, *زِيَادِ شَدَه ziad choudè*, *تَرْهَقْقِ بُرْقِي كَرْدَه tērèqqi kèrdè*

HAUT, e, adj, *بُولَنْدِ بُلْدِ boulènd*, a *مُورْتَهَفَه' mourtèfè'* pr t
murtèfi', *رَفْعِ rēfi'*, — haut de taille, *بُولَنْدِ بُلْدِ bou*
lènd qèdd, — S, le haut, *بُولَنْدِ بُلْدِ boulèndi*, a *اِرْبَعِ* èr
tèfa', pr t *irtifa'*, — en haut, *بَالَا bala*, — le Très
Haut, a *حَقِّ تَعَالِي hēqq tē'āla*, pr t *haqq ta'ala*, —
parler haut, *بُولَنْدِ بُلْدِ بُلْدِ boulènd hērf zèdèn*, *سَكَب*
sēkht hērf zèdèn, — à haute voix, *بَاوَار*
bē āvazé boulènd

HAUTAIN, e, adj, *بَا-فِس ba-fis*, *بَا غُورُور ba ghourour*, a *مُكْتَر*
moutèkèbbèr, pr t *mutèkèbbir*

HAUTAINEMENT, adv, مکتراڻه *moutèkèbbèranè*

HAUTBOIS, s m, نېڤر *nèfir*

HAUT BORD, s m vaisseau de haut bord, کسی سررڅي *kèchtu bouzourg*

HAUT DE CHAUSSES, s m, سلوار *chèlvar*

HAUTE FUTAIE, s f درجیان بلند *dèrèkhtané boulènd*

HAUTEMENT, adv, آسکارا *àchlara*, — fièrement, با مکترا *ba tèkèbbour*

HAUTESSF, s f, a سوکماڻ *chooukèt mèab*, pr t *chèv kèt mèab*

HAUTEUR s f, بلندی *boulèndi*, a ارتفاع *èrtefa'* pr t *irtifa*, — arrogance, a نډر *tèkèbbour*, دځوب *nèkhvèt*, — éminence, بلندی *boulèndi*

HAUT MAL, a صع *sèr'*, pr t *sara'*

HAVE, adj des 2 g, pale رڼک برید *rèng pèridè*, سرمرد *pejmourde*, — maigre, لاعر *laghèr*

HAVRE SAC, s m, پوسه دان *touchè dan*

HÉ' interj, ای *èi*, a هاڅو *ya hou*, — pour appeler نکا *nègah koun*

HEBDOMADAIRE, adj des 2 g, هفته به هفته *hèftè bè hèftè*

HÉBERGER, v a, مهمان کړس *mèhman kèrdèn*

HÉBÉTER, v a, احمف کړس *èhmèq kèrdèn*, — hébété, e, ا احمف *èhmèq*, pr t *ahmaq*

HÉBRAIQUE, adj des 2 g, عبرانی *'èbrani*, pr t *'ibrani*, موسی *moucèvi*

HÉBRAISME, s m, a اصطلاح عبرانی *èstèlahé 'èbrani*, pr t *istilahi ibrani*

HÉBREU, s m, یهودی *yahoudi*, عبرانی *'èbrani*, pr t *'ibrani*

HÉCATOMBE, s f, a. ذبحة *zèbihèt*

HÉGIRE, s f, a. هجرة ou هجره *hèdjrèt*, pr t *hıdjrèt*

HÉLAS! ای وای *èi vai*, a. افسوس *èfsous*, حیف *hèif*, pr t *haïf*

HÉLER, v a, کسی را آوار کرد *nakhoudai kèch ti ra àvaz kèrdèn*

HÉLIOTROPE, s f fleur, آفتاب برگ *âftab pèrèst*

HÉLLÉNIQUE, adj des 2 g, یونانی *younani*, — le gouvernement hellénique, دولت یونان *dooulèté younan*

HELLESPONT, s m, بغار قلمی *boughazé quèlpouli*, حلبج قلمی *kkèlîdjé quèlpouli*

HELVÉTIE, la Suisse, s f, مملکت سوئس *mèmlèketé sèvis*

HÉMICYCLE, s m, نیم دائرة *nim dairè*

HÉMISPHERIQUE, adj des 2 g, نیم کره *bè chèklè nim kourè*

HÉMISTICHE, s m, a. مصرع *mèsra'*, pr t *misra'*

HÉMORRAGIE, s f, آمدهن خون *àmèdèné khoun*

HÉMORROIDES, s f pl, a. بواسير *boucır*, pl بواسير *bèvacır*

HÉMOSTASIE, s f, a. التّم سکون *sèkoun oud dèm*, pr t *su kioun ud dèm*

HENNIR, v n, سیه زد *chèrhè zèdèn*

HENNISSEMENT, s m, سیه *chèrhè*

HÉPATIQUE, adj des 2 g, معلف باکر *moutè'èllèq bè djèguèr*

HÉPATITE, s f, a. التهاب الكبد *èltèhab oul-kèbèd*, pr t *iltıhab ul kèbèd*

HERBACÉ, e, adj plante herbacée, نباتی *nèbaté bi bèqa*

- HEPTAGONE**, adj des 2 g , هفت کسجی *hèft gouchèy*
HÉRAUT, s m., دشارچی *dcharchi*, a. مادی *mounadi*
HERBAGE, s m., سبزی *sèbzî*, pl سبزیات *sèbzîat*
HERBE, s f, کاه *guah*, a علف 'èlèf, — herbe des prés,
 سبزه *guahé tchèmen*, سبزه *sèbzè*
HERBEUX, EUSE, adj , بر کاه *pour guah*
HERBIER, s m , مجموعه نباتات *mèdj mouèyé nèba*
taté khochk
HERBIÈRE, s f , زن سبزی فروش *zèné sèbzî fèrouch*
HERBIVORE, s m et adj , علف خور *'èlèf khour*
HERBORISATION, s f , حساسی نباتات *djoustè djou nè*
batat
HERBORISER, v n , نباتات جمع کردن *nèbatat djèm' kèr*
dèn, نباتات جمع کردن *guah djèm' kèrdèn*
HERBORISTE, s m , سبزی فروش *chènacai nèbatat*, —
 celui qui vend des plantes, نباتات فروش *nèbatat fèrouch*
HERBU, E, adj , بر کاه *pour guah*
HÈRE, s m , پادشاه *mèrdé bi*
nam ou nechan
HÉRÉDITAIRE, adj des 2 g , موروثی *moourouci*, ارثی *èrci*
HÉRÉDITAIREMENT, adv , ارثی میراث *èz roui miras*, میراث
bè èrs
HÉRÉDITÉ, s f, a میراث *èrs*, pr t *irs*, وراثت *vèracèt*, میراث
miras, — biens qu'on laisse en mourant, میراث *tèrèkè*,
 a ميراث *moukhèllèfat*, ميراث *mètroukat*, pr t
mètroukiat
HÉRÉSIE, s f, a رافض *rèfz*, pr t *rafz*
HÉRÉTIQUE, adj des 2 g , a رافض *rafèz*, pr t *rafiz*

HÉRISSEMENT, s m, راسب سدن مو, *rast choudèné mou*

HÉRISSEUR, v a, راسب کردن مو, *rast kèrdèn mou*, — se
hérissèr, راسب سدن مو, *rast choudèné mou*, — hérissé,
e راسب سدن مو, *mou rast choudè*

HÉRISSEUR, s m, خارپسب *khar poucht*

HÉRITAGE, s m, a, ارب *èrs*, pr t *irs*, میراث *miras*, —
par héritage, a, اربا *èrsèn*, pr t *irsèn*

HÉRITER, v n, وار سدن *varès choudèn*, مالار صاحب
bèl èrs sahèbé tèrèkè choudèn

HÉRITIER, e, s, a, وار *varès*, pr t *varis*, pl ورثه *vèrèce*,
— légitime, وارب سرعی *varècé chèn'i*, pr t *varici*
chèri, — général, a, وارب مطلق *varècé moutlèq*, pr t
varici moutlaq, — du trône, a, ولعهد *vèli 'èhd*, ولي
vèli oul 'èhd, pr t *vèli ul 'ahd*, — fig, حلف
khèlèf, pr t *khalèf*

HERMAPHRODITE, adj et s des 2 g, a, حی *khounça*,
pr t *khunça*

HERMÉTIQUEMENT, adv, محکم سببه *meuhkèm bèstè*

HERMINE, s f, فاقم *qagèm*, ou *qagoum*

HERNIAIRE, adj des 2 g, معلق ندنه *moutè'èllèq bè*
dèbè

HERNIE, s f, غر *ghour*, (vieux) ندنه *dèbè*, a, فاقم *fètq*, pr
t *fataq*

HÉROÏNE, s f, زن فهماں *zèné qèhrèman sèfèt*

HÉROÏQUE, adj des 2 g, فهماںی *qèhrèmani*, pr t *qah*
rèmani

HÉROÏQUEMENT, adv, فهماں اسا *qèhrèman èça*, فهرومانوار
qèhrèman var

HÉROISME, s m, قهرمانی qèhrèmani, a. حلاوت djèladèt

HÉRON, s m, حقار hoggar

HÉROS, s m, t p بهادر bèhadèr, pr t bèhadir, قهرمان qèhrèman, pr t qahrèman, a عاری ghazi

HERSAGE, s m, کڑا کسی guèrra kèchi

HERSE s f, کڑا guèrra, a مسعله mèsfèlè

HERSER, v a, کڑا کسدن guèrra kèchidèn

HERSEUR s m, کڑا کس guèrra kèch

HÉSITATION, s f hésitation en parlant, درنگ در سکی dèrèng dèr soukhèn, — dans l'action, a تردد tèrdid, تردد tèrèddoud

HÉSITER, v n ne pas trouver aisément ce qu'on veut dire, درنگ در سکی در dèr soukhèn dèrèng kèrdèn, — dans une action, تردد درنگ tèrdid kèrdèn, تردد داسی tèrdid dachtin

HÉTÉROCLITE, adj des 2 g, a عرفی ghèiré quaci

HÉTÉRODOXE, adj des 2 g, a مخالف مذهب moukhalèfé mèzhèb, pr t mukhalifi mèzhèb

HÉTÉRODOXIE, s f, a اختلاف الدینی èkhtèlaf oud dîn, pr t ikhtilaf ud dîn

HÉTÉROGÈNE, adj des 2 g, a مکلیف الحس moukhtèlèf oul djèns, pr t mukhtèlif ul djîns

HÊTRE, s m, a سکر النبع chèdjèr oun nèb'

HEURE, s f, a ساع sa'èt, pr t sa'at, — une demi heure, نیم ساع nim sa'èt, — une heure et demie, نیم یکساع yèk sa'èt ou nim, — quelle heure est-il? ساع چند است sa'èt tchènd èst, — de bonne heure, زود zoud, — tout à l'heure, همنی ساعت hè-

min sa'èt, — à la bonne heure, حساسی *hèçabi*
 HEUREUSEMENT, adv, بحوش ناکسی *bè khoch-bèkhti*,
 به ميمم *bè mèimènèt*

HEUREUX, EUSE, adj, ناک ناک *nik bèkht*

HEURT, s m, a صدمه *sèdmè*

HEURTER, v a, تهنه زدن *tènè zèdèn*, — heurter la porte,
 در را کوفتن *dèr ra kouftèn*, در را زدن *dèr ra zèdèn*

HEXAGONE, s m, سس کوسه نی *chèch gouchèyi*

HIATUS, s m, a نعله البلقط *sèqlèt out tèlèffouz*, pr t
saqlèt ut tèlèffuz

HIBOU, s m, نوم *boum*

HIDEUSEMENT, adv, بطور مکروه *bè toouré mèkri ouh*

HIDEUX, EUSE, adj, a کړنه الميظر *kèrih oul mènzèr*, اکړه
 انکړ *èkrah ènguiz*, ترسناک *tèrsnak*

HIÈNE, s f, کعبار *kèftar*

HIER, adv, دسره *di rouz*, — hier au soir, دسره عصری
di rouz 'èsri

HIÉRARCHIE, s f, سلسله وړنه *ouçoulé chè'èn vè routbè*

HIÉRARCHIQUE, adj des 2 g, a موافق سلسله وړنه *ouçoulé*
mouvafèqè ouçoulé routbè ou chè'èn, pr t *muvafigi*
ouçouli rutbè vè cha'n

HIÉROGLYPHE, s m, a شکل مرموز *chèklé mermouz*, pr t
chèkli mèrmouz

HIÉROGLYPHIQUE, adj des 2 g, a معنی شکل مرموز *mou*
tè'èllèq bè-chèklé mèrmouz

HILARITÉ, s f, حوسحالی *khoch hali*

HIPPODROME, s m, ميدان اسب دوایی *mèsdané èsp*
dèvani

- HIPPOPOTAME**, s m., اسپ دریایی *èspé dèriayi*, اسپ آبی *èspé âbi*
- HIRONDELLE**, s f, پرنسبو *pèrèstou*, ا حطاف *khouttaf*, pl حطاطیف *khètatif*, pr t *khatatif*
- HISSE**, v a, بلند کردن *boulènd kèrdèn*
- HISTOIRE**, s f, a تاریخ *tarikh*, pl تواریخ *tèvarikh*, — conte, داستان *dastan*, a حکایت *hèkayèt*, pr t *hikia yit*, قصه *qèssè*, pr t *qissa*
- HISTORIEN**, s m, تاریخ نویس *tarikh nèvis*, a. مؤرخ *mou-vèrèkèh*, pl مؤرخین *mouvèrrèkhin*, pr t *muverrikh*, pl *muverrikhin*
- HISTORIETTE**, s f, a حکایت ماکصر *hèkayèté moukh tècèr*
- HISTORIOGRAPHE**, s m, مامور تاریخ نویسی *mè'èmour bè tarikh nèvisi*, و قاع نویس *vèqaqyè' nèvis*
- HISTORIQUEMENT**, adv, بصورت تاریخ *bè sourètè tarikh*
- HISTORIQUE**, adj des 2 g, مخصوص تاریخ *mèkhsoucè tarikh*
- HISTEION**, s m, a معلّد *mouqèllèd*, pr t *muqallèd*
- HIVER**, s m زمستان *zèmèstan*, — en hiver, در زمستان *dèr zèmèstan*
- HIVERNAL**, e, adj, زمستانی *zèmèstani*
- HIVERNER**, v n, فصلای کردن *qèchlaq kèrdèn*
- Ho!** interj pour appeler, ای *èi*, ا هاو *ya hou*, — pour marquer de la surprise, چه *pèh*, وای *vai*
- HOCHEMENT**, s m, de tête سر *djoubmèché sèr*
- HOCHER**, v a, سر حسابیدن *sèr djoumbandèn*, کسان *tèkan dadèn*

HOCHET, s m, اسباب بازی *èsbabé bazi*

HOIRIE, s f terme de prat, اوب *vèracèt*

HOLA ! interj, ای نگاه کی *èi nègah koun*, اهاو *ya-hou*

HOLLANDE, nom de pays, ا مملکت فلیمک *mèmlèkètè fè-lèmèng*

HOLLANDAIS, e, adj et s, فلیمکی *fèlèmèngui*

HOLOCAUSTE, s m, a قربان *qourban*

HOMARD, s m, حیرحیک دریایی *khèrtchèngué dèriayi*,
حیرحیک دریا *khèrtchèngué droucht*

HOMÉLIE, s f, a وعظ *vè'èz*, pr t *va'z*, موعظه *moou'èzè*,
pr t *mèv'iza*

HOMICIDE, s m meurtre, آدم کسی *àdèm kouchi*, a قتل *qètlè nèfs*, pr t *qatli nèfs*, — meurtrier, آدم
حوی *àdèmé khouni* کس *àdèm kouch*, حوی *khouni*, a قاتل *qatèl*, pr t *qatil*

HOMMAGE, s m terme de jurisp — le devoir d'un vas
sal, a عودت *'ouboudiyèt*, — au pl respects, عرص
'èrzé bèndègui, اظهار عودت *èzharé 'oubou-
diyèt*

HOMME, s m, مرد *mèrd*, a آدم *àdèm*, رجل *rèdjoul*, pr t
rèdjul, pl رجال *roudjal*, انسان *ènsan*, pr t *insan*, —
jeune homme, مرد جوان *mèrdé djèvan*, — un homme
d'honneur, مرد با عرص و ناموس *mèrdé ba èrz ou na
mous*, — les hommes et les femmes, مرد و زن *mèrd
ou zèn*

HOMOGÈNE, adj des 2 g, همکس *hèm djèns*, pr t *hèm-
djins*, a مکیکاس *moutèdjanès*

HOMOGÉNÉITÉ, s f, همکسی *hèm djènsi*

HOMOLOGATION, s f, a. تصدیق سرعتی *tèsdiqé chér'i*, pr t *tastiqi chér'i*

HOMOLOGUES, adj des 2 g — côtés homologues, a. أصلاع *èzla é moutèqabèlè*, pr t *azla'i mutèqabèlè*

HOMOLOGUER, v a., صدیق کردن *chèr'èn tèsdiq kèrdèn*

HOMONYME, adj des 2 g , همنام *hèm nam*, هم اسم *hèm èsm*

HONGRE, adj , m. أحده *èkhtè*

HONGRIE, nom de pays, مكارستان *mèdjarèstan*, pr t *madjaristan*

HONGROIS, E, مكار *medjar*, pr t *madjar*

HONNÊTE, adj des 2 g homme d'honneur, پاکدامن *pak damèn*, باکهداد *pak nèhad*, دروس *droust*, با عرض *ba 'èrz*, — convenable, poli, با ادب *ba èdèb* a. مودب *mouèddèb*, معقول *mè'èqoul*, pr t *ma'qoul*

HONNÊTETÉ, s f conforme à l'honneur, پاکدامنی *pak damèni*, باکهدادی *pak nèhadi*, پاکدلی *pak dèli*, a. ادب *èdèb*, pr t *'irz*, — bienséance, civilité, a. معقولت *mè'èqouluyèt*

HONNÊTEMENT, adv , ار روی پاکدلی *èz roui pak dèli*, ار روی صدق *èz roui sèdq*

HONNEUR, s m , و اد *ab rou*, a. عرض *'èrz*, pr t *'irz*, ناموس *namous*, — gloire, نام و نیکی *nam ou nèng*, a. عزت *'èzzèt*, pr t *'izzèt*, حرمت *heurmèt*, شرافت *chèrafèt*, — égards, a. احترام *èhtèram*, pr t *ihtiram*, اکرام *èkram*, pr t *ikram*, تعظیم *tè'èzim*, pr t *ta'zim*, تکریم *tèkrim*, — faire honneur, احترام نهادن *mèn acèmé èkram bè dja àvourdèn*, — dignité, جاه *djah*, a. منصب *mèsnèb*

mènsèb, pr t mansab, pl ماصب mènacèb, pr t mènacib

HONORABLE, adj des 2 g, سادسه chayèstè, a. مسرف mou chèrrèf, مكرم mouhtèrèm, معتر mou'èzzèz, pr t mu'azziz

HONORABLEMENT, adv, سانسكى bè chayèstègui, باحرام bè 'èhtèram, بعتر bè 'èzzèt

HONORAIRE, adj des 2 g, ا لعمى lèqèbi, pr t laqabi

HONORAIRES, s m, pl حق رحب hèqqé zèhmèt, a. حق العدم hèqq oul qèdèm, pr t haqq ul qadèm

HONORER, v a, ساسى mouhtèrèm dachtèn, سوفر toouqir kèrdèn, عتر 'èzzèt kèrdèn, — honré, e, مكرم mouhtèrèm choudè, عرب ديدè 'èz zèt didè, a. مكرم moukèrrèm, معتر mou'èzzèz, pr t mu'azzèz

HONTE, s f, سم chèrm, a. حالك khèdjalèt, حيا hèya, ار 'àr, حاكاب hèdjab, pr t hùdjab, — avoir honte, ساسى chèrm dachtèn, كسدى khèdja lèt kèchidèn, — faire honte, داسن khèdjalèt dadèn, سارسار كرس mèhdjoub kèrdèn, chèrmsar kèrdèn, — n'as tu pas honte? حالك khèdjalèt nè mi kèch, — déshonneur, a. رزالèt, رزالèt, افصاح èftèzah, pr t iftazah

HONTEUSEMENT, adv, رذال bè rèzalèt

HONTEUX, EUSE, adj qui a honte, سارسار chèrmsar, سمدè chèrmèndè, a. حكل khèdjèl, pr t khadji, مكاروب mèhdjoub, pr t mahdjoub — déshonorant, رذال امر, رزالèt-àmiz, a. رذل rèzil

HÔPITAL, s m, بیمارستان *mèriz khanè*, t p بیمارخانه *bimar khane*, a دار السعا *dar ouch chèfa*, pr t دار-
èch *chifa*

HOQUET, s m, عيكة *èskèrèk*, عيكة *zèghèguèg*, عيكة *zèghèng*, — avoir le hoquet, سكه كردن *sèksèkè kèrdèn*

HORDE, s f, گروه *guèrouh*, a جمعيت *djèm'iyèt*, طائفة *taifè*, عشيرة *'èchirèt*, pr t 'achirèt, قوم *qoom*, pr t. *qavm*

HORIZON, s m, a افق *oufouq*, pl آفاق *âfaq*

HORIZONTAL, e, adj, a. افقى *oufouqu*, مساوى بالافى *moutèçavi bèl oufouq*, pr t *mutèçavi bil oufouq*

HORizontalement, adv, a. مساويا بالافى *moutèçavièn bèl oufouq*

HORLOGE, s f, ساعت محلىسى *sa'ètè mèdjlèci*

HORLOGER, s m, ساعت ساز *sa'èt saz*

HORLOGERIE, s f, ساعت سازى *sa'èt sazi*

HORMIS, prép, وراى *vèrai*, a ماعدا *ma'èdè*, pr t *ma'ada*, سواى *sèva*, — hormis cela, وراى انى *vèrai in*, سواى *sèva in*, بغير ار انى *bè ghèr èz in*

HOROSCOPE, s m, a فال *fal*, طالع *talè'* pr t *tali'*, — tirer l'horoscope, فال گرفتن *fal guèrèftèn*

HORREUR, s f, هراس *hèras*, a دهشت *dèhchèt*, هول *hooul*, pr t *hèvl*, — dégoût aversion, ابر *nèfrèt*, مقفر *tènèffour*, pr t *tènèffur*

HORRIBLE, adj des 2 g, هراس انگيز *hèras-ènguiz*, دهشت *dèhchèt ènguiz*, هولناك *hooulnak*, a هائل *hayèl*, pr t *hail*, مهول *mèhooul*, pr t *mèhoul*, مهيّب *mouhib*

HORRIBLEMENT, adv excessivement, سار کھیل *khèih, sâr*,
bèçiar, a. بے غایت *bè ghayèt*, pr t *bi-ghayèt*, — d'une
 manière horrible, بے توور دھسب انکر *bè toouré dèhchèt*
ènguiz, دھسب انکرانہ *dèhchèt ènguizanè*

HORS, prép , بیرون *biroun*, a. خارج *kharèdj*, pr t *kharıdj*,
 — hors de la ville, بیرون سہر *birouné chèhr*

HOSPICE, s m , رہبان خانہ *rèhban khanè*, pr t *ruhban*
khanè, — des orphelins, یتیم خانہ *yètım khanè*, — des
 pauvres, فقرا خانہ *fouqèra khanè*, pr t *fouqara khanè*

HOSPITALIER, ÈRE, adj , مہمان نواز *mèhman nèvaz*,
 مہمان دوست *mèhman doust*

HOSPITALITÉ, s f , مہمان داری *mèhman dari* مہمان نوازی
mèhman nèvazi

HOSPODAR, s m , a مہر *mur*

HOSTIE, s f , a قربان *qourban*, pl قربانی *qèrabın*, pr t
qarabın

HOSTILE, adj des 2 g , a عداوتی *'èdouvvı*, pr t *'adouvıvı*,
 ضد *zèdd*, pr t *zıdd*, مخالف *moukhalèf*, pr t *mu*
khalıf

HOSTILEMENT, adv , اے روی دسمی *èz rouı douchmèı*, ار
 روی عداوت *èz rouı èdavèt*, خصمانہ *khèsmanè*

HOSTILITÉ, s f , دسمی *douchmèı*, اے عداوت *'èdavèt*, pr
 t *'adavèt*

HÔTE, hôtesse, s qui tient une auberge, صاحب مہمانخانہ
sahèbè mèhman khanè, — qui donne l'hospitalité,
 مہماندار *mèhman dar*, pr t *mıhman dar*, — qui la
 reçoit, مہمن *mèhman*, pr t *mıhman*, a مسافر *mou*
çafèr, pr t *muçafir*

HÔTEL, s m grande maison, a عمارت 'èmarèt, pl عمارات
'èmarat, — auberge, مهماندخانه mèhman khanè, —
des monnaies, صرافخانه zèrraḥ khanè, — hôtel d'am-
bassade, سفارتخانه sèfarèt khanè, — consulaire,
قونسولگری qonsoulguèrî, — maître d hôtel, a. ناظر
nazèr, pr t nazîr

HÔTELIER, IÈRE, s, صاحب مهماندخانه sahebè mèhman
khanè

HOTELLERIE, s f, مهماندخانه mèhman khanè

HOUBLON, s m, رازک razèk

HOUE, s f, کیند kènènd (peu usité) بیل bil, a مسکات
mèshat, pr t mîshat

HOUE, v a, بیل زدن bil zèdèn

HOUILLE, s f, زغال سنگ zoghalé sèng

HOUILLIÈRE, s f, معدن زغال سنگ mè'èdèné zoghalé sèng

HOULE, s f, موج بعد از طوفان mooudj bè'èd èz toufan

HOULETTE, s f, عصای چوبان tchouoé chèban, 'èçar tchouban

HOULEUX, EUSE, adj, موحد mooudj zèn, a. ملاطم moutè
latèm, pr t mutèlatim

HOUPPE, s f, سگله chèngoulè, منگوله mèngoulè

HOUPPETTE, s f, کولچه منگوله mèngoulèyé koutchèk

HOUE, s f, a حور hour, حوری hourî

HOUSSE, s f, زینپوش zin pouch, — housse de chaise,
سندلی پوش sèndèli pouch

HOUSSINE, s f, چوب دسب tchoubé nazouk, تچوبه دست
tchoubé dèst

HOUE, s m, درخت مورد dèrèkhté mourd

HOYAU, s m, کلنگی دو شاحه *koulènguè dou-chakhè*

HUCHE, s f, لاولك *lavèk*, بعار نابوانی *tègharé nan vayi*

HUÉE, s f, های و هوئی *hai ou houï*

HUER, v a., های و هوئی کردن *hai ou houm kèrdèn*

HUILE, s f, روئی *rooughèn*, — d'olive, روئی زیتون *roou ghèné zèitoun*

HUILER, v a, روئی مالیدن *rooughèn zèdèn*, روئی اندودن *rooughèn malidèn*, روئی اندودن *bè rooughèn èn doudèn*

HUILEUX, EUSE, adj, روئی دار *rooughèn dar*, روئی *roou-ghèn*

HUILIER, s m, طرف روئی *zèrfé rooughèn*

HUISSIER, s m, مکسر دربان *pèrdè dar*, دربان *dèr ban*, a *mouhzèr*, pr t *muhzir*

HUIT, adj num, هشت *hècht*

HUITAIN, s m, هشت بیسی *hècht bèiti*

HUITAINE, s f, هشت روزه *hècht rouze*, — une huitaine, هشت روزه *bè qèdré hècht danè*

HUITIÈME, adj des 2 g, هشتیم *hèchtoum*, هشتیم *hèch toumin*, — le huitième, هشت یکی *èz hècht yèki*, هشت یک *hècht yèk*

HUITIÈMEMENT, adv, هشتیم *hèchtoumin*, a سامان *samènèn*

HUITRE, s f, صدق دریائی *sèdèfé dèriayi*

HUMAIN, E, adj, آدمی *àdèmi*, a انسانی *ènsani*, pr t *in-sani*, بدن انسانی *bèchèri*, — le corps humain, ادراک انسانی *bèdèné àdèmi*, — l'entendement humain, a ادراک *èdraké bèchèr*, pr t *idraki bèchèr*, — sensible à la pitié, با مروت *ba mourouyèt*, با انسانیت *ba ènsaniyèt*,

— s les humains, مردم mèrdoum, آدمیان *âdêmian* a.
 آدمى نوعى *bèni noou'é âdèm*, pr t *bèni nèv'î âdèm*,
 بنى نوعى *bèni noou'ê bèchèr*, pr t *bèni nèv'î bèchèr*,
 بنى آدم *bèni âdèm*, ا انسانى *ènsaniyèt*, pr t *insa-*
niyèt, مروت *mourouvvèt*, pr t *muuvvèt*

HUMAINEMENT, adv, بعد روى *bè qèdré gouvvèyé bèchèr*,
 ا على قدر لانسان *'èla qèdr oul ènsan*, pr t *'ala qadr-*
ul insan, — avec bonté, ا روى انسانى *èz roui èn*
saniyèt

HUMANISER, v a rendre humain, civiliser, مرتب کردن
tèrbiyèt kerdèn, آدم کردن *âdèm kèrdèn*, — rendre plus
 traitable, سسر مروت آوردن *bè sèré mourouvvèt âvour*
dèn, — s'humaniser, آدم شدن *âdèm choudèn*, —
 s'adoucir, سسر مروت آمدن *be sèré mourouvvèt âmèdèn*,
 — humanisé, e, سسر مروت آمده *bè sèré mourouvvèt*
âmèdè, آدم شده *âdèm choudè*

HUMANISTE, s m, ادب آموز *èdeb âmouz*

HUMBLE, adj des 2 g, خاكسار *khaki nèhad*, فروسى *fou*
rou tèn, خاكسار *khak sar*, ا اهل تواضع *èhlé tèvazou'*,
 pr t *èhlé tèvazu'*, متواضع *moutèvazè'*, pr t *mutè*
vazi', — votre très humble serviteur, نوکر خاكسار
nooukèré khak saré chouma, — de peu d'import-

ance, ناقابل *na qabèl*, بسبب *pèst*, ا متعمر *mouhèqqèr*,
 pr t *muhaqqar*

HUMBLEMENT, adv, خجرا نه *hèqiranè*, pr t *haqiranè*, —
 prier humblement, خجرا نه احواس *bè tèvazou'*
èltèmas kèrdèn, خجرا نه انماس کردن *hèqiranè èltèmas*
kèrdèn

HUMECTANT, *e*, *adj* et *s*, بر کسندè *tèr kounèndè*, *a* مرطّب *mourètchèb*, *pr t* murètchèb

HUMECTER, *v a*, بر کردس *tèr kèrdèn*, نېمناک *nèmnak* *kèrdèn*

HUMER, *v a*, بر کسندè نېس *nèfès kèchadè tènà-voul kèrdèn*

HUMÉRUS, *s m*, استخوان بالای بارو *èstoukhané balar bazou*

HUMEUR, *s f* substance ténue, fluide, *a* حلط *maddè*, خلط *khèlt*, *pr t* *khilt*, *pl* احلاط *èkhlat*, *pr t* *akhlat*, — qualité de tempérament, *a* مزاج *mèzadj*, *pr t* *mizadj*, خلغ *khoulq*, — disposition d'esprit, *a* دماغ *dèmagh*, *a* کف *kèf*, — il est de bonne humeur, حوس خلغ *khoch khoulq èst*, د'دماغ *dèmagh darèd*, — il est de mauvaise humeur, کج خلغ *kèdj khoulq èst*, دماغ ندارد *dèmagh nè darèd*, — d'humeur inégale, *a*. مېلغ *moutèlèvvèn mèzadj*, *a* مېلغ *moutèlèvvèn oul mèzadj*, *pr t* *mutèlèvvèn ul mizadj*

HUMIDE, *adj* des 2 *g*, بر *tèr*, نېمناک *nèmnak*, رطوب دار *routoubèt dar*

HUMIDITÉ, *s f*, نم *nèm*, *a* رطوب *routoubèt*

HUMILIANT, *e*, *adj*, محب *mooudjèbè khari*, حوارى *mooudjèbè tèhqir*

HUMILIATION, *s f*, حوارى *khari*, *a* تحقير *tèhqir*, *pr t* *tahqir*, حقار *hèqarèt*, *pr t* *haqarèt*, مذلّت *mè zèllèt*

HUMILIER, *v a*, حوار کرداسدن *khar guèrdanidèn*, دېل

zèlil kèrdèn, تَهْقِر كَرْدَن *tèhqir kèrdèn*, —
 s humilier, كُورِي كَرْدَن *kharî kèrdèn*, كُور سَدَن *khar*
choudèn, حَوْدِرَا حَوَار سَمَرْدَن *khoud ra khar choumour*
dèn, — humilié, e, حَوَار سَدَن *khar choudè*, ا ذَلِيل
zèlil

HUMILITÉ, s f, فَرَوِي *fourou teni*, ا. حَصَمَع *khouzou'*

HUMORISTE, adj des 2 g, كَحْج حَلَف *kèdj khoulq*

HUNE, s f, حَسِر سَبُون كَسِي *tchèmbèré soutouné kèchtî*

HUPPE, s f, سَاَن سَر *chanè cèr*, ا هَدَد *houdhoud*

HURE, s f, كَلَّة *kèllè*

HURLEMENT, s m, صَدَاي سَك *sèdar sèg*

HURLER, v n, لَايَدَن *layidèn*, هَوَّ هَوَّ كَرْدَن *hèw hèw kèrdèn*,
 — en parlant des personnes, فَعَّان كَرْدَن *fèghan*
kèrdèn

HUSSARD, s m, نِزَام سَوَار *nèzame sèvan*

HUTTE, s f, كَرِيتْشَه كَدَكَه *kèritchè, kajè*, — la hutte d'un
 berger, كَرِيتْشَه يَه سَبَن *kèritchèyé chèban*

HYACINTHE, s f fleur, ا سَمْبُل *soumboul*, — pierre pré
 cieuse, يَاقُوتَه زَرَد *yaqouté zèrd*

HYADES, s f constellation, ا الدَّبَّرَان *èd dèbèran*

HYBRIDE, adj des 2 g, دُو رَنِي *dou règui*

HYDRAULIQUE, adj des 2 g, مَعْلَف بَعْق حَارِي كَرْدَن آَب *moutè èllèq bè fènné djari kèrdènè àb*, — s f art qui
 enseigne à conduire les eaux, فَنْنَه بَعْق حَارِي كَرْدَن آَب *fènné*
djari kerdènè àb

HYDRE, s f, مَار آَبِي *maré àbi*

HYDROCÈLE, s f, ا اَسْمَعَا الْكَصَّة *èstèsqa oul khoucièt*,
 پَر تِ اِسْتِسْقَا اُلْ كُھُوعِيَّتْ *pr t istisqa ul khoucièt*

HYDROCÉPHALE, s f, a اسسعا الدماغ èstèsqa-oud dèmagh,
pr t istisqa ud damagh

HYDRODYNAMIQUE, s f, a علم البعدنر الماء 'èlm out tèqdir
oul miah, pr t 'ilm ut taqdir ul miah

HYDROGÈNE, s m, a موالد الماء mouvèllèd oul ma', pr t
muvèllèd ul ma'

HYDROGRAPHE, s m, دريا شناساي chènacai dèria

HYDROGRAPHIE, s f, دريا سرح احوال chèr hé èhvalé dèria

HYDROMEL, s m, آب انكسى chèhà àb, آب انكسى àbé ènguè
bin, a ماء العسل ma' oul 'ècèl

HYDROMÈTRE, s m, ميزان آب mizané àb, a ميزان الماء mi-
zan oul ma

HYDROPHOBE, s des 2 g, آراب ترسان èz àb tèrsan

HYDROPHOBIE, s f, آراب ترسدن آراب èz àb, آراب ترسدن آراب èz àb
rèm kèrdèné èz àb

HYDROPIQUE, s et adj des 2 g, a مسسعى moustèsqi,
pr t mustesqi

HYDROPISIE, s f, a اسسعا èstèsqa, pr t istisqa

HYDROTHERAPIE, s f, معالجة آب mou'alèdjàyè bè àb

HYDROSTATIQUE, s f, حق معتنى كردن در آب fènné mouè-
yèn kèrdèné vèznè àb, a حق معتنى ميزان ماء fènné mizané
miah, — adj, ميزان معلق moutè'èllèq bè mi-
zané àb

HYÈNE, V hiène

HYGIÈNE, s f, علم حفظ صحت 'èlmè hèfzè sèhhèt, pr t
'ilmè hifzi sahhat

HYGROMÈTRE, s m, ميزان رطوبت هوا mizané routoubètè
hèva

HYMEN, ou **HYMÉNÉE**, s , عروسی 'èrouci, a. ازدواج èzdèvadj,
pr t izdivadj, نکاح nèkah, pr t nikiah

HYMNE, s m , تسبیح خوانی tèsbih khani, a. تسبیح tès
bih, pl تسبیحات tèsbihat

HYPERBOLE, s f , a. مبالغة moubalèghè, pr t mubalagha

HYPERBOLIQUE, adj des 2 g , مبالغة آمر moubalèghè-
àmiz

HYPERBOLIQUEMENT, adv , بطور مبالغة bè toouré moubalèghè
بمبالغة bè moubalèghè

HYPNOTIQUE, adj des 2 g , خواب آور khab àvèr, a. مہم
mounèvvèm, pr t munèvvim

HYPOCONDRE, s m parties latérales du bas ventre, a
مراق اسطن mèraqq oul bètn

HYPOCONDRIAQUE, adj des 2 g , سوداائی sooudayi,
گرماء مالکھولیا guèrèftaré malikhoulia, مالکھولیا malikhoulia

HYPOCONDRIE, s f , مالکھولیا malikhoulia, سودا soouda,
pr t sèvda, a. مراق mèraq

HYPOCRISIE, s f , زہر زہر zèrq, سالوسی salouci, a. ریا ria

HYPOCRITE, adj et s des 2 g , زہر زہر salous, رقی نسیه
zèrq bichè, زہر زہر zèrd gouch

HYPOCRITEMENT, adv , زہر زہر zèrq, زہر زہر zèrq, زہر زہر
zèrq, زہر زہر zèrq, زہر زہر zèrq

HYPOGASTRE, s m , زیر ناف ziré naf, a. اسفل البطن èsfèl
oul bètn

HYPOTHÉCAIRE, adj des 2 g , گرودار guèroou-dar, امانتکار
èmanèt kar, pr t. imanèt kiar, a. مورتہن mourtèhèn,
pr t. murtèhin

HYPOTHÉCAIREMENT, adv, a بهر رهى *bèr rèhn*, pr t *bu rèhn*

HYPOTHÈQUE, s f, گرو رهى *guèroou, a rèhn*, pl رهان *rèhan*

HYPOTHÉQUER, v a, گرو کداسى *guèroou gouzachtèn*
 رهى کداسى *rèhn gouzachtèn*, — hypothèqué, e, رهى
 کداسه شده *rèhn gouzachtè choudè*, a مېرھون *mèrhoun*

HYPOTHÈSE, s f, گومان *gouman*, a فرض *fèrz*, pr t *farz*,
 قياس *qias*

HYPOTHÉTIQUE, adj des 2 g, گومانى *gouman*, a فرضى
fèrzi, قياسى *qias*

HYPOTHÉTIQUEMENT, adv, ار روى گومان *èz roui gouman*, ار
 روى فرض *èz roui fèrz*, a فرضه *fèrzèn* pr t *farazan*,
faraza

HYSSOPE, ou HYSOPE, a روفى *et زوفا* *zoufa*

HYSTÉRIE s f, درد رحم *dèrdé rèhèm*

HYSTÉRIQUE, adj des 2 g a معترف رحم *moutè'èllèq bè*
rèhèm

HYSTÉROCÈPLE, s f, دده رحم *dèbèyé rèhèm*, a ععله *'èflet*,
 عمل *'èfèl*

I

IBIS, s m, a حمل الماء *djèmèl oul ma'*

ICHNEUMON, petit quadrupède adoré par les Egyptiens,
 s m, a نمس *nèms*, pr t *nims*, — insecte, a حله
helèmè, pl حلم *hèlèm*

ICHTYOLOGIE, s f, احوال ماهيان *chèrhé èhvalé mahian*

ICHTYOPHAGE, s et adj, ماهيخوار *mahi khour*, ماهيخار *mahi khar*

ICHTYOPHILE, adj des 2 g, ماهي دوست *mahi doust*

ICI, adv, اینجا *in dja*, در اینجا *dèr in dja*, — venez ici, آر اینجا برو *bi ayid in-dja*, — sors d'ici, با حالا *ez in dja be roou*, — jusqu'ici je n'ai rien vu, تا حدی ندیدم *ta hala tchizi nè didèm*, — il est venu jusqu'ici, تا اینجا آمد *ta in dja àmèd*, — restez ici, اینجا بماند *in dja bi manid*, اینجا با *in dja ba chid* — il fait trop chaud ici, اینجا زیاد گرم است *in dja ziad guèrm èst*

ICONIUM, ville, فونیه *qouniè*, pr t *qonia*

ICONOCLASTE, s m, صوب سکی *sourèt chèkèn*

ICONOGRAPHIE, s f, a وصف انصویرات *vèsf out tèsvin at*

ICONOLOGIE, s f, a سرح احوال انصویرات *chèrhé èhvalé tèsvirat*, pr t *chèrhi ahvali tasvirat*

IDÉAL, e, adj, a محال *khiali*, pr t *khayali*, موهومی *moouhoumî*, pr t *mèvhoumî*, موهوم *moouhoumè*, pr t *mèvhoumè*, — pouvoir idéal, قوب موهوم *gouvveté moouhoumè*, pr t *gouvveti mèvhoumè*

IDÉAL, s m, مینهای ربائی *mountehar zibayi*, اعب *ghayèt oul heusn*

IDÉE s f, اندیشه *èndiche*, a محال *khial*, pr t *khayal*, قیاس *qias*, تصور *tècèvvour*, ظن *zenn*, pr t *zann*

IDENTIFIER, v a, یکی کردن *yèki kèr dèn*, — s'identifier, یکی شدن *yèki choudèn*

IDENTIQUE, adj des 2 g, یکی *yèki*, مثل هم *mèslé hèm*, یکسان *yèk san*

IDENTIQUEMENT, adv, یکسان *yèk san*

IDENTITÉ, s f, هود بونی *yèki boudèn*, حدود بونی *khoud boudèn*

IDIÔME, s m, زبان *zèban*, ا لسان *lèçan*, پرت *liçan*

IDIOT, E, adj et s, کودن *koudèn*, نادان *na-dan*, ا. احمق *èhmèq*, پرت *ahmaq*, ابله *èblèh*

IDIOTISME, s m tour particulier à une langue, اصطلاحات *èstèlahaté zèban* — caractère de l'idiot, کودنی *koudèni*, a. سعهب *hèmaqèt*, پرت *hamaqat*, سهف *sèfahèt*

IDOLATRE, s et adj, بوت پرست *bout pèrèst*, پرت *pout pèrèst*

IDOLÂTRER, v a, fig بست دوست داسی *bè chèddèt doust dachtèn*, — v n adorer les idoles, بت پرستیدن *bout pèrèstidèn*

IDOLATRIE, s f, بت پرستی *bout pèrèsti*

IDOLE, s f, بوت *bout*, a. صنم *sènèm*, — fig a. معبود *mè'è boud*, پرت *ma'boud*

IDYLLE, s f, a. قصیدہ *qècidè*, پرت *qacidè*, pl قصائد *qèçayèd*, پرت *qaçaid*

IGNARE, adj des 2 g, نادان *na dan*, بی سواد *bi sèvad*

IGNÉ, F, adj, آتشی *âtèchi*, a. ناری *narî*

IGNICOLE, adj des 2 g, آتس پرست *âtèch pèrèst*

IGNOBLE, adj des 2 g, فرومانه *fourou mayè*, رذالت آمیز *zàlèt àmiz*, a. قبیح *qèbih*, پرت *qabih*, رذالت *rèzàl*

IGNOBLEMENT, ad., رذالت *bè rèzàlèt*

IGNOMINIE, s f., رسوائی *rousвайی*, a. رذالت *rèzàlèt*, صاحب *qèbahèt*, پرت *qabahat*, اعتصاح *èftèzah*, پرت *iftizah*

IGNOMINIEUSEMENT, adv , بردالبی *bè rousvayi*, *rèzalèt*

IGNOMINIEUX, EUSE, adj , دالب آمر , *rèzalèt âmiz*

IGNORAMMENT, adv , نادانی *bè na dan*, نادانسته *nè danèstè*

IGNORANCE, s f , نادانی *na dan*, ا جهلب *djèhl*, جهالب *djèhalèt*, جاهلب *djahèlyèt*

IGNORANT, E, adj et s , نادان *na dan*, ا جاهل *djahèl*, pr t *djahil*

IGNORER, v a , نادانستی *nè danèstèn*, — ignoré, e, نامعلوم *na mè'èloum*, ا مکهل *mèdjhoul*, معلوم *ghèiré mè'èloum*, pr t *ghairi ma'loum*

IL, elle, pron de la 3e pers , En persan et en ture ce pronom est rarement exprimé dans les verbes, ainsi dans les exemples suivants on peut le conserver ou le supprimer, — il ne mange pas, نمکورد *nè mi khourèd*, او نمکورد *ou nè mi khourèd*, — il écrit, مینوسد *mi nèvicèd*, او مینوسد *ou mi nèvicèd*

ILE, s f, a , جزیره *djèzirè*, pl جزایر *djèzayèr*

ILLÉGAL, F, adj , a , حلاف قانون *khèlafé chér* مافی قانون *mounafî qanoun*

ILLÉGALITÉ, s f , حلاف قانون بودن *khèlafé qanoun boudèn*

ILLÉGALEMENT, adv , a , حلاف قانون *khèlafé qanoun*

ILLÉGITIMEMENT, عبر حق *na hèqq*, pr t *na haqq*, ناحق *bè ghèiré hèqq*, pr t *bè ghairi haqq*

ILLÉGITIME, adj des 2 g , a , حرام *hèram*, pr t. *haram*, — enfant illégitime, حرامزاده *hèram zadè*, pr t. *haram-zadè*

~~ILLICITEMENT~~, adv, a عىر حائر *ghèiré djayèz*

ILLICITE, adj des 2 g, a عىر حائر *ghèiré djayèz*, pr t *ghairi djaiz*, مميموع *mèmnou'*

ILLIMITÉ, E, adj, بى حد *bi hèdd*, نامحدود *na mèhdoud*, pr t. *na mahdoud*, a عىر محدود *ghèiré mèhdoud*, pr t *ghairi mahdoud*

ILLISIBLE, adj des 2 g, ناحواندىنى *na khandèni*, — écriture illisible, حظ ناحواندىنى *khètté na khandèni*

ILLUMINATION, s f, چراغان *tchèraghan*

ILLUMINER, v a, روسى كرس *roouchèn kèrdèn*, چراغان *tchèraghan*, — illuminé, e, روسى سده *tchèraghan kèrdèn*, — *roouchèn choudè*, چراغان كرده *tchèraghan kèrdè*

ILLUS ON, s f pensée chimérique, خيال بيهوده *khialé bi houdè*, a خيال باطل *khialé batèl*, pr t *khayali batil*

ILLUSOIRE, adj des 2 g, بى پا *bi pa*, فریب آمیز *fèrib âmiz*, خادع *khadè'*, pr t *khadi'*

ILLUSOIREMENT, adv, بطور فریب *bè toouré fèrib*, a حادعا *khadè'èn*

ILLUSTRATION, s f, نام وىمک *nam ou nèng*, فر *fèr*, a سرب *chèrèf*, مافکهرèt *mèfkhèrèt*, سهېر *cheuhrèt*

ILLUSTRE, adj des 2 g, با نام وىمک *ba nam-ou nèng*, نامدار *nam dar*, a مشهور *mèchhour*

ILLUSTRER, v a, نامدار کردانىدن *nam dar guèrdanidèn*, نامدار مسهور كرس *mèchhour kèrdèn*, — s'illustrer, نامدار سدى *nam dar choudèn*, سهېر يافتن *cheuhrèt yaftèn*, — illustré, e, نامدار سده *nam dar choudè*

ILOT, s m, حېره كوچك *djèzirèyé koutchèk*

IMAGE, s f, نگار *nègar*, نقش *nèqch*, a صورت *sourèt*, pl.

- سوار *souvar*, تېمسال *tèmsal*, پل تېمسال *tèmsal*, پل تېمسال *tèmacil*, تصوير *tèsvir*, pr t *tasvir*, pl تصوير *tèçavir*
 IMAGINABLE, adj des 2 g, نېزدېك *nèzdik* bè *zèhn*
 ممكى تصوير *moum təcèvvour* kèrdèn, a تصوير *kèn out təcèvvour*, pr t *mumkin out təcavvur*
 IMAGINAIRE, adj des 2 g, بى اصل *bi èsl*, a خيالى *khialı*,
 pr t *khayalı*
 IMAGINATIF, IVE, adj, a سريع الكتىل *sèri' out tèkhèryoul*
 IMAGINATION, s f, a تېكتىل *tekhèryoul*, pr t *tekhayul*,
 مۇتېكتىل *gouvveyé moutèkhèryèlè*, pr t *gouvèr mu*
 تېكتىل *tèkhayèlè*, zèhn, pr t *zihn*, فېكر *fèkr*, pr t *fikr*,
 خيال *khial*, pr t *khayal*, — il a l'imagination vive,
 تېندىل *tound zèhn est*
 IMAGINER v a, خيال كېرەن *khial kèrdèn*, فېكر كېرەن *fèkr*
 kèrdèn, — s'imaginer, گومان داسى *gouman dachtèn*,
 پېنداسى *pèndachtèn*, طىق كېرەن *zènn kèrdèn*
 IMAM, s m, a امام *èmam*, pr t *imam*
 IMBÉCILE, adj et s des 2 g, تولى مېرى *touhi mèghz*, فالىس *galous*,
 ناهىم *na fèhm*, a احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*,
 ابلە *èblèh*
 IMBÉCILEMENT, adv, ار روى ابلە *èz roui èblèhı*,
 عز روى *èz roui khèryèt*
 IMBÉCILITÉ, s f, خرابى *khèryèt*, ابلە *èblèhı*, a حماقت *hèmaqèt*,
 pr t *hamaqat*
 IMBERBE, adj m, بى رىس *sadè rou*, رو *bi rich*
 IMBIBER, v a, سىر آب كېرەن *sir àb kèrdèn*, حس كېرەن *khıs kèrdèn*,
 خىساندىن *khıçandèn*
 IMBIBITION, s f, سىر آب شىدىن *khıs choudèn*, حس سىدىن

sir âb choudèn, — imbibé, e, حسنه *khicidè*, حس *khis choudè*

IMBROGLIO, s m, هرج و مرج *hèrdj ou mèrdj*, سلوع *chou lough*, a اعساس *èghtèchach*, pr t *ightichach*

IMBU, E, adj, آگاه *âgah*, a ممتنه *moutènèbbèh*, pr t *mu tènèbbih*, واقف *vaqèf*, pr t *vaqif*, — il est déjà imbu de cette affaire, ازالا ارانى امر آگاه *èz hala èz in èmr âgah èst*, — infatué, دهى خود حا دانه *bè-zèhné khoud dja dadè*

IMITABLE, adj des 2 g, ممکن *tèqlid èch moumkèn*

IMITATEUR, TRICE, adj et s, كنده *tèqlid kounèndè*, سار *chèbih saz*, a معلل *mouqellèd*, pr t *muqal lid*, — qui suit l'exemple d'un autre, سروي كنده *pèi rèvi kounèndè*, افدا كنده *èqtèda kounèndè*, a معلى *mouqtèdi*

IMITATIF, IVE, adj, a سسه *èdatè tèchbih*, pr t *adatè tèchbih*

IMITATION, s f, سارى *chèbih sazi*, a. نعلد *tèqlid*, pr t *taqlid*

IMITEE, v a, سسه ساحى *chèbih sakhtèn*, نعلد كرس *tèqlid kèrdèn*, — prendre exemple, سروي كرس *pèi rèvi kèrdèn*, افدا كرس *èqtèda kèrdèn*

IMMACULÉ, E, adj, ار كساه ميره *pak damèn*, ازالا *èz gounah mounèzzèh*

IMMANQUABLE, adj des 2 g, عر خطا پدسر *ghèré khèta pèzir*, سسه *bi cheubhè*, بى بکلف *bi tèkhèllouf*, بى شانه بکلف *bi-chabèyé tèkhèllouf*

IMMANQUABLEMENT, adv , *هَر اَيْنَه* *hèr aïnè*, *بى بَكْلَف* *bi tèkhèllouf*, a *يَعْنَا* *yèqinèn*

IMMATÉRIALITÉ, s f, a *عَدَم حَسْمَت* *'èdémé djèsmiyèt*,
pr t *'adèmi djismiyèt*, *بَكْرَد مِى الْمَادَة* *tèdjèrroud mèn*
èl maddè, pr t *tèdjèrrud min èl maddè*

IMMATÉRIEL, LE, adj, a *عَمَر مَادَة* *ghèn é djèsmi*, *عَمَر مَادَة* *ghèiré maddè*, pr t *ghairi maddè*

IMMATRICULATION, s f, a *قَد* *qèid* pr t *qaid*, *سَبْت* *sèbt*

IMMATRICULER, v a, *سَبْت كَرْدَن* *sebt kèrdèn*, *وَسَد كَرْدَن* *qèid kèrdèn*

IMMÉDIAT, E, adj, *وَاسِعَة* *bi vacètè*, *بى وَاسِلَة* *bi vècile*,
a *بَالْدَاب* *bèz zat*, pr t *biz zat*

IMMÉDIATEMENT, adv d'une maniere immédiate, V immé
diat, — immédiatement après, *هَمَان سَاعِي* *hèman*
sa'èt, a. *فِي اَعْوَر* *fil foour*, pr t *fil fèvr*

IMMÉMORIAL, E, adj, *أَرْقَوَة حَاطَة نَسَر حَارِح* *èz quouvvèyé*
hafezèyé bèchèr kharèdj, *بَعَاب قَدَم* *bè ghayèt qèdim*

IMMENSE, adj des 2 g, *بى بَانَان* *bi payan*, *بى حَد* *bi hèdd*, *بى حَسَاب* *bi h'çab*

IMMENSEMENT, adv , *بى حَدَّ وَ عَاب* *bi hèdd ou ghayèt*,
بى اِنْدَا زَة *bi èndazè*, a *فَوُق الْعَالَة* *foouq oul ghayè*, pr
t *fèvq ul ghayè*

IMMENSITÉ, s f, *عَدَم نِهَاب* *'edémé nèhayèt*

IMMERGER, v a, *عَوْنَة دَا بِن* *ghoutè dadèn*, *بَات فَرَو نَرْدَن* *bè àb fourou bourdèn*

IMMÉRITÉ, E, adj, a *عَمَر مُسْتَحَقَّ* *ghèn é moustèhèqq*, pr
t *ghairi mustahaqq*

IMMERSION, s f, *عَوْنَة* *ghoutè*, a *عَمَل* *ghousl*

IMMEUBLE, s et adj des 2 g, a ملك mèlk, pr t *mulk*,
pl املاك èmlak, عقار 'èqarèt, pr t 'aqarèt, pl عقارات
'èqarat, pr t 'aqarat

IMMIGRATION, s f, ترك وطن کرده نكاي معيم شدن tèr ké
vètèn kèrdè bè dja mouqim choudèn

IMMIGRER v n V immigration

IMMINENCE, s f, نزدك بودن nèzdik boudèn, a تعب tè-
qèrroub, pr t tèqarrub

IMMINENT, e, adj, نزدك nezdik, a قريب qèrib, — la
guerre est imminente, نزدك است جنگ نسود nèzdik-
èst djèng bè chèvèd

IMMISCE (s) v pron s'ingérer, مداخله کردن mouda-
khèlè kèrdèn, دخیل شدن dèkhil chouden

IMMIXTION, s f, a مداخله moudakhèlè

IMMOBILE, adj des 2 g, با در جا pa bèr dja, غیر متحرک
ghèiré djoumban, a ساکن sakèn, pr t sakin, ثابت
sabèt, pr t sabit

IMMOBILIER, ÈRE, adj, a مملک مملک moutè'èlètq bè-
èmlak

IMMOBILITÉ, s f, عدم تحرک 'èdémé djoumbèch, a عدم
سکون 'èdémé hèrèkèt, pr t 'adèmi harèkèt, سکون
sèkounèt, pr t sukiounèt, ثابت soubat

IMMODÉRÉ, e, adj, از حد اعتدال بیرون èz hèddè è'ètèdal
biroun

IMMODÉRÉMENT, adv, بی اعتدال bè ghèiré è'ètèdal, بی
اعتدالی bè bi è'ètèdal, بی نظایر bè èf, at

IMMOLATEUR, s m, a ذابح zabèh, pr t zabih

IMMOLATION, s f action d'immoler v ce mot

IMMOLER, v a, گوربان کردن *gour ban kèrdèn*, — poét égorger, ذبح کردن *zèbh kèrdèn*, — s'immoler, فدا شدن *fèda choudèn*

IMMONDE, adj des 2 g, ناپاک *na pak*, a نكس *nèdjès*, pr t *nèdjis*

IMMONDICES, s f pl, حاساك *khachak*, حلاسه *khèlachè*

IMMORAL, E, adj, a حلال حسی *khèlafé heusné èkhlaq*, pr t *khilafi husni akhlaq*

IMMORALITÉ, s f, a سوا حلالی *sou'è èkhlaq*, pr t *sou'è akhlaq*, فساد الاحلالی *fècad oul èkhlaq*, pr t *fècad ul akhlaq*, ردایب الاحلالی *rèdayèt oul èkhlaq*, pr t *rida yèt ul akhlaq*, سوء الاحلالی *sou' oul èkhlaq*, pr t *sou' ul akhlaq*

IMMORTALISER, v a, بام ریدن *bè nam zèndè kèrdèn*, — s'immortaliser, حوادان کردن *djavèdan kèrdèn*, — اسم حوادانی حاصل کردن *èsmé djavèdanî hacèl kèrdèn*

IMMORTALITÉ, s f, عدم مرک *'èdèmé mèrg*, حباب حوادانی *hèyaté djavèdanî*

IMMORTEL, LE, adj, آزاد ار مرک *èz mèrg àzadè*, حارید *djavèd*, a خالد *khalèd*, pr t *khalîd*, باقی *baqî*, *èhèdî*, لا یموت *la yèmout*, — le corps est mortel, mais l'âme est immortelle بدن فانی ولی روح *bèdèn fanî velî rouh baqîst*

IMMUABILITÉ, s f, a عدم بعبر *'èdèmé tèghyîr*, pr t *'adèmi tèghyîr*, a عدم البعبر *'èdèmi out tèghyîr*, pr t *'adèmi ut tèghyîr*, اممباع البعبر *èmtèna' out tèghyîr*, pr t *imtîna' ut tèghyîr*

IMMUABLE, adj des 2 g , *ghèiré tèghyir* عبر بعير بدر ,
pèzir, a *moumtènè' out tèghyir*, pr t *mumtèni' ut tèghyir*, لا بيعتر *la youtèghèyèr*, لا بيعتر
la youghèyèr, pr t. *la yughayir*

IMMUABLEMENT, adv , a *bè la tèghèyèyèr* pr t
bi la tèghayir

IMMUNITÉ, s f , *mou af boudèn*, ا معاف بون ,
mou'afiyèt

IMMUTABILITÉ, s f , *bi tèghyiri*, ا بعير دي ,
'èdèm out tèghyir, pr t *'adèm ut taghyir*, ا بعير
'èdèm out tèghèyèyèr pr t *'adèm ut tèghayir*

IMPAIR, e, adj , *tèk*

IMPALPABLE, adj des 2 g , *ghèiré pèi ma*
cidèn, a *moumtènè oul lèms*, ا مميع اللمس ,
tèni' ul lèms

IMPARDONNABLE, adj des 2 g , *ghèiré pou*
zèch pèzir, عو بايدر *efv na pèzir*

IMPARFAIT, e, adj , *na tèmam*, ا ناقص ,
naqis

IMPARFAITEMENT, adv , *bè toouré naqès*, ا ناقصا
naqècèn, pr t *naqicèn*

IMPARTIAL e, adj , *bi djanèb dari*, ا بي حاسداري ,
bi ghèrèz

IMPARTIALEMEXT, adv , *bi djanèb dari*, ا بي حاسداري ,
bi tèf-dari, ا بي عرصاده ,
bi ghèrèzanè

IMPARTIALITÉ, s f , *bi tèrèfi*, ا بي طرفي ,
ghèrèz

IMPASSE, s f , *koutchèyé bi boun*, ا كوچه بي بي

IMPASSIBILITÉ, s f, بی حسی *bi hessi*

IMPASSIBLE, adj des 2 g, غهیره درد پدیر, *ghèiré dèrd-pèzir*,
بی حس *bi hess* از درد و غم دی *èz dèrd ou ghèm bèri*

IMPATIEMMENT, adv, نه بی سکبائی *bè bi chèkibayi*, نه بی صبری *bè bi sèbri*

IMPATIENCE, s f, عدم ناکتیل *na chèkibayi*, 'èdémé tèhèmmoul, بی صبری *bi sèbri*

IMPATIENT, e, adj, بی حوصله *na chèkiba*, بی حوصله *bi-hooucèlè*

IMPATIENTER, v a, دسموه *vè tèng àvourdèn*, نه بک آوردن *bè sètouh àvourdèn*, — s'impatisenter, اضطراب *èztèrab kèrdèn*, — نه بک آمده *impatienté, e*, بی صبر سده *bi sèbr choudè*

IMPAYABLE, adj des 2 g, بی قیمت *bi qèimèt*

IMPECCABLE, adj des 2 g, بی ارکاء *bèri èz gounah*

IMPECCABILITÉ, s f, بی گناه *gounah nè kèrdèn*, بی گناهی *bi gounahi*

IMPÉNÉTRABILITÉ, s f, a, امساع البعد *èmtèna' oun-noufouz*

IMPÉNÉTRABLE, adj des 2 g, غهیره مومکی *ghèiré moun-kèné noufouz*, a, ممیع البعد *moumtèné' oun noufouz*,
pr t *mum'èni' un nufouz*, ممیع الدحول *moumtèné'-oud doukhoul*,
pr t *mumtèni' ud doukhoul*, — fig profond, inexplicable, وفسع نامکی *vèsf èch na-moum-kèn*, نه عمل نمیکند *bè èql nè mī goundjèd*

IMPÉNITENCE, s f, عدم توبه نکردن *tooubè nè kèrdèn*, ا. عدم توبه *'èdémé tooubè*

IMPÉNITENT, e, adj, نوحه نکرده *tooubè nè kèrdè*

IMPÉRATIF, ive, adj, فرمانی *fèrmayèchi*, a محکم *mou tèhèkkèm*, pr t *mutèhakkim*, — terme de gram, a امر *èmr*

IMPÉRATIVEMENT, adv, محکمانه *moutèhèkkèmanè*, دستور *bè toouré tèhèkkoum*

IMPÉRATRICE s f, امپراطور *zèné èmpèratour*

IMPERCEPTIBLE, adj des 2 g, نادیدنی *na pèida*, نادیدنی *na didèni*, نادید *na bédid*, نادید *na pèdid*, a عمر مرتی *qhèn é mèru*, pr t *qhairi mèru*

IMPERCEPTIBLEMENT, adv, نادید *bè tooué na pèida*

IMPERDABLE, adj des 2 g, عمر کم کردنی *ghèiré gom kèrdèni*

IMPERFECTION, s f, نامی *na tèmami*, a نقص *nèqʳ*, pr t *naqs*, نقصان *nouqsan*, pr t *noqsan*

IMPÉRIAL, e adj, امپراطوری *èmpèratouri*, شاهساهی *cha hen chah*, همانوی *houmayouni*, pr t *humayouni*, سلطانی *soultani*

IMPÉRIEUSEMENT, adv, برتردسی *bè zèbèr dèsti*, محکم *bè tèhèkkoum*

IMPÉRIEUX, EUSE, adj, برتردسب *zèbèr dèst* a محکم *mou tèhèkkèm*, pr t *mutèhakkim*

IMPÉRISSABE, adj des 2 g, لایزال *bi zèval*, a لایزال *la yèzal*

IMPÉRITIE, s f, بی وفوی *bi vèqoufi*

IMPERMÉABLE, adj des 2 g, کسه دسر نمیکند *kè nèchr nè-mi kounèd*, که آب نعود نمیکند *kè àb noufouz nè mi kounèd*

IMPERTINEMENT, adv , نکساحی *bè-goustakh*

IMPERTINENCE, s f , بی ادبی *goustakh*, بی ادبى *bi-èdèb*

IMPERTINENT, e, adj , کساح *goustakh*, بی ادب *bi èdèb*

IMPETURBABLE, adj des 2 g , بی آری *bèrè èz tèchvich*, بی آری *'àrè èz èztèrab*

IMPETURBABLEMENT, adv , بی سوسانه *bi tèchvichand*, بی سوس *bi tèchvich*

IMPÉTRABLE, adj des 2 g , امکان الحصل *moumkèn* *out tèhsil*, *pr t mumkin ut tahsil*

IMPÉTRANT, e, adj , داننده *danèndè*, ا مصرف *moutècèrrèf*, *pr t mutècarref*

IMPÉTRER, v a., گرفتن *guèrèftèn*, حاصل کردن *tèhsil* *kèrdèn*

IMPÉTUEUSEMENT, adv , بی حدی *bè toundè*, بحد *bè-hèddèt*

IMPÉTUEUX, EUSE, adj , حد *tound*, با حد *ba hèddèt*

IMPÉTUOSITÉ, s f , بی حدی *toundè*, ا حد *hèddèt*, *pr t hiddèt*, حد *chèddèt*, *pr t chiddèt*

IMPIE, adj et s des 2 g , بی دینی *bi din*, ا کافر *kafer*, *pr t kiasfir*, *pl kouffar*

IMPIÉTÉ, s f , بی دینی *bi din*, ا کفر *koufr*, *pr t kufr*, ا لحد *èlhad*, *pr t ilhad*

IMPITOYABLE, adj des 2 g , بی مروت *bi-mourouvèt*, بی رحم *bi rèhm*

IMPITOYABLEMENT, adv , بی رحمی *bè bi rèhm*

IMPLACABLE, adj des 2 g , عریض کین *ghèiré tèskin*, عریض کین *pèzir*, دل سب *sèkht dèl*

IMPLANTER, v a, در حای نشاندن *dèr djaï nèchandèn*

IMPLICITE, adj des 2 g, a صمبی *zèmnì*, pr t *zumnì*

IMPLICITEMENT, adv, a. ضمیا *zèmnèn*, pr t *zumnèn*

IMPLIQUER, v a, در حمل کردن *dèkhul kèrdèn*

IMPLORE, v a, براری التماس کردن *bè zari èlètmas kèrdèn*,
تمتی *tèmènna kèrdèn*

IMPOLI, e, adj, بی برتیب *bì èdèb*, بی ادب *bì tèrbuyèt*

IMPOLIMENT, adv, بی ادبانه *bì-èdèbanè*

IMPOLITESSE, s f, بی ادبی *bì èdèbì*

IMPOLITIQUE, adj des 2 g, a خلاف صلاح دولت *khèlafé sèlahé dooulèt*,
pr t *khilafi sèlahi dèvlet*

IMPOLITIQUEMENT adv, بطور خلاف صلاح دولت *bè toouré khèlafé sèlahé dooulèt*

IMPONDÉRABLE, adj des 2 g, ورس نامعلوم *vèzn èch na mè'èloum*

IMPORTANCE, s f, a, مهمتیب *mouhèmmuyèt*

IMPORTANT, e, adj, a مهم *mouhèmm*, pr t *muhimm*, لازم *lazèm*
oul d'ètèna, — j'ai des affaires bien importantes, کارهای خیلی مهم دارم *kar har khèlì mou hèmm darèm*, — mission importante, مأموریت مهمه *mè'èmouriyètè mouhèmmè*,
pr t *mè'èmouriyètì muhimmè*

IMPORTATION, s f, a احوال آمدن *èdkhalé èmtè'è*, pr t *idkhalè èmti'a*

IMPORTER, v a, به مملکت آوردن *bè mèmlèkèt àvourdèn*

IMPORTER, v n impers, لازم بودن *lazèm boudèn*, اصفا *èqtèza kèrdèn*, — qu'importe? چه لازم *tchè lazèm*,
— que vous importe? شما چه *bè chouma tchè*, — n'importe qui, هر که باشد *hèr ké bachèd*, — n'im

porte, *تڤر ڊارڊ* *tchè 'èib darèd*, *زهر ڊارڊ* *zè-rèr nè-darèd*, — il importe que, *لاڻ اس ڪه* *lazèm èst ké*

IMPORTUN, *ه*, *adj*, *رحب ڏهند* *zèhmèt dèhèndè*, *مراحم* *mouzahèm*, *pr t muzahim*, *مصتّع* *moucèddè'*, *pr t muçaddi'*

IMPORTUNÉMENT, *adv*, *ا*, *بصدع* *bè tèsdi'*

IMPORTUNER, *v a*, *رحب ڏانس* *zèhmèt dadèn*, *مصدع سڏس* *moucèddè' choudèn*

IMPORTUNITÉ, *s f*, *ا*, *رحب* *zèhmèt*, *pr t zahmèt*, *بصدع* *tèsdi'*, *pr t tasti'*, *تعاكر* *tè'èdjiz*, *pr t ta'djiz*

IMPOSABLE, *adj* des 2 *g*, *حراڪدار* *khèradj gouzar*, *pr t kharadj gouzar*

IMPOSANT, *e*, *adj*, *با هيب* *ba hèibèt*, *ا*, *مهيب* *mouhib*

IMPOSER, *v a* mettre dessus, *رو ڪڍاسي* *rou gouzachtèn*, *گوزاڪٽن* *gouzachtèn*, *نهادن* *nèhadèn*, — en parlant d'impôt, *ناج نهادن* *badj nèhadèn*, — charger quelqu'un de quelque chose, *بهد ڪڍاسي* *bè 'euhdè gouzachtèn*, *انڊاڪٽن* *èndakhtèn*, *بهد ڪڍاسي* *bè guèrdèn gouzachtèn*, ou *انڊاڪٽن* *èndakhtèn*, — inspirer du respect, *آوردن* *bè dairèyé tooquir dèr àvourdèn*, — imposer silence, *اسڪاڻ* *bè sèkout moulzèm kèrdèn*, *بهد ڪڍاسي* *bè sèkout moulzèm kèrdèn*, — s'imposer à soi même, *پر خود روا* *bèr khoud rèva dachtèn*, *بهد ڪڍاسي* *bèr khoud vadjèh danèstèn*, *پر خود لارم سمرڻ* *bèr khoud lazèm choumourdèn*, — en imposer, tromper, *ڪوڙ رڻ* *goul zèdèn*, *ڦرڻ ڏانس* *fèrib dadèn*

IMPOSITION, *s f*, action d'imposer *v* ce mot, — il signi-

fié aussi impôt, *guèzit*, (vieux), مالیات *maïiat*,
t p باج *badj*, a. خراج *khèradj*, pr t *kharadj*, تكليف
tèklif

IMPOSSIBILITÉ, s f, ناممکنی *na-moumkèni*,
na-moumkèn boudèn, a. عدم الامکان *'èdèm oul èmkan*,
pr t *'adèm ul imkian*

IMPOSSIBLE, adj des 2 g, ناممکنی *na moumkèn*, a. غیر
ممکنی *ghèiré moumkèn*, a. محال *mèhal*, pr t *mouhal*,
— c'est impossible, غیر ممکنی است *ghèiré moumkèn*
èst, محال است *mèhal èst*, — cela est impossible,
ناممکنی است *in moumkèn nist*

IMPOSTEUR, s m, qui trompe, فریبده *fèribèndè*, a. حاح
khadè' pr t *khadi'*, — qui calomnie, a. معبری
mouf tèri, a. قاتّات *qèttat*, pr t *qattat*, — qui tâche de trom-
per le public, دوروغ کو *dourough gou*

IMPOSTURE, s f action de tromper, فریب *fèrib*, — ruse,
رنگ *rèng*, pr t *rènk*, — mensonge, دوروغ *dourough*,
a. کذب *kèzb*, pr t *kizb*

IMPÔT, s m, مالیات *maïiat*, کرب *guèzit* (vieux) t p باج
badj, a. خراج *khèradj*, pr t *kharadj*

IMPOTENT, e, adj, سل *chèl*, a. سقّط *sèqèt*, pr t *saqat*,
فالج *falèdj*, pr t. *falidj*, افسح *èflidj*, pr t *iflidj*

IMPRATICABLE, adj des 2 g qui ne peut se faire, که ار
عبر *kè èz qouvè bè fè'èl nè mi ayèd*, مماند
ghèiré sourèt pèzir, a. ممانع الاحرا *moum*
tènè'-oul-èdjra, pr t. *mumtèni' ul idjra*, — en parlant
d'un chemin, راه ممانع العور *rahé moumtènè'-oul*
'oubour

IMPRÉCATION, s f, بد دعا *bèd-do'da*, a. لعن *le'en*, pr t *la'n*, لعين *lè'enèt*, pr t *la'nèt*

IMPRÉGNÉ, v a, اشباع *èch* حساندن *khicandèn*, با' *kèrdèn*, — s'imprégner, بپر حود کسیدن *bèn khoud kèchidèn*, حسندیدن *khicidè choudèn*, — imprégné, حسد بپر حود *bèn khoud kèchidè*, حسد *khis choudè*

IMPRENABLE, adj des 2 g, a. عر سکر پدیر *ghèiré tèskhir-pèzir*, محال *guèrèftèn èch mèhal*, a. مبيع *moumtènè'* out *tèskhir*, pr t *mumtènè' ut tèskhir*

IMPREScriptIBILITÉ, s f, a. عدم بهایت مدت بصرف *'èdèmé nèhayètè mouddètè tècèrrouf*

IMPREScriptIBLE, adj des 2 g, بی بهایت مدت بصرف *bi nèhayètè mouddètè tècèrrouf*

IMPRESSION, s f. trace, vestige, نشان *nèchan*, pr t *ni chan*, — impression que fait une chose sur une autre, a. تاير *tè'ècir*, — gravure, t p. ناصبه *basmè*, — en parlant d'imprimerie, ناصبه et ناصه *basmè*, چاپ *tchap*, a. طبع *tèb'*, pr t *tab'*, — faire impression, v impressionner

IMPRESSIONNER, v a, تاير کیدن *tè'ècir kèidèn*, — être impressionné, مواتر سدن *moutè'èssèr choudèn*

IMPRÉVOYANCE, s f, عدم عاقب اندیشی *'èdèmé 'aqèbètè èndich*, a. غفلت *ghèflèt*, pr t *ghaflèt*

IMPRÉVOYANT, E, adj, عر عاقب اندیس *ghèiré 'aqèbèt-èndich*, بی بصرف *bi bècirèt*, a. غافل *ghafèl*, pr t *ghafil*

IMPRÉVU, *m*, *adj*, ناگهان *naguèhan*, ناگاه *nagah*, *a*.
علی العله *'èlèl ghèflè*, *pr t* 'alal-ghaflè, علما *ghèf-*
lètèn

IMPRIMER, *v* *a*, چاپ کردن *tchap kèrdèn*, ou رن *ou zè*
dèn, ناصبه کردن *basmè kèrdèn*, طبع کردن *tèb' kèr-*
dèn, — s'imprimer, چاپ شد *tchap choudèn*, —
imprimé *e*, چاپ شد *tchap choudè*, *a* مطبوع *mètbou'*
pr t *matbou'*

IMPRIMERIE, *s f* *art*, چاپخانه *fènné tchap zèdèn*, —
lieu où l'on imprime, ناصبه خانه *basmè khanè*, *pr t*
basma khanè, چاپخانه *tchap khanè*, *a* مطبع *mèt-*
bè', *pr t* *matba'*

IMPRIMEUR, *s f*, چاپکار *tchap zèn*, ناصبه‌کن *basmè zèn*

IMPROBABLE, *adj* *des 2 g*, *a*. غیر محتمل *ghèiré mouh*
tèmèl

IMPROBABILITÉ, *s f*, احتمال نبودن *èhtèmal nè boudèn*

IMPROBATION, *s f*, *a* استیجاب *èstèqbah*, *pr t* *istiqbah*

IMPROBITÉ, *s f*, نادروستی *na-drousti*

IMPRODUCTIF, *IVE*, *adj*, بی حاصل *bi sèmèr*, بی حاصل *bi*
hacèl

IMPROMPTU, *s m*, *a*. بدیهه *bèdihè*, بداهه *bèdahèt*, *pl*
بدایه *bèdayè*

IMPROPRE, *adj* *des 2 g*, نامناسب *na-mounacèb*, بی مناسب *bi-*
mounacèbèt, *a*. غیر مناسب *ghèiré mounacèb*, *pr t*
ghaïrî munacièb

IMPROPREMENT, *adv*, *a*. بغير مناسب *bè 'èdèmé mouna-*
cèbèt

IMPROPRIÉTÉ, *s. f*, *a*. عدم تناسب *'èdèmé mounacèbèt*

IMPROUVER, v a, نپسندن *nè pècèndidèn*, مدقې کړې *mèzèmmèt kèrdèn*

IMPROVISATEUR, TRICE, adj et s, بډېه کو *bèdihè-gou*, a. مړکل *mourtèdjèl*, pr t *murtèdjil*, pl مړکلې *mourtèdjèlin*

IMPROVISER, v a, بډېه گعې *bèdihè qoftèn*

IMPROVISTE, (à l') adv, ناگهان *naguèhan*, t p ناگاه *na-gah*, pr t *naguiah*, a بعد *bèghtètèn*, pr t *bagh-tètèn*

IMPRUDENMENT, adv, نه بی احتیاطی *bè bi èhtiati*, t p عافلانè *ghafèlanè*, pr t *ghafilanè*

IMPRUDENCE, s f, بی احتیاطی *bi èhtiati*, a عدم احتیاط *'èdèmé èhtiati*, pr t *'adèmi ihtiat*, علب *ghèflèt*, pr t *ghafilèt*

IMPRUDENT, e, adj, بی احتیاط *bi èhtiati*, a عاقل *ghafèl*, pr t *ghafil*

IMPUBÈRE, adj des 2 g, نابالغ *na balègh*, pr t *na-baligh*, به هډدې بلوغ نرسېد *bè hèddé boulough nè rècidè*

IMPUDEMENT, adv, نه بی آررم *bè bi àzèrm*, بی سړمې *bè bi-chèrm*, a بالفاحه *bèl vèqahèt*, pr t *bi-l va-qahat*

IMPUDENCE, s f, بی سړمې *bi chèrm*, عدم سړمساری *'èdèmé chèrmsari*, بی حیائی *bi hèyayi*, a وفاحه *vèqahèt*, pr t *vaqahat*

IMPUDENT, e, adj, بی آررم *bi àzèrm*, بی سړم *bi chèrm*, بی حی *bi hèya*, a وځ *vèqèh*, pr t *vaqih*, واضح *vaqèh*, pr t *vaqih*

IMPUDICITÉ, s f, د پردې درېدکې *pèrdè dèridègu*, دامن

وفاحت و عهارب *damèn-âloudègu*, a. *'èharèt*, *qahèt*, pr t *vaqahat*

IMPUDIQUE, adj des 2 g, دامس پرده پرده *pèrdè-dèridè*, *damèn âloudè*, *bi hèya*, *vèqèh*, pr t *vaqih*

IMPUDIQUEMENT, adv, بطور پرده پرده *bè toouré pèrdè-dèridè*

IMPUISANCE, s f, بی توانائی *na tèvanayi*, *bi gouvveti*, a عاکر *'èdjz*, pr t *'adjz*, *'èdèmé gouvvet*, pr t *'adèmi gouvvet*, — se dit d'un homme inhabile à la génération, عدم مردی *bi mèrdi*, *'èdèmé mèrdi*, *'èdèmé rèdjouliyèt*, a عیبیه *'ènninèt*, pr t *'inninèt*

IMPUISANT, E, adj, بی قدر *na tèvan*, *bi qoudrèt*, a عاجز *'èdjèz*, pr t. *'èdjiz*, — incapable d'avoir des enfants, عدم مردی که ندارد *mèrdi kè nè darèd*, a عتسی *'ènnin*, pr t *'innin*

IMPULSIF, IVE, adj, a دوعتی *dèf'ı*, — force impulsive, *gouvveté dèf'ıyè*, pr t *gouvveti dèf'ıyè*

IMPULSION, s f, a. دوع *dèf'* pr t *dèf'*, *gouv vètè dèf'ıyè*, pr t *gouvveti dèf'ıyè*

IMPUNÉMENT, adv, بدون نم حرا *bi mouhaba*, *bè douné bimé djèza*

IMPUNI, E, adj, نسنه نسنه *tènbih nè choudè*

IMPUNITÉ, s f, عدم مکافات *'èdèmé moukafat*, *'èdèmé djèza*

IMPUR, E, adj, ناصاف *na saf*, ناپاک *na pak*, a نکس *nè-djès*, pr t *nèdjis*, دنس *dènès*, pr t *dènis*

IMPURETÉ, s f, ناپاکى *na-pakı*, a نحاس *nèdjadèt*,
دناس *dènacèt*

IMPUTATION, s f, a اسناد *èsnad*, pr t *isnad*, pl اسنادات
èsnadat, pr t *isnadat*, ائفئرا *èftèra*, pr t *iftira*, بهائى
bouhtan, pr t *buhtan*, — en terme de finance, a.
مكسوبيه *mèhsoubiyèt*, pr t *mahsoubiyèt*

IMPUTER, v a., اسناد دادن *èsnad dadèn*, — en terme de
finance, مكسوب كردن *mèhsoub kèrdèn*

INABORDABLE, adj des 2 g, غير مساحلہ بدر *ghèiré*
mouçahèlèt pèzir, نزدیک نمون سد *nèzdık nè tèvan*
choud, a ممتع المعتر *moumtènè out tèqèrroub*, pr t
mumtèni' ut tèqarroub

INACCEPTABLE, adj des 2 g, قبول ناکردنى *qèboul na kèr*
dèn

INACCESSIBLE, adj des 2 g, a ممتع الوصول *mèni'*
mumtènè' oul vouçoul, pr t *mumtèni' ul vouçoul*

INACCOMMODABLE, adj des 2 g, a ممتع الاصلاح *moum*
tènè' oul èslah, pr t *mumtèni' ul isla*, غير اصلاح پذیر
ghèiré èslah pèzir

INACCORDABLE, adj des 2 g, غير دادنى *ghèiré dadèni*, —
qu'on ne peut accorder, a ممتع الامراج *moumtènè'*
oul èmtèzadj, pr t *mumtèni' ul imtizadj*

INNACCOUTUMÉ, e, adj, نا معباد *na mou'outad*, عادی نسدہ
'àdèt nè choudè, a غير معباد *ghèiré mou'outad*, pr t
ghàiri mu'tad

INACHEVÉ, e, adj, نامم *na tèmam*

INACTIF, IVE, adj, غير عامل *bi karè*, ا کاره *kahèl*,
ghèiré 'àmèl, pr t *ghàiri 'àmil*

INACTION, s f, کاری بی *bi-kari*

INACTIVITÉ, s f, بی کاره‌گی *bi karègui*, — en inactivité,
از خدمت معاف *èz khèdmèt mou'af*

INADMISSIBLE, adj des 2 g, غیر قبول پذیر *ghèiré qèboul pèzir*, a
ممنوع العمل *mumtènè'-oul qèboul*, pr t *mumtèni' ul-qaboul*

INADVERTANCE, s f, a غفلت *ghèflèt*, pr t *ghaflèt*, سہمان
nècian, pr t *nician*

INALIÉNABLE, adj des 2 g, a ممنوع الانعزال *moumtènè'*
oul èntèqal, pr t *mumtèni' ul intiqal*

INALTÉRABLE, adj des 2 g, غیر تعمیر پذیر *ghèiré tèghyir pèzir*, a
ممنوع التعمیر *moumtènè' out teghèyyour*, pr t *mumtèni' ut tègharyur*, لا تعمیر
la yutègharyur, pr t

INAMOVIBILITÉ, s f, a عدم العمل *'èdèm oul 'èzl*, pr t *'adèm ul 'azl*

INAMOVIBLE, adj des 2 g, غیر عمل پذیر *ghèiré 'èzl pèzir*

INANIMÉ, e, adj, بی جان *bi djan*, بی روح *bi rouh*, a غیر
روح *ghèiré zi rouh*, pr t *ghairi zi rouh*

INANITÉ, s f, بی هویت *bi houdègui*

INANITION, s f, بی خوردگی *nè khourdən*

INAPERÇU, e, adj, عدم دیدن *didè nè choudè*, a غیر ملاحظه
ghèiré mèchhoud, pr t *ghairi mèchhoud*

INAPPLICABLE, adj des 2 g, غیر نسبت داری *ghèiré nèsbèt-dadèni*

INAPPLICATION, s f, عدم کوشش *'èdèmé kouchèch*

INAPPLIQUÉ, e, adj, بی کوشش *bi kouchèch*

INAPPRÉCIABLE, adj des 2 g, بی قیمت *bi-qèimèt*

INAPTITUDE, s f, بی استعدادی *bi èstè'èdadi*

INARTICULÉ, e, ناگفته *na goftè*, گفته نشده *goftè nè choudè*

INATTAQUABLE, adj des 2 g, غیر حمله پذیر *ghèiré hèmîè pèzir*

INATTENDU, e, adj a غیر مترقب *ghèiré moutèrèqqèb*,
pr t *ghairi mutèraqqib*, غافل *ghèiré mè'emoul*,
pr t *ghairi ma'moul*

INATTENTIF, ive, adj, بی دقت *bi dèqqèt*

INATTENTION, s f, بی دقتی *bi dèqqètî*, a عدم دقت *'èdèmé dèqqèt*,
pr t *'adèmi diqqat*

INAUGURATION, s f, رسم مبارکدای *rèsmé moubarèk badî*,
رسم تبرک *rèsmé tèbrîk*, a تبرک *tèbèrrouk*, pr t *tèbèr
ruk*, تبرک *tèbrîk*, تقدیس *tèqdis*, pr t *taqtis*

INAUGURER, v a, رسوم تبرک کردن *èdgrai rouçoumé
tèbrîk kèrdèn*, تقدیس کردن *tèqdis kèrdèn*

INCALCULABLE, adj des 2 g, بی شمار *bi choumar*, بی حساب *bi hèçab*

INCANDESCENCE, s f, شدت حرارت آس *chèddètè hèrarètè
àtèch*, تلهه *tèlèhhoub*

INCANDESCENT, e, adj, بعباس سوزان *bè ghayèt souzan*,
تلهه *moutèlèhhèb*

INCANTATION, s f, جادوئی *djadouyi*

INCAPABLE, adj des 2 g, ناقابل *na qabèl*, pr t *na qabil*

INCAPACITÉ, s f., بی قابلیت *bi qabèlyètî*, عدم قابلیت *'èdèmé qabèlyèt*

INCARCÉRATION, s f, a محبوسست *hèbs pr t. habs*, محبوسست *mèhbouciyèt*,
pr t *mahbouciyèt*

INCARCÉRER, v a, زندان انداختن *bè zèndan èndakhtèn*,
 حبس کردن *hèbs kèrdèn*, — INCARCÉRÉ e, زندانی *zèndani*, a محبوس *mèhbous*, pr t *mahbous*

INCARNATION, s. f, حسد پدیری *djècèd pèzirî*, جسم *جسم*
 پدیری *djèsm pèzirî*, a تاخت *tèdjèssoud*

INCARNAT, s m, سرحی *sourkhi*, یک کل *rèngué goul*;
 — adj, کلگون *goul goun*, pr t *gul-gun*

INCARNER, (s') v pron, قبول حسد کردن *qèboulé djècèd kèrdèn*,
 حسد برپوشیدن *djècèd pèzirouftèn*, a تاخت *tèdjèssoud*, — incarné, e, قبول کرده *djècèd quèboul kèrdè*,
 حسد پرپوشیده *djècèd pèzirouftè*, a ماخت *moutèdjèssèd*

INCENDIAIRE, s des 2 g auteur d'un incendie, آتش افکن *âtèch èfkèn*,
 آتش زن *âtèch zèn*, — fig a معسد *mouf-sèd*, pr t *mufsèd*

INCENDIE, s f, آتش *âtèch*, a حریق *hèriq*, pr t *harîq*

INCENDIER, v a, آتش زدن *âtèch zèdèn*, سوزاندن *souzan-dèn*,
 — incendié, e, سوحه *soukhtè*, a ماک روی *mèh rouq*, pr t *mahrrouq*

INCERTAIN, adj, نامعلوم *na mè'èloum*, pr t *na ma'loum*, a
 غیر معلوم *ghèiré mè'èloum*, pr t *ghairî ma'loum*, غیر
 محقق *ghèiré mouhèqqèq*, pr t *ghairî muhaqqaq*

INCERTAINEMENT, adv, a مسکوکا *mèchkoukèn*, pr t *mèch-kioukèn*

INCERTITUDE, s f, a تردید *tèrdid*, شبهه *choubhè*, مشکوکت *mèchkoukiyèt*,
 — en parlant du temps, بی قراری *bi-qè-rari*, بی ثباتی *bi soubati*

INCESSAMMENT, adv sans délai, بی فاصله *bi facèlè*, بی

أَخْصِرَ *bi t'èkhir*, a لَا أَخْصِرَ *bè-la t'èkhir*, pr t. *bi-la-t'èkhir*, — continuellement, يَمْشِي *pèwèdètè*, a. لا يَنْقُطُ *la-yènqètè*, pr t *la youngatè*

INCESSIBLE, adj des 2 g , عَمَّ يَكْرِي *ghèré tèrk-kèrdèn*.

INCESTE, s m, a ربا العزاة, zèna oul qèrabè, pr t zina ul
qarabè

INCESTUEUSEMENT, adv, a. زنا طر, zèna tooor

INCESTUEUX, EUSE, adj , اَبائی, zènayi

INCIDEMENT, adv, a عا, 'àrèzièn, pr t 'drazien

INCIDENT, s m, عارضة 'àrèzè, pr t àriza, pl عارصات
'àrèzat, pr t 'àrizat, et عوارض 'èvarèz, pr t 'avariz,
حادثة hadècè, pr t hadiça, pl حاديات hadècat, pr t
hadiçat, ظهورات zouhourat, اتعاى èttèfaq, pr t ittifaq,
pl اتعايات èttèfaqat, pr t ittifaqat

INCIDENT, n, adj, a عَارِضِيّ 'ārēzi, pr t 'ārizi, آنسعاکی
 یتتفاقی, pr t ittifaqi

INCINÉRER, v a, بحال کھاکسٹر کړدن, *khakèstèr kèrden*,
 بې حالۍ کھاکسٹر بېر اوردن, *bè halàtè khakèstèr bèr avourdèn*, —
 incinéré, e, کھاکسٹر چودې, *khakèstèr choudè*

INCIRCONCOIS, E, adj, حىة سدة khètne nè choudè

INCISE, s f, a عارة صغيرة 'èbarèyé sèghirè, pr t 'ibarèt
saghirè

INCISER, v a., *bouriden*

INCISIF, IVE, adj terme de médecine, **معتب الاحلاط**
moufettèi-oul èkhlât, — fig mordant, tranchant, **بريد**
bourèndè, **بوران** *bouran*

INCISION, s f, برش *bourèch*, سكايف *chèkaf*, a. شق *chèq*,
pr t *chagq*, pl سعين *chougouq*

INCITATION, s f, آعالش *aghalèch*, a تھریک *tèhrîk*, pr t *tahrîk*, تھریز *tèhrîz*, pr t *tahrîz*, اعوا *èghva*, pr t *ighva*

INCITER, v a, آعالیدن *aghalidèn* (vieux) تھریک کردن *tèhrîk kèrdèn*

INCIVIL, E, adj, بی ادب *bi èdèb*

INCIVILEMENT, adv, بی ادبانه *bi èdèbanè*

INCIVILITÉ, s f, بی ادبی *bi-èdèbi*

INCIVISME, s m, a عدم عرب وطنی *'èdèmé ghèirètè vètèn*, pr t *'adèm ghaurètî vètèn*

INCLÉMENCE, s f, سکتی *sèkhti*, a سکت *chèddèt*, pr t *chiddèt*

INCLINAISON, s f, a انحراف *ènhèraf*, pr t *inhiraf*, — action de pencher la tête, سر فرودی *sèr-fouroudî*

INCLINATION, s f disposition, penchant, a میل *mèil*, عربی *règhbèt*, pr t *raghbèt*, هوس *hèvès*

INCLINER, v a., حم کردن *khèm kèrdèn*, فرود آوردن *fouroud àvourdèn*, — v n, حم شدن *khèm choudèn*, — avoir du penchant pour quelque chose, گرایدن *guèrandèn*, سر فرود آوردن *mèil kèrdèn* — s'incliner, سر فرود آوردن *sèr fouroud àvourdèn*

INCLUS, E, adj, در حوف *dèr djoouf*, a لقا *lèffèn*

INCLUSIVEMENT, adv, a ماحسوبا *mèhsoubèn*, pr t *mah-soubèn*, معا *mè'èn*, pr t. *ma'èn*

INCOHERCIBLE, adj des 2 g, غير كمالش بدتر *ghèiré goundjari-èch pèzir*

INCOGNITO, adv, به تبدیل لباس *bè tèbdîl lêbas*, a تبدیل *tèbdîlèn*

- INCOHÉRENCE, s f, a. عدم امتراج 'èdémé èmtèzadz, عدم رابطہ 'èdémé rabètè, عدم اتصال 'èdémé èttèçal
- INCOHÉRENT, E, adj بی ربطہ bi-rabètè
- INCOHÉSION, s f, a. عدم رابطہ 'èdémé rabètè, pr t 'adèmi raboutè
- INCOLORE, adj des 2 g, بی رنگ bi rèng
- INCOMBER, v n, بکریں امانی bè guèrdèn ouftadèn, بکریں امانی bè 'euhdè ouftadèn
- INCOMBUSTIBILITÉ, s f, a. امیاع الاحراق èmtèna' oul-èh-tèraq, pr t imtina' ul-ihtraq
- INCOMBUSTIBLE امیاع ممتنع الاحراق mouttènè' oul èhtèraq, pr t mumtèni' ul ihtiraq
- INCOMMENSURABILITÉ, s f, a. امیاع المساحة èmtèna' oul mèçahè, pr t imtina' ul mèçaha
- INCOMMENSURABLE, adj des 2 g, a. ممتنع المساحة mouttènè' oul mèçahè, pr t mumtèni' ul mèçaha
- INCOMMODANT, E, adj, رجب دهنده zèhmèt dèhèndè
- INCOMMODE, adj des 2 g, ناراح na rahèt
- INCOMMODER, v a, رجب دانی zèhmèt dadèn, — incommode, e, رجب امانی bè zèhmèt ouftadè, — indisposé, بی احوال bi èhval
- INCOMMUTABILITÉ, s f, a. امیاع ار عدم بصرف èmtèna' èz 'èdémé tècèrrouf
- INCOMMUTABLE, adj des 2 g, a. ممتنع ار عدم بصرف mouttènè' èz 'èdémé tècèrruf
- INCOMPARABLE, adj des 2 g, بی نظیر bi nèzir, — beauté incomparable, بی نظیر heusné bi nèzir, pr t. husni bi-nazir

INCOMPARABLEMENT, adv, می نسبت *bi tèchbih*,
bi nèsbèt, pr t *bi-nispèt*, a. بلا مناسبت *bè la tèchbih*,
 pr t *bi la tèchbih*

INCOMPATIBILITÉ, s f, a عدم امتزاج *'èdémé èmtèzadj*

INCOMPATIBLE, adj des 2 g, نه مندرک نمسار *bè hèm diguèr*
nè-mi çazèd, a. ممتنع الامتزاج *moumtènè' oul èmtèzadj*,
 pr t *mumtèni'-ul imtizadj*

INCOMPÉTENCE, s f, عدم اسماحقای حکم کردن *'èdémé ès*
tèhqaq' heukm kèrdèn

INCOMPÉTENT, E, adj, غير مسبق حکم کردن *ghèiré mous*
tèhèqqé heukm kèrdèn, غير اهل حیره *ghèiré èhlé khèbrè*

INCOMPLET, E, adj, نامم na tèmam, ناقص naqès, pr t
naqis

INCOMPRÉHENSIBLE, adj des 2 g, نامفهمی na fèhmیدن,
 a. غير مفهوم *ghèiré mèfhoum*, pr t *ghairi mèfhoum*

INCOMPRESSIBLE, adj des 2 g, غير فشردنی *ghèiré fou*
chourdèn

INCONCEVABLE, adj des 2 g, از قوه فهم بیرون *èz qouvveyé*
fèhm biroun, از قوه تصور خارج *èz qouvveyé tècèvvou*
kharèd

INCONCILIABLE, adj des 2 g, en parlant des personnes,
 غير آشتی پذیر *ghèiré àchtî pèzir*, — des choses, غير
 موافق پذیر *ghèiré mouvafèqèt pèzir*

INCONDUITE, s f, سوء حرکات *bèd-soulouki*, a. بد سلوکی
sou'é hèrèkèt, pr t *sou'i harèkèt*

INCONGRU, E, adj, a. خلاف قاعدت *khèlafé qa'èdèyé*
nèh, pr t *khelafi qa'idèi nahv*, — contre les bien
 séances, ناسازگسته *na chayèstè*

INCONGRUMENT, adv , معاربا بوعايد الماكو *moughayèrèn bè*
gèva'èd oun nèhò, — avec inconvenance, بطور ناسانسه
bè toouré na chayèstè, نامربوط *na mèrbout*

INCONGRUITÉ, s f, a علط دكوتة *ghèlètè nèhviyè*, pr t
ghalati nahviyè, — faute contre la bienséance, a.
 ناسانسيكي *na chayèstègui*

INCONNU, e, adj , نامعلوم *na mè'èloum*, a ماکهول *mèdjhoul*
 INCONSÉQUENCE, s f, رباطى *bi rèbtì*, عدم رباطه *'èdèmé*
rabètè

INCONSÉQUENT, e, adj , رباطى *bi rabètè*, نى مناسب *bi*
mounacèbèt

INCONSIDÉRÉMENT, adv , عالانه *ghafèlanè*, pr t *ghafilanè*

INCONSIDÉRÉ, e, adj , نى اندیشه *bi èndichè*

INCONSOLABLE, adj des 2 g, سلى پدتر *ghèrré tè*
cèll pèzur

INCONSOLABLEMENT adv , ارحد سلى نه وون *èz hèddé tè*
cèll biroun, نى امکان سلى *bi èmkané tècèll*

INCONSTAMMENT, adv , ار روى نى سبى *èz roui bi soubati*

INCONSTANCE s f, نى سبى *bi*, د بانداری *na par dari*,
soubati, a عدم اسباب *'èdèm ous soubat*, pr t *'adèm*
us sèbat

INCONSTITUTIONNEL, le, adj , a حلاف فرار مملک *khèlafé*
qèraré mèmlekèt, حلاف قانون مملک *khèlafé qanouné*
mèmlekèt

INCONTESTABLE, adj des 2 g, سبره *ghèrré moum*
kèné sètizè, نى امکان دکت *bi èmkané bèhè*, a نرى
 بيري منن ال *bèrì mèn èl p'ètèraz*, pr t *bèrì min èl*
i'tiraz

INCONTESTABLEMENT, adv , حوفاً *bi hêrf*, a حوفاً *bê la hêrf*, pr t *bi la harf*

INCONTESTÉ, e, adj , محاذله *bi moudjadêlê*

INCONTINENCE, s f , ناپرهیزی *na pêrhîzi*

INCONTINENT, e, adj , ناپرهیزکار *na pêrhîz kar*

INCONTINENT, adv aussitôt, هماندم *hêman dêm*, همانساعت *hêman sa'êt*, a فی الفور *fil foour*, pr t *fil fêvr*

INCONVENABLE, adj des 2 g , نالایف *na layêq*, pr t *na laiq*

INCONVENANCE, s f , ناسانسیکی *na chayêstêgû*, a عدم *'êdêmé lèyaqêt*, pr t *'adêmî haqat*

INCONVENANT, e, adj , ناسانسیه *na chayêstê*, ناسراوار *na sêzavar*

INCONVÉNIENT, s m , a مانع *manê'*, pr t *manî'*, pl مواجع *mèvanê'*, pr t *mèvani'*, عیب *'êib*, pr t *'aib*

INCORPORALITÉ, s f , غیر جسمی بودن *ghêvré djêsmî bou dên*, a عدم جسمیت *'êdêmé djêsmiyêt*, pr t *'adêmî djîsmiyêt*

INCORPORATION, s f , a إلحاق *êlhaq*, علاوة *'êlavê*, pr t *'êlavê* ضمّ *zèmm*, ضميمة *zèmmê*

INCORPOREL, le, adj , بی جسم *bi djêsm*, a غیر مابکسّد *ghêvré moutêdjêssêd*, pr t *ghairî mutêdjêssîd*

INCORPORER, v a , بهم فاطی کردن *bê hêm qatî kêrdên*, ملحق کردن *moulhêq kêrdên*, ضمّ کردن *zèmm kêrdên*, — s'incorporer, بهم فاطی شدن *bê hêm qatî choudên*, ملحق شدن *moul hêq choudên*, — incorporé, e, سده *qatî choudê*, إلحاق *êlhaq choudê*, a ملحق *moulhêq*, pr t *mulhaq*

INCORRECT, *E*, adj, نامربوط *na-mèrbout*, *a*. غلط *ghèlèt*,
pr *t* *ghalat*

INCORRECTEMENT, *adv*, *a* غلط *ghèlèt*, pr *t*. *ghalat*

INCORRECTION, *s f*, *a*. عدم اصلاح *'èdémé èslah*, pr *t* *'adèmi
islah*

INCORRIGIBILITÉ, عدم اصلاح پذیری *'èdémé èslah pèzir*

INCORRIGIBLE, *adj* des 2 *g* عمر اصلاح پذیر *ghèiré èslah
pèzn*

INCORRUPTIBILITÉ, *s f*, *a* عدم الانحسار *'èdèm oul ènfèçad*,
pr *t* *'adèm ul infigad*

INCORRUPTIBLE, *adj* des 2 *g* عمر انحسار پذیر *ghèiré èfsad
pèzn*

INCORRUPTION, *s f*, *a* عدم الانحسار *'èdèm oul ènfèçad*, pr
t *'adèm ul infigad*

INCRÉDULE, *adj* des 2 *g* بی اعتماد *dir è'tèqad*, بی اعتمادی *bavèr nè mi kounèd*, — en ma
tière de religion, بی ایمانی *bi iman*, بی دینی *bi dîn*

INCRÉDULITÉ, *s f*, بی اعتمادی *bi è'tèqad*, — en ma
tière de foi, بی دینی *bi dîn*, بی ایمانی *bi iman*

INCRÉÉ, *E*, *adj*, آفریده نشده *âfèridè nè choudè*, *a*. عمر
مخلوق *ghèiré mèkhloûq*, pr *t* *ghairi makhloûq*

INCROYABLE, *adj* des 2 *g*, qu'on ne peut croire, عمر ناور
ارفته بصور *ghèiré bavèr kèrdèn*, — excessif, ار حتر وصف بدون *èz qouvveyé tècèrvour biroun*,
èz hèyèzé èsf biroun, — extraordinaire, بعمیل
بمکناد *bè 'èql nè mi goundjèd*

INCROYABLEMENT, *adv*, بطوریکه ناور نموان کرد *bè toouré ké
bavèr nè-tèvan kèrd*

INCRUSTATION, s f ornement appliqué, a. ترصیع *tèrsi'*

INCRUSTER, v a couvrir d'un enduit, كل مالیدن *guèl malidèn*, — de pierres précieuses, موزع کردن *mou rèsse' kèrdèn*

INCUBATION, s f action de couvrir, v ce mot

INCUPLICATION, s f, a اسناد *èsnad*, pr t *isnad*, pl اسنادات *èsnadat*, pr t *isnadat*

INCUPLER, v a, اسناد دادن *èsnad dadèn*, — inculpé, e, متهم شده *mouttèhèm choudè*, a متهم *mouttèhèm*, pr t *muttèhim*

INCUQUER, v a, برور فهماندن *bè zour fèhmanidèn*

INCULTE, s f, راعب شده *zèra'èt nè choudè*, a عر مروع *ghèiré mèzrou'*, pr t *ghairi mèzrou'*, — fig تربت *tèrbiyèt nè choudè*, بی تربت *bi tèrbiyèt*

INCURABILITÉ, s f, بی درمانی *bi dèrmani*

INCURABLE, adj des 2 g, بی درمان *bi dèrman*, عر معالجه پذیر *ghèiré mou'alèdjè pèzir*

INCURIE, s f, بی اهتمامی *bi èhtèmami*, a اهمال *èhmal*

INCURSION, s f, تاراج و تار *takht ou taz*, a غارت *gharèt*, pl غارات *gharat*, — voyage, گردش *guèrdèch*, a ساحه *siahèt*, pr t *siahat*

INDE, contrée, هندوستان *hèndoustan*, pr t *hindoustan*, — couleur, رنگ *rèngué nil*

INDÉBROUILLABLE, adj des 2 g, عر حل پذیر *ghèiré hèll pèzir*, a ممتع الحل *moumtènè' oul hèll*, pr t *mum tèn' ul hall*

INDÉCEMENT, adv, بی ادبانه *bi èdèbanè*, بطور باسانسه *bè toouré na chayèstè*

INDÉCENCE, s f, بی حائی *bi chèrm*, بی سہمی *bi-hèyay*,
 سوانب *bi èdèb*, ناسانسکی *na chayèstègu*, a
sou'é èdèb, pr t *sou èdèb*

INDÉCENT, e, adj, بی ادب *bi èdèb*, بی آرام *bi azèrm*,
 ناسانسہ *bi-hèya*, *na chayèstè*

INDÉCHIFFRABLE, adj des 2 g, *ghèiré khana* عمر حوانا

INDÉCIS, e, adj, معقون *mouqèrrèr nè choudè*, a
mou'èvvèq, pr t *mou'avaq*, — incertain, douteux,
 عمر معلوم *na mè'èloun*, pr t *na ma'loun*, a
ghèiré mè'èloun, pr t *ghairi ma'loun*, مسکوک *mèch*
kouk, pr t *mèchkiouk*, — irrésolu, سدہ *dou*
dèl choudè, a مروتد *moutèrèddèd*, pr t *mutèraddid*,
 مدندب *moutèzèbzèb*, pr t *mutèzèbzib*

INDÉCISION, s f, برتد الرأى *bi qèrari rè'i*, a
tèrèddoud our rè'i, ارباب *èrtiab*, pr t *irtiab*

INDÉCLINABILITÉ, s f, a بنا *bèna*, pr t *bina*

INDÉCLINABLE, adj des 2 g, a لا يصرف *mèbni* *la yènsèrf*

INDÉCROTTABLE, adj des 2 g, *guèl èch* کلس ناک ناسدنی
pak na choudèni, — fig intraitable, عمر معاسرہ ندر
ghèiré mou'achèrèt pèzir, a مبيع المعاسره *moumtè*
nè' oul mou'achèrèt, pr t *mumtèni' ul mouachèrèt*

INDÉFECTIBILITÉ, s f, علم الروال *bi zèval*, a
'èdèm ouz zèval, pr t *'adèm uz zèval*

INDÉFECTIBLE, adj des 2 g, *hi zèval* بی روال

INDÉFINI, e, adj, نامحدود *na mèhdoud*, pr t *na mahdoud*,
 عمر محدود *na mou'èyèn*, pr t *na mou'ayèn*, a
ghèiré mèhdoud, pr t *ghairi mahdoud* عمر معتنی
ghèiré mou'èyèn, pr t *ghairi mou'ayèn*

INDÉFINIMENT, adv , بطور *mou'èyèn nè kèrdè*,
 غیر معینی *bè toouré ghèiré mou'èyèn*

INDÉFINISSABLE, adj des 2 g , از حدّ بیان نبرو ,
bèyan bu oun

INDÉLÉBILE, adj des 2 g , غیر محو شدنی ,
ghèiré mèhv choudèn

INDEMNISER, v a , ربا نلافی کردن ,
tèlafî zian kèrdèn

INDEMNITÉ, s f , عوض خسارت ,
tèlafî zian, 'èvèze khèçarèt, ا تضمین *tèzmin*, pr t *tazmin*

INDÉPENDAMMENT, adv d'une manière indépendante, بی
 علاقه *bi-'èlaqè*, a بلا تعلّف *bè la te'èllouq*, pr t *bi la*
tè'alluq, — sans aucun égard, a قطع نظر *qèt'é-nèzèr*,
 pr t *qat'î nazar*, ماعدّه *ma'èdè*, — indépendamment
 de cela, علاوه بر اسی *qèt'é nèzèr èz in*,
 'èlavè bèr in

INDÉPENDANCE, s f , آزادی ,
âzadî, khoud sèrî, a استقلال *èstèqlal*, pr t *istiqlal*

INDÉPENDANT, e, adj , آزاد ,
âzad, khoud sèr, خودرأی *khoud rè'î*, a مستقل *moustèqèll*, pr t *mustaqill*

INDESTRUCTIBILITÉ, s f , a عدم الانهدام *'èdèm-oul ènhèdam*,
 pr t *'adèm ul-inhîdam*

INDESTRUCTIBLE, adj des 2 g , غیر حراب شدنی ,
ghèiré khèrab choudèn

INDÉTERMINATION, s f , a بردید *tèrèddoud*, بردید *tèrdîd*

INDÉTERMINÉ, e, adj a غیر معینی *ghèiré mou'èyèn*, pr t
ghaîn : mu'ayèn

INDÉVOTEMENT, adv , بی دلبابی *bè-bî dianèt*,
 از روی بی دلبابی *èz rouî bî dianèt*

INDÉVOTION, s f, عدم الدیانة *bi-dianèt*, a. *'èdèm oud dianèt*

INDEX, s m table d'un livre, فهرست *fèhroust*, pr t *fihrist*,
— doigt, انگشت *èngouchtè chèhadèt*, a. *سبابة*
sèbabè

INDICATEUR, TRICE, s, نصاب دعداء *nèchan dèhèndè*

INDICATIF, s m, زمان حال, — présent et futur (aoriste), مضارع *mouzarè'*, pr t *muzari'*

INDICATIF, IVE, adj, نامیده *nèmayèndè*, دلال *dèlalèt kounèndè*

INDICATION, s f, a اسار *ècharèt* ou اساره *ècharè*, pr t *icharèt*, a. دلال *dèlalèt*

INDICE, s f, نصاب *nèchan*, pr t *nichan*, a. علام *'èlamèt*,
pr t *'alamèt*, اعر *ècèr*

INDICIBLE, adj des 2 g, از احاطه وصف نردون *èz èhatèyé*
vèsf biroun

INDIENNE, s f, حب *tchit*

INDIEN, NE, adj et s, هندی *hèndi*, pr t *hindi*, — langue
indienne, زبان هندی *zèbanè hèndi*, pr t *zèbanè hindi*

INDIFFÉREMENT, adv avec indifférence, بی اعتنائی *bè*
bi è'tènayi, — sans distinction, بی تفاوت *bi tèfavout*,
a. على السواء *'èlès sèvryè*, *bè la èstèsna*,
pr t *bi la istisna*

INDIFFÉRENCE, s f, بی اعتنائی *bi è'tènayi*, بی قدری *bi-qèrdi*

INDIFFÉRENT, e, adj qui peut se faire également bien de
différentes manières, بی تفاوت *yèkt*, *fèrq nè-da-*

rèd, یسکسان *yèk san*, — qui ne se soucie pas, بی فد *bi qèd*, بی ط ف *bi tèrèf*

INDIGENCE, s f, بی نواځی *bi nèvay*, گډاځی *guèday*,
تڼگډستی *tèng dèst*, ا فغر *fèqr*, پر ت فاقر *pr t faqr*

INDIGÈNE, adj et s des 2 g, بومی *boumi*, ولانی *vè layèti*

INDIGENT, e, adj, بی نوا *bi nèva*, گدا *guèda*, ا فغر *fèqr*,
پر ت فاقر *pr t faqr*, پل فغرا *fouqèra*, پر ت فوqارا *pr t fouqara*, مځاج *mouhtadj*

INDIGESTE, adj des 2 g, نا کوږ *na guètar*, دیر هضم *dir hèzm*

INDIGESTION, s f, نا کوږی *na guèvari*, هضم *du u hèzm*, ا سو ال هضم *sou' oul hèzm*, پر ت سو' ul hazm

INDIGNATION, s f colère, حسم *khèchm*, عسلی *ghèchian*,
ا عصب *ghèzèb*, پر ت ghazab

INDIGNE, adj des 2 g, نا سزاوار *na sèzavar*, نا سادسینه *na chayèstè*, نا لایف *na layèq*

INDIGNEMENT, adv, بطور نا سادسینه *bè toouré na chayèstè*,
بطور عمر لایف *bè toouré ghèiré layèq*

INDIGNER, v a, بحسم آوردن *bè khèchm àvourdèn*, حسمناک *khèchmnak kèrdèn*, کځ حلون کړدن *kèdj khoulq kèrdèn*, — s'indigner, دږ حسم سدن *dèr khèchm choudèn*, کځ حلون حسمناک سدن *khèchmnak choudèn*, کځ حلون سدن *kèdj khoulq choudèn*

INDIGNITÉ, s f, نا سزاځی *na chayèstègur*, نا سادسینکی *na-sè-zay*, ا عدم لیاځی *'èdèmé lèyaqèt*

INDIGO, s m, نیل *nîl*

INDIQUER, v a, نښان ډاښن *nèchan dadèn*, نښودن *nè-moudèn*

INDIRECT, *e*, *adj*, نازاسب *na rast*, كج *kèdʒ*, ا عبر مسيعم *ghèiré moustèqim*, *pr t ghairi mustaqim*, معمرج *moun'è rèdʒ*, *pr t mun'arèdʒ*, معوح *mou'èvvèdʒ*

INDIRECTEMENT, *adv*, ا عبر مسيعم *èz rahé ghèiré mous tèqim*, بواسطه دىكرى *bè vacètèyé diguèri*, ا عبر مسيعم *èz rahé diguèr*

INDISCERNABLE, *adj* des 2 *g*, ا ميسع البير *moumtènè' out tèmiz*, *pr t muntèni' out tèmiz*

INDISCERNEMENT, *s m*, ا عدم يساكنص *'èdèmé tèchkhis*, امساع البير *èmtèna' out tèchkhis*, *pr t imtina'-ut tèchkhis*

INDISCIPLINABLE, *adj* des 2 *g*, عبر اصباط دىكرى *ghèiré ènzèbat pèzir*

INDISCIPLINE, *s f*, بى نظمى *bi nèzmi*, عدم صباطه *'èdèmé zabètè*, عدم بعلم *'èdèmé tè'èlim*

INDISCIPLINÉ, *e*, *adj*, بى نظم *bi tè'èlim*, بى نظام *bi nèzm*

INDISCRET, *e*, *adj* imprudent étourdi, بى احياط *bi-èhtiati*, بى ملاحظه *bi hèzm*, — qui ne tient aucun secret, دهان دىكرى *dèhan dèridè*

INDISCRÉTEMENT, *adv*, ملاحظه بىكرى *moulahèzè nè kèrdè*, بى ملاحظه *bi moulahèzè*

INDISCRÉTION, *s f*, بى احياطى *bi èhtiati*, ا عدم ملاحظه *'èdèmé moulahèzè*, *pr t 'adèmi mulahaza*

INDISPENSABLE, *adj* des 2 *g*, ناكرى *na gouzir*, ا. واجب *vadjèb*, *pr t vadjib*, الهم *èlzèm*

INDISPENSABLEMENT, *adv*, بى ضرورى *bè toouré na gouzir*, ناچار *natchar*

INDISPONIBLE, adj des 2 g terme de jurisp Biens indisponibles, a. مال مبيع الوصاءه *malé moumtènè' oul vèçayèt*

INDISPOSÉ, e, adj , احوال *bi èhval*, — contre quelqu'un رندجده *rèndjùdè*, هر کرد *qèhr kèrdè*

INDISPOSER, v a , رندجانیدن *rèndjanidèn*, دل آرده کرد *dèl àzourdè kèrdèn*, — s'indisposer, رندج *rèndj* *dèn*, هر کرد *qèhr kèrdèn*

INDISPOSITION, s f , احوالی *bi èhvali*, a اندکاف مزاج *ènhèrafé mèzadj*

INDISSOLUBLE, adj des 2 g , غير انحلال ندر *ghèiré ènhèlal pèzir*, a مبيع الانحلال *mumtènè' oul ènhèlal*, pr t *mumtèn' ul inhilal*, لا ياكل *la younhèll*, — fig , مبيع الانعساج *ghèiré ènfèçakh pèzir*, a مبيع الانعساج *mumtènè' oul ènfèçakh*, pr t *mumtèn' ul infiçakh*.

INDISSOLUBLEMENT, adv , a بلا انعساج *bè la ènfèçakh* pr t *bi la infiçakh*

INDISTINCT, e, adj , a غير معلوم *ghèn é mè'èloum*

INDISTINCTEMENT, adv , بطور غير واضح *bè toou é gheiré va zèh*, — sans distinction, بی فرق *bi fèrq*, pr t *bi farq*, بی استیسا *bi èstèsna*, pr t *bi istisna*

INDIVIDU, s in , مرد *mèrd*, a شخص *chèkhs*, pr t *chakhs*, pl اشخاص *èchkhas*

INDIVIDUEL, le, adj , a شخصی *chèkhsi*, pr t *chakhsi*

INDIVIDUELLEMENT, adv , a. شخصا *chèkhsèn*, pr t *chakhsèn*.

INDIVIS, e, adj , بکس شده *bèkhch nè choudè*, تقسیم نشده *tèqsim nè choudè*

INDIVISIBILITÉ, s f, a علم الانقسام 'edèm-oul ènqèçam, pr
t 'adèm ul ìnqèçam

INDIVISIBLE, adj des 2 g, *ghèn é tèqsim*
pèzir, *ghèiré tèdjàzè pèzir*, *عمر ممکن*
ghèiré moumkènè tèdjàzza

INDIVISIBLEMENT, adv, بے تقسیم بے توور *bè toouré*
ghèiré tèqsım pèzir

INDOCILE, adj des 2 g , سرکس sèr kèch, بی اطاع bî
èta'èt

INDOCILITÉ, s f, سرکسی sèr kèchi, اعدم اطاع 'edémé
èta èt

INDOLEMMENT, adv, a **بِسَامَكَة** *bè mouçamèhè*

INDOLENCE, s f, افعال kahèli, بي قيدي bi qèidi, افعال
 èhmal, pr t ihmal, ماسامحه mouçamèhè, pr t mu
 çamaha

INDOLENT, e, adj كاهل *kahèl*, pr t *krahèl*, بی فد *bi fèd*
 qèrd, a مسامح *mouçamèh*, pr t *muçamih*

INDOMPTABLE, adj des 2 g , رام نابد , *ram na pèzir*, عمر
 غهیره فرمان بدار , *ghèiré fèrman bèr dar*

INDOMPTÉ, E adj, رام نسد, *ram nè choudè*

INDU, E, adj, دموع *na moouq'*, عمر موع *ghèré moouq'*,
وب بي *bi vèqt*

INDUBITABLE, adj des 2 g , *bi choubhè*, *عمر*
ghèirè muchkouk, pr t *ghairi mèchkhouk*

INDUBITABLEMENT, adv , a. بدون شبهه *bè douné choubhè*,
سك بدون شك *bè douné chèk*

INDUCTION, s f, a. *استدلال* *nétidjè, èstèdlal*, pr t
istidlal

INDUIRE, v a. porter, pousser, كرسك كرسن *tèhrîk kèr-dèn*, كرسن كرسن *tèhrîz kèrdèn*, كرسن *èghva kèr-dèn*, — induire en erreur, كرسن گول *goul zèdèn*, فریب داس *fèrîb dadèn*

INDULGENCE, s f, a. اعماص *èghmaz*, pr t *ighmaz*, اعماص *èghmazé 'èin*, pr t *ighmazi 'ain*, — bonté, douceur, مهربانی *mèhrèbanî*, a. شعیف *chèfèqèt*, pr t *chèfaqat*

INDULGENT, e, adj qui a de l'indulgence, آمرکار *àmour zègar*, صاحب عفو *sahèbè 'èfv*, a. کسر العفو *kècir oul 'èfv*, pr t *kècir ul 'afv*, — compatissant, مهربان *mèhrèban*, pr t *mihruban*

INDUMENT, adv, ناحف *na hèqq*

INDUSTRIE, s f adresse, حضرة دسی *tchirè dèsti*, اوسادی *oustadi*, p t همر *hounèr*, pr t *hunèr*, a. معرب *mè'rè-rèfèt*, pr t *ma'rifèt*, — métier, profession, پیسه *pichè*, a. حرب *hèrfèt*, pr t *hirfèt*, صنع *sèn'èt*, pr t *san'at* et *sana'at*, pl صناع *sènayè*, pr t *sanai'*

INDUSTRIEL, LE, adj qui appartient à l'industrie, a. معلی *moutè'ellèq bè sèn'èt*, — qui provient de l'industrie, a. حاصل مصنوعی *hacèlé sè-nayè*, pr t *hacılı sanai'*, — qui se livre à l'industrie, ا کارگر *kar guèr*, پیسور *pichè vèr*, صنعتگر *sèn'èt kar*, a. هل صنع *èhlé sènayè*

INDUSTRIEUX, EUSE, adj, همرمند *hounèrmènd*, با همر *ba-hounèr*

INÉBRANLABLE, adj des 2 g, باندار *pai dar*, نکان مسکور *tèkan nè-mi khourèd*

INÉBRANLABLEMENT, adv, بی نکان حورس *bi tèkan khourdèn*

INÉDIT, e adj, گوفتہ نہ چودہ *goflè nè choudè*, ابرار سدا *èbraz nè-rhoudè*, چاپ سدا *tchap nè choudè*

INEFFABLE, adj des 2 g, ار احاطہ تعریف نبروں *èz èhatèyé tè èrif biroun*

INEFFAÇABLE, adj des 2 g, عمر ماکو سدنی *ghèiré mèhv choudèni*, ماکو ناسدنی *mèhv na choudèni*

INEFFICACE, adj des 2 g, بی عمل *bi ècèr*, بی اثر *bi 'èmèl*, بی سمر *bi sèmèr*, — ce remede est inefficace اسی دوا بی اثر است *in dèva bi sèmèr èst*, ou کار کر اسی دوا بی اثر است *in dèva kar guèr nist*

INEFFICACITÉ, s f, بی فائدگی *bi faidègui*, بی سمری *bi sèmèri*, بی تاثیر *bi tè'eciri*, a عدم تاثیر *'èdèmé tè è cir*, pr t *'adèmi tèècir*

INÉGAL, e, adj, نامساوی *na hèmvar*, p t نامساوی *na mou çavi*, pr t *na muçavi*, a غیر مساوی *ghèiré moutèçavi*, pr t *ghairi mutèçavi*, — en parlant des personnes, مبالغہ مبالغہ *moutèlevvèn mezadj*, pr t *mutèlèvvèn mi zadj*, a مختلف الاحوال *moukhtèlèf oul èhval*, pr t *mukhtèlèf ul ahval*

INÉGALEMENT, adv, نامساوی *na hèmvar*

INÉGALITÉ, s f, نامساوی *na hèmvari*, a عدم مساوی *'èdèmé mouçavat*, pr t *'adèmi muçavat*

INÉLÉGANCE, s f, نازبائی *na zibayi*, a عدم طراف *'èdèmé zèrafèt*, pr t *'adèmi zarafèt*

INÉLÉGANT, e, adj, نازبا *na ziba*, a غیر ظریف *ghèiré zèrif*, pr t *ghairi zarif*

INÉLIGIBLE, adj des 2 g, a *ghèré* عر مساقف اسكاب *moustèhèqqé èntèkhao*

INÉNARRABLE, adj des 2 g, *ghèré* عر نغل کردنی *nèql-kèrdèni*

INEPTE, adj des 2 g, sans aptitude, *na qabèl* بی ناقابل *bi èst'èdad*, — sot, niais, *na dan* نادان *a èblèh* ابله *èhmèq*, pr t *ahmaq*, — absurde, *bi houdè* بی هوده

INEPTIE, s f caractère d'un homme inepte, a *èdémè qabèliyèt*, pr t *'adèmi qabiliyèt*, — parole, action inepte, *bi houdègui* بی هودگی *poutch*, *vèl* وکل

INÉPUISABLE, adj des 2 g *bi kast* بی کاسب *ghèré tèmam choudèni* عر تمام سدن

INERTE, adj des 2 g, *bi hèrèkèt* بی حرکت *sa-kèn* ساکن *pr t sakin*

INERTIE, s f, *bi hèrèkèt* بی حرکت *soukou-nèt* سکون *pr t sukiounèt*, *'èdémè hèrèkèt*, pr t *'adèmi harèkèt* عدم حرکت

INESPÉRÉ e, adj, a *ghèré mè èmoul*, pr t *ghaïri ma'amoul*, عر مرقب *ghèré moutèrèqqèb*, pr t *ghan mutèraqqib*, — par une occasion inespérée, *bè vèculèyé ghèré moutèrèqqèb* بوصوله عر مرقب

INESPÉRÉMENT, adv, *bè toouré ghèré mè'èmoul* بطور غیر مامول

INESTIMABLE, adj des 2 g, *bi qèimèt* بی قیمت

INÉVITABLE, adj des 2 g, *na-gouriz* ناگزیر

INÉVITABLEMENT, adv, *na gourizànè* ناگزیرانه

bè toouré na gouriz, a *ألمة* *èlbèttè*, *حما* *hètmèn*,
لا مواله *la mouhalè*

INEXACT, E, adj, a *غير صحيح* *ghèire sèhìh*, pr t *ghàirè*
sahìh, — en parlant des personnes, *بي نقب* *bi-*
dèqqèt

INEXACTITUDE, s f, a *عدم صواب* *'èdémé sèhhèt*, pr t.
'adèmi sìhhat, *غلط* *qhèlèt* pr t *ghalat*, manque d'at-
 tention a *عدم نقب* *'èdémé dèqqèt*, pr t *'adèmi*
dìqqat

INEXÉCUTABLE, adj des 2 g, a. *ممنوع الاجراء* *moumtènè'*-
oul èdgra, pr t *mumtèni' ul idgra*

INEXÉCUTION, s f, a *عدم الاجراء* *'èdèm oul èdgra*, pr t
'adèm ul idgra

INEXORABLE, adj des 2 g, *بي مرجب* *sèkht dèl*, *سكب دل*
bi mèrhèmèt

INEXORABLEMENT, adv, *بى طور سكب دلى* *bè toouré sèkht*
dèl

INEXPÉRIENCE, s f, *عدم آمانس* *'èdémé àzmayèch*, a *عدم*
ناكره *'èdémé tèdgroubè*, pr t *adèmi tèdgrubè*

INEXPÉRIMENTÉ, E, adj, *بي آمانس* *bi àzmayèch*, *دى ناكره*
bi tèdgroubè, p t *حام* *kham*

INEXPIABLE, adj des 2 g, a *ممنوع انكفارس* *moumtènè' oul-*
kèfarèt, pr t *mumtèni' ul kèfarèt*

INEXPLICABLE, adj des 2 g, *غير بعبر بدنى* *ghèiré tè'èbir-*
pèzir, a *ممنوع انعفسر* *moumtènè' out tèfsir*, pr t *mum-*
tèni' ut tèfsir

INEXPRIMABLE, adj des 2 g, *غير بيان شدى* *ghèiré bèyan-*
choudèni, *از حطه بيان خارج* *èz hètèyé bèyan kharèdj*

INEXPUGNABLE, adj des 2 g , عمر نسکمر پڌر *ghèiré tèskhir pèzir*

INEXTINGUIBLE, adj des 2 g , عمر خاموش سدنی *ghèiré khamouch choudèni*, — en parlant de la soif, عمر نسکمی پڌر *ghèiré tèskin pèzir*

INEXTRICABLE, adj des 2 g , a مميع الكسف *moumtènè' oul kèchf*, pr t *mumtèn' ul kèchf*

INFAILLIBILITÉ, s f , a السرائب می الخطا *èl bèra'ètou mèn èl khèta*

INFAILLIBLE, adj des 2 g qui ne peut se tromper, دی ار *bèri èz sèhv ou khèta*, — qui est certain, بی تکلف *bi tèkhèllouf*, a محقق *mouhèqqèq*, pr t *muhaqqaq*, یعنی *yèqin*, pr t *yaqin*

INFAILLIBLEMENT, adv , بی سہہ *bi cheubhè*, بی کماں *bi gouman*, a محققا *mouhèqqèqèn*, pr t *muhaqqaqan*

INFAISABLE, adj des 2 g , نا کردنی *na kèrdèni*

INFAMANT E, adj , رسوا کندنه *rousva kounèndè*, راعب رسوائی *ba'ècé rousvayi*

INFÂME, adj des 2 g , بدنام *bèd nam*, رسوا *rousva*, pr t *risva*, ou *rusva*

INFAMIE, s f , بدنامی *bèd nami*, رسوائی *rousvayi*

INFANTERIE, s f , نظام پیاده *gouchouné piadè*, فسون پیاده *nèzamé piadè*

INFANTICIDE, s m meurtre, a. قتل طفل *qètlé tèfl*, — meurtrier, قتل طفل *qatèlé tèfl*, pr t *qatili tifi*

INFATIGABLE, adj des 2 g , حسکی ناپڌر *khèstègur na pèzir*, حسده نهمسود *khèstè nè mi chèvèd*

INFATIGABLEMENT, adv , بی حسده سدنی *bi khèstè choudèn*

INFATUATION s f, a معیوبت *mèftounnyèt*

INFATUER, v a, معین کردن *mèftoun kèrdèn*, — s'infatuer, معین شدن *mèftoun choudèn*, — infatué, e, a معین *mèftoun*

INFÉCOND, e, adj, حاصل بی *bi hacèl*, عسر حاصل بر حیر *ghèiré hacèl bèr khiz*, a عافر *'àqèr*, pr t *'àqır*

INFÉCONDITÉ, s f, حاصلی بی *bi hacèl*, a. عافره *'àqèrèt*

INFECT, e, adj, بد بو *bèd bou*, a معقی *moutè'èffèn*, pr t. *mutè'affin*

INFECTER, v a, مععی کردن *bèd bou kèrdèn*, — *moutè'èffèn kèrdèn*, — au fig, آلوده کردن *àloudè kèrdèn*

INFECTION, s f بدبوئی *bèd bouy*, a عیوب *tè'èffoun*, عیوب *'oufounèt*

INFÉLICITÉ, s f, بدبختی *bèd bèkhtı*

INFÉODATION, s f, تیول *tioul*

INFÉODÉR, v a, تیول دادن *tioul dadèn*

INFÉRER, v a., استدلال *èstènbat kèrdèn*, استدلال کردن *èstèdlal kèrdèn*

INFÉRIEUR, e, adj qui est placé au dessous, زیری *zirı*, زیری *zirin*, a اسفل *esfèl*, — qui est au dessous d'un autre en rang, زیردست *zir dèst*, — s, کوتچک *koutchèk*, pr t *kutchuk*, زیر دست *zir dèst*, a دون *doun*

INFÉRIORITÉ, s f, پستی *pèstı* پستی *pèstı routbè*, a. دونی *dou myèt*, دونی *dounı*

INFÉRIEUREMENT, adv, زیر *pèst*, زیر *zu*

INFERNAL, e, adj, دورحی *douzèkhi*

INFERTILE, adj des 2 g, *عمر حاصل خبر* *ghèiré hacèl-khiz*, *بی حاصل* *bi hacèl*

INFERTILITÉ, s f, *بی حاصلی* *bi hacèh*

INFESTATION, s f, *تاکت و تاز* *takht-ou taz*

INFESTER, v a, *تاکت و تاز کردن* *takht ou taz kèrdèn*

INFIDÈLE, adj des 2 g, *بی صداقت* *bi vèfa*, *بی دینی* *bi sè daqèt*, — s des 2 g qui n'a pas la vraie foi, *بی دینی* *bi dîn*, a *کافر* *kafèr*, pr t *کیافر* *kiafir*, pl *کفار* *kouffar*

INFIDÉLITÉ, s f, *بی وفائی* *bi vèfayè*, — état de ceux qui n'ont pas la foi, *بی دینی* *bi dîn*

INFILTRATION, s f, a *نوفوز* *noufouz*, pr t *نوفوز* *nufouz*

INFILTRER, (s') v pron, *نوفوز کردن* *noufouz kèrdèn*

INFIME, adj des 2 g, *پستترین* *pèstèrin*, a *ادنا* *èdna*

INFINI, e, adj, innombrable, *بی شمار* *bi choumar*, *بی حد* *bi hèdd*, *بی بهای* *bi nèhayèt*, — qui n'a ni commencement ni fin, *بی ابتدا و انتها* *bi èbtèda ou èntèha*

INFINIMENT, adv sans borne, *بی اندازه* *bi èndazè*, *بی حد* *bi hèdd*, a *بسیار* *foouq oul ghayè*, pr t *فوق الی* *fèvq ul ghayè*, — extrêmement, beaucoup, *بسیار* *khèih*, *بسیار* *bèciar*

INFINITÉ, s f, a qualité de ce qui est infini, *عدم بهای* *'èdèmé nèhayèt*, pr t *'adèmi nihayèt*, — grande quantité, *بسیاری* *bèciarî*, *بسیار* *embouhi*, *فراوانی* *fèravani*, a *بسیار* *kèsrèt*, *فراوان* *vèfrèt*

INFINITIF, s m, a *مصدر* *mèsdèr*, pr t *مصدر* *masdar*, pl *مصادر* *meçadèr*, pr t *مصادر* *mèçadîr*

INFIRME, adj et s des 2 g, *ناخوش* *na khoch*, *بیمار* *bîmar*, a *فعل معتل* *'èlîl*, pr t. *'alîl*, — verbe infirme, a

fà èlé mou'outèll, pr t *f'ih mou'tèll*, — lettres infirmes, *هروف عله* *houroufé 'èllè*, pr t *houroufi 'illè*.

INFIRMER, v a, *باطل کردن* *batèl kèrdèn*

INFIRMERIE, s f, *بیمار خانه* *bimar khanè*

INFIRMIER, IÈRE, s, *پرسنار بیمارها* *pèrèstaré bimar-ha*, *مبشر* *moubachère bimar khanè*

INFIRMITÉ, s f, maladie *بیماری* *bimari*, *ناخوشی* *na-kho-chi*, a *علب 'èllèt*, pr t *'illèt*, pl *علل 'èlèt*, pr t *'ilèt*, — faiblesse, imperfection, *ناوانی* *na tèvani*, a. *ضعف* *zè'èf*, pr t *za'f*

INFLAMMABILITÉ, s f, *قابل سعلور شدن* *gabèlyètè cheu'eulè vèr choudèn*

INFLAMMABLE, adj des 2 g *سعلور شدنی* *cheu'eulè vèr choudèn*, *سوحمی* *soukhtèn*

INFLAMMATOIRE, adj des 2 g, a *المهائی* *èltèhabì*, pr t *iltihabì*

INFLEXIBILITÉ, s f qualité de ce qui est inflexible, *عدم امکان حم شدن* *'èdèmé èmkané khèm choudèn* ou *کج شدن* *kèdj choudèn*, — fig dureté, insensibilité, *سکب* *sèkht dèl*, a *عدم رقت* *'èdèmé rèqqèt*, pr t *'adèmi riqqat*

INFLEXIBLE, adj des 2 g *حمیدکی نادر* *khèmidègui na pèzur*, — fig, *سکبدل* *sèkht dèl*, *سنگددل* *sèng-dèl*, *بی رقت* *bi-rèqqèt*, a. *قاسی العلب* *qaci oul-qèlb*, pr t *qaci-ul-qalb*

INFLEXIBLEMENT, adv, *بیسکبدلی* *bè sèkht-dèl*

INFLEXION, s f, *حمیدکی* *khèmidègui*, — en parlant de la voix, *گرددش صدا* *guèrdèché sèda*, a *انعطاف الصوت*

en'étaf ous soout, — en terme de grammaire, a. با

bèna, pr t bina, اعراب è'èrab, pr t i'rab

INFLICTIF, IVE, adj a., معلف معلق موقت è'llèq bè
hèddé chér'i

INFLICTION, s f, a. حکم حرا heukmé djèza

INFLIGER, v a., مكرى داشى moudjra dachtèn, حکم کردن
heukm kèr dèn, — infliger la bastonnade, کوبکاربى
keutèk kari ra moudjra dachtèn, ou کوبك
keutèk zèdèn, — une amende جریمه کردن djèrimè
kèrdèn, — on lui a infligé la peine de mort, نعلس
نعلس رسانیدن, بè qèil èch heukm kèrdènd, حکم کردن
bè qèil èch rècanidènd

INFLUENCE, s f action d'une chose qui influe sur une
autre, a. تأثیر tè'ècir, pr t tè'ècir, اثر ècèr, — crédit,
a. اعتبار è'tèbar, pr t i'tibar, نفوذ nèfouz, pr t
nufouz

INFLUENCER, v a., اعوا کردن èghva kèrdèn, تهریک کردن
tèhrik kèrdèn

INFLUENT, e, adj, a. صاحب نفوذ sahèbè nèfouz, a. نافذ
nafèz, pr t nafiz

INFLUER, v n, تأثیر کردن tè'ècir kèrdèn, اثر کردن ècèr
kèrdèn

INFORMATION, s f terme de jurisp اسسهادنامه èstèch
had namè, — recherche, رسیدگی rècidègu, a. استفسار
èstèfsar, pr t istifsar, استعلام èstèkhbar, pr t is-
tikhbar, اعلام èstè'èlam, pr t isti'lam

INFORMER, v a., آگاه کردن àgah kèrdèn, خبر دادن khèbèr
dadèn, اطلاع دادن èttèla' dadèn, مطلع کردن mouttèlè'

kèrdèn, — *v n* faire une information, *v* information,
— *s'informer*, رسیدگی کردن, *rəcìdèn*, رسیدگی
kèrdèn, پرسیدن *poursidèn*, استفسار کردن *èstèfsar kèr-*
dèn, سؤال کردن *sou'al kèrdèn*, استعلام کردن *èstèkhbar*
kèrdèn, — informé, e, آگاه *àgah*, « حیدار سد » *khèbèr-*
dar choudè, « مطلع » *mouttèlè'*, *pr t* *muttali'*

INFORTUNE, *s f*, بد بختی *bèd bèkhtì*, « عدم سعادت »
'èdèmé sè'adèt

INFORTUNÉ, *e*, adj, بد بخت *bèd bèkht*

INFRACTEUR, *s m*, « بعض کند » *nèqz kounèndè*

INFRACTION, *s f*, « بعض » *nèqz*, *pr t* *naqz*, — infraction
au traité, عهد بعض *nèqzè 'èhd*, *pr t* *naqzì 'ahd*
ou *'ah*

INFRACTUEUX, EUSE, adj, بی ثمر *bi hacèl*, بی حاصل
sèmèr, بی فائدè *bi-fandè*

INFRACTUEUSEMENT, adv, بی ثمر *bi houdè*, بی بهره
sèmèr

INFUSER, (faire) *v a*, « حساندن » *khicandèn*, حساندن
khicandèn, « نع کردن » *nèq' kèrdèn*

INFUSIBLE, adj des 2 g, « عسر کدار پذیر » *ghèiré goudaz-*
pèzir

INFUSION, *s f*, « حسندگی » *khicidègui*

INGAMBE, adj des 2 g, « چسب » *tchoust*, چالاک *tchalak*

INGÉNIEUR, (s'), « مهندس کردن » *tèdbir kèrdèn*, مهندس
tèmhud kèrdèn

INGÉNIEUR, *s m*, « مهندس » *mouhèndès*, *pr t* *muhèndis*

INGÉNIEUSEMENT, adv, « با مهندسی » *bè oustadi*, « با مهندس »
tèdbir

INGÉNIEUX, MUSE, adj, صاحب تدبير *sahèbbé tādḥīr*, با تدبير *ba-tādḥīr*, هيرمند *hounèrmènd*.

INGÉNU, E, adj, دل ساده *sadè-dèl*, لوح ساده *sadè loouh*, pr t. *sadè-lèoh*, ا. صافى القلب *safi-oul-qèlb*, pr t *safi ul-qalb*

INGÉNUITÉ, s f, دل ساده *sadè-dèl*, لوحی ساده *sadè-lo ouh*, ا. صغوة القلب *sèfvèt-oul-qèlb*, pr t *safvèt-ul-qalb*

INGÉNUMENT, adv, اړوى ساده *èz roui sadè dèl*

INGÉRER, (s'), v pron, مداحله کړئ *moudakhèlè kèrdèn*, دحل سدى *dèkhil choudèn*

INGRAT, E, adj, نعيم ناساس *nè'èmet-na-chènas*, — fig., بى حاصل *bi hacèl*, بى ترک *bi-bèrèkèt*

INGRATITUDE, s f, نعيم ناساسى *nè'èmet na chènaci*, كفران نعيم *koufrané nè'èmet*

INGRÉDIENT, s m, a حرء *djouz'* pr t *djuz'*, pl احرا *èdjza'*

INGUÉRISABLE, adj des 2 g, غير معالجه تدبير *ghèiré mou'èlèdjè pèzir*

INGUINAL, E, adj, a متعلق بمعنى العقد *moutè'èllèq bè mèghbèn-oul-fèkhz*, pr t *mutè'alliq bè maghbīn-ul fakhz*

INHABILE, adj des 2 g, بى سرشنه *bi sèrèchtè*, ناقابل *na-qabèl*, بى اسمعداد *bi èstè'èdad*

INHABILEMENT, adv, بى عدم سرشنه *bè 'èdèmé sèrèchtè*

INHABILETÉ, s f, بى عدم سرشنه *'èdèmé sèrèchtè*

INHABITABLE, adj des 2 g, a. غير قابل سكى *ghèiré qa bèlé soukna*

INHABITÉ, E, adj, نامسكون *na-mèskoun*, pr t *na mèskoun*,

- a. *ghèiré mèskoun*, pr t *ghaïrî mèskioun*,
ghèiré mè'èmour, pr t. *ghaïrî ma'mour*
- INHÉRENCE, s f., *pèwèstègu*
- INHÉRENT, e, adj, *pèwèstè*, a. *لازم و ملزوم lazèm ou-
mèlzoum*, pr t *lazim u malzoum*
- INHIBITION, s f, *qèdèghèn*
- INHOSPITALIER, IÈRE, adj, *mèhman na pèzir*,
ghèiré mèhman pèzir
- INHOSPITALITÉ, s f, *'èdèmé mèhman-
pèzirî*
- INHUMAIN, e, adj, *bi ènsaniyèt*, *بی مروت bi-
mourouvvèt*
- INHUMAINEMENT, adv, *èz roui bi ènsa-
niyèt*, *èz roui 'èdèmé mourouvvèt*
- INHUMANITÉ, s f, a *'èdèmé 'ènsaniyèt*, pr t.
adèmi insaniyèt
- INHUMATION, s f, a *dèfn*
- INHUMER, v a., *khal kèrdèn*, *حاک کردن khal
kèrdèn*
- INIMAGINABLE, adj des 2 g, *ghèiré tèceov-
our kèrdèn*
- INIMITABLE, adj des 2 g, *bi manènd*, *بی مثل bi mèsł*,
bi nèzir, *بی نظیر bi hèm ta*
- INIMITIÉ, s f, *douchmèni*, *عداوت 'èdapèt*,
khouçoumèt
- ININTELLIGIBILITÉ, s f, a *'èdèmé mèfhou-
myèt*, pr t. *'adèmi mèfhoumyèt*
- ININTELLIGIBLE, adj des 2 g, *na fèhmidèni*, a.

المومنين مومتيène'-oul fèhm, pr t mumtèni'-ul-fèhm, عبر معروف ghèiré mèfhoum

INIQUÉ, adj des 2 g , بى دى dadguèr, بى 'èdl, p t ناحق na hèqq, pr t na-haqq, ا. عذار ghèddar, pr t ghaddar

INIQUEMENT, adv , بى دى na hèqq, بى دى djooour

INIQUITÉ, s f , بى دى dadguèr, ا. ظلم zoulm, بى دى tè'èddi, pr t tè'addi, حور djooour, pr t djèvr, حفا djèfa

INITIAL, e, adj , ا. أولى èvvèli, — lettre initiale, سر حروف sèré hourouf, حرف نكسى hèrfé nèkhoustin

INITIATION, s f , ا. ادخال èdkhal

INITIATIVE, s f , بى دى pich dèsti, ا. سبع sèbqèt, بى دى tèqèddoum, pr t tèqaddum

INITIER, v a , بى دى dakhèlé zoumrè kèrdèn, مكرم رار , au fig , بى دى mounselèk kèrdèn, — مكرم اسرار بى دى mèhrémé raz kèrdèn, مكرم اسرار واقف بى دى vaqèfé èsraı kèrdèn, مكرم شده , e, initié, بى دى mèhrém kèrdèn, مكرم الاسرار بى دى mèhrém choudè, a مكرم mèhrém, بى دى mèhrém oul èsraı

INJECTER, v a , با آندورك آب پاسدن ba àb douzèk àb pachidèn

INJECTION, s, f action d'injecter, v ce mot

INJONCTION, s f , فرمان فرmayèch, فرمان fèrman, ا. تېنېه tènbi, امر èmr, حكم heukm, pr t hukm

INJURE, s f action injuste, بى دى dadguèr, ا. بى دى tè'èddi, pr t tè'addi, ستم sètèm, pr t. sitèm, عذر

ghèdi, pr t *ghadr*, — parole offensante, دشنام *douchnam*, a *chètm*, فکس *feuhch*, pr t *fahch*

INJURIER, v a, داسرا داسنام *douchnam dadèn*, کفسي *na sèza goftèn*, فکس داس *feuhch dadèn*, — s'injurier, همدکرا داسنام *hèm diguèr ra douchnam dadèn*

INJURIEUSEMENT, adv, بظور *bè bi heurmèt*, داسرا *bè toouré na sèza*

INJURIEUX, EUSE, adj, خلاف داسنام *douchnam amiz*, حلاف *khèlafé heu mèt*

INJUSTE, adj des 2 g, ناحق *na hèqq*, pr t *na haqq*, a *khèlafé 'èdl*, pr t *khilafi 'adl*, — en parlant des personnes, بدادگر *bi dadguèr*, سم کار *sètèm-kar*, a *zalèm*, pr t *zalim*

INJUSTEMENT, adv, ناحق *bè toouré na hèqq*, *bè na hèqq*

INJUSTICE, s f, بدادگری *bi dadguèr*, بی حسانی *bi hè-cabi*, a *zoulm*, سم *sètèm*, pr t *sitèm*, حور *djooour*, pr t *djèvr*, نعدی *tè'èddi*, pr t *tè'addi*

INNAVIGABLE, adj des 2 g, عمر فاند برتد کسی *ghèiré qa bèlé tèrèddoudé kèchti*

INNÉ, E, adj, مادر *madèr zad*, او مادر *madèr za*, a *djèbèlli*, pr t *djibilli*, فطری *fètri*, pr t *fitri*, ماکبول *mèdj Boul*

INNOCEMENT, adv, بی عرصانه *bi ghèrèzanè*, بی لوجی *èz roui sadè loouhi*

INNOCENCE, s f, بی کناهی *bi gounahi*

INNOCENT, E, adj, بی گناه *bi gounah*, بی بفسر *bi tèqsur*,

- simple, crédule, دل ساده *sadè dèl*, pr t *sadè dil*,
 لوح ساده *sadè loouh*, pr t *sadè-lèvh*, — imbécile, بی
 شعور *bi-chou'our*, a. احمق *èhmèq*, pr t *ahmaq*, ابله *èblèh*
INNOCENTER, v a, بی گناه *bèrî èz teuhmèt*
kèrdèn
INNOMBRABLE, adj des 2 g, بی شمار *bi choumar*, حساب
bi hècab
INNOMBRABLEMENT, adv, از حد حساب بیرون *èz hèddé hè*
gab biroun, بی شمار *bè toouré bi choumar*, انبوه
èmbouh
INNOMMÉ, m, adj, بی نام *bi nam*
INNOVATEUR, TRICE, s, اهل بدعت *bèd'èt gouzar*, a. اهل
 بدعت *èhlé bèd'èt*, pr t *ahli bid'at*, a. محدث *mouh*
dès, pr t, *muhdis*, محد *moudjèd*, pr t *mudjid*, مدعی
moubdè', pr t *mubdi'*
INNOVATION, s f, بدعت *bèd'èt gouzari*, a. بدعت
bèd'èt, pr t *bid'at*
INNOVER, v a, بدعت گذاشتن *bèd'èt gouzachtèn*
 ایجاد احداث *èhdas kèrdèn*
INOBSEVATION, s f, مرعی نداسنی *mèr'u nè dachtèn*
INOBSEVÉ, m, adj, مرعی نداسنه *mèr'u nè choudè*
INOCUPÉ, m, adj, بی کار *bi kar*
INOCUPATION, s f, بی کاری *bi kari*
INOCULATEUR, s m, ابله کوب *èblèlè kouh*
INOCULER, v a, ابله کوبیدن *èblèlè koubidèn*
INODORE, adj des 2 g, بی بو *bi bou*
INOFFENSIF, IVE, adj, بی ضرر *bi zèrèr*, بی
tè'èrrouz

INONDATION, s f, توند آب *tound-ab*, آب طعميان *toughiané-ab*, سيل سلا *sèl ab*, a سيل سلا *sèl*

INONDER, v a عروآب كرس *ghèrq ab kèrdèn*.

INOPINÉ, e, adj, v inopinément

INOPINÉMENT, adv, ناگهان *na guèrèft* (vieux) ناگهان *na-guèhan*, p. t ناگاه *naqah*, pr t ناگاه *naguah*, a على العلة *'èlèl ghèflè*, pr t 'الال *ghaflè*, بعده *bèghitètèn*

INOOPORTUN, e, adj, غير موقع *bi vèqt ghèiré moouqè'*

INOUL, e, adj, كسى شيد *kèci nè chènudè*, a عمر *ghèiré mès'mou'*, pr t غاير *ghairi mès'mou'*

INQUIET, e, adj, نگران *nèguèran*, دلغاي *dèlfègar*, a. مضطرب *mouztèrèb oul bal*, pr t mouztarib ul bal

INQUIÉTANT, e, adj, باعث نگرانی *ba'ècé nèguèran*, باعث *ba'ècé èztèrab*

INQUIÉTER, v a, باعث اضطراب كسى *ba'ècé èztè rabè kèci choudèn*, — s'inquiéter, نگران بون *nèguè ran boudèn*, مضطرب سدى *vèsvècè hèrdèn*, وسوسه كرس *mouztèrèb choudèn*

INQUIÉTUDE, s f, نگرانی *nèguèran*, a. اضطراب *èztèrab*, pr t *èztirab*

INQUISITEUR, s m, a. مفسس *moufètètèch*, pr t *mufètètich*

INQUISITION, s f, حسب وحو *djoust ou djou*, a. عيبس *tèftich*, استطلاع *èstètla'* pr t *istitla'*, — tribunal établi pour rechercher les hérétiques, محكمه عيبس *mèhkè'mèyé tèftiché 'èqayèdè mèrdoum*.

INSAISSABLE, adj des 2 g, كير نمآند *guir nè mî dyèd*, ندسب *bè dèst nè tèvan guèrèft*, ندسب نوان كرف

- bè-dèst nè-mi-dyèd**, — qui ne peut être légalement saisi, أرصط دیوان میرا *èz zèbté divan moubèrra*
- INSALUBRE**, adj des 2 g, ا. *عمر سالم* *ghèiré salèm*, pr t *ghairi salim*, ا. *وحم* *vèkhim*, pr t *vakhim*
- INSALUBRITÉ**, s f, *وحامب الہوا* *bèd hèvayı*, a. *وہکامہٹ اول ہوا* *vèkhamèt oul hèva*, pr t *vèkhamèt ul hava*
- INSATIABILITÉ**, s f, *سیر شدن* *sir nè choudèn*, — fig, *آزمندی* *àzmèndı*
- INSATIABLE**, adj des 2 g, *عمر سیر نمسود* *sir nè mi chèvèd*, *سیر شدنی* *ghèiré sir-choudèni*, — fig, *آزمند* *àzmènd*, *کدا جسم* *guèda-tchèchm*
- INSATIABLEMENT**, adv, *سیر شدن* *bè toouré ghèiré sir choudèn*
- INSC'EMENT**, adv, *ندانسته* *nè danèstè*
- INSCRIPTION**, s f, *سیروسب* *sèr nèvècht*, a. *خط* *khètt*, pl *خطوط* *khoutout*
- INSCRIRE**, v a, *در دفتر نویسی* *dèr dèftèr nèvèchtèn*, ou *قد کردن* *qèid kèrdèn*, ou *تب کردن* *sèbt kèrdèn*, — s'inscrire, *قول کسیدن* *qooul kèchudèn*
- INSECTE**, s m, *حسہ* *khèstèr* (vieux) a. *ہچہرہ* *hèchèrè*, pr t *hachèrè*, pl *حشرات* *hèchèrat*
- INSECTIVORE**, adj des 2 g, *حسہ حور* *hèchèrè khour*
- INSENSÉ**, e, adj, *بی شعور* *bi-chou'our*, *دیوانہ* *divanè*, a. *سفیہ* *sèfih*
- INSENSIBILITÉ**, s f, *بی حسی* *bi hèssi*, a. *عدم الحس* *'èdèm-oul hèss*, pr t *'adèm-ul-hiss*
- INSENSIBLE**, adj des 2 g, *بی حس* *bi-hèss*, *مردہ دل* *mour-dè-dèl*

INSENSIBLEMENT, adv , بطور غیر محسوس *bè toouré ghèiré mèhsous*

INSÉPARABLE, adj des 2 g , جداىى ناپذیر *djèdayi na-pè-zir*, a ملزوم و لازم *lazèm ou mèlzoum*

INSÉPARABLEMENT, adv , بدون امکان جداىى *bè douné èmkané djèdayi*, a بلا معارف *bè la moufarèqèt*, pr t *bi la mufaragat*

INSÉRER, v a , درج کردن *dakhèl kèrdèn*, درج *dèr dj kèrdèn*, — inséré, e, درج شده *dèrdj choudè*, a مدرج *moundèrèdj*, pr t *mundèrèdj*

INSERTION, s f action d'insérer, a درج *dèrdj*, ادخال *èd-khal*, pr t *idkhal*

INSIDIEUSEMENT, adv , مخفیانه *èz roum fèrib*, مخفیانه *bè mèkr ou hilè*

INSIDIEUX, EUSE, adj , مخفیانه *hilè baz*, مخفیانه *fèrib àmiz*, مخفیانه *mèkr àmiz*

INSIGNE, adj des 2 g , نشان *nèmayan*, نشان *bouzourg*, a نشان *djèlèl*

INSIGNIFIANT, e, adj , بی معنی *bi mè'èn*, بی معنی *mè'al*, a بی اهمیت *'èdum oul mè'al*

INSINUANT, e, adj , مخفیانه *tèqèrroub djoui*, مخفیانه *mè zadj gou*

INSINUATION, s f action d'insinuer, v ce mot

INSINUER, v a introduire, فرو کردن *fourou kèrdèn*, فرو کردن *fourou bourdèn*, — faire entendre adroitement, نشان دادن *bè kènayè rèçanidèn*, — s'insinuer, مخفیانه فرو کردن *noufouz kèrdèn*, مخفیانه *fourou rèf-*

tèn, — fig, سَمَكٌ يَقْرَبُ حَسْبِي *tèqerroub djoustèn*, سَمَكٌ
 بَعِي حَوْدَرَا رَسَانِدَن *bè yèk noou'i koud ra rèçanidèn*,
 — en persan on dit aussi, بَادَنْدَجَانِ دَوْرَ قَابِ جَمْدَن
badèndjan doouré qab tchidèn

INSIPIDE, adj des 2 g, بِي مَزَّة *bi mèzè*, بِي نَمَمَك *bi-nèmèk*.

INSIPIDEMENT, adv, بِه طَوْرِي مَرَّة *bè toouré bi mèzè*, بِه مَرَكِي
bè-bi mèzègui

INSIPIDITÉ, s f, بِي مَزَّة مَرَكِي *bi mèzègui*, بِي نَمَمَكِي
nèmèki

INSISTER, v n, اَصْرَارُ كَرْدَن *èsrar kèrdèn*, اِثْرَامُ كَرْدَن
èbram kèrdèn

INSOCIABILITÉ, s f, a عَدَمُ الْمَعَاشَرَةِ *'èdèm oul mou'âchèrèt*

INSOCIABLE, adj des 2 g, غَيْرُ الْعِبَادَةِ *ghèiré oulfèt-
 pèzir*, a مَمْنَعُ الْمَعَاشَرَةِ *moumtènè' oul-mouâcherèt*, pr
 t *mumtèni' ul mou'âchèrèt*

INSOLATION, s f, دَرِ آفَتَابِ كَدَاسِي *dèr âftab gouzachtèn*

INSOLEMMENT, adv, بِي إِدْبَانِه *bi èdèbanè*, فِزْوَلاَنِه
fèzoulanè, بِه وَفَاحِه *bè vèqahèt*

INSOLENCE, s f, فِزْوَلي گُستَاكِي *goustakhi*, فِزْوَلي *fèzouli*, بِي
 إِدْبِه *bi èdèbi*, a وَفَاحِه *vèqahèt*, pr t *vaqahat*

INSOLENT, e, adj, گُستَاك *goustakh*, pr t *kustakh*, بِي
 إِدْبِه *bi èdèb*, a فِزْوَلي *fouzoul*, وَفَاحِه *vèqèh*, pr t *vaqih*

INSOLITE, adj des 2 g, نَامَعْمَاد *na mou'outad*, pr t *na-
 mu'tad*, خَارِجُ ارْصَمِ وَ عَادَر *kharèdj èz rèsm-ou 'âdèt*,
 a. عَمْرُ مَعْمَاد *ghèiré mou'outad*, pr t *ghairi mu'tad*

INSOLUBILITÉ, s f, عَدَمُ امْكَانِ ابِ شَدَن *'èdèmé èmkané âb
 choudèn*, عَدَمُ الْاِتْحِلَالِ *goudaz na-pèzir*, a عَدَمُ الْاِتْحِلَالِ
'èdèm-oul-ènhèlal, pr t *'adèm-ul-ènhèlal*

INSOLUBLE, adj des 2 g qui ne peut se dissoudre, ناگداختنى *na-goudakhtèni*, —
 qui ne peut se résoudre, غير حل سدى *ghèiré àb choudèni*, —
 moumiènè' oul hèll, pr t. *mumtèni' ul hall*, لا سحل *la younhèll*

INSOLVABILITÉ, s f, a عدم قدر نادای دى *'èdèmé goud-
 rèt bè èdai dèn*

INSOLVABLE, adj des 2 g, a غير قادر نادای دى *ghèiré
 qadèr bè èdai dèn*, بی حر *bi tchiz*

INSOMNIE, s f, بی حوانى *bi khabı*

INSONDABLE, adj des 2 g, بی نه *bi tèh*

INSOUCIANT, e, adj, بی اهمام *bi qèid*, بی اهمام *bi èhtèmam*,
 کاهل *kahèl*

INSOUCIANCE, s f, بی فسدی *pèrvich*, vieux, بی فسدی *bi qèidi*, بی اهمامى *bi èhtèmamı*, a اهمال *èhmal*, pr
 t *ihmal*, عدم اهمام *'èdèmé èhtèmam*, pr t *'adèmi ih
 timam*

INSOUMIS, e, adj, نا فرمانى *na fèrman bèr*, سرکس *sèr kèch*,
 غير مطيع *ghèiré mouti'*

INSOUTENABLE, adj des 2 g qu'on ne peut soutenir, jus-
 tifier, ناپاکردنى *sabèt nè kèrdèni*, — qu'on ne peut
 supporter, غير تحمل کردنى *ghèiré tèhèmmoul kèr-
 dèn*

INSPECTER, v a, نظارب کردنى *varèci kèrdèn*, — en parlant des troupes, سالى ديدن
nèzarèt kèrdèn, *san didèn*

INSPECTEUR, s m, مباشر *moubachèr*, a ناظر *nazèr*, pr t
nazır

INSPECTION, s f, وارسى *var èci*, a نظار *nèzarèt*, — en parlant des troupes, سان *san*

INSPIRATION, s f, فرو رضى *fourou rèftèné nèfès*, — fig, a الهام *èlham*, pr t *ilham*, — divine, a. الهام الهى *èlhamé rèbban* pr t *ilhami rèbban* الهى *èlhamé èlahi*, pr t *ilhami èlahi*, وحى *vèhi*, pr t *vahi*

INSPIRE, v a. souffler, دمىد *dèmidèn*, — faire naître dans les cœurs des sentiments, بدل انداحى *bè dèl èndakhtèn*, بدهى العا كرس *bè zèhn èlqa kèr dèn*, — en parlant de l'inspiration divine, الهام كرس *èlham kèrdèn*

INSTABILITÉ, s f, نا پندارى *na pai dari*, بى سايى *bi sou bats*

INSTABLE, adj des 2 g, نا پاندار *na pai dar*, بى نعا *bi bèqa*, pr t *bi бага*

INSTALLATION, s f, action d'installer v ce mot

INSTALIER, v a, نىچاندن *nèchandèn*, نصب كرس *nèsb kèrdèn*, دجا جا كا كرس *dja bè dja kèi dèn*, — installer, e, دجا جانكا سده *dja bè dja choudè*

INSTAMMENT, adv, باصرار *bè èsrar*, بهابرام *bè èbram*

INSTANCE, s f, اصرار *èsrar*, ابرام *èbri am*, pr t *ibram*, الحاح *èlhah*, pr t *ilhah*

INSTANT, e, adj, اكد *èkid*, موكد *mou'èkked*

INSTANT, s m, un instant, يكدم *yèk dèm*, يك آن *yèk àn*, يك لحظه *yèk lèhzè*, — à l'instant, همدم *hèman dèm*, در حال *dèr hal*, a الآن *èl-àn*, فى الحال *fil hal*

INSTANTANÉ, e, adj, يكدمى *yèk dèmi*, يك دمه *yèk dèmè*

INSTAR, (à l') adv, بظور bè san, بطرز bè tèrz, بطور bè-toour

INSTIGATEUR, TRICE, s, كريك كنده tèhrîk kounèndè, a. مكرهك mouhèrî èk, pr t muharrik

INSTIGATION, s f, a كريك كنده tèhrîk, pr t tahrik, كريكز tèhrîz, pr t tahriz

INSTINCT, s m, a ميل طبعي tèb', pr t tab', ميله mèlè tèb'i, pr t mèlî tabi'i

INSTINCTIF, IVE, adj, a طبعي tèb'i

INSTINCTIVEMENT, adv, a بالذات bèt tèb', pr t bit tèb'

INSTITUER, v a, برقرار نمودن bèr pa kèrdèn, برقرار نمودن bèr qèrar nèmoudèn, — institué, e, برقرار شده bèr qèrar choudè, a موضوع moouzou', pr t mèvzou'

INSTITUT, s m ordre religieux, a طریقه tèrîqèt, pr t tariqat, — règle, آیین âyin, a قانون qanoun, pl قوانین qèvanîn, pr t qavanîn, — établissement scientifique, a مدرسه mèdrècè, pl مدارس mèdarès, pr t mèdàris, دارالعلوم dar oul-'ouloum

INSTITUTEUR, TRICE, s qui institue, برقرار کننده bèr qèrar kounèndè, برقرار دهنده qèrar dèhèndè, وضع کننده vèz' kounèndè, a واضع vazè', pr t vazi', بانی banî, — qui enseigne, آموزگار âmouzègar, آموزنده âmouzèndè, a معلم mou'èllèm, pr t mu'allim, مدرس moudèrrès, pr t mudèrris

INSTITUTION, s f, برقراری bèr qèrari, a وضع vèz', pr t vaz', — règle, a قانون qanoun, pl قوانین qèvanîn, pr t qavanîn, — maison d'éducation, a مدرسه mèd è, مکتب mèktèb

INSTRUCTEUR, s m., آموزنده *âmousendè*, a. معلم *mou'èllèm*,
pr t *mu'allim*, معشای *mèchchaq*

INSTRUCTIF, ive, adj, دانش افرا *danèch èfza*, a. معبد
المعارف *moufid oul-mè'arèf*, pr t *mufid-ul mè'arîf*

INSTRUCTION, s f, éducation, دانس آموزی *danèch âmouzi*,
a. تهریه *tèrbiyè*, تعلم *tè'èlm*, pr t *ta'lim*, — savoir,
دانس *danèch*, a. علم *'èlm*, pr t *'ilm* معرف *mè'èrèfèt*,
pr t *ma'rîfèt*, — (au pluriel), ordres qu'on donne, a
عمل دستور *dèstour oul 'èmèl*, تعلیمات *tè'èlmat*, pr t
ta'lmat, — connaissance qu'on donne à quelqu'un
d'un fait qu'il ignore, آگاهی *âgahî*, a. خبر *khèbèr*,
pr t *khabèr*, اطلاع *ètèlè'*, pr t *ittila'*

INSTRUIRE, v a enseigner, درس دانس *âmoukhtèn*, درس
dèrs dadèn, — informer, آگاه کردن *âgah kèrdèn*, خبر
khèbèr dadèn, اطلاع دانس *ètèlè' dadèn* — in
struire un procès, بمرافعه برداشتن *bè mourafè'è pèr*
dakhtèn, ou اقدام کردن *èqdam kèrdèn*, — s'instruire,
آموزش *âmoukhtèn*, تحصیل علم کردن *tèhsilè'èlm kèr*
dèn, — prendre connaissance, مکتبر سدن *moukhbèr*
choudèn, آگاه کردن *âgah choudèn*, خبر گرفتن
khèbèr guèrètèn

INSTRUIT, e, adj, informé, آگاه *âgah*, p t خبردار *khèbèr*
dar, pr t *khabèr dar*, a. وافی *vaqèf*, pr t *vaqîf*, مکتبر
moukhbèr, مطلع *mouttèlè'*, pr t *muttali*, — qui a
reçu de l'instruction, علم آموحیه *'èlm âmoukhtè*, a
عالم *âlèm*, pr t *âlim*

INSTRUMENT, s m., افزار *èfzar*, a. اسباب *èsbab*, آل *âlèt*,
pl آل *âlat*, ادوات *èdèvat*, — de musique, ساز *saz*

INSTRUMENTAL, *e*, *adj*, *a* أَلِيّ *alèti*, — musique instrumentale, *a*. مَسْعَى *mouciqi*

INSTRUMENTER, *v* *n*., حَكَب و سَد دَكْرَر كَرَس *houddjèt ou-sènèd tèhrir kèrdèn*

INSU, *s* *m* (à l'), نَدَانَسْتَه *nè danèstè*, بِى حَر *bi khèbèr*, بِى أَطْلَاع *bi èttèla'*, — à votre insu, بِى أَطْلَاع *bi èttèla'é chouma*

INSUBMERSIBLE, *adj* des 2 *g*, عَرَف سَدْنِى *ghèrèr ghèrq-choudèni*

INSUBORDINATION, *s* *f*, عَدَم و مَانَرِى *'èdèmé fèrman bèri*, *a* عَدَم أَطَاع *'èdèmé èta'èt*, *a* مَرَد *tèmèrroud*

INSUBORDONNÉ, *e*, *adj*, عَر مَطِيع *bi èta'èt*, بِى أَطَاع *ghèrèr mouti'*, *a* مَوْتَمَرَرَد *moutèmèrrèd*, *pr t* مَوْتَمَرَرَد *mèrrèd*

INSUCCÈS, *s* *m*, *a* عَدَم نَسَاكَه *'èdèmé nètsadjè* عَنِ *ghèbn*

INSUFFISAMMENT, *adv*, بِى طَوْر عَر كَافِى *bè toouré ghèrèr kafi*, عَر كَافِى *ghèrèr kafi*

INSUFFISANCE, *s* *f*, *a* عَدَم كَعَاب *'èdèmé kèfayèt*, عَدَم *'èdèmé qabèlyèt* فَاغْلَب

INSUFFISANT, *e*, *adj*, كَعَاب بِى *bi kèfayèt*, — cela est insuffisant, كَعَاب مَسْكِد *in kèfayèt nè mî kounèd*, *ou* كَافِى نَسَب *èktèfa nè mî kounèd*, *ou* كَافِى نَسَب *kafi nist*

INSULAIRE, *s* *et adj* des 2 *g*, حَرَبَه شَنِى *djèzirè nèchîn*, اَهْل حَرَبَه *èhlé djèzirè*

INSULTANT, *e*, *adj*, *a* كَسْر سَأَى *ba'ècé kèsré chè'èn*

INSULTE, *s* *f*, *a* كَسْر سَأَى *kèsré chè'èn*, هَمَك حَرَمَب *hètiké heurmèt*

INSULTER, v a, *هك بى حرمى كرس* *bi heurmèti kèrdèn*, *هك بى حرمى كرس* *hètké heurmèt kèrdèn*

INSUPPORTABLE, adj, des 2 g, *تاقت-شك* *taqèt-chèkèn*, *غهره مومكنه تههممول كرس* *ghèiré moumkènè tèhèmmoul kèrdèn*, a *ما لا نطاق* *ma la youtaq*

INSUPPORTABLEMENT, adv, a *بى طور غير امكان بكم* *bè toouré ghèiré èmkané tèhèmmoul*

INSURGÉ, e, adj, *ار رقة* *sèr kèchi kèrdè*, *از رقة* *èz rèbqèyé èta'èt biroun àmèdè*, a *عاصى* *'aci*, — s *les insurgés*, *ياغيقران* *yaghiguèran*, a *عصاة* *'ouçat*

INSURGER, (s') v pron, *عاصى ياغي شدى* *yaghi choudèn*, *عاصى شدى* *'aci choudèn*

INSURMONTABLE, adj des 2 g, a *مومته الاندفاع* *moumtè nè' oul èndèfa'*, pr t *mumtèni' ul indifa'*, *مومته الدفع* *moumtènè' oud dèf'*, pr t *mumtèni' ud dèf'*

INSURRECTION, s f, *ياغيقرى* *sèr kèchi*, *ياغيقرى* *yaghiguèri*, a *عصيان* *'oucian*, pr t *'ician*

INSURRECTIONNEL, le, adj, *مخصوص ياغيقرى* *'oucian*, *مخصوص ياغيقرى* *mèkhsoucé yaghiguèri*

INTACT, e, adj, *دست كورده* *droust*, *دست نه كورده* *dèst nè khourdè*, ou *دست ناحورده* *dèst na-khourdè*

INTANGIBLE, adj des 2 g, *مومته اللمس* *moumtènè' oul lèms*, pr t *mumtèni' -ul-lèms*

INTARISSABLE, adj des 2 g, *غير تمام سدنى* *ghèiré tèmam choudèn*, *خشك ميشود* *khoçhk nè mi-chèved*

INTÉGRAL, e, adj, *بى كم وزان* *bi kè-m-ou ziad*, a *تمام* *tamm*, *تمام* *tèmam*

INTÉGRALEMENT, adv, باماماً *bɪ kəm ou-zɪad*, a. *təmamèn*

INTÉGRALITÉ, s f, a تمامیت *təmamiyèt*

INTÉGRANT, E, adj, a. ممتمة *moutèmmèmèt*, pr t *mutèm mimèt*, — parties intégrantes, a احراً ممتمة *ədjza'è moutèmmèmèt*

INTÈGRE, adj des 2 g, دروس *droust*, باکدامی *pak da mèn*, باک *pak*, — c'est un homme intègre, دروس *droust* آدیمسب *ədèm-ist*, دروس *droust*, ou باکدامی *pak damèn*

INTÉGRITÉ, s f qualité d'une personne intègre, دروسی *drousti*, باکدامی *pak damèn*, باکیزگی *pakizègui*

INTELLECT, s m, هوس *houch*, a ادراک *ədraq*, قوه فاهمه *qouvveyé fahémé*, pr t *qouvvei fahimè*

INTELLECTUEL, LE, adj, حردی *khèrèdi*, a. عاقلی *'èqlɪ*, pr t *'aqlɪ*, ذهنی *zèhni*, pr t *zihni*, فهمی *fèhmi*, — faculté intellectuelle, a عقلیه *qouvveyé 'èqlɪyè*, pr t *qouvvei 'aqlɪyè*, مدرکه *moudrèkè*, pr t *mudrikè*, قوه فاهمه *qouvveyé fahémè*, pr t *qouvvei fahimè*, ou قوت فاهمه *qouvvetè fahémè*, pr t *qouvveti fahimè*

INTELLIGEMENT, adv, بهوسایی *bè houchiari*, p t. مدرکانه *moudrèkanè*, pr t *mudrikianè*

INTELLIGENCE, s f, هوس *houch*, هوسایی *houchiari*, خرد *khèrèd*, a. فهم *fèhm*, ادراک *ədraq*, pr t *idraq*, ذکاوت *zèkavèt*, pr t *zèkavèt*, فراس *fèracèt*, pr t *firacèt*

INTELLIGENT, E, adj, هوسیار *houchiar*, هوسمند *houchmènd*, a. عاقل *'əqèl*, pr t *'əqil*, فهم *fèhm*, مدرک *moudrèk*, pr t *mudrik*

INTELLIGIBLE, adj des 2 g qu'on peut entendre distinctement, روشى roouchèn, a واضح vazèh, pr t vazih, — aisé à comprendre, نرذك نفهم nèzdik bè fèhm, a ممكن العهم moumkèn oul-fèhm

INTELLIGIBLEMENT, adv , بطور روشى bè-toouré roouchèn

INTEMPÉRamment, adv , ناپرهمى bè na pèrhizi

INTEMPÉRANCE, s f , ناپرهمى na pèrhizi

INTEMPÉRANT, e, adj , نادرهمكار na pèrhiz kar, نى اعدال bi è'tèdal

INTEMPÉRÉ, e, adj , نامعدل na mou'outèdèl, pr t na mu'tèdal

INTEMPÉRIE, s f , عدم اعدال هوا bi-è'tèdali, نى اعدالى bi-è'tèdali, 'èdémé è'tèdali hèva

INTEMPESTIF, ive, adj , نى موقع bi vèqt, نى وب moouq'

INTENDANCE, s f , موباشرى moubachèri a نظارب nèzarèt, رياس riacèt

INTENDANT, e, s , موباشر moubachèr, a ناظر nazèr, pr t nazir, ريس rè'is, pl رؤسا rou'ouça

INTENSE, adj des 2 g , سكب sèkht, a شديد chèdid

INTENSITÉ, s f , سكبى sèkhti, a شت chèddèt, pr t chiddèt.

INTENSIVEMENT, adv , سكبى bè sèkhti, با حث ba hèddèt

INTENTER, v a., نمرافعه اقدام کردن bè mouraf'è èqdam kèrdèn, ادعا بدعى برحواسى bè-dè'èvi bèr khastèn, ادعا کردن èddè'è kèrdèn

INTENTION, s f , ا. اراده èradè, pr t iradè, نى nyèt,

- pl. نیت *niyat*, قصد *qèsd*, pr t *qasd*, مرام *mèram*
INTENTIONNÉ, E, adj bien intentionné, حیرحوا *khèir khah*,
 pr t *khair khah*, ا حالص التت *khalès oun niyèt*,
 pr t *khalis un nyèt*, — mal intentionné, بدحوا *bèd khah*, ا فاسد التت *facèd oun nyèt*, pr t. *facid*
un nyèt
- INTENTIONNEL, LE**, adj, a صدی *qèsdi*, pr t *qasdi*
- INTERCADENT, E**, (pouls), adj, a نص عبر مساوی *nèbzé*
ghèiré moutèçavi, pr t *nabzi ghairi mutèçavi*
- INTERCALAIRE**, adj des 2 g, a مصم *mounzèmm*, pr t *mun*
zamm, — année intercalaire سال کبسه *salé kèbice*,
 pr t *salé kèbice*
- INTERCALATION**, s f, a صم *zèmm*, pr t *zamm*, اصمام
ènzèmmam, pr t *inzèmmam*
- INTERCALER**, v a, میاں کداسی *mian gouzachtèn*, افزودن
èfzoudèn, علاوہ کردن *'èlavè kèrdèn*, مصمم کردن
zèmm kèrdèn
- INTERCÉDER**, v n, وساطت *chèfa'èt kèrdèn*, سعاع کردن
vèçatèt kèrdèn
- INTERCEPTER**, v a, صبط کردن *guèrèftèn*, کفرسی
kèrdèn, — intercepter le chemin, سر راه کفرسی *sèré*
rah guèrèftèn
- INTERCEPTION**, s f, گورفکی *bouridèqui*, بردگی *guèrèf*
tègui, ا قطع *qèt'*, pr t *qat'*, انقطاع *èngèta'*, pr t
inqita'
- INTERCESSEUR**, s f, سعاع کننده *chèfa'èt-kounèndè*, a.
chèfi', pr t *chèfi'*
- INTERCESSION**, s f, a سعاع *chèfa'èt*, pr t *hèfa'at*

- choudèn*, — faire attention, دڤن کړدن *dèqqèt kèrdèn*
- INTÉRÊT, s m, سود *soud*, a صلاح *sèlah*, مصلحت *mèslè hèt*, pr t *maslahat*, — l'intérêt de l'état, a. صلاح *sèlahé dooulèt*, — intérêt public, مصلحت عامه *mèslèhètè'ammè*, pr t *mashlahatè'ammè*, — c'est votre intérêt, مصلحت شما است *mèslèhètè choumast*, — intérêt de l'argent, فرع پول *fèr'é poul*, a معامله *mou' amèlè*, pr t *fèiz*, pr t *faiz*, مفعف *mèn'fè'èt*, pr t *manfa'at*, مرادحه *mourabèhè*, pr t *murabaha*
- INTÉRIEUR, s m, اندرون *èndèroun*, درون *dèroun*, — l'intérieur de la maison, خانه اندرون *èndèrouné khanè*, a داخل *dakhèl*, pr t *dakhil*, — pensée secrète, a باطنی *batèn*, pr t *batin*
- INTÉRIEUR E, adj, درونی *dèrouni*, اندرونی *èndèrouni*, a داخلی *dakhèli*, pr t *dakhèli*, — en parlant de pensée, a باطنی *batèni*, pr t *batini*
- INTÉRIEUREMENT, adv, درونی *tou*, در اندرون *dèr èndèroun*, a فی الداخل *fid dakhèl*, pr t *fid dakhil*, — au dedans de l'âme, در باطنی *dèr batèn*, pr t *dèr batin*, a فی الباطنی *fil batèn*, pr t *fil batin*
- INTÉRIM, s m par interim, a موقتاً *mouvèqqètèn*, در استرا *dèr èsna*
- INTERJECTION, s f, a حرف ندا *hèrfé nèda*, pr t. *harfi nida*
- INTERJETER, v a, appel, مراعاتاً دکر بردن *mou rafè'è ra bè mèhkkèmèyé diguèr bourdèn*
- INTERLIGNE, s m, میان دو سطر *miané dou sètr*, مانس دو سطر *ma bèiné dou sètr*

INTERLINÉAIRE, adj des 2 g., میان دو سطر نوشتہ *mané dou sêtr nèvèchtè*, a ماکرر نیی السطور *mouhèrrèr bèn-ous-soutour*

INTERLOCUTEUR, TRICE, s, سڄي کري *soukhèn-goui*, a مکالم *moutèkèllèm*, pr t *mutèkèllim*, pl مکالمی *moutèkèl lèmin*, مخاطب *moukhatèb*, pr t *mukhatib*, pl مخاطبی *moukhatèbin*

INTERLOQUER, v n ordonner un jugement préparatoire, امر سمجھد مقدمہ مرافعہ کریں *èmr bè tèmhudé mou qèddèmèyé mourafè'è kèrdèn*, — v a. troubler, مضطرب *bè tèch mouztèrèb kèrdèn*, نه سونس انداحی *vich èndakhtèn*

INTERMÈDE, s m, a فاصلہ *facèlè*, pr t *facila*

INTERMÉDIAIRE, s, a واسطہ *vacètè*, pr t *vacita*, میانہی *mianđi*

INTERMÉDIAIRE, adj des 2 g qui est entre deux, میانہ *manè*, میان *mian*, a وسط *vècèl*, — s m entremise, a توسط *tèvèssout*, واسطہ *vacètè*, pr t *vacita*

INTERMINABLE, adj des 2 g, بی انجام *bi èndjam*, عمر *ghèiré tèmam choudèn*

INTERMISSION, s f, a فاصلہ *facèlè*, انقطاع *ènqèta'* pr t *inqita'*

INTERMITTENCE, s f, a. بناوب *tènavoub*

INTERMITTENT, e, adj, يك اندر میان *yèk èndèr mian*, a ماول *moulènavèb*, pr t. *mutènavib*

INTERNE, adj des 2 g, درونی *dèroum*, اندرونی *èndèroum*, a. داخلی *dakhèlè*, pr t. *dakhilè*

INTERPELLATION, s f, پرسش *poursèch*, a سوال *sou'al*, خطاب

- khètab*, pr t *khatab*, اسعسار *èstèfsar*, pr t *istifsar*
INTERPELLER, v a, پاسخ حواسی *pacèkh khastèn*, خطاب کردن
khètab kèrdèn, سوال کردن *sou'al kèrdèn*
INTERPOLATION, s f, a بکلیل الکلام *tèkhli-loul kèlam*
INTERPOLER, v a, مدرج کردن *dèrdj kèrdèn*, مدخل کردن
moundèrèdj kèrdèn, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*
INTERPOSER, v a, در وسط گذاشتن *dèr vècèt gouzachtèn*,
 حاصل کردن *hayèl kèrdèn*, — s'interposer, حاصل شدن
hayèl choudèn, — fig, توسط کردن *tèvèssout kèrdèn*,
 واسطه شدن *vacètè choudèn*
INTERPOSITION, s f action d'interposer, a توسط *tè*
vèssout
INTERPRÉTATIF, IVE, adj, معنی کننده *mè'èn kounèndè*, a
 متنی *moubèyèn*, pr t *mubèyìn*
INTERPRÉTATION, s f a تفسیر *tè'èbir*, pr t *ta'bir*, تفسیر
tèfsir, شرح *chèrh*, بیان *bèyan*
INTERPRÈTE, s m, a مترجم *tèrdjouman*, موتر *moutèr*
djèm, pr t *mutèrdjim*
INTERPRÊTER, v a, ترجمه کردن *tèrdjoumè kèrdèn* — ex
 pliquer, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, معنی کردن *mè'èn*
kèrdèn, تفسیر کردن *tè'èbir kèrdèn*
INTERRÈGNE, s m, a فترت *fètèrèt*, pr t *fitrèt*, pl فترات
fètèrat, pr t *fitrat*
INTERROGATEUR, TRICE, s, اسعسار کننده *èstèfsar-kou*
nèndè
INTERROGATIF, IVE, adj, a اسعهامی *èstèfhami*, pr t *is*
tifhami, — particule interrogative, a اسفهام حرف
hèrfè èstèfham, pr t *harfi istifham*

INTERROGATION, s f, پرسس *poursèch*, a استفسار *èstèf-sar*, pr t استفسار *istifsar*, سوال *sou'al*, استفسام *èstèfham*, pr t استفهام *istifham*

INTERROGATOIRE, s m, a استطاق *èstèntaq*, pr t استتاق *tìntaq*

INTERROGER, v a, پرسیدن *poursidèn*, سوال کردن *sou'al kèrdèn*, استفسار نمودن *èstèfsar noumoudèn*

INTERROMPRE, v a, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, بريدن *bouridèn*

INTERRUPTION, s f, a انقطاع *èngèta'* pr t انقطاع *inqita'*, انفصال *ènfèçal*, pr t انفصال *infèçal*

INTERSECTION, s f, a مقطع *mèqtè'*, pr t مقطع *maqta'*

INTERSTICE, s m, فاصله *fourdè*, a فاصله *facèlè*, pr t فاصله *facilè*

INTERVALLE, s f, a. فاصله *facèlè*, pr t فاصله *facilè*

INTERVENANT, e, adj, دخیل سوند *dèkhil chèvèndè*

INTERVENIR, v n, دخیل شدن *dèkhil choudèn*, مداخله *moudakhèlè kèrdèn*, — se rendre médiateur, واسطه سدن *tèvèssout kèrdèn*, مداخله *vacètè choudèn*

INTERVENTION, s f action de se mêler d'une chose, a مداخله *moudakhèlè*, — action d'intervenir dans une contestation, a توسط *tèvèssout*, وساطت *vèçatèt*

INTERVERSION, s f, a انقلاب *èngèlab*, pr t انقلاب *inqilab*, انعکاس برعکس *èn'èkacé tèrtib*, pr t انعکاس برعکس *in'ikacé tèrtib*

INTERVERTIR, v a, برود و برود *zir-ou-zèbèr kèrdèn*, معکس کردن *moun'èkès kèrdèn*, مقلوب کردن *moun'èkès kèrdèn*

- INTERVERTISSEMENT, s m, a احلال نظم *èkhlalè nèzm*
- INTESTAT, adj, وصتت بوسسه *vèciyèt nè nèvèchtè*, نى
 وصتت *bi vèciyèt*
- INTESTIN, E, adj, درونى *dèrouni*, a داحلى *dakhèl*, pr t
dakhili
- INTESTIN, s m, روده *roudè*
- INTESTINAL, E, adj, معلق روده *moute'èllèq bè roudè*
- INTIMATION, s f, a حكم *heukm*, pr t hukm, امر *èmr*
- INTIME, adj des 2 g, a نديم *nèdim*, محرم *mèhrèm*,
 صميمى *sèmimi*, فلتى *qèlbi*, عزيز *'èziz*, pr t 'aziz, — il
 est mon ami intime, نديم منى أسب *nèdimé mèn èst*,
 دوسطى محرم منى أسب *dousté mèhrémé mèn èst*, —
 intérieur, a باطنى *batèni*, -- conviction intime, a
 باطنى *yèqiné batèni*, pr t yaqini batini, اعمد
 باطنى *è'tèqadé batèni*, pr t i'tiqadi batini
- INTIMEMENT, adv, ار صميم قلب *èz sèmimé qèlb*, ا فلما
 قلبى *qèlbèn*, ا على صميم اللال *'èn sèmim oul bal*, pr t 'an
samim ul bal
- INTIMER, v a, signifier avec autorite, فرمودن *fèrmoudèn*,
 حکم کردن *heukm kèrdèn*, — appeler en justice,
 ار، بى محکمه احصار کردن *bè mèhkémè èhzar kèrdèn*,
 ار، حاص سارع احصار شدن *èz djanèbé chér' èhzar*
choudèn
- INTIMIDATION, s f, a تاكويف *tèkhvif*
- INTIMIDER, v a., ترساندن *tèrsandèn*, ترساندن *tèrsam*
 دن, — intimidé, e, ترسیده *tèrsidè*
- INTIMITÉ, s f, نكندلى *yèk dèl*, a محرميت *mèhrèmiyèt*,
 pr t mahrèmiyèt

INTITULÉ, s m, a. عنوان 'ounvan, الكتاب 'ounvan-oul kètab, pr t 'invan-ul kitab

INTITULER, v a, عنوان گذاشتی 'ounvan gouzachtèn

INTOLÉRABLE, adj des 2 g, طاقت سکی taqèt chèkèn,
نمی توان مکتل شد nè mi tèvan moutèhèmmel choud,
a ما لا نطاق ma la youtaq

INTOLÉRABLEMENT, adv بطوریکه مکتل توان کرد bè toouri-
ké tèhèmmoul nè tèvan kèrd

INTOLÉRANCE, s f, a عدم مکتل 'èdèmé tèhèmmoul, pr t
'adèmi tèhammul, — en matière de religion, عدم
مسامحه در دین ghèir, 'èdèmé mouçamèhè dèr dîn ghèir,
a. عدم المسامحه فی أمور الدین الآخر 'èdèm oul mou
çamèhè fi oumour oud dîn oul âkhèr, pr t 'adèm ul-
muçamaha fi oumour ud dîn ul âkhar

INTOLÉRANT, e, adj, نمی مکتل bi tèhèmmoul, — en ma-
tière de religion, معتقد در دین mutè'èssèb dèr dîn,
a. غير مسامح في أمور الدين الآخر ghèiré mouçamèh
fi oumour oud dîn oul âkhèr, pr t ghairi muçamih fi
oumour-ud-dîn ul-âkhar

INTONATION, s f, نغمه پرداری nèghmè pèrdazi

INTRADUISIBLE, adj des 2 g, a غير قابل ترجمه ghèiré qabélè
tèrdjoumè, غير ممکن ترجمه ghèiré moumkènè tèrdjoumè

INTRAITABLE, adj des 2 g, غير العبد پذير ghèiré oulfèt-pè-
zir, بد حوی bèd khoui, امتراج ناپذیر èmtèzadj na-pè-
zir, a. عدم الامتراج 'èdim oul-èmtèzadj, pr t 'adim-
ul-imtèzadj

INTRANSITIF, ive, adj, a. لازم لازم lazèm pr t لازم, غير
معتلى ghèiré moutè'èddi

- INTRÉPIDE**, adj des 2 g , دلیر *dêlir*, ناک *bi bak*.
- INTRÉPIDEMENT**, adv , دلیرانه *dêliranê*
- INTRÉPIDITÉ**, s f , دلیری *dêliri*, ا. حوائث *djour'êt*
- INTRIGANT**, E, adj , زیر پرده *zurê pèrdê roou*, p t. دسيسه *dêcicê kar*, pr t *dêcicê kiar*
- INTRIGUE**, s f , کاری دسيسه *dêcicê kari*, ا. دسيسه *dêcicê*,
— galanterie secrète, عسفاری بهانی *êchq bazîi nêhami*
- INTRIGUER**, v n , کړس دسيسه *dêcicê kêrdên*, — v a
embarrasser, بددعه انداختن *bê dêghdêghê êndakh tèn*, — s'intriguer, se donner de la peine, دبا
دست *dêst ou pa zêdên*, دباغلی *têqêlla kêrdên*
- INTRINSÈQUE**, adj des 2 g , ا. اصل *êsl*, pr t *asl*, vulg
acil, اصلي *êslu*, pr t *aslu*, دانی *zati*
- INTRODUCTEUR, TRICE**, s , اندرون برده *êndêroun bêrêndê*,
a مدخل *mouddkhêl*, pr t *mudkhil*, — des ambas
sadeurs, t p انسک افاسی *ichik agaci*
- INTRODUCTIF, IVE**, adj , ا. فاتحه الامر *fatêhêt oul êmr*, pr
t *fatihat ul êmr*
- INTRODUCTION**, s f , a دخول *doukhoul*, ادخال *êdkhal*, pr
t *idkhal*, — discours préliminaire, ا. مقدمه *mouqêd dêmê*, pl معدمات *mouqêddêmat*
- INTRODUIRE**, v a , تروی بردن *tou bourdên*, فرو بردن *fourou bourdên*, داخل کردن *dakhêl kêrdên*, — en parlant
des personnes que l'on présente, بردن *bourdên*, تقديم کردن *têqdim kêrdên*
- INTROMISSION**, s. f , ا. نغود *noufouz*
- INTRONISATION**, s. f action d'introniser, v ce mot

INTRONISER, v a., برحب ساندن *bèr tèkht nèchandèn*.

INTROUVABLE, adj des 2 g , ناب *na yab*

INTRUS, e, adj , غير استعفاى داخل سده *bè ghèiré èstèh qaq dakhèl-choudè*, ناخوانده داخل سده *na khandè dakhèl choudè*

INTRUSION, s f , ناخوانده داخل سدن *na khandè dakhèl choudèn*

INTUITIF, ive, adj terme de théologie (vision intuitive) a حسى *khèlsètî*, حصورى *houzouri*, — fig qui se pe rçoit par l'esprit, علتى *'èqlî*, pr t 'aqlî

INTUITION, s f terme de théologie, a حلسه *khèlsè*, pr t *khilsè*, حصور *houzour*, — terme de philosophie, a عمل *'èql*, pr t 'aql, ادراك *èdrak*, pr t *idrak*

INTUITIVEMENT, adv terme de théologie, a حلسه *khèlsè* tèn, pr t *khilsètèn*, حصورا *houzourèn*, — terme de philosophie, اى روى عمل *èz roui 'èql*, a علا *'èqlèn*, pr t 'aqlèn, بالنظر العفلى *bèn nèzèr oul 'èqlî*, pr t *bin na zèr ul 'aqlî*

INTUMESCENCE, s f , a انتفاخ *èntèfakh*, pr t *intîfakh*

INUSITÉ, e, adj , a غير مسعمل *ghèiré moustè'èmèl*, pr t *ghairî musta'mèl*

INUTILE, adj des 2 g , بى مصرف *bi mèsrèf*, فايد *bi faidè*

INUTILEMENT, adv , بى حا *bi dja*, ا. عب *èbès*

INUTILITÉ, s f , بى مصرف بودن *bi mèsrèf boudèn*, ا. عدم *'èdèmé faidè*, فايد *'adèmi faidè*

INVAINCU, e, adj , هج مغلوب بسده *hitch mèghloub nè-choudè*, ا. هج مغلوب *ghèiré mèghloub*, pr t *ghairî maghloub*

INVALIDE, adj des 2 g, ناواى *na-tèvan*, a. سقم *sèqim*, pr t *saqim*, عَط *sèqèt*, pr t *saqat*, — en parlant d'un soldat, p t عمل ماند *'è mèl-mandè*

INVALIDER, v a. مسح باطل کردى *batèl kèrdèn*, مسوح کردى *mènsoukh kèrdèn*

INVARIABILITÉ, s f, a. عدم تغیر *'èdèmé tèghèyourn*, pr t *'adèmi tèghayur*

INVARIABLE, adj des 2 g, تهنیل نادر *tèhvîl na pèzir*, بی اختلاف *ghèiré tèghyir pèzir*, p t *bi èkhtèlaf*, pr t *bi ikhtilaf*, a. مومع التحویل *moum tènè'-out tèhvîl*, pr t *mumtèni' ut tahvîl*, لا یغیر *la-you-tèghèyourn*

INVARIABLEMENT, adv, بدون شائبه *bè douné chaibèyé tèghyir*

INVASION, s f, حروج دسملی *khouroudjé douchmèn*, a. استیلا *èstila*, pr t *istila*

INVECTIVE, s f, دسنام *douchnam*, a. فحش *feuhch*, pr t *fahch*, شتم *chètm*

INVECTIVER, v a, دسنام دادن *douchnam dadèn*, فحش گفتن *feuhch goftèn*

IVENDABLE, adj des 2 g, به فروش نمرود *bè fourouch nè-mi rèvèd*

VENDU, E, به فروش برده *bè fourouch nè rèftè*

VENTAIRE, s m., ساهه *siahè*, اواره *èvarè*, a. دفتیر *dèftèr*, pl *dèfatèr*, pr t *dèfatir*

VENTER, v a., ایجاد کردى *pèida kèrdèn*, احداث *èkhtèra' kèrdèn*, احداث کردى *èhdas kèrdèn*.

- INVENTEUR, TRICE, s, ايجاد پيدا *pèida kounèndà*, a. جمع *moukhtèrè'*, pr t *mukhtari'*, موحد *moudjèd*, pr t *mudjèd*, مدع *moubdè'*, pr t *mubdi'*
- INVENTIF, IVE, adj, a. موحد *moudjèd*, pr t *mudjèd*
- INVENTION, s f, a. ايجاد *èkhtèra'*, pr t *ikhtira'*, احداث *èhdas*, pr t *ihdas*
- INVENTORIER, v a, در دفتر قيد کردن *dèr dèftèr qèid kèrdèn*.
- INVERSE, adj des 2 g, a. عكس *'èks*, pr t *'aks*, — à l'inverse, عكس بر *bèr 'èks*
- INVERSION, s f, a. انقلاب سنان الكلام *èngèlabé sèyaq oul kèlam*, pr t *ingilabi siyaq ul kèlam*
- INVESTIGATEUR, TRICE, s, احوال دجوست *djoustè djou kou nèndè*, a. معتبس *moufètchèch*, pr t *mufètitch*
- INVESTIGATION, s f, احوال دجوست *djoust ou djou*, احوال دجوست *djoustè djou*, a. تفتيش *tèftich*, تفهيش *tèfèhhous*, pr t *tèfahhus*
- INVESTIR, v a. entourer, احاطه کردن *èhatè kèrdèn*, محاصره کردن *mouhacèrè kèrdèn*, — mettre en possession, بتمسك سرفراز کردن *bè mènesèbi sèr èfraz kèrdèn*, ou فرمودن *fèrmoudèn*
- INVESTISSEMENT, s m., a. محاصره *mouhacèrè*, pr t *mu haçara*
- INVESTITURE, s f, فرمان منصب *fèrmané mènesèb*, t. p. ترليغ *yèrlagh*
- INVÉTÉRÉ, E, adj, ديرينه *direnè*, قدیم *qèdim choudè*
- INVÉTÉRER, (s') v pron, قدیم شدن *qèdim choudèn*
- INVINCIBLE, adj des 2 g, a. غلبه *ghètré mèghloub*,

pr t *ghairi maghloub*, غير مغهور *ghèiré mèqhour*, pr t *ghairi maqhour*

INVINCIBLEMENT, adv, a. غير مغلوب *bè-toouré ghèiré mèghloub*, نه علم مغلوبت *bè-'èdémé mèghloubiyèt*.

INVIOUABILITÉ, s f, a. عدم العض *'èdèm oun-nèqz*, pr t *'adèm un-naqz*

INVIOUABLE, adj des 2 g, غير بعض پدر *ghèiré nèqz pèzir*

INVIOUABLEMENT, adv, غير بعض پدر *bè toouré ghèiré nèqz pèzir*

INVISIBILITÉ, s f, ناپدیدى *na-pèdidi*

INVISIBLE, adj des 2 g, ناپدید *na pèdid*, ناپیدا *na pèda*, a. غير منظور *ghèiré mènzour* pr t *ghairi manzour*.

INVISIBLEMENT, adv, ناپطور *bè toouré na-pèda*

INVITATION, s f, a. دعوت *dè'èvèt*, pr t *da'vèt*, وعد *vè'èdè*, — billet d'invitation, كاعد دعوت *kaghèzé dè'èvèt*

INVITER, v a., دعوت کردن *vè'èdè khastèn*, وعد حواسى *dè'èvèt kèrdèn*

INVOCATION, s f, a. دعا *do'â*, pr t *dou'â*, دعوت *dè'èvèt*, pr t *da'vèt*

INVOLONTAIRE, adj des 2 g, بی احبار *nè khastè*, ناخواست *bi-èkhtiar*

INVOLONTAIREMENT, adv, بی احبار *nè khastè*, بی احبارت *bè èkhtiar*, a. غير احبار *mèn ghèiré èkhtiar*, pr t *mîn ghairi ikhtiar*

INVOKER, v a., اسمداد کردن *èstèmdad kèrdèn*, اسمداد

اسمداد *èmdad khastèn* کردن *èstè'ânèt kèrdèn*, حواسى *dèn*, باورى حواستى *yavèrè khastèn*, — invoquer l'aide

de Dieu, از خدا اسعابت کرنس *èz khouda èstè'anèt kèrdèn*

INVRAISEMBLABLE, adj des 2 g, بی احتمال *bî èhtèmal*,
احتمال بدوین *bè-douné èhtèmal*, a عمل - عمر *ghèiré mouhtèmèl*, pr t *ghairi muhtèmil*.

INVRAISEMBLABLEMENT, adv, a عدم احتمال *bè-'èdèmé èh-tèmal*

INVRAISEMBLANCE, s f, a. عدم احتمال *'èdèmé èhtèmal*,
pr t *'adèmi ihtimal*

INVULNÉRABLE, adj des 2 g, غیر رحم بدتر *ghèiré zèkhm pèzir*,
غیر رحم بدار *ghèiré zèkhm bèr-dar*

IONIE, s f, یونانستان قدیم *younanèstané qèdim*

IONIEN, NE, adj, یونانی *younani*

IPÉCACUANHA, s m, اپیکا *ipèka*

IRAN, pays, ایران *iran*

IRASCIBILITÉ, s f, حسناکی *khèchmnaki*

IRASCIBLE, adj des 2 g, حشمتاک *khèchmnak*, عصمتاک *ghèzèbnak*

IRIS, s m arc en-ciel, v ce mot, — plante, زنبق *zèmbèq*,
سوسی *sooucèn*, pr t *souçan*

IRONIE, s f, ریسکندی *rich khèndi*, a. استهزا *èstèhza*,
pr t *istihza*

IRONIQUEMENT, adv, از روی استهزا *èz roui èstèhza*

IRONIQUE, adj des 2 g, a ریسکند کونه *rich khènd-gouné*
استهزا آمیز *èstèhza àmiz*

IRRADIATION, s f, پرتو اندازی *pèrtouu-èndazi*

IRRÉCONCILIABLE, adj des 2 g, آسی ناپدتر *àchtî na-pè*
زیر *guèiré èslah-pèzir*

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv , امید آسفی *bi-oumidé áchtí*

IRRÉCUSABLE, adj des 2 g , اراد ناپذیر *irad-na-pèzir*, حرج ناپذیر *djèrh na pèzir*

IRRÉFLÉCHI, E, adj , بی اندیشه *bi èndichè*, نبدیشده *nè yèndichidè*

IRRÉFLEXION, s f , عدم اندیشه *'èdèmé èndichè*

IRRÉFRAGABLE, adj des 2 g , بی امکان *bi hèrf*, بی امكان *bi èmkane*, ردّ نمسود کرد *rèdd nè mi-chèvèd kèrd*

IRRÉGULARITÉ, s f , a عدم فاعده *'èdèmé qa'èdè*, pr t 'adèmi *qa idè*

IRRÉGULIER, E, adj , خلاف آسفی *khèlafé áyín*, خلاف فاعده *khèlafé qa'èdè*, بی رابطه *bi rabètè*

IRRÉGULIÈREMENT, adv , از روی بی فاعده *èz roui bi qa'èdè*, از روی بی رابطه *èz roui bi rabètè*

IRRÉLIGIEUSEMENT, adv , بی دینی *bè bi dīni*

IRRÉLIGIEUX, SE, adj qui offense la religion, a. خلاف رسوم دینیه *khèlafé rouçoumé dīnyè*, — qui n'a pas de religion, بی دینی *bi dīn*

IRRÉLIGION, s f , بی دینی *bi dīni*

IRRÉMÉDIABLE, adj des 2 g , غیر اصلاح پذیر *ghèiré èslah-pèzir*, حاره اش ممکن نیست *tcharè èch moumkèn nist*, علاج ناپذیر *na èladī*, جاره ناپذیر *tcharè na pèzir*

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv , بطور غیر جاره پذیر *bè-toouré ghèiré tcharè-pèzir*

IRRÉMISSIBLE, adj des 2 g , آمرزش ناپذیر *Amourzèch na-pèzir*, مبیع العفو *ghèiré 'èfo pèzir*, a مبیع العفو *moumitènè'-oul-'èfo*

IRRÉMISSIBLEMENT, adv., آمردن آمردن *bè-douné oumidé*
àmourzèch, آمردن آمردن *bè douné oumidé 'èfo*

IRRÉPARABLE, adj des 2 g, ناپدید *tè'èmir na-pèzir*,
 مبيع المعمير *ghèiré mèrèmmèt-pèzir*, a
moumtènè' out tè'èmir, pr t *mumtèni'-ut ta'mir*

IRRÉPARABLEMENT, adv., آمردن آمردن *bè douné oumidé*
àmourzèch, آمردن آمردن *bè douné oumidé 'èfo*

IRRÉPRÉHENSIBLE, adj, سرزنش کردن *ghèirésèr zènèch*
kèrdèni, مواخذة کردن *ghèiré mou'akhèzè kèrdèni*

IRRÉPROCHABLE, adj des 2 g, بی عیب *bi 'èib*
ghèiré tè'èn kèrdèni

IRRÉPROCHABLEMENT, adv, بطور بی عیب *bè toouré*
bi 'èib

IRRÉSISTIBLE, adj des 2 g, محال *mouqavèmèt èch*
mèhal, a مبيع المعاومب *moumtènè' oul mouqavèmèt*,
 pr t *mumtèni'-ul-muqavèmèt*

IRRÉSISTIBLEMENT, adv, a بلا معاومب *bè la mouqavèmèt*,
 pr t *bi la muqavèmèt*

IRRÉSOLU, e, adj, بی عزم *bi 'èzm*, a مبرّد الرأي *moutèrèd*
dèd our-rè'i, pr t *mutèrèddid-ur-rèi*

IRRÉSOLUMENT, adv, a. بعدم عزم *bè èdèmé 'èzm*

IRRÉSOLUTION, s f, بی عزمی *bi-'èzmi*, بی فراری رأی *bi*
qèrarī rē'i, a تردید *tèrdid*, تردّد الرأي *tèrèddoud*
our-rè'i

IRRÉVÉRENCE, s f, بی حرمتی *bi-heurmèti*, a عدم حرمت
'èdèmé heurmèt pr t *'adèmi hurmèt*

IRRÉVÉRENT, e, adj, بی ادب *bi-heurmèt*, بی ادب
bi-èdèb

IRRÉVOCABILITÉ, s f, a عدم الامكان النسخ 'edém-oul-ém-
kan-oun nèskh, pr t 'adém ul-ımkian un-nèskh

IRRÉVOCABLE, adj des 2 g, نسخ ناپذیر nèskh na-pèır,
عبر منسوخ شدي ghèiré mènSoukh-choudèn, a. عبر
منسوخ ghèiré mènSoukh, pr t ghaïrı mansoukh

IRRÉVOCABLEMENT, adv, a بلا امکان النسخ bè la ımkan-
oun nèskh, pr t bı la ımkian un nèskh

IRRIGATION, s f arroser par irrigation, آب حاری سادات
آب روان سرآب کردی, آب آبی دیاری Chad Ab kèrdèn,
بە آبی رەوان سێر آب کەردەن

IRRITABILITÉ, s f, a استعداد للاحتاب èstè'edad lèl hèddèt,
pr t isti'dad lıl hiddèt

IRRITABLE, adj des 2 g, زود رنج zoud rëndj, a سریع
الاحتاب sèri' oul hèddèt

IRRITATION, s f, نری tızı, ندي toundi, a. حدب hèddèt,
pr t hiddèt

IRRITER, v a mettre en colère, بکشم در آورن bè-khèchm
dèr àvoudèn, بکشم آورن bè khèchm àvoudèn,
ککخلف کردی kèdj khoulq kèrdèn, — provoquer
exciter, انگیزان کردی èngukhtèn, تهرک کردی tèhrak
kèrdèn, تهریز کردی tèhrız kèrdèn, — s'irriter,
عصناک سدی khèchmnak choudèn, غهزهبناک سدی
ghè-zèbnak choudèn, ککخلف سدی kèdj khoulq choudèn,
بغزهبن آمدهن bè ghèzèb àmèdèn, — irrité, e,
ککخلف غهزهبناک عصناک khèchmnak, گهزهبناک
kèdj khoulq

IRRUPTION, s f, تاخت و تاز takht ou taz, a غارت gharèt

ISABELLE, adj des 2 g, p t فله goulè

ISLAMISME, s. m, a. اسلام *èslam*, pr t *islam*

ISOLEMENT, s m, گوشه‌نشینی *tènhayi*, گouchè nè-
chim, a. انزوا *ènzèva*, pr t *inziva*

ISOLEMENT, adv, جداگانه *djèdaganè*, اِز هَم جدا *èz hèm djèda*, به نهائی *bè tènhayi*, a. مفردا *mounfèrèdèn*,
pr t *munfèridèn*

ISOLER, v a. از هَم جدا کردن *djèda kèrdèn*, اِز هَم جدا کردن *èz hèm djèda kèrdèn*,
موتفèrrèq کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*,
— s'isoler, جدا شدن *kènarè djoustèn*, جدا شدن *djèda choudèn*,
موتزèvi کردن *mounzèvi choudèn*, —
isolé, e در کنار *dèr kènar*, بها *tènha*, a. مفرد *moun-
fèrèd*, pr t *munfèrèd*

ISOCÈLE, adj des 2 g, a. سكل متلب مساوی الصلعي *chèklé moucèllès moutèçavi-ouz zèl'èin*

ISPAHAN, (ville), اصفهان *èsfèhan*, pr t *isfahan*

ISRAËL, n pr, a. اسرائيل *èsra'îl*, pr t *israïl*, le peuple d'Is-
raël, a. بني اسرائيل *bèni èsra'îl*

ISRAËLITE, adj et s des 2 g, يهودی *yahoudi*

ISSU, e, adj, اِز نسل *èz nèsl*, از نسل *nèjad*, از نسل *zayidè*

ISSUE, s f, محلّ اُز *rah roou*, a. محله *khouroudj gah*, محلّ *mèhèllé tèrèddoud*,
مکرح *mèkhrèdj*, pr t *makh-
radj*

ISTHME, s m, راسه حاك میان دریا *zèbanèyé khak miané dèria*,
راسه حاك میان دو آب *zèbanèyé khak miané dou àb*

ITALIE, ایتالیا *italia*, مملکت ایتالیا *mèmlèkèté italia*

ITALIEN, NE, adj et s, ایتالیائی *italhayi*

ITÉRATIF, IVE, adj, a. مکرّر *moukèrrèr*

ITÉRATIVEMENT, adv , مكررا *bè-tèkrar*, a. مكررا *moukèr-rèrèn*

ITINÉRAIRE, s m , فهرست ميارل *fèhrousté mènazèlé rah*

IVOIRE, s m , ددان فیل *dèndané fil*, a. عاج *'ādī*

IVRAIE, s f , زوان *zouvan*, سلم *chilèm*, vulg دنوانه *gùèndoumé divanè*, a. عسف *'èçèq*, pr t *'açaq*

IVRE, adj des 2 g , مسب *mèst*

IVRESSE, s f , مسی *mèsti*

IVROGNE, adj et s , سرانکوار *chèrab khar*

IVROGNERIE, s f , بد مسی *bèd mèsti*, سرانکوری مدامی *chèrab khouru moudamı*

J

JABOT, s m , گوار *gouaj*, سندان *sèng dan*, چینه دان *tchi nè dan*, a. حوصله *hooucèlè*, pr t *havsèlè*

JACHÈRE, s f , زمینی سار نکوده *zèminé char nè kèrdè*, زمینی ساکم مانده *zèminé bi chokhm mandè*

JACINTHE, ou HYACINTHE, s f , a. سبل *soumboul*, — oig non de jacinthe, سبل *piazé soumboul*

JACTANCE, s f , لاف لاری *laf zèni*, باد پیری *bad pèri*, a. دکجته *fèkhriyè*, pr t *fakhriyè*

JADE, s m , a. یشم *yèchm*, pr t *yèchim*

JADIS, adv , یکی *yèk vèqti*, پس از اسی *pich èz in*, a. سابعا *abèqèn*, pr t *sabıqa*, موعده *mouqèddèmèn*, pr t *muqaddèma*

JAILLIE, v n , حسن آب *djèstèné àb*, فواره زدن *fèvvarè zèdèn*

JAILLISSANT, *a*, *adj*, فتوار *fèvarè-kounan*, *a*, فتوار
fèvar

JAILLISSEMENT, *adv*, حش *djèhèch*, *a*, فتوار *fèvarè*, فوران
fèvèran

JAIS, *s m.*, کهرای سیاه *kèh-roubai siah*

JALON, *s. m*, مج حادر *mikhé tchoubin*, مج حادر *mikhé tchadèr*

JALONNER, *v a*, مج حادر رس *mikhé tchadèr zèdèn*

JALOUSE, *v a*, حسد رس *rèchk bourdèn*, حسد رس *hè cèd bourdèn*

JALOUSIE, *s f*, رس *rèchk*, *a*, حسد *hècèd*, *pr t hacèd*

JALOUX, OUSE, *adj*, رسکی *rèchkèn*, *a*, حسود *hèçoud*, *pr t haçoud*, — *fig*, عر دار *ghèrèt dar*, با عر *ba ghèrèt*, *a*, عر *ghèyour*, *pr t ghaïour*

JAMAIS, *adv*, هرگز *hèr guèz*, هیچ *hitch-vèqt*, *a*, ادا *èbèdèn*, — *à jamais*, همسه *hèmichè*, *a*, داما *daimèn*,
pr t daima

JAMBE, *s f*, پا *pa*, سا *sagé pa*, *a*, سا *saq*

JAMBON, *s m*, ران حوک بوداده *rané khouk boudadè*

JANINA, ville, یانه *yanè*, *pr t yania*

JANISSAIRE, *s m, t*, یسکری *yèni tchèri*

JANVIER, *a*, کانون یانی *kanouné sani*, *pr t kianouni sani*

JAPON, *s*, مملک فغفور *mèmlèkètè faghfour*, راپون *japoun*

JAPER, *v n.*, لاندن *laudèn*, *vulg* عوگو کردن *'èv-'èv kèrdèn*

JAPEMENT, *s m.*, صدای سگ *laidènè s èg*, صدای سگ *sè dā sèg*

JAQUETTE, s f, نیم نیم nim-tènè, کولاجه نیم نیم koulèdjèyé
nim tènè

JARDIN, s m, بوستان boustàn, بوستان boustàn, t p باغچه
baghtchè, باغ bagh

JARDINAGE, s m, باغبانی bagh banı

JARDINER, v n, باغبانی کردن bagh banı kèrdèn

JARDINIER, ÈRE, s m, باغبان bagh ban

JARDINIÈRE, s f, کولاجه کل koulèdjèyé goul, گولدان goul-dan

JARGON, s m, زبان نامربوط zèbané na-mèrbout

JARNAC, s m petit poignard, کوجک حاکر koutchèk
khèndjèr, pr t kutchuk khèndjèr, — coup de jarnac,
حمله کاری hlè karı

JARRE, s f, حمرة khoumrè, حم khoum

JARRET, s m, پاسبان پاسبان pouchté zanou

JARRETIÈRE, s f, بند حواب bèndé djourab

JASER, v n, زار حائی زار khayı kèrdèn

JASEUR, EUSE, s, زار حای زار khayı, بےسار بےسار bèsar-gouı

JASERIE, s f, زار حای زار khayı

JASMIN, s m, ياس yas, ياسمين yacèmin, pr t yasmin

JASPE, s m, a نسم yèchm

JATTE, s f, دوری doouri

JAUGE, s f, a عیار 'èyar, pr t 'ayar

JAUGEAGE, s f, a عیاری 'èyarı, pr t 'ayarı

JAUGER, v a, عیار کردن 'èyar kèrdèn

JAUGEUR, s m, عیار کننده 'èyarı kounèndè

JAUNÂTRE, adj des 2 g, مایل زردی mayèl bè zèrdı

JAUNE, adj des 2 g, زرد zèrd, — d'œuf, مرغ زرد
zèrdjèyé tołhmé mourgh.

JAUNE, s m. le jaune, زرد, *rèngué zèrd*

JAUNIR, v a., زرد کردن *zèrd kèrdèn*, — v n, شدن زرد *zèrd choudèn*

JAUNISSE, s. f., کاحه *kakèhè*, a. یافان *yèfàn*, pr t *ya-ragan*

JAVELLE, s f, حوشه گندم در میس بهن کرده *khochèyè guèndoum bèr zèmin pèhn kèrdè*

JAVELOT, s m, حشبه, حیرد, چهل, *chèl*, vieux, *djèrid*, حشبه *khècht*, pr t *khucht*, a. حیرد *djèridèt*

JE, pron sing de la 1re pers, می *mèn*, — dans les verbes il est représenté en persan et en turc par l'affixe ام ou م *èm*, — je parle, حرف میم *hèrf mi zèn èm*, — j'ai dit, گفتم *goft-èm*

JEAN, nom pr, a. یوحنا *youhanna*, — Jean Baptiste, a. یحیی *yahya*

JÉRÉMIADÈS s f, pl. سکاان بی پانان *chèkayatè bi payan*

JÉRUSALEM, ville, a. مدینة المقدس *bèit oul mouqèddès*, قدس *goudsé chérif*, pr t *goudsi chérif*

JÉSUITE, s m, زروزیت, *jèzouit*, — hypocrite, V ce mot

JÉSUITISME, s m hypocrisie, v ce mot

JÉSUS ou JÉSUS Christ, a. حضرت عیسی *hèzrètè 'iça*, pr t *hazrètè 'iça*

JET, s m., آب داغ *èndakhti*, a. می *rèmi*, — d'eau, a. فواره *fèvvarè*

JÉTÈN, s f, سیدی ار سنگی *sèddi èz sèng*

JETER, v a., آب داغ *èndakhtèn*, — se jeter, حود را *khoud ra èndakhtèn*, — sur quelqu'un, حود را

- khoud-ra bè-rou kèci èndakhtèn
 JEUX, s m , مهره فمار بازی *meuhrdyè goumar-bazi*
 JEU, s m , بازی *bazi*, — de carte, گتکده بازی *guèndjèfè*
bazi, — de hasard, ا. فمار *goumar*, بازی فمار *goumar-*
bazi
 JEUDI, s m , پاكسيه *pèndj chèmbè*, pr t *pèntch-*
chèmbè
 JEUN, (à) adverbe, ناساب *na chètàb*
 JEUNE, adj des 2 g , جوان *djèvan*, ا. سات *chabb*
 JEÛNE, s m , روزه *rouzè*, ا. صيام *siam*
 JEÛNER, v n , روزه گرفتن *rouzè guèrèftèn*
 JEUNESSE, s f , جوانی *djèvan*, ا. عهد شباب *'èhdé chèbab*,
 pr t *'ahdi chèbab*, fleur de la jeunesse, عصفوان جوانی
'ounfouvané djèvan a سبوتيه *'ounfouvané*
chouboubiyèt, pr t *'unfuvani chububiyèt*
 JEUNESSE, les jeunes gens, جوانها *djèvan ha*, ا. اهل شباب
èhlé chèbab, pr t *ahli chèbab*
 JEÛNEUR, EUSE, s , روزدار *rouzè dar*, ا. صائم *sayèm*, pr t
saim
 JOAILLERIE, s f , حواهر ساری *djèvahèr sazi*, زرگری *zèr*
guèri
 JOAILLIER, ÈRE, حواهری *djèvahèri*
 JOARD, s m , بهی معر *touhi mèghz*, ا. ابله *èolèh*, احمق
èhmèq, pr t *ahmaq*
 JOARDERIE, s f , ا. ابله *èblèh*, حماقت *hèmaqèt*, pr t
hamaqat
 JOIE, s f , شادی *chadi*, سلامانی *chad-mani*, ا. سرور *sou-*
rour, مسترب *mècèrrèt*

JOIGNANT, *e*, adj., پیوسته *pèivèstè*, *a*. متصل *mouttècèl*,
pr *t*. *muttacièl*.

JOINDRE, *v a.*, بهم پیوستن *bè-hèm pèivèstèn*, حب کردن
djouft kèrdèn, وصل کردن *vèsl kèrdèn*, — ajouter,
وصله کردن *'èlavè kèl dèn*, ضم کردن *zèmm kèrdèn*, —
v n et se joindre, بهم پیوستن *bè hèm pèivèstèn*, بهم
پیوسته شدن *bè hèm pèivèstè choudèn*, یکی شدن *yèki*
choudèn, اتفاق کردن *yèk-djèhèt choudèn*, یکجا شدن
ètèfaq kèrdèn, — se rencontrer, دو حار شدن *dou*
tchar choudèn, بهم برخورد کردن *bè hèm djuèr rècidèn*,
— se joindre, en parlant des choses, چسپیدن
tchès-pidèn, جمع شدن *djouft choudèn*, — joint, *e*, بهم
پیوسته *bè hèm-pèivèstè*, ملحق شده *moulhèq choudè*,
a. متصل *mouttècèl* pr *t* *muttècèl*, — ajouté, مصضم
در آن حرف *dèr in djouuf*, *a* مصحوب *mèshoubèn*, pr *t* *mashoubèn*, لقا
lèffèn, ملغوا *mèlfoufèn*

JOINTURE, *s f*, بندگاه *bènd gah*, *a* معصل *mèfsèl*, pr *t*.
mèfsèl, pl. معاصل *mèfacèl*, pr *t* *mèfacèl*, — en par
lant de pierres de menuiserie, درر *dèrz*, چسکری *djouft-*
guir

JOLI, *e*, adj., خوشگل *khock-guèl*, زیبا *ziba*, *a* ظریف *zèrif*,
pr. *t* *zarif*, وحده *vèdjih*

JOLIMENT, *adv*, بطور خوش *bè-toouré khoch*, خوب
bè-toouré khoub, — beaucoup, خیلی *khèih*

JONG, *s m*, روح *roukh*

JONCHER, *v a.*, افشاندن *èfchandèn*, گل افشاندن *goul èf-*
chandèn

JONCTION, s. f, action de joindre, پیوستگی *pèvèstèguy*,
a. اتصال *ètèçal*, pr t *ittical*, — en parlant de fleuves,
a. البعا *èltèqa*, pr t *iltiqa*

JONGLERIE, s f, حقه بازی *hoqqè bazi*, شعله بازی *chou'eu-
bèdè bazi*

JONGLEUR, s m, حقه باز *hoqqè-baz*, pr t *hoqqa-baz*

JONQUILLE, s f, نسرین *nèsrin*

JOUE, s f, رخصه *roukhsarè*, رخسار *roukhsar*, a. حد *khèdd*, les deux joues, خدان *khèddan*, pl حدود *khoudoud*, وحنه *vèdjnèt*, pl وحناب *vèdjnat*

JOUEUR, v n, بازی کردن *bazi kèr dèn* — d'un instrument, بازی زدن *zèdèn* — v a, tromper, گول زدن *goul zèdèn*, بازی دادن *bazi dadèn*, — se jouer ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*

JOUET, s m, بازی اسباب *èsbabé bazi*, بازیچه *bazitchè*, — fig, اسباب سحره *èsbabé soukhrèyè*, p t. مسخره *mèskhèrè*, pr t *maskhara*

JOUEUR, EUSE, s et adj, qui joue, بازی کننده *bazi-kou-
nèndè*, — d'instrument, بنده *zènèndè*, سازنده *sazèndè*, — qui a la passion du jeu, قمار باز *goumar baz*

JOUFFLU, e, adj, رخصه کنده *goundè roukhsarè*

JOUG, s m, یوغ *yough*, — servitude, ربه بندگی *rèb-qèyè bèndèguy*, بند فرمانبری *bèndè fèrman bèrè*, a. رقبه *rèqqiyèt*, pr t *riqqiyat*

JOUIR, v n avoir l'usage d'une chose, بهره مند بودن *bèh-rèmènd boudèn*, خوریدن *khèir didèn*, — goûter le plaisir, لذت بردن *lèzzèt bourdèn*, حفظ کردن *kèzz kèrdèn*.

JOUISSANCE, s. f, بهرمندی *bèhrèmèndi*, a. نصرت *tècèr*
rouf, pr t. تڨاررف *tèqarruf*, تمنعت *tèmèttou'*, pr t *tèmèttu'*
استمتاع *èstèmta'*, pr t. استمتا' — plaisir, a. لذت
lèzzèt, حظ *hèzz*, pr t. hazz

JOUR, s. m, روز *rouz*, a. يوم *yoom*, pr t *yèvm*, pl أيام
èyam, — jour de fête, روزعيد *rouz-èid*, — chaque jour,
روز هر *hèr rous*, — pendant le jour, در روز *dèr*
rouzé roouchèn, — jour et nuit, روز و شب *chèb ou rous*
ces jours ci, این روزها *in rous ha*, — par jour, روزی
rouzi, — pour un jour, یکروزه *yèk rousè*, روزی یکروزه
bèraï yèk rous

JOURDAIN, fleuve, اردن *èrdèn*, a. نهرا لاردن *nèhr oul èl dèn*

JOURNAL, pl journaux, s m, روزنامه *rouz namè*

JOURNALIER, ière, adj, هر روزی *hèr rouzi*

JOURNALISTE, s m, روزنامه نویس *rouz namè nèvis*

JOURNALISME, s m, روزنامه نویسی *rouz namè nèvisi*

JOURNELLEMENT, adv, هر روز *hèr rous*, روزی روز *rouz bè rous*

JOÛTER, v n, حشک نبره کردن *djèngué nèizè kèrdèn*

JOÛTEUR, s m, حشک نبره کننده *djèngué nèizè kounèndè*

JOUVENON, s. f. V jeunesse

JOUVENCEAU, s m, جوانک *djèvanèk*

JOUVENCELLE, s f, دخترک جوان *doukhtèrèké djèvan*

JOVIAL, a, adj, خوش احوال *khoch-èhval*

JOVIALEMENT, adv, بخوش احوالی *bè-khoch-èhvali*

JOVIALITÉ, s. f, خوش احوالی *khoch èhvali*

JOYAU, s m., جواهر *djoouhèr*, pr t *djèvhèr*, pl. جواهر *djè-*
vahèr, pr t *djèvahèr*

JOYEUSEMENT, adv, بدخوشی *bè khoch-hah*, بدخوشکالی

- bè dèl khochi, بکرسندی bè-chadi, بکرسندی bè-khour-sèndi, بکترمی bè khourrèmi, a. مسورا mèsrouren
- JOYEUX, EUSE, adj, ساد chad, حسد khoursènd, سادمان chadman, حوسکال khoch-hal, دلشاد dèl-chad, a. مسرور mèsrou
- JUBILATION, s f, عيس و عسرب chad man, سادمانی 'èich ou 'èchi èt, حسی djèchn
- JUBILÉ, s m, ايس دكسدكى گناهان مردم, àyiné bèkh-chidègun gounakané mèrdoum, a. عموما عو دنوب 'oumoumèn 'èfvé zounoub
- JUCHER, v n, نر آده دسسی bér âde nèchèstèn
- JUCHOIR, s m, آده âdè
- JUDAÏQUE, adj des 2 g, يهودى yèhoudi, — la loi judaïque, نعب يهودى, chéri'été yèhoudi, pr t chéri'ati yahoudi
- JUDAÏSME, s m, دى يهودى, àyiné yèhoudi ha, دينه يهودى diné yèhoudi
- JUDAS, n pr, يهودا yèhouda
- JUDÉE, pays, مملكت يهودى mèmèlèkètè yèhoudi-ha
- JUDICATURE, s f, قاضى قازى qaziguèri
- JUDICIAIRE, adj des 2 g, a. سرعى chér'i
- JUDICIAIREMENT, adv, a. سرعا chér'èn
- JUDICIEUSEMENT, adv., عفا لانه 'àqèlanè
- JUDICIEUX, EUSE, adj qui a le jugement bon, صاحب نصرب sahbèbè bècîrèt, با درايى ba dèrayèt, a. عاقل 'àqèl, pr t 'àqil, صائب الرأى sayèb our rè'i, — ce qui est fait avec jugement, ار روى عمل èz roui 'èql, ار روى èz roui dèrayèt

JUGE, s m, a. حاکم *hakèm*, pr t *hakim*, pl حُکَم *houk-kam*, pr t *hukkiam*, قاضی *qazi*, pr t *qadı*, — celui qui est capable de juger, a. مُمْتَر *moumèyèz*, pr t *mumèz*, حَکَم *hèkèm*

JUGEMENT, s m, a. حکم *heukm*, pr t *hukm*, pl احکام *èhkam*, pr t *ahkiam*, حکم سرع *heukmé chér'*, pr t *hukm chér'*, فِیْء *fètva*, — faculté de l'esprit, a. شُوء *chou'our*, مُمْتَر *gouvvèyé moumèyèzè*, pr t *gouvvèti mumèuzè*, — avis, a. قِاس *qias*, رَأِی *rè'i*, pl آرا *àra*

JUGER, v a rendre la justice, دیوان کردن *divan kèrdèn*, اِحقای حق کردن *èhqaqè hèqq kèrdèn*, — décider un différend en justice, حکم کردن *heukm kèrdèn*, فِیْء دادن *fètva dadèn*, — penser, قِاس کردن *qias kèrdèn*, طقّ کردن *zènn kèrdèn*

JUGULAIRE, adj, گُلُوئی *guèlouyi*, a. حَلَقِی *hèlqi*, pr t *halqi*

JUIF, IVE, s et adj, یهودی *yèhoudi*, pr t *yahoudi*

JUILLET, مرداد *mourdad*, a. تَمُوز *tèmourz*

JUIN, s m, تیر *tir*, a. حَزِیران *hèziran*

JUIVERIE, s f, مَحَلَّة یهودیها *mèhèllèyé yèhoudi ha*

JUJUBE, s f, رِزفون *rizfoun*, جِلان *tchilan*, سَعْد کَرکان *sèndjèdé gourgan*, a. عَنَاب *'ounnab*

JUJUBIER, s m, درِ حَب جِلان *dèrèkhté tchilan*, درِ حَب عَنَاب *dèrèkhté 'ounnab*

JULEP, s m, a. حَلاب *djoulab*

JUMEAU, ELLE, adj et s, حَباب *djounabè*, a. تُوؤَم *toouèm*, ou تِوَام *tèvam*, pr t *tèvèm*, تِوَامان *tèvaman*

JUMENT, s f, ماديان *madian*

JUPE, s f, برحامة زبانه *zir djamèyé zènanè*

JUPITER, s m, هيرمير برحس زهههه *zèvèch (vieux) bèrdjis*,
hourmouz, a مشيرى *mouchtèr*

JUPON, s m V jupe

JURATOIRE, adj des 2 g caution juratoire, a. البعده *al-bèdè*
 باليمين *èt tè'dèhhouèd bèl yèmin*, pr t. *èt tè'ahhouèd bil-*
yèmin

JUREMENT, s m, سووگنده *soouguènd*, a. قسم *qècèm*, pr t.
qacèm, باليمين *yèmin*, — blasphème, كفر *koufr*, pr
 t. *kufr*

JURER, v a., سووگنده حوردين *soouguènd khourèdèn*, قسم
 حوردين *qècèm khourèdèn*, — v n blasphémer, كفر
koufr qoftèn

JUREUR, s m., كفر كوينده *koufr gouyèndè*

JURIDICTION, s f, a. حكومت *houkoumèt*, pr t. *hukou-*
mèt, قضاوت *qèzavèt*, pr t *qazavèt*, — sous votre ju-
 ridiction, زیر حکومت شما *zire houkoumètè chouma*,
 در تحت حکومت شما *dèr tèhtè houkoumètè chouma*

JURIDIQUEMENT, adv, بحسب حکم سریع *bè-hècèbè*
heukmé chér', a. شرعا *chèr'èn*

JURIDIQUE, adj des 2 g, a. سریعى *chèr'i*, — formes ju-
 ridiques, رسوم شرعته *rouçoumé chèr'iyè*, pr t *rouçoum-*
chèr'iyè

JURISCONSULTE, s m., a. فقيه *fèqih*, pr t *faqih*, pl فقهاء
fouqèha, pr t *fouqaha*

JURISPRUDENCE, s f., a. علم فقه *'èlmé fèqih*, pr t. *'èlmé fèqih*

JURISTE, s m., ارباب علم شریعت *èrbabè 'èlmé chèr'èt*

JURY, s m, حکم *hèkèm*, حکم شرعی *hèkèmé chér'i*, pr t *hèkèmu chér'i*

JURON, s m, ا کثر *koufr*, pr t *kufr*

JUS, s m, آب *âb*, ا. عصاره *'ouçarè*, pr t *uçarè*, — jus de citron., آبلیمو *âbé-limou*

JUSQUE, prép., تا *ta*, ا. الى *èla*, pr t *ila*, — jusqu'à présent, تا حالا *ta hala*, — jusqu'ici, تا اینجا *ta in-dja*

JUSQUIAME s f plante, ا. بزرالمسج *bèzr oul bèndj*, مسج *bèndj*

JUSTE, adj des 2 g, درست *droust*, موافق عدل *mouva-fqé 'èdl*, ا. حق *hèqq*, pr t *haqq*, صحيح *sèhkh*, pr t. *sahh*, — ceci est juste, این درست است *in di oust èst*, این حق است *in hèqq èst*, — ce calcul est juste, این حساب درست است *in hèçab droust èst*, — poids juste, سنگ درست *sèngué droust*, — précisément, juste à l'heure, درست بوقت *droust bè vèqt*, — en parlant d'une personne, دادگر *dad-guèr*, ا. عادل *'âdèl*, pr t. *'âdèl*

JUSTEMENT, adv, بر وفق عدل *èz rouf hèqq*, بقره *bèr vèfqé 'èdl*, — précisément, همس طور *hèmmîn*, همس *hèmmîn-toour*

JUSTESSE, s f, درستى *drousti*, ا. صحته *sèhhèt*, pr t *sèhhât*

JUSTICE, s f, داد *dad*, دادگری *dad-guèri*, ا. عدل *'èdl*, pr t. *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr t. *'adalèt*; — la loi, ا. شریعت *chèr'i'èt*, pr t. *chèr'i'at*, — tribunal, ا. محکمه *mèh-hèmé*, pr t. *mahhèmé*, — rendre justice à quelqu'un, بقره کسی *bè kèsî hèqq dadèn*, — faire droit,

إحقاق حق کردن *èhqaqé hâqq kèrdèn*, — par voie de justice, معرفت شرع *bè mè'èrèfètè o'hèr'*

JUSTIFIABLE, adj des 2 g, عذر پذیر *'euzr-pèzir*

JUSTIFIANT, E, adj, a معص نورحق *moufizé nouré hâqq*

JUSTIFICATIF, IVE, adj, a ماسب *mousbèt*, pr t *musbèt*,
مصدق *moucèddèq*, pr t *muçaddiq*, -- qui sert à la justification d'un accusé, اثبات كيد عدم كناه *èsbat-kounèndèyè 'èdèmé gounah*

JUSTIFICATION, s f, گناهی اثبات *èsbaté bi gounah*

JUSTIFIER, v a., گناهی اثبات *èsbaté bi gounah*
کردن *kèrdèn*, ارتعص مبرا *rou-sèfid kèrdèn*,
بی *èz tèqsir moubèrra kèrdèn*, — se justifier, بی
گناهی خود را اثبات کردن *bi-gounahî khoud ra èsbat kèrdèn* ou
ساب کردن *sabèt kèrdèn*, — justifié, e,
بری الذممة سد *rou sèfid dèr àmèdè*, وسفید در آمد
bèrè ouz-zèmmè choudè.

JUTEUX, EUSE, adj, آندار *èb dar*, a كثر الماء *kèciv oul-ma'*

JUVÉNIL, E, adj, جوانی مخصوص *mèkhsoucé djàvân*.

K.

KABA, (la) nom prop, a كعبه *kè'èbè*, pr t *kia'bè*

KABIN, s m, a كابين *kabîn*, pr t *kiabîn*

KALI, s m, soude, plante, اسبان سر *èchnané sèbz*, a.
قاله *qahè*

KAN, s m, کاروانسرای *karvan sèrai*

KARAT, s m, t. p قرات *qirat*

KARATA, s m., عهد صحرائی *'oudé sèhray*

KANDJAR, s m., حاکر *khèndjèr*, pr t. *khandjar*

KÉRATOGLOSSE, s m., عصلة نى رنلى 'èzèlèyè bouné sèban,
a عصلة الحرفد 'èzèlèt oul-hèrqèd, pr t. 'asalèt-ul-
hargad.

KERMÈS, s m, a. قرمر qèrmèz, pr t qirmiz, قرمرى qir-
mèzi

KHAN, s m., titre, خان khan

KIOSQUE, s m, كاج kakh, كوشك kiochq, كلاڤرنگى kou-
lah frèngui

KORAN ou ALCORAN, a., قرآن qouran, القرآن èl qouran,
فرقان fèrqan, pr t furqan

KNOUT, s m, t p قامشى qamtchi

KOUFIQUE, adj des 2 g, a كوفى koufi

KYRIELLE, s f, راسه rastè

KYSTE, s m terme d'anat, a سلعة sèl'è, — kyste de la
vulve, سلعة فرج sèl'èyè fèrdj, pr t. sèl'èi fèrdj

KYSTÉOTOMIE, ou KYSTIOTOMIE, s f, سكافى منانه chèkaf-
tèné mèçané, a. انعاب المنانه èsqab-oul-mèçané, pr t. is-
gab-ul mèçané

KÉRATOGLOSSE, s m., عصلة بن زباني 'èzèlèyé pouné zèban,
a. عصلة الحرفد 'èzèlèt oul-hèrqàd, pr t. 'asalèt-ul-
hargad.

KERMÈS, s. m., a. قمر qèrmèz, pr t qirmiz, قمری qir-
mèzi

KHAN, s. m., titre, خان khan

KIOSQUE, s m., كاخ kakh, كوشك kiochq, كلا فريگي kou-
lah-frèngui

KORAN OU ALCOORAN, a., قرآن qouran, القرآن èl-qouran,
فرقان fèrqan, pr t furqan

KNOUT, s m., t p قامچی qamtchi

KOUFIQUE, adj des 2 g, a. كوفي koufi

KYRIELLE, s f, راسه rastè

KYSTE, s m terme d'anat, a. سله sèl'è, — kyste de la
vulve, سله فهد sèl'èyé fèrdj, pr t. sèl'è fèrdj

KYSTÉOTOMIE, ou KYSTIOTOMIE, s f, مثانه chèkaf-
tèné mèçané, a. انقباب المثانه èsqab-oul-mèçané, pr t. is-
qab-ul-mèçané

